ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 5 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 14

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολίτης Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἀρχιγρ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὑψηλὰ αὐτοκρατορικὰ βεράτια ἀπονομῆς παρασήμων πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Γ'. — Ἐκλογὴ τεσσάρων μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου. — Ὁ Μασσονισμὸς ἐν Ἑλλάδι ἀποκαλυπτόμενος. — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά. — Παρατηρήματα: «Πνὰξ περὶ μετανοίας» καὶ «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΥΨΗΛΑ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΑ ΒΕΡΑΤΙΑ

ΑΠΟΝΟΜΗΣ ΠΑΡΑΣΗΜΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Θ. Π. ΤΟΝ ΟΙΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΝ Γ'.

Ὡς ἐγκαίρως ἤδη εἴχομεν ἀναγράψῃ ἡ Α. Α. Μεγαλειότης, ὁ Γαληνότατος καὶ τρισέβαστος ἡμῶν Ἄναξ Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν ἐφένδης ἡμῶν νεύσας ἐναγχος ν' ἀπονείμῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ τὸ ὑψηλὸν καὶ ἔνδοξον παράσημον τοῦ Μετζιδιὲ ἀδαμαντοκόλλητον. Ἡ ἐξοχος αὕτη βασιλικὴ τιμὴ καὶ χάρις τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἰδιάζουσαν κέκτηται σημασίαν διά τε τὸ σεπτὸν πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, διὰ τὴν ἀνὰ τὴν ὑψηλὴν ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὸ ὑπὸ τὴν συνετὴν δικαιοδοσίαν τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ἡμέτερον Γένος.

Ἐπὶ τῇ ἐξόχῳ ταύτῃ τιμῇ πρὸς τὸ σεπτὸν πρόσωπον τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἡμετέρου Γένους ζωηρὰ εὐγνωμοσύνη πρὸς τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα φυσικῷ τῷ λόγῳ ἔτι μᾶλλον ἐπαυξάνει, ἐφ' ᾧ καὶ εὐκαιρον ἐνομίσαμεν ἵνα δημοσιεύσωμεν πρὸς γνῶσιν καὶ ἐκτίμησιν τοῦ ὀρθοδόξου δημοσίου τὸ σχετικὸν ὑψηλὸν Αὐτοκρατορικὸν Βεράτιον τῆς ἀπονομῆς τοῦ ὡς ἄνω αὐτοκρατορικοῦ παρασήμου. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ κρίνομεν κατάλληλον, ὅπως δημοσιεύσωμεν καὶ τὸ προηγηθὲν τοῦ τελευταίου τούτου σουλτανικὸν Βεράτιον ἀπονομῆς παρασήμου πρὸς τὴν Α.Θ. Παναγιότητα, ἕτερον ταῦτο δεῖγμα τῆς πρὸς Αὐτὴν εὐνοίας ἀπὸ μέρους τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος, τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν ἐφένδου ἡμῶν, Οὗ τὰ ἔτη εἰησαν ὅ,τι πλεῖστα καὶ τρισόλβια. Ἰδοὺ ἐν πιστῇ μεταφράσει τὸ κείμενον τοῦ τε πρώτου καὶ τοῦ δευτέρου αὐτοκρατορικοῦ Βερατίου:

Α'.

Ἐπειδὴ ὁ Ρωμαῖος Πατριάρχης τῆς Ὑψηλῆς Μου ἕδρας καὶ τῶν ὑποκειμένων κὺρ Ἰωακεὶμ, τὸ καύχημα τῆς χριστιανικῆς κοινότητος, εἶναι ἐκ τῶν πιστῶν εὐχετῶν τῆς κραταιᾶς Μου Βασιλείας τῶν συνενούντων ἀνθρωπίνους ἀρετὰς καὶ ἀξίων εὐνοίας, διὰ ταῦτα καθ' ὑψηλήν Μου Αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν ἀπενεμήθη αὐτῷ τὸ ὑψηλὸν παράσημον τοῦ Ὀσμανιὲ ἀδαμαντοκόλλητον, καὶ εἰς ἔνδειξιν ἐγράφη τὸ παρὸν ὑψηλὸν Βεράτιον (δίπλωμα) τῇ 10ῃ Ρεβίουλ-ἐββὲλ 1319.

Β'.

Ἐπειδὴ αἱ πιστὰι ὑπηρεσίαι, ἃς ἐποίησεν ὁ κὺρ Ἰωακεὶμ, Πατριάρχης τῶν Ρωμαίων τῆς

πρωτευούσης Μου καὶ τῶν ὑποκειμένων αὐτῆς, καὶ τὰ εὐάρεστα τεκμήρια τῆς συνέσεως αὐτοῦ ἐπεσπάσαντο τὴν αὔξησιν τῆς πρὸς αὐτὸν Αὐτοκρατορικῆς μου εὐνοίας, διὰ ταῦτα Αὐτοκρατορικῷ διατάγματί Μου ἀπενεμήθη αὐτῷ τὸ ὑψηλὸν παράσημον τοῦ Μεδζιδιὲ ἀδαμαντοκόλλητον.

Ἐφ' ᾧ ἐξεδόθη τὸ παρὸν δίπλωμα.

Ἐγράφη τῇ 13 Ζηλχητζὲ τοῦ 1319.

ΕΚΛΟΓΗ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ Δ. Ε. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ἐπειδάντος τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἀνανεοῦται τὸ ἥμισυ τοῦ προσωπικοῦ τῶν λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, συνῳδὰ τῷ δευτέρῳ ἄρθρῳ τοῦ Α' Κεφαλ. τῶν Γενικῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν, τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ, 31 Μαρτίου, συνῆλθεν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ ἐπὶ τούτῳ ἐκλογικὴ Συνέλευσις, ἀπαρτισθεῖσα, συμφώνως τοῖς Γενικοῖς Κανονισμοῖς, ἐκ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', τῶν σεβασμ. ἁγίων συνοδικῶν ἀρχιερέων Ἰωαννίνων Γρηγορίου, Προύσης Νικοδήμου, Νεοκαισαρείας Ἀλεξάνδρου, Σμύρνης Βασιλείου, Μητροφάνους Χαρίτωνος, Βάρνης Πολυκάρπου, Ξάνθης Ἰωακείμ, Λιτίτσης Νικηφόρου, Ἠλιουπόλεως Ταρασίου καὶ Καλλιουπόλεως Ἱερωνύμου, τῶν ἐντίμων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Ζήδη Θ. Ζήδη, Ἀλεξ. Γάγκου, Ἀντωνίου Σούρλα, Ἰωάννου Μαμοπούλου, Ἐμμ. Ρακτιβάν, Σόλωνος Καζανόβα, Ἰωάννου Χατζοπούλου καὶ Ἱπποκρ. Ζαγανιάρη, καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐναρίων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς: **Σταυροφορείου** Κωνστ. Ἀνανιάδου καὶ Ἀντωνίου Νέτη, **Ταταούλων** Ἰωάννου Τζιώτου καὶ Θ. Γιανναπούλου, **Εὐαγγελιστρίας** Ἰ. Παχείου, **Φερίκιοϊ** Στ. Νικολοπούλου, **Φαναρίου** Κ. Φαρμάνογλου, **Τζιβαλίου** Ρωμύλου Σπαθάρη, **Διπλοκιονίου** Σταμουνάκη ἐφέντη Συμβούλου, **Ὀρτάκιοϊ** Κ. Δουμάνη, **Μουζάλιου-Πατριδ** Κυριακίου Σπαθάρη, **Βλάγκας** Γ. Τσιτσάκου, **Κουτσοκαλίου** Σάββα Ἀβδαγγέλου, **Χάσκιοϊ** Β. Καραμουζιάδου, **Βαφτσιχωρίου** Γ. Ἀντωνιάδου, **Ἐξ Μαρμάρων** Ἠλία Ἰωαννίδου, **Νεοχωρίου καὶ Στένης** Κ. Χρυσοῦ καὶ Κωνστ. Μαλοβάκη, **Ἐγρίκαπου-Τόπκαπου-Τεκφούρ-Σεραγίου-Σαλματαρδρουνίου-Ἐλιφτσκαπίου καὶ Σαρμαδικίου** Ἀλεξ. Λάμπρου καὶ Στυλιανοῦ Κυριακοῦ, **Βαλίντε-Βενλοπόρτης καὶ Βαλατᾶ** Γεωργίου Μελαχροινοῦ καὶ Α. Σανδοπούλου, **Ὑψωμαθείων καὶ Βελιγραδίου** Ἀβράμη Βασιλειάδου καὶ Περικλέους Μιχαηλίδου, **Γαλατᾶ Γ. Νομικοῦ καὶ Θεοφ.** Χριστοδούλου, τῶν ἐναρίων **Μ. Ρεύματος, Σπυροκράνης καὶ Βεβεκίου** μὴ ἀναδειξάντων τοιούτους.

Κατὰ τὴν λήξασαν περίοδον ἀπεχώρουν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου οἱ κκ. Ἀντώνιος Σούρλας, Ἰωάννης Μαμόπουλος, Σόλων Καζανόβας καὶ Ἱπποκράτης Ζαγανιάρης, ὧν οἱ δύο τελευταῖοι ἦσαν καὶ αὐθις ἐκλέξιμοι ὡς ἐκλεγέντες ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλων.

Οὕτως ἡ ἐκλογικὴ συνέλευσις συγκειμένη ἐκ 44 μελῶν, πλὴν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου, συνῆλθεν τῇ 10 ὥρᾳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Μ. Συνοδικοῦ καὶ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. ἐν πλήρει τάξει καὶ νομοταγείᾳ προέβη εἰς ἀνάδειξιν τῶν νέων μελῶν τοῦ Συμβουλίου, γραμματευόντων τῶν δύο γραμματέων αὐτοῦ, τοῦ Α'. Παναγιώτου Νικολοπούλου καὶ τοῦ Β'. Ἀλκιβιάδου Μαυράκη.

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμεν. Πατριάρχης Ἰωακεὶμ κηρύξας τὴν ἔναρξιν τῆς συνεδρίας ἀπέτεινε πρὸς τὴν ἐκλογικὴν συνέλευσιν τὴν ἑπομένην ἐξ ὑπογυίου προσλαλιάν:

Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, ἀξιότιμοι σύμβουλοι, ἐλοχώτατοι καὶ ἐντιμότατοι ἀντιπρόσωποι,

Ὁ νόμος, ὁ δικαίῳ καὶ εὐμενείᾳ αὐτοκρατορικῇ καὶ κυβερνητικῇ ὑφιστάμενος, καθ' ὃν ἐνεργεῖται καὶ διοικεῖται μέρος τῶν σπουδαίων πατριαρχικῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν ὑποθέσεων, συνεκάλεσεν ἡμᾶς ἅπαντας πρὸς ἐξάσκησιν καθήκοντος ἱεροῦ, τοῦ τῆς ἐκλογῆς τεσσάρων συμβούλων, οἵτινες πρόκειται ν' ἀντικαταστήσωσιν ἐπίσης τέσσαρα μέλη κατὰ τὸ σχετικὸν κεφάλαιον τῶν γενικῶν Κανονισμῶν, ἤτοι τοὺς κκ. Ἀντώνιον Σούρλαν ἐφέντην, Ἰωάννην Μαμόπουλον ἐφέντην, Ἱπποκράτην ἐφέντην Ζαγανιάρην καὶ Σόλωνα Καζανόβαν. Καὶ οἱ μὲν δύο ἐκ τῶν προμνησθέντων, οἱ ἀξιότιμοι ἐφέντηδες Ἀντώνιος Σούρλας καὶ Ἰωάννης Μαμόπουλος, ἀποχωροῦσι καθ' ὁλοκληρίαν συμπληρώσαντες τὴν διετῆ αὐτῶν ἐν τῷ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίῳ ὑπηρεσίαν, οἱ δὲ ἕτεροι δύο ἦτοι ὁ Ἱπποκράτης ἐφέντης Ζαγανιάρης καὶ ὁ κ. Σόλων Καζανόβας, ἐπειδὴ ἐξελέγησαν πρὸς συμπλήρωσιν περιόδου ἀρξαμένης καὶ μὴ συνεχισθείσης ἄλλων συναδέλφων των ἀποχωρησάντων, εἰσὶ καὶ αὖθις, κατὰ νόμον, ἐκλέξιμοι.

Πρὸς πάντας τοὺς ἀποχωροῦντας ἐκ καθήκοντος προσωπικοῦ καὶ πατριαρχικοῦ ἐκφράζω εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνην, καθόσον μετὰ τῆς μᾶλλον χαρακτηριστικῆς εὐσυνειδησίας, ἀφοσιώσεως καὶ εἰλικρινείας ἐξεπλήρωσαν

τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτοῖς ἐντολήν. Εἰς τὰς ἐξ ἐμοῦ δὲ προερχομένας ταύτας εὐχαριστίας προστίθημι καὶ τὰς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν διαφόρων ἐνοριῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, καθόσον καὶ οὗτοι ἐπεθύμουν νὰ μάθωσι τὴν εὐσυνειδησίαν καὶ τιμιότητα, μεθ' ὧν ἐξεπλήρωσαν ὡς σύμβουλοι τὰ καθήκοντα αὐτῶν καὶ οἵτινες βεβαίως ὡς ἐκλέξαντες αὐτοὺς τοὺς εὐχαριστοῦσιν.

Ὀφείλω ὅμως ἐκ καθήκοντος νὰ ἐκφράσω εὐχαριστίας καὶ πρὸς πάντας τοὺς χριστιανοὺς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς μου διὰ τὴν νηφάλιον ἐνέργειαν, τὸ νομοταγὲς καὶ τὸ ἀκομμάτιστον, μεθ' ὧν ἐξήσκησαν τὸ ἐπιβαλλόμενον αὐτοῖς καθῆκον καὶ δικαίωμα ἐν ταῖς ἐναγχος γενομέναις ἐκλογαῖς. Εἰς πάσας τὰς συνοικίας ἐπεκράτησε κατὰ τὰς ἐκλογὰς ἀντιπροσώπων πνεῦμα νομιμοφροσύνης, νομοταγείας, συμπνοίας καὶ χριστιανικῆς ὁμονοίας, ἐὰν δέ που ἠκούσθη καὶ παράχορδόν τι ἄκουσμα καὶ τοῦτο ἀποδοτέον οὐχὶ εἰς πρόθεσιν δυσμενῆ, ἀλλὰ εἰς παρανόησιν. Εὔχομαι ὅπως ἐν τῷ μέλλοντι μὴ λαμβάνωσι χώραν τοιαῦτα, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ διεξαγομένων τῶν ἐκλογῶν δυνάμει τῶν αὐτοκρατορικῇ εὐμενείᾳ παραχωρηθέντων ἡμῖν δικαιωμάτων, δυνάμεθα νὰ προβάλλωμεν ἡμᾶς ὡς ὑπόδειγμα λαοῦ εὐνομουμένου καὶ νομοταγοῦς καὶ τοῖς λοιποῖς συνοίκοις λαοῖς τῆς τε Κων]πόλεως καὶ τῶν ἐπαρχιῶν.

Προσεκλήθητε, κύριοι, ἐνταῦθα ἵνα ὑποδείξητε τοὺς μᾶλλον καταλλήλους ἀντιπροσώπους ὑμῶν ἵνα λάβωσι μέρος ὡς μέλη εἰς τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἀντὶ τῶν ἀποχωρούντων. Τὸ ἐφ' ἡμῖν οὐδεμίαν ἔχομεν προτίμησιν. Πάντας τοὺς προκρίτους τοῦ ἔθνους τοὺς θεωροῦμεν ἐξίσου τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά· ὁ δὲ ποιμαντορικὸς ἡμῶν πόθος ἐπιβάλλει ἵνα συστήσωμεν ὑμῖν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν.

Ἡ θέσις τοῦ Συμβούλου, κύριοι, εἶναι τόσον τιμητικὴ ὅσον βαρεῖα καὶ πλήρης εὐθύνης. Ὁ καλούμενος ὅπως ἀποτελέσῃ μέλος τοῦ μικτοῦ Συμβουλίου δέον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀναλαμβάνει σπουδαιοτάτην εὐθύνην καὶ σοβαρώτατα καὶ λεπτὰ καθήκοντα ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ἀπέναντι τοῦ διεθνοῦς κόσμου, τὰ ὁποῖα ἀπαιτοῦσι νὰ ὑψοῖ ἑαυτὸν ὑπεράνω πολλάκις τῆς πεπατημένης ὁδοῦ. Δέον νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὁ σύμβουλος πρέπει νὰ ᾖ ἱκανός, εὐθύς, τίμιος, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ συμφέρον μόνον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους. Σκεφθῆτε, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπηρείας καὶ μετὰ πάσης ἀμεροληψίας ψηφίσατε οὓς ἂν ἐγκρίνητε τοιούτους.

Δυνάμενοι ὅμως νὰ ἐξασκήσωμεν μετὰ μεγίστης ἐλευθερίας τὸ δικαίωμα τοῦ διοικεῖν τὰ ἐθνικὰ ἡμῶν πράγματα, ὀφείλομεν νὰ ἤμεθα εὐγνώμονες ἐπὶ τῇ παρεχομένῃ ἡμῖν ἐλευθερίᾳ ταύτῃ πρός τε τὴν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν καὶ πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Ἄνακτα ἡμῶν.

Ἐνηργήσαμεν ἐκλογὰς ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς αὐτοκρατορίας μετὰ τῆς μεγαλειτέρας ἐλευθερίας ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος. Ἐφ' ᾧ δέον νὰ εὐγνωμονῶμεν τῇ σεβαστῇ αὐτοκρ. κυβερνήσει καὶ νὰ δεώμεθα ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Ἄνακτος ἡμῶν, κληθέντες ἵνα καὶ σήμερον ἐξασκήσωμεν τὸ ὑπὸ τοῦ νόμου παρεχόμενον ἡμῖν δικαίωμα.

Τὴν κατακλεῖδα τῆς προσλαλιᾶς πάντα τὰ μέλη ὑπεδέξαντο ὁμοφώνως διὰ τοῦ «Ἀμήν».

Εἶτα ὁ Α' γραμματεὺς τοῦ Συμβουλίου ἀνέγνω τὴν εἰθισμένην ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων τῷ Συμβουλίῳ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ὁ Α. Θ. Παναγιότης ἐπιπροσέθηκε καὶ τὰ ἑξῆς:

Προκειμένου περὶ πόρων διὰ τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον, τὸ Συμβούλιον ἐσκέφθη τίνι τρόπῳ ἔθελεν ἐπιφέρῃ ἀνακούφισίν τινα εἰς τὸ ταμεῖον τοῦτο, δι' ὃ ἀπεφάσισεν, ὅπως ἅπασι τοῖς χριστιανοῖς ἐπιβληθῇ μικρόν τι ἐπίδομα ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ κέντρου. Διάφοροι γνῶμαι προὐτάθησαν καὶ διάφοροι ἀντηλλάγησαν σκέψεις περὶ τῶν μέτρων τῶν ἀφορώντων τὸν τρόπον τῆς καθιερώσεως τοῦ ρηθέντος ἐπιδόματος· προὐτάθη νὰ περιέρχηται κατὰ τὰς μεγάλας ἑορτὰς ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου εἷς δίσκος ἐν ἅπασι τοῖς ναοῖς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς· προὐτάθη ἵνα οἱ κάτοικοι τῶν ἐνοριῶν Κων]πόλεως διαιρεθῶσιν εἰς τάξεις, ἑκάστη δὲ τάξις νὰ καταβάλῃ ἀναλόγως τῶν εἰσοδημάτων αὐτῆς ὡρισμένον τι μικρὸν βάρος· προὐτάθησαν διάφοροι ἄλλαι γνῶμαι· καὶ τέλος ἐλήφθη ἀπόφασίς τις ὑπὸ τοῦ Συμβουλ. ἐγκριθεῖσα καὶ ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων.

Ἤθελον δὲ παρακαλέσει τοὺς χριστιανοὺς καὶ τοὺς ἐνταῦθα παρισταμένους ἀντιπροσώπους τῶν διαφόρων ἐνοριῶν, ὅπως εὐαρεστηθῶσι νὰ μεριμνήσωσι περὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ληφθείσης ἀποφάσεως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου,

ἥτις μετὰ τὸ Ἅγιον Πάσχα τεθήσεται εἰς ἐνέργειαν.

Γνωρίζω ὅτι αἱ διάφοροι κοινότητες εἶναι βεβαρημέναι διὰ σχολειακῶν, ἐκκλησιαστικῶν καὶ διαφόρων ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἀναγκῶν ἀλλὰ δὲν εἶναι πολὺ ἐὰν οἱ χριστιανοὶ σκεφθῶσιν ὅτι ὑπάρχει καὶ τὸ ἐκκλησιαστικὸν κέντρον, ὅπερ ἀνήκει οὐχὶ ἡμῖν ἅπασι μόνον, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο πράττομεν ἢ ἀντιπροσωπεύομεν αὐτό, ἀλλ' αὐτοῖς τούτοις, ἔχουσι καθῆκον ἵνα μεριμνῶσι περὶ τῶν ἀναγκῶν αὐτοῦ, αἵτινες εἶναι ἀνάγκαι ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους ἡμῶν.

Παρακαλῶ δὲ τοὺς ἐντιμοτάτους ἀντιπροσώπους, ὅπως ἀναγγέλλοντες τοῖς οἰκείοις ἕκαστος ἐνορίταις τὸ ληφθὲν τοῦτο μέτρον ἀναπτύξωσι δεόντως τὴν ἱερότητα τοῦ σκοποῦ δι' ὃν ἐλήφθη, καθόσον ὑπάρχουσιν ἀρχιερεῖς καὶ ἱδρύματα χρῄζοντα ἀρωγῆς καὶ προστασίας ὡς κατατρυχόμενα καὶ καταπιεζόμενα, ὑπὲρ ὧν ὀφείλει νὰ μεριμνήσῃ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν κέντρον, οὐδόλως δ' ἀμφιβάλλω ὅτι θέλετε καὶ ὑμεῖς μεγάλως συντελέσει εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὡς ἄνω ληφθείσης ἀποφάσεως. Ἐπὶ τούτοις εὔχομαι ὑμῖν πᾶσιν ὑγείαν.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω ἡ συνέλευσις προέβη εἰς τὸ κυρίως ἔργον αὐτῆς. Προετάθησαν ὑποψήφιοι οἱ ΑΑ. ΕΕ. ὁ Κωνστ. Βαγγάνης ἐφέντης, ὁ Ἀλέξ. Παντζίρης βέης, ὁ Στέφανος βέης Μουσούρης, καὶ οἱ ἀξιότιμοι κκ. Σόλων Κυζανόδης, Κωνστ. Ἀνανιάδης, Ἱπποκράτης Ζαγγανάρης, Ἀλέξανδρος βέης Σ. Σινηδόγλους, ὁ Μιχαὴλ Σιφνιώτης, ὁ Δ. Κωνσταντινίδης καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς Σαλτέλης, καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐγένετο μυστικὴ ψηφοφορία, ψηφολεκτῶν κληθέντων τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Σύρου Ἰωακεὶμ καὶ τοῦ κ. Ἀντωνίου Σούρλα.

Τῆς διαλογῆς τῶν ψήφων περαιωθείσης, ἔτυχον ὁ Α. Ε. ὁ Κ. Βαγγάνης ἐφέντης ψήφων 43· ὁ κ. Σόλων Κυζανόδης 37, ὁ κ. Κ. Ἀνανιάδης 30, ὁ κ. Μιχαὴλ Σιφνιώτης 24, ὁ Α. Ε. ὁ Ἀλέξανδρος Παντζίρης βέης 20, ὁ Α. Ε. ὁ Στέφανος βέης Μουσούρης 17, ὁ κ. Ἱπποκράτης Ζαγγανάρης 6, ὁ κ. Δ. Κωνσταντινίδης 2, ὁ κ. Δημ. Σαλτέλης 2 καὶ ὁ κ. Ἀλέξ. Σ. Σινηδόγλους 1.

Οὕτως ἀνεδείχθησαν σύμβουλοι ὁ Α. Ε. ὁ Κ. Βαγγάνης ἐφέντης, ὁ κ. Σ. Κυζανόδης, ὁ κ. Κ. Ἀνανιάδης καὶ ὁ κ. Μ. Σιφνιώτης.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐκλογῶν πᾶσα ἡ συνέλευσις ἀνεδέξατο μετὰ χαρᾶς. Ὁ δὲ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κῦρος καὶ αἶσθος ἐκ τοῦ προχείρου ὅπως ὁ Ὕψιστος τῇ παντοδυνάμει αὐτοῦ δυνάμει ἐνισχύῃ ἑκάστοτε τοὺς διέποντας τὰ καθ' ἡμᾶς πράγματα ἐν τῷ ἔργῳ τῆς προαγωγῆς καὶ εὐοδώσεως αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς τε Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν, ὅπερ ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ αἰγίδα τοῦ Κραταιοτάτου καὶ Γαληνοτάτου Μονάρχου ἡμῶν Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν παλῶν εἰσποτε δωρεῶν καὶ χαρίτων αὐτοκρατορικῶν εὐμενῶς ἠξίωται.

Ἅμα τῇ λήξει τῆς συνεδρίας προσκληθεὶς ὁ διευθυντὴς τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὀθωμ. Γραφείου κ. Ἰωάννης Χλωρὸς συνέταξε τὸ προσῆκον ταχρίρι τὸ ἀφορῶν τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων συμβούλων, ὅπερ ὑπογραφὲν διαβιβάσθη εἰς τὴν Σ. Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν ἵνα καὶ χθὲς διὰ τελεγρὰφ αὐτῆς ἤγγειλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὴν ἐπιδοκιμασίαν καὶ ἐπικύρωσιν τῶν ὀνομάτων τῶν ἐκλεγέντων συμβούλων.

Οἱ νέοι σύμβουλοι προσκληθέντες διὰ πατριαρχικῶν πιττακίων ἀνέλαβον τὰ καθήκοντα αὐτῶν ἀπὸ σήμερον, πλὴν τῆς Α. Ε. τοῦ Κ. Βαγγάνη ἐφέντη καλυπτόντος νὰ προσέλθῃ εἰς τὴν σημερινὴν συνεδρίαν, ἃς προήδρευεν ὁ Α. Θ. Παναγιότης.

Ο ΜΑΣΣΟΝΙΣΜΟΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΟΣ

«Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστόν.

(Κολ. 2, 8—9).

Οἱ πατρικοὶ οὗτοι καὶ πλήρεις στοργῆς λόγοι τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐπέρχονται αὐθόρμητοι εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν, ὅτε ἀναγινώσκομεν καὶ πάλιν ἰσχέτως περὶ τῶν ἀλλοκότων καὶ ἰοῦλου ἀναχρονισμοῦ ὀζουσῶν τελετῶν τοῦ Μασσονισμοῦ ἐν μέσῃ Ἀθήναις, περὶ ὧν ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ ἡμῶν ἀνεφέρομεν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἄλλοτε ἡ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια», ἐκ παρισίων ἀρρήτων ὁρμωμένη, ἔγραψεν ἐν ἐκτάσει καὶ δὶς καὶ ἐπανειλημμένως περὶ τῆς ἐν λόγῳ αἱρέσεως, ἥτις τοῦτο ἔχει τὸ ἰδιάζον χαρακτηριστικόν, ὅτι ἀπορεύγει, ὡς αἱ νυκτερίδες, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας καὶ τῆς θεμιτότητος, καὶ ταῦτα ἀρχομένου τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, τοῦθ' ὅπερ καὶ μόνον ἤρκει, ὅπως καταδικάσῃ αὐτὴν τέλεον ἐναντίαν τῇ κοινῇ γνώμῃ, διὰ τοῦτο ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν σκοπεύομεν νὰ ἐπεκταθῶμεν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου (ἴδε τὰ σχετικὰ ἐν «Ἐκκλ. Ἀλήθειᾳ» ἔτ. 18', ἀριθμ. 2: «Συμπτώματα νοσήσεως κοινωνίας», πρὸς δὲ ἔτ. Κ' ἀριθμ. 26 καὶ 27 «Περὶ τοῦ ἀγῶνος τῆς σημερινῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας»). Ἀρκτώμεθα οὖν ἤδη τῆς εἰκαιρίας, ὅπως συντέμωμεν εἰς τοὺς τυχὸν ἐπιθυ-

μοῦντας νὰ μάθωσι πλειότερα περὶ τῆς ἀλλοκότου ἑταιρίας καὶ τῶν ἀνυποληγίστων κακῶν, ὧν ἐγένετο αὕτη τέως καὶ γίνεται πρόξενος καὶ παρ' ἡμῖν τὸ ἀρτίως ὑπὸ τοῦ ἐν Πάτραις Συλλόγου «Ὀρθοδοξία» ἐκδοθὲν εἰδικὸν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὁ Μασσονισμὸς ἐν Ἑλλάδι ἀποκαλυπτόμενος». Ἐν αὐτῷ ὁ Ἕλλην ἀναγνώστης θέλει ἴδῃ ἐν εἰκόνι ζωηρᾷ τὴν πλήρη σκανδάλων ἱστορίαν τοῦ Μασσονισμοῦ ἔν τε ἄλλαις χώραις καὶ ἐν Ἑλλάδι, καὶ θέλει οἰκτείρῃ τοὺς οὕτως ἢ ἄλλως σχόντας τὸ ἀτύχημα νὰ ἐμπέσωσιν εἰς τὰ δίκτυα τοῦ Μασσονισμοῦ, περὶ τὰ ὁποῖα ἅπαξ περιπλακέντες ἀδυνατοῦσι πλέον νὰ ἐκφύγωσιν. Ἐν τῷ αὐτῷ ἐπίσης ἀξιολογωτάτῳ τόμῳ θέλει εὕρῃ πάντα τὰ μέχρι τοῦδε ὑπὸ εἰδημόνων παρ' ἡμῖν γραφέντα σθεναρὰ ἄρθρα κατὰ τοῦ Μασσονισμοῦ, τῆς παρανόμου, τῆς γελοίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῶς καὶ ἠθικῶς ὀλεθρίας ταύτης αἱρέσεως, ἥτις γέννημα οὖσα τῶν ἀρεγγῶν τοῦ Μασσωνικοῦ χρόνων, οὐκ οἶδα μέν πως παρεισέρρησεν ἀπὸ ἐτῶν καὶ εἰς τὴν ὡραίαν τῆς Ἑλλάδος χώραν, αἱ ἱστορικαὶ παραδόσεις καὶ ὁ χαρακτὴρ τοῦ λαοῦ τῆς ὑποίας ἦσταν βιβλίοις συνέβουσι πρὸς τὸν χαρακτῆρα αἱρέσεως, πρώτιστα σύμβολα ἔχούσης τὴν μυστικότητα καὶ τὴν τυφλὴν ὑπακοήν. Αἱ ἐν τῷ τόμῳ τούτῳ περιλαμβανόμεναι μελέται κατὰ τοῦ Μασσονισμοῦ ὀφείλονται εἰς διαφόρους λογίους κληρικοὺς ἢ λαϊκούς, οἷον τῷ γνωστῷ γηραιῷ ἀπολογητῇ τοῦ χριστιανισμοῦ παρ' ἡμῖν κ. Ἰωάννῃ Σκαλτσούνῃ, τοῖς κκ. Μ. Γαλανῷ. Ἱερωνύμῳ Οἰκονόμου, Πολυκάρπῳ Συνοδινῷ, ἱεροκήρυκι, τῷ ἀρχιμ. Παναρέτῳ Δουληγέρῃ, τῷ κ. Εὐθυμίῳ Καρκαλῷ καὶ ἄλλοις. Ἐπίσης μνημονεύονται ἐν αὐτῷ τὰ γραφέντα ἄλλοτε σχετικὰ ὑπὸ τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας», πρὸς ἣν σπουδαίαν κατέχουσι θέσιν δύο Ἐγκύκλιοι κατὰ τοῦ Μασσονισμοῦ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν κ. Ἱερυθέου, ὧν ἡ μία ποιεῖται *λεπτομερῆ ἀντιπαραβολὴν τῆς πλήρους ἀντιθέσεως μεταξὺ Μασσονισμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ*, εἰς οὗ τὰς ἀληθείας προσποιοῦνται ὅτι δὲν ἀντιστρατεύονται οἱ ἐν Ἑλλάδι Μασσόνοι. Ἀνυπούκιθεν μὴ δυνάμενοι ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ παραθέσωμεν αὐτολεξεὶ περικοπάς τινας τῆς ἐν λόγῳ ἐγκυκλίου τοῦ Σ. ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν, ὅστις ἐναγκάσθη ἐξ ἀφορμῆς τῶν δημιουργηθέντων σκανδάλων ἐν τῇ ἐν Πάτραις Σχολῇ τῶν ἀπόρων παίδων ὑπό τινων μασσόνων διδασκάλων αὐτῆς, νὰ ἀντιπαρέλθῃ ὁ ἴδιος κατὰ τὰς μασσονικὰς λύμας. Μίαν μόνον ἐρώτησιν ἐπιθυμοῦμεν ν' ἀπευθύνωμεν, ἐξ εἰλικρινοῦς ὑπὲρ αὐτῶν ἐνδιαφέροντος, πρὸς τοὺς καλῇ τῇ πίστει ὑποπίπτοντας ἑαυτοὺς εἰς τὰ κελεύσματα τῆς Μασσονίας. Πῶς δηλονότι ἐπιτρέπει εἰς αὐτοὺς ἡ οἰκεία φιλοτιμία, ἡ συναίσθησις τῆς ἰδίας προσωπικῆς ἐλευθερίας, ἐλευθερίας ὄντων λογικῶν καὶ αὐτεξουσίων, νὰ ὑποτάσσωσι τὴν οἰκείαν βούλησιν καὶ τὸ ἴδιον ἐγὼ εἰς σύστημα καὶ ἑταιρίαν, οὗ φυσικῶς δὲν δύνανται ἐκ τῶν προτέρων νὰ γινώσκωσιν οὔτε τὸν ὀργανισμόν, οὔτε τὰς ἰθυνούσας ἀρχάς, οὔτε τὸν τελικὸν σκοπόν, ὃν ἐπιδιώκει· πῶς, ἄλλως λέξειν, ἄνθρωποι αὐτοὶ λογικοὶ καὶ αὐτεξούσιοι καταδέχονται νὰ ὑποτάσσωνται τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα ὁμοίων αὐτοῖς ἀνθρώπων, ὄπισθεν τῶν ὁποίων καὶ σύρονται ἀσυναισθήτως ὡς ἀκεναὶ ἄμαξαι, μὴ εἰδότες καλῶς ποῦ θέλει φέρῃ ἐπὶ τέλους αὐτοὺς ἡ τοιαύτη τυφλὴ αὐτῶν ὑποταγή; Πῶς δὲ πάλιν οἱ αὐτοί, χριστιανοὶ ὄντες, καὶ ὀφείλοντες νὰ ἐπαναλαμβάνωσι τὸ τοῦ ἀποστόλου «*Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δ' ἐν ἐμοὶ Χριστός*» τολμῶσι χάριν ἴσως εὐτελῶν συμφεροντιδίων νὰ συνάπτωσι δεσμοὺς μυχίους καὶ ἁρμονίας πρὸς σκότιον ἑταιρίαν, ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἀνήκουσι, καὶ παρὰ τοὺς ἱεροὺς αὐτῆς θεσμοὺς καὶ κανόνας; «*Τίς κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; Τίς δὲ συμφωνία Χριστοῦ πρὸς Βελίαρ; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου;*» (Β' Κορινθ. 6, 15). Ἔγραφεν ὁ θειορρήμων Παῦλος πρὸς Κορινθίους ἐκ παρομοίας ἀφορμῆς. Διότι, ὡς γνωστόν, ἐν τῇ Μασσονικῇ Στοᾷ ἐξ ἴσου γίνονται δεκτοὶ οἵ τε χριστιανοὶ καὶ οἱ μὴ τοιοῦτοι, ὁ δὲ ὑπὸ τῆς Μασσονίας ἐπινοηθεὶς Μέγας Ἀρχιτέκτων τοῦ σύμπαντος εἶνε ἐξ ἴσου ἀσπαστὸς εἰς ἀνθρώπους παντὸς εἴδους θρησκείας ἢ καὶ ἀνθρώπους ἄνευ οὐδεμιᾶς θρησκείας! «Ni Dieu, ni Maître» (τ. ἔ. Οὔτε Θεὸς ὑπάρχει, οὔτε Κύριος), ἔγραφε μία Μασσονικὴ Στοὰ ἐν Παρισίοις ἐπί τινος αἰθούσης αὐτῆς. Ἂς παύσωμεν λοιπὸν καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι προσήλυτοι τῆς Μασσονίας ν' αὐτοαπατῶνται ἰσχυριζόμενοι, ὅτι ὁ Μασσονισμὸς οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἀλλ' ἢ φιλανθρωπικὴ ἑταιρία, καὶ ἂς μελετήσωσι συδαρώτερον τὰς ὀλεθρίους συνεπείας, τὰς ὁποίας δύναται νὰ ἔχῃ καὶ παρ' ἡμῖν μυστικὸς συνεταιρισμός, οὗ βάσις μὲν ἡ θρησκευτικὴ καὶ ἠθικὴ ἀδιαφορία σκοπὸς δὲ ἡ διὰ παντὸς μέσου θεμιτοῦ καὶ ἀθεμίτου ἐπιδίωξις ὑλικῶν καὶ ποταπῶν συμφερόντων, κύριον δὲ χαρακτηριστικὸν ὁ φόβος πρὸς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος. Καὶ ὅμως ἐλέχθη ἤδη αὐτοῖς ὁ φαῦλα πράττων μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ, ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν Θεῷ ἐστιν εἰργασμένα» (Ἰωάν. 3, 20—21). Ὁ δὲ ταῦτα διδάξας Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς διεκήρυττε πρὸς ἔλεγχον τῶν μασσονιζόντων: «*Ἐγὼ παρρησίᾳ λελάληκα τῷ κόσμῳ . . . καὶ ἐν κρυπτῷ ἐλάλησα οὐδέν*».

Α. ΠΙΠΕΡΑΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

—*Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις.*—Ἀπολυθεῖσα ἀναγινώσκεται τῇ μεθαύριον Κυριακῇ ἐν' Ἐκκλησίας Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις τὸ μὲν νουθετοῦσα καὶ προτρεπομένη πάντας τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ὅπως ἐκπληροῦντες ἀνελλιπῶς πάντα τὰ ὑπὸ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν θρησκείας ἐπιβαλλόμενα χριστιανικὰ αὐτῶν καθήκοντα ἑτοιμάσωσιν ἑαυτοὺς δεόντως καὶ ψυχωφελῶς εἰς προσκύνησιν τῶν πανσέπτων καὶ ἀχράντων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Παθῶν καὶ τῆς τριημέρου αὐτοῦ Ἀναστάσεως, τὸ δὲ ἐπαναλαμβάνουσα τὴν ἐντολὴν ἵνα τέλεον πλέον ἐκταλειφθῇ τὸ ἀνοίκειον τοῖς χριστιανοῖς καὶ βάρβαρον ἔθιμον τοῦ πυροβολεῖν κατὰ τὰς λαμπροφόρους ἑορτάς, ἀφ' ἑνὸς διότι ἀκοσμίαν καὶ ἀπρέπειαν προσδίδον εἰς τὴν ἱερότητα τῶν ἑορτῶν πολλάκις πρόξενον λυπηρῶν δυστυχημάτων καὶ κακῶν ἀπέβη, καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ τὴν τιμωρίαν τοῦ νόμου ἐπισύρει ἐπὶ τῶν εἰς τοῦτο εἰσέτι ἐνασμενιζομένων.

Ἐν τούτοις ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὴν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος μετράσιν τῆς ἀτόπου ταύτης συνηθείας καὶ βέβαιοι ὄντες, ὅτι αἱ πατρικαὶ νουθεσίαι τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας θέλουσι, νῦν εἴπερ ποτὲ εἰσακουσθῇ, ἅτε καὶ τοῦ ἡμετέρου σεπτοῦ πρωθιεράρχου, τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', σφόδρα ἀπανωτισμένου καὶ ἀποδοκιμάζοντος τὸ ἄχαρι τοῦτο τοῦ πυροβολισμοῦ ἔθιμον, τρέφομεν χρηστὰς ἐλπίδας περὶ ὁλοσχεροῦς ἐκλείψεως αὐτοῦ ἐκ τοῦ μέσου τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, ὅπερ μετὰ φιλοστόργου οἱ κῆς ἀροσιώσεως καὶ εὐπειθείας ἀπεδέξατο πάντοτε πᾶσαν πατρικὴν νουθεσίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

—*Ἐκκλησ. Μικτὰ Δικαστήρια.*—Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Τρίτης ὁ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβασμ. μητροπ. Σμύρνης Βασίλειος προὔτεινεν ὅπως τὰ περὶ Μικτῶν Ἐκκλησιαστικῶν Δικαστηρίων σχετικὰ ἄρθρα τῶν Δικονομικῶν ὁδηγιῶν τροποποιηθῶσι διὰ τὰς ἐπαρχίας κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸν καταρτισμὸν τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Δ. Ε. Μ Συμβουλίου, ἔχοντος πρὸς τῷ προέδρῳ, καὶ ἄλλα κληρικὰ μέλη αὐτοῦ.

Τῶν προτάσεων τούτων τοῦ ἁγίου Σμύρνης ἐγκριθεισῶν, ἀπόσπασμα πρακτικοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου παρεπέμφθη εἰς τὸ Δ. Ε. Μ· Συμβούλιον διὰ τὰ περαιτέρω.

—*Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου.*—Τῇ παρελθούσῃ Τετάρτῃ συνῆλθεν εἰς πρώτην συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ἡ ἐσχάτως διορισθεῖσα κοινὴ τῆς τε «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου Διευθύνουσα Ἐπιτροπή. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην, ἧς μετέσχον ὅ τε ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ἱερολογ. Ἀθ. Πιπέρας καὶ ὁ ἐκ τῶν συντακτῶν κ. Ἰάκ. Βασιάδης, διάφορα ἀντηλλάγησαν σκέψεις περὶ κρείττονος διαρρυθμίσεως τῶν ἤδη ὑπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν Διευθύνουσαν Ἐπιτροπὴν εὑρισκομένων ἱδρυμάτων τούτων. Κατὰ τὴν αὐτὴν συνεδρίαν ἐθεωρήθη πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀναγκαία ἡ πρόσληψις καὶ ἑτέρου προσώπου, καὶ ὡς τοιοῦτος προεκρίθη ὁ καὶ ἄλλοτε εὐδοκίμως ἐν τῇ συντάξει τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ἐργασθεὶς ἔλλογ. Μ. Ι. Γεδεών, Μ. Χαρτοφύλαξ καὶ Χρονογράφος τῆς Μ. Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ τίτλου τοῦ Ἐπιτίμου Διευθυντοῦ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας». Ἐν τῇ αὐτῇ ἐπίσης συνεδρίᾳ ἀπεφασίσθη καὶ ἡ αὔξησις τοῦ μισθοῦ τοῦ ἀρχισυντάκτου τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας».

—*Ἀρχιερατικαὶ ἐπιχορηγήσεις.*—Ἀπελύθη ἐσχάτως Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος ἀπευθυνομένη πρὸς τοὺς Δημογέροντας, Ἐπιτρόπους, Ἐφόρους Προκρίτους καὶ λοιποὺς χριστιανοὺς πασῶν τῶν ὑπὸ τὸ κλίμα τοῦ Οἰκουμεν. Θρόνου ἐπαρχιῶν καὶ προτρεπομένη ὅπως εἷς ἕκαστος τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν λαμβάνων ὑπ' ὄψει τοὺς μόχθους καὶ τὰς ὀλικὰς ἀνάγκας καὶ ὑποχρεώσεις, εἰς ἃς ἀπαραιτήτως ἐστὶν ὑποβεβλημένος ὁ ἑκασταχοῦ πνευματικὸς ἀρχηγὸς καὶ μητροπολίτης χάριν τῆς ἀξιοπρεποῦς αὐτοῦ συντηρήσεως, προθυμηθῇ, ἵνα καταβάλῃ ἐγκαίρως τὸ ἀναλογοῦν ποσὸν τῆς ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως συντελῶν οὕτως εἰς ἀνακούφισιν τῶν πολλῶν βαρῶν τοῦ μητροπολίτου καὶ ἀπαλλάττων αὐτὸν ἐκ τῆς οἰκονομικῆς δυσχερείας, εἰς ἣν ἕνεκα τῆς τοιαύτης καθυστερήσεως περιέρχονται ἐνίοτε οὐκ ὀλίγοι τῶν ἁγίων ἀρχιερέων.

Μιᾶς ἑκάστης τοίνυν ἐπαρχίας ἐπιβαρυνομένης ἠθικῶς καὶ νόμῳ διὰ τὴν ἐκ τῆς καθυστερήσεως τῆς ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως ἐπερχομένην ἀνωμαλίαν ταύτην, δέον οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὅπως φιλοτίμως συντελῶσι τοῦ λοιποῦ εἰς θεραπείαν τῆς ἀνάγκης ταύτης εὖ εἰδότες ὅτι ἐν τῇ ἐξυπηρετήσει ταύτῃ σώζουσι τὸ ἠθικὸν γόητρον τῆς ἱερᾶς αὐτῶν μητροπόλεως καὶ εὐπρόσωποι δείκνυνται ἀπέναντι τῶν συνοίκων λαῶν.

Ὁμοίως συνοδικῶς ἐνεκρίθη ἵνα ὑπομνησθῇ καὶ αὖθις ταῖς σεβ. μητροπολίταις ὅπως μεριμνῶσι περὶ ἐγκαίρου καταβολῆς πασῶν τῶν ἐτησίων δόσεων αὐτῶν εἴς τε τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον, εἰς τὸ τῆς Θεολογ. Σχολῆς καὶ πάντων τῶν λοιπῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τμημάτων καθόσον, ἡ καθυστέρησις τῶν δόσεων τούτων εἰς οἰκονομικὴν ἀμηχανίαν περιάγουσα αὐτά, ἐπιζημία ἀποβαίνει καὶ εἰς τὴν κανονικὴν λειτουργίαν αὐτῶν.

—*Μονὴ Σταυρονικήτα.*—Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς π. Τρίτης ἀνεγνώσθη γράμμα τοῦ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου Θεοφίλου, Ἐπιτρόπου τῆς Ἱ. Μονῆς Σταυρονικήτα, δι' οὗ οὗτος τὸ μὲν ἐκφράζει πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ὑπ' αὐτῆς ἀπονομῇ αὐτῷ ἐγκολπίου σταυροῦ, τὸ δὲ ἀγγέλλει τὴν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους χειραφέτησιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς. Ὡσαύτως καὶ οἱ ὁσιώτατοι τοῦ εὐαγοῦς σκηνώματος Πατέρες διὰ γράμματος αὐτῶν ἐξέφρασαν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς εὐχαριστίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ δικαίᾳ βραβεύσει ὑπ' αὐτῆς τοῦ ἀρχιμ. Θεοφίλου, εἰς τὴν ἐγνωσμένην φιλογενῆ δραστηριότητα καὶ τὰς ἀξιεπαίνους προσπαθείας τοῦ ὁποίου ὀφείλεται ἡ ἐκ τῶν βαρέων χρεῶν ἀπαλλαγὴ τῆς μνησθείσης Μονῆς, ἅμα δὲ ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἵνα γένηται ἡ δέουσα ἐπιστολὴ ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὴν Ἱ. Κοινότητα τοῦ ἁγίου Ὄρους ἐκφράζουσα τὴν εὐχὴν ὅπως τοῦ σωτηρίου τούτου μέτρου ἐφαρμογὴ γένηται καὶ ἐπ' ἄλλων ὑπὸ οἰκονομικοῦ κινδύνου τυχὸν ἀπειλουμένων Μονῶν.

Ἡ Ἱ. Σύνοδος προσκαλέσασα ἐνώπιον αὐτῆς τὸν ὁσιώτατον Γεράσιμον Λαυριώτην ἐπίτροπον τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐνταῦθα ἀφοῦ ἐξέφρασεν αὐτῷ τὴν εὐαρέσκειαν αὐτῆς ἐπὶ τῷ εὐαρέστῳ τούτῳ γεγονότι, ἐπέδωκε σύναμα καὶ τὸν ρηθέντα ἐγκόλπιον σταυρὸν διὰ τὰ περαιτέρω.

Λόγου δὲ γενομένου ἐπὶ Συνόδου περὶ ἀνωμαλιῶν τινων

ἐν τισι Μοναῖς τοῦ ἁγίου ὄρους ὑπαρχουσῶν, ὡς καὶ περὶ τῆς οὐχὶ εὐαρέστου καταστάσεως ἐν γένει τούτων, ἐγένοντο τῷ ἐμφανισθέντι ἐπὶ συνόδου ὁσιωτάτῳ ἐπιτρόπῳ αἱ προσήκουσαι συστάσεις πρὸς τὴν ἱερὰν Κοινότητα.

— *Μητροπολίτης Ἐφέσου.* — Ὁ σεβασμ. μητροπ. Ἐφέσου Ἰωακεὶμ ἐξητήσατο διὰ γράμματος αὐτοῦ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἵνα περὶ τὰς ἀρχὰς Μαΐου μεταβῇ εἰς Παρισίους πρὸς περίθαλψιν τῶν πασχόντων ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

Τῇ Α. Σεβασμιότητι ἐχορηγήθη ἡ αἰτηθεῖσα ἄδεια.

— *Μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως καὶ χειροτονία Μυρέων.* — Ὁ σεβασμ. μητροπ. Ἀδριανουπόλεως Κύριλλος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἤγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν αἰσίαν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἄφιξιν.

Συνάμα δὲ ἡ Α. Σεβασμ. ἀνεκοίνωσεν ὅτι τῇ π.Κυριακῇ ἐγένετο ἐν τῷ αὐτόθι μητροπολ. ναῷ ἡ εἰς ἀρχιερέα χειροτονία νοῦ ἐψηφισμένου βοηθοῦ ἐπισκόπου αὐτοῦ θεοφιλ. Μυρέων Στεφάνου, συνιερουργησάντων τῇ Α. Σεβασμιότητι, συνῳδὰ τῇ προηγουμένῃ συνοδικῇ ἀποφάσει, τοῦ σεβασμ. μητροπ. Διδυμοτείχου Φιλαρέτου καὶ τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Ροδοστόλου Ἀνθίμου.

— *Μητροπολίτης Κορυτσᾶς.* — Ὁ σεβασμ. μητροπ. Κορυτσᾶς Γερβάσιος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἤγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι αἰσίως ἀφίκετο εἰς τὴν ἔδραν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ καὶ ἐγκαρδίου ἔτυχεν ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

— *Ἐπαρχία Ἰκονίου.* — Οἱ ἀξιότιμοι Δημογέροντες καὶ Ἐφορευπίτροποι τῆς Κοινότητος Ἰκονίου διὰ γραμμάτων ἐξητήσαντο παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως ἐπιτραπῇ τῷ μητροπ. αὐτῶν Ἀθανασίῳ ἵνα παρατείνῃ οὗτος τὴν ἐκεῖσε διαμονὴν μέχρι τοῦ ἁγίου Πάσχα. Ἡ Ἐκκλησία ἐχορήγησε τὴν ἄδειαν ταύτην.

— *Ξένος τύπος* — Ὑπὸ τὸν τίτλον αμία δικαία ἀπάντησις» ἡ ἀρτιφανὴς ὁμόγλωσσος συνάδελφος «Πρόοδος» ἐν τῷ φύλλῳ αὐτῆς τοῦ παρελθόντος Σαββάτου (ἀρ. 17) γράφει ὅτι βουλγαρική τις ἐφημερὶς «Βιτσέρνα Πόστα» ἐν Σόφιᾳ ἐκδιδομένη ἐξέχεεν ἐσχάτως χυδαιολόγιον κατὰ τῆς ἀνωτάτης πνευματικῆς ἡμῶν ἀρχῆς ἀποπειραθεῖσα νὰ ἐκτοξεύσῃ βέλη καὶ κατὰ τοῦ σεπτοῦ προσώπου τοῦ ἡμετέρου πρωθιεράρχου. Εἰς τὰς ἐρεσχελίας ταύτας τῆς μνησθείσης «Βιτσέρνας Πόστας» ἡ «Πρόοδος» ὀρθῶς φρονοῦσα καὶ ποιοῦσα ἀπήντησε διὰ περιφρονήσεως γράψασα ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: «Ἡ σιωπὴ καὶ ἡ περιφρόνησις πρὸς τοὺς οὕτωσὶ δημοσιογραφοῦντας κακοβούλους δημοσιογράφους εἶνε ἡ πρέπουσα ἀπάντησις, διότι ἡ ἀπόδοσις σημασίας εἰς τὰ τοιαῦτα δημοσιεύματα ἀνθρώπων ἀποπτυσάντων πάντα χαλινὸν ἠθικῆς ὑποδιδάζει ἐν τῇ συνειδήσει τοῦ κοινοῦ καὶ ἡμᾶς ἀποπειρωμένους ν' ἀντεπεξέλθωμεν, καὶ τὸ πολὺ ὑψηλὰ ἱστάμενον πρόσωπον τοῦ ἡμετέρου πρωθιεράρχου. Ἐπιδοκιμάζομεν πληρέστατα τὴν πολιτείαν τῆς συναδέλφου ὡς πρὸς τὸν τρόπον τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὰ τοιοῦτου εἴδους δημοσιεύματα ἐμπαθῶν καὶ ἀκρίτων δημοσιογραφικῶν ὀργάνων, ὁπουδήποτε καὶ ἂν ἐμφανίζωνται ταῦτα.

— *Ἄγγλος Ἐπίσκοπος Γιβραλτάρ.* — Ὁ πανιερώτατος Ἐπίσκοπος Γιβραλτὰρ Κάρολος Ὀλόρτσουορθ τὴν ποιμαντορικὴν αὐτοῦ περιοδείαν ἀνὰ τὰς ἐν Ἀνατολῇ ἀγγλικὰς κοινότητας ποιούμενος ἀφίκετο ἐσχάτως εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν, προερχόμενος ἐκ Σμύρνης. Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης πληροφορηθεὶς τὴν ἄφιξιν τῆς Α. Πανιερότητος διεβίβασεν αὐτῇ τὰς εὐχετηρίους προσρήσεις δι' ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου Λαυρεντίου, τοῦ ὑπογραμματέως τῆς Συνόδου Γενναδίου καὶ τοῦ ἀγγλομαθοῦς διακηγόρου Μιχαὴλ Θεοτοκᾶ, μεταβάσης εἰς τὸ ἐν Πέραν Ξενοδοχεῖον τοῦ Λονδίνου, ἔνθα κατέλυσεν ἡ Α. Πανιερότης.

Τῇ Δευτέρᾳ δὲ ἡ Α. Πανιερότης, ὁ ἄγγλος ἐπίσκοπος συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐνταῦθα πρωθιερέως τῆς ἀγγλικανικῆς Κοινότητος αἰδεσιμωτάτου Σουένδη καὶ τοῦ Μ. Θεοτοκᾶ διακηγόρου κατῆλθεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ ἀφοῦ ἐν ἰδιαιτέρᾳ αἰθούσῃ περιεβλήθη τὴν ἀρχιερατικὴν αὐτῆς στολὴν ἐνεφανίσθη πρὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἥτις προῤῥήθη λίαν εὐξιώθη αὐτόν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, διερμηνεύοντος τοῦ κ. Μ. Θεοτοκᾶ, εἶπε πρὸς τὴν Α. Πανιερότητα ὅτι ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὰς μετὰ τῆς ἀγγλικῆς Ἐκκλησίας ἀδελφικὰς σχέσεις πᾶσαν θέλει καταβάλῃ προσπάθειαν εἰς μείζονα καλλιέργειαν αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῷ ἀμφοτέρων τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ Α. Πανιερότης ἀπαντῶσα εὗρε τὸ σπουδαῖον ἐνδιαφέρον τῆς τοιαύτης συσῤῥίζεως τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων καὶ ηὔξατο ὑπὲρ παγιώσεως αὐτῶν, ἠρώτησε δὲ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐὰν ὑπάρχῃ παράπονόν τι ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀναφερόμενον εἰς προσηλυτιστικὰς ἐνεργείας ἀγγλικανῶν ἱεραποστόλων. Ἡ Α. Θ. Π. ἀπαντῶσα εἶπεν ὅτι οὐχὶ μόνον παράπονον τοιοῦτον εὐτυχῶς δὲν ὑπάρχει, ἀλλὰ τοὐναντίον παρατηρεῖται ἀπό τινος εὐγενεστάτη καὶ χριστιανικωτάτη πολιτεία αὐτῶν τὰ μάλιστα συμβάλλουσα εἰς τὸ θεῖον ὄντως ἔργον τῆς καλλιεργείας τῶν ἀδελφικῶν σχέσεων τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Τῇ Τετάρτῃ, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος καὶ ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου Φώτιος συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Μ. Θεοτοκᾶ ἀντεπεσκέψαντο τὴν Α. Πανιερότητα ἐν Πέραν.

— *Αὐτοκρατορικὴ δωρεά* — Ἡ Α. Α. Μ. ὁ σεπτὸς καὶ λαοφιλὴς ἡμῶν Ἄναξ δεῖγμα αὐτοκρατορικῆς εὐμενείας παρεχόμενος εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα ἐπὶ ταῖς ἐπικειμέναις ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα ἀπέστειλε διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Οἴκου ἐξοχωτάτου Ὀγανὲς ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ ταμείου 25,000 γρ. χάριν τῶν ἀπόρων καὶ ἐνδεῶν.

Τῇ Α. Α. Μεγαλειότητι τῷ μεγαθύμῳ Ἄνακτι ὑπεβλήθησαν ἡ εὐγνωμοσύνη καὶ αἱ εὐχαριστίαι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν.

— *Ἀναχώρησις.* — Ἀποχαιρετίσας τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, τὴν Α. Θ. Μ. τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων, τοὺς σεβασμ. ἁγίους συνοδικοὺς καὶ ἄλλους ἐγκρίτους κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς φίλους αὐτοῦ ἀπῆλθε τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Μηθύμνης Στέφανος προπεμφθεὶς ὑπὸ πολυαρίθμων φίλων, ἐκ μέρους δὲ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑπὸ τοῦ Δευτερεύοντος Παρθενίου.

— *Σαμιακὸν Γραφεῖον.* — Μετ' ἰδιαιτάτης εὐχαριστήσεως ἀναγράφομεν ὅτι ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἀξιότιμος Ἀλεξ. Γάγκος, ὃς ἐπὶ πολλὰ ἔτη διετέλεσε Διευθυντὴς τοῦ ἐνταῦθα Σαμιακοῦ Γραφείου, κατὰ δὲ τὴν ἡγεμονείαν τοῦ τέως ἡγεμόνος Μιχαὴλ Γρηγοριάδου ἐφέντη

εἶχεν ἀποχωρήσῃ τῆς θέσεως ταύτης, ἀνέλαβε, διατάγματι ἡγεμονικῷ, καὶ αὖθις τὰ καθήκοντα αὐτοῦ ὡς ἀντιπροσώπου τοῦ νέου ἡγεμόνος τῆς Σάμου, ὑψηλοτάτου Ἀλεξάνδρου Μαυρογένους βέη, καὶ ὡς διευθυντοῦ τοῦ ἐνταῦθα Σαμιακοῦ γραφείου.

— *Σκευοφύλαξ Π. Τάφου.* — Ἡ Α. Πανσεπ. ὁ Σκευοφύλαξ τοῦ Π. Τάφου ἀρχιμαν. Εὐθύμιος τηλεγραφικῶς ἠγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν αἴσιαν εἰς Ἱεροσόλυμα ἄφιξιν αὐτοῦ.

— *Ἐπίσκοπος Ἱερισσοῦ καὶ ἁγίου Ὄρους.* — Ὁ θεοφ. ἐπίσκοπος πρώην Ἱερισσοῦ καὶ ἁγίου Ὄρους Ἱλαρίων παρεκάλεσε τὴν Ἐκκλησίαν διὰ γράμματος αὐτοῦ ὅπως τὸ μὲν ἀποκεφαλισθῇ αὐτῷ συγχώρησις, τὸ δὲ ἐπιτραπῇ αὐτῷ ἵνα ἔλθῃ εἰς βασιλεύουσαν πρὸς περίθαλψιν τῶν πασχόντων ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐγκρίνασα τὴν παράκλησιν ἐπέτρεψε τῇ Α. Θειοφιλίᾳ ἵνα ἔλθῃ ἐνταῦθα μετὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ ἁγίου Πάσχα.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐκκλησίας, ἐν ᾗ ἐκκλησιάσθη, ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην ἡ Α. Ε. ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. Λαχωβάρης.

Τῇ Τρίτῃ δὲ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀντεπεσκέψαντο τὴν Α. Ἐξοχότητα ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Ἰωάννης Δ. Τανταλίδης.

Προχθὲς ὁμοίως ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης μετὰ τῆς εὐγενεστάτης συζύγου αὐτοῦ.

Ὡσαύτως ἐπεσκέψαντο τὴν Α.Θ.Π. ἡ Α. Ε. ὁ Ἀριστείδης βέης Κυριακοῦ, Καπουκεχαγιᾶς τῆς ἑταιρείας τῶν Ἀνατολικῶν σιδηροδρόμων, ὁ ἀνακριτὴς τοῦ ἐν Μόσχᾳ Πρωτοδικείου ἀξιότιμος ὁμογενὴς νομομαθὴς Παντελ. Ξεπτερᾶς καὶ αἱ ΑΑ. ΕΕ. ὁ Ἀλεξ. Παντζίρης βέης βοηθὸς διευθυντὴς τῆς ὀθωμ. τραπέζης, ὁ Κ. Βαγιάννης ἐφέντης καὶ ὁ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωπος τοῦ ἐν Βοσνίᾳ καὶ Ἐρζεγοβίνῃ ὀρθοδόξων Βοεσὰλ Ζόλας καὶ ἄλλοι.

— *Δωρεὰ εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν.* — Ὑπὸ τοῦ ὁσιωτ. Δικαίου τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ρωσικῆς Σκήτης τοῦ προφήτου Ἠλιοῦ εδωρήθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναὸν ἐσχάτως μέγας κώδων, ἐπὶ τούτῳ ἐν Ρωσίᾳ παραγγελθείς.

— *Θρησκευτικοδιδακτικοὶ Πίνακες.* — Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ἐξεδήλωσαν ἐπιθυμίαν ὅπως ἔχωσιν αὐτὸ τὸ κείμενον τῶν θρησκευτικοδιδακτικῶν Πινάκων τοῦ ἐξοχ. ἰατροῦ κ. Γ. Εὐγενίδου, περὶ ὧν ἐγένετο ἄλλοτε ὁ προσήκων λόγος ἐν τῷ ἡμετέρῳ φύλλῳ, ὁ ἐλλόγιμος αὐτῶν ἐκδότης πληροφορηθεὶς τοῦτο εὐγενῶς πάνυ προσέφερε τὸ ἀναγκαιοῦν ποσὸν ἀντιτύπων, ὅπως ταῦτα ἀποσταλῶσι τοῖς συνδρομηταῖς τῆς «Ἐκκλης. Ἀληθείας». Ὅθεν ἀποστέλλοντες σὺν τῷ παρόντι φύλλῳ τὸν ἕνα τῶν Πινάκων τούτων, τὸν περὶ Μετανοίας, ἑκάστῳ συνδρομητῇ εἰς θέσιν τοῦ περὶ «Προτεσταντισμοῦ» παρατήματος, μέλλομεν ἐν προσεχεῖ εὐκαιρίᾳ ν' ἀποστείλωμεν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὸν ἕτερον τὸν «Περὶ Μεταφυσικῶν Θεωριῶν» Πίνακα.

— *Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.* — Χάριν τῶν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων προσήνεγκον: ἡ συντεχνία τῶν ἀρτοποιῶν γρ. 2076, ὁ κ. Π. Νικολόπουλος, Α' γραμματεὺς τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου γρ. χρυσᾶ ἑκατόν, ἡ Α. Σ. ὁ μητροπολίτης Νικομηδείας Φιλόθεος εἰκοσάφραγκα δέκα· ὁ κ. Νικόλαος Δόπρος εἰκοσάφραγκα δύο καὶ ἀνώνυμος λίρ. Τ. δύο.

— *Εὐαγγελικὰ Διδάγματα.* — Γνωστοποιεῖται τοῖς τε ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ καὶ τοῖς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις εὐσεβέσι χριστιανοῖς ὅτι τὰ *τουρκιστὶ* ἐκδιδόμενα ἐν τῷ Π. Τυπογραφείῳ Εὐαγγελικὰ Διδάγματα θέλουσιν ἐξακολουθήσῃ μετὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ ἁγίου Πάσχα συνταττόμενα ὑπὸ τῆς συντάξεως τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», ὡς προηγουμένως, καὶ ὅτι ἡ διάδοσις αὐτῶν ἀνετέθη τῇ ἐνταῦθα τουρκοφώνῳ συναδέλφῳ «Ἀνατολῇ», πρὸς ἣν δέον νὰ ἀπευθύνωνται εἰς τὸ ἑξῆς οἱ ζητοῦντες *τουρκιστὶ* ἐκδιδόμενα εὐαγγελικὰ διδάγματα.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. 7204 καὶ ἡμερ. 8 Δεκεμβρίου 1899 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Θεοδώρας Γεροντάρη, τὸ γένος Ραβιδίου, ὡς ἀποδεδειγμένην,

Κηρύσσει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Μιχαὴλ Γεροντάρη,

Παρέχει αὐτῇ τὰς ὑπὸ τοῦ Νόμου πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων ὁριζομένας προθεσμίας ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπ' ἀνακοπῇ καὶ ἑτέρων ἑξήκοντα καὶ μιᾶς ἐπὶ ἐφέσει, ἀρχομένου τοῦ ὑπολογισμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τῆς πρώτης δι' ἐφημερίδος δημοσιεύσεως τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καί

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς τε παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ διογράφων καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἑπτακόσια ὀγδοήκοντα καὶ τρία (ἀρ. 783) προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 12 Ἰουνίου 1900.

Ὁ Πρόεδρος
† ὁ Κορυτσᾶς ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ 3

Ὁ Γραμματεὺς
Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἰς τὴν ἑλληνικὴν, τουρκικὴν καὶ τὰς λοιπὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 12 καὶ 19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 15 καὶ 16

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολίτης Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἀρχιγρ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἑβδομὰς τῶν σεπτῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν παθῶν καὶ αἱ ἑορταὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις – Λόγος ἐκφωνηθεὶς τῇ ἁγίᾳ καὶ Μ. Παρασκευῇ ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Χρυσοστόμου — Ἐκκλησιαστικὴ ἐπιθεώρησις – Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμενίων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῶν ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν Ἀρμενίων — Δηλώσεις – Παραρτήματα: «Εὐαγγελικὰ Διδάγματα» 1] εἰς τὰ πάθη καὶ τὴν Ἀνάστασιν 2] εἰς τὴν Κυριακὴν τοῦ Θωμᾶ.

Η ΕΒΔΟΜΑΣ ΤΩΝ ΣΕΠΤΩΝ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΠΑΘΩΝ ΚΑΙ ΑΙ ΕΟΡΤΑΙ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΣΧΑ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Αἱ ἡμέραι τῶν σεπτῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν παθῶν καὶ τῆς λαμπροφόρου Αὐτοῦ ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως ἐθεωροῦντο δικαίως ἀνέκαθεν ὡς αἱ κατ' ἐξοχὴν ἑορταὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, καθὸ περιέχουσαι τὰ ὕψιστα καὶ ζωηρότατα τῆς **πίστεως**, τῆς **ἀγάπης** καὶ τῆς **ἐλπίδος** διδάγματα. Διδάγματα παρουσιαζόμενα οὐχὶ ἁπλῶς ἐν λόγοις, ἀλλ' ἐν ἔργοις, διδάγματα ἐπιβαλλόμενα δι' ὅλης τῆς ἰσχύος τοῦ παραδείγματος, καὶ διὰ τῆς ζωηρότητος αὐτῶν βαθέως ἐν τῇ ψυχῇ ἐναποτυπούμενα. Ὑποδεικνύοντες συντόμως ἐν τῷ σχετικῷ ἡμῶν «**Παραρτήματι**» τὰ μεγάλα γεγονότα, ὧν τὴν ἀνάμνησιν ποιεῖται ἡ φερώνυμος Μεγάλη Ἑβδομάς, καὶ ὑπομιμνήσκοντες τὰ ἐξ αὐτῶν πρακτικὰ συμπεράσματα, οὐχὶ περιττὸν θεωροῦμεν λεπτομερέστερον νὰ ἐνδιατρίψωμεν περὶ τὸν ἑορτασμὸν τῶν Ἁγίων Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάστως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἐν τῷ φωτοβόλῳ τούτῳ τῆς Ὀρθοδοξίας κέντρῳ, οὗ προίσταται πρωθιεράρχης δικαίως ἐπισπώμενος τὴν ἀμέριστον ἀγάπην καὶ τὸν εἰλικρινῆ σεβασμὸν τοῦ καθ' ἡμᾶς χριστεπωνύμου πληρώματος.

Α'.

Ἡ ἐξαιρετικῶς σύμπυκνος συρροὴ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῶν σεπτῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Παθῶν καὶ τὰς ἑορτὰς τοῦ ἁγίου Πάσχα κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, καὶ ὡς σημεῖον ἀξιέπαινον θρησκευτικωτέρας διαθέσεως καὶ ἀναστροφῆς, καὶ ὡς καλὸς οἰωνὸς ὁλονὲν αὐξούσης ἀναζωπυρήσεως τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος, ἀποτελοῦσιν ὄντως τὴν ἰδιαιτέραν πνευματικὴν ἀγαλλίασιν τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

Ὁ πατριαρχικὸς ναὸς καθ' ἁπάσας τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ἔβριθεν εὐσεβεστάτου ἐκκλησιάσματος μετὰ πολλῆς τῆς εὐλαβείας ἀκροωμένου αὐτῶν. Μεγαλοπρεπέστατα ἰδίᾳ καὶ ἐν μεγάλῃ ἐκκλησιαστικῇ εὐκοσμίᾳ ἐγένοντο ἡ ἀκολουθία τῶν Δώδεκα ἱερῶν Εὐαγγελίων καὶ ἡ τῶν Ὡρῶν κατὰ τὴν Μ. Παρασκευὴν καὶ χοροστατούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν ἁγίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων, Νεοκαισαρείας, Σμύρνης, Ἡλιουπόλεως. Περὶ τὸ τέλος δὲ τῆς ἀκολουθίας ταύτης ὁ πανσοιολ. Μέγας Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος ἀπήγγειλεν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος τὸν ἐν τῷ παρόντι φύλλῳ δημοσιευόμενον λόγον.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξερχομένη τοῦ ναοῦ συνεχάρη θερμῶς ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ τῇ Α. Πανοσιολογιότητι τῷ Μεγάλῳ πρωτοσυγκέλλῳ Χρυσοστόμῳ προσειποῦσα τὰ ἑξῆς προσφυᾶ «Σοὶ εὐχαριστῶ καὶ σοὶ συγχαίρω· ὡμίλησας ἀξίως τοῦ μεγαλείου τῆς ἡμέρας, τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ ἄμβωνος. Ἔχεις πολλὰ προσόντα· οὐχ ἧττον ἐξακολούθει καὶ ἐν τῷ μέλλοντι προσέχων σαυτῷ, διότι ἡμέραν τινὰ θὰ καταλάβῃς ἐξέχουσαν θέσιν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας».

Ὁμοίως μετ' ἐξαιρετικῆς μεγαλοπρεπείας καὶ ἐν μέσῳ πολυπληθεστάτης συρροῆς ἐκκλησιάσματος ἐγένετο ἡ ἀκολουθία τοῦ Ἐπιταφίου θρήνου, ἧς προέστη ἡ Α. Θ. Παναγιότης, συμμετασχόντων καὶ τῶν σεβασμ. ἁγίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων, Νεοκαισαρείας, Σμύρνης καὶ Ἡλιουπόλεως. Ἡ περιαγωγὴ τοῦ ἱεροῦ Ἐπιταφίου, ἥτις ἀπό τινων ἐτῶν περιωρίζετο μόνον πέριξ τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κελεύσει τῆς Α.Θ. Π. ἐπεξετάθη κατ' ἀρχαῖον ἔθος εἰς μείζονα ἔκτασιν. Ἡ πομπὴ καταρτισθεῖσα μεγαλοπρεπέστατα, ἦτοι προηγουμένου τοῦ Σταυροῦ μετὰ τῶν ἑξαπτερύγων, καὶ ἑπομένου πολυμελοῦς χοροῦ μαθητῶν τῆς Μουσικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου, δύο ἱερέων, τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, περιστοιχιζομένης ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου, τοῦ δευτερεύοντος καὶ δύο ἄλλων διακόνων καὶ ἐν τέλει τοῦ ἱεροῦ Ἐπιταφίου φερομένου ὑπὸ τεσσάρων ἱερέων, ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ὀπισθίας θύρας τοῦ περιβόλου τῶν Πατριαρχείων καὶ διὰ τῆς ὁδοῦ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μαρασλῆ ἐχώρησε μέχρι τοῦ Πετρικαπίου καὶ ἐντεῦθεν παρακάμψασα ἀφίκετο, δύο στάσεις καθ' ὁδὸν ποιησαμένη, εἰς τὴν κυρίως εἴσοδον τῶν Πατριαρχείων, ἔνθα καὶ ἐγένετο μικρὰ Ἐκτενής. Τοῦ Μ. ἀρχιδιακόνου δὲ ἐκφωνήσαντος τὸ αἴτει δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ Γαληνοτάτου, Κραταιοτάτου καὶ Φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν αὐθέντου ἡμῶν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνέγνω τὴν ἀκολουθον εὐχήν:

Θεὲ πατέρων καὶ Κύριε τοῦ ἐλέους, ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῶν κυριευόντων, ἀφ' οὗ πᾶσα βασιλεία καὶ ἐξουσία ἐπὶ τῆς γῆς, Σοῦ δεόμεθα καὶ Σὲ παρακαλοῦμεν· τὸν Μεγαλειότατον, Κραταιότατον, Γαληνότατον καὶ εὐσπλαγχνικώτατον ἡμῶν Ἄνακτα **Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν** ἐφέντην ἡμῶν διαφύλαξον ὑπὸ τὴν σκιὰν τῶν πτερύγων σου· κραταίωσον Αὐτὸν ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοκρατορικοῦ Αὐτοῦ θρόνου· ἐνίσχυσον Αὐτὸν ἵνα ἀείποτε ἀγαθὰ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ βουλεύηται καὶ ποιῇ· διατήρησον Αὐτὸν ὑγιᾶ, ἄνοσον καὶ ἀνώτερον παντὸς ἀνιαροῦ καὶ λυπηροῦ συναντήματος, ἄγγελον φύλακα ἐξ ἁγίου Σου κατοικητηρίου Αὐτῷ καταπέμπων, πᾶσαν ἐπιβουλὴν κατ' Αὐτοῦ τῇ ἀμάχῳ σου δεξιᾷ διασκεδάζοντα. Ναί Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν· ἐπάκουσον ἡμῶν δεομένων Σου ὑπὲρ τοῦ φιλολάου καὶ μεγαθύμου Ἄνακτος ἡμῶν. Σὺ γὰρ εἶ ὁ βασιλεὺς τῆς εἰρήνης, καὶ Σοὶ τὴν δόξαν καὶ εὐχαριστίαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Μετὰ τὴν εὐχὴν ταύτην ἐψάλη ὑπὸ τοῦ χοροῦ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου ὁ πολυχρονισμὸς τοῦ Ἄνακτος. Οὕτω δὲ τῆς πομπῆς εἰσελθούσης εἰς τὸν ναόν, ἐξηκολούθησεν ἡ ἱερὰ τελετή.

Β'.

Ἡ τελετὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως.

Ἀνέκαθεν τὴν τελετὴν τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διακρίνει ἐξαιρετικὴ λαμπρότης καὶ ἐκκλησιαστικὴ μεγαλοπρέπεια καὶ αἴγλη ἐπιβάλλουσα, κατὰ τὸ ἔτος ὅμως τοῦτο ὑπῆρξεν αὕτη κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν ἐκτάκτως ζωηρὰ καὶ πολυανθρωποτάτη. Ἐκεῖνο δὲ ὅπερ ἐκ τοῦ συνόλου τῆς τελετῆς ταύτης δέον νὰ ἐξάρωμεν εἶνε τὸ πρὸς τὸ ἡμέτερον πνευματικὸν κέντρον ἐπιδειχθὲν φιλόστοργον ἐνδιαφέρον ἀπὸ μέρους τῶν τε ἡμετέρων καὶ τῶν ξένων.

Τοῦ ἰδιαιτέρου τούτου ἐνδιαφέροντος κατὰ τοσοῦτον μείζονα ἰδίαν ὀφείλομεν νὰ ποιήσωμεν ἐν τῷ φύλλῳ ἡμῶν, καθόσον διὰ τούτου ἐξαίρεται ἐπὶ μᾶλλον τὸ ἠθικὸν γόητρον τοῦ κέντρου τῆς Ὀρθοδοξίας, πληροῦν ἀνεκφράστου ἀγαλλιάσεως σύμπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα.

Ἡ ἀκολουθία τῆς πρώτης Ἀναστάσεως ἐτελέσθη ὁμοίως μεγαλοπρεπεστάτη ἐν συρροῇ ἐκκλησιάσματος κατακλύσαντος τόν τε ἱερὸν ναὸν καὶ τὸν περίβολον τῶν Πατριαρχείων. Τῷ μεσονυκτίῳ ἀκριβῶς, τῶν πατριαρχικῶν κωδώνων σημηνάντων ἤρξατο ἡ ἱερὰ Ἀκολουθία. Ἡ θεία καὶ ἱερὰ μυσταγωγία ἐτελέσθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος συλλειτουργούντων Αὐτῇ καὶ τῶν σεβασμιωτάτων ἁγίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων Γρηγορίου, Νεοκαισαρείας Ἀλεξάνδρου, Σμύρνης Βασιλείου καὶ Ἡλιουπόλεως Ταρασίου. Ἐν τῷ ναῷ παρέστη ἐν στολῇ ἱσταμένος ἐν τῷ παραθρονίῳ καὶ ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μ. Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης.

Τὸ εὐωδινὸν Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη ἐκτὸς τοῦ ναοῦ ἐν τῷ προαυλίῳ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἱσταμένης ἐπὶ ἐξέδρας ὑψηλῆς καὶ περιστοιχιζομένης ὑπὸ τῶν μνησθέντων ἁγίων ἀρχιερέων καὶ τῶν χορῶν. Ἅμα τῷ τέλει τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς, τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐκφωνησάσης τὸ «Δόξα τῇ Ἁγίᾳ κτλ. ἐψάλη ὑπ' αὐτῆς τε καὶ τῶν ἁγίων ἀρχιερέων ὡς καὶ τῶν χορῶν ἐμμελῶς τὸ «Χριστὸς ἀνέστη» ἑλληνιστί, σλαυϊστὶ καὶ ρωσιστί, μεθ' ὃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀποτείνασα τὸν λόγον πρὸς τὸ εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα ηὐχαρίστησε καὶ συνεχάρη αὐτῷ ἐπὶ τῷ μετ' εὐκοσμίας ἐκκλησιαστικῆς πανηγυρισμῷ τῶν ἑορτῶν, ὡς ἐμπρέπει χριστιανοῖς εὐσεβέσι καὶ νομοταγέσιν ὑπηκόοις τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν αὐθέντου ἡμῶν. Μετέπειτα εἰσελθόντων πάντων εἰς τὸν ναὸν ἐτελέσθη ἡ θεία καὶ ἱερὰ μυσταγωγία.

Ἐκτάκτως δ' ὅμως μεγαλοπρεπῶς καὶ ἐν μέσῳ ἱκανῶν χιλιάδων εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἡ τελετὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ἀναριθμήτου πλήθους λαοῦ συρρεύσαντος ἀπανταχόθεν τῆς βασιλίδος πόλεως ὅπως τὸ πρῶτον ἀπὸ τῆς δευτέρας πατριαρχείας ἴδῃ τὸν λαοφιλέστατον πρωθιεράρχην αὐτοῦ τελοῦντα ἐν πάσῃ τῇ αἴγλῃ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως. Ὅθεν συνέρρευσε καὶ κατέκλυσεν οὐ μόνον τὸν πατριαρχικὸν ναόν, καὶ τὸν περίβολον αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ πάσας τὰς παρακειμένας ὁδοὺς ἐν μεγάλῳ συνωστισμῷ.

Τῆς ὥρας ἐπιστάσης προσῆλθον ἐγκαίρως καὶ ἐπλήρωσαν πάσας τὰς αἰθούσας τῶν Πατριαρχείων ἔγκριτοι λογάδες, ὁμογενεῖς βαθμοῦχοι, τραπεζῖται, ἐπιστήμονες, λόγιοι, ξένοι περιηγηταί. Ἐν τοῖς προσελθοῦσι διεκρίνοντο οἱ ἐκ τοῦ διπλωματικοῦ κόσμου ἐξοχώτατοι πρεσβευταὶ Ρωσίας Ζηνόβιεφ, ἐν συνοδίᾳ τοῦ Α' γραμματέως τῆς πρεσβείας Στσέγλωφ, τοῦ Α' διερμηνέως Μαξίμωφ, τοῦ Β' γραμματέως Στσερμπάσκη, τοῦ ναυτικοῦ ἀκολούθου Βίργκελ καὶ ἄλλων πέντε ἀξιωματικῶν τῶν ρωσικῶν φυλακίδων μετ' ἀγημάτων ρώσων ναυτῶν, Ἑλλάδος Ν. Μαυροκορδάτος ἐν συνοδίᾳ τοῦ Α' γραμματέως Ἀρ. Ποτέν, τοῦ Α' διερμηνέως Ἀλ. Ναούμ καὶ τοῦ λοιποῦ ἀνωτέρου προσωπικοῦ τῆς πρεσβείας καὶ τοῦ προξενείου ἦτοι τῶν κκ. Σεληνιάδου, Καυταντζόγλου, Γκίκα Χρυσούλη, Γεωργίου Τζορμπατζόγλου, Κουρουσοπούλου καὶ Λαγουδάκη, Σερβίας στρατηγὸς Σάββας Γκροῦϊτς ἐν συνοδίᾳ τοῦ Α' γραμματέως

Μιλάνου Ἀποστόλοβιτς, ὁ κ. Βὰψτ, σύμβουλος τῆς γαλλικῆς Πρεσβείας, ὁ κ Γκιούχαρτ ἐκ τῆς Ἀγγλικῆς καὶ ὁ πρίγκηψ Χάτσφελδ ἐκ τῆς γερμανικῆς Πρεσβείας.

Ἐκ τῶν ὁμογενῶν δὲ βαθμούχων καὶ λογάδων διεκρίνοντο ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μ. Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης, οἱ ἀξιότιμοι σύμβουλοι ἐξοχώτατος Κωστάκης Βαγιάννης ἐφέντης, ὁ ἐνδοξ. Ἀλέξ. Γάγκος, οἱ ἐντιμ. Ζήσης Θ. Ζήση, Κωνστ. Ἀναπιάδης, Ι. Κ. Χατζόπουλος, Ἐμμ. Ρακτιβὰν, Σόλων Γ. Καζανόβας καὶ Μιχ. Στφανᾶς. Αἱ ΑΑ. ΕΕ. Κοσμᾶ πασᾶς ἀντιναύαρχος καὶ Παυλάκης Φενερλῆ πασᾶς ἀντιστράτηγος, Κ. Καραθεοδωρῆς, Ἀλέξ. Παντζίρης, Στέφ. Μουσοῦρος, Βαΐς, Γιάγκο βέης Ἰωαννίδης, Συμεὼν Σινιόσογλους, Ἰω. Βιθυνὸς οἱ ἔνδοξ. Γ. Φραγκιᾶς, Σταυράκης Κυριακίδης, Ἀβρ. Βαπορίδης Γεώργιος (Φατὶν βέης) Οἰκιάδης, Ἀθαν. Ἀποστολίδης, Φαίδων Ἐνωτιάδης, Δημ. Νικολαΐδης, Σ. Χριστοφορίδης, Νικ. Ὀχάνης, Γ. Κολλητίδης, Γρ. Χιντίρογλους, Ἰω. Μαμόπουλος, Δ. Βαξεβάνογλους, Δημ. Σωφρονάδης, Ν. Δαμιανὸς, Α. Ζιντζιρλῆς, Β. Κουρουκαφάογλους, Χαρ. Ραμιριάδης, Γ. Καραμπέογλους, Κ. Λαδόπουλος, Ἐλευθ. Ταπεινὸς, Ἀλέξ. Σκενδερίδης, Κ. Μακρῆς ἰατρὸς, Χρ. Θωμαΐδης καὶ ὁ ὁ Μ. Χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς Μ. Ἐκκλησίας Μανουὴλ Γεδεὼν, οἱ μὲν ἐν στολῇ, οἱ δὲ φέροντες μόνα τὰ παράσημα, δι' ὧν εἰσὶ τετιμημένοι.

Ἔτι παρῆσαν οἱ ἐρίτιμοι ὁμογενεῖς τραπεζῖται Εὐστάθιος Εὐγενίδης, Λεωνίδας Ζαρίφης μετὰ τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν, Ἰωάννης Χώτζης, Ζαχ. Χατζόπουλος, Δημήτριος Βλαστάρης, Στέφανος Πεσματζόγλους καὶ πάμπολλοι ἄλλοι ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι, καὶ ἀνταποκριταὶ ἡμετέρων καὶ εὐρωπαϊκῶν φύλλων.

Τῶν κωδώνων τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ σημανάντων τὴν ὥραν τῆς ἐνάρξεως τοῦ Ἑσπερινοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξελθοῦσα ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου Αὐτῆς γραφείου εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, ὑπέρπλεων ἤδη κόσμου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ τοῦ διπλωματικοῦ σώματος. Ἀφοῦ δὲ κατὰ τὴν εἰθισμένην ἐκκλησιαστικὴν τάξιν περιεβλήθη ἐνταῦθα τὸν πολύτιμον σάκκον, ἐφ' οὗ, ὡς γνωστὸν, μετὰ θαυμασίας καλλιτεχνικῆς χεντητικῆς παριστᾶται ἡ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος, ὡς καὶ τὴν λοιπὴν βαρύτιμον στολὴν, προσελθόντων, ἐνδεδυμένων τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ τῶν λοιπῶν ἁγίων ἀρχιερέων ἤτοι Ἰωαννίνων, Νεοκαισαρείας, Σμύρνης, Ἡλιουπόλεως καὶ τοῦ παρεπιδημοῦντος μητροπολίτου Κασσανδρείας, ἔτι δὲ τῶν τῆς τελετῆς μετασχόντων πανοσιολ. ἀρχιμανδρ. Ἰωνᾶ, πρωθιερέως τῆς ρωσικῆς πρεσβείας σὺν τῷ βοηθῷ διακόνῳ Ν. Μάκρου καὶ τῶν παρεπιδημούντων ἱερέων Ἀλεξ. Μαναστύρσκη, ἀρχιπρεσβυτέρου καὶ μέλους τοῦ κονσιστορίου τῆς Ἐκκλησίας Βουκοβίνης, καὶ Θεοδώρου Φαρνάβσκη καθηγητ. τῆς θεολογίας ἐν Τσερνοβίτσῃ, ὡς καὶ παντὸς τοῦ πρεσβυτερίου τοῦ Π. Ναοῦ, ἤρξατο ἡ εἰς τὸν ναὸν κάθοδος, προπορευομένων τῶν χορῶν τῶν ἱεροψαλτῶν, ἑπομένων δὲ τοῦ πρεσβυτερίου, τῶν λοιπῶν ἀρχιμανδριτῶν, τοῦ Μ. Ἀρχιμανδρίτου καὶ τοῦ πρωθιερέως τῆς ρωσικῆς πρεσβείας βαστάζόντων τὴν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως, τῶν ἁγίων ἀρχιερέων καὶ τελευταίας ἐρχομένης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἥτις δεξιόθεν μὲν ὑπεβαστάζετο ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσίας κ. Ζηνόβιεφ, ἀριστερόθεν ὑπὸ τοῦ τῆς Ἑλλάδος ἐξοχωτάτου Ν. Μαυροκορδάτου. Τούτοις εἵπετο ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας στρατηγὸς Σάββας Γκρουΐτς ἔχων δεξιᾷ μὲν τὴν Α. Ε. τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην, ἀριστερᾷ δὲ τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον, καὶ ὄπισθεν τὸν ἀρχιμ. Φώτιον ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱ. Συνόδου, τοὺς ἐπιτρόπους τοῦ Ἁγ. Ὄρους Γεράσιμον Λαυριώτην καὶ τοῦ Σινᾶ Δανιὴλ, καὶ εἶτα ἤρχοντο πάντες οἱ βαθμοῦχοι καὶ λογάδες. Ἡ πομπὴ κατελθοῦσα οὕτω τὴν κλίμακα τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἐξῆλθε διὰ τῆς ὀπισθίας πύλης τῶν Πατριαρχείων ὡρήσασα διὰ μέσου στοίχου στρατιωτῶν τηρούντων τὴν τάξιν καὶ ἀναχαιτιζόντων τὸν συνωστισμὸν τοῦ ἀπείρου πλήθους. Τῆς πομπῆς δὲ φθάσης μετὰ πολλοῦ τοῦ κόπου, ἕνεκα τοῦ συνωστισμοῦ τοῦ πλήθους, ἐν τῷ προαυλίῳ τῶν Πατριαρχείων, ἡ Α. Θ Παναγιότης ἔστη ἐν τῷ μέσῳ τότε καὶ ἀπήγγειλε μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου εἰθισμένην ἐκφώνησιν θερμὴν ὑπὲρ τῆς Α. Α. [Μ. τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν ἐφέντου ἡμῶν εὐχὴν, μεθ' ἣν οἱ χοροὶ ἀνέμελψαν τὸν πολυχρονισμὸν τοῦ Ἄνακτος ἡμῶν. Ἅμα δὲ τῷ τέλει τούτου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπαήσατο δέησιν ὑπὲρ ὑγείας καὶ μακροημερεύσεως τῶν Αὐτοκρατόρων καὶ Βασιλέων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανικῶν κρατῶν ὧν οἱ πρέσβεις ἦσαν παρόντες ἐν τῇ τελετῇ, ὡς καὶ ὑπὲρ τῶν βασιλικῶν αὐτῶν οἴκων.

Μετὰ τὴν δέησιν ταύτην, οἱ χοροὶ ἀνέμελψαν πολυχρονισμὸν κοινὸν ὑπὲρ πάντων τῶν μνημονευθέντων αὐτοκρατόρων, βασιλέων καὶ ἡγεμόνων καὶ τῶν εὐσεβῶν αὐτῶν οἴκων καὶ εἶτα πᾶσα ἡ συνοδεία εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν.

Πάντων δὲ τὰς οἰκείας ἐν αὐτῷ θέσεις καταλαβόντων ἦρξατο ἡ Ἀκολουθία τοῦ Ἑσπερινοῦ μετὰ πάσης τῆς εἰθισμένης ἐκκλησιαστικῆς εὐκοσμίας καὶ τάξεως.

Τὸ Εὐαγγέλιον ἀνεγνώσθη ὡς συνήθως εἰς πολλὰς γλώσσας, ἤτοι ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου ἀπ' ἄμβωνος, λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰωαννίνων, σλαυωνιστὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Νεοκαισαρείας, τουρκιστὶ ὑπὸ τοῦ ἁγίου Σμύρνης, εἰς ἡρωϊκὸν ἑξάμετρον ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἡλιουπόλεως, ρωσιστὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. τῆς ρωσικῆς πρεσβείας Ἰωνᾶ, σερβιστὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχιμ. Μαναστύρσκη, ρουμανιστὶ ὑπὸ τοῦ ἱερέως Θεοδώρου Φαρνάβσκη, γερμανιστὶ ὑπὸ τοῦ Μ. Ἱεροκήρυκος ἀρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντινίδου, ἀρμενιστὶ ὑπὸ τοῦ Μ. Συγκέλλου Νικοδήμου καὶ γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχισυντάκτου τῆς «Ἐκκλης. Ἀληθείας» Ἀθανασίου Πιπέρα.

Τῆς ἀκολουθίας περατωθείσης, πᾶσα ἡ ἐπίσημος συνοδεία ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, διὰ τῆς κλίμακος τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης βαθμίδος τῆς ὁποίας ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ηὐλόγησε διὰ τοῦ Σταυροῦ τὸ ἐν τῷ προαυλίῳ συνωστισμένον πλῆθος, ὅπερ τοῖς ζωηρῶς ἐζητωκραύγησεν ὑπὲρ τῆς Α. Θ Π.

Πάσης τῆς ἐπισήμου συνοδείας εἰσελθούσης εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ ἤδη καταμέστου ἐκλεκτοῦ κόσμου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ηὔξατο ἐν πρώτοις πᾶσιν ὅπως ἐπὶ πολλὰς ἔτῶν περιόδους εὐφροσύνως καὶ ἐν ὑγείᾳ ἀστεμφεῖ καὶ ψυχικῇ ἀγαλλιάσει ἑορτάζωσι καὶ πανηγυρίζωσι τὴν Λαμπροφόρον τοῦ Κυρίου Ἀνάστασιν, εἶτα δὲ θλίψασα τὰς δεξιὰς ἰδιαιτέρως ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἐξοχωτάτων πρεσβευτῶν, Ρωσίας, Ἑλλάδος καὶ Σερβίας, ἀσπασαμένων τὴν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, παρεκάλεσεν αὐτοὺς ὅπως διαβιβάσωσι πρὸς τοὺς μοναρχας καὶ ἡγεμόνας, οὓς ἐκπροσωποῦσι, τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς ὑπὲρ εὐημερίας καὶ εὐδαιμονίας Αὐτῶν, τῶν Οἴκων αὐτῶν καὶ τῶν λαῶν αὐτῶν. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρεκάλεσε πρὸς τούτοις τὴν Α. Ε. τὸν πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας ὅπως τὰς αὐτὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας διαβιβάσῃ, εἰ δυνατὸν, καὶ πρὸς τὴν Α. Γ. τὸν ἡγεμόνα τοῦ Μαυροβουνίου, τὸν Ἡγεμονικὸν Οἶκον καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸν αὐτοῦ.

Πρὸς τούτοις ἡ Α. Θ. Π. διεβίβασε τὰς ἐγκαρδίους προ-

σρήσεις καὶ τῇ Α. Σ. τῷ ἐνταῦθα ἀντιπροσώπῳ τοῦ Πάπα Βοννέτῃ διὰ τοῦ πανοσ. Φ. Βρατζιώτου, γραμματέως τῆς ἐνταῦθα παπικῆς ἀντιπροσωπείας, παραστάντος μετὰ τοῦ πατρὸς Καίσαρος Τοντίνη Κουαρέγκη εἰς τὴν τελετὴν καὶ ὑποβαλόντων τῇ Α. Θ. Π. τὰ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς συγχαρητήρια τοῦ σεβασμ. Βοννέτη. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης εὐχαριστοῦσα τούτοις καὶ ἐπιδιδοῦσα τὰ ὠὰ ἐπεῖπεν ὅτι εὔχεται ἵνα ἡ διαμεμψις τῶν συγχαρητηρίων τούτων χρησιμεύσῃ ἐν τῷ μέλλοντι ὡς ἀφορμὴ στενοτέρων σχέσεων μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Εἶτα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξηκολούθησε διανέμουσα τὰ εἰθισμένα ὠὰ προσφωνοῦσα ἑνὶ ἑκάστῳ τὸ «Χριστὸς ἀνέστη».

Οὕτως ἐν παραδειγματικῇ εὐκοσμίᾳ καὶ τάξει ἐπιβαλλούσῃ διεξήχθη ἡ τελετὴ τοῦ Ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως χάρις εἰς τὰς φιλοτίμους προσπαθείας τῆς ἐπὶ τούτῳ συστάσης ἰδιαιτέρας ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τῆς Α. Ε. τοῦ ἄρχοντος Καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου βέη Οἰκαίδου, τοῦ ὑπιλάρχου τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς Ρωμύλου Σπαθάρη, τοῦ ταμίου κ. Συμεὼν Παπαδάκη, τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α. Πατριαρχ. Γραφείου κ. Ἰωάννου Τανταλίδου, τοῦ α' γραμματέως τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Παναγιώτου Νικολοπούλου, τοῦ ἐλεγκτοῦ Ν. Α. Νικολαΐδου, τοῦ ἀρχιτέκτονος Λέοντος Γ. Καζανόβα, τοῦ β' γραμματέως τοῦ πρώτου Πατριαρχ. Γραφείου Χρήστου Παπαϊωάννου, καὶ τοῦ γνωστοῦ λογίου Κ. Σπανούδη, τοῦ ἔργου τῆς ἐπιτροπῆς προφρόνως συναντιλαβομένων καὶ τῶν ἐκ τῶν ἐριτίμων συμβούλων Σόλωνος Καζανόβα καὶ Ἰωάννου Χατζοπούλου ἰδίᾳ ἐν τῇ ὑποδοχῇ καὶ δεξιώσει τοῦ προσελθόντος διπλωματικοῦ κόσμου.

Δ

Ἐν εὐφροσύνῃ ψυχικῇ τὸ θεῖον Πάσχα πανηγυρίσαντες ηὐξάμεθα πρὸς ἀλλήλους τοιοῦτον πανηγυρισμὸν ἐπὶ πολλὰς ἐτῶν περιόδους. Ἐὰν τὸ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἀτελὲς καὶ πεπερασμένον ἧκιστα ἢ δυσχερῶς ἐπιτρέπῃ εἰς τοὺς τὸν χοϊκὸν χιτῶνα ἐνδεδυμένους τὸν ὑπερκόσμιον καὶ θεϊκὸν τοῦ θείου Πάσχα ἑορτασμόν, παρὰ τὴν παραίνεσιν τοῦ ἐκ Ναζιανζοῦ θείου πατρός, ἐὰν καὶ πρόθυρα στεφανούμενα καὶ χοροὶ κοσμικοὶ συνιστάμενοι δῆλον ποιῶσι τὸ τῆς παρ' ἡμῖν πανηγύρεως ὑλαῖον καὶ κοσμικόν, ἀλλ' ὁ κρίνων ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὸ παρελθὸν καὶ σταθμίζων ἐκεῖνο πρὸς τὸ παρὸν, θεωρεῖ καθῆκον νὰ εἴπῃ ὅτι διαρκὴς ἐργασία ἰδιωτῶν τε καὶ συστημάτων κοινῶν, ὑπομιμνησκόντων τὰ καθήκοντα ἑκάστου πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸν πλησίον, διδασκαλία διαρκὴς ἐν λόγῳ καὶ γραφῇ, ἀπό τε τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος καὶ τοῦ κοσμικοῦ βήματος, συνετέλεσέ πως εἰς ἀναζωογόνησιν μὲν τοῦ θρησκευτικοῦ συναισθήματος, εἰς ἐμπέδωσιν δὲ τῆς πεποιθήσεως, ἣν ἕκαστος χριστιανὸς δέον ἵνα ἔχῃ ἐπὶ τὴν θειότητα τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ σωτηρίου ἔργου τοῦ ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος Σωτῆρος καὶ Λυτρωτοῦ ἡμῶν. Ἐὰν δ' ἐκ καθήκοντος εὐχώμεθα πᾶσι τελείωσιν ἠθικὴν, κατὰ τὸ δυνατὸν ἡμῖν, ἐὰν, ἐπαναλαμβάνοντες τὸ τοῦ ἐκ Δαμασκοῦ φωστῆρος, ἐκθειάζωμεν τὸ μέγα καὶ ἔξοχον τῆς τῶν αἰσθήσεων καθάρσεως, ὡς ἀποκωλυούσης πᾶσαν εἰς τὴν ἁμαρτίαν εἴσοδον, καὶ συγκλειούσης τὰς θυρίδας, δι' ὧν ὁ θάνατος ἀνέβη, συντόνως τὰ κατὰ τὰς ἑορτὰς ταύτας γενόμενα μελετῶντες, χαίρομεν βλέποντες ἐκφανῆ τὰ τεκμήρια τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης, ἣν ἐδίδαξεν εἰς τοὺς Αὐτῷ πιστεύοντας ὁ Θεάνθρωπος, ἣν διὰ ζῶντος παραδείγματος διδάσκει πᾶσι τοῖς ἐν Πνεύματι τέκνοις αὐτοῦ ὁ τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον περιφραδῶς κοσμῶν. Τὰ κατὰ τὰς δύο πρώτας ἡμέρας τοῦ θείου Πάσχα καὶ τὰ σήμερον, ἄρτι, λεχθέντα τε καὶ πραχθέντα, τὰ ἴχνη τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἣν εὐχόμεθα ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν, ἠρεμίαν καὶ σωτηρίαν ψυχῆς τε καὶ σώματος ἀπεργαζομένην, καὶ μείζονα καθιστα μένην οὕτω, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν φωνὴν, καὶ τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς πίστεως, κιρνῶσιν ἡμᾶς ἀγαλλιάσεως καὶ χαρᾶς, τὸ διδαχθὲν ἡμῖν παρὰ τοῦ τῆς ἀγάπης κήρυκος ἀποστόλου γινώσκοντας. Διδάσκαλοι καὶ κήρυκες τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν φρονοῦμεν ὅτι θέλουσιν ἐν τῷ μέλλοντι διδάσκει, καθὼς ἔδειξαν ἤδη, ὅτι ὁ ἀγαπῶν ἐκ τοῦ Θεοῦ γεγέννηται καὶ γινώσκει τὸν Θεὸν, ὡς ἀγνοεῖ τοὐναντίον Αὐτὸν ὁ μὴ ἀγαπῶν. Εἴθε, πρὸς ἀμφιλαφῆ σωτηρίαν ἡμῶν, διὰ τῆς ἐν ἀγάπῃ χριστιανικῇ γνώσεως τοῦ Θεοῦ, συνῳδὰ τῇ τοῦ Χρυσορρήμονος διδασκαλίᾳ, τὰ μὲν κρυπτόμενα βλέποντες, τὰ δὲ πνευματικὰ νοοῦντες, μήτε ὑπὲρ τῶν ἤδη γενομένων ἀπιστήσωμεν, μήτε ὑπὲρ τῶν ἐπαγγελιῶν ἀμφισβητήσωμεν.

ΛΟΓΟΣ

ἐκφωνηθεὶς τῇ ἁγίᾳ καὶ Μ. Παρασκευῇ
ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ
ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

« Ἴδε ὁ ἄνθρωπος »
(Ἰωάν. 19, 5).

Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμ. Ἱεράρχαι καὶ λοιπὸν εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα.

Ἂν ὑπάρχῃ στιγμὴ, καθ' ἣν ὁ χριστιανὸς ὑπὸ τὸ κράτος βαθυτάτης συγκινήσεως ἀνοίγει ἐκπεπληγμένα τὰ ὄμματα καὶ παρίτρομος ἀτενίζει εἰς τὸ φρικω-

δέστατον τῶν ἐπὶ γῆς δραματισθέντων ἀπὸ καταβολῆς κόσμου γεγονότων, ἡ στιγμὴ αὕτη εἶναι ἡ παροῦσα στιγμή, ὁπότε κρέμαται ἔμπροσθεν τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν προσπλωμένος ἐπὶ τοῦ ξύλου ὡς ἐπικατάρατός τις καὶ ἐγκληματίας ὁ μονογενὴς υἱὸς τοῦ οὐρανίου Πατρός, ὁ Ποιητὴς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Αὐτὴ εἶναι ἡ στιγμὴ τῆς ἀναμνήσεως τῆς στυγερᾶς καὶ θεοκτόνου ἐκείνης πράξεως, ἥτις ἐπέθηκε τὸ κορύφωμα ἐπὶ τοῦ κολοσσιαίου τῶν ἀνθρωπίνων αἰσχῶν καὶ ἁμαρτιῶν οἰκοδομήματος, καὶ ἡ ὁποία στιγμὴ ἀποτελεῖ μόλα ταῦτα νῦν καὶ θ' ἀποτελῇ καὶ διὰ παντὸς τὴν ὄσον κατανυκτικὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ τραγῳδίαν, ἄλλο τόσον καὶ τὴν σωτηριωδεστάτην ἀλήθειαν τῆς ἱστορίας τῶν θρησκειῶν συμπάσης τῆς ἀνθρωπότητος. Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην, ὁπότε τελεῖται ἀνάμνησις μόνον τῆς μεγάλης καὶ φοβερᾶς ἐκείνης θυσίας τοῦ Γολγοθᾶ, ὁ χριστιανὸς αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ σαλευόμενον ἐκ θεμελίων τὸ λογικὸν καὶ τὴν πίστιν του, διότι αἰσθάνεται τὴν βαθεῖαν ἀγωνίαν τοῦ μᾶλλον σκληροῦ θανάτου, ὅστις ἐφρυμώσθη ποτὲ ὡς ποινὴ κατὰ ἐγκληματίσαντος θνητοῦ. Ἀδελφοί μου, ἡ στιγμὴ αὕτη εἶναι πρωτοφανὴς καὶ μοναδικὴ εἰς τὰ χρονικὰ τῆς ἱστορίας τῶν θρησκειῶν τοῦ κόσμου, εἶναι ἡ στιγμὴ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποθεώσεως τῆς ὀδύνης καὶ τῆς θλίψεως.

Λέγω τῆς ἀποθεώσεως τῆς ὀδύνης καὶ τῆς θλίψεως καὶ μὴ ταραχθῆτε· διότι οὐδεμία θρησκεία τοῦ κόσμου εἶχε δῶσῃ σημασίαν εἰς τὴν θλῖψιν καὶ τὰς λύπας, οὐδεμία ἐγνώρισε νὰ σαγηνεύσῃ καὶ νὰ συγκλονίσῃ ἐκ θεμελίων τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν ἐξυψοῦσα καὶ ἀποθεοῦσα τὴν ὀδύνην, ἥτις μαστίζει τὴν ἀνθρωπότητα, οὐδεμία ἔδειξε πάσχοντα καὶ ἐσταυρωμένον μᾶλιστα τὸν Θεὸν καὶ οὐδεμία ἐτόλμησε ν' ἀναδιδάσῃ τὴν θλῖψιν ταύτην καὶ ὀδύνην εἰς δόγμα πίστεως καὶ ἄρθρον, διότι οὐδεμία ἐτόλμησε νὰ εἴπῃ εἰς τοὺς ὀπαδούς της: Ἴδε ὅτι αὐτὸς ὁ πάσχων καὶ ὀδυνώμενος καὶ ἀποθνήσκων τὸν πλέον φρικτὸν καὶ ἐπονειδιστον θάνατον, καὶ χύνων ἐπὶ τοῦ αἱματοβρέκτου τούτου βωμοῦ τοῦ Σταυροῦ καὶ τὴν τελευταίαν αὐτὴν τοῦ αἵματός του ρανίδα, αὐτὸς εἶναι ὁ λατρευτὸς καὶ εὐλογημένος υἱὸς τοῦ Θεοῦ, εἶναι ὁ θεάνθρωπος Σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος.

Ἐπεφυλάσσετο καὶ ἡ ὑψίστη αὕτη δόξα εἰς τὴν μόνην ἀληθῆ τοῦ κόσμου θρησκείαν, τὴν χριστιανικήν, ἥτις πρώτη καὶ μόνη ἔδωκε σημασίαν εἰς τὴν θλῖψιν, ἥτις ἠθέλησε νὰ θεμελιωθῇ ἐπὶ τοῦ πάθους τοῦ Ἰησοῦ ὡς ἐπὶ λίθου ἐκλεκτοῦ καὶ ἀκρογωνιαίου, καὶ νὰ στηριχθῇ ὡς ἐπὶ ἀρραγοῦς καὶ ἀδιασείστου στηρίγματος ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τοῦ ἀρχηγοῦ της, καὶ ἡ ὁποία ἐτόλμησε νὰ παρουσιάσῃ ἡμῖν καὶ αὐτὸν τὸν Θεὸν ἐξαγνιζόμενον τρόπον τινὰ διὰ τῶν δοκιμασιῶν τοῦ παρόντος βίου καὶ ἀποθεοῦντα τὴν λύπην καὶ στεφανούμενον δόξῃ καὶ τιμῇ διὰ τὸ πάθημα τοῦ ἑαυτοῦ θανάτου (Ἑβρ. 2,9).

Καὶ διὰ τοῦτο ἀναβὰς κατὰ τὴν πένθιμον ταύτην καὶ μεγάλην ἡμέραν τὸν ἱερὸν τοῦτον ἄμβωνα, ἔκρινα ἁρμοδιώτερον μὲν πρὸς τὴν θλιβερὰν τῆς σήμερον ὑπόθεσιν τῆς Ἐκκλησίας, συμφορώτερον δὲ πρὸς τὴν ἐν τῷ χωνευτηρίῳ τῶν θλίψεων τοῦ παρόντος βίου ταλαιπωρουμένην ψυχὴν νὰ ὁμιλήσω σήμερον πρὸς ἡμᾶς περὶ τοῦ σταυρικοῦ θανάτου τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἰδίᾳ περὶ τῆς ἐγκαρτερήσεως καὶ τοῦ ἠθικοῦ μεγαλείου, τὸ ὁποῖον ἐν μέσῳ τῶν παθῶν καὶ τῶν ὀδυνῶν τοῦ Σταυροῦ ἀναπτύσσει ὁ Θεάνθρωπος, ἵνα οὕτω διδάξω ὑμᾶς τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν, ἣν πρέπει ν' ἀντιτάσσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὰς θλίψεις καὶ τὰς πικρίας τοῦ παρόντος βίου καὶ τὴν γλυκεῖαν παρηγορίαν, ἣν πρέπει ν' ἀντλῶμεν μελετῶντες τὰ πάθη καὶ τὰς δοκιμασίας εἰς τὸν ὀνειδισμὸν τοῦ Ἰησοῦ, ὅταν νέφη θλίψεως πυκνὰ κατακαλύπτωσι τὴν ψυχὴν ἡμῶν, καὶ λογισμοὶ βαρεῖς καὶ μαῦροι πιέζωσι τὸν νοῦν καὶ τὸν λογισμόν μας καὶ φέρωσι τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν εἰς τὴν ψυχὴν ἡμῶν καὶ τὴν καρδίαν.— Μόνον εὐλόγησόν με, Παναγιώτατε Δέσποτα, καὶ εὔξαί μοι ὑπεράφθονον τὸν ἄνωθεν ᾠτισμόν, ἵνα κατορθώσω δυνάμει πολλῇ νὰ εὐαγγελισθῶ πρὸς τὸν περιούσιον τοῦτον τοῦ Κυρίου λαόν, πρὸς τὸ ἠγαπημένον Σου τοῦτο λογικὸν ποίμνιον τὴν ὑψηλὴν καὶ παρήγορον ταύτην τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως διδασκαλίαν καὶ ἀλήθειαν.

«Ἴδε ὁ ἄνθρωπος».

Παναγιώτατε Δέσποτα, αὐτὸς ὁ ἐσταυρωμένος Ἰησοῦς εἶναι πράγματι ὁ κατ' ἐξοχὴν ἄνθρωπος, εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν μᾶλιστα εὐεργέτης τῶν Ἰουδαίων, εἶναι ὁ σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος. Αὐτὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὅστις περιήρχετο τὰς πόλεις καὶ τὰς κώμας τοῦ Ἰσραήλ, διαχέων καὶ διασκορπίζων τὰς εὐεργεσίας του, ἀφίνων ἴχνη τῆς παντοδυναμίας καὶ τῆς πανσοφίας του εἰς πᾶσαν γωνίαν τῆς Ἰουδαίας· ὅτε δὲ ὁ Πιλάτος ἐπαρουσίασεν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ εὐεργετηθέντος τούτου ὄχλου συντετριμμένον καὶ τεταπεινωμένον, μὲ ψευδῆ βασιλικὴν πορφύραν περιδεδλημένον, ἐστεφανωμένον μὲ ἀκάνθινον στέφανον, μὲ κάλαμον ἀντὶ σκήπτρου εἰς τὴν δεξιάν, ὁ ἀχάριστος καὶ παλίμβουλος καὶ αἱμοχαρὴς ἐκεῖνος λαός, ἐξηγριωμένος καὶ μαινόμενος καὶ λυσσῶν πληροῖ τὸν ἀέρα ἀνοσίων κραυγῶν καὶ ζητεῖ τὴν καταστροφὴν καὶ τὸν ἀφανισμὸν τοῦ εὐεργέτου του· «ἆρον ἆρον σταύρωσον αὐτόν».

Ὡς βλέπετε οὐδεὶς ἐξ ὅλων ἐκείνων τῶν ἀπείρων λαῶν, οἵτινες πεινῶντες ἐχορτάσθησαν παρ' αὐτοῦ, τετυφλωμένοι καὶ ἀνέδλεψαν διὰ τοῦ θαύματός του, παράλυτοι καὶ ἀνωρθώθησαν, ἀσθενεῖς καὶ ἐθεραπεύθησαν, νεκροὶ καὶ ἀνέζησαν, οὐδεὶς ὑψοῖ φωνὴν ὑπὲρ τοῦ εὐεργέτου του, οὐδεὶς ἀναλαμβάνει τὴν ὑπεράσπισίν του, οὐδείς· εἶναι ἔρημος καὶ πανταχόθεν ἐγκαταλελειμμένος· καὶ ὡς φαίνεται, θεραπεύων τοὺς ἀρρώστους, ὀμματῶν τοὺς τυφλούς, συσφίγγων τοὺς παραλύτους,

ἀνιστᾷς τοὺς νεκρούς, πληρῶν θαυμάτων καὶ ἀγαθοεργιῶν τὴν Ἰουδαίαν· ἐπλήρου αὐτὴν ταὐτοχρόνως καὶ ἀχαρίστων καὶ ἀγνωμόνων, ἐπλήρου αὐτὴν δημίων καὶ φονευτῶν.

Καὶ ἵνα πεισθῆτε περὶ τούτου ἀρκεῖ νὰ ἐξετάσητε ἐπακριβῶς μεθ' ὁπόσης μανίας τὰ πάθη καὶ αἱ κακίαι τοῦ κόσμου δέρουσι καὶ κτυποῦσι τὸν Ἰησοῦν, τὸν ὁποῖον καταδιώκει ἐξ ἴσου ἡ μανία καὶ τὸ πάθος, ὁ φθόνος καὶ ἡ ἀχαριστία, ἡ κακία καὶ ἡ μοχθηρία, ὅσον τοῦ Ἰουδαίου, ἄλλο τόσον καὶ τοῦ ἐθνικοῦ· ὅσον τοῦ λαϊκοῦ, ἄλλο τόσον καὶ τοῦ ἱερέως· ὅσον τοῦ ἀρχιερέως τοῦ Ἄννα καὶ τοῦ Καϊάφα, ἄλλο τόσον καὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Ἡρῴδου καὶ τοῦ Πιλάτου. Αἱ δοκιμασίαι τοῦ Ἰησοῦ καθὼς ψάλλει καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἐπεξετάθησαν καὶ ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου μέλους τῆς θείας αὐτοῦ σαρκός. «Ἕκαστον μέλος τῆς ἁγίας σαρκὸς τοῦ Ἰησοῦ ἀτιμίαν καὶ ὀνειδισμὸν δι' ἡμᾶς ὑπέμεινεν, ἡ κεφαλὴ τὰς ἀκάνθας, τὸ πρόσωπον τοὺς ἐμπτυσμούς, αἱ σιαγόνες τὰ ραπίσματα, τὸ στόμα τὴν χολὴν καὶ τὸ ὄξος, ὁ νῶτος τὰ φραγγέλια, τὰ ἄρθρα τοὺς ἧλους, ἡ πλευρὰ τὴν λόγχην κλπ.

Τὰ πάντα καὶ οἱ πάντες ἵνα βασανίσωσι περισσότερον τὸ θῦμα, ἐξαντλοῦσι πᾶν ὅ,τι ἡ πλέον ἀγρία θηρωδία ἠδύνατο νὰ ἐπινοήσῃ. Ὁ κοινὸς θάνατος δὲν ἐκρίθη ἐπαρκὴς δι' αὐτούς ποινή, καὶ ἐπενοήθη ὁ διὰ σταυροῦ θάνατος, ποινὴ ἐφαρμοζομένη εἰς τοὺς εὐτελεστάτους τῶν δούλων. Ἡ νὺξ διὰ τὸ μιαφόνον αὐτῶν ἔργον δὲν ἔφανη αὐτοῖς ὁ κατάλληλος καιρός, ἵνα ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς συντελεσθῇ τὸ μέγα ἀνοσιούργημα· προέκριναν ἐν πλήρει ἡμέρᾳ, ὑπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, ἐν ἡμέρᾳ πανηγυρικῇ καὶ ὑπὸ τὴν θέαν τῶν ὀμμάτων ὅλων τῶν ἐθνῶν, τῶν τότε συνηγμένων εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα διὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ Πάσχα, νὰ τελεσθῇ ἡ φοβερὰ θυσία.

Οὐδέποτε, ἀδελφοί μοι, προσηνέχθη τῷ Θεῷ ἄλλη θυσία τοσοῦτον ἔκτακτος καὶ ἐξαιρετική, καὶ ἀξία τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῶν ἀγγέλων καὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλ' ὅσον ἡ θυσία εἶναι ἔκτακτος καὶ ἐξαιρετική, ἄλλο τόσον θεῖον καὶ μεγαλοπρεπὲς ἐν τῇ δυστυχίᾳ του εἶναι καὶ τὸ θῦμα, ὅπερ ἐξελέγη, ἵνα ἐπ' αὐτοῦ πέσῃ ἡ μάχαιρα τοῦ δημίου.

Καὶ θαυμάσιτε τοῦτο ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἀταραξίας, ἣν ἔχει τὸ θῦμα, ὁ Ἰησοῦς, καὶ ἥτις καταπλήσσει τοὺς περὶ αὐτόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐκ τῆς ἀνεκφράστου ἐγκαρτερήσεως καὶ πραότητος, μεθ' ἧς αὐτὸς ὑπομένει τὰ βάσανα καὶ τὰς ὀδύνας, τὰς δοκιμασίας καὶ τὰ σκότη τοῦ σταυροῦ.

Δέσμιος καὶ ὡς ἔνοχος θανάτου παραδεδομένος εἰς χεῖρας τοῦ Πιλάτου, οὕτω προσφέρεται, ὥστε ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ κραταιοῦ καὶ πανισχύρου αὐτοκράτορος τῶν Ρωμαίων νὰ τρέμῃ ὡς κάλαμος ὑπὸ ἀνέμου σαλευόμενος, καὶ νὰ ὠχριᾷ ὡς φύλλον φθινοπωρινὸν καὶ νὰ νίπτῃ τὰς χεῖράς του ἐνώπιον τοῦ πλήθους, λέγων «ὅτι εἶναι ἀθῶος ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ δικαίου τούτου»! Δικαζόμενος ὡς ἐγκληματίας, διότι δῆθεν ἐδλασφήμησεν εἰς τὸν Θεόν, ἐνώπιον τοῦ μεγάλου ἀρχιερέως τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, ὁμιλεῖ πρὸς αὐτὸν μετὰ τῆς ἀξίας καὶ τῆς μεγαλειότητος τοῦ κριτοῦ τοῦ κόσμου· «ἀπ' ἄρτι ὄψεσθε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου καθήμενον ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐρχόμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ». Πᾶσα πρᾶξις καὶ πᾶς λόγος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ πάθους τοῦ Ἰησοῦ εἶναι θεῖος, εἶναι ὑψηλός, εἶναι πλήρης ἀνεκφράστου γαλήνης καὶ οὐρανίου μεγαλείου.

Παναγιώτατε Δέσποτα, οὐδένα βεβαίως λανθάνει ἡ μεγάλη ἱστορικὴ ἀλήθεια, ὅτι πάντα τὰ ἐν τῷ κόσμῳ, τόσον τὰ ἔθνη ὅσον τὰ ἄτομα, ἐξαγνίζονται τρόπον τινὰ καὶ ἐξυψοῦνται διὰ τῶν ἐθνικῶν συμφορῶν καὶ τῶν δοκιμασιῶν των· ἐν τῷ πυρὶ καὶ τῷ χωνευτηρίῳ τῶν δοκιμασιῶν ἐξιστράψαν ἀληθῶς καὶ ἐνεδυναμώθησαν οἱ μεγάλοι τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν μεγάλων ψυχῶν χαρακτῆρες. Καὶ αἱ ἐνδοξότεραι σελίδες τῆς ἱστορίας τοῦ βίου τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀτόμων εἶναι αἱ ἀναπολοῦσαι τὰ δεινοπαθήματα καὶ τὰς βαρείας δοκιμασίας, διὰ τῶν ὁποίων ὁ δάκτυλος τῆς θείας προνοίας τὰ ὡδήγησε, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων ὁ χαρακτὴρ αὐτῶν ὁ ἐθνικὸς ἢ ὁ ἀτομικὸς δὲν ἐταπεινώθη. Ἡ καρτερία, μεθ' ἧς ὑπέστησαν τὰ βάσανά των, χωρὶς νὰ καταβληθῶσιν ὑπὸ τῆς συμφορᾶς, ἐξησφάλισεν εἰς αὐτὰ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν αἰώνων. Εἶναι ἀνάγκη νῦν, ἀδελφοί μου, νὰ σᾶς ἀναπτύξω, ὅτι ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ θνήσκοντος ἐν μέσῳ φρικτῶν δοκιμασιῶν Ἰησοῦ, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν καὶ τὸν σεβασμὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, δὲν εἶναι τόσον ἡ ὑπεράνθρωπος καρτερία καὶ γαλήνη, μεθ' ἧς ὑφίσταται τὴν φοβερὰν ἀγωνίαν τοῦ σταυρικοῦ θανάτου, ὅσον τὸ ἀπαράμιλλον ἐκεῖνο ἠθικὸν μεγαλεῖον, τὸ ὁποῖον οὐ μόνον αἴρει τὸν Θεάνθρωπον ὑπεράνω ὅλων τῶν παθῶν, ὑπεράνω τῆς ὀδύνης καὶ τῆς θλίψεως, ἀλλὰ καὶ πληροῖ τὴν καρδίαν του καὶ ὅλην αὐτοῦ τὴν ὑπόστασιν ἐξ ἀγάπης, ἀγάπης τελείας καὶ εἰλικρινοῦς πρὸς τοὺς βασανιστάς του, ἀγάπης, ἥτις φέρει τὴν λήθην τῶν ὕβρεων καὶ τῶν κακιῶν, ἥτις ἀποδίδει καλὸν ἀντὶ κακοῦ, καὶ ἡ ὁποία εἶναι τελεία ἐνσάρκωσις τῆς ἐπιεικείας, τῆς συγγνώμης καὶ τῆς ἀφέσεως πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας; Παρατηρήσατε τὸν Ἰησοῦν ἐν μέσῳ τῶν πλέον σκληρῶν βασάνων τοῦ σταυροῦ, ὑπομένοντα τὰ πάντα ἐν καρτερίᾳ καὶ ὑπομονῇ, χωρὶς νὰ ἐκφύγῃ τῶν χειλέων του οὐδὲ ἓν παράπονον, οὐδὲ μία κἂν ἀπειλὴ κατὰ τῆς ἀδικίας τοῦ κόσμου, κατὰ τῆς σκληρότητος τῶν σταυρωτῶν του, ἐν δὲ μόνον παρακαλοῦντα ἱκετευτικῶς καὶ δεόμενον πρὸς τὸν οὐράνιόν του πατέρα, ὅπως δηλονότι συγχωρήσῃ τοὺς ἐχθρούς του· «Πάτερ,

ἔλεγεν, ἄφες αὐτοῖς». Ὁποία τῇ ἀληθείᾳ ἀνέκφραστος συγκατάβασις καὶ ἐπιείκεια, ὁποῖον ὕψος ἠθικόν, ὁποῖον ἀπαράμιλλον μεγαλεῖον ψυχῆς!

Παλαίων μετὰ τοῦ θανάτου, ὀδυνώμενος ἐπὶ τοῦ σταυροῦ ἐν μέσῳ τῶν πλέον αἱματηρῶν βασάνων, ἐν μέσῳ τῆς πλέον ἀφορήτου θλίψεως, νὰ ζητῇ ὄχι κρίσιν ἀλλὰ ἔλεον, νὰ ἐκσφενδονίζῃ ὄχι κεραυνοὺς ὀργῆς, ἀλλὰ φλόγας ἀγάπης, νὰ αἰτῆται ὄχι κατάραν, ἀλλὰ εὐλογίαν, ἀλλὰ συγγνώμην, ἀλλὰ ἄφεσιν, δι' ἐκείνους, οἵτινες προεκινέχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνευ οἰκτιρμῶν, χωρὶς σπλάγχνα ἐλέους, ἄνευ φιλανθρωπίας, «Πάτερ ἄφες αὐτοῖς». Καὶ πάλιν «ἴδε ὁ ἄνθρωπος».

Ἴδε πῶς ἐκπνέει ὁ δίκαιος ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπὸ τὰ κτυπήματα τῆς μοχθηρίας καὶ τῆς ἀχαριστίας τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ ταὐτοχρόνως ἴδε, χριστιανέ, καὶ θὲς τὸν δάκτυλόν σου εἰς τὸν τύπον τοῦτον τῶν ἄλλων, εἰς τὸ πρότυπον τοῦτο καὶ τὸν ὑπογραμμὸν τῶν δοκιμασιῶν καὶ τῶν παθημάτων, ἅτινα ὡς κλῆρος ἀναπόφευκτος ἐπιφυλάσσονται ἐν τῷ ψευδεῖ καὶ ματαίῳ τούτῳ κόσμῳ διὰ πάντας, ὅσοι θέλουσιν «εὐσεβῶς ζῆν» καθὼς εἶπεν ἡ Γραφή.

Ἔσο, ἄνθρωπε, ὁσονδήποτε δύνασαι σοφὸς κατὰ κόσμον καὶ συνετός, διεύθυνον καὶ τακτοποίησον πάντα τὰ κατὰ σεαυτὸν μετὰ τῆς πλέον ἐπαινετῆς προνοίας καὶ συνέσεως, ὅπως ἂν θέλῃς καὶ ἐννοῇς, καὶ θὰ ἴδῃς ἐκ πείρας σκληρᾶς ὅτι ἀείποτε εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποφέρῃς ἐν τῷ κόσμῳ εἴτε ἐκὼν εἴτε ἄκων, παντοιοτρόπως δηλ. καὶ πάντοτε εἴτε θὰ δοκιμάζῃς σωματικοὺς πόνους, εἴτε θὰ ὑπομένῃς πνευματικὰς ἀγωνίας. Πλειστάκις μάλιστα θὰ νομίζῃς, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς σ' ἐγκατέλιπε, καὶ ὅπερ φοβερώτατον, πολλάκις θὰ αἰσθάνησαι, ὅτι σὺ αὐτὸς κατήντησας εἰς σεαυτὸν βάρος. Ζητῶν δὲ νὰ εὕρῃς κύκλῳ καὶ πέριξ σεαυτοῦ ἀνακούφισιν καὶ παρηγορίαν, θὰ βλέπῃς, ὅτι οὐδὲν δύναται νὰ σὲ βοηθήσῃ καὶ νὰ σὲ παραμυθήσῃ, ἀλλ' ὅτι πρέπει νὰ ὑποφέρῃς καὶ νὰ βαστάζῃς τὸν σταυρὸν καὶ τὰς δοκιμασίας σου ἀγογγύστως. Καὶ βεβαίως τί ἄλλο ζητεῖς ἐν τῷ κόσμῳ, χριστιανέ; τί ἄλλο, παρὰ βάσανα, ὀδύνας καὶ δοκιμασίας; πιστεύεις ὅτι εἶναι δυνατὸν ν' ἀποφύγῃς σὺ μόνος ὅ,τι οὐδεὶς ποτε τῶν θνητῶν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ; πιστεύεις, ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καὶ διὰ τὸν Θεάνθρωπον ἀπέβη ὑποχρεωτικὸν καὶ τὸ ὑπέμενεν ἀγογγύστως, θὰ δυνηθῇς σὺ ὁ σκώληξ νὰ καταστήσῃς ἀτέλεστον μόνον διὰ σεαυτόν; . . . Τίς ἄνθρωπος ἔμεινεν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ χωρὶς πειρασμῶν, ἄνευ σταυροῦ καὶ δοκιμασίας; Μὴ πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου, ὁλόκληρος ἡμῶν ἡ ζωὴ εἶναι πλήρης ἀθλιότητος, γέμει δακρύων καὶ ἀναστεναγμῶν, διότι σκληρὰ ὀδύνη πανταχοῦ καὶ πάντοτε μαστίζει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.

Εἰς τὰ βάθη ὅλων τῶν καρδιῶν ἀκούεται εἷς καὶ ὁ αὐτὸς πόνος. Μεταξὺ ὅλων τῶν ἀνθρώπων τίς ἔχει ὅ τι ἐπιθυμεῖ; ποῖος δὲν ἔχει νὰ λυπηθῇ, διότι ἀπώλεσεν ὅ,τι εἶχεν; ποῖος εἰς τὸ ταξείδιον τοῦτο τῆς ζωῆς δὲν ἀπώλεσε πατέρα ἢ μητέρα, τέκνα ἢ ἀδελφούς, φίλους, τιμάς, δόξας, περιουσίαν καὶ τὰ παρόμοια; ποῖος νέος δὲν ἔχει ἐνώπιόν του ἢ τὰς πικρίας τῆς ζωῆς, ἥτις ἀρχίζει δι' αὐτόν, ἢ ποῖος γέρων δὲν δοκιμάζει τὰς πικρίας τῆς ζωῆς, ἥτις δι' αὐτὸν κλίνει εἰς τὴν δύσιν της; Καὶ ἂν θέλητε ἐκ πείρας νὰ πεισθῆτε περὶ τούτων πάντων, ἀφήσατε τὸν πτωχόν, τὸν πεινῶντα, τὸν δειψῶντα, τὸν γυμνητεύοντα· αὐτὸς ἤδη φέρει τὸν σταυρόν του, καὶ τὸν φέρει, ἀρκετὰ βαρύν, καὶ τὸ γνωρίζετε πάντες· καὶ παρατηρήσατε τὸν ἄλλον, τὸν πλούσιον, τὸν ἐν μαλακοῖς ἱματίοις ἠμφιεσμένον, τὸν πατοῦντα καὶ ἀναπαύοντα τοὺς πόδας του ἐπὶ ἐκλεκτῶν καὶ πολυτίμων ταπήτων, τὸν ἐποχούμενον ἐπὶ ἁρμάτων μεγαλοπρεπῶν καὶ κοιμώμενον ἐπὶ κλίνης χρυσῆς καὶ μεταξοϋφάντου. Δὲν πεινᾷ, δὲν διψᾷ, δὲν εἶναι γυμνός, ἀλλὰ παρατηρήσατε τὸ συνωφρυωμένον μέτωπόν του, τὸ ὁποῖον εἶναι πλῆρες ρυτίδων. Γνωρίζετε τί ἔχει; ἔχει σκέψεις καὶ φροντίδας καὶ βασανίζεται ἀπὸ ἐπιθυμίας, περισσοτέρας παρὰ τὸν πεινῶντα καὶ γυμνόν. Ἐπιθυμεῖ δόξαν, ἐπιθυμεῖ ἐξουσίαν, ἀρχήν, τὴν ὁποίαν ἄλλοι τοῦ διαφεικονεικοῦσιν· ἐπιθυμεῖ τιμὰς ὧν ἐστερήθη· διψεῖ ἐκδίκησιν, διότι ἔπεσε θῦμα ἀπάτης, συκοφαντίας, φθόνου καὶ ἐπιβουλῆς· καὶ βασιλεῖς πολλάκις παραιτοῦνται τῆς βασιλείας καὶ καταλύουσι τὸν βίον πλήρη ὀδύνης καὶ θλίψεως. Πρέπει νὰ εἶναι πολὺ ἁπλοῦς καὶ πολὺ μύωψ ἐκεῖνος, ὅστις δὲν βλέπει ὅτι αἱ θλίψεις καὶ αἱ ὀδύναι ὑπάρχουσι καὶ εἰς τὰ ὑψηλὰ στρώματα καὶ εἰς τὰς χαμηλὰς τάξεις τῆς κοινωνίας. Πρέπει νὰ ἀμβλυωπῇ τις, ἵνα μὴ βλέπῃ ὅτι καὶ τὰ ῥάκη καὶ ἡ πορφύρα εἶναι ἐπουσιώδη καὶ ἀσήμαντα καλύμματα τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, καὶ ὅτι ὑπὸ τὴν εὐτέλειαν τῶν ῥακῶν καὶ ὑπὸ τὴν ἀκτινοβόλον λάμψιν τῆς πορφύρας κρύπτεται πάντοτε φρικτὴ ἰσότης θλίψεων καὶ δοκιμασιῶν.

Ἀδελφοί μου, μόνη ἡ θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ ἔλυσε τὸ μέγα τοῦτο αἴνιγμα τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Μόνη ἡ θρησκεία τοῦ Ἰησοῦ, ἐξηγοῦσα τὰς λύπας ὅλας τοῦ βίου ὡς ἀναγκαίας ἀκάνθας καὶ τριβόλους τῆς μακρᾶς ὁδοιπορίας, ἥτις λέγεται ζωὴ καὶ ἀνθρώπινος βίος, διδάσκει ὅτι ἡ λύπη εἶναι τῆς δυσκόλου ταύτης ὁδοιπορίας ἀναπόφευκτος σύντροφος καὶ συναπάντημα, καὶ ὅτι διὰ τῆς καρτερίας καὶ ὑπομονῆς θᾶττον ἢ βράδιον θὰ ἔλθῃ ἡ ἄμεσος παρηγορία καὶ ἀνακούφισις. Καὶ διὰ τοῦτο ἡ θρησκεία αὕτη ὡμίλει περὶ τῶν θλίψεων γλῶσσαν, ἣν οὐδεμία θρησκεία τοῦ κόσμου ἐγνώρισε καὶ ἠδυνήθη νὰ λαλήσῃ· «ὑπομένετε, λέγει, διότι μακάριοι οἱ ὑπομένοντες· πενθεῖτε, καὶ κλαίετε, διότι μακάριοι οἱ πενθοῦντες, μακάριοι οἱ κλαίοντες νῦν· μένετε πεινῶντες καὶ διψῶντες, διότι μακάριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες· διώκεσθε καὶ ὀνειδίζεσθε, διότι μακάριοι οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, διότι μακάριοί ἐστε ὅταν ὀνειδίσωσιν ὑμᾶς οἱ ἄνθρωποι καὶ διώξωσι καὶ εἴπωσι,

πᾶν πονηρὸν ῥῆμα ψευδόμενοι ἕνεκεν ἐμοῦ». Χαίρετε καὶ ἀγαλλιᾶσθε πάσχοντες ταῦτα πάντα, διότι πάντα ταῦτα ἔπαθε καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν.

Καὶ διὰ τοῦτο ἡ χριστιανικὴ θρησκεία ἔχουσα τοῦτο τὸ ἐξαίρετον πλεονέκτημα, οὐτινος στεροῦνται ὅλαι αἱ λοιπαὶ θρησκεῖαι, ὅτι δηλ. αὐτὴ πρώτη καὶ μόνη ἔδωκε τὴν ἀρίστην ἀλλ' ἅμα καὶ ἀληθεστάτην ἀντίληψιν καὶ σημασίαν εἰς τὴν θλῖψιν, ἔχει ταὐτοχρόνως ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πάσχοντος Θεανθρώπου Ἰησοῦ, καὶ τὸ ἀπαράμιλλον καὶ ὕψιστον πρότυπον τῆς ἐξυψώσεως καὶ τῆς ἀποθεώσεως τῆς ὀδύνης καὶ τῆς θλίψεως, διὰ τοῦ ὁποίου σαγηνεύει τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν.

Ὁ Χριστὸς ἀνέλαβεν ἐν τῷ πάθει αὐτοῦ καὶ ἐδοκίμασε τὰς λύπας καὶ τὰς ὀδύνας τοῦ ἀνθρώπου ἁπάσας, ἵνα ἡμεῖς διδαχθῶμεν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ τούτου παραδείγματος τὴν ὑπομονὴν καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν, καὶ ὅπως μάθωμεν νὰ ὑποφέρωμεν ἀγογγύστως τὴν πρόσκαιρον δυστυχίαν. Ἵνα τί ἀθυμῇς, ἄνθρωπε; Ἵνα τί σκυθρωπάζῃς, χριστιανέ; Ἵνα τί συνταράσσηται καὶ δειλιᾷ ἡ καρδία σου ἐνώπιον τοῦ ἀγῶνος καὶ τῶν δοκιμασιῶν τοῦ παρόντος βίου; Ὑπόδειγμα λάβε τῆς κακοπαθείας σου τοὺς προφήτας. Λάβε ὑπ' ὄψιν σου τὰ πάθη καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἰησοῦ.

Σὺ ἀκόμη δὲν ἠγωνίσθης μέχρις αἵματος, καὶ διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν ὡραίαν ἔκφρασιν τῆς Γραφῆς «οὔπω ἀντικατέστητε μέχρις αἵματος πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀγωνιζόμενοι» (Ἑβρ. 12, 4). Ἐλθὲ ἐδῶ ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Σταυροῦ, ἵνα αἰσθανθῇς ὅλην τὴν γλυκύτητα τοῦ παρόντος βίου. Ἐδῶ προσορμίσθητι ὡς εἰς λιμένα καταφυγῆς κατὰ τὰς ὥρας τῶν τρικυμιῶν τοῦ βίου, διότι ἐδῶ μόνον θὰ εὕρῃς ἀνάπαυσιν, ἐδῶ θὰ εὕρῃς τὴν παρηγορίαν καὶ τὴν χαράν. Ἐδῶ καὶ νέοι καὶ γέροντες θὰ ἐμπνευσθῆτε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν, τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν ὑπομονήν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν αὐταπάρνησιν, τὴν αὐτοθυσίαν καὶ τὸ μαρτύριον. Μόνον ἐκ τοῦ Σταυροῦ δύναται ν' ἀντλήσῃ ὁ χριστιανὸς τὰ συστατικὰ τῆς εὐδαιμονίας του ἐν μέσῳ τῆς πάλης τοῦ βίου, ἐν μέσῳ τῶν ἀγώνων, τῶν βασάνων καὶ τῶν δοκιμασιῶν τῆς παρούσης ζωῆς· διότι ὁ Σταυρὸς παρεμύθησε τὸν πόνον· καθηγίασε τὴν ὀδύνην, ἐθεοποίησε τὴν θλῖψιν· καὶ ἐν μέσῳ τῶν ταλαιπωριῶν καὶ τῶν δοκιμασιῶν τοῦ βίου διεσκόρπισε τὴν ἀνακούφισιν καὶ τὴν χαράν, καὶ ἐπέχεε τὸ γλυκὺ καὶ ἱλαρὸν ἐκεῖνο μειδίαμα, τὸ ὁποῖον διαλάμπει καὶ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐν τῷ προσώπῳ τῶν δικαίων καὶ ἐναρέτων ἔστω καὶ ἐν μέσῳ τῶν πλέον σκυθρωπῶν καὶ ζοφερῶν ἡμερῶν τῆς ἐπὶ γῆς παροικίας των. Ταῦτα πάντα καὶ ὁ Παῦλος ἀναλογιζόμενος ἐκήρυττε καὶ ἔλεγεν· «οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ καὶ καυχώμεθα ἐν ταῖς θλίψεσιν, εἰδότες ὅτι ἡ θλῖψις ὑπομονὴν κατεργάζεται, ἡ δὲ ὑπομονὴ δοκιμήν· ἡ δὲ δοκιμὴ ἐλπίδα, ἡ δὲ ἐλπὶς οὐ καταισχύνει» (Ἑβρ. 5, 3).

Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἀνδρίζεσθε καὶ κραταιοῦσθε, καὶ ὑπομένετε μετὰ καρτερίας τὰς θλίψεις καὶ τὰς δοκιμασίας τοῦ παρόντος βίου. Πίνετε προθύμως τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου, καὶ βαπτίζεσθε ἀγογγύστως τὸ βάπτισμα τῶν παθῶν, εὐχαριστοῦντες καὶ δοξολογοῦντες πάντων ἕνεκα τὸν Θεόν, ἐὰν θέλητε νὰ ἔχητε μέρος μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. «Διὰ πολλῶν θλίψεων, ἀδελφοί μου, δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ» (Πράξ. 14, 22). Ἐὰν δι' ἄλλης ὁδοῦ ἢ διὰ τῆς στενῆς καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ, τῆς ὁδοῦ τῶν θλίψεων, ἐκερδαίνετο ἡ αἰώνιος ζωή, ἐὰν ἄλλο τι παρὰ τὸ πάσχειν καὶ ὑποφέρειν ἦτο ὠφέλιμον εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐὰν δι' ἄλλου μέσου παρὰ διὰ τῶν παθημάτων ἐκερδαίνετο ὁ στέφανος, ἡ δόξα καὶ ἡ τιμή, θὰ ἐδίδασκε πάντως τοῦτο ὁ Ἰησοῦς ἢ διὰ λόγου ἢ διὰ τοῦ παραδείγματός του.

Ἀλλ' ἀκούσατε τὸν θεσπέσιον Παῦλον πῶς πλήρης ἐνθουσιασμοῦ ἀνακράζει· «βλέπομεν Ἰησοῦν διὰ τὸ πάθημα τοῦ θανάτου δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένον» (Ἑβρ. 2, 9). Ἀκούετε; ἡ δόξα καὶ ἡ τιμὴ καὶ ὁ στέφανος καὶ εἰς αὐτὸν ἔτι τὸν Θεάνθρωπον ἡμῶν Λυτρωτὴν εἶναι τὸ γέρας καὶ τὰ ἔπαθλα τρόπον τινὰ διὰ τὸ πάθημα καὶ τὰς δοκιμασίας καὶ τὰς ἀγωνίας τοῦ σταυρικοῦ αὐτοῦ θανάτου.

Θέλετε νῦν ν' ἀκούσητε καὶ τὸ σπουδαιότατον; Ἀκούσατε· ὁ Ἰησοῦς, ἀδελφοί μου, δὲν ἦτο τόσον ἔνδοξος, περιβεβλημένος τὴν θείαν ὡραιότητα καὶ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐπὶ τοῦ ὄρους Θαβώρ, ὁπότε μετεμορφώθη ἔμπροσθεν τῶν μαθητῶν καὶ ἔλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένοντο λευκὰ ὡς τὸ φῶς, ὅσον εἶναι δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφανωμένος ἐπὶ τοῦ ξύλου τοῦ σταυροῦ, ἐπάνω τοῦ Γολγοθᾶ, ὁπότε τὸ πρόσωπόν του δὲν ἔχει εἶδος, οὐδὲ κάλλος, καὶ ὁπότε τὸν αἱματόρρεκτον αὐτοῦ ἱματισμὸν διαμερίζονται διὰ κλήρου οἱ στρατιῶται·—Ὁ Ἰησοῦς δὲν εὑρίσκεται ἐν τῷ ὕψει καὶ τῷ μεσουρανήματι τῆς λάμψεως αὐτοῦ καὶ τῆς δόξης ἐπὶ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν, διδάσκων τὴν τελειότητα τῆς χριστιανικῆς πίστεως, τὸ ὕψος τῆς θεοπρεποῦς αὐτοῦ διδασκαλίας καὶ τὸ ἀπαράμιλλον κάλλος τῆς ἁγίας αὐτοῦ ἠθικῆς, ἡ καταπλήσσων τὸν κόσμον διὰ τῶν ἐξαισίων αὐτοῦ θαυμάτων, δι' ὧν ἐκραταίωσε καὶ ἐθεμελίωσε τὴν πνευματικὴν αὐτὴν ἐπὶ παντὸς τοῦ κόσμου καὶ ἐπὶ πασῶν τῶν καρδιῶν βασιλείαν, ὅσον μεσουρανεῖ καὶ ἀπαστράπτει μὲ θεῖον καὶ ἄρρητον κάλλος ἐν τῷ ὕψει τοῦ σταυροῦ ἐπάνω εἰς τὸν Κρανίου τόπον, ἐν τῷ μέσῳ τῶν ὀδυνῶν ζητῶν ἔλεον καὶ διδοὺς συγγνώμην καὶ ἄφεσιν εἰς τοὺς σταυρωτάς του· «Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς». Δεῦτε λοιπὸν προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν Χριστῷ, «ὅστις ἀπέθανεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἡμῖν ὑπολιμπάνων ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ . . . . ὃς λοιδορούμενος οὐκ ἀντελοιδόρει, πάσχων οὐκ ἠπείλει, παρεδίδου δὲ τῷ κρίνοντι δικαίως» (Α' Πέτρ. 2, 21)· δεῦτε «πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ αὐ-

τὸς θέλει ἀναπαύσῃ ἡμᾶς», θέλει συναντήσῃ ἡμᾶς καὶ συνδοξάσῃ, παρέχων ἡμῖν καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς τὸν ἄφθαρτον στέφανον. Γένοιτο.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Ἐκκλησία Ρωσίας.—Ἵδρυσις, ὀργανισμὸς καὶ βαθμιαία ἀνάπτυξις τῆς ἐν Ρωσίᾳ ὀρθοδόξου ἱεραποστολικῆς Ἑταιρείας.

Γράψαντες ἄλλοτε ἐπανειλημμένως περὶ τῶν σημαντικῶν ἀποτελεσμάτων τῶν ἱεραποστολικῶν ἐνεργειῶν τῆς ὁμοδόξου Ρωσίας ἐν τῷ μέσῳ τῶν εἰδωλολατρικῶν λαῶν, ἰδίᾳ τῶν Σινῶν καὶ Ἰαπώνων, παρέχομεν νῦν ἐν πρώτῃ εὐκαιρίᾳ τὰς ἑπομένας αὐθεντικὰς πληροφορίας περὶ τῆς ἱδρύσεως, τοῦ ὀργανισμοῦ, τῆς βαθμιαίας ἀναπτύξεως καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς ἐν Ρωσίᾳ ἱεραποστολικῆς Ἑταιρείας.

Κέντρον τῶν ἱεραποστολικῶν ἐνεργειῶν τῆς Ρωσσικῆς Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ ἡ ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν προστασίαν τῆς Αὐτοκρατείρας Μαρίας Θεοδωρόβνας ὑρισταμένη καὶ λειτουργοῦσα ὀρθόδοξος Ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία. Ἡ σύστασις τῆς ἱεραποστολικῆς ταύτης ἑταιρείας ἀνάγεται εἰς τὸ 1865, ὅτε καὶ ἀνεφάνη ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία πρὸς διάδοσιν τοῦ χριστιανισμοῦ μεταξὺ τῶν εἰδωλολατρῶν». Ἐν τούτοις αἱ ἐνέργειαι τῆς Ἑταιρείας ταύτης δὲν ἐστέφοντο ὑπὸ ἐπιτυχίας μέχρι τῆς 25 ἰανουαρίου 1870, ὅτε ἐν Μόσχᾳ ἀνασυνέστη ἡ Ρωσσικὴ Ὀρθόδοξος Ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία.

Ἐν τῷ κέντρῳ τῆς Ρωσσίας ἀνὰ τὸν Βόλγαν, ἐν τοῖς κυβερνείοις Καζάν, Σιβηρίας, Σαράτωφ καὶ Σαμάρας καὶ βορειοανατολικῶς ἀνὰ τὸ κυβερνεῖον Περμ, Ἐκατερινμβοὺργ, Οὐφὶμ, Ὀρεμβοὺργ καὶ ἄλλων ζώντι διαφόρου εἴδους καὶ εἰδωλολάτραι, ἐν τῇ Σιβηρίᾳ δὲ ἰδίᾳ πολλαὶ ἐξ αὐτῶν χιλιάδες. Τοῦτο πρὸ πολλοῦ ἀνεγνώρισεν ὁ ἀείμνηστος ἱεραπόστολος τῆς Ἀλεούτ-Καμτσάκης, ἀπὸ τοῦ 1868 δὲ καὶ ὁ μητροπολίτης Μόσχας Ἰννοκέντιος. Ὁλόκληρον τὸν βίον αὐτοῦ εἰς τὴν ἐπιστροφὴν τῶν εἰδωλολατρῶν ἀριερώτας ὁ εἰρημένος μητροπολίτης ἐγκαίρως ἐνόησεν ὅτι ἄνευ συστηματικῆς ρωσσικῆς ἱεραποστολῆς ἦτο πολὺ ἀμφίβολος ἡ ἐπιτυχία. Διὰ τοῦτο ὅτε κατὰ τὴν ἐκ Σιβηρίας ἐπιστροφήν του ὁ Ἰννοκέντιος ὡς μητροπολίτης Μόσχας ἀνέλαβε τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς χώρας διοίκησιν, μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη τὴν περὶ ἱδρύσεως ἱεραποστολικῆς Ἑταιρείας γενομένην αὐτῷ πρότασιν. Τῇ 21 νοεμβρίου τοῦ 1866 ἐπεκυρώθη ὁ κανονισμὸς τῆς Ἑταιρείας, τῇ 25 δὲ Ἰανουαρίου 1870 ὁ μητροπολίτης Ἰννοκέντιος ἐτέλει τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας Ἑταιρείας ἐν Μόσχᾳ. Λίαν ὀρθῶς λοιπὸν οἱ τότε ὀξυδερκέστεροι ἐχαρακτήρισαν τὴν πρᾶξιν ταύτην ὡς ἱστορικὸν γεγονός, διότι διὰ τοῦ μέσου τούτου θὰ ἐπέστρεφον εἰς τὸν χριστιανισμὸν πολλαὶ ἑκατοντάδες χιλιάδων εἰδωλολατρῶν, Ἰακούβων, Κιργισίων καὶ λοιπῶν ἀλλοεθνῶν διαμενόντων ἐν Σιβηρίᾳ. Τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἑταιρείας ἐγένοντο ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ διοικητοῦ Μόσχας, Δ. Β. Α. Δολγορούκωφ ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μᾶλλον ἐπισήμων ἐκ τοῦ κυβερνητικοῦ καὶ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κόσμου Μόσχας.

Τὴν ἕδραν αὐτῆς ἡ Ἑταιρεία ἔχει ἐν Μόσχᾳ, ἔνθα εὑρίσκεται καὶ τὸ διέπον ταύτην συμβούλιον. Πρόεδρος τῆς Ἑταιρείας τυγχάνει ὁ μητροπολίτης Μόσχας, προστάτης δ' αὐτῆς ἡ Αὐτοκράτειρα Μαρία Θεοδωρόβνα. Τὸ συμβούλιον ἀποτελοῦσι πνευματικὰ καὶ λαϊκὰ πρόσωπα, ἐκλεγόμενα ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ προέδρου. Ἐκτὸς τοῦ συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας ἀνὰ τὰ κυβερνεῖα ὑπάρχουσιν ἀνταποκριταὶ (κομιτάτα) ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῶν ἐπιτοπίων ἐπισκόπων. Σκοπὸς τῆς Ἑταιρείας εἶνε ἡ ὑποστήριξις τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ ἡ ἐγκατάστασις νέων ἱεραποστόλων ἰδίᾳ ἐν Ρωσσίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ, ὁπόταν ἐπιτρέπουσι τὰ ὑλικὰ αὐτῆς μέσα, ὡς καὶ ἡ ἵδρυσις ἐκκλησιῶν, σχολείων, νοσοκομείων καὶ ἄλλων ἀναγκαίων διὰ τοὺς νέους χριστιανοὺς καθιδρυμάτων. Τῆς Ἑταιρείας μέλη γίνονται πάντες ἀνεξαρτήτως καταγωγῆς καὶ κοινωνικῆς θέσεως καὶ διὰ τοῦτο αὕτη δικαιοῦται νὰ ὀνομάζηται ρωσική. Ἡ ἐτησία συνδρομὴ τῶν μελῶν εἶνε 3 ρούβλια. Ὅλοι οἱ ἱερεῖς εἶνε μέλη ἔστω καὶ ἄνευ ἐτησίας προκαταβολῆς, ὀφείλουσι δὲ ἀντ' αὐτῆς νὰ προσκαλῶσι τὴν παρὰ τῷ λαῷ ὑποστήριξιν τῆς Ἑταιρείας.

Ἅμα τῇ ἐγκαθιδρύσει ἤρχισαν αἱ δωρεαὶ ἀρξάμεναι ἐκ τῶν μελῶν τῆς δυναστείας.

Τὸ ὅλον μέλη ἐνεγράφησαν 6,647, συνηθροίσθησαν δὲ χρήματα 101,647 ρουβλίων, ἐκτὸς τῶν εἰς διάφορα ἀντικείμενα δωρεῶν. Σκοπὸν ἡ ἱεραποστολικὴ αὕτη Ἑταιρεία προέθετο τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν συσχέτισιν τοῦ ρωσσικοῦ λαοῦ πρὸς τὸ ἔργον τῆς ἱεραποστολῆς.

Πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ πρώτου τῶν ἄνω σκοπῶν ἡ Ἑταιρεία κατὰ τὴν εἰκοσιπεντάετῆ αὐτῆς δρᾶσιν κατέφυγεν εἰς τὰ ἑπόμενα μέτρα. Τὸ συμβούλιον ἐπανειλημμένως ἀπηυθύνετο πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐπισκόπους, παρακαλοῦν αὐτοὺς νὰ ἱδρύσωσιν εἶδος κομιτάτων. Ἐν 43 ἐπαρχίαις ἐγκαθιδρύθησαν παρόμοιου εἴδους κομιτάτα, σκοπὸν αὐτῶν ἔχοντα τὴν ἀφ' ἑνὸς γνωστοποίησιν τῷ λαῷ τῶν ἀναγκῶν τῆς ἱεραποστολικῆς Ἑταιρείας, ἀφ' ἑτέρου τὴν εἰσπραξιν βοηθειῶν. Ὅπου ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ὑπάρχουσιν εἰδωλολάτραι τὰ συναθροιζόμενα χρήματα ἐξοδεύονται ἐπὶ τόπου, ὡς συμβαίνει ἐν Καζάν, ἔνθα ἡ ἀδελφότης τοῦ ἁγίου Οὐρίου ἔχει ἴδιον κανονισμὸν καὶ συντόνως ἐργάζεται πρὸς ἐπιστροφὴν εἰς τὸν χριστιανισμὸν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ.

Ἄλλα κομιτάτα ἐξοδεύουσι τὰ εἰσπραχθέντα ὑπ' αὐτῶν κεφάλαια ἐν γνώσει καὶ καθ' ὑπόδειξιν τοῦ Δ. συμβουλίου τῆς Ἑταιρείας, μένοντα ὑπὸ τὰς λοιπὰς ὄψεις ἀνεξάρτητα κατὰ τὸν γενικὸν δι' ὅλα κανονισμόν.

Ἐκ τῶν λοιπῶν μέτρων μνείας ἀξία εἶνε ἡ περισυλλογὴ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς ὀρθοδοξίας ἐρά-νων, ἐπιτραπεῖσα καὶ ἐπικυρωθεῖσα ὑπὸ τῆς ἁγίας Συνόδου κατὰ τὸ 1872. Οἱ ἱερεῖς πρὸ ἑκάστης τοιαύτης περισυλλογῆς ἐράνων ὀφείλουσι διὰ λόγου ἐκφωνουμένου ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος νὰ ἀναπτύξωσι τὴν δρᾶσιν καὶ τὸν σκοπόν, ὃν ἡ ἱεραποστολικὴ αὕτη Ἑταιρεία ἐπιδιώκει. Ἀπὸ τοῦ 1888 ἡ Ἑταιρεία καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀποστέλλει εἰς τὰς ἐπαρχίας δελτία πρὸς ἐγγραφὴν μελῶν καὶ περισυλλογὴν ἐράνων, ἐπισυνάπτουσα αὐτοῖς καὶ ἐκκλησιν πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς. Τὸ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ τοιούτου συστήματος ἐράνων κατὰ τὸ 1888, ὅτε τὸ ἐκ τῶν δίσκων συναθροισθὲν ποσὸν ἀνῆλθεν εἰς τὸν σεβαστὸν ἀριθμὸν τῶν 90,687 ρουβλίων, ἐνῷ κατὰ τὸ 1887 μόλις ἔφθανε τὰς 3—4 χιλιάδας ρουβλίων.

Ἡ Ἑταιρεία ἐκδίδει εἰδικὸν ἱεραποστολικὸν ὄργανον «Ὀρθόδοξος Εὐαγγελιστὴς» (Православный Благовѣстникъ), ἐν ᾧ ἀναγράφονται αἱ περὶ τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τῆς Ἑταιρείας εἰδήσεις. Συντάκτης τοῦ περιοδικοῦ εἶνε ὁ ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρείας πρωθιερεὺς Α. Β. Νικόλσκης.

Ἡ Μόσχα, ἤτις ἐπ' ἐσχάτων προσέφερε τὸ ἥμισυ τῶν ἐξ ἁπάσης τῆς Ρωσίας περισυλλεγομένων ἐράνων, ἵδρυσεν ἐπὶ τοῦ πύργου Βαρβάρας παρεκκλήσιον, ἐν ᾧ ἐτοποθετήθη ἡ θαυματουργὸς εἰκὼν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου (Βογολιούπσκαγια). Ἐκ τῶν προσερχομένων προσκυνητῶν ἡ ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία εἰσπράττει κατ' ἔτος καθαρὸν εἰσόδημα ἀπὸ 13—14 χιλιάδων ρουβλίων (κατὰ τὸ 1892 14,670 ρουβλ., κατὰ δὲ τὸ 1893 13,822 ρουβλ.). Αἱ κατ' ἔτος εἰσπράξεις τῆς Ἑταιρείας αὐξάνουσιν ὡς ἑξῆς: Οὕτω κατὰ τὸ 1871 αἱ γενικαὶ τοῦ σωματείου τούτου εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς 82,000 ρουβλίων, κατὰ τὸ 1872 εἰσεπράχθησαν 214,000 ρουβλ., κατὰ τὸ 1873 εἰσεπρ. 126,000, κατὰ τὸ 1874 148,000. Κατὰ τὸ 1888 μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν πρὸς ἐγγραφὴν δελτίων καὶ τὸν κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς Ὀρθοδοξίας ἔρανον αἱ εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς τὸν στρογγύλον ἀριθμὸν τῶν 286,800 ρουβλ. Κατὰ τὸ 1893 εἰσεπράχθησαν 331,186 ρουβλ. καὶ 78 καπ.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς Ἑταιρείας μέχρι τοῦ 1888 δὲν ὑπερέβαινε τὰς 6—7 χιλιάδας. Κατὰ τὸ 1888 ὁ ἀριθμὸς τῶν μελῶν ἔφθασε μέχρι τῶν 9 $^1/_2$ χιλιάδων, τὸ ἑπόμενον δὲ μέχρι τῶν 12,849.

Ἡ ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία ἐν τῇ περὶ ἐξευρέσεως θερμῶν καὶ πεπειραμένων ἱεροκηρύκων φροντίδι αὐτῆς προσεπάθησε νὰ καλλιτερεύσῃ τὴν θέσιν αὐτῶν διὰ τακτικοῦ μισθοῦ, προσθήκης ἄλλων κατὰ πενταετίαν βοηθημάτων καὶ συντάξεως. Πρὸς ἀνάδειξιν καὶ δοκιμασίαν τῶν ἱεραποστόλων, συγχρόνως δὲ καὶ πρὸς ἀποκατάστασιν τῶν γεγηρακότων καὶ τῶν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ ἀπολεσάντων τὴν ὑγείαν αὐτῶν ἡ Ἑταιρεία, τῇ συγκατανεύσει τῆς ἁγιωτάτης Συνόδου, ἀνήγειρε τὸ ἐν Μόσχᾳ ἱεραποστολικὸν μοναστήριον Ποκρόβσκη. Ἐν τῇ Μονῇ ταύτῃ ὑπάρχει ἡ βιβλιοθήκη καὶ τὸ ἀρχεῖον τῆς Ἑταιρείας, ἔνθα οἱ εἰς Μόσχαν μεταβαίνοντες σοφοὶ δύνανται ἐκ τοῦ σύνεγγυς νὰ παρακολουθήσωσι τὴν γενομένην ἐργασίαν.

Ἡ εἰς τὰς ἱεραποστολὰς παρεχομένη ὑπὸ τῆς ἄνω Ἑταιρείας βοήθεια εἶνε λίαν σημαντική. Ἀπόδειξις τούτου εἶνε καὶ τὸ ἑξῆς, ὅτι μέχρι τοῦ 1880 αὐτὴ ἡ ἀρχαιοτέρα ἱεραποστολικὴ ἀποστολὴ ἡ τῶν Ἀλταΐων ἐλάμβανε κατ' ἔτος βοήθειαν ἐκ 571 ρουβλίων. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς ἱδρύσεως τῆς Ἑταιρείας ταύτης, ἀπὸ τοῦ 1872 μόνον εἰς αὐτὴν παρείχετο ἐτησία συνδρομὴ 7,400 ρουβλ., εἰς ὅλας δὲ ὁμοῦ 24,000 ρουβλ. (τῷ 1871 ἐδίδοντο μόνον 11 χιλ. ρουβλ.). Τὰ πρὸς διατήρησιν τῶν ἱεραποστολῶν ἔξοδα, ἐννοεῖται ὅτι σὺν τῷ χρόνῳ αὔξανον. Οὕτω τῷ 1893 ἐξωδεύθησαν διὰ τὰς ἱεραποστολὰς 225,846 ρουβλ. Κατὰ τὸ 1894 ἡ ὀρθόδοξος ἱεραποστολικὴ Ἑταιρεία εἶχε τὸ ὅλον μέλη 13,214. Τὰ ὑλικὰ μέσα τῆς Ἑταιρείας εἶχον ὡς ἑξῆς. Τῷ 1893 ἔμειναν ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον 1,203,207 ρουβλ. καὶ 84 καπ. τῷ 1894 εἰσεπράχθησαν 352,136 ρουβλ. καὶ 85 καπ. ἐξωδεύθησαν δὲ 127,455 ρουβλ. καὶ 13 καπ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1895 ἡ Ἑταιρεία εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν αὐτῆς 1,298,389 ρουβλ. καὶ 56 καπ. Ἡ ἑταιρεία ἀναλόγως τῶν κεφαλαίων της ἠδυνήθη κατὰ τὸ 1895 νὰ διαθέσῃ τὰ ἑπόμενα ποσά· 1) Εἰς τὴν ἱεραποστολὴν τῶν Ἀλταΐων 29,554 ρουβλ. 2) τῆς Κηργησίας 17,140 ρουβλ. 3) τῆς Ἰρκούτης 27,353 ρουβ. 4) τῆς Ζαβελκαΐας 36,304 ρ. 5) τῆς Καμτσάτης 8,500 ρ. 6) τῆς Τοβόλσκης 3,260 ρ. 7) τῆς Ἐνισέης 5,555 ρ. 8) τῆς Γιακούτης 1895 ρ. 9) εἰς ἱεραποστολικὰ καθιδρύματα τῆς ἐπαρχίας Καζὰν 20,000 ρ. 10) τῆς Σιβηρίας 3,710 ρ. 11) τῆς Ὑφήμης 1,920 ρ. 12) τοῦ Ὀρεμβούργου 6,920 ρ. 13) τῆς Σαμάρας 3,420 ρ. 14) τῆς Ραζάνης 925 ρ. 15) τοῦ Ἀστραχὰν 7,573 ρ, 16) τῆς Βιάτης 850 ρ. 17) τοῦ Καυκάσου 300 ρ. 18) τοῦ Σαράτωφ 4,420 ρ. 19) τοῦ Κυβερνείου Κιέβου 650 ρ. 20) τοῦ Ἀρχαγγέλου 2,576 ρουβλ. 21) τῆς Πολότσκης 560 ρ. 22) τοῦ Ἐκατερινμβούργ 1000 ρ. 23) εἰς τὴν συντήρησιν τῆς Ἰαπωνικῆς ὀρθοδόξου ἱεραποστολῆς 23,971 ρ. κτλ. Τὸ σύνολον τῶν ἐξόδων ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 365,346 ρουβλίων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Α. Θ. Π. ΤΟΝ ΟΙΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

Εἶνε λίαν στενὸς ὁ ἐναπομένων ἐνταῦθα χῶρος, ὅπως ἐξάρωμεν σήμερον δεόντως τὸν πρὸς τὰς φωτιστρίας Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων εἰλικρινῆ σεβασμὸν καὶ τὴν ἔμπρακτον ἀγάπην, ἣν ἀποκαλύπτει ἡ ἀνωτέρᾳ ἐντολὴ δημοσιευομένη κάτωθι ἐπιστολὴ τοῦ πανοσιολογ. ἡγουμένου τῆς ἐν Πετρουπόλει Ἱεραποστολικῆς Μονῆς τῆς Ἀναστάσεως καὶ συνοδικοῦ ἱεραποστόλου κ. Ἀρσενίου πρὸς τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ἰωακείμ. Ἐν αὐτῇ, ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, ὁ διὰ τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ εὐσέβειαν καὶ τὸν ἀκραιφνῆ ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας ζῆλον γνωστὸς Ρῶσσος κληρικὸς οὗτος ὅσον ζωηρῶς τοσοῦτον καὶ πιστῶς περιγράφει τὸν πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα βαθὺν σεβασμὸν αὐτοῦ τε καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, καὶ γνωρίζει συγχρόνως τὴν ληφθεῖσαν ἀπόφασιν ὑπὲρ τακτικοῦ ἐράνου χάριν τῶν Πατριαρχείων Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱεροσολύμων ἐν τῇ Μονῇ αὐτῶν, οὗ καὶ συναποστέλλει τὰ πρωτόλεια. Ἡ ἀπόφασις εἶνε ἀνωτέρα παντὸς ἐπαίνου καὶ παραδειγματικὴ, οἱ δὲ σχόντες τὴν πρωτοβουλίαν ἄξιοι τῶν μυχιαιτάτων εὐχῶν τῶν δύο ἀρχεγόνων Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολή:

Παναγιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα καὶ Δέσποτα,

Τῇ 27 φεβρουαρίου ἔσχομεν τὴν εὐτυχίαν τὰ ἀνάξια ἡμεῖς πνευματικὰ τέκνα τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος ἵνα λάβωμεν σεβασμίαν ἐπιστολὴν παρ' Αὐτῆς, ἐν ᾗ κατὰ τὴν ὄντως ἀρχιποιμενικὴν καὶ θεοπρεπῆ ἀγάπην Αὐτῆς εὐδόκησεν ἵνα ἐκφράσῃ τὴν πρὸς τὴν νεαρὰν ἡμῶν ἱεραποστολικὴν μονὴν πατρικὴν διάθεσιν Αὐτῆς, εὐλογοῦσα μακρόθεν ἡμᾶς καὶ ἐξαιτουμένη παρὰ Κυρίου τὰ μεγάλα αὐτοῦ ἐλέη ὑπὲρ τῆς μονῆς ἡμῶν, συνεκδηλοῦσα δὲ καὶ τὴν ὑπόσχεσιν περὶ ἀποστολῆς εἰς εὐλογίαν τῇ καθ' ἡμᾶς μονῇ σανίδος ἢ εἰκόνος ἐκ τῆς λάρνακος τῆς ἁγίας καὶ πανευφήμου Εὐφημίας, ὑπερμάχου τῆς ὀρθοδοξίας.

Ὅπως δὲ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων ὡς ὑψηλὴν καὶ ἁγιωτάτην εὐλογίαν ἐλάβομεν εἰκόνα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ ἐμπεριέχουσαν λίθον ἐκ τοῦ Ζωοποιοῦ Τάφου τοῦ Κυρίου, οὕτω καὶ παρὰ τῆς Μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὡς φωτιστρίας τῆς Ρωσσίας, λίαν ἐπιθυμοῦμεν ἵνα λάβωμεν εὐλογίαν εἰς πνευματικὴν ἀρωγὴν ἐν τῇ ἱεραποστολικῇ διακονίᾳ τῆς ἡμετέρας μονῆς.

Ἅμα λαβόντες τὴν ἐπιστολὴν πάντες ἡμεῖς μετὰ τῶν ἀδελφῶν ἐνεπλήσθημεν ἀρρήτου χαρᾶς καὶ εὐχαριστήσαμεν τῷ Κυρίῳ ἐπὶ τῇ ἐνδειχθείσῃ ἡμῖν διὰ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος χάριτι, δι' ἣν ἀδυνατοῦμεν ἵνα ἐκφράσωμεν Ὑμῖν, εὐμενέστατε Ἀρχιποίμην, τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, ἀπεφασίσαμεν δὲ πάντες ὁμοθύμως ἵνα ἀναγνώσωμεν τὴν ἐπιστολὴν Ὑμῶν κατὰ τὴν Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ, καὶ συλλέξωμεν συνδρομὰς παρὰ τῶν προσευχομένων. Καὶ πράγματι, μετὰ θερμὸν λόγον ἐμὸν, ἀνέγνωμεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τὴν ἐπιστολὴν Ὑμῶν, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ διεξηγάγομεν συνδρομὰς πρὸς βοήθειαν, κατὰ τὸ ἐνὸν, τῶν δύο Πατριαρχείων, τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἱερουσαλήμ. Καὶ παρὰ μὲν τῶν προσευχομένων συνήχθησαν 28 ρ. καὶ 67 κ. Ταῦτα δὲ ἡμεῖς συμπληροῦντες ἐκ τῆς πτωχῆς ἡμῶν Μονῆς εἰς τὸ ποσὸν ἑκατὸν ρουβλίων ἀποστέλλομεν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι, παρακαλοῦντες Αὐτὴν ἵνα διαμοιρασθῇ τὸ ποσὸν τοῦτο μετὰ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων Δαμιανοῦ, ὡς δύο λεπτά. Πλὴν τούτου ὡρίσαμεν ὅπως διὰ παντὸς τῇ Κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας, ἥτις κατὰ διάταξιν τοῦ ὁσίου Μακαρίου ἀποτελεῖ κυρίαν ἑορτὴν τῆς Μονῆς ἡμῶν καὶ ἡμέραν τιμίαν δι' αὐτὴν, καθ' ἣν γίνεται μεγάλη συρροὴ πιστῶν, διεξάγηται συνδρομὴ ὑπὲρ τῶν δύο Πατριαρχείων. Πρὸς τούτοις ἀνηρτήσαμεν καὶ κιβώτιον ἐν τῷ ναῷ μετ' ἐπιγραφῆς πρὸς βοήθειαν τῶν ἐν Ἀνατολῇ Πατριαρχείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ, κατ' ἔτος δὲ θὰ ἀποστέλλωμεν ἐκ μέρους τῆς μονῆς ἡμῶν τὰς δυνατὰς προσφορὰς, ἤτοι τὰς συνδρομὰς καὶ τὸ προϊὸν τοῦ κιβωτίου. Τῇ 3 μαρτίου προσέτι ἔν τε τῇ Μονῇ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς Μετοχίοις ἡμῶν ἐνεγράψαμεν εἰς αἰώνιον μνημόσυνον κατὰ πᾶσαν λειτουργίαν τὰ ὀνόματα Ὑμῶν, ὡς πατέρων καὶ εὐεργετῶν ἡμῶν ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἱεραποστολικῆς διακονίας. Εἴθε ἡ Μονὴ ἡμῶν νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν Μητέρων Ἐκκλησιῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ, παρ' ὧν ἐφωτίσθη ἡ Ρωσσία διὰ τοῦ φωτὸς τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ.

Ἐπὶ τούτοις προσπίπτων μακρόθεν ὁ ἀνάξιος ἐγὼ μετὰ πάσης τῆς σὺν ἐμοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος εἰς τοὺς πόδας τῆς Ὑμετέρας Πα-

ναγιότητος καὶ ἐξαιτούμενος τὴν πρὸς ἡμᾶς πανευμενῆ Αὐτῆς ἀγάπην καὶ εὐλογίαν διατελῶ

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος

ταπεινότατος θεράπων

ὁ Συνοδικὸς Ἱεραπόστολος

Ἡγούμενος ΑΡΣΕΝΙΟΣ

4 μαρτίου 1902.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ πατριάρχης τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμενίων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Συμφώνως τῇ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν καθιερωθείσῃ καὶ κρατούσῃ τάξει τῆς διαμοιβῆς ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ Ἁγίου Πάσχα εὐχετηρίων προσρήσεων μεταξὺ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ πατριάρχου τῶν ἀνατολικῶν Ἀρμενίων, ἡ Α. Θ. Μ. ὁ πατριάρχης αὐτῶν Μαλαχίας, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων ἀρχιεπισκόπου Κρικορίς, προέδρου τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πνευματικοῦ Συμβουλίου, τοῦ ἐπισκόπου Ἐλισσαίου Τουριὰν, τῶν ἐντίμων συμβούλων Γρουσουσιὰν Δικρὰν ἐφέντη καὶ Χιδιριὰν ἐφέντη καὶ τοῦ Καπουκεχαγιὰ τοῦ ἀρμενικοῦ Πατριαρχείου Δὲρ Νερσεσιὰν, προσελθὼν τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Γ'.

Τὴν Α. Θ. Μακαριότητα ὑπήντησε πρὸ τῆς Πύλης τῶν Πατριαρχείων τὸ πρεσβυτέριον τοῦ Π. Ναοῦ, ἔσωθεν δὲ ὑπεδέξαντο Αὐτὴν καὶ ὡδήγησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ οἱ πανσεβ. Μέγας Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος, ὁ ἀρχιμ. Φώτιος, ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου, ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος, ὁ Δευτερεύων, ὁ Τριτεύων καὶ οἱ λοιποὶ διάκονοι.

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμεν. Πατριάρχης ἐδέξατο τὴν Α. Μακαριότητα περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων ἁγίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων Γρηγορίου, Νεοκαισαρείας Ἀλεξάνδρου καὶ τῶν ἐντίμων συμβούλων Ζήση Θ. Ζήση, Κωνσταντίνου Ἀνανιάδου, Σόλωνος Καζανόβα, Ἐμμανουὴλ Ραχτιβὰν καὶ Μιχαὴλ Σιφναίου.

Μετὰ τὴν ἀνταλλαγὴν τῶν οἰκείων εὐχετηρίων προσφωνημάτων ἑκατέρωθεν, διερμηνευθέντων ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ἀρμενομαθοῦς διαγγελέως Δημητρίου Τσολακίδου, οἱ δύο πατριάρχαι ἀντήλλαξαν τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν καὶ συνδιελέχθησαν ἐπὶ μακρὸν περὶ τῶν ἀδελφικῶν τῶν δύο Ἐκκλησιῶν σχέσεων, αἵτινες ὁλονὲν σφιγκτότεραι καθίστανται.

Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἀποχωρήσασα μετὰ τῆς συνοδείας αὐτῆς πάσης κατῆλθεν ὁδηγουμένη ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἰωαννίνων, τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, τοῦ ἀρχιγραμματέως Φωτίου, τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου καὶ τῶν λοιπῶν διακόνων εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Ναὸν καὶ ἀφοῦ ἠσπάσατο τὸ ἐπὶ τῆς ἁγίας Τραπέζης ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἀπήγγειλεν ἀπὸ τῶν βαθμίδων τοῦ Ἀρχιερατ. Θρόνου ἀρμενιστὶ, πρὸς τὸ συρρεῦσαν εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα, τὴν ἑξῆς προσφώνησιν:

Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν,

ᾧ ἀνέτειλεν ἐπὶ τῶν κτισμάτων.

Τὸν κατὰ τὸ ἥμισυ ἐκκλησιαστικὸν, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἥμισυ λαϊκὸν τοῦτον ὕμνον ἐπαναλαμβάνων καὶ ἐγὼ συγχαίρω πᾶσιν ὑμῖν ἐπὶ τῇ ἁγίᾳ Ἀναστάσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ζοφερὸν σκότος τοῦ νοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἶνε τὸ συναίσθημα τῆς τοῦ ἀγαθοῦ ἀπωλείας, τὸ δὲ μέγιστον ἀγαθὸν εἶνε ἡ ὀντότης καὶ ἡ ὕπαρξις αὐτοῦ· ἡ παρερχομένη ἡμέρα δὲν εἶνε κέρδος τι, ἀλλ' εἶνε μία ἀπώλεια τῆς χαρισθείσης ζωῆς· ἑκάστη περιστροφὴ τοῦ κόσμου, εἶνε ἀπώλεια ἑνὸς μέρους τοῦ κύκλου αὐτοῦ· ἡ παῦσις τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς ἡμῶν, ἤτοι τὸ τέλος, ἐθεωρεῖτο τέρμα τῆς ζωῆς πέραν τοῦ τάφου ἀδέβαιον σκότος ἐβασάνιζε τὸν ἄνθρωπον, σκότος διὰ τὸν νοῦν, μὴ δυνάμενον ἵνα ἐξηγήσῃ τὸ ἄγνωστον σκότος διὰ τὴν καρδίαν αὐτοῦ, μὴ ὑποφέροντος ἵνα παραδεχθῇ τέρμα τῆς ἑαυτοῦ ὑπάρξεως.

Ἀλλ' εὐλογητὸς ὁ Θεός. Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, διέλυσε τὸ ζοφερὸν σκότος, ἀνέτειλε φῶς ἐπὶ τῶν κτισμάτων παρηγορήσας τὸ κυριωδέστερον αὐτῶν, ἤτοι τὸν ἄνθρωπον. «Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων». Πάντες δὲ κέκτηνται ἤδη τὴν ἀλήθειαν τῆς ἀναβιώσεως· δὲν εἶνε πλέον ἀνίατος ἡ ἀπώλεια, ὁ θάνατος δὲν εἶνε τέρμα, ἡ ὕπαρξις δὲν ἐξεμηδενίσθη, ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐξηφανίσθη, οἱ μόχθοι δὲν μένουσιν ἄκαρποι, τὰ ἀποτελέσματα δὲν μένουσιν ἄνευ ἀμοιβῆς, ἡ καρτερία καὶ ὑπομονὴ δὲν μένουσιν ἄνευ στεφάνου, ἅπασα ἡ δρᾶσις τοῦ ἀνθρώπου δὲν μένει ἀτελέσφορος.

Τὰ πάντα πλέον δι' ἡμᾶς εἰσι συμβολικά· ἡ εἰκὼν τοῦ ἀνεφγμένου τάφου τοῦ Χριστοῦ μαρτυρεῖ ὅτι ὁ τάφος ἀποδίδει αὖθις τὸ ὅπερ ἐσύλησεν ὁ Σταυρὸς, ὅστις εἶνε τὸ ἰδιαίτερον σημεῖον τῆς ἡμετέρας θρησκείας· ἡ σφραγὶς αὕτη τῆς λατρείας πάντων ἡμῶν, ἀποδεικνύει ὅτι τὸ ὄργανον τοῦ θανάτου καρποφορεῖ ζωὴν, τὸ ὠὸν, ὅπερ ἔχομεν σύμβολον, βεβαιοῖ ὅτι ἐν τῷ ἀψύχῳ τούτῳ φαινομένῳ ὑπάρχει σπέρμα ζωῆς, ἡ ἀπώλεια γίγνεται ὕπαρξις, ὁ θάνατος γίγνεται ζωὴ, τὸ σκότος γίγνεται φῶς, οἱ δὲ χριστιανοὶ δυνάμει τῆς πίστεως αὐτῶν παρηγοροῦνται καὶ δικαίως τελοῦσι τὴν μεγίστην ταύτην τῶν ἑορτῶν πρὸς ἀνάμνησιν τῆς νικηφόρου

Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ περιπτυσσόμενοι ἀδελφικῶς ἀλλήλους.

Καὶ ἐγὼ προσφέρω τὸν εὐάγγελον ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν πρὸς πάντας τοὺς χριστιανούς. Ἐν ὀνόματι δὲ πάντων τῶν ὀρθοδόξων εὐσεβῶν ἡμῶν ἀδελφῶν Ἀρμενίων πρὸς τοὺς Ἕλληνας ὀρθοδόξους ἡμῶν ἀδελφοὺς προσφέρων τὰς ἐγκαρδίους μου εὐχας ἐπαναλαμβάνω ἀναφωνῶν: Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, φῶς ἀνέτειλεν ἐπὶ τῶν κτισμάτων.

Μὴ λησμονήσωμεν, ἀδελφοί μου, ὅτι αἱ πανάρχαιαι ἡμέτεραι χριστιανικαὶ ἱεραὶ Ἐκκλησίαι, αἱ ἀνατολικαὶ, διέσωσαν τὴν αἴγλην αὐτῶν τῇ ἰσχυρᾷ προστασίᾳ τῶν μεγάλων τοῦ ὀθωμανικοῦ κράτους Σουλτάνων, ὧν ἀντάξιος ἀπόγονος ἀνεδείχθη ὁ νῦν κραταιότατος ἡμῶν Ἄναξ Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν, οὗ εἴησαν τὰ ἔτη πλεῖστα, εὐτυχῆ καὶ πανευδαίμονα.

Ταύτην ἀνέγνω εἶτα μεθερμηνευμένην ὁ ἐκ τῶν διαγγελέων τῶν Πατριαρχείων Δ. Τσολακίδης, τὸ πέρας τῆς ὁποίας τὸ ἐκκλησίασμα ἐπεσφράγισε διὰ τοῦ Ἀμήν.

Ἡ Α. Θ. Μακαριότης ἐξελθοῦσα τοῦ ναοῦ ἀπῆλθε προπεμφθεῖσα ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἀνωτέρων κληρικῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων ἀφοῦ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἰωαννίνων διένειμεν εἰς πᾶσαν τὴν περὶ τὴν Α. Μακαριοτητα συνοδείαν τὰ εἰθισμένα ὠά.

Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῶν ἀνατολικῶν καὶ τῶν δυτικῶν Ἀρμενίων.

Σήμερον κατὰ τὰ ἀπό τινων ἐτῶν ἐθιζόμενα ἐγένετο ἡ πρὸς τὸν Ἀρμένιον πατριάρχην Μαλαχίαν Ὀρμανιὰν ἐπὶ τῷ ἁγίῳ Πάσχα ἀντεπίσκεψις, ἣν ἐχρέος ἐποιήσατο Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Ἰωαννίνων καὶ Νεοκαισαρείας, καὶ τῶν ἐντίμων συμβούλων Ζ. Θ. Ζήση, Κ. Ἀνανιάδου, Σόλωνος Καζανόβα καὶ Ἐμμ. Ραχτιβὰν, τοῦ καπουκεχαγιᾶ Ἀντ. Οἰκιάδου καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ διαγγελέως Δημ. Τσολακίδου.

Ἡ γενομένη ὑποδοχὴ ἦν κατὰ πάντα ἀρίστη, μεγαλοπρεπὴς καὶ ἐπιβάλλουσα, ὑπερτεροῦσα κατὰ παρασάγγας ὅλους τὰς ἐνταῦθα παρ' ἡμῖν εἰθισμένας.

Ἡ Α. Σεβασμιωτάτη Μακαριότης περιεστοιχεῖτο ὑπὸ τοῦ ἄνθους τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ φίλου καὶ ἀξιαγαπήτου ἀριστικοῦ Γένους. Ἀπὸ τῆς ἀμάξης μέχρι τῆς αἰθούσης τῆς ὑποδοχῆς ἵσταντο ἑκατέρωθεν κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἄρχοντες ὑποδεχόμενοι τὴν μεγάλην πατριαρχικὴν συνοδίαν καὶ ὁδηγοῦντες εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς. Ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀντηλλάγησαν προσφωνήματα καὶ ἐπιφωνήματα δηλωτικὰ τοῦ ἑκατέρωθεν πόθου περὶ ἀρίστων ἐκκλησιαστικῶν καὶ κοινωνικῶν σχέσεων.

Μετὰ τὰς εἰθισμένας περιποιήσεις καὶ τὴν ἀνταλλαγὴν θερμῶν προσφωνημάτων κατῆλθον πάντες, πλὴν τῆς Α. Σ. Μακαριότητος, εἰς τὸν ναὸν, καταμεστον ὄντα λαοῦ ἀναμένοντος, προπορευομένων δὲ ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων μετὰ θυμιατῶν καὶ χοροῦ ἡδυμόλπου συγκειμένου ἐκ τεσσαράκοντα ψαλτῶν, ὡδηγήθη ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰς τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον, ἀσπασθεῖσα τὰ ἐπ' αὐτοῦ ἱερὰ, μεθ' ὃ στραφεῖσα καὶ εὐλογήσασα τὸν λαὸν ἀνέγνω τὴν προσφώνησιν πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα, ἣν διερμηνευθεῖσαν εἰς τὸ ἀρμενικὸν ὑπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ὑπαλλήλου Δ. Τσολακίδου ἀνέγνω μεγαλοφώνως εἷς ἐκ τῶν ἐκεῖ παριστα μένων κληρικῶν καὶ οὕτως ἐν χαρμονῇ καὶ κοινῇ συγκινήσει ἐπερατώθη ἡ ἐπίσημος ὑποδοχή. Κατὰ τὴν ἐκ τοῦ ναοῦ ἔξοδον ὁ λαὸς συνωθεῖτο ὅπως ἀσπασθῇ τὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὃς πρὸς πάντας προσμειδιῶν ἔτεινε τὰς εὐλογούσας χεῖρας αὐτοῦ. Εὐχαριστίαι θερμαὶ ὀφείλονται τῇ Α.Σ. Μακαριότητι τῷ πατριάρχῃ τῆς ἀδελφῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἔθνους διὰ τὴν ἐπιδεικνυμένην θερμὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν Γένος ἀγάπην καὶ τὸν σεβασμόν.

Τὰ αὐτὰ ἐγένοντο καὶ ἐν τῷ ἀρμενοκαθολικῷ Πατριαρχείῳ πλὴν τῆς εἰς τὸν ναὸν καταβάσεως.

Ἡ προσφώνησις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἔχει ὡς ἑξῆς:

Φίλα τεκνία τῆς φίλης Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας,

Παραγενόμενοι εἰς ἀπόδοσιν φιλόφρονος ἐπισκέψεως τοῦ Μακαριωτάτου πατριάρχου κυρίου Μαλαχίου Ὀρμανιὰν, ὑμετέρου πνευματικοῦ πατρὸς, ἐπισκεφθέντος ἡμᾶς ἐκ προσώπου τῆς Ὑμετέρας Ἁγίας Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ὑμῶν Γένους ἐπὶ τῇ κοινῇ ἡμῶν μεγάλῃ ἑορτῇ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἐπὶ τῇ χριστιανικῇ ἑορτῇ τῶν ἑορτῶν καὶ τῇ πανηγύρει τῶν πανηγύρεων, ἐπὶ τῇ δεσποτικῇ ἑορτῇ τῆς ἐκ τοῦ τάφου καὶ τοῦ ζόφου τῆς ἁμαρτίας διὰ τοῦ ἐξαναστάντος Χριστοῦ ἡμετέρας ἐξεγέρσεως, κλάδους δένδρων δάφνης καὶ ἐλαίας φέρομεν ἐν χερσὶ, σύμβολα τῆς κατὰ τοῦ θανάτου νίκης καὶ διὰ τῆς νίκης τῆς ἐπικρατήσεως τῆς εἰρήνης καὶ ἐλπίδος τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων.

Τὰ εὐαγγέλια ταῦτα τῆς χαρᾶς, τῆς νίκης, τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐλπίδος κομίζοντες καὶ ἄγγελοι αὐτῶν καὶ ἐν ὑμῖν ἥκοντες, διηγούμεθα τὰ θαυμάσια τῆς ἐνδόξου αὐτοῦ Ἀναστάσεως ἀναβοῶντες καὶ μεθ' ὑμῶν συμψάλλοντες:

«Τὴν Ἀνάστασίν σου, Χριστὲ Σωτὴρ, ἄγγελοι ὑμνοῦσιν ἐν οὐρανοῖς· καὶ ἡμᾶς τοὺς ἐπὶ γῆς καταξίωσον ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ σὲ δοξάζειν».

Ναὶ, ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ χρέος ἡμῶν ἐστι δοξάζειν καὶ εὐλογεῖν τὸ ὄνομα τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν καὶ εἰς αὐτὸν ἀκραδάντως πιστεύειν καὶ παρ' αὐτοῦ τὴν σωτηρίαν καὶ τὸ εἰς νομὰς σωτηρίους ἀγαγεῖν προσδοκᾶν.

Ναί, ὕμνους σωτηρίους χρὴ ἡμᾶς ψάλλειν, τὸ εὔσημον καὶ αἰδέσιμον τῶν ἁγίων ἡμερῶν ἐκδηλοῦντας, ὕμνους, τὴν ἀδελφοποίησιν τῶν ἀνθρώπων ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἀληθείᾳ γεραίροντας.

Ἀναστάσεως ἡμέρα, καὶ λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει καὶ ἀλλήλους περιπτυξώμεθα. Εἴπωμεν ἀδελφοὶ καὶ τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς συγχωρήσωμεν πάντα τῇ Ἀναστάσει, καὶ οὕτω βοήσωμεν χριστιανικῶς ἐν κοινῇ χαρᾷ τὸν παιᾶνα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν, τοῦ καθελόντος διὰ τῆς ταφῆς καὶ Ἀναστάσεως αὐτοῦ τὸν θάνατον, τὴν πολυθείαν καὶ τὴν ἀθείαν, τοῦ καθελόντος θανάτῳ θάνατον καὶ πατήσαντος τὴν τυραννίαν τοῦ ᾅδου!

«Χριστὸς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν θανάτῳ θάνατον πατήσας καὶ τοῖς ἐν τοῖς μνήμασι ζωὴν χαρισάμενος».

Τὸν ἅγιον τοῦτον ἀσπασμόν, τὴν ἀδελφικὴν ταύτην περίπτυξιν ἐν Χριστῷ ἥκοντες προβάλλομεν· ἀλλήλους λοιπὸν περιπτυξώμεθα. Πλὴν, ἀτυχίαις ἀνθρωπίναις, εἰς τὴν χαρὰν ἡμῶν ταύτην καὶ λύπη μεταγγίζεται. Καὶ ἀληθῶς λύπην γεννᾷ ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἀληθῶς εἰς Χριστὸν πιστεύοντος καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐν ἐπιγνώσει καὶ ἀληθείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ τηροῦντος, ὅτι ἡ ποίμνη αὐτοῦ, ὅτι οἱ εἰς αὐτὸν πιστεύοντες διεσπάσθησαν, διασπῶνται, παρὰ τὴν ἐντολὴν ἐκείνου, ὅστις εἶπε «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν!» Ναί· ἐὰν ἐτηροῦντο ὅσα ἐκεῖνος, ὅσα ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς δογματικῶς ἐνετείλατο ἡμῖν, οὐδὲν τῶν ἐν ἀσθενείαις ἀνθρωπίναις πρὸς διάσωσιν δημιουργηθέντων σάρκα καὶ ὑπόστασιν λαβεῖν ἠδύνατο. Ἀλλ' ὁ Θεὸς ἡμῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐποίησεν· αὐτοῦ τὸ θέλημα ἐν πᾶσι γενηθήτω. Εἴη τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος. Αὐτὸς ἐλπὶς ἡμῶν. Ἐλπίσωμεν εἰς τὴν θείαν αὐτοῦ παντοδυναμίαν ὅτι παύσει τὰ σχίσματα τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως καὶ τὴν κοινωνίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος δωρήσεται ἡμῖν πρὸς κοινὴν δοξολογίαν τοῦ παναγίου αὐτοῦ ὀνόματος.

Ἀλλὰ πάντοτε καὶ ἐν παντὶ καὶ τοῦτο χρὴ ἔχειν ἐν νῷ. Ἡ ἁγία ἡμῶν χριστιανικὴ θρησκεία διδάσκει ἡμᾶς ὅπως πειθώμεθα τοῖς ἡγουμένοις ἡμῶν, ὅπως ὑποτασσώμεθα ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις, ὅπως εὐχώμεθα ὑπὲρ αὐτῶν. Τὸ χρέος ἡμῶν τοῦτο δύο τινὰ περιέχει λόγου καὶ ἐννοίας σημαντικά, εὐχὴν μὲν πρὸς τὸ θεῖον ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς εὐημερίας αὐτῶν, εὐχὴν δ' ὅπως τὸ θεῖον ἐπισκιάζῃ καὶ φωτίζῃ διὰ τῆς ἰσχύος τῆς χάριτος αὐτοῦ αὐτὰς εἰς τὸ κυβερνᾶν τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ κατὰ τὰς θείας αὐτοῦ ἐντολάς, ὅτι αὐτός ἐστιν ἡ χάρις, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή, αὐτός ἐστι τὸ φῶς τοῦ κόσμου.

Εὐχηθῶμεν τοίνυν ἀπὸ ψυχῆς διὰ κοινῆς ὁμολογίας πρὸς τὸν ἐκ νεκρῶν ἀναστάντα Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ὅπως περιφρουρῇ, σκέπῃ καὶ διατηρῇ ἄνοσον, ὑγιᾶ καὶ μακροημερεύοντα τὸν Μεγαλειότατον Αὐτοκράτορα καὶ βασιλέα ἡμῶν Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν ἐφέντην ἡμῶν, φωτίζῃ τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς τρίβους αὐτοῦ καὶ ποδηγετῇ εἰς τὰ μεγάλα ἔργα τῆς μεγάλης αὐτοῦ καρδίας ὑπὲρ πάντων τῶν εὐπειθῶν ὑπηκόων Αὐτοῦ. Ἀμήν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τοῖς Ἀνακτόροις. — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἐξοχωτάτου Καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου βέη Οἰκαδου μετέβη εἰς τὰ ἐν Γιλδὶζ ἀνάκτορα καὶ διὰ τοῦ ἐξοχωτάτου ἀρχιγραμματέως τῶν ἀνακτόρων Ταχσὶν βέη ὑπέβαλε τῇ Α. Α. Μ. τῷ σεπτῷ ἡμῶν αὐτοκράτορι τὰς θερμὰς εὐχαριστίας ἐπὶ τῷ ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ αἰγίδα Αὐτοῦ ἐκτάκτως μεγαλοπρεπεῖ καὶ μετ' ἐξαιρετικῆς εὐκοσμίας καὶ τάξεως γενομένῳ ἑορτασμῷ τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο καθ' ἅπασας τὰς ἐνορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἰδίᾳ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

— *Συγχαρητήρια.* — Τὰς συγχαρητηρίους ἐπὶ ταῖς ἁγίαις ἑορταῖς εὐχὰς καὶ προσρήσεις διεβίβασαν τῇ Α. Θ. Παναγιότητι αἱ ΑΑ. ΘΘ. ΠΠ. οἱ πατριάρχαι πρώην Κωνσταντινουπόλεως Νεόφυτος, Ἄνθιμος καὶ Κωνσταντῖνος, αἱ ΑΑ. ΜΜ. οἱ πατριάρχαι Ἀλεξανδρείας Φώτιος πρ. Ἀντιοχείας Σπυρίδων καὶ πρ. Ἱεροσολύμων Νικόδημος, οἱ μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ πάμπολλοι ἄλλοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ δι' ἐπισκεπτηρίων δὲ καὶ δι' ἰδιαιτέρων ἀπεσταλμένων αἱ ΑΑ. ΕΕ. οἱ ὑπουργοὶ καὶ ἄλλοι μεγιστᾶνες τοῦ κράτους.

—*Ἐπισκέψεις.* — Ἐπειδὴ ἡ κατ' ἰδίαν ἀναγραφὴ τῶν ὀνομάτων τῶν ἐπισκεψαμένων τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμεν. Πατριάρχην ἀποδίδει ἕνεκα τοῦ χώρου τοῦ φύλλου ἀδύνατος περιοριζόμεθα κατ' ἀνάγκην εἰς τὰ κυριώτερα. Οὕτως ἐπεσκέψαντο Αὐτὴν ἡ Α. Θ. Μ. ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανὸς ἐν συνοδείᾳ πάντων τῶν περὶ αὐτὸν ἁγιοταφιτῶν, ἡ Α. Μ. ὁ πατριάρχης τῶν ἀρμενοκαθολικῶν Στέφανος Ἐμμανουλιὰν ἐν συνοδείᾳ δύο ἐπισκόπων, δύο λαϊκῶν συμβούλων καὶ τοῦ Καπούκεχαγια. Ἡ Α. Σοφολογιότης ὁ Τοποτηρητὴς τῆς ἀρχιραβινείας Μωϋσῆς Λεβῆ ἐν συνοδείᾳ δύο ραββίνων καὶ τοῦ Καπούκεχαγια· ἡ Α. Ε. ὁ Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆ πασᾶς, ὁ ἡγεμονικὸς πράκτωρ τῆς Βουλγαρίας κ. Ἰβὰν Γκέσωφ, ὁ ἐνταῦθα ἐπίσκοπος τῶν Παλαιοσύρων, ἡ Ἐφορεία τῶν Ἐθν.

φιλανθρ. Καταστημάτων, οἱ καθηγητικοὶ σύλλογοι, ἡγουμένων τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Σάρδεων Μιχαὴλ, καὶ Σταυροπόλεως Ἀποστόλου, τῶν Σχολῶν Θεολογικῆς καὶ Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς, καὶ τῆς Ἐμπορικῆς ἡγουμένου τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Γ. Λιανοπούλου καὶ πάμπολλαι Ἐφορεῖαι Σχολῶν καὶ Ἐπιτροπαὶ ναῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς.

—*Ἀντεπισκέψεις.* — Τῇ Τρίτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Ἰωάννου Τανταλίδου ἀντεπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΕΕ. τοὺς πρεσβευτὰς Ρωσίας, Ἑλλάδος καὶ Σερβίας ὡς καὶ τὸν ἡγεμονικὸν πράκτορα τῆς Βουλγαρίας κ. Ἰβὰν Γκέσωφ.

Ὁμοίως αὐθημερὸν ἀντεπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΣΣ. τοὺς μητροπολίτας Σμύρνης Βασίλειον καὶ Ἀμασείας Ἄνθιμον, τῇ ἐπαύριον δὲ τοὺς ΣΣ. τὸν ἅγιον Ἰωαννίνων καὶ Νεοκαισαρείας.

Ὡσαύτως τῇ Δευτέρᾳ καὶ τῇ Τρίτῃ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀντεπεσκέψατο τοὺς ἀξιοτίμους συμβούλους ὡς καὶ ἄλλους ἐγκρίτους λογάδας ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος.

—*Μητροπολίτης Προύσης.* — Χθὲς ἐπανέκαμψεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ εἰς Βασιλεύουσαν ὁ ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν σεβασμ. μητροπ. Προύσης Ναθαναήλ, ὃς χάριν τῶν ἑορτῶν εἶχε μεταβῆ ἐκεῖσε.

—*Προσφορά.* —Ὁ θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Οὔρας καὶ Μενζελίνου Ἀντώνιος ἐπὶ συγγραφικῇ δεινότητι διακρινόμενος μεταξὺ τοῦ ρωσικοῦ κλήρου, δι' ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἀνεκοίνωσεν ὅτι, ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἐφημερίδων ἐπληροφορήθη ὅτι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐκδηλοῖ πολλὴν μέριμναν περὶ τῶν ἑλληνικῶν σχολῶν, ἀποστέλλει Αὐτῇ τέσσαρα ἀντίτυπα τῶν συγγραφῶν αὐτοῦ μετὰ τῆς παρακλήσεως ἵνα ἀποσταλῶσιν ἀνὰ ἓν εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς, τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς ἐν Ἀθήναις Ριζαρείου.

Τῇ Α. Θειοφιλίᾳ ἐξεφράσθησαν αἱ προσήκουσαι εὐχαριστίαι ἐπὶ τῇ καλοκαγάθῳ ταύτῃ προσφορᾷ εἰς τὰς μνησθείσας Σχολάς.

—*Γενναίόφρων δωρεά.* —Μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἀναγράφομεν, ὅτι ὁ ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ φιλογενείαι αἰσθήμασι διακρινόμενος ἐρίτιμος ὁμογενὴς Εὐστάθιος Εὐγενίδης ἐποιήσατο ἐσχάτως γενναίαν δωρεὰν ἐκ 500 λιρῶν Τουρκίας πρὸς τὴν ἐν Προύσῃ ὁμογενῆ Κοινότητα ὑπὲρ ἱδρύσεως ἐν αὐτῇ Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐν λόγῳ Κοινότητος, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγ. Προύσης συνελθόντες συνέταξαν εὐχαριστήριον ψήφισμα πρὸς τὸν εὐγενέστατον δωρητὴν, διαβιβάσαντες συγχρόνως ἀντίγραφον πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα. Τό τε ψήφισμα καὶ τὴν συνοδεύσασαν αὐτὸ ἐπιστολὴν θέλομεν δημοσιεύσῃ, ἐλλείψει χώρου, εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

—*Ἀτονομὴ παραπήμων.* — Εὐαρίστως ἀναγράφομεν ὅτι ἡ μὲν βασιλικὴ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπένειμε τῷ διαπρεπεῖ μεσαιωνολόγῳ Μανουὴλ Ι. Γεδεὼν, Μ. Χαρτοφύλακι καὶ Χρονογράφῳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, τὸν χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ βασιλικοῦ τάγματος τῶν ἱπποτῶν τοῦ Σωτῆρος, ἡ δὲ βασιλικὴ σερβικὴ κυβέρνησις τοῖς πανοσιολογιωτάτοις Γερμανῷ Βασιλάκῃ Μ. Ἀρχιδιακόνῳ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου καὶ ἀρχιμ. Καλλίστῳ, βοηθῷ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Π. Τάφου ἐνταῦθα, τὸ παράσημον τοῦ ἁγίου Σάββου Γ' τάξεως.

Ὡσαύτως ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἀπένειμε τῇ Α. Π. τῷ ἀρχιμ. Εὐθυμίῳ Σκευοφύλακι τοῦ Παναγίου Τάφου τὸ παράσημον τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Σωτῆρος.

— *Διανομὴ ἐλεῶν.* — Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δι' ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Λιτίτσης Νικηφόρου καὶ Ἡλιουπόλεως Ταρασίου, τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κ. Μιχαὴλ Σιφναίου καὶ τοῦ β' γραμματέως Ἀλκ. Μαυράκη διένειμεν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα τὰ εἰθισμένα ἐλεῆ εἰς πλείστους ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς ἄνευ διακρίσεως φυλῆς καὶ θρησκεύματος.

Ὁμοίως ἐλεῆ ἐδόθησαν καὶ εἰς τοὺς ἐν ταῖς κεντρικαῖς φυλακαῖς κρατουμένους διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου συνοδευομένου καὶ τοῦ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ ὀθωμαν. Γραφείου τῶν Πατριαρχείων Θεοδώρου Φαρμακοπούλου.

—*Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.* — Χάριν τῶν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων προσήνεγκεν ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Διδυμοτείχου Φιλάρετος γρ. 540, ἀνώνυμος διὰ τοῦ κ. Σόλωνος Καζανόβα λίρ. ὀθωμ. πέντε, καὶ ἡ ἐν Βρασίῳ ἑλληνικὴ Κοινότης γρ. 314 καὶ 80 ἑκ.

— *Εὐαγγελικὰ Διδάγματα.* - Συνεπείᾳ παρακλήσεώς τινων ἐκ τῶν Πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου, ἐπιθυμούντων, ὅπως ἐγκαίρως ἀποστέλλωσιν εἰς διάφορα τμήματα τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν τὰ ὑπὸ τῆς Συντάξεως τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» ἐκδιδόμενα καθ' ἑβδομάδα φυλλάδια τῶν «Εὐαγγελικῶν Διδαγμάτων», ἀπεφασίσθη, ὅπως ἀπὸ τῆς παρούσης ἑβδομάδος ἐκδίδωνται ταῦτα δεκαπέντε ἡμέρας πρότερον, οὕτως ὥστε νὰ δύνανται ἐγκαίρως νὰ φθάνωσιν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον. Παρακαλοῦνται ὅθεν καὶ ὅσοι ἀκόμη ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν ἢ τῶν ἀξιοτ. Ἐφόρων τῶν διαφόρων Σχολῶν ἐπικροτοῦσιν ὑπὲρ τοῦ μέτρου τούτου τῆς προσφόρου ἠθικοθρησκευτικῆς διδασκαλίας, ὅπως εἰδοποιήσωσιν ἡμᾶς ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν τακτικὴν ἀποστολὴν τῶν ἐν λόγῳ φυλλαδίων. Τὰ ταχυδρομικὰ θὰ ὦσιν εἰς βάρος ἡμῶν, ἡ τιμὴ ἑκάστου φυλλαδίου παρὰδ. 10, ἡ δ' ἀποστολὴ τοῦ ἀντιτίμου δυνατὸν νὰ γίνηται καὶ εἰς τουρκικὰ γραμματόσημα.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Ἐν ἐπιβαλούσῃ λαμπρότητι καὶ μεγαλοπρεπείᾳ διεξήχθησαν αἱ ἑορταὶ τοῦ ἁγίου Πάσχα καὶ ἐν τῷ ἐνταῦθα ἁγιοταφικῷ Μετοχίῳ, ἔνθα τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα τὴν θείαν μυσταγωγίαν ἐτέλεσεν ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανός. Ἡ Α. Θ. Μακαριότης προέστη ἐπίσης καὶ τῆς τελετῆς τοῦ Ἑσπερινοῦ ἐν τῷ ἁγιοταφικῷ Μετοχίῳ, οἱ πλεῖστοι δὲ τῶν παραστάντων λογάδων καὶ βαθμούχων κατὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τελετὴν ἔσπευσαν νὰ συγχαρῶσιν αὐθημερὸν καὶ τὴν Α. Θ. Μακαριότητα.

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Δαμιανὸς ἀπένειμεν ἐσχάτως τὸν χρυσοῦν Σταυρὸν τοῦ Π. Τάφου εἰς τὴν ΑΑ. ΕΕ. τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην Σταυράκην βέην Ἀριστάρχην τοὺς Ἐξ. Ἀλέξ. Παντζίρην βέην, Στέφανον Μουσοῦρον βέην, καὶ τοὺς ἐριτίμους Εὐστάθιον Εὐγενίδην τραπεζίτην, τὸν ἐν Ἀδριανουπόλει Πρόξενον τῆς Ἑλλάδος κ. Νικολάου, τὸν κ. Ναοὺμ Α' διερμηνέα τῆς ἐνταῦθα ἑλληνικῆς βασιλικῆς Πρεσβείας, ὡς καὶ εἰς τὰς συζύγους πάντων τῶν ἀνωτέρω.

Ὡσαύτως λίαν εὐφρόσυνως ἀναγράφομεν ὅτι ἡ Α. Θ. Μακαριότης διατανοῦσα τὴν ἐκτίμησιν καὶ ὑπόληψιν Αὐτῆς πρὸς τὸν Μέγαν Ῥήτορα τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐνδοξότατον Μηνᾶν Χαμουδόπουλον, βοηθὸν νῦν τῆς νομαρχίας Διαρβεκίρης, καὶ ἄλλοτε ἀρχισυντάκτην τοῦ ἡμετέρου φύλλου, ἀπένειμεν αὐτῷ τὸν Σταυρὸν τοῦ Παναγίου Τάφου διὰ τὰς πολυετεῖς καὶ τελεσφόρους ὑπηρεσίας αὐτοῦ πρὸς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν.

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΑΜΑΞΟΠΟΥΛΟΣ

Δυστύχημα θρήνου ἄξιον ἐπισυνέβη τὴν παρελθοῦσαν τρίτην τῇ πρεσβυγενεῖ καὶ μεγαλωνύμῳ πατριαρχικῇ Μ. τοῦ Γένους Σχολῇ. Ὁ ἀπὸ εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἐν αὐτῇ διδάσκων εὐσυνειδήτως καὶ καποροῦρως πολυμαθὴς καθηγητὴς Εὐάγγελος Ἀμαξόπουλος ἀπέθανε βιαίῳ θανάτῳ ἐν τῷ κατὰ Χάλκην ἱερῷ ἁγιοταφιτικῷ μοναστηρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, ὅπου ἀπὸμηνῶν τινων ἐφιλοξενεῖτο μετὰ πατρικῆς στοργῆς παρὰ τῷ μακαριωτάτῳ πατριάρχῃ πρώην Ἱεροσολύμων κ. Νικοδήμῳ. Ὁ πρὸς Κύριον, τὸν εἰδότα τὰ κρύφια ἑκάστου, οὕτω μεταστὰς καθηγητὴς ἔπασχεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ὑπὸ νόσου ὀργανικῆς, ἥτις σὺν τῇ ζωῇ κατ' ὀλίγον ἐπηρέαζε σπουδαίως πᾶσαν ἁρμονικὴν ἰδεῶν συνάφειαν· καὶ ἡ ψυχολογικὴ αὕτη κατάστασις ἐπέδρασεν ἐσχάτως ἐπὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ τοσοῦτον, ὥστε νὰ ἐπέλθῃ τὸ θλιβερὸν καὶ οἰκτρὸν τέρμα τοῦ βίου.

Ἡ Ἐκκλησία, τὸ πολυετὲς αὐτοῦ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ παρελθὸν ὑπ' ὄψιν λαβοῦσα, ἅμα δὲ καὶ τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ψυχολογικὴν κατάστασιν, ἐχορήγησεν ἐκ συγκαταβάσεως ἄδειαν ὅπως ἀξιωθῇ χριστιανικῆς ταφῆς τὸ σκῆνος τοῦ ἀνδρός, ὑπὲρ αὐτοῦ δὲ πάντες οἱ παραστάντες ἐν τῇ κηδείᾳ ἐδεήθησαν τοῦ Θεοῦ τῶν οἰκτιρμῶν, ἵνα, κατὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους Αὐτοῦ βουλάς, ἐλεήσῃ τὸν ἀρ' ἡμῶν οὕτω μεταστάντα.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ἐπειδὴ αἱ πρὸς τὰ Πατριαρχεῖα διαβιβαζόμεναι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν αἰτήσεις περὶ ἐκδόσεως ὑψηλοῦ φιρμανίου δι' ἀνέγερσιν ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων δὲν περιέχουσι πολλάκις τὰς ἀπαιτουμένας καὶ ἀπαραιτήτους πληροφορίας πρὸς σύνταξιν τοῦ ἐπὶ τούτῳ ταχριρίου, διὰ ταῦτα, σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὑποτυποῦται καὶ αὖθις ἐνταῦθα πρὸς γνῶσιν τῶν Ι. Μητροπόλεων ὅ,τι ἀπαιτεῖται ἵνα περιέχωσιν αἱ τοιαῦται αἰτήσεις, ὅπως μὴ συμβαίνωσιν ἐκ τούτου καθυστερήσεις καὶ δυσχέρειαι εἰς τὰς διατυπώσεις τῆς ἐκδόσεως τοῦ ὑψηλοῦ φιρμανίου.

1ον. Τὸ ὄνομα τοῦ χωρίου ἢ τῆς κωμοπόλεως ἑλληνιστὶ καὶ τουρκιστὶ μετὰ τῆς πολιτικῆς ἐξαρτήσεως, ὡς καὶ τὸ ὄνομα τῆς συνοικίας ἢ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ἀνεγερθήσεται ἡ ἐκκλησία ἢ ἡ σχολὴ κτλ.

2ον. Ἐὰν νεωστὶ ἀνεγερθήσεται τοιοῦτον κτίριον ἐπὶ τόπου, ἔνθα τέως δὲν ὑπῆρχε, δέον νὰ ὁρίζηται ἡ κατηγορία τοῦ τόπου, ἤτοι βακούφιον εἶναι καὶ τίνος, ἢ δημοσία γῆ, ἢ μούλκιον. Καὶ ἐὰν δὲ πρόκηται ν' ἀνακαινισθῇ τὸ ὑπάρχον καὶ εὑρυνθῇ ἅμα, πάλιν δέον νὰ δηλῶται ἡ κατηγορία τοῦ τόπου, ὅτι θὰ προστεθῇ οὕτως εἰς τὸ τέως γήπεδον πρὸς εὕρυνσιν.

3ον. Τὸ ὄνομα τῆς ἐκκλησίας τῆς ἀνεγερθησομένης ἐκ νέου ἢ ἀνακαινισθησομένης.

4ον. Αἱ τρεῖς διαστάσεις τοῦ κτιρίου, ἤτοι μῆκος, πλάτος καὶ ὕψος εἰς μέτρα ἢ πήχεις, τὸ εἶδος τῆς οἰκοδομῆς ἤτοι λιθίνη ἢ ξυλίνη ἢ ἐν μέρει λιθίνη καὶ ἐν μέρει ξυλίνη, τὰ παρατήματα αὐτοῦ ὡς κωδωνοστάσιον ἢ πύργος ὡρολογίου, ἐὰν ὑπάρχωσι μετὰ τῆς θέσεως καὶ τῶν διαστάσεων αὐτῶν. Ἐὰν δὲ ἡ ἐκκλησία ἔχῃ καὶ θόλον, ἰδίᾳ τὸ ὕψος τοῦ θόλου, καὶ ὅ,τι ἄλλο ἀπαραίτητον.

5ον. Ἡ δαπάνη, εἰς ὅσα προϋπελογίσθη καὶ πόθεν καταβληθήσεται, ἐκ τοῦ ταμείου τῆς ἐκκλησίας ἢ τῆς σχολῆς, ἢ ἐκ κοινῆς συνεισφορᾶς τῶν κατοίκων, ἢ ὑπὸ ἰδίων.

Προσκαλοῦνται ἅπαντες οἱ ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιερατικῶς καὶ ἱερατικῶς προϊστάμενοι ὅπως ἐντὸς τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος ἀνυπερθέτως προσέλθωσιν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις φέροντες μεθ' ἑαυτῶν τὰ ἀνὰ χεῖρας διπλότυπα τῶν βαπτίσεων καὶ ἀνταλλάξωσιν αὐτὰ διὰ τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τελευταίας ἐγκυκλίου τροποποιηθέντων νέων τοιούτων.

Πατριαρχεῖα, τῇ 18 ἀπριλίου 1902.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας.

ΟΙΚΟΤΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΔΙΑΡΚΕΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΚΤΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Καλεῖται ὁ Γεώργιος Γρηγοράκης, πρώην ἔμμισθος γραμματεὺς τοῦ ἐν Σμύρνῃ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ἵνα τὴν πρώτην δικάσιμον Τετάρτην καὶ ὥραν 9ην τῆς πρωΐας εὐρωπαϊστὶ, μετὰ παρέλευσιν 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως» πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, γενησομένης δὶς κατ' ἐπανάληψιν, ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἑδρεύοντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε διὰ πληρεξουσίου νομίμως διωρισμένου διὰ τὸ περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν ἐκ τοῦ Μ. Δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Σμύρνης ζήτημα. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ περὶ ἧς ἡ κλῆσις ὑπόθεσις δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 28 Μαρτίου 1902.

Ὁ Πρόεδρος

† Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 2

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Π. Δ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 26 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1902 ΑΡΙΘ 17

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολίτης Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἀρχιγρ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βιβλιολογικὸν πάρεργον — Αἴτια ἀπιστίας — Δωρεὰ τοῦ εὐγενεστάτου κ. Εὐστ. Εὐγενίδου πρὸς τὴν ὁμογενῆ Κοινότητα Προύσης — Κυπριακὸν ζήτημα — Δήλωσις — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Κοινοποιήσεις Παραρτήματα: Πίναξ περὶ μεταφυσικῶν θεωριῶν καὶ «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

Βιβλιολογικὸν πάρεργον.

Βιβλία τουρκιστὶ γεγραμμένα δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων ἐγένοντο εἰς ἡμᾶς γνωστὰ πολλὰ κατὰ τὴν ἄρτι λήξασαν ΙΘ' ἑκατονταετηρίδα, τῶν δὲ ἐκτυπωθέντων κατὰ τὴν ΙΗ' ὀλίγιστα γινώσκομεν. Ἡ «Νεοελλ. Φιλολογία» δῆλα δὴ «Βιβλιολογία» τοῦ Ἀνδρέου Π. Βρετοῦ, τὸ γνωστότατον καὶ μόνον εὑρετήριον διὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα ταύτην, οὗ καλὸν ἐφόλκιόν εἰσιν οἱ τρεῖς τοῦ ἀειμνήστου Π. Λάμπρου «Κατάλογοι», ἀπὸ τοῦ 1700—1800, οὐδὲν ἀναγράφει τοιοῦτο βιβλίον. Πρῶτος ἴσως ὁ λαμπρὸς Ζαβίρας ἐν τῷ «Ἑλληνικῷ Θεάτρῳ», μνείαν εὐτελῆ Σεραφεὶμ Ἀγκύρας μητροπολίτου, τοῦ ἐξ Ἀτταλείας, ποιούμενος[1], γράφει ὅτι ὁ Σεραφεὶμ μετεγλώττισεν εἰς τὴν τουρκικὴν, δι' ἑλληνικῶν ἐννοεῖται χαρακτήρων, **Ἐκλόγιον εἰς τοὺς βίους τῶν ἁγίων**, τὸ **Ψαλτήριον τοῦ Δαυῒδ**, καὶ **Βίους καὶ μαρτύρια ἁγίων**, ὡς καὶ τὸ **Προσκυνητάριον τῆς ἁγίας Γῆς**, ἐπιταγῇ Ἀβραμίου τοῦ πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων, ἐκδοθὲν ἐν Βενετίᾳ, τῷ 1780. Συνεπῶς εἰς τὸ ἔτος τοῦτο πάντως ἔδει ἵνα γένηται σταθμὸς ἀκούσιος τῷ τὴν ἱστορίαν τῆς τῶν κάτω χρόνων γραμματείας ἐξετάζοντι. Διὰ τὴν τῶν κατόπιν ἐτῶν ἐν καιρῷ γενήσεται λόγος ὁ προσήκων. Τοῦ Σεραφεὶμ δὲ μιμνησκόμενος καὶ Κ. Ν. Σάθας ὁ τῆς «Νεοελληνικῆς Φιλολογίας» ἢ Γραμματείας συγγραφεὺς[2] οὐδὲν προστίθησι τοῖς παρὰ Ζαβίρᾳ κειμένοις.

Χάρις εἰς τὸν φίλον κ. Κ. Σαραφόπουλον, ἐμῇ συστάσει δωρησάμενον δύο σπανίας ἐκδόσεις τῇ πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ, οὐ μόνον ἑτέρας ἐκδόσεως τοῦ Σεραφεὶμ γνῶσιν λαμβάνομεν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἔργου τούτου τοῦ ἀνδρὸς ἕτερον γνωρίζομεν πρόδρομον ἐν τῷ κοινωφελεῖ σταδίῳ τῆς ὠφελίμων γνώσεων μεταδόσεως εἰς τὸν εὐσεβῆ μικρασιάτην ἑλληνικὸν λαὸν διὰ βιβλίων τουρκιστὶ γεγραμμένων χαρακτῆρσιν ἑλληνικοῖς.

Καὶ τὸ μὲν πρῶτον βιβλίον ἐστὶν «Ἀκολουθία Κλήμεντος Ἀγκύρας καὶ Ἀγαθαγγέλου μάρτυρος», ὧν αἱ βιογραφίαι τουρκιστί, καθ' ὃ εἶπον ἄνω σύστημα, τὰ δὲ λοιπὰ ἑλληνιστί. Ἡ τοῦ τίτλου παράθεσις περιττὴ· ἀρκεῖ δ' ἵνα γινώσκωμεν ὅτι τύποις, Ἀντωνίου Βόρτολι ἐκδοθὲν τὸ βιβλίον, ἀναγράφει μὲν ἐπιμελητὴν τῆς ἐκδόσεως τὸν τοῦ Σιναίου Κυρίλλου πρωτοσύγκελλον Ματθαῖον, ἄνδρα κρῆτα, οὗ τὰ ἔργα καὶ τὸν βίον καθῆκον ἔχει πᾶς ἕλλην λόγιος ἵν' ἀκριβέστερον γνωρίσῃ, γνωστὸν δὲ ποιεῖται ὅτι ἐξεδό-

1. «Νέα Ἑλλὰς» σελὶς 528.

2. «Νεοελλην. Φιλολογία» βιογραφίαι κλπ σελ. 515.

θη τῷ 1776, «προμηθείᾳ καὶ φροντίσι τοῦ εὐγενεστάτου ἄρχοντος κυρίου Δημητρίου Βηδάλε, εὐπάτριδος Σμυρναίου». Ἀλλ' ἐκ τῶν εἰς μικρὸν τέταρτον 150 σελίδων τοῦ βιβλίου, ἐξήκοντα τέσσαρας, ἢ μᾶλλον ἓξ σὺν πεντήκοντα, καταλαμβάνει ἡ Ἀκολουθία, τὰς δὲ λοιπὰς ἐκλογὴ εὐχῶν τουρκιστὶ μεταγλωττισθεισῶν, χάριν τῶν μικρασιατῶν ἑλλήνων ἱερέων.

Ἐκ τῆς ἐκδόσεως ἄρα μανθάνομεν ὅτι καὶ πρὸ τοῦ 1780 βιβλίον διὰ τοὺς μικρασιάτας ἐξέδωκε Σεραφεὶμ ὁ πρ. Ἀγκύρας, περὶ οὗ παραδόσεις τινὰς ἀναγινώσκομεν παρὰ Δ. Ε. Δανιήλογλου'—καὶ ὅτι τουρκιστὶ δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων ὁ Σεραφεὶμ ἐξέδωκεν ἐκλογάς, οὕτως εἰπεῖν, ἐκ τοῦ Εὐχολογίου τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ταῦτα μὲν ἴσως ἀναφέρονται μόνον εἰς τὸν ἀείμνηστον Σεραφεὶμ, ὃν ἐνόμισαν εἰσηγητὴν τῆς τουρκιστὶ μικρασιατικῆς ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων μεταγλωττίσεως.

ᾧ

Ἀλλὰ τὸ δεύτερον βιβλίον, ἀρχαιότερον τοῦ πρώτου, τείνει 'ν' ἀφαιρέσῃ τὴν δάφνην ἀπὸ τοῦ Σεραφεὶμ, διότι ὀκταετίαν πρὸ τούτου παρῆλθεν εἰς μέσον (1768) λόγιος κληρικὸς τὸ τοιοῦτο σύστημα τῆς τῶν μικρασιατῶν θρησκευτικῆς διαπαιδαγωγήσως εἰσηγησάμενος.

Τὸ βιβλίον ἐπιγράφεται ἑλληνιστὶ καὶ τουρκιστὶ «Διδασκαλία χριστιανικὴ τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως», ἀλλ' ἡ μεταγραφὴ τοῦ τίτλου ἐν τῷ συνόλῳ περιττή. Τὸ πόρισμα τῆς ἐξετάσεώς ἐστιν ὅτι

α'] ὁ τοῦ ὑπ' ἐξέτασιν κοινωφελοῦς συστήματος εἰσηγητὴς ἐστιν ὁ τραπεζούντιος ἱερομόναχος Παρθένιος Μεταξόπουλος, οὗ τὸ ἔργον τοῦτο ἀγνοοῦσιν ὁ Ζαβίρας, ὁ Βρετὸς, καὶ ὁ Σάθας, ἐκ τῶν πρὸ καιροῦ τινος γραψάντων, καὶ ἐκ τῶν τελευταίων ὁ πολλὰ βεβαίως ἐξετάσας περὶ Παρθενίου κ. Ἐπαμεινώνδας Θ. Κυριακίδης ὁ τὰς «Βιογραφίας τῶν λογίων τραπεζουντίων» ἐκδούς·

β'] ὅτι τὸ βιβλίον ἐξεδόθη «ἐν τῇ νέᾳ τυπογραφίᾳ τοῦ ὀρθοδόξου γένους τῶν ρωμαίων τῇ συστηθείσῃ ὑπὸ τὴν ἡγεμονικὴν προστασίαν Ἀλεξάνδρου Σκαρλάτου Γκίκα» τοῦ τῆς Βλαχίας ἡγεμόνος, ἐν Βουκουρεστίῳ, ἐπιστατοῦντος Γεωργίου Κωνσταντίνου, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων γνωστοῦ συγγραφέως τοῦ Λεξικοῦ·

γ'] ὅτι ἡ Παιδαγωγία αὕτη ἐξεδόθη τουρκιστὶ, δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων, πρὸς τὴν ἐν τοῖς σχολείοις χρῆσιν «καὶ μάλιστα οἱ παιδαγωγοὶ ὀφείλουσι νὰ διδάσκωσι δι' ἐρωταποκρίσεως τὰ τῶν χριστιανῶν παιδία». Ὥστε ἡ διδασκαλία αὕτη τῆς ἐπιτόμου Κατηχήσεως ἣν ἤδη εἰσηγμένη ἀπὸ τῶν μέσων τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς σχολεῖα τά τε τῆς Μικρασίας καὶ τὰ ἀλλαχοῦ· διότι ὀλίγιστοι γινώσκουσιν ὅτι μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς ΙΘ' συνοικίαι τινὲς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὡς π. χ. αἱ τῶν Ὑψωμαθείων καὶ τῶν Ἐξ-μαρμάρων ἐλάλουν τουρκιστὶ, ἡ δὲ Μ. Ἐκκλησία ἠναγκάζετο ἐκδιδόναι καὶ πέμπειν πρὸς αὐτοὺς ἐπιστολὰς ἐπισήμους ἐν τουρκικῇ γλώσσῃ, διὰ στοιχείων ἑλληνικῶν, προλαβοῦσα ἐν τούτῳ μάλιστα τὸν Μεταξόπουλον, ὅστις διὰ τοῦ φωτὸς τοῦ τύπου ἐποιήσατο γνωστὸν τὸν εὐσεβῆ ζῆλον αὐτοῦ καὶ τὴν φιλογένειαν.

ὁ μ. χ. Μ.Ι.Γ.

3. «Πρόδρομοι τῆς ἀναγεννήσεως τῶν γραμμάτων ἐν Ἀνατολῇ. Σεραφεὶμ μητροπολίτης Ἀγκύρας Ἀτταλεύς. Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1864». Μικρὸν βιβλιάριον ὀλιγοστίλβον, εἰς σχῆμα 16ον.

ΑΙΤΙΑ ΑΠΙΣΤΙΑΣ*

Β'. ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΕΛΛΕΙΨΕΙΣ

Θρησκευτικὴ ἠμιμάθεια.

Ἡ ἀπιστία πολλῶν διαπρεπῶν πολλάκις ἀντιπροσώπων τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν μεγάλην ἀνισορροπίαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν ἄλλων αὐτῶν ἐπιστημονικῶν γνώσεων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν γνώσεων ἀφ' ἑτέρου, ἢ καὶ εἰς τὸ ἀπὸ θολερῶν πηγῶν ἀντληθὲν ὑπ' αὐτῶν θρησκευτικὸν ὑλικόν. Οἱ ἄνδρες οὗτοι ὅπως κρίνωσι περὶ πραγμάτων τῆς ἔξω ἐπιστήμης θεωροῦσιν ἀπαραίτητον τὴν ὡς οἷόν τε ἀκριβῆ αὐτῶν μελέτην καὶ ἔρευναν καὶ ὅπως δ' ἀποφήνωνται γνώμην περὶ τῆς ὀρθότητος ἢ μὴ τῆς περὶ τούτων ἰδέας πολλῶν θεωροῦσιν ἐπίσης ἀναγκαίαν τὴν ἀκριβῆ καὶ ἀμερόληπτον πάντων τῶν ὑπὲρ καὶ κατὰ ἑκάστης γνώμης λόγων. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς φυσιούσης αὐτῶν γνώσεως παραγόμενοι διάφορον κανόνα ἐκτιμήσεως καὶ

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 139 -140.

ἀποφάνσεως γνώμης περὶ τῆς πίστεως προκειμένου μεταχειρίζονται· παραδείγματα τῶν τοιούτων πρόκειται δυστυχῶς πολλά!

Ἐπίδρασις τοῦ περιέχοντος.

Τὰ σώματα πάντα ὑφίστανται τὴν ἐπίδρασιν τοῦ περιέχοντος. Κατὰ μείζονα λόγον εἰς τὴν ἐπίδρασιν ταύτην ὑπόκειται τὸ πνεῦμα, ἅτε μᾶλλον εὐαίσθητον ὄν. Τοῦτο ἀπορροφᾷ ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ὡς ὁ σπόγγος καὶ κορένυνται ἀσυνειδήτως. Οὕτως ὥστε πολλοὶ ἐχθρικῶς πρὸς τὴν πίστιν διακείμενοι καὶ τοῦτο ἴδιον αὐτῶν ἔργον ὑπολαμβάνοντες, ἀληθῶς εἰπεῖν, εἰσὶν εὐφυεῖς δοχεῖς ξένων ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων. Ἐπιδρᾷ δὲ διὰ τοῦ καταναγκαστικοῦ τούτου τρόπου ἐπὶ τὸ πνεῦμα παντὸς ἀνθρώπου πρῶτον ὁ οἶκος, εἶτα ἡ σχολὴ μέχρι τῆς ἀνωτάτης καὶ τελευταίου ὁ κοινωνικὸς κύκλος.

Στενὴ καὶ ἀποκλειστικὴ εἰδικότης.

Ἤδη ὁ Βάκων παρετήρησεν, ὅτι ἡ ἁρμονία τῶν ἐπιστημῶν τ. ἔ. ἡ ἀμοιβαία ἀλλήλων ὑποστήριξις ἀποτελεῖ τὴν μεγάλην τῆς ἐπιστήμης αὐθεντίαν. Ἀπεσπασμένος δ' ἀπὸ τῆς δέσμης ταύτης καὶ μεμονωμένος κλάδος κάμπτεται καὶ θραύεται εὐχερῶς. Ὁ ἀπεσπασμένος οὗτος καὶ μεμονωμένος τοῦ Βάκωνος κλάδος ἐστὶν ἡ εἰδικότης καὶ δὴ ἡ στενὴ καὶ ἀποκλειστικὴ τοιαύτη. Ὁ ταύτης ὀπαδὸς ἐξαντλεῖται ἐν ταῖς λεπτομερείαις καὶ καθίσταται οὕτως ἀνίκανος εἰς τὴν συνθετικὴν τῶν πραγμάτων θεωρίαν. Λεπτομερειά τις ἐπιστημονικὴ μὴ εὑρίσκουσα τὴν ἐπαρκῆ αὐτῆς λύσιν διὰ τῆς πίστεως σκανδαλίζει αὐτὸν ἐξ αὐτῆς καὶ μόνης πολλάκις περὶ τοῦ ὅλου κρίνεται. Τοὐναντίον εὐρύτερος θεωρίας ὁρίζων, ἀποδίδων τὴν προσήκουσαν σημασίαν εἰς τὰ ἐπὶ μέρους, ἀντιλαμβάνεται ὀρθότερον τοῦ ὅλου καὶ καταντᾷ εἰς ἀσφαλέστερα γενικὰ συμπεράσματα. Ἡ στρογγυλότης τῆς γῆς ὑποπίπτει εὐχερῶς εἰς τὰ ὄμματα τοῦ ἀφ' ὑψηλοῦ τινος σημείου ὁρῶντος, οὐδαμῶς δὲ εἰς τὸν ἐν χθαμαλῇ τινι ἢ στενῇ κοιλάδι κατακεκλεισμένον. Ἡ ἀλήθεια αὕτη, ἰσχύουσα διὰ πάντα στενῶς καὶ ἀποκλειστικῶς μεμονωμένον ἀνθρωπίνης μαθήσεως κλάδον, καθίσταται μᾶλλον αἰσθητὴ ἐν τῇ καλλιεργείᾳ τῶν φυσικῶν λεγομένων ἐπιστημῶν, τῇ μὴ παρακολουθουμένῃ ὑπὸ ἀναλόγου θεωρητικῆς ἀναπτύξεως.

Ἀποκλειστικὴ καλλιέργεια τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Ἡ περιβάλλουσα τὸν ἄνθρωπον φύσις γνωρίζει αὐτῷ κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ῥῆσιν (Ρωμ. α', 20) τὴν ὕπαρξιν τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' αὐτὴ αὕτη καὶ ἀποκρύπτει συγχρόνως τὴν παρουσίαν αὐτοῦ, ὅταν τις οὐχὶ καλῶς πρὸς αὐτὴν ἀφορᾷ. Ἐντεῦθεν ὁ θεσπέσιος ἐκεῖνος ὕμνος τῆς ἐν τῇ φύσει διακεχυμένης σοφίας καὶ προνοίας τοῦ Θεοῦ καὶ αἱ βέβηλοι ἀφ' ἑτέρου κατὰ τῆς ὑπάρξεως καὶ προσωπικῆς αὐτοῦ ὑποστάσεως διισχυρισμοί! Οἱ πρῶτοι ὀφείλονται εἰς τὴν ἔμφυτον τῇ ἀνθρωπίνῃ ψυχῇ μαντικὴν δύναμιν ἢ εἰς βαθεῖαν καὶ ἀκριβῆ τῶν φυσικῶν φαινομένων ἔρευναν. Οἱ δεύτεροι εἰς τὴν ἀμβλύτητα τῆς ὁράσεως τῆς ψυχῆς καὶ εἰς τὴν ἐπιπόλαιον καὶ ἀτελῆ τῶν φυσικῶν φαινομένων ἐξέτασιν. Ἐπὶ τῶν τελευταίων ἰσχύει ὅ,τι περὶ τῶν φιλοσοφούντων εἶπεν ὁ Βάκων «Leves gustus movere fortasse posse ad atheismum», καθ' ὃν χρόνον ἐπὶ τῶν πρώτων «sed pleniores haustus ad religionem reducere». Οἱ ἐν τῇ ἐρεύνῃ τῆς φύσεως ἀπολλύντες τὰ ἴχνη τοῦ ὑπερκοσμίου προσωπικοῦ Θεοῦ ἐκλαμβάνουσι τὰς φυσικὰς δυνάμεις, ὡς αὐθύπαρκτα καὶ αὐτοτελῆ πρῶτα αἴτια, καθ' ὃν χρόνον βαθυτέρα καὶ εὐρυτέρα τῆς φύσεως ἔρευνα ἀποδεικνύει καὶ ταῦτα προϊόντα ἄλλης τινὸς ὑπερτέρας δυνάμεως, ἄλλου ὑπερκοσμίου αἰτία δημιουργήματα. Πρὸς τῇ τοιαύτῃ συγχύσει ἡ στενὴ ἀποκλειστικότης ἐν τῇ καλλιεργείᾳ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ἀνθρωπίνην γνῶσιν κέκτηται τὴν ἰδιότητα τοῦ φυσιοῦν. Ἡ ἀνακάλυψις νόμων τινῶν τῆς φύσεως καὶ καθόλου ἡ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν πρόοδος γεννᾷ παρά τισι μικρονόοις τὴν ἰδέαν, ὅτι μυστήρια οὐδαμοῦ ὑπάρχουσι καὶ δυσπιστοῦσι κατ' ἀκολουθίαν οὗτοι πρὸς τὰς μυστηριώδεις ἀληθείας τῆς πίστεως. Παραβλέπουσι τὴν ἄβυσσον τῶν μυστηρίων, ἣν ἡ δῆθεν ἀποκαλυφθεῖσα φύσις ἐγκλείει ἔτι ἐν ἑαυτῇ καὶ ἀπαιτοῦσι πλήρη ἀποκάλυψιν τῶν μυστηρίων τῆς θείας φύσεως.

Π. Κ. . . . νός.

Ἡ δωρεὰ τοῦ εὐγενεστάτου κ. Ε. Εὐγενίδου πρὸς τὴν ὁμογενῆ Κοινότητα Προύσης

Ἀναγράψαντες μετὰ χαρᾶς ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡμῶν φύλλῳ τὴν ἐσχάτως γενομένην δωρεὰν τοῦ ἐριτίμου ὁμογενοῦς κ. Εὐσταθίου Εὐγενίδου πρὸς τὴν ὁμογενῆ κοινότητα Προύσης, δημοσιεύομεν σήμερον τὰ κατωτέρω ἐπίσημα ἔγγραφα, τὰ ἀρρῶντα εἰς τὴν γενναιόφρονα ταύτην δωρεάν, ἤτοι πρῶτον μὲν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην κ. Ἰωακεὶμ ἀπὸ μέρους τῶν κοινοτικῶν ἀρχῶν Προύσης, δεύτερον δὲ τὸ ὑπογραφὲν σχετικὸν ψήφισμα ὑπὲρ τοῦ γενναίου δωρητοῦ. Ἀμφότερα τὰ ἔγγραφα ταῦτα, διατρανοῦντα τὴν μεγάλην εὐγνωμοσύνην τῆς ἐν λόγῳ κοινότητος πρὸς τὸν εὐγενέστατον καὶ φιλομουσότατον δωρητήν, ἐκδηλοῦσι συγχρόνως ἀξιάγαστα αἰσθήματα υἱϊκῆς στοργῆς πρός τε τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, καὶ τὴν Α. Σ. τὸν μητροπολίτην Προύσης κ. Ναθαναήλ. Ἐπὶ πᾶσι τούτοις μεγάλην προδήλως αἰσθάνεται χαρὰν ἡ ἁγία Μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία. Ἡ πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐπιστολὴ ἔχει ὧδε:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Οἱ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ ὑποφαινόμενοι, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν νόμιμον ἀντιπροσωπείαν τῆς ἐνταῦθα ὀρθοδόξου Κοινότητος, συνελθόντες σήμερον ἐν τῇ Ι. Μητροπόλει ὅπως ψηφίσωμεν τὰ προσήκοντα εὐχαριστήρια πρὸς τὸν Εὐγενέστατον Κύριον Εὐστάθιον Εὐγενίδην ἐπὶ τῇ πεντακοσιολίρῳ δωρεᾷ, ἣν προσήνεγκενεἰς τὴν ἡμετέραν Κοινότητα διὰ τὴν ἵδρυσιν Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου, θεωροῦμεν ἱερὸν καθῆκον ἡμῶν ἵνα ὑποβάλωμεν εὐσεβάστως πρὸς τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιότητα τὴν βαθυτάτην καὶ ἄϊδιον εὐγνωμοσύνην ἁπάσης τῆς ἐνταῦθα Κοινότητος, διότι ἡ πρόφρων εὔνοια Αὐτῆς πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην ἡμῶν Κύριον Ναθαναὴλ καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ πνεύματος τοῦ δωρητοῦ εὐεργετικὴ ἐπιρροὴ Αὐτῆς συνετέλεσαν τὰ μέγιστα πρὸς παροχὴν τῆς μεγάλης ταύτης δωρεᾶς.

Τὸ σεπτὸν ὄνομα τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος ἀπὸ δύο δεκαετηρίδων πάντοτε ἐν εὐφημίαις φέρεται ἀνὰ τὰ στόματα τῶν Προυσαέων, οἵτινες ἤδη ἔχουσι καὶ ἕνα ἰδιαίτερον λόγον νὰ εὐγνωμονῶσιν Αὐτῇ ἀπὸ καρδίας, αἱ δὲ θυγατέρες ἡμῶν, αἵτινες θὰ φοιτῶσιν εἰς τὸ ἱδρυθησόμενον Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον, θὰ διδαχθῶσι, μετὰ τῶν γραμμάτων καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν ἠθικῆς, νὰ εὐλογῶσι καὶ τὸ λαοφίλητον ὄνομά Της.

Ἐκλιπαροῦντες Αὐτὴν ὅπως μὴ παύσηται καὶ εἰς τὸ ἑξῆς παρέχουσα τὴν ἑαυτῆς πατρικὴν εὔνοιαν καὶ προστασίαν εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν, ἀσπαζόμεθα εὐλαβῶς τὴν παναγίαν Αὐτῆς δεξιὰν καὶ διατελοῦμεν μετὰ πλείστου σεβασμοῦ

Ἐν Προύσῃ, 12 Ἀπριλίου 1902.

Ταπεινοὶ θεράποντες

Τὰ μέλη τῆς Δημογεροντίας, τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, καὶ τῶν Ἐφορειῶν Προύσης.

(ἕπονται 21 ὑπογραφαὶ)

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ἐν Προύσῃ σήμερον τὴν δωδεκάτην (12) τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ χιλιοστοῦ ἐννεακοσιοστοῦ δευτέρου (1902) σωτηρίου ἔτους συνελθοῦσα ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου ἁγίου Προύσης Κυρίου Ναθαναὴλ εἰς ἔκτακτον Γεν. Συνεδρίασιν ἡ Γεν. Συνέλευσις τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος μετὰ τῶν Ἐφορειῶν τῶν Σχολείων καὶ λαβοῦσα ἐπισήμως γνῶσιν διὰ στόματος τοῦ Σεβ. Προέδρου τῆς γενναίας καὶ φιλομούσου δωρεᾶς ἐκ λιρ. ὀθωμ. πεντακοσίων (500), γενομένης παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐγενεστάτου Κυρίου Εὐστ. Εὐγενίδου πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Κοινότητα Προύσης ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ ἀνεγερθῇ Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον, ἐν ᾧ νὰ φοιτῶσιν αἱ κόραι καὶ τῶν τριῶν ἐνοριῶν,

ψηφίζει

α΄] Ν' ἀνακηρυχθῇ Μέγας Εὐεργέτης τῆς Ὀρθοδόξου Κοινότητος τῆς πόλεως Προύσης ὁ εὐγενέστατος καὶ φιλομουσότατος Κύριος Εὐστάθιος Εὐγενίδης,

β΄] Ν' ἀποκληθῇ διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ δωρητοῦ «Εὐγενίδειον» τὸ ἱδρυθησόμενον Κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον,

γ΄] Νὰ διαβιβισθῶσι τὰ θερμότατα εὐχαριστήρια καὶ ἡ βαθυτάτη τῆς Κοινότητος εὐγνωμοσύνη πρὸς τὸν γενναῖον δωρητὴν διὰ τῆς Αὐτοῦ Σεβασμιότητος μετ' ἀντιγράφου τοῦ παρόντος Πρακτικοῦ.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Μεταξὺ τῆς σεπτῆς διαιτησίας καὶ τοῦ μητροπολίτου Κυρηνείας ἀντηλλάγησαν ἐσχάτως τὰ ἑξῆς τηλεγραφήματα·

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ

Κωνσταντινούπολιν.

Λευκωσία· 25 ἀπριλίου, 9, 20 πρωΐας·

Κιτίου ἱεροπράττει ἐν ἐπαρχίᾳ ἀρχιεπισκόπου, προκαλῶν σκάνδαλα, ῥῆξις.

Κυρηνείας.

(ἀπάντησις)

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ καὶ ΣΥΝΟΔΙΚΟΙΣ.

Κωνσταντινούπολις, 25 ἀπριλίου.

Κανονικῶς δὲν ἐπιτρέπονται παρ' ἐνορίαν ἱεροτελεστίαι, τιμωρούμεναι αὐστηρῶς. Πρὸς γνῶσιν παρανομούντων.

Πατριάρχης Ἰωακείμ.
Πατριάρχης Δαμιανός.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Σεπτὴ Πατριαρχικὴ προνοίᾳ καὶ κελεύσει δῆλον γίνεται τοῖς εὐσεβέσι καὶ ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς, ὅτι πρὸς πρόληψιν πάσης ἐνδεχομένης νὰ ἐμφιλοχωρήσῃ περὶ τὰ ὅσια καὶ ἱερὰ καταχρήσεως, ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐν ταῖς ἐσχάταις ταύταις ἡμέραις κοινολογουμένων θαυματουργικῶν ἰάσεων τῆς ἐν Ἔξ Μαρμάροις ἱερᾶς εἰκόνος τῆς Παναγίας, πολλὴ ἀπαιτεῖται παρὰ πάντων σύνεσις, προσοχὴ καὶ ἐπιφύλαξις.

Πρὸς τούτοις δὲ δηλοῦται πᾶσι τοῖς μετ' εὐλαβείας μεταβαίνουσιν εἰς προσκύνησιν τῆς ἐν λόγῳ ἱερᾶς εἰκόνος, ὅτι δέον νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψει ὅτι ἡ χάρις, ὡς χάρις, παρέχεται τοῖς ἁγίοις δωρεάν, καὶ ὅτι πᾶσα ἰδέα περὶ χρηματικῆς προσφορᾶς πρὸς ἀποτελεσματικωτέραν δῆθεν ἐπ' αὐτῶν ἐπενέργειαν τῆς θείας χάριτος, καταδικάζεται ὑπὸ τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, καὶ κατ' ἀκολουθίαν συνιστᾶται αὐστηρῶς ἡ ἀποχὴ ἀπὸ πάσης χρηματικῆς προσφορᾶς εἴτε πρὸς τὴν ἱερὰν ἐκκλησίαν, εἴτε πρὸς τοὺς ἐκεῖ ἱερεῖς, ἐκτὸς τῆς προσφορᾶς κηρίων, ἅτινα εἴθισται νὰ καίωνται ἔμπροσθεν τῶν ἱερῶν εἰκόνων.

Ἐπὶ πᾶσι συνιστᾶται καὶ αὖθις πολλὴ σύνεσις καὶ προσοχή, ἵνα μὴ τὰ θειότατα τῆς πίστεως ἡμῶν γίνωνται ἀφορμὴ κρίσεων καὶ ἐπικρίσεων παρά τε τοῖς ἡμετέροις καὶ τοῖς περὶ ἡμᾶς περιοίκοις λαοῖς.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 25 ἀπριλίου 1902.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— *Ἱερὰ Σύνοδος.* — Ἡ ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα τὰς ἐργασίας αὐτῆς διακόψασα ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐπανέλαβε ταύτας ἀπὸ χθὲς συγκροτήσασα τὴν πρώτην συνεδρίαν, ἧς ἀπῆσαν οἱ σεβασμ. μητροπ. Σμύρνης ἕνεκα ἀσθενείας, Βάρνης καὶ Ξάνθης μὴπω ὄντες ἀφιγμένοι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν αὐτῶν.

Τῆς συνεδρίας ταύτης μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν μετέσχε καὶ ὁ ἄρτι ἀφικόμενος σεβασμ. μητροπ. Ἰκονίου Ἀθανάσιος, ὃν ἡ Α. Θ. Παναγιότης προσεῴρωνησε καταλλήλως, τῆς Α. Σεβασμ. ἀπαντησάσης τὰ εἰκότα.

Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ ἀνεγνώσθη γράμμα συγχαρητήριον ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα τοῦ σεβασμ. μητροπ. Πετρουπόλεως καὶ Λαδόγης κ. Ἀντωνίου πρωτεύοντος μέλους τῆς ἁγιωτάτης Δικαιούσης Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας πασῶν τῶν Ρωσιῶν καὶ παρόμοια τηλεγραφήματα τῆς Α. Μ. τοῦ πάπα καὶ Πατριάρχ. Ἀλεξανδρείας κ. Φωτίου, τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Α. Μ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων σεβασμ. ἀρχιεπισκόπου Ἰορδάνου κ. Ἐπιφανίου τοῦ σεβασμ. μητροπ. Σύρου καὶ Τήνου κ. Μεθοδίου, προεδρεύοντος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας κ. Ἰωσὴφ, τῶν σεβασμ. μητροπ. Βελιγραδίου κ. Ἰνοκεντίου καὶ Μαυροβουνίου κ. Μητροφάνους.

— *Πατριαρχικὴ χαροστασία.* — Τοῦ σεπτοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ πανηγυρίζοντος τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ Τροπαιοφόρου, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῷ κατά τε τὸν Ἑσπερινὸν καὶ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν συγχοροστατησάντων καὶ ἑνίων ἐκ τῶν ἁγίων συνοδικῶν καὶ τοῦ παρεπιδημοῦντος μητροπ. Κασσανδρείας, ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος.

— *Ἐπέτειοι ὀνομάτων βασιλέως Γεωργίου καὶ αὐτοκρατείρας Ρωσίας.* — Τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου τοῦ Α' ἄγοντος τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑορτὴν, καὶ δοξολογίας ἐπὶ τούτῳ τελουμένης ἐν τῷ ἐν Πέραν ἱερῷ ναῷ τῶν Εἰσοδίων τῆς Παναγίας, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τὸ μὲν παρίστησαν κατὰ τὴν δοξολογίαν, τὸ δὲ διεβίβασαν τὰς ἐπὶ τῇ ἑορτῇ εὐχετηρίους πατριαρχικὰς προσρήσεις τῇ Α. Ε. τῷ ἐνταῦθα πρεσβευτῇ τῆς Ἑλλάδος Νικολάῳ Μαυροκορδάτῳ ὅ τε πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος Χρυσόστομος καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου Ἰωάννης Ταντολίδης.

Ὁμοίως τῆς Α. Α. Μ. τῆς σεπτῆς αὐτοκρατείρας τῆς Ρωσίας Ἀλεξάνδρας ἀγούσης τὴν ἐπέτειον ὀνοματικὴν ἑορτὴν καὶ δοξολογίας ἐπὶ τούτῳ τελεσθείσης ἐν τῷ ναΐδρίῳ τῆς αὐ

τοκρατορικῆς ρωσικῆς Πρεσβείας οἱ αὐτοὶ πατριαρχικοὶ ἀπεσταλμένοι ἅμα μὲν παρέστησαν ἐν τῷ ναῷ, ἅμα δὲ διεβίβασαν τὰς εὐχὰς καὶ τὰς συγχαρητηρίους προσρήσεις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῇ Α. Ε. τῷ πρεσβευτῇ τῆς Ρωσίας Ζηνόβιεν.

Κατ' ἀμφοτέρας τὰς δοξολογίας παρέστησαν ὁμοίως καὶ ὑπέβαλον τὰς συγχαρητηρίους προσρήσεις τοῖς ἐξοχωτάτοις πρεσβευταῖς καὶ οἱ ἐνταῦθα ἀντιπρόσωποι τῶν ἁγίων Τόπων.

— *Μητροπολίτης Σμύρνης.* — Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος διὰ τοῦ δευτερεύοντος κ. Παρθενίου διηρώτησε χθὲς τὰ περὶ τῆς ὑγείας τῆς Α. Σ. τοῦ μητροπολίτου Σμύρνης Βασιλείου, ὃς καὶ ἐκφράσας τὰς εὐχαριστίας διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀπεσταλμένου διεβεβαίωσεν ὅτι μετ' οὐ πολὺ ἔσται εἰς θέσιν ἵνα ἐξακολουθήσῃ τὰ συνοδικὰ αὐτοῦ καθήκοντα.

— *Ἱερὸς ναὸς Ἁγίου Νικολάου.* — Συνεπείᾳ τῆς ἀπὸ τριῶν ἑβδομάδων ἐκτάκτου συρροῆς προσκυνητῶν εἰς τὸν ἐν Ἐξωκιονίῳ ἱερὸν ναὸν τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, τὸν καλούμενον κοινῶς τῆς Γοργοεπηκόου, περὶ οὗ ἐγένετο λόγος ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν ἐφημερίσι, σημαντικῶς ηὐξήθησαν αἱ πρόσοδοι τοῦ ναοῦ, συντόνου χρῄζουσαι ἐποπτείας ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ὡς ἔδει ν' ἀξιωθῇ μερίμνης πολλῆς ἡ ἐν προσκυνήμασιν ἱεροῖς ἀπαιτουμένη εὐπρέπεια καὶ τάξις ἐκ μέρους τῶν προσερχομένων διαφόρων θρησκευμάτων καὶ φυλῶν. Ἐπὶ τούτῳ τὸ Δ. Ἐθν. Συμβούλιον ἐνετείλατο σήμερον τῷ ἐκ τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐντιμ. κ. Κ. Ἀνακάδῃ ἵνα, μεταβὰς εἰς Ἐξωκιόνιον καὶ συνεννοηθεὶς μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ, διορίσῃ ἔμμισθόν τινα ταμίαν καὶ ἐπιστάτην, ὑπεύθυνον ἀπέναντι τοῦ τε Συμβουλίου καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς, καθορίσῃ δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀπαιτουμένην ἐν τοιαύτῃ πολυπληθεῖ συρροῇ λαοῦ τάξιν καὶ εὐπρέπειαν.

— *Ἐπισκοπὴ Μεσσήνης.* — Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Περιστερᾶς Μελέτιος τηλεγραφικῶς ἤγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι περατώσας τὴν ἀνατεθεῖσαν αὐτῷ ἐξαρχικὴν ἐντολήν, ἀφῆκεν εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐξάρχου Μεσσήνης καὶ ἐφορείας τῆς Κοινότητος ταύτης, ἐπανῆλθεν εἰς Ἰωάννινα.

— *Ἀντεπισκέψεις.* — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀντεπεσκέψατο ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα τοὺς σεβασμ. μητροπολ. Προύσης, Καλλιουπόλεως καὶ Ἡλιουπόλεως.

— *Μητροπολῖται Βάρνης καὶ Καλλιουπόλεως.* — Τῇ π. δευτέρᾳ ἐπανέκαμψεν ἡ Α. Σ. ὁ μητροπ. Καλλιουπόλεως κ. Ἱερώνυμος, ὃς χάριν τῶν ἑορτῶν τοῦ ἁγίου Πάσχα εἶχε μεταβῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ· χθὲς δ' ἐπανῆλθεν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Βάρνης κ. Πολύκαρπος.

— *Ἀρχιγένεια Καθιδρύματα.* — Ἐν τῇ προχθεσινῇ συνεδρίᾳ τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου διωρίσθη μέλος τῆς Ἐφορείας τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἀρχιγενείων Καθιδρυμάτων ὁ ἐκ τῶν μελῶν ἀξιότιμος Μιχαὴλ Σιφναῖος εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποχωρήσαντος Ἀντ. Σούρλα.

— *Πατριαρχικαὶ προσρήσεις.* — Τοῖς ἐκ τῶν ὁμογενῶν κκ. Γεωργίῳ Φραγκιᾷ, ἀρχιμηχανικῷ τοῦ ὑπουργείου τῶν δημοσίων ἔργων, Γ. Βέλλῃ διευθυντῇ τοῦ «Ταχυδρόμου» καὶ τοῦ «Ἀνατολικοῦ Μηνύτορος», Γ. βέῃ Οἰκιάδῃ, Γ. Δεβετζῇ ἀδελφῷ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, Γεωργίῳ Οἰκονομιδῇ, ἀρχισυντάκτῃ τῆς «Κωνσταντινουπόλεως», Γ. Νούλῃ, Ἰατρῷ Γ. Πολιτάκῃ, Γ. Ἀποστολίδῃ δικηγόρῳ καὶ Γ. Νομικῷ ἄγουσι τῇ π. Τρίτῃ τὴν ἐπίτειον ὀνομαστικὴν αὐτῶν ἑορτήν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τὰς εὐχετηρίους αὐτοῦ προσρήσεις διὰ τοῦ πανοσιολ. Δευτερεύοντος· τῷ δὲ ἄρχοντι Πρωτοψάλτῃ τῆς Μ. Ἐκκλησίας Γ. Βιολάκῃ καὶ Γ. Ι. Παπαδοπούλῳ, διευθυντῇ τῆς Σχολῆς τοῦ Ἐκκλ. Μουσικοῦ Συλλόγου, διὰ τοῦ διακόνου Ἀποστόλου Τρύφωνος.

Τηλεγραφικῶς δὲ διεβιβάσθησαν τὰ πατριαρχικὰ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἑορτῇ αὐτοῦ τῷ ἐλλογίμῳ Γ. Λιανοπούλῳ, Διευθυντῇ τῆς ἐν Χάλκῃ Ἐμπορικῆς Σχολῆς.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ π. Δευτέρᾳ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνελθοῦσα εἰς Βόσπορον ἐπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΕΕ. τὸν Ἀλέξανδρον Καραθεοδωρῆ πασᾶν, ἀρχιμεταφραστὴν τῶν ἀνακτόρων, καὶ τὴν Α. Ε. τὸν ἄρχοντα Μέγαν Λογοθέτην Σταυράκην βέην Ἀριστάρχην.

Ὁμοίως τῇ Τρίτῃ π. μ. ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο ἐν Πέραν τὸν ἐρίτιμον ὁμογενῆ τραπεζίτην Λεωνίδαν Ζαρίφην, παρ' ᾧ καὶ ἐγευμάτισε, καὶ μ. μ. τὰς ΑΑ. ΕΕ. τὸν Ἀλέξ. Παντζίρην βέην, βοηθὸν Διευθυντὴν τῆς ὀθωμ. τραπέζης καὶ τὸν Στέφανον βέην Μουσοῦρον, καὶ ἐν Διπλοκιονίῳ τὴν Α. Ε. τὸν Συμεὼν ἐρέντην Σινιόσογλουν.

Ἐκ Διπλοκιονίου δὲ μετέβη εἰς τὸ ἐν Σισλίῳ νεκροταφεῖον τῆς Ἑλλην. Ὀρθοδόξου Κοινότητος· ἐντεῦθεν κατελθοῦσα καὶ αὖθις εἰς Πέραν ἐπεσκέψατο τοὺς ἀξιοτίμους κκ. Ἀλεξ. Γάγκον, μέλος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ διευθυντὴν τοῦ ἐνταῦθα Σαμιακοῦ ἡγεμονικοῦ Γραφείου, καὶ Ἀντώνιον Σούρλαν, τραπεζίτην.

Προχθὲς ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα αἱ ΑΑ. ΕΕ. ὁ Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆ ἐφέντης καὶ ὁ Ν. Σγουρίδης ἐφέντης.

Χθὲς δὲ ἡ Α. Ε. ὁ Ἀλέξ. Παντζίρης βέης καὶ ὁ ἐκδότης τῆς ἐν Βιέννῃ ἐκδιδομένης «Πολιτικῆς Ἀνταποκρίσεως» αὐλικὸς σύμβουλος κ. L. B. Hahn.

— *Ἔκφρασις εὐχαριστίας.* — Παρεκλήθημεν ὅπως ἀναγράψωμεν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας τῆς ἐν Δεδέ-αγατς ὁμογενοῦς Κοινότητος πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν ἐρίτιμον ὁμογενῆ κ. Γρ. Μαρασλῆν, εὐαρεστηθέντα καὶ νέας ν' ἀποστείλῃ δωρεὰς εἰς ἱερὰ ἄμφια τῷ ἐκεῖ ὀρθοδόξῳ ναῷ, ὅστις καὶ ἀνεκήρυξεν αὐτὸν μέγαν εὐεργέτην αὐτοῦ.

— *Θρησκευτικοδιδακτικοὶ Πίνακες.* — Σὺν τῷ παρόντι φύλλῳ ἀντὶ τοῦ «Περὶ Προτεσταντισμοῦ» παραρτήματος, ὅπερ θέλει ἐξακολουθήσῃ προσεχῶς ν' ἀποστέλληται, ἀποστέλλομεν καὶ τὸν ἕτερον τῶν «Θρησκευτικοδιδακτικῶν Πινάκων» τοῦ ἐξοχωτάτου ἰατροῦ κ. Γεωργ. Εὐγενίδου, τὸν «περὶ Μεταφυσικῶν Θεωριῶν». Ὡς ἐγράψαμεν δ' ἄλλοτε ὁ σκοπὸς τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν εἶνε εὐεργετικὸς ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ναοῦ ἐν Καισαρείᾳ. Οἱ θέλοντες ἄρα ἵνα συντελέσωσιν ὑπὲρ τοιούτου ἱεροῦ σκοποῦ δύνανται ν' ἀποστείλωσι τὴν συνεισφοράν αὐτῶν εἰς τὸ ἐν Κοντοσκαλίῳ ἱερὸν ἀναγνωστήριον, εἰς ὃ ἀνετέθη ἡ καταγάλωσις τῶν ἐν λόγῳ Πινάκων.

ΠΑΡΟΡΑΜΑ

Σελ. 174 στίχ. 35 ἀντὶ *διάσωσιν* γράφε *διάσπασιν*.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ἡ Περσεφόνη Κωνσταντίνου, τὸ γένος Δημητρίου Βίτου, ὑπήκοος Ὀθωμανῆ, τέως μὲν κάτοικος Διπλοκιονίου Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. εὐρωπαϊστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς ἀνδρὸς Κωνσταντίνου Ἀθανασίου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ἄνευ ἔργου καὶ κατοίκου Ταπαούλων. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῇ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτῆς περὶ διαζυγίου ἀγωγὴ θεωρηθήσεται ἐρήμην αὐτῆς. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων)πόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 Μαρτίου 1902.

Ὁ προεδρεύων

Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς 1

Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ὁ Δημήτριος Παναγιώτου Καρατζᾶς, ὑπήκοος Ὀθωμανός, τέως μὲν κάτοικος Πέραν Κωνσταντινουπόλεως, παρὰ τῇ ὁδῷ Γλαβάνη ὑπ' ἀριθ. 6 καὶ ὑπάλληλος τῆς ἑταιρίας Κούκ, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, πρὸ τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ Δικαστηρίου, ὡς ἐπὶ διαζεύξει ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Ἀδελίνης Μαργαρίτας Δημητρίου Παναγιώτου Καρατζᾶ, τὸ γένος Jean Baugrats. Γαλλίδος τὴν ἐθνικότητα, ὑπηκόου Ὀθωμανῆς, διαμενούσης ἐν Πέραν Κωνσταντινουπόλεως παρὰ τῇ ὁδῷ Σοφιαλῇ ὑπ' ἀριθ. 2 bis καὶ τὰ οἰκιακὰ μετερχομένης ἔργα. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον ἡ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζυγίου ἀγωγὴ δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Ταχυδρόμου».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 12 Φεβρουαρίου 1902.

Ὁ Πρόεδρος

† **Κορυτσάς** ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ 2

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

. . . . . .

Διὰ ταῦτα,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμὸν Πρωτοκόλλου 6258 καὶ ἡμερομ. 12 Ὀκτωβρίου 1901 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Ἑλένης Ν. Ροδοκανάκη, τὸ γένος Ἀρκᾶς, ἑλληνίδος ὑπηκόου, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μὲν ὁρμωμένης, ἐν Ὀδησσῷ δὲ τῆς Ρωσίας ταύτῃ προσωρινῶς διαμενούσης, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Κωνσταντίνου Ροδοκανάκη, ὑπηκόου ἕλληνος, τέως μὲν προσωρινῶς διαμένοντος ἐν Ὀδησσῷ, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος,

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας προθεσμίας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων κατὰ τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδεδομένης ταύτης ἀποφάσεως μέσων, ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως ἀντιγράφου καὶ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς, καὶ ἑτέρων ἑξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος» καὶ τῆς ἐν Ὀδησσῷ ρωσικῆς ἐφημερίδος «Βέδομόστι Ὀδέσκαγο Γραδανατσάλστεβα» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησιν αὐτῷ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια χίλια διακόσια τριάκοντα καὶ πέντε (ἀριθμ. 1235), προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβὴν ὡς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρίζεται.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 11 Μαρτίου 1901.

Ὁ Προεδρεύων 2

† **Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2125.

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται ἐν μέρει τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 4464 καὶ ἡμερομ. 1 Αὐγούστου 1901 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Εὐρυδίκης Κ. Φλωρᾶ, θυγατρὸς Βικεντίου Μοντζιέρη, ὡς ἀποδεδειγμένην μόνον κατὰ τὸ θέμα τῆς ἐγκαταλείψεως.

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Κωνσταντίνου Φλωρᾶ, μεταπράτου, τέως μὲν διαμένοντος εἰς Λεμονάδικα Πόλεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς,

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἐφέσεως τεταγμένας προθεσμίας, ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδεδομένης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς καὶ ἑτέρων ἑξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐν-

ταῦθ' ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ, ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἑξακόσια ὀγδοήκοντα καὶ τρία (ἀριθμ. 683), προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβήν, ὁριζομένην κατὰ νόμον εἰς γρόσια ἑκατὸν πεντήκοντα (ἀρ. 150).

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 3 Δεκεμβρίου 1901.

Ὁ Προεδρεύων

† ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ 1

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΔΙΑΡΚΕΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΚΤΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Καλεῖται ὁ Γεώργιος Γρηγοράκης, πρώην ἔμμισθος γραμματεὺς τοῦ ἐν Σμύρνῃ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Φωτεινῆς, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ἵνα τὴν πρώτην δικάσιμον Τετάρτην καὶ ὥραν 9ην τῆς πρωΐας εὐρωπαϊστὶ, μετὰ παρέλευσιν 15 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς διὰ τῶν ἐφημερίδων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως» πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως, γενησομένης δὶς κατ' ἐπανάληψιν, ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἱδρυόντος Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε διὰ πληρεξουσίου νομίμως διωρισμένου διὰ τὸ περὶ ἐξαιρέσεως δικαστῶν ἐκ τοῦ Μ. Δικαστηρίου τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Σμύρνης ζήτημα. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι, ἂν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ περὶ ἧς ἡ κλῆσις ὑπόθεσις δικασθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 28 Μαρτίου 1902.

Ὁ Πρόεδρος

† Ο ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ 2

Ὁ Α' Γραμματεὺς

Π. Δ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠ. ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί·

Δέχεται τὴν ὑπὸ ἡμερομ. 28ην Νοεμβρίου 1901 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Καλήτσας Ι. Μ. Γερογιάννη τὸ γένος Γεωργίου Κρητικοῦ ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Προσκαλεῖ αὐτὸν εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως ἐμφάνισίν του, πρὸς πληροφορίαν προικῴων ἀπαιτήσεων καὶ διατροφῆς αὐτῆς καὶ τοῦ τέκνου της, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῇ «Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ», ἄλλως δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἐν Καρπάθῳ, τῇ 25 Φεβρουαρίου 1902.

Ὁ προεδρεύων

Παπᾶ Ἰωάννης Μυκωνιάτης

Ὁ γραμματεὺς 1

Α. ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠ. ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπάθου,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί·

Δέχεται τὴν ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Μαριγὼς τὸ γένος Γεωργίου Μοσχονᾶ, ὡς νόμιμον,

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐναγομένου Βασιλ. Μ. Πανάρετου, δημοτῶν ἀμφοτέρων Μενοχωρίου, ὑφιστάμενον γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου.

Παρέχει τῷ ἐναγομένῳ τὰ ἔνδικα μέσα τῆς τε ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως,

Ἐπιβάλλει τῷ ἡττηθέντι τὰ ἔξοδα τῆς παρούσης γρσ. 192 3|4 ὡς καὶ τὰ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων γρόσια τριακόσια (300) καὶ

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένου γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Ἰωάννου Μ. Γερογιάννη,

Παρέχει τῷ ἐναγομένῳ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας προθεσμίας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων τῆς ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως,

Διατάττει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ καταδικάζει τὸν ἐναγόμενον ὡς ὑπαίτιον εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων ἀνιόντων εἰς γρόσ. 300.

Ἐν Κάσῳ, τῇ 26 Ἰανουαρίου 1902.

Ὁ προεδρεύων

Παπᾶ Ἠλίας Μαυρῆς

Ὁ γραμματεὺς 1

ΗΛΙΑΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠ. ΠΡΕΣΠΩΝ καὶ ΑΧΡΙΔΩΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ὁ ἐκ Κρουσόβου ὁρμώμενος Νικόλαος Ἰωάννου Σμάρκου, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανός, ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Τρίτην καὶ ὥραν 5 π. μ. τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ ἐν Κρουσόβῳ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Ἐλισάβετ Νικολάου Ι. Σμάρκου θυγατρὸς Μιχαὴλ Πέμα τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Κρουσόβου Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴ θεωρηθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκδιδομένης «Ἐκκλησ. Ἀληθείας».

Ἐν Κρουσόβῳ, τῇ 10 Δεκεμβρίου 1901.

Ὁ Πρόεδρος 2

† **Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν ΑΝΘΙΜΟΣ**

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ΄. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 3 ΜΑΪΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 18

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Ἰανουαρίου

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολίτης Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
† Ὁ Ἀρχιγρ. τῆς Ἱ. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ

Ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρὸς τοὺς αὐτοκλήτως ἀποφαινομένους — Σχολεῖα μέσου αἰῶνος ἰδιαίτατα δὲ τὰ Βυζαντινά — Ἱστορία τοῦ Δικαίου — Τινὰ περὶ τῆς ἐν τῷ γάμῳ ἐπισκοπικῆς ἀδείας ἐν Τουρκίᾳ παρ' ἅπασι τοῖς ὀρθοδόξοις κατὰ τὸ κανονικὸν δίκαιον — Κυπριακὸν ζήτημα — Θλιβεραὶ συγκρούσεις — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἰωάννης μητροπολίτης Καισαρείας — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κοινοποιήσεις — Παράρτημα· «Εὐαγγελ. διδάγματα».

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΥΤΟΚΛΗΤΩΣ ΑΠΟΦΑΙΝΟΜΕΝΟΥΣ

Εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα ἄρθρα τινὰ ἢ ἄλλα δημοσιεύματα εἰς θρησκευτικὰ ἀναγόμενα ζητήματα τινῶν ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν λογιωτάτων γεννᾶται εὐλόγως ἡ ὑπόνοια περὶ τῆς ὑπάρξεως παρ' αὐτοῖς τοιαύτης τινὸς ἀντιλήψεως, καθ' ἣν προκειμένου μὲν περὶ πάσης ἄλλης ἐπιστήμης ἀνάγκη πρὸ παντὸς νὰ ζητηθῇ ἡ γνώμη τῶν ἐπαϊόντων, προκειμένου ὅμως περὶ τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης οὐδεμία τοιαύτη παρίσταται ἀνάγκη. Ἅμα ὡς ὁ λόγος ἔλθῃ περὶ θεολογικῶν ζητημάτων ἕκαστος φρονεῖ, ὅτι εἶνε ἱκανὸς ὀρθῶς περὶ αὐτῶν ν' ἀποφανθῇ. Τοῦτο μετὰ λύπης εἴδομεν συμβαῖνον καὶ ἐσχάτως ἐξ ἀφορμῆς τῶν ἐν Ἐξ Μαρμάροις γενομένων. Ἐννοοῦμεν τὰ ὑπό τινος τῶν ἐνταῦθα ὁμογλώσσων φύλλων (ἴδε «Βυζαντίδα» 25 ἀπριλ. ἐ. ἔ.) γραφέντα, καθ' ἃ δῆθεν **ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀποκρούει κατ' ἀρχὴν** τὴν δι' εἰκόνων μετάδοσιν ἰαματικῆς χάριτος εἰς τοὺς πιστεύοντας. Δὲν θὰ ἐξετάσωμεν ἐνταῦθα κατὰ πόσον τὰ περὶ τῶν ἐν Ἐξ Μαρμάροις θαυμάτων λεχθέντα εἰσὶν ἀκριβῆ κατὰ πάντα. Τοῦτο εἶνε ἔργον τῆς παρ' ἡμῖν ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς. Θεωροῦμεν ὅμως καθῆκον ἡμῶν νὰ δώσωμεν ἁπλῆν τινα διασάφησιν εἰς τὸ θιγόμενον ὑπὸ τοῦ ἐγχωρίου φύλλου ζήτημα ἵνα μὴ παραπλανᾶται εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν ἡ θρησκευτικὴ συνείδησις τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ἐπὶ βλάβῃ ψυχικῇ, καὶ ἐπὶ διασαλεύσει τῶν τιμαλφῶν θρησκευτικῶν αὐτοῦ πεποιθήσεων.

Ὁ γράφων ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν φύλλῳ δέχεται κατ' ἀρχὴν, ὅτι τὰ θαύματά εἰσι δυνατὰ, εἰ καὶ ἥκιστα σαφὴς εἶνε ἡ παρ' αὐτῷ γινομένη διάκρισις μεταξὺ τῶν διὰ θαυμάτων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν δι' ἰατρικῆς θεραπείας ἀφ' ἑτέρου τελουμένων ἰάσεων. Ἀφίνομεν κατὰ μέρος τό γε νῦν τὸν ἄλλον αὐτοῦ ἰσχυρισμὸν, καθ' ὃν δῆθεν «μόνος ὁ Θεὸς τελεῖ θαύματα, οὐδέποτε ὅμως οἱ ἅγιοι αὐτοῦ». Ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ἐν τῇ ὑπ' ὄψιν διατριβῇ ἀντιπαρερχόμεθα, ὡς αὐτοδήλως πεπλανημένα καὶ ἀνιστόρητα, καταδεικνύοντα μόνον τοῖς ἐπαΐουσιν, ὁπόσον βαθεῖαν γνῶσιν τῶν περὶ ὧν πραγματεύεται ἀντικειμένων ἔχει ὁ γράφων, ὅστις, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, μετὰ πολλῆς τῆς ἀφελείας ταὐτίζει ἐν τῷ αὐτῷ ἄρθρῳ τὴν κολυμβήθραν τοῦ Σιλωὰμ μετὰ τῆς ἐν τῇ προβατικῇ πύλῃ Βηθεσδά! (ἴδε αὐτόθι). Δεῖγμα καὶ τοῦτο τρανὸν τῆς περί τε τὴν ἁγίαν Γραφὴν, τὴν Βιβλικὴν Ἀρχαιολογίαν καὶ

τὴν Ἐκκλ. Ἱστορίαν ἐμπειρίας του. Ἐνῷ τοὐναντίον, ἂν στερρῶς εἶχετο τῶν γραφικῶν καὶ ἐκκλησιαστικοϊστορικῶν μελετῶν, οὐδέποτε, ἐσμὲν βέβαιοι, θ' ἀπεδεικνύετο οὕτως ἐλαφρᾷ τῇ χειρὶ καὶ τῇ συνειδήσει παραπαίων, καὶ ταῦτα ἐν οἷς ἥκιστα ἔδει. Διότι ἤδη ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ, μεθ' ὅλον τὸν ἐκ τῆς εἰδωλολατρείας κίνδυνον, ὃν διέτρεχον οἱ Ἑβραῖοι, βλέπομεν, ὅτι μεγάλη θαυματουργικὴ ἰαματικὴ δύναμις ἐκδηλοῦται διὰ μέσου ὑλικῶν ἀντικειμένων, καὶ δὴ ξύλων, ἢ χαλκοῦ, ἢ ὕδατος κλπ. Γνωστὸν ὅτι ὁ διαταγῇ τοῦ Θεοῦ ὑψωθεὶς ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως ὄφις, ὁ χαλκοῦς ὄφις ἐπιλεγόμενος, ἦν ἁπλοῦν μέταλλον ἄψυχον, καὶ ὅμως ἡ δι' αὐτοῦ ἐκδηλωθεῖσα θαυματουργικὴ δύναμις ἦν τόσον μεγάλη, ὥστε ἤρκει μόνον νὰ προσβλέπωσιν αὐτὸν οἱ ὑπὸ φαρμακερῶν καὶ θανατηφόρων ὄφεων δακνόμενοι, καὶ ἀμέσως ἐθεραπεύοντο. Γνωστὰ ἐπίσης τὰ διὰ τῆς ξυλίνης ράβδου τοῦ Μωϋσέως ἐπιτελεσθέντα ἐξαίσια θαύματα ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ, ὡς καὶ τὰ διὰ τοῦ ὑποδειχθέντος αὐτῷ ξύλου, ὃ ἐνέβαλε τοῖς ὕδασι Μερρᾶς (Ἔξοδ. 15,25). Ἐπίσης γνωστὰ τὰ διὰ τῆς θαυματουργοῦ μηλωτῆς τῶν Ἠλιοὺ καὶ Ἐλισσαίου, ἵνα εἰς ταῦτα μόνα ἀρκεσθῶμεν. Ἐρχόμεθα εἰς τὴν Κ. Διαθήκην, τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον. Ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀποστόλων εἰσὶ γνωσταὶ ἰάσεις θαυματουργικαὶ διὰ διαφόρων ὑλικῶν ἀντικειμένων μεταδοθεῖσαι: Ἀρκούμεθα εἰς τὸ ν' ἀναφέρωμεν τὴν ἴασιν τῆς αἱμορροούσης γυναικὸς, ἥτις ἅμα ὡς ἥψατο ἐν πίστει τοῦ κρασπέδου αὐτοῦ, παραχρῆμα ἰάθη, καὶ ταῦτα ἐπὶ δώδεκα ὁλόκληρα ἔτη καταναλώσασα εἰς ἰατροὺς ὅλον τὸν βίον αὐτῆς. Περὶ δὲ τῶν θαυματουργικῶν ἰάσεων τῶν ἀποστόλων ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ βίβλῳ τῶν Πράξεων τὰ ἑξῆς: «**Δυνάμεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεσθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σιμικίνθια, καὶ ἀπαλλάττεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τά τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν**». (Πράξ. 19. 11—12). Καὶ ἀλλαχοῦ: «**Διὰ δὲ τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων ἐγίνετο σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ λαῷ πολλά. . . . . ὥστε κατὰ τὰς πλατείας ἐκφέρειν τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τιθέναι ἐπὶ κλινῶν καὶ κραββάτων, ἵνα ἐρχομένου Πέτρου κἂν ἡ σκιὰ ἐπισκιάσῃ τινὰ αὐτῶν· συνήρχετο δὲ καὶ τὸ πλῆθος τῶν πέριξ πόλεων εἰς Ἰερουσαλὴμ, φέροντες ἀσθενεῖς καὶ ὀχλουμένους ὑπὸ πνευμάτων ἀκαθάρτων, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες**» (αὐτόθι, 5, 12—16). Ἀλλ' ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει καὶ ἕτερον γεγονὸς πασίγνωστον, ὅπερ ἀμεσώτερον σχετίζεται πρὸς τὴν προκειμένην ἐνταῦθα ὑπόθεσιν. Εἶνε γνωστὸν ἐκ τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων, ὅτι καθ' ὃν χρόνον ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐκρέματο ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, διάφορα θαυματουργικὰ σημεῖα ἐγένοντο ὑπὸ τῆς θείας δυνάμεως (σκοτασμὸς τοῦ ἡλίου, σεισμὸς τῆς γῆς κλπ.). Ἰδίᾳ ὅμως σημειωτέον ἐνταῦθα τὸ διὰ τοῦ καταπετάσματος τοῦ ναοῦ τοῦ Σολομῶντος ἐνδειχθὲν σημεῖον, ὅπερ «**καταπέτασμα ἐσχίσθη εἰς δύο ἀπὸ ἄνωθεν ἕως κάτω**» (Ματθ. 27, 51) εἰς σημεῖον βεβαίως, τοῦ ὅτι ἡ θεία χάρις ἐξήρχετο πλέον τοῦ ναοῦ ἐκείνου διὰ παντός, καὶ «**ἀφίετο ὁ οἶκος αὐτῶν ἔρημος**», ὡς προεῖπεν ὁ Χριστός· διότι ἔκτοτε οὐδεμία πλέον προφητικὴ ἢ ἄλλη δύναμις παρουσιάσθη ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ ἑβραϊκοῦ λαοῦ. Τί δὲ ἦτο τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος **καταπέτασμα**, δι' οὗ ἐξεδηλώθη ἓν τοιοῦτον σημεῖον τῆς θείας δυνάμεως; Ὕφασμα ἁπλῶς, ὅπως περιγράφει αὐτὸ τὸ βιβλίον τῆς Ἐξόδου (26, 31). Τὸ ποικιλόχρουν τοῦτο ὕφασμα ἐχρησίμευεν ἐν τῷ ναῷ τοῦ Σολομῶντος, ὅπως χωρίζῃ τὸν καθόλου ναὸν ἀπὸ τὰ «ἅγια τῶν ἁγίων» λεγόμενα.

Ἀφοῦ λοιπὸν, συμφώνως τῇ ἁγ. Γραφῇ, εἶνε δυνατὴ ἡ δι' ἁπλῶν καὶ συνήθων ὑλικῶν ἀντικειμένων (ὑφάσματος, ξύλου, μετάλλου, ὕδατος, κλπ.) μετάδοσις ἢ μᾶλλον **διαβίβασις** καὶ **διοχέτευσις** τῆς θείας δυνάμεως εἰς τοὺς ἐκ πνεύματος καὶ ὕλης συγκειμένους ἀνθρώπους, διὰ τί νὰ παραξενευώμεθα, ἀκούοντες, ὅτι διὰ τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ ἱεροῦ ἀντικειμένου (ἡγιασμένου ὕδατος, ἡγιασμένης εἰκόνος, κλπ.) μεταδίδοται χάρις καὶ δύναμις ἰαματικὴ εἰς τοὺς μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβείας προσερχομένους. Μήπως ἀνάλογόν τι δὲν συμβαίνει καὶ ἐν τοῖς ἱεροῖς μυστηρίοις τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως; Μήπως καὶ ἐκεῖ δι' ὑλικῶν πραγμάτων (ἄρτου, οἴνου, ὕδατος, ἐλαίου, κλπ.), ἅτινα καὶ σημεῖα τῆς χάριτος λέγονται, δὲν μεταδίδοται εἰς τοὺς πιστοὺς ἀοράτως καὶ ὑπεράνω τῶν νόμων τῆς φύσεως θεία τις δύναμις καὶ χάρις;

Ἐκ τοιούτων βεβαίως σκέψεων ὁρμώμενοι καὶ οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοί, ἐν ταῖς ἐν Ρώμῃ κατακόμβαις τῶν ὁποίων οὐκ ὀλίγαι ἀνεκαλύφθησαν εἰκόνες κατὰ τὸν πρὸ μικροῦ λήξαντα αἰῶνα, ἐτίμων, ὡς δεῖ τιμᾶν, καὶ προσεκύνουν τιμητικῶς ἀλλ' οὐχὶ λατρευτικῶς τὰς ἁγίας εἰκόνας, ἠσπάζοντο τὰ λείψανα τῶν ἁγίων καθόλου καὶ τῶν μαρτύρων ἰδίᾳ, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν τῆς μνήμης αὐτῶν συνήρχοντο περὶ τοὺς τάφους των καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν τὴν θαυματουργικὴν αὐτῶν χάριν.

Διὸ βλέπομεν καὶ πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μηδόλως ξενιζομένους ἐπὶ τῇ διὰ τοιούτων ὑλικῶν μέσων παροχῇ τῆς θείας χάριτος. Ἐπὶ τοῦ παρόντος θὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα πρὸς περισσοτέραν πίστωσιν τῶν λεγομένων καὶ πρὸς πλειοτέραν διαφώτισιν τῶν ἄλλως πως φρονούντων ἐπὶ τοῦ προκειμένου μίαν λίαν χαρακτηριστικὴν διήγησιν ἀνδρὸς κατὰ πάντα ἀξιοπίστου, ἱεράρχου μέγα σημαίνοντος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εὐστάθιος ὁ Θεσσαλονίκης, ὃν ὁ πολὺς Κοραῆς δεύτερον μετὰ τὸν μέγαν Φώτιον κατὰ τὴν κλασικὴν μόρφωσιν Ἱεράρχην θεωρεῖ, ὁ διάσημος κλασικὸς σχολιαστὴς τοῦ Ὁμήρου καὶ τοῦ Πινδάρου, ὁ εἴπερ τις καὶ ἄλλος ἐλέγξας καὶ πατάξας τὰς καλογηρικὰς πονηρίας τοῦ μεσαίωνος δι' εἰδικῶν ἐπὶ τούτῳ συγγραφῶν*, διηγεῖται γεγονὸς κατὰ πάντα ὅμοιον πρὸς τὰ ἐσχάτως περὶ τῆς εἰκόνος τῶν Ἓξ Μαρμάρων λεγόμενα, οὗ γεγονότος ὁ ἴδιος ὑπῆρξεν αὐτόπτης μάρτυς. Αὐτὸς δὲ ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκθέτει τὰ πράγματα ὁ σοφὸς Ἱεράρχης αἴρει πᾶσαν ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ ὅτι — «οὐκ ἀνεμώλια βάζει». Ἰδοὺ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος διήγησις, ἣν εὑρίσκομεν ἐν τῇ «περὶ ἁλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης ὑπὸ τῶν Λατίνων (Σταυροφόρων)» εἰδικῇ αὐτοῦ συγγραφῇ. (ἴδε Migne Πατρολογίαν, τόμ. 136, σελ. 125 καὶ ἑξῆς).

«Ἔδεξέ τι τέρας τότε, λέγει ὁ συγγραφεὺς ὁμιλῶν περὶ τῶν λαβόντων χώραν κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἁλώσεως, οὐκ αἴσιον καὶ ἡ πάναγνος Θεομήτωρ, ἡ παρ' ἡμῖν τοῦ ὁδηγεῖν ἐπώνυμος, δεικνῦσα, ὡς ἀποστέργει τὰ καθ' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐθέλει μεθ' ἡμῶν εἶναι. Προοδεύουσα γάρ ποτε τότε καθ' ἡμέραν, ἣ τὸ κῦρος ἔχει τοῦ τοιούτου καλοῦ, καὶ περιελθοῦσα ἔνθα τῆς πόλεως ἡ ἀδελφότης ἤθελε, καὶ ἀποκαθισταμένη αὖθις εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς, καὶ ταῖς εἰσόδοις ἐγγίσασα, οὕτως ὤκνει τὴν εἴσοδον, **ὡς ἀνὰ πόδα χωρεῖν κραταιῶς βιάζεσθαι τὸν αὐτὴν φέροντα, καὶ ἐνιστάμενον βαρύνεσθαι ὅτι μάλα, καὶ πρὸς τῷ καταπίπτειν γίνεσθαι**· καὶ οὐ μόνον ἐκεῖνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλους, ὅσοι συνεπιλάβοιντο. **Καὶ ἦν μὲν τὴν ἀρχὴν ὁ ἐκείνην ἀνέχων ὕποπτος, ὡς οἴκοθεν τοιαῦτα τεχνώμενος,** ὁποῖα πολλοὶ τερθρεύονται. **Ὡς δὲ καὶ ἱεροὶ ἄνδρες, ἀγαθοὶ τὸ ἦθος, καὶ οἷοι μὴ παλαμᾶσθαι τὰ μὴ δέοντα,** συνήραντο ἐγκρατῶς, καὶ πάντες ἐλάττους ἦσαν τῆς τοῦ ἱεροῦ σίγνου (τ. ἔ. σημείου Σ. Η.) ἰσχύος, καὶ οὐκ ἐπείθετο εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἦν, ὡς εἰπεῖν, ἀφόρητον, ὑπέρχεται φόβος ἅπαντας, ὅσον ἐχρῆν παθεῖν ἐχέφρονας· καὶ ἀναπρήσαντες δάκρυα, ὕψωσαν κλαυθμὸν, καὶ φωνὰς ἐπῆραν πρὸς τὸν Ὕψιστον Υἱὸν τῆς παναγνου Μητρός. Καὶ οὐκ ἐνέδωκαν, ἕως τοῦ σημείου ἤδη διαδειχθέντος, εἶτα μόνος ὁ βαστάζων, ἀβάρυντος καὶ ἀπαραπόδιστος, ἤγαγε τὸ ἅγιον μόρφωμα, ἔνθα ἵδρυται. Καὶ ἐδόκει μὲν καὶ τοῦτο τοῖς γενναίοις φρονεῖν ἐλαφρόν· ἡμεῖς δὲ οἱ ἀσθενεῖς ἐβαρυνόμεθα, ὑπονοοῦντες ὅπου νεύει τὰ τοῦ πράγματος».

Τοιαῦτα διαπιστοῦται ὁ σοφὸς τῆς Θεσσαλονίκης Ἱεράρχης, ὃν ὁ διασημότερος τῶν νεωτέρων γερμανῶν ἐκκλησιαστικῶν ἱστοριογράφων ὁ πολὺς Νέανδρος (Neander) ἐν ἰδιαιτέρᾳ περὶ αὐτοῦ πραγματείᾳ παρίστησιν ὡς ἕνα τῶν μᾶλλον πεφωτισμένων καὶ προοδευτικωτέρων θεολόγων τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας τῶν μέσων χρόνων. Ἠδυνάμεθα δὲ καὶ ἄλλα ἀκόμη παρομοίας φύσεως γεγονότα νὰ προσαγάγωμεν, ἀρκούντως μεμαρτυρημένα ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ δὴ καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους, ὡς περὶ τούτων ἐν εἰδικῇ αὐτοῦ μελέτῃ διαπραγματεύεται Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, ἣν ὤφειλε τοὐλάχιστον νὰ γινώσκῃ ὁ γράψας τὰ ἐν τῷ ἐγχωρίῳ φύλλῳ μνημονευθέντα ἀνωτέρω. Ἀλλὰ διὰ τοὺς μὴ ἔχοντας ἀρχὴν τὸ «οὐ με πείσεις, κἂν με πείσῃς» φρονοῦμεν, ὅτι καὶ τὰ ἐκ πολλῶν ὀλίγα ταὐτὰ εἰσιν ἐπαρκῆ.

Α. ΠΙΠΕΡΑΣ

* Τὰς περὶ ὧν ὁ λόγος συγγραφὰς ὑπὸ τὸν τίτλον «Opuscula», τέως ἀγνώστους τῷ λογίῳ κόσμῳ, ἀνακαλύψας ἐσχάτως ἐξέδοτο ὁ γερμανὸς Tafel, περὶ αὐτῶν δὲ ἐκτενῆ ποιούμεθα λόγον ἐν ἀνεκδότῳ εἰσέτι περὶ Εὐσταθίου πραγματείᾳ ἡμῶν.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

ἰδιαίτατα δὲ τὰ βυζαντινά

Πρὸ καιροῦ διατριβαὶ τρεῖς ἐκδοθεῖσαι διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» σκοπὸν εἶχον ἅμα μὲν τὴν περιάθροισιν τῶν ἐν ἐντύποις καὶ χειρογράφοις ἀποσωζομένων εἰδήσεων περὶ τῆς ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς κάτω χρόνοις ἐκπαιδεύσεως[1], ὁρίζουσαι ἅμα, κατὰ τὸ δυνατόν, τίνος μὲν εἴδους καὶ προορισμοῦ δημόσια σχολεῖα παρ' ἡμῖν ἐλειτούργουν, τίνα δ' ἐν χρήσει βιβλία καὶ μαθήματα εἶχον, ἅμα δὲ τὸ παραδεῖξαι τὴν κατὰ καιροὺς ἐκκλησιαστικὴν μέριμναν, ἣν ἐπεδείκνυτο κυρίως τὸ Πατριαρχεῖον τῆς ὑπερκαθημένης τῶν πόλεων ὑπέρ τε τῶν σχολείων καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς τελουμένης ἐποικοδομητικῆς ἐν Χριστῷ καὶ φωτιστικῆς, οὕτως εἰπεῖν, λειτουργίας. Ἀλλ' ὁ φιλίστωρ τοῦ γράφοντος ταῦτα πόθος, ὃν ἐδήλωσεν ἐν μεταγενεστέρᾳ διατριβῇ[2], τῆς συμπληρώσεως τῶν πρὸ δεκατετραετίας γραφέντων, μένει τέως ἄνευ ἱκανοποιήσεως· ἔνθεν βραχεῖά τις ἀνασκοπὴ τοῦ ὅλου θέματος, οὐχὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἑκατονταετηρίδας, ἀλλ' ἀπ' αὐτῆς που τῆς τετάρτης (ἀπὸ τοῦ σωτηρίου κηρύγματος) ἡδίστη μὲν πρὸς ἀνάγνωσιν ἀποδήσεται, παρωθήσει δὲ βεβαίως ὁμογενεῖς ἢ μὴ τοιούτους, πολυΐστορας καὶ περίσσειαν βιβλίων κεκτημένους, πρὸς συμπλήρωσιν. Οὕτω δ' ὁ λόγος οὗτος ὁ καθ' ἱστορίαν, ἵνα μετὰ Μαξίμου τοῦ Τυρίου εἴπωμεν, τῷ μὲν ἀνηκόῳ τερπνότατος ἔσται καθ' ἡδονήν, τῷ δ' εἰδότι, κατ' ἀνάμνησιν, ἐπαγωγότατος.

Οὐδεὶς τῶν παρ' ἡμῖν ἀνέλαβε μέχρι τοῦδε τὸν κάλλιστον ἀγῶνα τῆς ἀθροίσεως τῶν ὧδε κἀκεῖσε διεσπαρμένων εἰδήσεων περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μέχρι τῆς ἁλώσεως σχολείων, εἴτε τῶν ἐν μοναστηρίοις, εἴτε τῶν ἐν μεγάλαις ἢ μικραῖς πόλεσι λειτουργούντων παρὰ βυζαντινοῖς μάλιστα. Κυρίως οἱ «βίοι καὶ πολιτεῖαι» τῶν ὁσίων ἀνδρῶν, ὅσοι τὴν κατὰ Θεὸν ἤνυον ἐν μοναστηρίοις φιλοσοφίαν, αἱ βιογραφίαι πατριαρχῶν καὶ κληρικῶν ἐξόχων ἐπί τε τῇ θύραθεν καὶ τῇ θείᾳ σοφίᾳ, αἱ χρονογραφίαι τῶν βυζαντινῶν, ἐπιστολαί τινες αὐτῶν, ἀρκετὴν ἡμῖν ὕλην παρέχονται πρός τε γνῶσιν *τῶν ἑκασταχοῦ σχολείων*, μεγάλων ἢ μικρῶν, *τῶν ὀνομάτων τῶν διδασκάλων*, πρός τε καθορισμὸν *τῶν ἐν ἑκάστῳ διδασκομένων μαθημάτων* καὶ *τῶν ἐθίμων τῶν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς σχολείοις* τούτοις, ἐξ ὧν, ἁμοῦ μὲν τασσομένων, ἐπιστημόνως δ' εἰδοποιουμένων, δυνατὸν ἵνα λάβωμεν ἰδέαν τινὰ *περὶ τῆς ὑπάρξεως θεσμῶν τινῶν καὶ διατάξεων*, καθ' οὓς ἐλειτούργουν τὰ σχολεῖα τῶν βυζαντινῶν. Τῶν ἐλασσόνων τούτων θεμάτων ἀνέλαβε τὴν ἐξέτασιν ἡ παροῦσα διατριβή.

§

Δυσχερής πως ἡ ἀνεύρεσις εἰδήσεων περὶ μικρῶν τινῶν, ἢ καθὼς σήμερον λέγομεν, προκαταρκτικῶν, ἐν τῇ Δ' ἑκατονταετηρίδι σχολείων· ἀλλ' αἱ μαρτυρίαι, καίπερ ὀλίγαι, τό γ' εἰς ἐμὲ ἦκον, εἰσὶν αὐθεντικαί, δυστυχῶς εἰς ἐπαρχίας ἀναφερόμεναι, ὧν πρωτεύει τῶν καππαδόκων ἡ μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς μητρόπολις, ἡ κατὰ τὴν Δ' ἑκατονταετηρίδα γενομένη «μητρόπολις καὶ καθηγεμὼν τῶν λόγων». Ἡ **Καισάρεια** κατὰ τοὺς χρόνους τούτους διεκρίνετο ἐπί τε σχολείοις καὶ διδασκάλοις, πολλοὺς τοιούτους κεκτημένη, μεταξὺ δὲ τούτων καὶ τοὺς *ἀρίστους τῶν παιδευτῶν*[3], ἐνῷ ἐν τῇ ἀπώτατα τῆς πρωτευούσης ἡμῶν κειμένῃ **Μελιτηνῇ** ἀναφέρονται διδάσκαλοι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους σχεδὸν ὁ Ἀκάκιος καὶ ὁ Συνέδιος, παρ' οἷς ἐμαθήτευε, παῖς ὤν, ὁ μέγας Εὐθύμιος[4] ὁ καθηγητὴς τῆς ἐρήμου, πιθανῶς μετὰ τὰ 380, παραδοθεὶς αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ θείου τῆς Μελιτηνῆς ἀρχιεπισκόπου Ὀτρηΐου· ἦσαν δ' ἀμφότεροι, καθὼς εἴδομεν ἄλλοτε, τῆς ἁγίας ἐν Μελιτηνῇ Ἐκκλησίας ἀναγνῶσται «διαλάμποντες εὐγενείᾳ τε καὶ συνέσει καὶ σωφροσύνῃ».

Κατὰ δὲ τὴν Ε' τῶν ἀπὸ Χριστοῦ Σωτῆρος ἑκατονταετηρίδων μαρτυρίαι τινὲς ποιοῦνται γνωστὴν ἡμῖν τὴν ὕπαρξιν μικροτέρων ἐκπαιδευτηρίων ἐν **Κωνσταντινουπόλει.** Ξενοφῶν ὁ τῆς συγκλήτου πρῶτος, ὁ δι' ἄκραν ἁγιότητα βίου μεταξὺ τῶν ἁγίων γεραιρόμενος, τὴν μὲν πατρίδα κωνσταντινουπολίτης, ἀνὴρ δ' εὐπαίδευτος, διδαχθεὶς ἄρα ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ τοῦ κράτους, Ἰωάννην καὶ Ἀρκάδιον τοὺς υἱούς, οὐχὶ πρὸς τὴν τῶν κοινῶν

1. «Σχολεῖα καὶ Βιβλία κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα» ἐν τόμῳ Η', σελ. 303—306 καὶ 310—312. «Σχολεῖα καὶ Βιβλία κατὰ τὸν ΙΗ'» σελ. 318—321, 329—330, 334—338 καὶ 343—345= «Πνευματικὴ κίνησις τοῦ γένους ἡμῶν κατὰ τὰ πρῶτα τοῦ ΙΘ' αἰῶνος ἔτη» ἐν τέλει τοῦ Η' καὶ καθ' ὅλον τὸν Θ' τόμον.

2. «Γνῶσις χρήσιμα τῇ ἱστορίᾳ τῆς παρ' ἡμῖν παιδείας» τόμ. ΙΘ' «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» σελ. 377.

3. Βίος Γρηγορίου Θεολόγου, ὑπὸ Γρηγορίου πρεσβυτέρου· Migne Patrologiæ Græcæ, τόμ. ΑΕ', στήλη 248.

4. Βίος Εὐθυμίου τοῦ μεγάλου· Migne Patrol. Græcæ τόμ. ΡΙΔ', στήλη 601.

γραμμάτων γνῶσιν, οὐχὶ δῆλα δὴ πρὸς τὴν ἐν συνοδικτικοῖς σχολείοις σπουδήν, ἀλλ' «ἐπεὶ νόμιων αὐτοὺς ἠβούλετο γνῶσιν ἔχειν, πρὸς πόλιν βηρυττὸν ἐκτέμπει[5]· ἐξ οὗ τεκμαιρόμεθα τὴν ὕπαρξιν ἐν Κωνσταντινουπόλει σχολείων τῆς κατωτέρας, ὡς σήμερον λέγομεν, παιδεύσεως. Ἐπίσης δὲ τὰ κατὰ τὸν βίον Ἰωάννου τοῦ καλυβίτου, τοῦ «διὰ Χριστὸν πτωχοῦ» κατὰ τὴν φρασεολογίαν ἐκείνων τῶν χρόνων, παρέχονται μαρτυρίαν τῆς τε λειτουργίας σχολείων κατωτέρων ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ πόλει τοῦ κράτους καί τινος ἐθίμου παρ' αὐτοῖς ὄντος ἐν χρήσει. Ὁ καλυβίτης Ἰωάννης ἦν ὁ νεώτερος τῶν παίδων, τοῦτον δ' οἱ γονεῖς «παρέδωκαν εἰς τὴν παιδείαν διδασκάλῳ[6] . . . πληρῶται τὰ τῆς παιδείας πρότερα γράμματα». Σπουδαίαν ἐπίσης ἔχομεν μαρτυρίαν περὶ τῶν τοιούτων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ σχολείων ἐπὶ Λέοντος αὐτοκράτορος τοῦ Θρακὸς, ἤτοι μικρῷ μετὰ τὰ μέσα τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος, τὴν βιογραφίαν Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν γενομένου σαλοῦ. Σκύθης τὸ γένος, ἠγοράσθη ὑπὸ τοῦ πρωτοσπαθαρίου Θεογνώστου, ὅστις «δίδωσιν αὐτὸν παιδεύεσθαι τὰ ἱερὰ γράμματα[7] (οὕπω ἑλληνιστὶ ὁμιλεῖν εἰδότα). Νηπάλεος δὲ ὢν τῇ διανοίᾳ ἑαυτοῦ ὁ παῖς ἐν τάχει ἐξέμαθεν ἅπαντα τὰ παρατιθέμενα αὐτῷ παρὰ τοῦ διδασκάλου αὐτοῦ *θεῖα γράμματα*».

Κατὰ τὴν ΣΤ' ἑκατονταετηρίδα σαφὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ διγλώσσου ἱστοριογράφου Προκοπίου περὶ τῶν ἐν **Κωνσταντινουπόλει** σχολείων τῶν κοινῶν γραμμάτων, πλειόνων τοῦ ἑνός, ὡς εἰκός, ἰδίως ἐπὶ τοῦ Μ. Ἰουστινιανοῦ· ταῦτα δὲ καλεῖ «σχολεῖα γραμματιστῶν[8]». Εἶχον δὲ καὶ αἱ ἐπαρχίαι τοιαῦτα σχολεῖα. Πρὸ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου, μάλιστα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, ἡ τῆς Γαλατίας **Ἀναστασιούπολις** εἶχε σχολεῖον τῶν κοινῶν γραμμάτων[9], ἐν δὲ τῇ τῆς Φρυγίας **Αὐγουστοπόλει** γινώσκεται[10] καὶ ὁ διδάσκων, Εὐτύχιος πρεσβύτερος ὁ θαυματουργός, τῷ 520, τὰ κατώτερα καὶ στοιχειώδη γράμματα. Τοῦ δ' ἐκκλησιαστικοῦ ἱστοριογράφου Εὐαγρίου ἡ μαρτυρία, τοὐλάχιστον περὶ τῶν κατὰ ταύτην τὴν ἑκατονταετηρίδα σχολείων τούτων, ἔστι καὶ πολύτιμος διὰ τὸν τρόπον τῆς διεξαγωγῆς τῆς διδασκαλίας· διότι, γράφων δὶς περὶ τῶν πρώτων καὶ στοιχειωδῶν αὐτοῦ σπουδῶν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον[11] «οἱ εἰς φῶς με προαγαγόντες *ἐς χαμαιδιδασκάλου φοιτῶντα περιαγόμενοι*» — καὶ «*ἐς χαμαιδιδασκάλου ἔτι φοιτῶντα*», δείκνυσιν ὅτι τὰ μικρὰ παῖδια ἐκαθέζοντο χαμαί, τὰ δὲ τοιαῦτα σχολεῖα, ἃ καλεῖ *γραμματιστῶν* ὁ Προκόπιος, ἕτεροι δὲ σχολεῖα τῶν ἱερῶν γραμμάτων, ἐκαλοῦντο καὶ *χαμαιδιδασκαλεῖα*. Ἡ παρὰ τῷ Εὐαγρίῳ φερομένη μικρὰ αὕτη σχολὴ ἦν ἡ τῆς **Ἀπαμείας** τῆς Συρίας.

Τῶν δὲ κατὰ τὴν Ζ' ἑκατονταετηρίδα σχολῶν ἐμνήσθην μὲν ἄλλοτε[12] τῆς ἐν **Τραπεζοῦντι** τοῦ Πόντου, κατὰ τὴν τοῦ ἁγίου Εὐγενίου μονήν, ἀναφέρω δὲ νῦν τὴν ἐν **Πραιτωρίοις**, πλησίον Ἀκράγαντος τῆς Σικελίας, σχολήν, μικρὰν βεβαίως, ἤτοι τῶν ἱερῶν γραμμάτων· τὸν γὰρ ἐν αὐτῇ διδάσκοντα βλέπω γραφόμενον[13] γραμματιστήν. Οὐδεμίαν ἑτέραν δυνάμενος ἱστορῆσαι, μεταβαίνω εἰς τὰς μετὰ ταῦτα, τῆς Η' δῆλα δὴ καὶ τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος.

Σχεδὸν ἐν ἀρχαῖς τῆς Η' ἀναφέρονται μικρὰ σχολεῖα, τῶν κοινῶν γραμμάτων, ἐν **Κωνσταντινουπόλει.** Στέφανον τὸν ὁμολογητὴν παρέδωκαν, μόλις ἑξαέτη γενόμενον, οἱ γονεῖς «εἰς τὴν τῶν ἱερῶν γραμμάτων μάθησιν προπαιδείας[14]», τοῦτο δ' οὕτω γραφόμενον δηλοῖ ὅτι καὶ *προπαίδεια* τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἐκαλεῖτο κοινότερον ἡ ἐν τοῖς σχολείοις τούτοις διδασκαλία. Κατὰ τὰ τέλη τῆς Η' ταύτης ἑκατονταετηρίδος ὑπῆρχεν ἐν **Κυδωνίᾳ** *τῆς Κρήτης* σχολὴ μικρά, ὅπου Νικόλαος Στουδίτης[15] ὁ ἱερὸς ἀνήρ, ὢν ἔτι παῖς, συνεπλήρου «τὴν τῶν στοιχείων κατάληψιν καὶ τὴν προπαιδείαν τῶν μαθημάτων». Ἐν δὲ τῇ πρωτευούσῃ τοῦ κράτους, συγχρόνως σχεδὸν γινώσκομεν τὴν μικρὰν παρὰ τῇ περιωνύμῳ μονῇ τοῦ Στουδίου σχολήν, τοσούτῳ μᾶλλον δι' ἡμᾶς περισπούδαστον, ὅσῳ καὶ τῆς οἰκοδομῆς ἔτι λαμβάνομεν ἀμυδρὰν γνῶσιν, καὶ ἡ

5. Βίος Ξενοφῶντος· αὐτόθι τόμ. ΡΙΔ', στ. 1016.

6. Βίος Καλυβίτου, ὑπὸ Συμεὼν Μεταφραστοῦ· Migne, ΡΙΔ', στ. 568.

7. Βίος Ἀνδρέου τοῦ σαλοῦ, ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ πρεσβυτέρου· Migne, ΡΙΑ', στ. 632, § 6'.

8. Προκοπίου Καισαρέως Ἀνέκδοτα· Βόννης σελ. 118.

9. Βίος καὶ πολιτεία Θεοδώρου Συκεώτου, παρὰ Θεοφίλῳ Ἰωάννου, ἐν «Μνημείοις Ἁγιολογικοῖς»· σελ. 365 καὶ 367.

10. Βίος Εὐτυχίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὑπὸ Εὐστρατίου πρεσβυτέρου· Migne ΠΣΤ' στ. 2284.

11. Εὐαγρ. Ἐκκλησ. Ἱστορίας βιβλ. Δ', § 26 καὶ 29.

12. α' Ἐκκλησ. Ἀληθείας» τόμ. ΙΘ', σελ. 380· ἰδὲ τὴν αὐτόθι παραπομπὴν κατὰ Περικλέα Τριανταφυλλίδην.

13. Βίος Γρηγορίου Ἀκραγαντίνων, ὑπὸ Μεταφραστοῦ· Migne, ΡΙΣΤ', στ. 209.

14. Στεφάνου τοῦ νέου βίος, ὑπὸ Στεφάνου διακόνου· παρὰ Migne, Ρ', στ. 1081.

15. Νικολάου Στουδίτου βίος· Migne, ΡΕ', στ. 869.

πρῶτος ἴσως ὁ ἱερὸς Θεόδωρος ὁ Στουδίτης συνέστησεν ἢ διέταξε τοὐλάχιστον τὰ κατ' αὐτήν· ὁ γὰρ ἀνώνυμος τοῦ Νικολάου Στουδίτου βιογράφος ταῦτα γράφει· ὅτι τὸν Νικόλαον τοῦτον, παῖδα ὄντα, «πρὸς τὸ ἔναγχος τῆς **μονῆς (Στουδίου)** *καταγώγιον τῶν παίδων* τοῖς ὁμήλιξι συναυλίζεσθαι [ἐκέλευσε] τὴν τῶν γραμμάτων ἐκπαιδευόμενον μάθησιν. *Ἤρτητο γὰρ ἰδίως, οὐ πόρρω που τῆς μονῆς,* ὑπὸ τοῦ μεγάλου [τοῦ Θεοδώρου Στουδίτου δηλ.] *οἱ παῖδες ἐν ἑνὶ δωματίῳ ἀεὶ διατρίβοντες*». Συμπέρασμα βραχύτατον: ὅτι οὐκ ἐν τῇ μονῇ, ἀλλ' ὀλίγον ἀπ' αὐτῆς ἀπέχουσα, ἡ σχολὴ ἵδρυτο[16], καὶ ὅτι μία μόνον αἴθουσα συνήγειρε τοὺς παῖδας. Μικρᾶς δέ τινος τοιαύτης σχολῆς, περὶ τὰ τέλη τῆς Η' ἢ τὰς ἀρχὰς τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος ἐν **Κωνσταντινουπόλει** λειτουργούσης, καὶ τὸν διδάσκαλον γινώσκομεν καὶ τὴν τοποθεσίαν, ἐν ᾗ ἔκειτο· Γραμματιστοῦ δ' ἦν αὕτη σχολή, κειμένη μὲν εἰς τὰ Σῴρακίου[17], διδάσκαλον δ' ἔχουσα Κωνσταντῖνον, υἱὸν Τζαγγαρίου[18] τὸν καὶ Κασσυματᾶ, αὐτὸν ἐκεῖνον, ὅστις, μετὰ ταῦτα γενόμενος μοναχὸς ἔν τινι μονῇ, κατόπιν δ' ἡγούμενος τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῶν Μητροπολιτῶν καὶ κατὰ τὴν ἀπόκαρσιν μετονομασθείς Ἀντώνιος, ὕστερον ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Συλαίου τῆς Παμφιλίας, εἰκονομάχος, δυστυχῶς, φανείς· ἦρθη δὲ καὶ ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως[19], εὐνοίᾳ Μιχαὴλ τοῦ Τραυλοῦ, τοῦ προτελευταίου τῶν εἰκονομάχων αὐτοκρατόρων.

Περὶ τὰ μέσα τῆς Θ' ἑκατονταετηρίδος ἡ τῆς **ἐν Ἰσαυρίᾳ Δεκαπόλεως Εἰρηνόπολις** εἶχε σχολὴν κοινῶν γραμμάτων[20], περὶ τὰ τέλη δὲ τῆς αὐτῆς ἐλειτούργει καὶ ἐν **Θεσσαλονίκῃ** τοιαύτη σχολὴ παίδων[21].

Κατὰ τὰς ἀρχὰς δὲ τῆς Ι' γινώσκομεν τὴν ἐν **Τραπεζοῦντι** σχολὴν τῶν κοινῶν γραμμάτων, ἐν ᾗ τὰ πρῶτα νάματα τῆς σωτηρίου κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους παιδεύσεως ἤντλησεν Ἀβράμιος ὁ κατόπιν Ἀθανάσιος[22], ὁ μακάριος τῆς ἱερᾶς καὶ μεγίστης ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Λαύρας κτίτωρ. Κατὰ τὴν τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἀορίστως εὑρίσκομεν γινομένην μνείαν μικρᾶς σχολῆς ἐν **Κωνσταντινουπόλει**, μνείαν δὲ καὶ τοῦ διδάσκοντος ἐν αὐτῇ[23]· πρόκειται περὶ τοῦ ὁσίου Νικηφόρου ἐπισκόπου Μιλήτου· «οἷος τε ἦδη ὢν καὶ μαθημάτων ἀντιλαμβάνεσθαι, ὄγδοον ἀνύων ἔτος, ἐπ' αὐτῷ τούτῳ πρὸς τὴν βασιλεύουσαν πέμπεται..... προσδέχεται δὲ κηδεμονικῶς τε καὶ προσηνῶς ὑπὸ μαγίστρου τοῦ Μωσελλοῦ τὴν ἱερὰν Γραφὴν μόνην παιδευθησόμενος, οὐκ ἀνεχομένων τῶν προστατῶν τὸ γνήσιον καὶ γόνιμον τῆς ψυχῆς τοῦ παιδὸς ἐκσπόρους ἐμμωμῆσαι μαθήμασιν». Γνωστὴ μοι δ' ἔστιν ἐπίσης ἡ ἐν τῇ (ἢ παρὰ τῇ) *μονῇ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου*, οὐ μακρὰν τῆς **Ἀπολλωνιάδος**[24] λίμνης, κειμένη σχολή, ἐν ᾗ παῖς ὢν ἐδιδάχθη Παῦλος ὁ μετὰ ταῦτα διάσημος ἐν τῷ ὄρει τοῦ Λάτρου μοναχός. Περὶ δὲ τὰ ἔτη 973—981 ἐλειτούργει σχολὴ μικρὰ τῶν ἱερῶν γραμμάτων ἔν τινι χωρίῳ οὐ μακρὰν τῆς ὑπὸ **Σιπύλῳ Μαγνησίας**, τῆς δὲ σχολῆς ταύτης τὸν διδάσκαλον γινώσκομεν, πρεσβύτερον μὲν ὄντα, Λεόντιον δ' ὀνομαζόμενον[25].

Αἱ μετὰ τὴν Ι' ἑκατονταετηρίδα σχολαὶ θέλουσι διδάξει ἡμᾶς ἐν τῷ θέματι τούτῳ πλείονα, μεθ' ἃ μέλλομεν ἰδεῖν τὰς τελειοτέρας σχολάς, ὧν ὅπερθεν ἐτάττοντο αἱ πράγματι ἐπιστημονικαί.

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

---

16. πηγαί, αἱ τῆς σημειώσεως 15.

17. περί τε Σῳρακίου καὶ τῶν αὐτόθι ναῶν ἴδε Μ. Ι. Γεδεών «Βυζαντινὸν Ἑορτολόγιον», σελ. 50,77,117,153,158.

18. πιθανῶς υἱὸν ὑποθηματοποιοῦ.

19. ἀδήλου, περὶ Λέοντος ἀρμενίου (συνεζεύχθη τῷ Λέοντι Γραμματικῷ) Βόννης, σελ. 350—351. Μ. Ι. Γεδεών Πατριαρχικοὶ πίνακες· σελ. 273.

20. Βίος Γρηγορίου Δεκαπολίτου, παρὰ Θεοφίλῳ Ἰωάννου· Ἁγιολ. Μνημεῖα, σελ. 131.

21. αὐτόθι, ἐν τῇ αὐτῇ βιογραφίᾳ σελ. 149.

22. Βίος καὶ πολιτεία Ἀθανασίου τοῦ ἐν τῷ Ἄθῳ· ἐν τῇ «Καλοκαιρινῇ» Ἀγαπίου Λάνδου.

23. Βίος τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν ἐπισκόπου Μιλήτου Νικηφόρου, ἐν Analecta Bollandiana, τόμ. ΙΔ', σελ. 136—137.

24. Vita Sancti Pauli Junioris, in monte Latro. Βρυξέλλαι, 1892, σελ. 21.

25. Μ. Ι. Γεδεών «Γνώσεις ἐκ τοῦ Τυπικοῦ τῶν μονῶν τοῦ Γαληνίου ὄρους». Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1898, σελ. 11—12.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ*

Περίοδος Ε'. Τὸ Δίκαιον ἐξελληνιζόμενον

(566—1453 μ. Χ.)

Ἐκλογὴ Ἰσαύρων.—Τὰ συγγράμματα τοῦ Ἰουστινιανοῦ συνετάχθησαν πάντα εἰς λατινικήν, ἐνῷ ἐν Βυζαντίῳ ἡ κρατοῦσα γλῶσσα ἦν ἡ ἑλληνική· ἐξ ἀνάγκης ἑπομένως μετεφράσθησαν ταῦτα ἄλλοτε μὲν ἐκτενέστερον, ἄλλοτε δὲ συντομώτερον, σπανίως ὅμως πιστῶς καὶ αὐτολεξεί,

* Ἐκ τῶν παραδόσεων Θάλητος Ἀντωνιάδου ἐν τῇ Ε' τάξει τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

ὡς διέταξεν ὁ Ἰουστινιανός. Αἱ μεταφράσεις αὗται τῶν Πανδεκτῶν, τῶν Εἰσηγήσεων καὶ τοῦ Κώδικος ἐντὸς μικροῦ, διὰ τὸ ἀκατάληπτον τῶν πρωτοτύπων, παραμεληθέντων διὰ τοῦτο, ἀπέβησαν οἱ κυρίως νόμοι. Τὰς μεταφράσεις ταύτας ἐπικολούθησε φιλολογικὴ οὕτως εἰπεῖν εἰς Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐπεξεργασία τοῦ δικαίου καὶ ἀναφαίνονται ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰουστινιανοῦ νομικὰ συγγράμματα, ἰδιωτικὰ καὶ ἄνευ κύρους νομοθετικοῦ· ἐκ τούτων διεσώθη ἓν «αἱ Ροπαὶ» ἀγνώστου συγγραφέως, συνταχθὲν ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου (610—641 μ. Χ.) καὶ ἀπάνθισμα ὂν τῶν περὶ χρόνου καὶ προθεσμιῶν διατάξεων τοῦ Ἰουστινιανείου Δικαίου. Ἕνεκα τῆς πληθύος τῶν ἄνευ κύρους τούτων συγγραφῶν καὶ ἕνεκα τῆς ἀβεβαιότητος, τίνες εἰσὶν οἱ ἰσχύοντες νόμοι, ἐθεωρήθη ἀπαραίτητος ἡ σύνταξις καὶ δημοσίευσις νόμου· οἱ Ἴσαυροι ὅθεν, Λέων καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ Κωνσταντῖνος ἐξέδοντο ἑλληνιστὶ κατὰ τὸ 740 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «**Ἐκλογὴ τῶν Νόμων**» ἐν τίτλοις 18, ὡς ἐπιτομὴν μὲν τῶν Ἰουστινιανείων διατάξεων, ἐπιφέρουσαν ὅμως σπουδαιοτάτην μεταρρύθμισιν ἐπὶ τοῦ δικαίου τοῦ γάμου, τῆς πατρικῆς ἐξουσίας καὶ τῆς κληρονομίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν περὶ οἰκογενείας, ἃς εἰσήγαγεν ὁ χριστιανισμός, καὶ τῶν καθαρῶς ἑλληνικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους. Τὸ μῖσος ὅμως, ὅπερ ἐπέσυρον καθ' ἑαυτῶν οἱ εἰκονομάχοι Ἴσαυροι καὶ τὸ ἐπίτομον ἴσως τοῦ νόμου τούτου, ἐπήγαγον ταχύτατα τὴν ἔκπτωσιν καὶ ἀχρηστίαν αὐτοῦ, τῶν νομοδιδασκάλων καὶ δικαστῶν πάλιν ἀνατρεχόντων εἰς τὰς συλλογὰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ. Νέαι ὅθεν συγγραφαὶ καὶ νέα ὑπομνήματα συνετάσσοντο, ἡ δὲ διὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν νόμων τῶν Ἰσαύρων μὴ θεραπευθεῖσι ἀνάγκη, ἀνεφάνη ἐπιτακτικωτέρα, 300 ἔτη περίπου μετὰ τοὺς νόμους τοῦ Ἰουστινιανοῦ.

Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι κατὰ τὸ 863 ἐγένετο ἡ ἐπεξεργασία τοῦ Νομοκάνονος εἰς 14 τίτλους, ἥτις κατὰ διδόμενα μεταγενεστέρως δῆθεν ἐξαγόμενα, ἀποδίδεται εἰς τὸν Πατριάρχην Φώτιον.

Πρόχειρος Νόμος καὶ Ἐπαναγωγή. Τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπάρξεως νόμου μετὰ κύρους νομοθετικοῦ θέλων νὰ θεραπεύσῃ ὁ αὐτοκράτωρ Βασίλειος ὁ Μακεδὼν (867—886) καὶ νὰ ἐπαναφέρῃ διευκολύνων τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Ἰουστινιανείου Δικαίου, οὗτινος ἡ γνῶσις ἐντελῶς εἶχεν ἐκλείψει, διέταξεν, ἵνα οἱ ἐν ταῖς Εἰσηγήσεσι τοῖς Πανδέκταις, τῷ Κώδικι καὶ ταῖς Νεαραῖς, περιεχόμενοι νόμοι συμπεριληφθῶσιν, ἐπεξεργασθῶσι καὶ ἐξελληνισθῶσιν· οὕτω κατὰ τὸ 879 μ. Χ. ἐδημοσίευσε σύντομον ἐγχειρίδιον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «**ὁ Πρόχειρος Νόμος**» διηρημένον εἰς 40 τίτλους καὶ ἐκδοθὲν ἐπ' ὀνόματι τῶν αὐτοκρατόρων Λέοντος, Κωνσταντίνου καὶ Βασιλείου. Τοῦτο διεσώθη μέχρις ἡμῶν καὶ μεταξὺ ἄλλων περιλαμβάνει διατάξεις τινὰς ἐκ τῆς ἐκλογῆς τῶν νόμων τῶν Ἰσαύρων, ἣν ρητῶς δι' αὐτοῦ κατήργησε. Συγχρόνως κατὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν ἐγένετο σχέδιον ἑτέρου ἐγχειριδίου, μὴ δημοσιευθέντος ἐπισήμως, ἀλλὰ διασωθέντος ὡς δημοσιευθέντος ὑπό τινος ἀγνώστου ἀργότερα ἐπ' ὀνόματι τῶν αὐτοκρατόρων Βασιλείου, Λέοντος καὶ Ἀλεξάνδρου (ἀδελφοῦ τοῦ Λέοντος βασιλεύσαντος ἐπ' ὀλίγον τῷ 912) ὑπὸ τὸν τίτλον «**Ἐπαναγωγὴ τῶν Νόμων**». Εἰς τὸ προοίμιον τοῦ Προχείρου Νόμου καὶ τῆς Ἐπαναγωγῆς λέγεται ὅτι ὁ Βασίλειος διέταξε τὴν σύνταξιν μεγίστης συλλογῆς πάντων τῶν νόμων, οἵτινες ἔμελλον νὰ ἰσχύωσι· καὶ ὅτι μὲν ἡ σύνταξις ἤρξατο εἶναι βέβαιον, κατὰ πόσον ὅμως ἐπροχώρησε τυγχάνει ἡμῖν ἄγνωστον.

Τὰ Βασιλικά. Ὁ υἱὸς τοῦ Βασιλείου ὁ αὐτοκράτωρ Λέων ὁ Σοφὸς (886—912) ἔφερεν εἰς πέρας τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀρξαμένην συλλογὴν τῶν νόμων ἑλληνιστὶ, δημοσιευθεῖσαν ἐπισήμως ὡς νόμον τοῦ κράτους κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ διαιρουμένην εἰς βιβλία 60 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «**τὰ Βασιλικὰ**» ἤτοι τὰ Βασιλικὰ βιβλία, ἢ οἱ Βασιλικοὶ νόμοι, οὓς οἱ μεταγενέστεροι Βυζαντινοὶ ἀπεκάλεσαν πολλάκις **πλάτος τῶν νόμων.** Ὁ νόμος οὗτος, ἑλληνικὸς πλέον ἐντελῶς νόμος, ἐκδοθεὶς κατὰ τὰ συγγράμματα τοῦ Ἰουστινιανοῦ, τὰς ὡς ἐκ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐπενεχθείσας μεταβολὰς εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον, καὶ τὰ κρατοῦντα ἑλληνικὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, εἶναι βεβαίως ὁ τελειότερος νόμος ὁ ἐκδοθεὶς μετὰ τὸν Ἰουστινιανόν, ἰσχύσας καὶ ἰσχύων ὡς νόμος καθ' ἅπαν τὸ μετὰ ταῦτα μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν μακρὸν διάστημα. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεώς του μέχρι σήμερον, ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας, ἀνατρέχομεν πάντοτε εἰς τὸ Corpus juris, τὸ πρωτότυπον ἐξ οὗ ἠντλήθη, ἀλλ' οὐδέποτε τὰ Βασιλικὰ ἔπαυσαν, οὐδὲ πρέπει νὰ παύσωσι,

θεωρούμενα ὡς ὁ κρατῶν παρ' ἡμῖν νόμος. Ἐκ τῶν 60 βιβλίων αὐτοῦ περιεσώθησαν ἡμῖν πλήρη μὲν 36, ἐλλιπῆ δὲ 7 καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν 17, μόνον ἀποσπάσματα. Ἡ παραπομπὴ εἰς τὰ Βασιλικὰ ἢ ἡ παράθεσις αὐτῶν γίνεται: Βασιλικῶν Βιβλίον XXII τίτλος 1 § 21, ἢ συντομώτερον Β (ΚΒ' 1) 21.

Νεαραὶ Λέοντος. Ὁ αὐτοκράτωρ Λέων μεταξὺ τῶν ἐτῶν 887—893 ἐξέδοτο ἑλληνιστὶ Νεαρὰς διατάξεις ὑπ' αὐτοῦ δημοσιευθείσας εἰς συλλογὴν ἐπίσημον, περιλαμβάνουσαν 113, προσαρτωμένην συνήθως κατόπιν τῶν Βασιλικῶν.

Ἐπιτομὴ τῶν νόμων. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (912), ἀνηλίκου ἔτι ὄντος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ ἐπὶ τῆς βασιλείας Ρωμανοῦ τοῦ Λακαπηνοῦ κατὰ τὸ 920 ἐδημοσιεύθη ἡ Ἐπιτομὴ τῶν νόμων, πραγματεία περὶ δικαίου παρ' ἀγνώστου, εἰλημμένη ἐκ τῆς Ἰουστινιανείου νομοθεσίας καὶ ἐκ τοῦ Προχείρου Νόμου τοῦ Βασιλείου καὶ διηρημένη εἰς 50 τίτλους. Ἡ ἐπιτομὴ τῶν νόμων διεσώθη πλήρης.

Ἕτερα συγγράμματα Νομικά. Ἐπειδὴ οἱ μετὰ τὸν Ἰουστινιανὸν δημοσιευθέντες νόμοι δὲν ἦσαν πλήρεις, καταλείποντες χάσματα, μηδ' αὐτῶν τῶν Βασιλικῶν ἐξαιρουμένων, παρίστατο ἡ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη τῆς προσφυγῆς εἰς τὰς συλλογὰς τοῦ Ἰουστινιανοῦ, ὅθεν πολλοὶ νομικοὶ ἐπεχείρησαν δι' ἀπανθισμάτων ἐκ τῶν συλλογῶν τῶν ἀρχαίων νόμων καὶ ἐκ τῶν μετέπειτα ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων δημοσιευθέντων ν' ἀναπληρώσωσι τὴν ἔλλειψιν ταύτην, δημοσιεύοντες ὑπὸ διαφόρους ἐπιγραφὰς συγγράμματα ποικίλα, ἐκ τῶν ὁποίων διεσώθησαν ἡμῖν τὰ ἀκόλουθα:

1] Περὶ τὰ 870 ἀνεδημοσιεύθη ἐπαυξηθεῖσα κατὰ πολὺ ἡ Ἐκλογὴ τῶν νόμων τῶν Ἰσαύρων, κατὰ τὰς διατάξεις προσεγγίζουσα μᾶλλον πρὸς τὸ Ἰουστινιάνειον δίκαιον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν **«Ἰδιωτικὴ Ἐκλογὴ ἐπηυξημένη»** (Ecloga privata aucta)[1].

2] Περὶ τὰ μέσα τοῦ ι' αἰῶνος (950) ἐδημοσιεύθη ἐπεξεργασία τῆς κατὰ τὸ 920 δημοσιευθείσης Ἐπιτομῆς τῶν νόμων ἐπὶ Ρωμανοῦ τοῦ Λακαπηνοῦ, κατὰ τὴν ἀλληλουχίαν τῶν τίτλων τοῦ Προχείρου Νόμου μετὰ προσθηκῶν πολυτίμων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν **«Ἐπιτομὴ τροποποιημένη κατὰ τὸ Πρόχειρον»** (Epitome ad Prochiron mutata).

3] Περὶ τὸ 960 συνετάχθη ἐπίσης παρ' ἀγνώστου **«Σύνοψις τῶν Βασιλικῶν»** (Synopsis Basilicorum) κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν, κατὰ τοῦτο πολύτιμος, καθόσον ἐστὶ πλήρης συλλογὴ τῶν διατάξεων τῶν Βασιλικῶν, ἐξ ἧς ἠδυνήθησαν νὰ ἐννοήσωσι τὸ περιεχόμενον τῶν ἐλλειπόντων χωρίων ἐκ τοῦ κειμένου αὐτῶν.

4] Κατὰ τὸν ια' αἰῶνα (1000—1100) ἐδημοσιεύθη παρ' ἀγνώστου ἀπάνθισμα ἐκ τῆς Ἐκλογῆς, τοῦ Προχείρου καὶ τῆς Ἐπιτομῆς, κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκολουθοῦσα τὴν διαίρεσιν τῆς Ἐκλογῆς, μετὰ προσθηκῶν καὶ ἀφαιρέσεων ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν **«Ἐκλογὴ τροποποιημένη κατὰ τὸ Πρόχειρον»** (Ecloga ad Prochiron mutata).

5] Τῆς αὐτῆς ἐποχῆς τοῦ ια' αἰῶνος ἐστὶ καὶ ἡ ἐπεξεργασία τῆς Ἐπαναγωγῆς μετὰ προσθηκῶν ἐκ διαφόρων πηγῶν, ἡ δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν **«Ἐπηυξημένη Ἐπαναγωγὴ»** (Epanagoge aucta).

6] Τῆς αὐτῆς ἐποχῆς ἤτοι τῶν μέσων τῆς ια' Ἑκατονταετηρίδος, μικρὸν μετὰ τὸν θάνατον Ρωμανοῦ τοῦ Ἀργυροπούλου, ἐστὶ καὶ ἡ νομολογία, δηλαδὴ αἱ περιλήψεις ἀποφάσεων τοῦ ἀνωτέρου ἐν Κων]πόλει δικαστηρίου, τοῦ ἐδρεύοντος ἐν Ἱπποδρόμῳ ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν **«Πεῖρα»** τοῦ Μαγίστρου (δικαστοῦ) Εὐσταθίου τοῦ Ρωμαίου, ἢ ὅπως ἐν ἀρχῇ αὐτῆς φέρεται, «ἤγουν διδασκαλία τοῦ Μεγάλου Κυροῦ Εὐσταθίου τοῦ Ρωμαίου». Ὁ συγγραφεὺς αὐτῆς, ὁσάκις ἡ γνώμη του ἐστὶ ἐναντία τῶν ἐκδιδομένων ἀποφάσεων, ἀναφέρει καί ἀναπτύσσει ταύτην.

7] Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ιγ' αἰῶνος ἐδημοσιεύθη παρ' ἀγνώστου ὁ Πρόχειρος Νόμος ἀναθεωρηθεὶς καὶ ἐπαυξηθεὶς κατὰ πολύ, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν **«ὁ Πρόχειρος ἐπαυξηθείς»** (Prochiron auctum).

8] Κατὰ τὰς ἀρχὰς ἐπίσης τοῦ ιγ' αἰῶνος ὁ Μιχαὴλ Ἀτταλέντης (Michel Attalensis) ἐδημοσίευσε τὸ **Μικρὸν κατὰ στοιχεῖον** (Synopsis minor), ἐξαχθὲν ἐκ τῆς Μεγάλης Συνόψεως τῶν Βασιλικῶν τῆς συνταχθείσης κατὰ τὸ 960.

Κωνσταντῖνος Ἁρμενόπουλος. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἰδιωτικῶν περὶ δικαίου πονημάτων ὑπάγεται καὶ ἡ **Ἐξάβιβλος** Κωνσταντί-

1. Τὰς λατινικὰς ἐπιγραφὰς τοῦ ἐξελληνισθέντος Δικαίου θετο ὁ ἐκδοὺς αὐτὸ Ζαχαρίας Λίνγενταλ.

νου τοῦ 'Αρμενοπούλου, σχοῦσα πλείονα ἐπιρροὴν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ Δικαίου καὶ διὰ τὴν σπουδαιότητα αὐτῆς καὶ διότι εἶναι τὸ τελευταῖον ἔργον τῆς Βυζαντινῆς 'Εποχῆς. 'Ο Κωνσταντῖνος 'Αρμενόπουλος ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας ἐπεδόθη εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ Δικαίου καὶ νεαρὸς ἔτι ἠξιώθη νομικῶν τίτλων καὶ βαθμῶν, ἄχρις οὗ ἀνεδείχθη εἰς τὴν σπουδαίαν θέσιν Νομοφύλακος καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης. Οὗτος λέγει ὅτι, κατὰ τὸ 1345 περιῆλθεν εἰς χεῖράς του ὁ Πρόχειρος νόμος τοῦ Βασιλείου, ἀλλὰ μὴ εὐχαριστηθεὶς ἐκ τοῦ περιεχομένου ἐνόμισεν ἀναγκαῖον πρὸς πλήρωσιν τῶν χασμάτων αὐτοῦ νὰ ἐπεξεργασθῇ τελειοτέραν ἐπιτομὴν τοῦ Δικαίου· πρὸς τοῦτο προσέτρεξεν εἰς τὰ Βασιλικὰ (τὸ πλάτος τῶν νόμων), ὡς λέγει, ἀλλ' ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ περιεχομένου τῆς 'Εξαβίβλου εἰς τὴν Σύνοψιν Βασιλικῶν, εἰς τὰς μεταγενεστέρας Νεαρὰς λέοντος τοῦ Σοφοῦ, Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου (912—961), Ρωμανοῦ, Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ, καὶ λοιπῶν, εἰς τὴν Πεῖραν τοῦ Μαγίστρου Εὐσταθίου τοῦ Ρωμαίου καὶ εἰς τὰ κάλλιστα τῶν προχείρων. 'Επέγραψε δὲ τὸ ἐγχειρίδιον αὐτοῦ τοῦτο, **Πρόχειρον τῶν Νόμων ἢ 'Εξάβιβλον,** δημοσιεύσας αὐτὸ ἐπὶ τῆς Βασιλείας 'Ιωάννου τοῦ Ε' τοῦ Παλαιολόγου. Ἐν τούτοις, ἐπειδὴ αἱ πηγαὶ ἀφ' ὧν ἤντλησε Κωνσταντῖνος ὁ 'Αρμενόπουλος δὲν ἦσαν αἱ αὐθεντικαὶ πηγαὶ τοῦ Δικαίου, διὰ τοῦτο καὶ τὸ πόνημα τοῦτο δὲν παρουσιάζει ἀκριβῶς τὸ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτοῦ δέον νὰ ἰσχύῃ δίκαιον, περιέχον χάσματα τοῦ νόμου, ἀντιφάσεις καὶ ἀπηχαιωμένας διατάξεις, ὁ δὲ δικαστὴς ὁ ἔχων ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ τὸν 'Αρμενόπουλον ἐστὶν ὑπόχρεως σήμερον ν' ἀνατρέχῃ εἰς τὰ Βασιλικὰ καὶ ἐκ τούτων εἰς τὸ Corpus juris. 'Ο 'Αρμενόπουλος ἀπεβίωσεν ἐν Κων]πόλει τῷ 1382. Τὸ ἐγχειρίδιόν του, ὡς ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς φαίνεται, διῄρηται εἰς Βιβλία ἕξ, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὑποδιῄρηται εἰς τίτλους καὶ οἱ τίτλοι εἰς παραγράφους. Ἡ εἰς τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο παραπομπὴ ἢ παράθεσις τῶν χωρίων γίνεται: 'Αρμ. Βιβλ. Ε' τίτλ. ς' § 4 ἢ συντομώτερον 'Αρμ. Ε' ς'-4.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συγγραμμάτων τοῦ ἐξελληνισθέντος Δικαίου ὡς νόμοι ἐπίσημοι δημοσιευθέντες ἴνα ἔχωσι κῦρος εἰσὶ μόνον: 1] Ἡ Ἐκλογὴ τῶν 'Ισαύρων, ἥτις ὅμως κατηργήθη διὰ τοῦ Προχείρου. 2] 'Ο Πρόχειρος Νόμος τοῦ Βασιλείου. 3] Τὰ Βασιλικὰ τὰ ὑπὸ τοῦ Λέοντος δημοσιευθέντα καὶ 4] Αἱ νεαραὶ Διατάξεις τῶν αὐτοκρατόρων· πᾶσαι δὲ αἱ λοιπαὶ συλλογαί, ἤτοι ἡ 'Επαναγωγὴ, ἡ 'Επιτομὴ, τὰ ὀκτὼ ἄνω μνησθέντα συγγράμματα καὶ ἡ 'Εξάβιβλος τοῦ 'Αρμενοπούλου ἀποτελοῦσιν ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐπισήμως δημοσιευθέντων νόμων τὸ ἀπὸ τοῦ 566—1453 **'Εξελληνισθὲν Δίκαιον,** ἤτοι τὸ Βυζαντινὸν Δίκαιον ὡς συνήθως λέγουσι καὶ Jus Craeco romanum ὡς ἀπεκάλεσεν αὐτὸ ὁ ἀκάματος ἐξερευνητὴς αὐτοῦ Γερμανὸς Βυζαντινοδίφης Ζαχαρίας Λίνγενταλ, εἰς τοῦ ὁποίου τοὺς πολυετεῖς καὶ ἀτρύτους κόπους ὀφείλομεν τὴν ἀνεύρεσιν κατάταξιν καὶ δημοσίευσιν αὐτοῦ μετ' εἰδικῆς περὶ τούτου συγγραφῆς.

Ἐνῷ δὲ πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ ἰδίως ἐν Γερμανίᾳ τὸ μέχρις 'Ιουστινιανοῦ δίκαιον ἐξερευνήθη, ἐμελετήθη καὶ ἐσχολιάσθη ποικιλοτρόπως καὶ ἰσχύσαν ἐν αὐτῇ ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας, ὡς θεωρηθεισῶν ἀκαταμαχήτων ὑπὸ λογικὴν ἔποψιν τῶν ἐν αὐτῷ ἀναγραφομένων νομικῶν ἀληθειῶν, τὸ μετὰ τὸν 'Ιουστινιανὸν 'Εξελληνισθὲν Δίκαιον οὐδεμιᾶς ἠξιώθη προσοχῆς καὶ μελέτης. Τὸ ἔργον ὅθεν τοῦτο τῆς ἀκριβοῦς μελέτης καὶ ἐρεύνης αὐτοῦ ἀπόκειται ὡς κληρονομία τοῖς νεωτέροις Ἕλλησι νομικοῖς, οἵτινες δέον νὰ ἐπιδοθῶμεν ἀνενδότως καὶ φιλοτίμως, ἀφοῦ μάλιστα τὸ πρὸς τοῦτο ὑλικὸν παρεσκευάσθη ὑπὸ ξένων δι' ἀτρύτων πόνων καὶ μακρῶν ἐτῶν.

ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΩ ΓΑΜΩ
ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ
παρ' ἅπασι τοῖς ὀρθοδόξοις
ΚΑΤΑ ΤΟ ΚΑΝΟΝΙΚΟΝ ΔΙΚΑΙΟΝ·

Τὰ κατά τε τὸ Κανονικὸν καὶ πολιτικὸν δίκαιον καθήκοντα καὶ δικαιώματα τῶν Συνόδων ἰσχύουσι καὶ σήμερον ἔτι, καθόσον αἱ προνομίαι αὗται τούτων ἀνεγνωρίσθησαν καὶ ἐκυρώθησαν καὶ μετὰ τὸ 1453 καὶ ἰσχύουσι καὶ σήμερον ἔτι, καθόσον ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Πορθητὴς ἐπεκύρωσε διὰ λόγους πολιτικοὺς ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ νέου Πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου ἁπάσας τὰς τέως προνομίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου δι' Αὐτοκρατορικοῦ 'Ιραδὲ ἢ Χρυσοβούλου ἢ Φιρμανίου ὑψηλοῦ

* Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ σελ. 141 - 144.

ἀπευθυνομένου εἰς τὸν νέον Πατριάρχην καὶ ὁρίζοντος κατὰ τὰς παραδόσεις τάδε:

«Πατριάρχευε ἐν εἰρήνῃ ἔχων τὴν φιλίαν ἡμῶν ἐν οἷς ἂν χρήζοις καὶ ἐθέλοις, ἔχων πάντα τὰ προνόμια τῶν προκατόχων σου· μηδεὶς ἐνοχλείτω σοι ἢ ἀντιτεινέτω, ἀλλ' ἔσο ἀναίτητος καὶ ἀφορολόγητος καὶ ἀδιάσειστος ἀπὸ παντὸς ἐναντίου, καὶ τέλους καὶ δόσεως ἔσο ἐλεύθερος καὶ σὺ καὶ οἱ μετὰ σὲ Πατριάρχαι εἰς τὸν αἰῶνα, ὁμοίως καὶ οἱ σοὶ ὑποτεταγμένοι Ἀρχιερεῖς».

Ἀλλὰ μεταξὺ τῶν τοιούτων προνομιῶν ἦν καὶ ἡ προμνησθεῖσα τῶν Συνόδων τῶν Μητροπολιτῶν παρὰ τοῖς Πατριάρχαις καὶ τῶν Ἐπισκόπων παρὰ τοῖς Μητροπολίταις ἐξουσία περὶ τὸ **λύειν** τὰς ἀμφισβητουμένας ἀντιλογίας περὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ γαμικῶν ὑποθέσεων **καὶ ἑρμηνεύειν** καὶ **διορθοῦν** τοὺς κειμένους νόμους «**τὰ παρὰ τοὺς κανόνας ἁμαρτανόμενα διορθοῦσθαι**».

Ἐν τοῖς Βερατίοις τῶν Πατριαρχῶν, Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων ἐμνημονεύοντο ἀεί ποτε αἱ προνομίαι αὗται. Ἐν τοῖς νῦν διδομένοις Βερατίοις εἰς τοὺς Πατριάρχας, Μητροπολίτας καὶ Ἐπισκόπους ἀπαντῶσι καὶ αἱ ἑξῆς διατάξεις.

«§. 10. Μηδεὶς ἄλλος ἐκτὸς τοῦ εἰρημένου Πατριάρχου ἢ τῶν νομίμων ἐπιτρόπων του ἀναμιγνυέσθω εἰς τὰς συμφώνως τοῖς θρησκευτικοῖς αὐτῶν ἐθίμοις συζεύξεις καὶ διαζεύξεις τῶν Ρωμαίων».

«§. 13. Οἱ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Ἐπιτρόπων αὐτοῦ διατελοῦντες ἱερεῖς ἄνευ τῆς ἀδείας αὐτοῦ μὴ τελείτωσαν παρανόμους γάμους».

«§. 40. Ὁ Πατριάρχης πατριαρχευέτω ἐλευθέρως ἐφ' ὅλων τῶν ἀνωτέρω μερῶν, ἐνεργῶν, ὡς εἴρηται, τῇ γνώμῃ τῆς Συνόδου».

Περὶ τῶν μνησθεισῶν προνομιῶν τῶν Πατριαρχείων εὕρηνται καὶ τὰ ἑπόμενα ἐπίσημα ἔγγραφα.

Α΄] Τὸ ἀπὸ 10 Δζεμαζιοὺλ-ἀχὴρ 1272 (10 Φεβρουαρίου 1856) Χάττι Σερίφιον· ἐν τῇ §. 2 αὐτοῦ ἀπαντῶσι τὰ ἑπόμενα:

«Πᾶσαι αἱ πνευματικαὶ προνομίαι καὶ ἀτέλειαι αἱ ὑπὸ τῶν ἐνδόξων προγόνων μου καὶ μετ' αὐτοὺς χορηγηθεῖσαι εἰς πάσας τὰς χριστιανικὰς ἢ ἄλλας μὴ μουσουλμανικὰς Κοινότητας ἐνοικούσας ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ μου ἀναγνωρίζονται καὶ διατηροῦνται ἐν ἰσχύϊ.

Β΄] Ἐν τῷ ὑψηλῷ Φιρμανίῳ τῆς 3 Ζιλκαδὲ 1292 (10 Νοεμβρίου 1875) καὶ κατόπιν ἐν τῷ ἄρθρῳ 11 τοῦ Συντάγματος ἐπαναλαμβάνονται τὰ αὐτά.

Γ΄] Ἐν τοῖς λεγομένοις Γενικοῖς Κανονισμοῖς πρὸς διευθέτησιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον διατελούντων ὀρθοδόξων χριστιανῶν ὑπηκόων τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου. Ἐν τῷ τῆς ἱερᾶς Συνόδου εἰδικῷ Κανονισμῷ ἀνευρίσκομεν τὰς ἑπομένας διατάξεις:

Ἄρθρ. 1. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος . . . θέλει καταβάλλει πᾶσαν σπουδὴν καὶ προσπάθειαν **εἰς ὅλας τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις τοῦ Ἔθνους κατὰ τοὺς ἱεροὺς ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας,** οἷον . . . (καὶ ἐν τέλει) καὶ οὐδενὶ ἐπιτρέπεται ἔξωθεν **ἵνα ἐπιμιχθῇ εἰς τὰ δικαιώματα καὶ τὰ τῇ πνευματικῇ ἐξουσίᾳ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀνήκοντα.**

Ἄρθρ. 8. Πᾶσαν **πρᾶξιν** τῆς Συνόδου φέρουσαν τὴν πλειοψηφίαν ἐν πλήρει συνεδριάσει τῶν Συνοδικῶν μελῶν **ὀφείλει** ὁ Πατριάρχης **νὰ παραδέχηται καὶ νὰ ἐνεργῇ.**

Δ΄] Αἱ Βεζυρικαὶ ἐγκύκλιοι τῆς 4 Ρεδζὲπ 1285 (8 Ὀκτωβρίου 1868) καὶ 23 Σεβὰλ 1291 (20 Νοεμβρίου 1874). Ἐν μὲν τῇ πρώτῃ ἀναγινώσκονται τὰ κάτωθι.

«**Ἡ διεξαγωγὴ τῶν τοιούτων θρησκευτικῶν ὑποθέσεων** οἷον . . . ὁ γάμος καὶ τὰ παρόμοια . . . **γίνεται παρὰ τῶν Μητροπόλεων** καὶ ἐμποδίζεται ἡ τῶν ἄλλων δικαστηρίων ἐπέμβασις».

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ τὰ ἑπόμενα.

«Ὅσον ἀφορᾷ τὰς καθαρῶς προικῴας **καὶ συζυγικὰς διαφοράς,** εἰς ταύτας δὲν πρέπει νὰ ἐπεμβαίνῃ ἄλλος τις, καθόσον **ἡ διαίτησις αὐτῶν ἀνήκει ἀνέκαθεν εἰς τοὺς πνευματικοὺς ἀρχηγούς».**

Ε΄] Ἡ τελευταία Βεζυρικὴ ἐγκύκλιος ἀπὸ 23 Δζεμαζ-οὐλ-ἀχὴρ 1308 (22 Ἰανουαρίου 1891) ἡ ἐπιβραβεύσασα τὰ ἀρχαῖα προνόμια τῶν Πατριαρχείων.

Χ. Ἐξαγόμενον τῆς συνοπτικῆς ταύτης μελέτης.

Ἐξ ὅλων τῶν προρρηθέντων ἐξάγονται ἀναμφισβητήτως ὅτι τό τε ἱερὸν Κανονικὸν Δίκαιον καὶ τὸ Πολιτικὸν διὰ τοὺς Ὀρθοδόξους χριστιανοὺς ὑπηκόους ὀθωμανοὺς

ἀναγνωρίζουσι ταῖς Συνόδοις τῶν Μητροπολιτῶν παρὰ τοῖς Πατριάρχαις καὶ τῶν Ἐπισκόπων παρὰ τοῖς Μητροπολίταις καὶ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαχείου τὴν ἐξουσίαν τοῦ **διαλύειν τὰς ἐμπιπτούσας ἐκκλησιαστικὰς ἀντιλογίας, κοινοῦσθαι ἀλλήλοις τὰς γινομένας ἀμφιβολίας, διὰ τὰς ἐκκλησιαστικὰς χρείας καὶ τὰς τῶν ἀμφισβητουμένων διαλύσεις, ἐξετάζεσθαι περὶ . . . κανόνων καὶ πραγμάτων ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἄλλων καὶ τὰ παρὰ τοὺς κανόνας ἁμαρτανόμενα διορθοῦσθαι,** κατὰ συνέπειαν καὶ **αἱ τῶν τοιούτων Συνόδων ἐγκύκλιοι περὶ ἐκκλησιαστικῶν καὶ γαμικῶν ὑποθέσεων ἐντὸς τῶν θεμάτων αὐτῶν καὶ δὴ καὶ τοῦ κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰσὶν ἐγκυρόταται καὶ τὰς νομίμους καὶ ἐν αὐταῖς ἀναγραφομένας ἐπάγονται συνεπείας.** Τὸ ἀναμφισβήτητον λοιπὸν συμπέρασμά ἐστιν ὅτι οἱ ἐναντίοι ἰσχυρισμοὶ εἰσι νόμῳ ἀνυπόστατοι ἤτοι κανονικῶς καὶ πολιτικῶς ἀβάσιμοι καὶ ἀπαράδεκτοι.

καὶ διατάττουσιν ὅτι ὁ ἄνευ προηγουμένης ἐπιπισκοπικῆς ἀδείας τελούμενος γάμος ἐστὶν ἀσύστατος, μὴ κανονικὸς καὶ λογίζεται ὡς μὴ ὑπάρξας, μηδὲ παρέχων πνευματικὴν χάριν[*].

Συνῳδὰ τούτοις ἀπεφάνθη καὶ δικαστήριον συγκείμενον ἐκ νομομαθῶν ἐν τῇ προτελευταίᾳ σκέψει τῆς ἀποφάσεώς του (99 του 1899) ὡς ἑξῆς: «πλὴν τοῦ κατὰ τὰ ἀνωτέρω 39 Κανόνος τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἐξ οὗ καὶ ἐκ τῆς ἐξουσίας, ἣν ἔχει ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου, οὐδεμία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἀμφισβήτησις περὶ τῆς ἰσχύος τῶν διαταχθέντων· πλὴν τούτων τὸ διέπον τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον σύστημα τῶν προνομίων πασίγνωστον ὄν **«παρέχει αὐτῷ τὸ δικαίωμα πλῆρες καὶ ἀκέραιον τοῦ οὕτως εἰπεῖν νομοθετεῖν ἐπὶ θεμάτων περὶ γάμου»**.

ΜΙΑΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΣ
δικηγόρος

ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ἡ ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ ζητήματος ἑπτὰ διαιτησία τῶν δύο Πατριαρχῶν συνῆλθε τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ καὶ αὖθις εἰς συνεδρίαν ὅπως μελετήσῃ τὰ ἰσχυρῶς ὑπὸ τῶν δύο ἐν Κύπρῳ μερίδων διαβιβασθέντα αὐτῇ ἔγγραφα. Μεταξὺ τῶν ἐγγράφων τούτων ὑπῆρχον καὶ ἔγγραφα ἀπολογητικὰ ὑπὲρ τοῦ μητροπολίτου Κιτίου, πρὸς ἃ καὶ ἔγγραφα, ὧν ὁ σκοπὸς ἦν ἡ ὑποβολὴ εὐχῆς περὶ τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος πρὸς τοὺς σεπτοὺς διαιτητάς, εἰ καὶ τὸ ὕφος τῶν ἐγγράφων τούτων ἦτο σαφῶς ἐχθρικὸν ἀμοιβαίως διʼ ἑκείνους, πρὸς οὓς ταῦτα ἀπηυθύνοντο. Ἐπίσης μετὰ λύπης παρετηρήθη ὑπὸ τῶν σεπτῶν διαιτητῶν ἡ ἐνυπάρχουσα ἀντίφασις μεταξὺ τῆς ἐσχάτως καὶ τῆς πρότερον διατυπωθείσης γνώμης τοῦ κ. Εὐτυξίου. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐγγράφων τούτων, γραμματεύοντος τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. Φωτίου, οἱ σεπτοὶ διαιτηταὶ πεσθοῦντες, ὡς ἄρχηθεν, ὅπως ἀποδώσωσι τῇ ἀπὸ χρόνου πολλοῦ ἐνεκα τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ ζητήματος συνταρασσομένῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Κύπρου τὴν εἰρήνην προέβησαν ὁμορρόνως εἰς τὰς ἑπομένας ὁριστικὰς ἀποράσεις:

α'] Ἐμμένουσιν ἀμετακλήτως εἰς τὰ προαποφασισθέντα προσηλοῦντες ταῖς διαιρεμέναις μερίσιν ὅτι, ὅταν, Θεοῦ συναρήγοντος, ἀρθῶσι τὰ ἐπιπροσθοῦντα κωλύματα καὶ διενεργηθῇ ἡ ἐκλογὴ τοῦ ἀρχιεπισκόπου εἴτε ἐν τῇ βασιλευούσῃ εἴτε ἐν Κύπρῳ, ἐκ τῶν τεθησομένων ὑποψηφίων κατὰ τὴν γενησομένην ἐκλογὴν οὗτοι προκρινοῦσι τὸν πανοσιολ. ἀρχιμ. Γρηγόριον Κωνσταντινίδην, Μ. Ἱεροκήρυκα τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

β'] Ἀποφασίζουσιν ὅπως, ἕνεκα τῶν κατὰ τοῦ μητροπολίτου Κιτίου διατυπωθεισῶν κατηγοριῶν, συνεπείᾳ τῶν ὁποίων ἀποκλείεται ἡ ὑποψηφιότης αὐτοῦ, ἀποστείλωσιν εἰς Κύπρον ἓξ ἀρχιερεῖς, ἤτοι τρεῖς ἐκ τοῦ κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ καὶ τρεῖς ἐκ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου συνοδευομένους ὑπὸ δύο γραμματέων ὁριζομένων ὑπὸ τῶν δύο Πατριαρχείων.

Οἱ ἀποστελλόμενοι ἀρχιερεῖς, ἀποτελοῦντες διὰ τὴν προκειμένην περίπτωσιν κανονικὸν δικαστήριον, οὗ τό γε νῦν ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου στερεῖται καὶ οὗ ἀδύνατος ἡ συγκρότησις, ἕνεκα τῆς τῶν πραγμάτων ἀνωμαλίας, μέλλουσι νὰ ἐξακριβώσωσι τὰς κατὰ τοῦ ἁγίου Κιτίου σοβαρὰς κατηγορίας καὶ ἐκδώσωσι τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῶν.

γ'] Μετὰ τὴν δοθησομένην ἀπόφασιν ἐπὶ τῶν κατὰ τοῦ μητροπολίτου Κιτίου κατηγοριῶν, νὰ ἐνεργηθῇ ἐν Κύπρῳ νόμιμος σύγκλησις γενικῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν ἓξ ἁγίων ἀρχιερέων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀρχαίου καθεστῶτος καὶ δὴ τῶν δύο τελευταίων ἐκλογῶν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, τιθεμένου μεταξὺ τῶν συνυποψηφίων καὶ τοῦ ὑπὸ τῶν διαιτητῶν ὑποδεικνυομένου ἀρχιμ. Γρηγορίου Κωνσταντινίδου. Ἐν ᾗ περιπτώσει δʼ ὁ μητροπολίτης Κιτίου ἀπελάσσετο τῶν ἀποδιδομένων αὐτῷ κατηγοριῶν, τότε θὰ ἐτίθετο οὗτος, ὡς καὶ ὁ ἅγιος Κυρηνείας, μεταξὺ τῶν ὑποψηφίων, ἐξ ὧν ἡ γενησομένη ἐρισῆς τυπικὴ ἐκλογὴ εἴτε ἐνταῦθα εἴτε ἐν Κύπρῳ, θέλει ἀναδείξει τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου.

[*] ἴδε σημείωσιν ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι.

Τὰς ἀποράσεις αὐτῶν ταύτας οἱ σεπτοὶ διαιτηταὶ ἀνεκοίνωσαν διὰ τοῦ ἑξῆς τηλεγραφήματος:

Μητροπολίτῃ Κυρηνείας καὶ Συνοδικοῖς

εἰς Λευκωσίαν

Ἐν τῇ σημερινῇ ἡμῶν συνεδρίᾳ ἀπεφασίσαμεν ἀποστολὴν ἐξ συνοδικῶν ἀρχιερέων, τριῶν Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ τριῶν Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων μετὰ δύο γραμματέων πρὸς ἐξέλεγξιν αὐστηρὰν καταγγελιῶν καθ' ἑνὸς συνοδικοῦ καὶ πρὸς ἐπίστασίαν εἰς τὴν διεξαγωγὴν τῶν τῆς ἐκλογῆς ἀρχιεπισκόπου ὑμῶν. Καθέκαστα ταχυδρομικῶς.

22 Ἀπριλίου 1902.

Πατριάρχης ΙΩΑΚΕΙΜ

Πατριάρχης ΔΑΜΙΑΝΟΣ

Εἰς τὸ τηλεγράφημα τοῦτο τῶν Πατριαρχῶν ὁ προεδρεύων τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου μητροπολίτης Κυρηνείας ἀπήντησε:

Τηλεγράφημα ἀγιωτάτης διαιτησίας ἀνεγνώσθη εὐσεβάστως ἐν Συνόδῳ. Ἀναμένομεν διασαφητικὰ γράμματα.

Κυρηνείας *προεδρεύων*

Εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας, ὅπως τὸ τελευταῖον τοῦτο μέτρον τῶν σεπτῶν διαιτητῶν, οἵτινες ἕνα καὶ μόνον ἐξ ἀρχῆς εἶχον πόθον, τοῦ νὰ πρυτανεύσωσι τῇ ἀπὸ πολλοῦ συνταρασσομένῃ ἀδελφῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν, δώσῃ πλέον πέρας αἴσιον πρὸς χαρὰν τῶν ἀγαπώντων τὴν δόξαν καὶ εὐκλειαν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἥτις ἐστὶ στῦλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας·

ΘΛΙΒΕΡΑΙ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

Δημοσιεύοντες μετὰ λύπης τὰ κάτωθι ἐπισταλέντα ἡμῖν ἐκ Νευροκοπίου, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ παρατηρήσωμεν, ὁποία ἀντίθεσις ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ἐν τῇ ὑπ' ὄψιν ἀνταποκρίσει καὶ τῶν ἱερεμιάδων ἐκείνων περὶ καταπατουμένων δῆθεν δικαίων τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, περὶ ὧν διελάμβανεν ἐσχάτως τὸ ἐπίσημον ὄργανον τῆς ἐν Σοφίᾳ βουλγαρικῆς Συνόδου. Γεγονότα, οἷα τὰ διαβιβαζόμενα διὰ τῆς κάτωθι ἀνταποκρίσεως, ὡς καὶ τὰ ἄλλοτε ἐκ Πύργου ἀποσταλέντα ἡμῖν, ἥκιστα, ὡς πᾶς τις, ἐννοεῖ, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἐχέγγυα τῆς μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν ἀλληλεγγύης.

Νευροκόπιον, 17 Ἀπριλίου 1902. — Νέαν ἀσεβῆ πρᾶξιν τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῇ παροικίᾳ σχισματικῶν Βουλγάρων ἔρχομαι νὰ καταγγείλω πρὸς ὑμᾶς, ἀτυχῶς τολμηθεῖσαν κατ' αὐτὴν τὴν μεγάλην καὶ λαμπρὰν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Πάσχα. Ἤδη, ἀπὸ τῆς πρωΐας τῆς Μ. Παρασκευῆς, ὁ ἡμέτερος ὑποδιοικητής, καλέσας τὸν πανιερ. μητροπολίτην Νευροκοπίου κ. Νικόδημον, ἐγνωστοποίησεν αὐτῷ ὅτι, καθ' ἣν ἔλαβεν ὑψηλὴν διαταγήν, ἀνοιγήσεται πρῶτον μὲν ὁ ναὸς Τσιρεσόβου, κατὰ τὸ ἀρχεῖον καθεστώς, εἶτα δ' ὁ τοῦ χωρίου Ζιρνόβου ὑπὸ τὸν ὅρον ὅπως ἐν αὐτῷ λειτουργῶσι πρῶτον οἱ ὀρθόδοξοι, μετ' αὐτοὺς δ' οἱ σχισματικοὶ Βούλγαροι. Τὴν διαταγὴν ταύτην ἐκοινοποίησεν εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη τῶν δύο χωρίων, ὧν οἱ τοῦ Τσιρεσόβου κάτοικοι συνεμορφώθησαν τῷ ὑψηλῷ κελεύσματι, ἐνῷ τῶν ἐν Ζιρνόβῳ κατοίκων οἱ σχισματικοὶ μόνον ἀπειλήσαντο τὴν ὑψηλὴν διαταγήν, δυστυχῶς ἀλλοιωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ ὑποδιοικητοῦ, ἀναγγείλαντος ὅτι ἡ λειτουργία πρέπει νὰ τελῆται ἐναλλάξ». Τῆς τοιαύτης οὕτως ἠλλοιωμένης διαταγῆς γνῶσιν λαβὼν ὁ μητροπολίτης, ἀπὸ γράμματος τῶν ὀρθοδόξων τοῦ Ζιρνόβου κατοίκων, ἤγγειλεν αὐτὸς οὗτος τὴν διαστροφὴν εἰς τὸν ὑποδιοικητήν, ὅστις ἐβεβαίωσεν ὅτι σαφὴς ἦν ἡ σταλεῖσα διαταγή, ὅτι πρέπει νὰ προηγῶνται οἱ ὀρθόδοξοι, μετ' αὐτοὺς δ' οἱ Βούλγαροι λειτουργῶσιν, ἐφ' ᾧ καὶ ἔπεμψεν ἀστυνόμον φέροντα σαφῆ τὴν διαταγήν. Ὁ μητροπολίτης ἤγγειλε τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην τηλεγραφικῶς τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Μ. Σαββάτου, ἐνῷ περὶ τὴν 12 τῆς ἑσπέρας ὥραν (τουρκιστὶ) ἐπισήμως ἀνεκοίνου πρὸς ἀμφότερα τὰ μέρη τοῦ Ζιρνόβου σαφῶς τὴν ὑψηλὴν διαταγήν ἴδιος ἀπεσταλμένος τοῦ ὑποδιοικητοῦ. Ὁ ἀπεσταλμένος οὗτος παρετήρησεν ὅτι δέον νὰ κανονισθῶσι καλῶς αἱ τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν ὧραι, πρὸς πρόληψιν μελλουσῶν ταραχῶν, ἐγγυηθῶσι δ' ἐγγράφως οἱ Βούλγαροι ὅτι, μετὰ τὴν ἁρμοδίαν τῆς διατάξεως ταύτης, περὶ τῆς τάξεως τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν, σύλληψιν θέλουσι προκαλέσει σύγχυσιν καὶ ταραχήν. Οἱ σχισματικοί, μὴ στέργοντες ἐν ἀρχῇ τοῦτο, μετὰ τρεῖς ὥρας ἐδέχθησαν. Ἀλλ' ἐνῷ, τὴν 4 ὥραν (τουρκιστὶ) τῆς νυκτὸς ὁ ναὸς ἠνεῴχθη, ἐν ᾧ καὶ ἐτέλεσαν οἱ ὀρθόδοξοι τὴν λειτουργίαν τῆς Ἀναστάσεως, ἥτις ἔληξε τὴν 8ην, ὅτε, κατὰ τε τὴν ὑψηλὴν διαταγὴν καὶ τὰς ἀπὸ κοινοῦ συμφωνίας, ἔπρεπε ν' ἄρξωνται τῆς ἑαυτῶν λειτουργίας οἱ σχισματικοί, οὗτοι προετίμησαν νὰ ἐκκλησιασθῶσιν ἐν τῷ παρεκκλησίῳ αὐτῶν, οὗ τινος ἡ ὕπαρξις καὶ λειτουργία, μετὰ τὴν ὑψηλὴν διαταγὴν καὶ τὰς ἀπὸ κοινοῦ συμφωνίας, ἀποβαίνει περιττή. Σημειωτέον ὅτι, πρὸ τῆς λειτουργίας τῆς Α' Ἀναστάσεως οἱ ὀρθόδοξοι, γινώσκοντες τίσι συνεβλήθησαν, ἐπέμενον ἵνα συνταχθῶσι πρότερον τὰ σχετικὰ ἐγγυητικὰ γράμματα καὶ κανονισθῶσιν αἱ τῶν Ἀκολουθιῶν ὧραι, κατόπι δὲ τούτων ἀνοίξωσι τὸν ναόν, ἀλλ' ὁ ἀστυνόμος, ὁ τὴν ὑψηλὴν διαταγὴν κομίσας, ἐγγυηθεὶς περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν βουλγαρικῶν ὑποσχέσεων καὶ βεβαιώσας ὅτι θέλει παραμείνει τριήμερον ἐν Ζιρνόβῳ πρὸς διακανόνισιν πάντων, ἔπεισε τοὺς ὀρθοδόξους ἵν' ἀρκεσθῶσιν εἰς τὰς ἀπὸ στόματος ὑποσχέσεις τῶν ἐν Ζιρνόβῳ σχισματικῶν. Ἀλλά, τῇ πρωΐᾳ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, κανονισθείσης πάλιν τῆς ὥρας, καθ' ἣν οἱ ὀρθόδοξοι ἤθελον τελέσει τὴν Δευτέραν Ἀνάστασιν, δηλαδὴ κατὰ τὴν 2 1]2 (τουρκιστὶ), ὅπως ἄρξωνται μετὰ μίαν ὥραν οἱ σχισματικοί, οἱ μὲν ὀρθόδοξοι, τὰς ὑψηλὰς διαταγὰς σεβασθέντες εἰσῆλθον

εἰς τὸν ναόν, παρόντων μόνον τῶν ἀστυφυλάκων, ἀπόντος ὅμως τοῦ πρὸς τοῦτο ὑπὸ τοῦ ὑποδιοικητοῦ σταλέντος ἀστυνόμου, πρὸ τῆς λήξεως δὲ τοῦ ἑσπερινοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ὁμὰς σχισματικῶν, ἐγχειρίδια καὶ ῥόπαλα φερόντων, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἱερέως αὐτῶν, εἰσῆλθον εἰς τὸν ναὸν καὶ κατέλαβον αὐτόν, παρόντων τῶν δύο τούτων ἀστυφυλάκων. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ ὀρθόδοξοι, τόπον τῇ ὀργῇ διδόντες, ἔρυγον μετὰ καὶ τοῦ ἱερέως, διότι οἱ σχισματικοὶ εἰσῆλθον καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἅγιον Βῆμα, καὶ κατέσχισαν μανιωδῶς τὴν ἱερατικὴν τοῦ ὀρθοδόξου ἱερέως στολήν, καὶ ἐν ἑκτάκτῳ κωδωνοκρουσίᾳ, μετὰ μισαδέλφου χαρᾶς, ἔψαλλον τὸν Ἑσπερινὸν τῆς ἑαυτῶν Β' Ἀναστάσεως. Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ ὑποδιοικητοῦ, ὁ καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν βουλγαρικῶν ὑποσχέσεων ἐγγυηθείς, προσεκλήθη μὲν ὑπὸ τῶν ἀδικουμένων, κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπιδρομῆς ταύτης, ἀλλ' ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων, λαμπρῶς ἐπὶ τούτῳ διαμαρτυρηθέντων, ἐπεδόθη τῷ ἀπεσταλμένῳ σημείωσις τῶν ὀνομάτων τῶν ἐπιδρομέων, οἱ δὲ πρόκριτοι σὺν τῷ διδασκάλῳ, παραλαβόντες καὶ τοὺς δύο ἱερεῖς αὐτῶν, προσῆλθον εἰς τὴν ἱερὰν μητρόπολιν, ἀγγέλλοντες τὰ συμβάντα. Ὁ μητροπολίτης ἐποιήσατο τὰς δεούσας παραστάσεις πρὸς τὸν ὑποδιοικητήν, ὅστις ἀποστείλας ἔκλεισε τὸν ναόν, ὑποσχόμενος ὅτι θέλει πράξει τὸ πρέπον ὅπερ καὶ δίκαιον. Ἀναγγέλλω μετὰ θλίψεως ὑμῖν ὅτι μέχρι σήμερον οὐδὲν ὑπὲρ τῶν ὀρθοδόξων ἐγένετο, νέκην δ' οἱ σχισματικοὶ θεωροῦσι τὸ ἀσεβὲς αὐτῶν κατόρθωμα, ἀλαλάζοντες ἐπὶ τούτῳ καὶ χαίροντες.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Παρὰ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἀπελύθη ἡ ἑξῆς Ἐγκύκλιος πρὸς τὰς διαφόρους ἐνορίας τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐνετάλημεν παρὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ σεπτοῦ καὶ προσκυνητοῦ ἡμῶν Δεσπότου καὶ Πατριάρχου νὰ φέρωμεν εἰς γνῶσιν τοῦ εὐσεβοῦς καὶ χριστεπωνύμου πληρώματος τὰς ἐφεξῆς πατρικὰς Αὐτοῦ ὑποθήκας καὶ συμβουλὰς ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ἀπό τινων ἡμερῶν κρατοῦν ἐν ταραχῇ καὶ μετεωρισμῷ τὰ πνεύματα τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ζήτημα τῶν τῇδε κἀκεῖσε διαφημιζομένων θαυμάτων τῆς ἐν Ἐξ-Μαρμάροις ἱερᾶς εἰκόνος τῆς Παναγίας.

Ἡ ἁγία καὶ ἀμώμητος ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν θρησκεία καὶ πίστις διδάσκει ὅτι ὁ πανάγαθος Θεὸς ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἐν τῷ χωνευτηρίῳ τῶν συμφορῶν τοῦ παρόντος βίου εὑρισκομένους ἀνθρώπους εὐσπλαγχνίᾳ εὐδοκεῖ νὰ καταπέμπῃ ἄνωθεν τὴν θείαν αὐτοῦ χάριν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τοὺς οἰκτιρμοὺς καὶ νὰ παρέχῃ ἑκάστῳ τὰ πρὸς σωτηρίαν αἰτήματα.

Ἡ ἁγία καὶ ἄμωμος πίστις τῶν ὀρθοδόξων ἐπίσης διδάσκει, ὅτι ἀρκεῖ ὁ χριστιανὸς μετὰ πίστεως ἀληθοῦς καὶ διὰ προσευχῆς ἐνθέρμου νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν θείαν χάριν καὶ τὸ ἔλεος· καὶ ὁ Θεός, οὗ τὸ ἔλεος ἀμέτρητον καὶ ἡ φιλανθρωπία ἄφατος καὶ ἀνεκδιήγητος, «ἐπακούεται αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως» καὶ ἐξαποστελεῖ ἐξ ὕψους κατοικητηρίου αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τῆς χάριτος αὐτοῦ καὶ τὴν ψυχικὴν ἐκείνην γαλήνην καὶ τὴν οὐρανίαν παρηγορίαν καὶ χάριν, ἥτις πάντοτε καταπέμπεται εἰς τὰς εὐσεβεῖς καὶ ἐναρέτους ψυχάς, τὰς ἐρχομένας διὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς προσευχῆς καὶ τῶν θείων μυστηρίων καὶ τῶν ἱερῶν τελετῶν εἰς θείαν κοινωνίαν καὶ οἰκειότητα.

Ἀλλ' ἡ τὰς ὑψηλὰς καὶ παρηγόρους ταύτας διδασκαλίας καὶ ἀληθείας παρέχουσα ἀμώμητος ἡμῶν τῶν ὀρθοδόξων πίστις, πρὸς προφυλακὴν τῆς ἁγνῆς καὶ ἀδιαφθόρου χριστιανικῆς συνειδήσεως, ὥρισε καὶ ἐνετείλατο διὰ τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ ἵνα μὴ ἀπροσέκτως καὶ ἀταλαιπώρως πιστεύωμεν παντὶ πνεύματι, ἀλλὰ νὰ «δοκιμάζωμεν τὰ πνεύματα εἰ ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰσι»

Καί τοι δὲ διὰ προγενεστέρων δύο Δηλώσεων συνεστάθη τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι προσοχὴ πολλή, σύνεσις καὶ ἐπιφύλαξις, ἵνα μὴ τὰ θειότατα τῆς πίστεως ἡμῶν γίνωνται ἀφορμὴ κρίσεων καὶ ἐπικρίσεων καὶ θλιβερὸν εἰπεῖν, καὶ διασυρμοῦ, εἴτε ἐκ μέρους τῶν ἡμετέρων εἴτε καὶ ἐκ μέρους τῶν περὶ ἡμᾶς συνοίκων καὶ περιοίκων λαῶν, ὅμως ἡ αὐτὴ ἀταξία καὶ σύγχυσις ἐξακολουθεῖ, διότι ὁ ναὸς τοῦ Θεοῦ ἐν Ἐξ Μαρμάροις κατήντησεν εἰς θέσιν τοιαύτην καὶ κατάστασιν, οὐδαμῶς ἱεροπρεπῆ, ἡ δὲ αὐξανομένη ὁσημέραι καὶ ἐξογκουμένη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα, ὡς ἔχει ἕκαστος θρησκευτικῆς μορφώσεως, φήμη καὶ πνοὴ λόγων καὶ διαδόσεων, κινδυνεύει νὰ καταβιβάσῃ τὴν θείαν καὶ ἄρρητον ἀξίαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς πεπατημένης ἀτραποῦ τῶν εὐτελῶν καὶ ἰδιοτελῶν ἀνθρωπίνων ὑστερολογισμῶν καὶ συμφεροντολογικῶν σκοπῶν καὶ σχεδίων.

Ἀλλὰ μὴ ἀπατώμεθα, χριστιανοί· Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται. Μηδενὸς ἡ καρδία ταρασσέσθω καὶ δειλιάτω. Ἀνάγκη νὰ τεθῇ τέρμα εἰς τοὺς ἀεροβατοῦντας διαλογισμοὺς ἑνίων χριστιανῶν. Ἀνάγκη νὰ παυθῇ ὁ διεγερθεὶς μέγας σάλος καὶ

νὰ κοπάσῃ ἡ βοὴ καὶ ἡ ταραχὴ, καὶ νὰ γίνῃ γαλήνη, ἵνα ἐπισκιάσῃ καὶ ἔλθῃ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, «διότι οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ Κύριος, οὐδὲ ἐν τῷ πυρὶ Κύριος, ἀλλ' ἐν τῇ αὔρᾳ τῇ λεπτῇ Κύριος» λέγει ἡ Γραφή. Ἡ Ἐκκλησία ἐξ ὅλων τῶν μέχρι ταύτης τῆς στιγμῆς γενομένων δὲν κατώρθωσε νὰ φωτίσῃ καὶ πείσῃ ἑαυτὴν περὶ τῆς ἀληθοῦς φύσεως καὶ ὑποστάσεως τῶν ἐν Ἓξ Μαρμάροις γενομένων. Πρὶν δὲ ἡ Ἐκκλησία εἴπῃ τὸν ἑαυτῆς λόγον, οὐδαμῶς συγχωρεῖται αὐτοκάθιστοι τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν διδάσκαλοι νὰ διατυμπανίζωσιν ὡς ὑπερφυσικὰ καὶ τῆς θείας παρουσίας ἔργα, πληροφορίας ἀταλαιπώρως λαμβανομένας καὶ μὴ φερούσας τὴν σφραγῖδα τοῦ κύρους τῆς διδασκούσης καὶ μόνης ἀπέναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ὑπευθύνου Ἐκκλησίας.

Ἔστω δὲ πᾶσιν ὑμῖν γνωστὸν ὅτι πρὸς πρόληψιν πάσης ἀταξίας καὶ ἀσχημίας, ἡ ἐν Ἓξ Μαρμάροις ἱερὰ Ἐκκλησία θέλει ἀνοίγῃ συμφώνως ἄλλως τε καὶ πρὸς τὰς τυπικὰς τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διατάξεις, ὅις τῆς ἡμέρας, ἅπαξ τὴν πρωΐαν πρὸς τέλεσιν τοῦ ὄρθρου καὶ τῆς λειτουργίας μετὰ τὸ τέλος τῆς ὁποίας θέλει τελεῖσθαι εἷς καὶ μόνος ἁγιασμὸς ὑπὲρ πάντων· καὶ θέλουσιν ἐκ τοῦ ἡγιασμένου τούτου ὕδατος ραντίζωνται οἱ προσερχόμενοι ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ λοιποὶ πρὸς ἴασιν ψυχῶν καὶ σωμάτων. Μεθ' ὃ θέλει κενοῦσθαι ὁ ναὸς καὶ κλείεσθαι μέχρι τῆς ἑσπέρας, ὁπότε θέλει ψάλλεσθαι ὁ ἑσπερινὸς, καὶ μετὰ τοῦτον θέλει τελεῖται καὶ αὖθις καὶ δεύτερος ἁγιασμὸς, δι' οὗ θὰ ραντίζωνται οἱ μὴ προλαβόντες τὴν πρωΐαν. Καὶ αὖθις δὲ κενούμενος ὁ ναὸς θέλει κλείεσθαι μέχρι πρωΐας. Οἱ δύο ἁγιασμοὶ θέλουσι τελῶνται ἔμπροσθεν τῆς μεγάλης εἰκόνος, ἱσταμένης ἐν ᾧ εἴθισται τόπῳ, χωρὶς μηδεὶς νὰ ἐπιψαύῃ αὐτῆς κατὰ τὴν ὥραν τῶν ἁγιασμῶν. Ἀπαγορεύεται δὲ αὐστηρῶς ἡ περιφορὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δίσκων ἢ κουτίων πρὸς χρηματισμόν.

Ταῦτα ἐξ ἀξιοχρέου ἐκκλησιαστικῆς καὶ πατρικῆς μερίμνης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διαβιβάζοντες τῷ χριστεπωνύμῳ λαῷ, πεποίθαμεν ὅτι πάντες θέλουσι φιλοτιμηθῇ ν' ἀκούσωσι τῆς φωνῆς τοῦ σεπτοῦ ἡμῶν Ἀρχιποίμενος πρὸς δόξαν Χριστοῦ καὶ πρὸς ἔπαινον τῆς κατὰ Ἀνατολὰς ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 2 Μαΐου 1902.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος **ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

† ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ

Τῇ 28 ἀπριλίου λήξαντος παρέδωκε τῷ πλάστῃ τὸ πνεῦμα ὁ πρωτόθρονος τῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριαρχικοῦ Θρόνου μητροπολιτῶν, ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας Ἰωάννης. Ἀπὸ πολλοῦ πάσχων, οὗ ἕνεκα πρὸ ἑπταετίας καὶ εἰς Ἑσπερίαν μετέβη πρὸς θεραπείαν, πράγματι δαπανηθείς σωματικῶς, κατεβλήθη ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σταδίου αὐτοῦ, τοῦ διὰ τὴν Καππαδοκίαν τοσοῦτον εὐεργετικοῦ καὶ κοινωφελεστάτου. Τοῦ καθήκοντος ἐργάτης ἀκατάβλητος, ἄληστον λείπει μνήμην ποιμενάρχου ζηλωτοῦ τῆς πατρῴας εὐκλείας καὶ διδασκάλου ζηλωτοῦ τῆς εὐσεβοῦς καὶ πατρίου παιδείας. Ἡ Μ. Ἐκκλησία, ἡ τὸν ζῆλον καὶ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν αὐτοῦ καὶ γινώσκουσα καὶ τιμήσασα, συνεμερίσθη τὴν θλῖψιν τοῦ εὐσεβοῦς τῶν καππαδόκων λαοῦ, ὃν εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη συνετῶς ἐποίμανεν. Ὀλίγοι τῶν ἀρχιερέων τῶν τελευταίων ἑκατονταετηρίδων ἔσχον τὴν εὐτυχίαν ταύτην· μετὰ τὸν ἐκ Πάτμου Ἱερεμίαν, τὸν ἐπὶ δεκαετίαν περίπου, κατ' ἀρχὰς τοῦ προπαρελθόντος αἰῶνος, κηρύξαντα τὸν θεῖον λόγον καὶ θεαρέστῳ βίῳ ποιμάναντα τὸν φιλογενῆ λαὸν τῆς πρώτης Καππαδοκίας, μετὰ τὸν πρὸς ἔγερσιν ναῶν καὶ πρὸς οἰκοδομὴν τῆς Ἱ. μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου (τῷ 1728) λαμπρῶς ἐργασθέντα Νεόφυτον τὸν ἐκ Πάτμου, δεκαοκτὼ ἔτη κυβερνήσαντα τὴν Καισάρειαν, καὶ μετὰ τὸν ἀπὸ Λοφτσοῦ Ἠρθένιον, εἰκοσαετίαν μὲν ποιμάναντα, τὸν δὲ μητροπολιτικὸν οἶκον ἀνεγείραντα, μόνος ὁ ἀπὸ Σβορνικίου Γρηγόριος ὁ Ἀθηναῖος ἐποίμανεν ὅσα καὶ ὁ ἀείμνηστος Ἰωάννης ἔτη (1773 1797), πρόδρομος αὐτοῦ γενόμενος ἐν τῷ ἁγιαστικῷ καὶ φωτιστικῷ ἔργῳ, κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἀκριβείας, ἀσφαλείας καὶ τάξεως ἐν τῇ διαχειρίσει τῶν ἱερῶν καὶ κοινῶν χρημάτων, καὶ τῆς ἱδρύσεως σχολείων, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἐν Καισαρείᾳ σχολῆς, εἰς ἣν εἰργάσθη θεαρέστως ὡς τε διδάσκαλος, ὡς τε προστάτης καὶ συντηρητὴς, οὕτως εἰπεῖν, Γερμανὸς ὁ ἀοίδιμος ἱερομόναχος. Τριακονταετίαν ὡς μητροπολίτης, τοσαῦτα δ' ἕτερα ὡς ἡγούμενος τῆς μονῆς τοῦ Τιμίου Προδρόμου καὶ ὡς διδάσκαλος, ἐργασθεὶς ὁ ἀείμνηστος Παΐσιος, ἀληθῶς ὅλον αὐτοῦ τὸν ἐπίκηρον βίον καθωσίωσεν ὑπὲρ τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ ποιμνίου. Σχεδὸν δὲ τετραετίαν μετ' αὐτὸν, Εὐστάθιος ὁ Κλεόβουλος ἀναλαβὼν τὴν καλλιέργειαν ἀρούρης, χέρσου καὶ μεθ' ὅλην τὴν αὐταπαρνησίαν καὶ τὸν ζῆλον τῶν προηγησαμένων, παρεσκεύασε διὰ λιπαρᾶς διδασκαλίας, διὰ συστάσεως μεγάλης Ἐκπαιδευτικῆς τῶν καππαδόκων Ἀδελφότητος, διὰ τῆς πειθοῦς, τρόφιμος ὢν λόγου καὶ ζήλου πλήρης ἱεροῦ, τὴν κατόπιν ἐργασίαν. Ὁ δὲ νῦν θρηνούμενος Καισαρείας Ἰωάννης ἔδη μὲν ἐπὶ τῆς

ὑπ' ἐκείνου χαραχθείσης τροχιᾶς, ἐμιμήθη δὲ τοὺς προγεγονότας τῆς πρωτοθρόνου μητροπολίτας, πνεῦμα πρακτικὸν ἐπὶ πᾶσιν ἐπιδειξάμενος ἐπὶ σχεδίῳ προμεμελετημένῳ, καθὼς ἀπέδειξε τὸ θαυμαστὸν ποιμαντικὸν αὐτοῦ στάδιον.

Ἐν ἡλικίᾳ τεσσαράκοντα καὶ πέντε ἐτῶν—ἐγεννήθη τῇ 3 μαΐου 1833 ἐν τῇ κωμοπόλει Ἰντζέσου—χειροτονηθεὶς μητροπολίτης Καισαρείας (τῇ 21 μαΐου 1878) ἀνεχώρησεν εἰς τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ παροικίαν τῇ 27 αὐγούστου, μὴ θελήσας ἐπὶ πλέον ἐν Κωνσταντινουπόλει νὰ παραμένῃ, καίπερ τοῦ πατριαρχικοῦ ταύτης θρόνου χηρεύοντος· διότι, γινώσκων ἣν ἀνέλαβεν εὐθύνην ἀπέναντι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἔκρινεν ἐπιβαλλομένην τὴν ἄνεσιν ἀναχώρησιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν, ἣν ἠγάπα καὶ ὑπὲρ ἧς εἰργάσατο ἐν αὐταπαρνησίᾳ πολλῇ. Τῆς εἰκοσιτετραετοῦς ἱερατείας αὐτοῦ ὡς μητροπολίτου τεκμήρια ἀγλαὰ καὶ ἀριστότοκα εἰσὶν ἡ Ροδοκανάκειος Ἱερατικὴ Σχολή, τὸ κεντρικὸν Παρθεναγωγεῖον, ἐκεῖνο μὲν πρὸς μόρφωσιν ἱερέων, τοῦτο δὲ πρὸς παρασκευὴν διδασκαλισσῶν, καὶ τὰ Ὀρφανοτροφεῖα ἀρρένων τε καὶ θηλέων. Ἐπεμελήθη τούτων ἐν πνεύματι πρακτικῷ καὶ παρεσκεύασεν εἰς τὰ κοινωφελῆ ταῦτα καθιδρύματα πόρους ἐπαρκεῖς, ἐπικαλούμενος τῶν εὐσεβῶν καππαδόκων τὰς συνδρομὰς καὶ τούτους ἀείποτε προθύμους εὑρίσκων ἐν ἔργοις ὁσίοις συναντιλήπτορας, περιοδείας ὑπὲρ τῶν καθιδρυμάτων τούτων ἀναλαμβάνων καὶ τοῦτ' αὐτό, κατὰ τὸ ἀποστολικόν, προσπελαίων ἀκινδύνοις ποταμῶν, κινδύνοις λῃστῶν, κινδύνοις ἐξ ἐθνῶν, κινδύνοις ἐν ἐρημίᾳ, κινδύνοις ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις ἐν ψευδαδέλφοις, ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν ἀγρυπνίαις πολλάκις». Αὐτὸς διηύθυνε τὸ πρῶτον ἐπὶ διετίαν τὴν Ροδοκανάκειον Ἱερατικὴν Σχολήν, αὐτὸς ἦν ἔφορος καὶ ἐπόπτης· ἦν ἄλλως εἰδικὸς περὶ τὸ τοῦ διδασκάλου καὶ διευθυντοῦ ἔργον καὶ μάλιστα σχολῆς ἱδρυμένης ἐν μοναστηρίῳ. Μαθητὴς τῆς τε πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, ἀπὸ τοῦ 1851—1852, μαθητὴς τῆς Ἱ. ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς, ἀπὸ τοῦ 1852—1859, προστυνητὴς τῶν ἁγίων καὶ θεοβαδίστων τόπων καὶ τοῦ γεραροῦ Ἄθω, ἀπὸ τοῦ 1859—1860, διδάσκαλος ἐν τῇ σχολῇ τῇ ἐν τῇ μονῇ τοῦ Τιμίου Προδρόμου, ἀπὸ τοῦ 1860—1862, προσκληθεὶς ὑπὸ Παϊσίου τοῦ Καισαρείας ἐπὶ σκοπῷ τοῦ μετασχηματίσαι ταύτην εἰς σχολὴν ἱερατικήν, μαθητὴς τοῦ Ἀθήνησιν Ἐθν. Πανεπιστημίου ἀπὸ τοῦ 1862—1864 καὶ τῶν πανεπιστημίων τοῦ Στρασβούργου καὶ τῆς Ἀϊδελβέργης ἄχρι τοῦ 1867, ἐδίδαξε μὲν ἐν τῇ τῆς Χάλκης ἀπὸ τοῦ 1867—1875, ἐν δὲ τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ (ὡς διευθυντὴς) ἕως τοῦ 1878, θαυμάσιος ὀπαδὸς τοῦ καθήκοντος, ὅσια καὶ κάλλιστα ἀμοτέρχις ἀποδοὺς τὰ *δίδακτρα*. Πεῖραν καὶ μάθησιν ἐρῴδια φέρων ἄριστα ποιμαντικῆς εὐδοκιμήσεως, ἐπολλαπλασίασε τὸ θεόθεν αὐτῷ πιστευθὲν τάλαντον, ἐν πᾶσι νήφων καὶ κακοπαθῶν, ἔργον εὐαγγελιστοῦ ποιήσας, τὴν διακονίαν αὐτοῦ πληροφορήσας. Ἡ Ἐκκλησία δικαίως ἐθλίβη ἐπὶ τῷ θανάτῳ αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Π. μισθὸν ἀρετῆς ἐξύρανεν αὐτῷ συνοδικῶς, τὸν ἔπαινον· τὰ δὲ προσφιλῆ αὐτοῦ πνευματικὰ τέκνα, τὰ πρὸς πᾶσαν ὑλικὴν θυσίαν ἐπὶ καλῷ τῆς ἐπιφανοῦς αὐτῶν πατρίδος πρόθυμα, μετὰ πεποιθήσεως πρὸς τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν ἀπευθύνονται τὸν τοῦ θρόνου διάδοχον μιμητὴν τῆς φιλογενείας τῶν προαποχρωμένων. Ἡ μνήμη τοῦ **Καισαρείας Ἰωάννου** παραμενεῖ εἰς αἰῶνας ἀγήρως.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— *Συνεδρία Δύο Σωμάτων.* — Τὴν παρελθοῦσαν δευτέραν τὰ δύο διοικητικὰ Σώματα, ἡ Ἱ. Σύνοδος καὶ τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον συνῆλθον εἰς κοινὴν συνεδρίαν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ συνεσκέψαντο ἐπὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἠθικῶν ζητημάτων.

— *Διορισμοί.* — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης διωρίσθησαν μέλη τῆς ἐφορείας τῆς Θεολογ. Σχολῆς οἱ σεβασμ. μητροπ. Βοδενῶν κ. Νικόδημος καὶ Ἡλιουπόλεως κ. Ταράσιος.

— *Προεδρεία Πνευματικοῦ Δικαστηρίου Πατριαρχείων.* — Ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθη ἀπόσπασμα πρακτικοῦ τῶν δύο Σωμάτων ἐγκρινάντων διαγώμην τῆς Ἱ. Συνόδου ὅπως τὸν πρόεδρον τοῦ Πνευματικοῦ δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων ἐκλέγῃ κατὰ βούλησιν ἐλευθέραν ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ἄνευ συνοδικῆς ἐγκρίσεως.

Τὸ ἔγγραφον παρεπέμφθη νῦν εἰς τὴν ἐπὶ τῶν Δικονομικῶν ὁδηγιῶν Ἐπιτροπὴν, πρὸς τροποποίησιν τοῦ σχετικοῦ ἄρθρου.

—*Ἰωακείμιον Ἀρρεναγωγεῖον Βαρεσχωρίου.* — Ἀνεγράψαμεν πρό τινος ὅτι ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπαήσατο γενναιόφρονα δωρεὰν ἐκ δέκα χιλιάδων φράγκων εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ, τὸ Βαρεσχώριον, πρὸς ἀνέγερσιν κτιρίου καταλλήλου τῆς σχολῆς τῶν ἀρρένων, ἅτε τοῦ ὑπάρχοντος ὄντος ἐτοιμορρόπου καὶ ἥκιστα προσφόρου πρὸς στέγασιν τῆς παιδευομένης νεολαίας.

Ἤδη, σεπτῇ ἐντολῇ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, ὁ πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν σχολῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀρχιμ. Γρηγόρ. Παπαδόπουλος μετέβη τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ εἰς Βαρεσχώριον καὶ συνεκάλεσεν ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ γενικὴν τῶν ἐνοριτῶν συνέλευσιν, καθ' ἣν τὸ μὲν ἀνεκοίνωσεν αὐτοῖς ἐπισήμως τὴν δωρεὰν ταύτην τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τὸ δὲ συνέστησεν αὐτοῖς ὅπως ἡ προσήκουσα καταβληθῇ μέριμνα περὶ ἐξευρεύσεως καὶ ἀγορᾶς τοῦ προσήκοντος γηπέδου, περὶ ὑποβολῆς τοῦ σχετικοῦ ἀρχιτεκτονικοῦ σχεδίου μετὰ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῷ δωρητῇ καὶ περὶ παντὸς ἄλλου ἀφορῶντος εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἱδρύματος.

Ἡ συνέλευσις ἐπὶ τῷ εὐφροσύνῳ τούτῳ ἀγγέλματι ἅμα μὲν ἐψήφισεν ὅπως δι' ἰδίου ἐγγράφου αὐτῆς ὑποβάλῃ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ σεπτῷ συμπολίτῃ τὴν ἰδίαν αὐτῆς εὐγνωμοσύνην, ἐπὶ τῇ πολυτίμῳ ταύτῃ δωρεᾷ, ἅμα δὲ ἐνέκρινεν ὅπως ἡ ἀνεγερθησομένη σχολὴ ἀποκληθῇ φερωνύμως «Ἰωακείμειος».

Εἶτα ἡ συνέλευσις ἐξελέξατο ἐνδεκαμελῆ Ἐπιτροπὴν, ἐκ τῶν ὁκτὼ ἐφοροεπιτρόπων καὶ τριῶν ἐγκρίτων πολιτῶν τῆς Κοινότητος, εἰς ἣν ἀνέθηκε τὴν ἐντολὴν ἵνα μεριμνήσῃ περὶ παντὸς ἀφορῶντος εἰς τὴν οἰκοδομὴν, ἣν ἡ πατριαρχικὴ αὕτη δωρεὰ τοσοῦτον εὐκολύνει.

Παρατηρηθέντος δὲ ὅτι τὸ ἤδη διατιθέμενον ποσὸν ἔσται πιθανῶς ἀνεπαρκὲς καὶ ἐράνου προχείρου μεταξὺ τῶν φιλομούσων ἐνοριτῶν γενομένου συνελέγησαν ἔτι 146 ὀθωμανικαὶ λίραι.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρου λίαν εὐαρίστου ἀποτελέσματος τῆς ἐνοριακῆς συνελεύσεως ἀριδήλων καθίσταται ὁπόσων ἀγαθῶν πρόξενος ἀποβαίνει ἡ ἐν συμπνοίᾳ καὶ ἀδελφικῇ ὁμονοίᾳ συνεργασία πάντων τῶν πολιτῶν, τιμώντων καὶ εὐεργετούντων οὕτω καὶ ἑαυτοὺς καὶ τοὺς ἐπιγιγνομένους.

—*Ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Μακεδονίας Μοναὶ Σταυροπηγιακαὶ καὶ ἐνοριακαί*· —Πρὸ χρόνου ἐκάνου ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐν τινι τῶν κοινῶν συνεδριῶν τῶν δύο Σωμάτων ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην τῆς δι' ἰδιαιτέρου ἐξάρχου τῆς Ἐκκλησίας ἐπιτοπίου μελέτης καὶ ἐπιθεωρήσεως τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Μακεδονίας ἱερῶν σταυροπηγιακῶν καὶ ἐνοριακῶν Μονῶν, θεωρήσας πρὸς τοῦτο κατάλληλον τὸν θεοφ. ἐπίσκ. Ξανθουπόλεως κ. Ἰωάννην. Τῶν δύο Σωμάτων ἐγκρινάντων τότε τὰς σκέψεις ταύτας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ πραγματοποίησις τοῦ μέτρου ἀνεβλήθη μέχρι τοῦδε ἕνεκα τῆς ἐν Πάτμῳ καὶ Ραιδεστῷ ἐξαρχικῆς ἀποστολῆς τοῦ ὑποδειχθέντος. Ὅθεν συνῳδὰ τῇ ἀποράσει ταύτῃ ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς Τρίτης, θώρισεν ἔξαρχον τὸν εἰρημένον ἐπίσκοπον ὅς, ἐφωδιασμένος διὰ τῶν προσηκόντων γραμμάτων, μεταβαίνει προσεχῶς εἰς τὰς ἐν λόγῳ μονάς.

—*Τιμητὸν Θεολογ. Σχολῆς Χαλκης.* —Ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθη ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐκ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Μηθύμνης κ. Στεφάνου καὶ τῶν κκ. Κ. Σαχαρίνου καὶ Ἰ. Ἀσπριώτου ἐξελεγξάσης τὴν διαχείρισιν τῶν ταμιῶν τῆς Θεολογ. Σχολῆς σεβασμ. μητροπολ. Ἀδριανουπόλεως κ. Κυρίλλου, ὡς ταμίου τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, καὶ Κουτσῆς κ. Γερβασίου, ὡς ἐφοροταμίου τῆς Σχολῆς. Τῶν λογιστικῶν βιβλίων εὑρεθέντων ἐν πλήρει ἀκριβείᾳ καὶ τάξει, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐνέκρινεν ἵνα ἐκφρασθῶσι τοῖς τέως σεβασμ. ταμίαις αἱ εὐχαριστίαι τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας ἐκπληρώσει τῶν καθηκόντων αὐτῶν.

—*Μητροπολίτης Βοδενῶν.*—Τῇ (30 λήξαντος) τρίτῃ ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ ἐκ τῶν νέων σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Βοδενῶν κ. Νικόδημος, ὅτινι ὑπήντησεν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ δευτερεύων κ. Παρθένιος.

Ὁ νέος συνοδικὸς ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συνοδικὴν τῆς παρελθούσης τρίτης συνεδρίαν, προσφωνήσαντος αὐτῷ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμεν. πατριάρχου, πρὸς ὃν ὁ μητροπ. Βοδενῶν ἀπήντησε καταλλήλως.

—*Ἡγεμὼν Σάμου.* —Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης ἀνεγνώσθη ἐπιστολὴ τῆς Α. Γ. τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σάμου Ἀλεξάνδρου Μαυρογένους βίη, δι' ἧς τὸ μὲν ἐκφράζει τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τὰς ἐπὶ τῷ διορισμῷ αὐτοῦ συγχαρητηρίους εὐχὰς, τὸ δὲ καθίστησι γνωστὸν ὅτι θέλει καταβάλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐπιτευχθῇ ὁ ὑπὸ τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Ξανθουπόλεως γενόμενος συμβιβασμὸς ὁ ἀφορῶν εἰς τὴν περιουσίαν τοῦ ἀοιδίμου μητροπολ. Σάμου Γαβριήλ.

—*Ἐθνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον.* — Πρόεδρος τῆς ὑπὸ τῶν δύο Σωμάτων πρὸ μηνῶν διορισθείσης Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ ἐν Πριγκήπῳ ἱδρυθησόμενον ὀρφανοτροφεῖον ἐξελέγη ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῶν τῆς παρελθούσης δευτέρας ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπ. Νεοκαισαρείας κ. Ἀλέξανδρος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀναχωρήσαντος μητροπ. Ἀδριανουπόλεως κ. Κυρίλλου.

— *Μητροπολίτης Σωζοπαγαθουπόλεως.* — Ὁ πανιερ. μητροπολίτης κ. Κωνσταντῖνος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἠγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν εἰς Ἱεροσόλυμα αἰσίαν ἄφιξιν.

— *Μητροπολίτης Γάνου καὶ Χώρας — Ἐπίσκοπος Μετρῶν καὶ Ἀθύρων.*—Τῷ πανιερ. μητροπ. Γάνου καὶ Χώρας κ. Κωνσταντίνῳ ἐπετράπη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὅπως μεταβῇ εἰς τὰ παρὰ τὴν Ἀρτάκην λουτρά. Τῷ δὲ θεοφιλ. ἐπισκόπῳ Μετρῶν καὶ Ἀθύρων κ. Ἰωακεὶμ, ἵνα ἔλθῃ εἰς βασιλεύουσαν.

Πρεσβυτέριον Πατριαρχικοῦ Ναοῦ.— Τὸ πρεσβυτέριον τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι αἴτησιν, δι' ἧς ζητεῖ τὴν βελτίωσιν τῆς ὑλικῆς αὐτοῦ καταστάσεως. Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον ἐν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ λαβὸν ὑπ' ὄψει ταύτην παρέπεμψεν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ, ὅπως αὕτη παράσχῃ τὰς δεούσας πρὸς τοῦτο πληροφορίας.

— *Μητροπολίτης Ξάνθης.* — Χθὲς ἐπανέκαμψεν ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ὁ σεβασμ. μητροπ. Ξάνθης κ. Ἰωακεὶμ, ὃς καὶ ἀνέλαβε τὰ ἐν τῇ Ἱ. Συνόδῳ καθήκοντα αὐτοῦ.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ π. τρίτῃ ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο τὸν Α' γραμματέα τῆς βασιλικῆς Ἑλληνικῆς Πρεσβείας κ. Ποτὲν ὁ πανοσ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Λαυρέντιος.

Χθὲς μ. μ. ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμεν. πατριάρχην ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ν. Ἀλ. Μαυροκορδᾶτος καὶ μετ' αὐτὸν ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. Ἀλεξ. Λαχωβάρης.

Προχθὲς, πέμπτην ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἐπεσκέψατο τὴν Α. Σεβ. Μ. τὸν πατριάρχην Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανὸν, ἐπὶ τῇ εἰς τὴν ἁγίαν Πόλιν ἐπανόδῳ αὐτοῦ. Χθὲς δὲ ἡ Α. Μακαριότης ἀντεπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Λίαν εὐαρέστως ἀναγράφομεν ὅτι ἡ Α. Α. Μ. ὁ σεπτὸς ἡμῶν Ἄναξ ηὐδόκησε ν' ἀπονείμῃ τῇ Α. Μ. τῷ πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανῷ τὴν μεγάλην ταινίαν τοῦ Ὀσμανιέ, τεκμηριῶν τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ αὐτοκρατορικὴν εὔνοιαν πρός τε τὴν Α. Σεβ. Μ. καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν ἁγιοταφιτικὴν ἀδελφότητα.

Ὁμοίως, ἐνδείξεις αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας ἐπεδαψιλεύθησαν καὶ τῷ πανιερ. ἀρχιεπισκ. Νεαπόλεως κ. Ἀρσενίῳ, ἐπιτρόπῳ τοῦ Παναγίου Τάφου ἐνταῦθα καὶ τῷ πανοσ. Μ. Ἀρχιδιακόνῳ τοῦ Ἱεροσολυμιτικοῦ Θρόνου κ. Γερμανῷ Βασιλάκῃ, ἀπονεμηθέντων τῷ μὲν πρώτῳ τῆς μεγάλης ταινίας τοῦ Μετζιδιὲ, τῷ δὲ δευτέρῳ τοῦ Ὀσμανιὲ γ' τάξεως παρασήμου.

---

* Σημείωσις εἰς σελ. 195. — Σ. Σ. Ε. Α. Ὡς πρὸς τὴν μὴ παροχὴν τῆς χάριτος ἐν τῷ οὐτωσὶ τελουμένῳ γάμῳ ἐπιτραπῆτω ἡμῖν νὰ μὴ συμφωνήσωμεν πρὸς τὸν συγγραφέα. Φρονοῦμεν, ὅτι ἐν τῷ ζητήματι τοῦ γάμου δέον αὐστηρῶς νὰ διακριβῶσι δύο τινὰ, τὸ *κυβερνητικὸν* ἢ *νομικὸν* καὶ τὸ *δογματικὸν* μέρος. Ὡς *μυστήριον* ὁ γάμος, ἅπαξ τελεσθείς, ὑπὸ κανονικοῦ ἱερέως παρέχει καθ' ἡμᾶς τὴν χάριν, δυνατὸν ὅμως νὰ ᾖ κυβερνητικῶς ἐπιλήψιμος.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ | ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 10 ΜΑΪΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 19

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25
Ἡ σύνδρομὴ προκαταβάλλεται
ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγρ. τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. ΦΩΤΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης Ἱερομ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δηλώσεις - Σχολεῖα μέσου αἰῶνος ἰδιαίτατα δὲ τὰ βυζαντινά — Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία — Βιβλιολογία — Ἡ πάλαι καὶ νῦν κατάστασις τῆι Μητροπόλεως Ἀγκύρας — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Παραρτήματα: ὁ χαρακτὴρ τοῦ προτεσταντισμοῦ» — «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Σεπτῇ πατριαρχικῇ κελεύσει διαβιβασθείσῃ τῇ Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῇ Ἐπιτροπῇ πᾶσα Ἀδελφότης ὑφισταμένη ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κων]πόλεως καὶ λειτουργοῦσα δυνάμει Κανονισμοῦ ἐγκεκριμένου ὑπὸ τῆς Π. Κ. Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς διατάσσεται ὅπως ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον προσαγάγῃ εἰς τὴν Μ. Πρωτοσυγκελλίαν ἐτήσιον ἰσολογισμὸν περιέχοντα τὰς εἰσπράξεις καὶ τὰς δαπάνας αὐτῆς λεπτομερῶς, ταὐτοχρόνως δὲ καὶ τὸ ἐν ἐνεργείᾳ Καταστατικὸν καὶ Ταμεῖον αὐτῆς, κεκυρωμένα καὶ ὑπογεγραμμένα ταῦτα πάντα δεόντως ὑπὸ τοῦ προεδρείου.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 4 Μαΐου 1902.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Π. Κ. Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς.

Γνωστὸν καθίσταται πᾶσι τοῖς ἁγίοις ἀρχιερεῦσιν ὅτι, ἀποφάσει συνοδικῇ, πᾶς μοναχὸς φορῶμενος ὅτι περιφέρεται τῇδε κακεῖσε ἄνευ τοῦ οἰκείου ἀπολυτηρίου τῆς Μονῆς αὐτοῦ, δέον τοῦ λοιποῦ νὰ συλλαμβάνηται ὑπ' αὐτῶν καὶ ἀποστέλληται εἰς τὴν Μονὴν αὐτοῦ· ἐν περιπτώσει δ' ἀντιστάσεως ἢ ἀπειθείας ν' ἀφαιρῆται ἀπ' αὐτοῦ τὸ μοναχικὸν σχῆμα.

ΣΧΟΛΕΙΑ ΜΕΣΟΥ ΑΙΩΝΟΣ

ἰδιαίτατα δὲ τὰ βυζαντινὰ*

Πρὶν δ' ἐπιθῶ τέλος εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν κατὰ τὴν Ι' ἑκατονταετηρίδα σχολείων ποιοῦμαι καὶ αὖθις μνείαν[26] τοῦ διδασκάλου Θεοφυλάκτου, διδάσκοντος ἐν **Κορίνθῳ** μετὰ τὸ 960, πιθανῶς ἐν μικρᾷ τινὶ σχολῇ.

Κατὰ τὴν ΙΑ' μαρτύριον μὲν ἡ ἐν **Κωνσταντινουπόλει** στοιχειώδης τοῦ Μιχαὴλ Ψελλοῦ παίδευσις[27], περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς χρονικῆς ταύτης περιόδου συμπίπτουσα, μάρτυς δ' ἐπιφανὴς ἡ Κομνηνὴ Ἄννα καὶ συγχρόνως Ἰωάννης ὁ Ζωναρᾶς, ὧν αἱ μαρτυρίαι παρατίθενται, ἀμφοτέρων ἕνεκεν, ἀμφότεραι, πρός τε γνῶσιν τῆς ἱστορίας τῆς συγχρονούσης ἀμφοῖν παιδεύσεως, πρός τε διαφώτισιν τῆς προγενεστέρας· ἐννοῶ δὲ τὴν λεγομένην κατωτέραν· καὶ γράφει μὲν ἡ πρώτη[28] ὅτι ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἀνήγειρε, ληγούσης τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, ἢ τῆς ΙΒ' ἀρχομένης, Ὀρφανοτροφεῖον, ἀλλὰ τοὺς ὀρφανοὺς ἐδίδασκον ἐν αὐτῷ καὶ τὰ γράμ-

---

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 188 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

26. ἐν τῷ «Νέῳ Ἐκλογίῳ» ἡ μνεία.

27. παρὰ Κ. Ν. Σάθᾳ, «Μεσαιων. Βιβλιοθήκης» τόμ. Δ', σελ. 21 καὶ 12.

28. Κομνηνῆ Βόννης (ἀλλὰ) τόμ. Β', σελ. 345. Ἡ περιγραφὴ τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου καθιδρύματος ἀπὸ σελ. 346 - 348. Καλεῖ δὲ τὸ σύνολον τῶν ἀγαθοεργῶν τούτων ἱδρυμάτων ἡ Ἄννα πόλιν μυρίανδρον, λέγουσα ὅτι μίαν ἡμέραν ἔδει ἵνα δαπανήσῃ τις εἴπερ ἤθελε ταῦτα κύκλῳ περιελθεῖν.

ματα, καὶ «τὴν ἐγκύκλιον παιδείαν». ἔκτισε δὲ τὸ ὀρφανοτροφεῖον ἑκατέρωθεν τοῦ ἐν τῇ ἀκροπόλει ναοῦ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, καὶ κύκλῳ τούτου πενητοτροφεῖα καὶ λωβοκομεῖον καὶ ἄσυλον τῶν τὰς ὄψεις πεπηρωμένων· ἀφηγεῖται δ' ὁ δεύτερος ἱστορικώτερον ὅτι[29] τὸ *ἐσχολακὼς ἀνανεώσας Ὀρφανοτροφεῖον* ὁ Ἀλέξιος «ἐδείματο *διδασκαλεῖον γραμματικῶν*, ἵν' ἐν αὐτῷ διδάσκοιντο παῖδες ὀρφανοί, ἢ γονέων ἀπόρων, *διδασκάλους* ἐντάξας αὐτῷ καὶ *παιδαγωγούς*». Ἐπαινῶ δὲ τὸν Ζωναρᾶν ὡς ἱστορικώτερον, διότι διδάσκει μὲν ἡμῖν τὴν διαίρεσιν τῶν ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ σχολείων, μαρτυρεῖ δ' ὅτι ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἀνασυνέστησε τὸ ὀρφανοτροφεῖον, ἐσχολακώς· ἐπειδὴ δέ, καθ' ἃ μέλλομεν ἰδεῖν ἀκολούθως, αὐτοκράτορές τε καὶ πατριάρχαι πρὸς μίμησιν ὁ μὲν τοῦ δὲ ἄγονται, συμπεραίνει τις ὅτι καὶ πρότερον ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ τούτῳ σχολή τις ὑπῆρχε, τὰ πρῶτα τῆς παιδείας τοῖς παιδίοις στοιχεῖα μεταδιδοῦσα· ἔν τισι χωρίοις τῆς τοῦ Πορφυρογεννήτου «βασιλείου τάξεως» φαίνονται ψάλλοντες *οἱ ὀρφανοί*, προδήλως οἱ ἐν τῷ ὀρφανοτροφείῳ τούτῳ διδασκόμενοι τὴν μουσικήν, νομίζω δ' ὅλως ἄπορον τὸ διδάσκεσθαι τὴν μουσικὴν πρὸ τοῦ διδαχθῆναι τὰ στοιχεῖα γοῦν τῆς παιδεύσεως. Ἀνάγκη νῦν ἵνα τὸ τοῦ Πορφυρογεννήτου σχετικὸν παρατεθῇ χωρίον, ἐξ οὗ γενήσεται καταφανὴς ἡ *λειτουργία τοιαύτης σχολῆς ἑκατοντάδας ἐτῶν πρὸ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ τῆς Ἄννης*[30]. Ἐκ τούτου μανθάνομεν ὅτι εἰς τὴν ἑστίασιν τὴν κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων Θεοφανείων προσεκαλοῦντο ψάλται τέσσαρες σὺν εἴκοσιν ἐν τῷ παλατίῳ· κατὰ δὲ τὴν ὥραν τοῦ δουλκίου[31], εἰσήγοντο *οἱ δύο λαμπροὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας*, δῆλον οὖν οἱ τῆς Ἁγίας Σοφίας, *δομέστικοι μετὰ τῶν ψαλτῶν καὶ ὀρφανῶν*, περιβεβλημένοι τὰ οἰκεῖα φελώνια, καὶ διηρημένοι εἰς δύο στίχους, ὧν εἷς τὸν δεξιὸν ἦν ὁ εἷς δομέστικος σὺν τοῖς ψάλταις, ὁ δ' ἕτερος τῶν δομεστίκων εἰς τὸν ἀριστερὸν μετὰ τῶν ὀρφανῶν «χοροστατεῖν ἅπαντας πρὸς ἀντίφωνον μελῳδίαν»· τοῦτο δ' ἐγένετο μέχρι Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ὅστις διέταξεν, ἀντὶ τῶν δύο, τέσσαρας εἰσάγεσθαι δομεστίκους «μετὰ τὴν περαίωσιν τῆς λεχθείσης τῶν ἀντιφώνων ἀρ-

29. Ζωναρᾶ βιβλ. ΙΗ', § 24 (ἔκδοσις Δινδορφίου, τόμ. Δ', σελ. 244).

30. Πορφυρογεννήτου, ἔνθ' ἀνωτ. Βόννης, σελ. 755-757.

31. κατὰ τὰς ἑστιάσεις τὰς τότε προσίφερον τὸ παρ' ἡμῖν ἐν χρήσει γλυκό.

χαιοπαραδότου κοινῆς μελῳδίας . . . ἡμφιεσμένοι τὰ οἰκεῖα αὐτῶν καμίσια καὶ φελώνια».

Οὕτως ἡ μνεία τοῦ Σοφοῦ Λέοντος ἀνάγει ἡμᾶς ἄχρι τοῦ Θ' αἰῶνος, ὅτε βεβαίως ὑπῆρχεν ἡ σχολὴ τῶν ὀρφανῶν, περὶ ἧς συντέμνω τὸν λόγον, διότι καὶ πάλιν τὸ σχολεῖον τοῦτο θέμα λόγου γενήσεται βραχύτατον.

Τοσαῦτα περὶ τῆς μικρᾶς ταύτης σχολῆς ὑπομνησθέντες, καθῆκον ἵνα μνησθῶμεν καί τινος μικροῦ σχολείου, κατὰ τὴν δευτέραν δεκάδα τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος ἔν τινι **κώμῃ παρὰ τὴν** ἐν Βιθυνίᾳ **Νίκαιαν** λειτουργοῦντος, συμπεραίνοντες ὅτι εἴπερ αἱ κῶμαι ἐκέκτηντο τοιαῦτα σχολεῖα, πολλῷ μᾶλλον αἱ πόλεις[32].

Μὴ δυνηθεὶς ἵνα συλλέξω εἰδήσεις περὶ σχολείων κατωτέρας παιδεύσεως ἐν τῇ ΙΒ' ἑκατονταετηρίδι, μεταβιβάζω τὸν λόγον εἰς τὴν ΙΓ'.

καὶ ἐν ἀρχαῖς μὲν αὐτῆς εὑρίσκω τὴν **Προῦσαν**, τὴν μητρόπολιν τῆς Βιθυνίας, σχολεῖον γραμματικῶν ἔχουσαν, ἐν ᾧ τὴν πρώτην ἔλαβε παίδευσιν Νικηφόρος ὁ Βλεμμύδης[33], εἶτα δὲ τὴν **Κύπρον**, ἔχουσαν, πρὸ τῶν μέσων τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, *σχολεῖα* κοινὰ[34], καὶ μετὰ ταῦτα τὴν τότε πρωτεύουσαν τοῦ κράτους, τὴν **Νίκαιαν**, ἥτις συνέδριον λογίων ἐθεωρεῖτο· γινώσκομεν δὲ τὴν κατωτέραν τῆς πόλεως ταύτης σχολὴν καὶ τὸν ταύτης διδάσκαλον[35] Ὑάκινθον τὸν μοναχόν, ὑπὸ τὴν προστασίαν διατελοῦντα τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἀρσενίου τοῦ Αὐτωρειανοῦ, διδάσκοντα δὲ τοὺς παῖδας «τὰ εἰς προπαίδειαν» ἔν τινι σχολῇ παρακειμένῃ τῷ ναῷ τοῦ Ἀρχιστρατήγου. Μετὰ τὰ μέσα δὲ τῆς ἑκατονταετοῦς ταύτης περιέδου εὑρίσκω καὶ πάλιν τὴν ἐν τῷ Ὀρφανοτροφείῳ, κατὰ τὸν ναὸν Παύλου τοῦ ἀποστόλου, *σχολὴν τῶν γραμματικευομένων*, ἐν τῇ **Κωνσταντινουπόλει** δῆλά γε δή, ἣν αὖθις ὁ Παλαιολόγος ἀνασυνέστησε Μιχαὴλ[36], κοιμηθεῖσαν βεβαίως ἐπὶ λατινοκρατίας.

32. Βίος Χριστοδούλου τοῦ ἐν Πάτμῳ, ὑπὸ Ἰωάννου μητροπολίτου Ῥόδου· ἐν Ἀκολουθίᾳ τοῦ ὁσίου Χριστοδούλου (τοῦ ἐν Πάτμῳ)· ἔκδοσις τοῦ 1884, ἐν Ἀθήναις, σελ. 113 § Δ'· «γραμματιστῇ τινὶ τοῦτον παραδιδάσει».

33. Ἀνδρονίκου Δημητρακοπούλου Ἐκκλησιαστικὴ Βιβλιοθήκη. Λειψίᾳ, 1866, τόμου Α' (μόνου ἐκδοθέντος) σελ. κα'.

34. Γρηγορίου Κυπρίου Διηγήσεως μερικῆς λόγος τὰ καθ' ἑαυτὸν περιέχων Migne, PMB', στήλη 21, ὅπου καὶ περὶ Νικαίας.

35. Γεώργιος Παχυμέρης. Βόννης, τόμ. Α', σελ. 294.

36. ὁ αὐτός· τόμ. Α', σελ. 284.

Τῶν κατὰ τὴν ΙΔ΄ γινώσκω ἐν τοῖς πρώτοις ἔτεσι τὴν ἐν **Θεσσαλονίκῃ** σχολήν, ἧς ὁ μαθητὴς Ἰσίδωρος ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ διδάσκαλος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ[37], μετὰ ταῦτα δὲ μοναχὸς καὶ κατὰ μάϊον τοῦ 1347 πατριάρχης **Κωνσταντινουπόλεως**, ἧς αἱ σχολαὶ πᾶσαι κατὰ τὴν ἑκατονταετηρίδα ταύτην ἐφημίζοντο δι' ἣν παρεῖχον ἀνωτέραν παίδευσιν[38]. Ὅτι δ' ἡ πρωτεύουσα τοῦ κράτους αὕτη καὶ κατὰ τὴν ΙΕ΄ ἐκέκτητο σχολεῖα μαρτυρεῖ Μιχαὴλ ὁ Δούκας[39] ὁ χρονογράφος, οὗ τὴν μαρτυρίαν ἐπικαλεσθήσομαι καὶ μετὰ μικρόν.

ℰ

Καὶ νῦν, μετὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ἐμοὶ γνωστῶν ἐν ταῖς μικραῖς καὶ μεγάλαις τοῦ βυζαντινοῦ κράτους πόλεσι σχολῶν τῆς στοιχειώδους παιδεύσεως, ἐπιβάλλεταί τις ἐξέτασις—ἐν ὀλίγοις—τῶν λόγων, δι' οὓς ἔδει 'να διατηρῶνται πανταχοῦ τοιαῦτα σχολεῖα.

(ἕπεται συνέχεια)

Μ. Ι. Γ.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐπιστολὴ ἐπισκόπου Ὀξωνίας. —Ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων συνεδριῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀνεγνώσθη ἡ παρὰ πόδας ἐκδιδομένη ἐπιστολὴ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀγγλικανοῦ ἐπισκόπου Ὀξωνίας κ. Φραγκίσκου, γεγραμμένη καλλιτεχνικῶς ἑλληνιστὶ ἐπὶ μεμβράνης. Ἐν τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ, ἣν ἐπίτηδες δημοσιεύομεν, καθὼς ἔχει, ὡς μικρὸν δεῖγμα τῆς βασίμου καὶ τελεσφόρου σπουδῆς τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων παρὰ τῷ ἀγγλικανικῷ κλήρῳ, ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ὀξωνίας συνίστησι πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν αἰδεσιμ. ἀγγλικανὸν ἱερέα Κίρτοπ Λαΐκ, μεταβαίνοντα εἰς Ἅγιον Ὄρος χάριν ἐπιστημονικῶν λόγων. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν ἵνα συστήσῃ καὶ ἐφοδιάσῃ τὸν εἰρημένον ἱερέα διὰ τῶν προσηκόντων γραμμάτων πρὸς τὴν ἱερὰν τοῦ Ἁγίου Ὄρους Κοινότητα. Ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐπιστολὴ ἔχει ὧδε:

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΝ
ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΝ Γ΄.
ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ
ΚΑΙ ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ,

Ἡμεῖς Φραγκίσκος ἐπίσκοπος Ὀξωνίας χαίρειν.

Τοῦ αἰδεσίμου Κίρσοπ Λαΐκ, ἱερέως τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας, ἐφημερίου τοῦ ναοῦ τῆς Ἀειπαρθένου Μαρίας ἐν τῇ πόλει καὶ ἐνορίᾳ τῆς Ὀξωνίας, φέροντος ἐκ τοῦ τῆς Ὀξωνίας Πανεπιστημίου δίπλωμα προλύτου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ σπουδάσαντος ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τῆς Κοδδεστώνης, γνωστοῦ δὲ ἡμῖν ὡς πιστοῦ ἀνδρὸς καὶ ἐναρέτου, δεηθέντος ἡμῶν ὅπως ἐπικαλεσθῶμεν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν εὔνοιαν τῆς Σῆς Παναγιότητος,

Διὰ ταῦτα ἐν ἀδελφικῇ πεποιθήσει ἐπὶ τὴν Σὴν ἀδελφικὴν καλοκἀγαθίαν ἐπικαλούμεθα τὴν Σὴν προστασίαν πρὸς τὸν σκοπὸν πρὸς ὃν προτίθεται νὰ ἐπισκέψηται τὸ ἅγιον Ὄρος τοῦ Ἄθω. Διότι πορεύεται ἵνα ἐπιδώσῃ τῇ Ἱερατικῇ κοινότητι τῶν ἐκεῖ ἀδελφῶν πρόσκλησιν ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὀξωνίας, ὅπερ εὐγνωμόνως πανηγυρίζον τὴν τριακοσιοστὴν ἐπέτειον τῆς θεμελιώσεως τῆς μεγάλης αὐτοῦ βιβλιοθήκης, ποθεῖ τὴν παρουσίαν ξένου ἀπεσταλμένου ἐκ τῆς χορείας τῶν ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους διατριβόντων περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἀληθείας.

Καὶ διατρίβων δὲ καὶ αὐτὸς περὶ τὴν ἐκμάθεσιν ταύτην πορεύεται ἵνα ἐκλιπαρήσῃ τὴν ἄδειαν τοῦ μελετῆσαι τὰ παλαιὰ χειρόγραφα τὰ τεθησαυρισμένα ὑπὸ τῆς ἱερατικῆς κοινότητος ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις αὐτῶν.

Ὑπὲρ τῶν σκοπῶν αὐτοῦ τούτων, μετὰ παντὸς σεβασμοῦ ἐπικαλούμεθα τὴν προστασίαν τῆς Σῆς Παναγιότητος, Ἣ, ἐκ τοῦ ΚΤΡΙΟΥ καὶ ΣΩΤΗΡΟΣ πάντων εἴη χάρις, ἔλεος καὶ εἰρήνη νῦν καὶ εἰς ἀεί.

Cuddesdon
April 23. 1902

F. OXON

37. Διαθήκη Ἰσιδώρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως· Migne, PMB΄, στήλη 1295· αἱμοὶ τοίνυν Θεσσαλονίκη πατρὶς καὶ τροφός, **ἐν ταύτῃ καὶ λόγους μετέσχον καὶ τοῖς βουλομένοις μετέδωκα».**

38. Φιλοθέου πατριάρχου ἀντιρρητικὸς· Νικηφ. Γρηγορᾶ (Βόννης) τόμ. Α΄, σελ. LXVIII.

39. Δούκας· Βόννης, σελ. 98.

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

Περὶ τῆς μοναχικῆς ἀκτημοσύνης ἐν τῷ κοινῷ καὶ τῷ ἑλληνικῷ καὶ ἐκκλησιαστικῷ δικαίῳ· ἱστορικὴ καὶ δογματικὴ ἔρευνα ὑπὸ Εὐαγγέλου Γ. Νικολαΐδου, ὑφηγητοῦ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ. Ἐν Ἀθήναις· ἐκ τοῦ Τυπογραφείου Π.Δ. Σακελλαρίου. 1902. Τιμᾶται δραχμῶν τριῶν.

Καὶ μόνη ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ἄνωθι τίτλου ὑπέμνησέ μοι ὅ,τι πολλαχοῦ πολλάκις ἐλέχθη ὅτι δηλαδὴ εὐχάριστον, παρήγορον καὶ πολύτιμον παρατηρεῖται ἀπό τινος θέαμα δημοσιεύσεων εἰδικῶν μελετῶν περὶ διαφόρων νομικῶν θεσμῶν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Εὐχάριστον μέν, διότι παρέχει τοῖς πολλοῖς τὸ μέσον τοῦ διδάσκεσθαι καὶ εὐαρεστεῖ αὐτοῖς αὐξάνουσι τὰς γνώσεις των, παρήγορον δέ, καθόσον ἀποδείκνυσιν, ὅτι δὲν ἐξέλιπεν ἡ ἄμιλλα περὶ τὸ ἐργάζεσθαι καὶ ἀπασχολεῖσθαι περὶ τ' ἀφορῶντα τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν καὶ ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως· καὶ πολύτιμον, διότι αἱ τοιαῦται μελέται ἐν τῇ ἡν ἐκ μακρᾶς πείρας γινώσκω δυσκολίᾳ, ἵνα μὴ εἴπω, ἀδυναμίᾳ περὶ τὴν ἐν δημοσίαις βιβλιοθήκαις εὕρεσιν βιβλικῶν βοηθημάτων καὶ τῇ παντελεῖ σχεδὸν ἐλλείψει τοιούτων ἐνταῦθα, προϋποτιθέασιν ἀγαθὴν τοὐλάχιστον διάθεσιν περὶ τὸ παραγαγεῖν τι καὶ παρορμῆσαι καὶ ἄλλους εἰς τὸ πρᾶξαί τι τελειότερον. Τοιαύτας εἰδικὰς μελέτας περὶ **μοναχῶν καὶ κληρικῶν** ἔγραψαν, καθόσον ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐνθυμοῦμαι, οἱ κκ. **Μομφερᾶτος,** γνώστης βαθὺς τῆς νομικῆς ἐπιστήμης καὶ ἤδη ὑπουργὸς τῆς Παιδείας ἐν Ἑλλάδι ὑπὸ τὸν τίτλον «**Κληρονομικὸν δίκαιον τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν**» ἐν Ἀθήναις τὸ 1889 καὶ ὁ **Βορρὲς,** διακρινόμενος ἐπὶ ἀρτίᾳ ἐπιστημονικῇ μορφώσει «**περὶ τῆς κληρονομικῆς διαδοχῆς εἰς τὴν περιουσίαν τῶν κληρικῶν καὶ μοναχῶν** ἐν Ἀθήναις τὸ 1887. Εἰδικωτέρα ὅλως μελέτη **περὶ τῆς μοναχικῆς ἀκτημοσύνης** ἐστὶν ἡ μετὰ χεῖρας μελέτη, ἧς τινος τῷ φρεπόνῳ συγγραφεῖ κ. Εὐαγγέλῳ Γ. Νικολαΐδῃ συγχαίρω εἰλικρινῶς ἐπὶ τῇ δημοσιεύσει καθόσον οὔτε κόπων, οὔτε δαπανῶν ἐφείσθη πρὸς διαπραγμάτευσιν, μετὰ τῆς προσηκούσης ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας τοῦ ὄντως λεπτοῦ τούτου θέματος **τῆς τῶν μοναχῶν ἀκτημοσύνης** ἀπό τε ἱστορικῆς καὶ δογματικῆς ἀπόψεως.

Ὑπὸ τὸ κράτος τοιούτων ἰδεῶν ἀμελητεῖ προῦβην εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ **τῆς μελέτης ταύτης,** ἣν ὁ ἀξιέπαινος αὐτῆς συγγραφεὺς διῄρεσεν ἐν γένει εἰς δύο τμήματα.

Ἐν τῷ **Ι τμήματι ἀπαντᾷ εἰσαγωγὴ περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου ἐν γένει,** οὗτινος τὴν ἐξιστόρησιν ἐν σελίσι 2—26 **βασίζει ἐπὶ πλείστων** ὅσων πηγῶν σχετικῶν πρὸς τὴν περὶ τοῦ μοναχικοῦ βίου παλαιοτέραν καὶ νεωτέραν βιβλιογραφίαν γερμανιστί, γαλλιστί, ἀγγλιστὶ καὶ ἑλληνιστί. Καὶ μόνη ἡ ἀνάγνωσις τῶν πηγῶν τούτων ἡράκλειόν ἐστιν ἀληθῶς ἔργον, ἀλλὰ καὶ ἀπαραίτητον διὰ τὸν εὐσυνείδητον συγγραφέα τοῦ μοναχικοῦ βίου, ὅστις ἀποκαλεῖται κατὰ μὲν τοὺς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας **εὐαγγελικὴ πολιτεία, ἀγγελικὴ ἀξία, τελειοτάτη κοινωνία βίου** κτλ., κατὰ δὲ τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανὸν **(βίος) δεμνὸς, ὃς οἷδεν οἰκειοῦν Θεῷ τὸν εἰς τοῦτο ἐρχόμενον ἄνθρωπον.** Ἡ ἐξιστόρησις τοῦ **μοναχικοῦ βίου** ἄρχεται ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ λήγει εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, ὡς περιγράφεται καὶ ἐν Ἐπιστολῇ τοῦ Μ. Ἀθανασίου πρὸς Ἀμμοῦν μονάζοντα. Σ. Ν. 69—70 καὶ Μ. Βασιλείου Λόγ. ἀσκητ. Migne Patrol. ser. grec. XXXI. 628.

Ἐν τῷ ΙΙ τμήματι ἀναπτύσσεται **ἡ ἰδέα τῆς μοναχικῆς ἀκτημοσύνης** ἐν δυσὶ κεφαλαίοις.

Ἐν μὲν τῷ Α' ἐκτίθεται **ἡ μοναχικὴ ἀκτημοσύνη** κατὰ τὴν Καινὴν Διαθήκην, τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς Πατέρας καὶ τοὺς μοναστικοὺς κανόνας ἐν σελίσι 27—48 καὶ ἡ ἔκθεσις αὐτὴ καταλήγει εἰς τὴν ἀρχήν, ὅτι **οἱαδήποτε κτῆσις εἶναι ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸ μοναχικὸν σχῆμα,** ἣν ἀρχὴν ἐκύρωσεν ἐπισήμως καὶ ὁ 6 Κανὼν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ΑΒ Συνόδου ἐν ἔτει 831 διαγορεύων ὅτι **οἱ μοναχοὶ οὐδὲν ἴδιον ὀφείλουσιν ἔχειν.**

Ἐν δὲ τῷ Β' λόγος γίνεται περὶ τῆς μοναχικῆς **ἀκτημοσύνης** ἐν τῷ δικαίῳ, ὅπερ διαιρεῖται κατ' ἐποχὰς ὡς ἑξῆς:

1. **Τὸ μέχρι τῶν Ἰουστινιανείων Νεαρῶν δίκαιον** ἐν σελίσι 48 μέχρι 53.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην φαίνεται ὅτι **ἡ πολιτικὴ νομοθεσία ἠδιηφόρησε παντάπασι πρὸς τὴν περὶ ἀποταγῆς καὶ ἀκτημοσύνης ἐκκλησιαστικὴν διδασκαλίαν.** Νε. 76 κεφ. 1.

2. **Τὸ δίκαιον τῶν Ἰουστινιανείων Νεαρῶν** ἐν σελίσι 53—70.

Διὰ τῶν Νεαρῶν αὐτοῦ ὁ **Ἰουστινιανὸς προσεπάθησε νὰ προσαρμόσῃ τὸ δίκαιον εἰς τὸ πνεῦμα τῶν μοναχικῶν κανόνων** ἀκολουθῶν **τοῖς θείοις κανόσι καὶ τοῖς ἁγιωτάτοις πατράσι** Νε. 5 κεφ. 2, Νε. 133 πρ. καὶ θέλων νὰ καταστήσῃ τοὺς μοναχοὺς **ἀγωνιστὰς ἀληθεῖς τῆς ἐπὶ τὸ θεῖον ὁδοῦ** Νε. 5 πρ. Ταῖς ἀρχαῖς ὅμως ταύταις δὲν ἠκολούθησεν ὅλως. Τῷ ὄντι προσδιορίζει **τὸν εἰς μοναστήριον εἰσιέναι βουλόμενον, πρὶν εἰς τὸ μυστήριον εἰσέλθῃ, ἄδειαν ἔχειν τοῖς ἑαυτοῦ χρῆσθαι, καθ' ὃν βούλεται τρόπον·** κατόπιν πάλιν ὁρίζει ὅτι μετὰ τὴν εἴσοδόν του **ὁ γενόμενος μοναχὸς ἀπόλλυσι τὴν ἱκανότητα πρὸς τὸ**

ἔχειν, κτᾶσθαι καὶ διατιθέναι περιουσίαν· μηδένα μέντοι παντελῶς ἴδιον ἔχειν μηδέν. Νε. 133 κεφ. 1.

3. **Τὸ Λεόντειον δίκαιον** ἐν σελίσι 70—79.

Διὰ τῆς Νε. 5 τοῦ Λέοντος **ἡ πολιτικὴ νομοθεσία ἐπανῆλθε καὶ πάλιν κατ' ἀρχὴν εἰς τὴν πρὸ τοῦ Ἰουστινιανοῦ κατάστασιν**· κατὰ συνέπειαν **ὁ μοναχὸς ἔχει πλήρη περιουσίαν καὶ ἱκανότητα**, διατίθησι δὲ **καὶ περὶ ὁλοκλήρου ἢ τῶν δύο τρίτων τῆς περιουσίας, ἣν ἐκτήσατο μετὰ ταῦτα.**

Ἐνταῦθα ἐν παραρτήματι γίνεται λόγος καὶ περὶ κληρονομήσεως τοῦ μοναχοῦ ἐξ ἀδιαθέτου ἐν σελίσιν 89—89.

4. **Ὁ Κανὼν τῆς ΑΒ Συνόδου** (ἐν ἔτει 861) ἐν σελίσι 90—94.

Καθορίζων ὅτι **οἱ μοναχοὶ οὐδὲν ἴδιον ὀφείλουσιν ἔχειν, πάντα δὲ τὰ αὐτῶν προσκυροῦσθαι τῷ μοναστηρίῳ** καθιεροῖ καὶ οὗτος τὴν περιουσιακὴν ἀνικανότητα τῶν μοναχῶν, ἀλλ' ἀποδέχεται ἅμα τὴν ἱκανότητα τοῦ μοναστηρίου.

5. **Ἀπὸ τοῦ Λέοντος μέχρι καταλύσεως τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους** ἐν σελίσιν 94—101.

Ὁ Λέων ἀνεκήρυξε τοὺς μοναχοὺς ἱκανοὺς πρὸς κτῆσιν καὶ κυρίους ἐν ὅλῳ ἢ κατὰ τὸ μεῖζον μέρος τῆς ἐπικτωμένης περιουσίας των καὶ ἐλευθέρους νὰ διαθέσωσι περὶ αὐτῆς ἄνευ τινὸς περιορισμοῦ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ **Νικηφόρος** ὁ Φωκᾶς διὰ τῆς Νε. 19 ἐν ἔτει 964 ἀνέκοψε τὴν πρὸς σύστασιν μοναστηρίων μανίαν καὶ ἀπηγόρευσε τὴν εἰς τὰ ὑπάρχοντα ἀφιέρωσιν ἀκινήτων.

Ὁ **Βασίλειος** ὁ Πορφυρογέννητος ὁ καὶ Βουλγαροκτόνος ἐπονομασθεὶς κατήργησεν ἐν ἔτει 988 **δι' εὐσεβοῦς χρυσοβούλλου** τὴν Νεαρὰν τοῦ Νικηφόρου **πρὸς ἐξευμένισιν τοῦ θείου.**

Ὁ **Ἰωάννης ὁ Τζιμισκῆς** ἐν ἔτει 972 ἐπέτρεψε τοῖς ἡγουμένοις **διαθέτειν** ἐλευθέρως **ἐν ζωῇ καὶ αἰτίᾳ θανάτου** περὶ τῆς ἰδίας περιουσίας, ἀπηγόρευσε δὲ μόνον τοῖς μοναχοῖς **καπηλικῶς ἐμπορεύεσθαι** (διὰ κερδοσκοπιῶν ἐπὶ ἀκινήτων).

Ὁ **Μανουὴλ Παλαιολόγος** ὁ Β' ἐν ἔτει 1406 συμβουλεύει μηδὲν ἰδιόκτητον ἔχειν τὸν μοναχικῶς ζῆν ἐλόμενον, ἀλλ' ἐπιτρέπει **παρ' ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν** καρπίζεσθαι τὰ ἰδιόκτητα αὐτῶν κτήματα καὶ ἔχειν καὶ τὰ ἐπικτηθησόμενα, **καθὼς ἐστὶ συνήθεια εἰς ἅπαν τὸ ἅγιον ὄρος.**

Ὁ **Μανουὴλ ὁ Κομνηνὸς** ἐν ἔτει 1158 ἐθέσπισεν ὅτι μόνη ἡ παροῦσα κατοχὴ τῶν μοναστηρίων, καὶ ἐν ἐλλείψει ἢ ἀτελείᾳ τίτλων, **ὀφείλει ἀρκεῖν αὐτοῖς ἀντὶ παντὸς δικαιώματος.**

Καὶ οἱ μετέπειτα Αὐτοκράτορες μέχρι τοῦ 1453 ἠκολούθησαν τοῖς ἴχνεσι τούτοις.

6. Τὰ ἐν Ἑλλάδι ἀπὸ τοῦ 1830 μέχρι τῆς σήμερον ἐν σελίσι 101—125.

Κατὰ ταῦτα ἡ τοῦ μοναχοῦ τοῦ ἐκ μοναστηρίου διαλυθέντος καὶ εἰς ἄλλο μοναστήριον εἰσιόντος περιουσία, ἣν εἶχε πρὸ τῆς εἰσόδου ἢ ἠγόρασε δι' ἰδίων χρημάτων ἀνήκει αὐτῷ, καρποῦται ταύτην διὰ βίου καὶ ὀφείλεται νὰ ἀφιερωθῇ παρ' αὐτοῦ εἰς τὸ μοναστήριον Διατ. τοῦ 1834 ἀριθ. 3, 4 καὶ 8, ὁ τοιοῦτος μοναχὸς κληρονομεῖται ὑπὸ τοῦ μοναστηρίου του. Αὐτ. ἄρθ. 8 πᾶς μοναχὸς εἶναι ἱκανὸς νὰ κτήσηται περιουσίαν Νε. 5 τοῦ Λέοντος, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ὑποθηκεύσῃ ἢ ἐνοικιάσῃ πολυετῶς πέραν τοῦ θανάτου του ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ συγκαταθέσεως τοῦ ἡγουμένου καὶ τῶν συμβούλων τοῦ μοναστηρίου τὸ ὁ νέμεται ἰσοβίως κτῆμα. Αὐτ. 9.

Κατὰ τὰ λοιπὰ ἰσχύει ἡ νομοθεσία τοῦ Λέοντος.

Καταλήγει δὲ διὰ τοῦ κεφαλαίου **Συμπλήρωσις καὶ συμπέρασμα** ἐν σελίσιν 126—133.

Ἐπειδὴ ὁ συγγραφεὺς τῆς μελέτης ταύτης γράφει περὶ τοῦ κοινοῦ καὶ ἑλληνικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου, διὰ τοῦτο οὐδὲν λέγει **καὶ δικαίως** περὶ τοῦ ἐν Τουρκίᾳ ἀπὸ τοῦ 1453 μέχρι τοῦ 1862 καὶ ἐντεῦθεν μέχρι σήμερον κρατοῦντος ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου περὶ τῶν κληρικῶν ἐν γένει καὶ μοναχῶν, περὶ οὗτινος ἐλπίζω λίαν προσεχῶς νὰ φέρω εἰς φῶς εἰδικὴν μελέτην ἑτοίμην, ἐὰν αἱ τοπικαὶ καὶ καιρικαὶ περιστάσεις ἐπιτρέψωσί μοι τοῦτο.

Καταστρέφων ἐνταῦθα τὴν προκειμένην συνοπτικὴν καὶ ἀναλυτικὴν βιβλιογραφίαν δὲν δύναμαι ἢ νὰ ἐπαναλάβω ὅσα τε εἶπον ἐν ἀρχῇ περὶ τοῦ εὐχαρίστου, παρηγόρου καὶ πολυτίμου θεάματος ἵνα πολλαπλασιάζωνται ὁλονὲν αἱ τοιαῦται εἰδικαὶ μελέται περὶ τῶν διαφόρων θεσμῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐπιχειρούμεναι μάλιστα ὑπὸ καθηγητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ ἄλλων διακεκριμένων κληρικῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ γένους ἡμῶν καὶ τὰ θερμά συγχαρητήριά μου πρὸς τὸν ὁτηρὸν καὶ ἀκάματον γλωσσομαθῆ ὑφηγητὴν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Εὐάγγελον Γ. Νικολαΐδην καὶ συγγραφέα τῆς βιβλιογραφηθείσης μελέτης **περὶ μοναχικῆς ἀκτημοσύνης** συνιστῶν ἅμα τὴν ἀπόκτησιν αὐτῆς τοῖς περὶ τὸ δίκαιον ἀσχολουμένοις καὶ τοῖς ἐκ τοῦ ἀνωτέρου κλήρου ἡμῶν πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἀγωνιζομένων τὸν καλὸν τῆς ἐπιστήμης ἀγῶνα διὰ τοιούτων πολυτίμων μελετῶν.

Ἐν Κων]πόλει, τῇ 29 Μαρτίου 1902.

ΜΙΑΤ. ΚΑΡΑΒΟΚΥΡΟΣ
διδάκτωρ τὰ νομικὰ, δικηγόρος

Η ΠΑΛΑΙ ΚΑΙ ΝΥΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΓΚΥΡΑΣ

Ἡ τῆς Ἀγκύρας ἐκκλησιαστικὴ παροικία καθ' οὓς ἤνθει χρόνους! τὸ πλεῖστον περιελάμβανε τῆς Γαλατίας τῆς ἐν μικρᾷ Ἀσίᾳ καὶ μακρὰν τῆς Παφλαγονικῆς χώρας λωρίδα, μέχρι τῆς παραλίου ἐξικνουμένην. Ὡρίζετο δὲ πρὸς βορρᾶν μὲν καὶ ἀνατολὰς ὑπὸ τῆς Ἀμασείας, τῶν Γαγγρῶν καὶ τῶν Κομάνων, πρὸς δυσμὰς δὲ καὶ μεσημβρίαν ὑπὸ τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν Προύσης καὶ Χαλκηδόνος καὶ ἦν ἐκτενὴς λίαν εἰς μῆκος καὶ πλάτος, πολυάνθρωπος δέ, κομῶσα εὐσεβεῖ χριστιανῶν πλήθει πυκνῷ, ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν ἤδη χρόνων εἰς τὴν εὐαγγελικὴν προσελθόντι πίστιν. Ἀναχθεῖσα δὲ εἰς περιωπὴν μητροπόλεως ἀπὸ τῶν πρώτων τῆς Ἐκκλησίας αἰώνων ἐγένετο τῶν ἐπισημοτέρων ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ μητροπόλεων τιμηθεῖσα εἰς θρόνον Δ΄[1], διὸ δὴ κατελέγετο ἀμέσως μετὰ τὸν τῆς Ἡρακλείας τῆς ἐν Θράκῃ· ἀλλὰ κατὰ τὸν μετέπειτα χρόνον, ἤγουν μετὰ τὸν Ι΄ αἰῶνα, κατήχθη εἰς θρόνον ΣΤ΄. Ἐτέλουν δὲ ὑπ' αὐτὴν ἐπισκοπαὶ ὀκτώ· Ταβίας, Ἰουλιουπόλεως[2], ἡ καὶ Βασιλαίου, Ἀσπόνης, Βηρινουπόλεως, Μνίζου, Κιννης, Ἀναστασιουπόλεως, Καλουμένης, αἷς προσετέθη μετὰ ταῦτα ἐννάτη ἡ τῶν Λαγηνῶν ἢ Λαγηνίας. Τούτων μὲν δύο ἡ Βασιλαίου καὶ ἡ Ἀσπόνης, τῇ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου Δούκα κελεύσει, προήχθησαν εἰς μητροπόλεις, ἔτει σωτηρίῳ 1067, αἱ δὲ ἄλλαι καὶ μετὰ τὴν Ι΄ ἑκατονταετηρίδα διετέλουν ὑπάρχουσαι[3]. Ὁρίσαι δὲ οὐ δυνάμεθα τὸν χρόνον καθ' ὃν ἐσχόλασαν.

Ἡ μητρόπολις Ἀγκύρας ἐν ἀκμῇ ἦν ζηλωτῇ μέχρι τοῦ ΙΑ΄ αἰῶνος μεσοῦντος· παρακμάζειν δὲ ἤρξατο, τελευτῶντος αὐτοῦ, ὅτε, τῶν συνεχῶν ἕνεκα ἐπιδρομῶν λαῶν ἀλλοφύλων, ἠλαττώθη οὐσιωδῶς ἐν αὐτῇ τὸ τῶν χριστιανῶν πλῆθος. Ἀναχθεῖσης δὲ, κελεύσει τοῦ Βυζαντινῶν αὐτοκράτορος Ρωμανοῦ τοῦ Διογένους, εἰς μητρόπολιν τῆς ἐπισκοπῆς Ναζιανζοῦ[4] προσηνώθη, κοινῇ τῆς συνόδου γνώμῃ, τῇ νεοσυστάτῳ μητροπόλει ἡ τῆς Ἀγκύρας μετὰ τῶν αὐτῆς ἐπισκοπῶν ὡς ἔστι μαθεῖν ἐξ ὧν ἐπάγεται Θεόδωρος ὁ Βαλσαμὼν ἑρμηνεύων τὸν Β΄ Κανόνα τῆς Β΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου. «Τὸ μέντοι προσηνῶσθαι, κατὰ λόγον οἰκονομίας, ἐκκλησίαις τισὶν ἑτέρας ἐκκλησίας ὑπὸ ἐθνῶν κατεχομένας ἀπὸ τοῦ παρόντος κανόνος, ὡς ἔοικεν, ἐνδίδοται· αὐτίκα γὰρ ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδος[5] δέδωκε τῷ μητροπολίτῃ Ναζιανζοῦ τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἀγκύρας καὶ ἑτέροις ἀρχιερεῦσι διαφόροις ἑτέρας τοιαύτας ἐκκλησίας[6]».

Ἡ γαλατικὴ μητρόπολις οὐ διετέλεσεν ἐπὶ πολὺ προσηνωμένη τῇ Ναζιανζοῦ· ἀνασυνέστη δέ, ὡς ἔοικε, ληγούσης τῆς ΙΑ΄ ἑκατονταετηρίδος, διότι ἐν συνοδικαῖς πράξεσι τῆς ΙΒ΄ καὶ ἐφεξῆς συχνοὶ ὑποφαίνονται οἱ ἐν αὐτῇ ἱεράρχαι καθάπερ ὑποφαίνονται ἰδίᾳ καὶ οἱ τῆς μητροπόλεως Ναζιανζοῦ. Ὡρισμένως δὲ μνημονεύεται, μεσοῦντος τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος, ὑποψήφιος Ἀγκύρας μητροπολίτης ἀδήλου ὀνόματος συνοδικὴν ὑπογράφων πρᾶξιν, ἐπικυροῦσαν τὴν εἰς μητρόπολιν ἀναγωγὴν τῆς τέως ἐπισκοπῆς Ἰωαννίνων· καὶ ἐν δυσὶν ἔτι σιγιλλίοις, ἐκδεδομένοις τῷ 1400 σωτηρίῳ ἔτει, ἡ τῶν Ἀγκυρανῶν μητρόπολις ὡς ὑφεστῶσα μνημονεύεται[7]· ἦν ὅμως ἐν παρακμῇ, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, καὶ ἐξηρήμωτο, ἀλλ' οὐ πάμπαν, χριστιανῶν· ἐφ' ᾧ τρέφειν καὶ διατηρεῖν ἴδιον ἀρχιερέα μὴ δυναμένη ἐδόθη ἐξαρχικῶς τῷ Γαγγρῶν μητροπολίτῃ ὡς μέν τινες γράφουσι τῷ 1385[8], ὡς δ' ἄλλοι, ἀρχομένου τοῦ ΙΕ΄ αἰῶνος· τοῦτο δ' ὡς δοκεῖ, τὸ πιθανώτερον, διότι φαίνεται ὑφεστῶσά τε καὶ δρῶσα τῷ 1395 μέχρι τοῦ 1406 σωτηρίου ἔτους, ὅτε ἀρχιερατεύων ἐν αὐτῇ ἦν ὁ πολλαῖς ταῖς ἀρεταῖς περιηνθισμένος καὶ πολλῇ τῇ σοφίᾳ ἐξησκημένος Μακάριος ὁ τῷ 1400 τῷ αὐτοκράτορι συνοδεύσας Μανουὴλ τῷ Παλαιολόγῳ ἀπάραντι εἰς Εὐρώπην.

Ἐπὶ πόσον ἦν διοικουμένη αὕτη ἡ μητρόπολις ἐξαρχικῶς ὑπὸ τοῦ Γαγγρῶν, ἄδηλον· ἀλλὰ μὴν γνωστὸν ὅτι, μεσούσης τῆς ΙΕ΄ ἑκατονταετηρίδος, ὑπὸ ἰδίων ἐκυβερνᾶτο ποιμένων ἀποσπασθεῖσα τοῦ Γαγγρῶν, πάντως πρὸ τοῦ 1450, διότι ἦν αὐθυπόστατος τῷ ἔτει τούτῳ, ὅτε καὶ μητροπολί-

1. Τῆς Γαλατίας διακριθείσης κατὰ τοὺς μ. Χ. αἰῶνας εἰς πρώτην καὶ δευτέραν, τῆς μὲν πρώτης μητρόπολις ἦν ἡ Ἄγκυρα, ἡ καὶ Σεβαστὴ κληθεῖσα κατὰ τοὺς ἐπὶ Ρωμαίων χρόνους, τῆς δὲ δευτέρας, ἡ Πεσσινοῦς, ἥπερ ἐξέλιπεν, ὡς ἔοικε, μετὰ τὴν ΙΣΤ΄ ἑκατονταετηρίδα.

2. Ἠμαρτημένως ἀπαντᾷ παρ' ἄλλοις Ἡλιουπόλεως.

3. Lequien Oriens Christ. ἄρθρον Ἀγκύρας ἐν προοιμίῳ. Σύνταγμ. ἱ. κανόνων Ράλλη καὶ Ποτλῆ Ε΄ 476.

4. Μ. Γεδεὼν Π. Πίνακες 332.

5. Νόει τὴν περὶ τὸν πατριάρχην Ἰωάννην Η΄ τὸν Ξιφιλῖνον.

6. Σύνταγμ. ἱ. κανόν. Ράλλη καὶ Ποτλῆ Β΄ 172. Πρβλ. Lequien Oriens Christ. ἄρθρον ἐκκλησίας Ἀγκύρας ἐν προοιμίῳ.

7. Acta patriarc. I σελ. 468. II σελ. 312.

8. Μ. Γεδεὼν Π. Πίνακες σελ. 443.

της ἐν αὐτῇ ἀναφέρεται Κωνσταντῖνος ὁ παρακαθήσας μεγάλῃ συνόδῳ γενομένῃ ἐν τῇ Κωνσταντίνου πρὸς τὸ ἀποκηρύξαι τὸν ἑνωτικὸν τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ συνόδου βρον[9].

Ἡ κατάστασις τῆς τὸ δεύτερον, ὡς εἴρηται, ἀνασυστάσης μητροπόλεως Ἀγκύρας οὐ φαίνεται χρείττων ἢ πρότερον. Καὶ ἐπειδὴ οἱ προϊστάμενοι αὐτῆς οὐ διέλειπον προσκλαιόμενοι τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἅτε πενόμενοι καὶ μὴ ἐπαρκῆ ἔχοντες τὰ πρὸς ζωάρκειαν, ἡ ἱερὰ σύνοδος, τὰ δίκαια αὐτῶν κατιδοῦσα, ἔγνω προσενῶσαι διὰ πράξεως, τῇ ἕνεκα συχνῶν συμφορῶν πενομένῃ μητροπόλει, τὴν χώραν Οἰνουπόλεως καὶ τὰ χωρία Τόσια καὶ Τιλκισὰρ ἀποσπάσασα αὐτὰ τῆς μητροπόλεως Γαγγρῶν, ᾗ ὑπέκειντο τὸ πρότερον. Μετὰ ταῦτα, οὐ πολλοῦ χρόνου παροιχομένου, ὁ τηνικαῦτα πατριαρχῶν Ραφαὴλ Β', καίπερ τὸ πρῶτον ἐπικυρώσας τὴν προγεγονυῖαν πρᾶξιν τῆς ἑνώσεως καὶ ἐπιβεβαιώσας πατριαρχικῷ καὶ συνοδικῷ γράμματι, ἀλλ' ὅμως μετ' οὐ πολὺ ἤγουν τῷ ἐπιόντι ἔτει, ὅπερ ἐστὶ τὸ 1603, ἀφεῖλεν ἀναιτίως τῆς Ἀγκύρας, συνοδικῇ διαγνώμῃ, τὰ χωρία μετὰ τῆς Οἰνουπόλεως· ἀπέδωκε δ' αὐτὰ τότε τῷ Γαγγρῶν μητροπολίτῃ ὡς ἐστιν ἡμῖν εἰκάσαι ἐξ ἄλλων τεκμηρίων, ἅτε περὶ τούτου σιγῶντος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἐγγράφου, ἐξ οὗ τὰ τῆς ἑνώσεως μανθάνομεν[10]. Ἀλλ' ἑπτὰ μετὰ ταῦτα ἔτη, ἐνεργείᾳ τοῦ τηνικαῦτα μητροπολίτου Ἀγκύρας, ᾧ ὄνομα Παρθένιος, ἀπεδόθησαν αὖθις αὐτῷ, γνώμῃ τῆς συνόδου, τὰ χωρία. Γράμμα δὲ τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου Β', ἀπολυθὲν σεπτεμβρίῳ τοῦ 1610, ἐπεκύρου τὴν πρᾶξιν τῆς προσαρτήσεως.

Ἐξ ὧν ἀναγράφεται ἐν τῷ γράμματι, ἔστιν ἡμῖν μαθεῖν ὅτι οὐκ ἀναιτίως ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως τὴν τῶν χωρίων ἀπόδοσιν τῇ μητροπόλει Ἀγκύρας διέταξεν. Ἡ ὑπόθεσις καὶ τὸ διατακτικὸν τοῦ γράμματος ἔχουσιν ὧδε. «Οἱ μετὰ ταῦτα χρηματίσαντες ἀγιώτατοι πατριάρχαι ἰδόντες αὐτὴν[11] ἐν ἐνδείᾳ καὶ ἀπορίᾳ καταντήσασαν ὑπὸ τῶν τοῦ καιροῦ ἀνωμαλιῶν καὶ μὴ δυναμένην ὅλως τρέφειν γνήσιον ἀρχιερέα προσέθεντο καὶ προσεκόλλησαν αὐτῇ τὴν χώραν Οἰνούπολιν σὺν ἄλλοις δυσὶ χωριδίοις Τιλκισαρί τε καὶ Τόσια καὶ εἶχον αὐτὰ καὶ ἐνέμοντο οἱ κατὰ καιροὺς μητροπολῖται Ἀγκύρας γνησίως καὶ ἐνοριακῶς καὶ τοῦτο ἀγνοεῖ τῶν ἁπάντων οὐδείς· ἀλλ' ὁ πατριαρχεύσας ἐκεῖνος Ραφαὴλ, ὃς πρότερον διὰ γράμματος αὐτοῦ πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ ἐπομένως, ἐβεβαίωσε τὰ χωρία ταῦτα εἶναι ὑπὸ τὴν μητρόπολιν Ἀγκύρας, ὕστερον δ' ἔγνω κινηθεὶς οὐκ οἶδ' ὅπως ἀπέσπασεν αὐτὰ ἀπὸ τῆς μητροπόλεως καὶ ἀπεξένωσε καὶ ἔμεινεν ὁ προστάτης αὐτῆς ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Ἀγκύρας κὺρ Παρθένιος ἐν ἰσχάτῃ πενίᾳ καὶ ἄκρᾳ πτωχείᾳ, ὅστις τοῦτο μὴ ἀνεχόμενος παρέστη συνοδικῶς μετὰ δακρύων καὶ ἐρρέθη δικαιωθῆναι αὐτὸν καὶ λαβεῖν καὶ πάλιν τὰ χωρία αὐτά[12]».

(ἕπεται συνέχεια)

Ἡλ. Ἀλεξανδρίδης

9. Lequien Oriens Christ. ἄρθρον ἐκκλησίας Ἀγκύρας ἐν προοιμίῳ.

10. Παράρτ. Ἑλλην. Φιλολ. Συλλόγου Τόμ. Κ'—ΚΒ' σελ. 98. Γεδεὼν Π. Πίνακες σελ. 544.

11. Νόει τὴν μητρόπολιν Ἀγκύρας.

12. Ἐπιθ. παραπομπὴν 10· ἔτι δὲ Σάθα Μεσ. Βιβλιοθ. τόμ. Γ' σελ. 557. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο γράμμα ὑπογράφουσι 18 ἀρχιερεῖς, ὧν οἱ μὲν αὐτοπροσώπως, οἱ δὲ δι' ἀντιπροσώπων, ὁ μέγας Λογοθέτης, ὁ μέγας Ῥήτωρ, ὁ μέγας Οἰκονόμος, ὁ μέγας Ἐκκλησιάρχης καὶ ὁ Ῥήτωρ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας· κατακεχώρισται δ' ἐν τῇ ὡς εἴρηται πηγῇ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀντιπροσωπεία Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης ἐνεκρίθη κατ' ἀρχὴν πρότασις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμεν. Πατριάρχου ὅπως διορισθῶσιν ἀντιπρόσωποι τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου παρὰ τοῖς Πατριαρχείοις Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων.

— *Προαγωγὴ τῆς Μητροπόλεως Χίου.* — Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τοῦ παρελθόντος σαββάτου, λαβοῦσα ὑπ' ὄψει τὸ μὲν τὰ προσόντα, δι' ὧν κοσμεῖται ὁ τὴν διακυβέρνησιν τῆς ἐπαρχίας Χίου ἀπὸ δεκαπενταετίας ἐμπεπιστευμένος σεβασμ. μητροπολίτης Χίου κ. Κωνσταντῖνος, τὸ δὲ τὴν σπουδαιότητα τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀνέκαθεν διακριθείσης ἐπὶ ἀναδείξει φιλογενῶν, φιλοπατρίδων καὶ διαπρεπῶν τέκνων, ὑψηλὰ ἔν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει καταλαβόντων ἀξιώματα, ἐνέκρινε καὶ πατριαρχικῇ φιλοτιμίᾳ προήγαγε τὴν ἐπαρχίαν ἐν τῷ Συνταγματίῳ ἀπὸ τῆς 46ης εἰς τὴν 36ην θέσιν αὐτοῦ. Σκεψαμένη δ' ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐν αὐτῇ καὶ περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Μεσημβρίας ἐκάλεσεν ὡς ἀντικαταστάτην τὸν ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντα σεβασμ. μητροπολίτην Χίου, πρὸς ὃν ἀνεκοινώθησαν αἱ ἀνωτέρω συνοδικαὶ ἀποφάσεις, καὶ ὅστις, μετασχὼν τῆς συνεδρίας τῆς παρελθούσης τρίτης, ἐξέφρασε τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας ἐπί τε τῇ προαγωγῇ ταύτῃ τῆς μητροπόλεως Χίου καὶ τῇ προσκλήσει αὐτοῦ ὡς μέλους τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθη τηλεγράφημα πάντων τῶν κοινοτικῶν σωματείων τῆς πόλεως Χίου, δι' οὗ ὑποβάλλουσι τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς θερμὰς εὐχαριστίας αὐτῶν ἐπὶ τῇ ἀπονεμηθείσῃ τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Χίου τιμῇ.

—*Ἐπαρχία Καισαρείας.* — Ὁ βοηθὸς ἐπίσκοπος τοῦ ἀοειδίμου Καισαρείας θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ κ. Γερβάσιος δι' ἐκθέσεως αὐτοῦ ἤγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἡ κηδεία τοῦ ἀειμνήστου μητροπολίτου Καισαρείας Ἰωάννου ἐγένετο μεγαλοπρεπεστάτη καὶ ὅτι ἐσφραγίσθησαν τὰ οἰκεῖα διαμερίσματα τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἅτινα ἐχρησίμευον ὡς ἰδιαιτέρα κατοικία τοῦ μεταστάντος.

—*Ἐπαρχία Ἡρακλείας.* — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης ἀνεγνώσθη γράμμα τῶν προκρίτων καὶ δημογερόντων Ραιδεστοῦ, δι' οὗ τὸ μὲν ἐξαιτοῦνται τὴν συγγνώμην τῆς Ἐκκλησίας, τὸ δὲ ἐκλιπαροῦσιν ὅπως ἐπισπευσθῇ ἡ λύσις τοῦ μητροπολιτικοῦ αὐτῶν ζητήματος.

—*Μητρόπολις Μεσημβρίας.* —Ἐν τῇ συνεδρίᾳ αὐτῆς τοῦ παρελθόντος σαββάτου ἡ ἱερὰ Σύνοδος λαβοῦσα ὑπ' ὄψει ὅτι ἀνάγκαι ἐπαρχιακαὶ ἐπιβάλλουσι τὴν ἄμεσον εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ μετάβασιν τοῦ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτου Μεσημβρίας κ. Χαρίτωνος, ἐνέκρινεν ἵνα διὰ πατριαρχικοῦ πιττακίου συστηθῇ αὐτῷ ν' ἀπέλθῃ ἐκεῖσε, τοσούτῳ μᾶλλον, ὅσῳ διετία ἤδη συμπληροῦται ἀπὸ τῆς ἐνταῦθα προσκλήσεως, ὡς συνοδικοῦ τοῦ ἁγίου Μεσημβρίας, ἐλθόντος εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου, σύναμα δὲ δηλωθῇ αὐτῷ ὅτι, ἕνεκα τοῦ ἐμπεριστάτου τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἐξακολουθήσει λαμβάνων τὸ ἐκ πεντακοσίων γροσίων μηνιαῖον ἐπίδομα. Συγχρόνως ἐνεκρίθη ὅπως διαβιβασθῇ ἡ προσήκουσα παραινετικὴ ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς χριστιανοὺς τῆς ἐπαρχίας.

—*Μητροπολίτης Κρήτης.* — Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Κρήτης κ. Εὐμένιος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἤγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἀπό τινος ἤρξατο νὰ ἐκδίδωται κατὰ δεκαπενθημερίαν ὑπὸ τῆς Μητροπόλεως Κρήτης θρησκευτικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα ὑπὸ τὸν τίτλον «Ποιμὴν» ἀκοποῦν τὴν διδασκαλίαν τοῦ κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῆς νήσου, ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν δὲ τοῦ κ. Φ. Ξηρουδάκη. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν ὅπως διὰ γράμματος ἐκφρασθῇ τῷ πανιερ. μητροπολίτῃ Κρήτης ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ κοινωφελεστάτῳ τούτῳ ἐγχειρήματι, ἅμα δὲ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς ὑπὲρ εὐοδώσεως καὶ προκοπῆς τοῦ εὐαρέστου τούτου ἔργου.

—*Γενέθλια τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Τσάρου.* — Τῆς Α. Α. Μ. τοῦ εὐσεβεστάτου αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσιῶν Νικολάου τοῦ Α' ἄγοντος τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων αὐτοῦ, ἐτελέσθη ἐπὶ τούτῳ δοξολογία ἐν τῷ ναΐδριῳ τῆς πρεσβείας. Ἐντολῇ δὲ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Χρυσόστομος μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Ἰωάν. Ταντελίδου παραστάντες ἐν τῇ δοξολογίᾳ, διηρμήνευσαν τὰς εὐχετηρίους προσρήσεις τῆς Α. Θ. Π. τῷ ἐξοχωτάτῳ προσδευτῇ κ. Ζηνοβίευ.

—*Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμεν. Πατριάρχης συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Χρυσοστόμου καὶ τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Φωτίου μετέβη πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ ἐξοχωτάτου πρεσδευτοῦ τῆς Ρουμανίας κ. Ἀλ. Δαχωδάρη. Ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῶν συνοδῶν ἀνῆλθεν εἰς Βεβίκιον καὶ ἐπεσκέψατο τὸ Ροδέρτειον γυμνάσιον.

Τῇ τετάρτῃ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο τοὺς σεβασμ. μητροπολίτας Ἰκονίου κ. Ἀθανάσιον καὶ Ξάνθης κ. Ἰωακείμ.

—*Ναὸς Ἐξωκκλησίου.*—Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον, μαθὸν ἀπὸ τῶν ἀκριβεῖς διαιβεβαιώσεων τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐκκλησιαστικῶν λογαριασμῶν κ. Ν. Α. Νικολαΐδου ὅτι αἱ κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα ἀπρίλιον καὶ μέχρι τῆς 6 μαΐου εἰσπράξεις ἀνῆλθον εἰς 75,000 περίπου γροσίων ἀπεφάσισεν ἵνα τὸ ποσὸν τοῦτο κατατεθῇ ἐπὶ τόκῳ εἰς τὴν Τράπεζαν Μιτυλήνης, εἰς ἣν θὰ κατατίθενται καὶ τὰ ἐκάστοτε εἰσπραττόμενα.

—*Κοινοτικαὶ ἀρχαιρεσίαι Σταυροδρομίου.*—Τὸ Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον συνεπείᾳ δύο ἀναφορῶν ὑποβληθεισῶν αὐτῷ ἐνέκρινεν ὅπως τὸ ζήτημα τῶν ἐκλογῶν νέων ἐπιτροπῶν τῶν ἐν Σταυροδρομίῳ Ἱ. Ναῶν καὶ τῆς Ἐφορείας τῶν αὐτόθι Ἐκπαιδευτηρίων ἀναβληθῇ μετὰ τὰς ἐπικειμένας ἐξετάσεις καὶ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τοῦ Κοινοτικοῦ Κανονισμοῦ συστάσης Ἐπιτροπῆς, ἐντελομένης ἵνα τὸ πολὺ ἐντὸς τριμηνίας ἀπὸ σήμερον συμπληρώσῃ τὸ ἀνατεθὲν αὐτῇ ἔργον, τῆς προκηρυχθείσης ἐνοριακῆς συνελεύσεως δυναμένης ἀσχοληθῆναι περὶ τὰ λοιπὰ τῆς ἡμερησίας αὐτῆς διατάξεως θέματα.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

— *Πατριάρχης Ἱεροσολύμων.* — Μετὰ ἑπτάμηνον περίπου ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἐνδημίαν, ἧς σκοπὸς, ὡς γνωστὸν, ἦν ἡ τῇ συμπράξει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου σκέψις περὶ βελτιώσεως καὶ διαρρυθμίσεως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, ἀπῆλθε τῷ παρελθόντι σαββάτῳ κατευθυνόμενος εἰς Ἱεροσόλυμα ἡ Α. Μ. ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανὸς, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ πανοσ. Μ. Ἀρχιδιακόνου τοῦ ἱεροσολυμ. θρόνου κ. Γερμανοῦ Βασιλάκη. Τὴν Α. Μακαριότητα προὔπεμψαν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου πλεῖστοι ἀρχιερεῖς, λογάδες ὁμογενεῖς, ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι.

—*Ἐπίτροποι τοῦ Π. Τάφου.*—Τῇ προχθὲς τετάρτῃ ἀπῆλθεν εἰς Καρλσβάδεν χάριν λουτρῶν ὁ ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου σεβασμ. ἀρχιεπίσκοπος Νεαπόλεως κ. Ἀρσένιος προπεμφθεὶς ὑπὸ πλείστων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν φίλων. — Τῷ δὲ σαββάτῳ ἀνεχώρησεν, ἐπιστρέφει εἰς Ἀθήνας, ὁ ἐκεῖ ἐπίτροπος πανοτιολ. ἀρχιμ. κ. Γλυκέριος.

Ἡ Α. Μ. ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανὸς ἀπέναντι τὸν Σταυρὸν τοῦ Π. Τάφου τοῖς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κκ. Ζήσῃ Θ. Ζήσῃ, Ἀλεξ. Γάγκῳ καὶ τῷ πρώην τοιούτῳ κ. Ἀντωνίῳ Σούρλᾳ· ἐπίσης τῷ κ. Γεωργίῳ Βέλλῃ, διευθυντῇ τοῦ «Ταχυδρόμου» καὶ τοῦ «Ἀνατολικοῦ Μηνύτορος», καὶ τῷ κ. Γκίκα Χρυσούλῃ παρέδρῳ δικαστῇ τοῦ ἐνταῦθα ἑλληνικοῦ προξενικοῦ Δικαστηρίου.

— **Νέα βιβλία.** — Ἐξεδόθησαν ἐσχάτως τὰ ἑξῆς ἀξιοσύστατα ἔργα:

—*Νικηφόρου Καλογερᾶ*, καθηγητοῦ τοῦ ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἀρχιεπισκόπου Πατρῶν, *Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία*, διασκευασθεῖσα ὑπὸ *Φιλίππου Π. Παπαδοπούλου*, καθηγ. τῆς Ἐκκλησ. Ριζαρείου Σχολῆς. Τιμᾶται φράγκων χρ. 6, καὶ εὑρηται ἐν τοῖς Καταστήμασιν Ἀνέστη Κωνσταντινίδου, ἐν τῷ Βιβλιοπωλείῳ «Ἀναπλάσεως» καὶ παρὰ τῷ ἐκδότῃ, ἐν Ἀθήναις.

—*Γῆ ἁγία*, ὑπὸ *Ἰω. Ε. Μεσολωρᾶ*, καθηγητοῦ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου. 1902.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 17 ΜΑΪΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 20

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ (ταμίας)
† . . . . . .

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προτάσεις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ' — Ἡ νέα ἐγκύκλιος τοῦ Πάπα καὶ ὁ ἐν αὐτῇ χαρακτηρισμὸς τῆς συγχρόνου ἠθικοθρησκευτικῆς καταστάσεως ἐν τῇ Δύσει — Περὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρκαδιουπόλεως — Κυπριακὸν ζήτημα — Ἐπίσημος Διάψευσις — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Παραρτήματα: αὐ χαρακτὴρ τοῦ προτεσταντισμοῦ» — «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΤΗΣ Α. Θ. Π. ΤΟΥ ΟΙΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ ΤΟΥ Γ'.

Ἔκτακτος ἡμερησία διάταξις, ὑποβληθεῖσα ὑπὸ τῆς Α. Θειοτάτης Παναγιότητος κατὰ τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς δ'. Ἀπριλίου.

Μετὰ τὰς δημοσιευθείσας ἄλλοτε ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» προτάσεις τῆς Α. Θ. Π. τὰς ἀφορώσας μᾶλλον εἰς γενικώτερα σύγχρονα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα, ἡ Α.Θ.Παναγιότης ὑπέβαλεν ἐσχάτως ὑπὸ τὴν σκέψιν καὶ τὴν μελέτην τῶν μελῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου νέας προτάσεις ἀναφερομένας εἰς μερικώτερα ζητήματα τοῦ παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικοῦ βίου. Αἱ ἐν λόγῳ προτάσεις ἔχουσιν ἐπὶ λέξει ὡς ἑξῆς:

Α'. Σκέψις σύντονος περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ κηρύγματος τοῦ Θείου λόγου ἐν παντὶ τῷ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἱεροῦ μαθήματος ἐν ἅπασι τοῖς σχολείοις.

Β'. Συντονωτέρα σκέψις περὶ τῆς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ περὶ φροντίδος διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξερχομένων ἱεροσπουδαστῶν, τῶν μὴ ἐχόντων ἀρχιερέα προστάτην, εἰς οὗ τὴν ὑπηρεσίαν νὰ ταχθῶσιν ἅμα τῇ ἐξόδῳ· συνάμα δὲ καὶ καθορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς εἰς ἀρχιερατείαν ἀποκαταστάσεως αὐτῶν, ἵνα μὴ συμβαίνωσιν ἀδικήματα, τῶν μὲν ἐγγὺς τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτῆς διατελούντων προαγομένων ταχύτερον καὶ εὐκολώτερον, τῶν δὲ ἀπώτερον εὑρισκομένων εἰς τὸ ἔργον τῆς διακονίας αὐτῆς ἐν ἐπιλησμοσύνῃ μαραινομένων.

Γ'. Ἀναθεώρησις τοῦ τῶν εἰς ἀρχιερατείαν ὑποψηφίων καταλόγου συνῳδὰ τῷ γράμματι τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Κανονισμῶν.

Δ'. Εἴ γε δέον νὰ ἐρευνηθῇ καὶ κριθῇ ἐπιμελέστερον τὸ περὶ μεταθέσεως ἁγίων ἀρχιερέων, ἡ μετάθεσις συνοδικοῦ, ἡ μετατόπισις αὐτῶν ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην παροικίαν, ἕνεκα καθαρῶς προσωπικῶν καὶ κομματικῶν διενέξεων τῶν χριστιανῶν, μηδενὸς ἑτέρου λόγου ὑπάρχοντος, βαρύνοντος κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τοὺς Κανονισμούς, τοὺς σχέσιν ἔχοντας πρὸς τὴν τῆς πολιτείας νομοθεσίαν, εἰς λῆψιν τοιαύτης συνοδικῆς ἀποφάσεως.

Ε'. Σύστασις ταμείου τῆς ἱερᾶς Συνόδου πρὸς ὑποστήριξιν τῶν πασχόντων καὶ ἀναξιοπαθούντων ἁγίων ἀρχιερέων, καὶ πρὸς πᾶσαν ἀνάγκην θρησκευτικὴν καθόλου, πρὸ πάντων τῶν ἐν τῷ κλίματι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Ἐκκλησιῶν.

Η ΝΕΑ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑ

ΚΑΙ Ο ΕΝ ΑΥΤΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΕΝ ΤΗ ΔΥΣΕΙ

Ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ τύπῳ πολὺς λόγος ἐγένετο ἐσχάτως περὶ τῆς νέας Ἐγκυκλίου, ἣν κατὰ τὸν παρελθόντα Μάρτιον ἀπέλυσε πρὸς τοὺς ἀνωτέρους ἀντιπροσώπους τῆς καθολικῆς ἱεραρχίας ὁ πλήρης ἡμερῶν ποντίφηξ τῆς Ρώμης, Λέων ΙΓ΄. Ἡ ἀπόλυσις τῆς ἐν λόγῳ Ἐγκυκλίου ἐγένετο ἐξ ἀφορμῆς τῆς κατὰ τὸν Φεβρουάριον ἐ. ἔ. πανηγυρισθείσης εἰκοσιπενταετηρίδος ἀπὸ τῆς εἰς τὸν παπικὸν θρόνον ἀνόδου τοῦ γηραιοῦ ποντίφηκος, ἀποτελεῖ δέ, ὡς ἐν αὐτῇ ῥητῶς λέγεται, εἶδος **διαθήκης** (Testamentum) αὐτοῦ, εὑρισκομένου ἤδη περὶ τὰς δυσμὰς τοῦ βίου του. Ὁ πάπας Λέων ΙΓ΄ εὔχεται ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ του, ὅπως «ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἀκουσθῇ εἰς ὅσον ἐνεστιν εὐρύτερον κύκλον, καὶ ᾖ θάσῃ ὄχι μόνον μέχρι τῶν εὐσεβῶν τέκνων τῆς καθολικῆς ἑνότητος, ἀλλὰ καὶ μέχρι τῶν ἐκτὸς τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας εὑρισκομένων, καὶ τῶν δυστυχῶν ἐκείνων, οἵτινες δὲν πιστεύουσι». Τὰ ἐν τῇ ὑπ' ὄψιν Ἐγκυκλίῳ θιγόμενα ζητήματα καὶ ἄλλοτε ἐκτενέστερον διεπραγματεύθη ὁ πάπας Λέων ΙΓ΄ δι' εἰδικῶν Ἐγκυκλίων, ἀλλ' ἐνταῦθα παρέχει γενικωτέραν τινὰ ἄποψιν αὐτῶν. Ἐν αὐτῷ ἔχει τις πιστὴν ἀπεικόνισιν τῆς συγχρόνου ἠθικοθρησκευτικῆς καταστάσεως τῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς Δύσεως. Προτενσταντισμός, ὀρθολογισμός, κοινωνισμός, μασσονισμός, ἀθεϊστικὰ φιλοσοφικὰ συστήματα, ἀντικληρικὰ φρονήματα καὶ τόσα ἄλλα παρόμοια φαινόμενα ἐν τῷ θρησκευτικοκοινωνικῷ βίῳ τῆς Δύσεως εὑρίσκουσι τὸ οἰκεῖον μέρος ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ τοῦ πάπα. Ὅθεν κρίνομεν ἀναγκαῖον πλειότερον νὰ ἐπιμείνωμεν ἐπί τινων σημείων τῆς Ἐγκυκλίου ταύτης. Ἐξηγῶν ἐν πρώτοις τοὺς λόγους, οἵτινες ἔπεισαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἐν λόγῳ Ἐγκυκλίου, ὁ Ρωμαῖος Ποντίφηξ παρατηρεῖ τὰ ἑξῆς: «Πρὸς τοῦτο, λέγει, ὠθεῖ ἡμᾶς αὐτὴ ἡ βαρεῖα πίεσις τῆς (καθολικῆς) Ἐκκλησίας, πίεσις, ἥτις χρήζει ἐμπεριστατωμένης διευκρινήσεως, πρὸς δὲ καὶ ἡ κατάστασις τῆς συγχρόνου κοινωνίας, ἥτις καταφρονήσασα τῶν μεγάλων τοῦ χριστιανισμοῦ παραδόσεων, ὑφίσταται ἤδη ἠθικὰς καὶ ὑλικὰς ἐλλείψεις καὶ βαίνει ὁλονὲν πρὸς τὸ χεῖρον. Διότι τοιοῦτός ἐστιν ὁ νόμος τῆς θείας Προνοίας, βεβαιούμενος ὑπὸ τῆς Ἱστορίας: αἱ μεγάλαι θρησκευτικαὶ ἀρχαὶ δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ καταφρονηθῶσι, χωρὶς συγχρόνως νὰ παρατηρηθῇ διάσεισις αὐτῶν τῶν θεμελίων τῆς πολιτειακῆς εὐημερίας».

Ἰδιαιτέρως περὶ τοῦ Προτεσταντισμοῦ ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ πάπα Λέοντος ΙΓ΄. ἐκφράζεται ὡς ἑξῆς: «Συνεπείᾳ πληθύος αἰτιῶν, γνωστῶν ἐκ τῆς Ἱστορίας, ἡ οὕτω καλουμένη Διαμαρτύρησις τοῦ XVI αἰῶνος ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἀνταρσίας, ὅπως πλήξῃ τὴν Ἐκκλησίαν ἐν αὐτῇ τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, σκληρῶς ἐπιτεθεῖσα κατὰ τοῦ παπισμοῦ. . . Δὲν θέλομεν νὰ εἴπωμεν, παρατηρεῖ περαιτέρω, ὅτι εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἡ Διαμαρτύρησις ἐσκόπει νὰ ἐκδιώξῃ μακρὰν τοῦ κόσμου τὸ βασίλειον τοῦ ὑπερφυσικοῦ, ἀλλ' ἀφοῦ ἔνθεν μὲν διημφισβητοῦντο τὰ δίκαια τοῦ θρόνου τῆς Ρώμης, —τὰ ἀποτελοῦντα τὸ πρῶτον θεμέλιον τῆς ἑνότητος, ἑτέρωθεν δὲ προὐβάλλετο ἡ ἀρχὴ τῆς ἐλευθέρας ἐρεύνης, τὸ θεῖον οἰκοδόμημα διεσαλεύθη ἐν αὐτοῖς τοῖς θεμελίοις αὐτοῦ, καὶ ἠνοίχθη ἡ ὁδὸς διὰ παντὸς εἴδους νεωτερισμούς, ἀμφιβολίας καὶ ἀρνήσεις ὡς πρὸς ἀντικείμενα μεγίστης σπουδαιότητος».

Μεταβαίνων ἐφεξῆς εἰς τὴν ἐν τῇ Δύσει ἐμφάνισιν τῶν διαφόρων ὀρθολογιστικῶν καὶ ἀθεϊστικῶν συστημάτων, παρατηρεῖ: «Μετὰ τὸ ἐπελθὸν ῥῆγμα μεταξὺ Καθολικισμοῦ καὶ Προτεσταντισμοῦ, παρουσιάσθη ἡ κομπορρημονοῦσα καὶ εἰρωνευομένη τὰ πάντα φιλοσοφία τοῦ XVIII αἰῶνος, ἥτις καὶ ἔκαμε ἐν βῆμα περαιτέρω. Αὕτη κατειρωνεύθη τῶν βιβλίων τῆς ἁγίας Γραφῆς καὶ ἀπεκήρυξε πάσας ἀνεξαιρέτως τὰς ἀληθείας τῆς θείας ἀποκαλύψεως, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐξαφανίσῃ ἐν τῇ συνειδήσει τῶν λαῶν πᾶσαν θρησκευτικὴν πίστιν καὶ πᾶν πνεῦμα χριστιανικῶν ἀρχῶν. Ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης ἀπέρρευσαν τὰ θλιβερὰ καὶ ἄξια οἴκτου συστήματα τοῦ ὀρθολογισμοῦ καὶ πανθεϊσμοῦ, τοῦ θετικισμοῦ καὶ ὑλισμοῦ, ἅτινα παρουσιάζουσιν ὑπὸ νέαν ὄψιν πλάνας παλαιάς, πρὸ αἰώνων ἤδη ὑπὸ τῶν Πατέρων καὶ Ἀπολογητῶν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας φερενίκως ἀναιρεθείσας. . . . . Ὁ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας πόλεμος ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας προσέλαβεν ἔτι μᾶλλον ὀλέθριον χαρακτῆρα, ἢ πρότερον, καὶ ὡς ἐκ τῆς ὀξύτητος αὐτοῦ καὶ ὡς ἐκ τῆς εὐρείας ἐπεκτάσεως». Ὁμιλῶν ἐφεξῆς περὶ τῆς ἐπελθούσης ἐντεῦθεν διασαλεύσεως τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν, συμπεραίνει, ὅτι

ἡ ἠθικὴ ἔκλυσις εἰσέδυσεν εἰς πάντα καθόλου τὰ μέλη τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου. Ἐπιθεωρῶν δ' ἑφεξῆς ἓν πρὸς ἓν τὰ διάφορα κύρια σημεῖα τοῦ πολιτικοκοινωνικοῦ βίου καὶ ὑποδεικνύων τὰ σύγχρονα ἕλκη αὐτοῦ (φυλετισμὸν ἄκρατον ἐν ταῖς πρὸς ἄλληλα σχέσεσι τῶν ἐθνῶν, ἀντιχριστιανικὸν σοσιαλισμόν, μασσονισμόν, κλπ.), ἐπάγεται τὸ ἑξῆς ἀπογοητευτικὸν ἀληθῶς διὰ τὸν βίον τῶν χριστιανικῶν λαῶν τῆς Δύσεως συμπέρασμα: **«Οἱ λαοί**, λέγει, **καὶ αἱ κοινωνίαι ὀφείλουσιν ἐξ ὑπαρχῆς νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ χριστιανισμοῦ»!**

Ἡ Ἐγκύκλιος ποιεῖται ἰσχυροὺς καὶ πλήρεις παραπόνων ὑπαινιγμοὺς κατὰ τῶν γενομένων οὐ πρὸ πολλοῦ συστηματικῶν ἐπιθέσεων καὶ διωγμῶν κατὰ τῶν καθολικῶν ταγμάτων ἔν τισι χώραις τῆς Εὐρώπης, ἰδίᾳ ἐν Γαλλίᾳ, Βελγίῳ καὶ Ἱσπανίᾳ, (περὶ ὧν ἴδε τὰ παρ'ἡμῶν σχετικὰ ἐν φύλλ. 20 καὶ 28 «Ἐκκλησ.Ἀληθείας» π. ἔ.). Ἄξιος δ' ἰδιαιτέρας προσοχῆς εἶνε ὁ ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ χαρακτηρισμὸς τοῦ μασσονισμοῦ, ὃν ὁ πάπας ἀποκαλεῖ, **αἵρεσιν σκοτεινήν,** ἥτις ἐπὶ μακροὺς ἤδη χρόνους περισφίγγει ἐν τοῖς δικτύοις αὐτῆς τὴν κοινωνίαν, ὡς ἄλλη θανατηφόρος νόσος, ἀπειλοῦσα τὴν ὑγείαν, τὴν δράσιν καὶ τὴν ζωὴν τῶν κοινωνιῶν».

Δυστυχῶς, διὰ τοὺς γνωρίσαντας ἐκ τοῦ πλησίον τὴν σύγχρονον ἠθικοθρησκευτικὴν κατάστασιν τῶν πλείστων ἐκ τῶν συγχρόνων εὐρωπαϊκῶν κοινωνιῶν, ἡ Ἐγκύκλιος τοῦ γηραιοῦ πάπα δὲν λέγει ὑπερβολάς. Ὡς πρὸς ἓν σημεῖον μόνον τῆς Ἐγκυκλίου δὲν δυνάμεθα νὰ συμφωνήσωμεν, ὡς πρὸς τὰ μέσα δηλονότι τῆς διορθώσεως καὶ θεραπείας. Ἡ παπικὴ Ἐγκύκλιος κόπτεται καὶ πάλιν ὑπὲρ τῆς ἐπιστροφῆς τῆς **κοσμικῆς ἐξουσίας** εἰς τοὺς πάπας, καὶ θέτει ὡς βάσιν τῶν περὶ θεραπείας μέσων τὴν τυφλὴν τῶν λαῶν ὑπακοὴν εἰς τὰ κελεύσματα τῶν παπῶν τῆς Ρώμης. Ἀλλ' ἐδῶ ἀκριβῶς ἔγκειται διὰ τοὺς ἀμεροληπτως κρίνοντας τὰ πράγματα ἡ κυρία αἰτία τῆς ἐπελθούσης παρεξηγήσεως καὶ τοῦ ἐπακολουθήσαντος χάους μεταξὺ λαοῦ ἀφ' ἑνὸς καὶ κλήρου ἀφ' ἑτέρου ἐν τῇ Δύσει. Αἱ ὑπερβολαὶ τοῦ μὲν προύκάλεσαν τὰς ἀντιθέτους ὑπερβολὰς τοῦ ἑτέρου. Τοῦτο τοὐλάχιστον βλέπει ὀφθαλμοφανῶς πᾶς ὁ ἐν πνεύματι ἀμεροληψίας μελετῶν τὴν ἱστορίαν τῶν λαῶν τῆς Δύσεως ἀπὸ θρησκευτικῆς ἀπόψεως. Ἡ ἀπὸ μέρους τῶν παπῶν κατάχρησις τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας καὶ τὰ παρακολουθοῦντα αὐτὴν ἑκάστοτε σκάνδαλα, ἡ ἐλαφρότης, μεθ' ἧς προέβαινον καὶ προβαίνουσι δυστυχῶς καὶ νῦν ἔτι εἰς τὴν ἀνακήρυξιν νέων δογμάτων, καὶ δὴ τοιούτων, οἷον τὸ τοῦ ἀλαθήτου κατὰ τὸ 1870, τὰ πολύκροτα συγχωροχάρτια μετὰ τῶν παρεπομένων αὐτῶν, οἱ περιώνυμοι «index librorum prohibitorum», καὶ τόσα ἄλλα βαθμηδὸν συντελέσαντα εἰς τὴν διάνοιξιν τοῦ μεταξὺ κλήρου καὶ λαοῦ χάους, δὲν ἠδύναντο πρὸς μεγάλην θλῖψιν παντὸς ἀληθοῦς χριστιανοῦ, ἀλλ' ἢ νὰ προκαλέσωσι θᾶττον ἢ βράδιον τὰς ὅλως ἀντιθέτους ὑπερβολὰς τοῦ προτεσταντισμοῦ, τοῦ ὀρθολογισμοῦ καὶ τῶν ἄλλων ἀντικληρικῶν καὶ ἀντιχριστιανικῶν τάσεων. Ὁ πάπας Λέων ΙΓ'., ὡς ἀνώτατος ἐκκλησιαστικὸς ἀρχηγὸς τῆς Δύσεως καλεῖ διὰ τῆς Ἐγκυκλίου αὐτοῦ πάντας τοὺς λαοὺς αὐτῆς εἰς μετάνοιαν. Τὸ φαινόμενον εἶνε λίαν συμπαθὲς διὰ πάντα ἀληθῆ χριστιανόν. Ἀλλ' ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι ἡ μετάνοια αὕτη δέον νὰ ᾖ **γενική,** οὐ μόνον δηλονότι ἐκ τῶν κάτω, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἄνω, διότι γενικὴ εἶνε καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς. Τότε μόνον, νομίζομεν, θὰ ἠδύνατό τις μετὰ χρηστῶν ἐλπίδων νὰ ἀπεκδέχηται τὴν εἰς τὸ ἀληθὲς τοῦ Χριστιανισμοῦ πνεῦμα ἐπάνοδον τῶν συγχρόνων τῆς Δύσεως λαῶν, ἣν τόσον θερμῶς εὔχεται ὁ πλήρης ἡμερῶν πάπας ἐν τῇ Ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ.

Α. ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἡ πάλαι ποτὲ διαλάμψασα ἀρχιεπισκοπὴ Ἀρκαδιουπόλεως τῆς Θρᾴκης, τελοῦσα τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸν ἐπίσκοπον Βιζύης, διήνυσεν ὡς τοιαύτη βίον ἐννέα περίπου ἑκατονταετηρίδων, ἤτοι ἀπὸ τῶν μέσων τῆς πέμπτης μέχρι τῶν μέσων τῆς δεκάτης τετάρτης περίπου, ὑπαχθεῖσα δ' ὕστερον ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Ἀδριανουπόλεως ἀπώλεσε τὸ ὄνομα αὐτῆς καὶ ὡς ἀρχιεπισκοπὴ καὶ ὡς πόλις, ἐξ ἧς τὴν κλῆσιν αὐτῆς ἡ ἀρχιεπισκοπὴ ἔλαβεν.

Ἡ Ἀρκαδιούπολις—τὸ πρὶν Βεργούλιον τῆς Θρᾴκης (Πτολ. Κλαυδ. τομ. 1 βιβλ. 111. σελ. 190), — ἀνοικοδομηθεῖσα ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου, υἱοῦ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου (Θεοφαν. χρονογρ. σελ. 121), εἶναι τὸ σημερινὸν Λουλέ-

Βουργὰς τῆς Θράκης, τὸ ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Χάμμερ Τσατάλ-Βουργὰς λεγόμενον, προικισθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν αὐτοκρατόρων εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τοῦ οἰκισμοῦ αὐτῆς διὰ πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν προνομιῶν ἕνεκα τῆς σπουδαιότητος τῆς θέσεως αὐτῆς, ἢ διὰ τὴν εὐφυΐαν τοῦ τόπου, ὡς ἀλλαχοῦ ὁ Κατακουζηνὸς ἀναφέρει, ἔσχε διαφόρους ἀρχιεπισκόπους ἐξ ὧν τινὲς μόνον — ὅσοι εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ ἄλλων πράξεων τῆς ἐκκλησίας φέρονται ὑπογεγραμμένοι — διεσώθησαν.

Σημειωτέον δ' ὅτι καὶ περὶ τοῦ οἰκιστοῦ τῆς Ἀρκαδιουπόλεως οἱ Βυζαντινοὶ χρονογράφοι διαφωνοῦσι πρὸς ἀλλήλους, οἱ μὲν τὸν Ἀρκάδιον, οἱ δὲ αὐτὸν τὸν Θεοδόσιον ὡς τοιοῦτον παραδεχόμενοι. Οὕτως ἐν ᾧ Γεώργιος ὁ Κεδρηνὸς ἀποφαίνεται ὅτι οἰκιστὴς αὐτῆς ὑπῆρξεν ὁ Θεοδόσιος, ὅστις ἐν ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἔκτισε τὴν πόλιν ταύτην «ἔκτισε δὲ (ὁ Θεοδόσιος) καὶ ἑτέραν πόλιν ἐν ὀνόματι τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τὸ πρὶν Βεργούλιον λεγόμενον» (Γ. Κεδρ. τομ. α. σ. 568), τοὐναντίον Λέων ὁ Γραμματικὸς καὶ ὁ Ἐφραίμιος, στοιχοῦντες τῇ γνώμῃ τοῦ Θεοφάνους, τὸν Ἀρκάδιον ὡς τοιοῦτον ἀποφαίνονται. Καὶ ὁ μὲν Λέων λέγει: «Καὶ πόλιν ἐν Θράκῃ κτίσας (ὁ Ἀρκάδιος) ἐκάλεσεν Ἀρκαδιούπολιν» (Λ. χρονογρ. σ. 105), ὁ δὲ Ἐφραίμιος ἐν στίχοις τάδε:

Οὗτος βασιλεὺς ἐν Θράκῃ κτίζει πόλιν
ἣν Ἀρκαδίου πάντες ᾄδουσι πόλιν
(στιχ. 682. σελ. 37).

τὰς διαφωνίας δὲ ταύτας ἀναφέρων καὶ ὁ ὑπομνηματιστὴς τοῦ Ἱεροκλείου συνεκδήμου ἐπάγεται: «Bergulem Theodosius sivi Arcadius (neque enim scriptoribus convenit) instauravit, et Arcadii nomine praelustrem esse jussit. Theophanes Arcadio Cedrenus Theodosio triluit» (Κ. πορφυρ. τομ. 3. σελ. 402). Καὶ ὑπὸ μὲν τὸν Βιζύης ὑπαγομένη ἡ Ἀρκαδιούπολις ἔσχε δύο ἐπισκόπους — ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοὐλάχιστον δύο εἰσὶ γνωστοὶ — τὸν Εὐπρέπιον, ὅστις παρακαθήσας καὶ ἐν τῇ ἐν Ἐφέσῳ τρίτῃ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ὑπογράφει τὰ πρακτικὰ αὐτῆς οὕτωσί: «Εὐπρέπιος ἐπίσκοπος Βιζύης ὑπέγραψα ἀποφηνάμενος» (πρακτ. συνοδ. τομ. α. σελ. 495), καὶ τὸν Λουκιανόν, ὅστις παραγενόμενος ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι τετάρτῃ οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ἐν τῇ ἑκκαιδεκάτῃ πράξει αὐτῆς ὑπογράφεται οὕτως: «Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Βιζύης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα» (πρακτ. συνοδ. Μηλ. τομ. 6' σελ. 205).

Ἀνεξάρτητος δὲ καταστᾶσα ἔσχεν ἀναμφιβόλως μέχρι τέλους πολλοὺς ἀρχιεπισκόπους, ἐξ ὧν ἡ ἱστορία τινὰς μόνον τοὺς λαβόντας μέρος εἰς τὰς συνόδους μνημονεύει. Οὕτως ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς πέμπτης οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ ἐν ἔτει 553 συγκροτηθείσης, πληροφορούμεθα ὅτι τὴν ἐποχὴν ταύτην Ἀρκαδιουπόλεως ἦν ὁ Σαββάτιος, ὅστις ἐν τῇ συνόδῳ ταύτῃ παραγενόμενος ὑπογράφει οὐτωσὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς: «Σαββάτιος δοῦλος Θεοῦ ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως». Ἐπίσης καὶ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἑβδόμης οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς ἐπὶ Εἰρήνης ἐν Νικαίᾳ, παρατηροῦμεν ὅτι τὴν ἐποχὴν ταύτην Ἀρκαδιουπόλεως ἦν Ἰωάννης τις — Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀρκαδιουπόλεως — ὅστις ἀναφέρεται οὐτωσὶν ἐν ταῖς τῆς συνόδου ταύτης πράξεσιν: «Ἰωάννης ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως ἐξεφώνησεν ὁμοίως» (πρ. συνοδ. Μηλ. τομ. 6. σελ. 752).

Ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς ἐπὶ Φωτίου συνόδου πληροφορούμεθα ὅτι κατὰ τὴν περίοδον ταύτην Ἀρκαδιουπόλεως ἦν Βασίλειός τις — Βασιλείου Ἀρκαδιουπόλεως — ὅστις πρῶτος φέρει τὸν τίτλον τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ἄγνωστον τὸ πρῶτον εἰς τίνα ἀπονεμηθέντα, ὑπὸ τὸν αὐτὸν δὲ τίτλον εἶναι εἰσέτι γνωστοὶ ἕτεροι δύο ἀρχιεπίσκοποι Ἀρκαδιουπόλεως, ἐξ ὧν ὁ εἷς εἶναι ὑπογεγραμμένος εἰς τὰ πρακτικὰ τοπικῆς τινος συνόδου συγκροτηθείσης ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ, ἐπὶ καθαιρέσει τοῦ Πατριάρχου Κοσμᾶ τοῦ Ἀττικοῦ, ὅστις ὑπογράφεται οὕτως «ὁ εὐτελὴς ἀρχιεπίσκοπος Νικόλαος ἢ κατ' ἄλλην γραφὴν Νικηφόρος» (αὐτόθι σελ. 995), ὁ δ' ἕτερος εἰς τὰ πρακτικὰ συνόδου τινὸς συγκροτηθείσης ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Λουκᾶ τοῦ Χρυσοβέργη, Κωνσταντῖνος ὀνόματι «Κωνσταντῖνος Ἀρκαδιουπόλεως ἀρχιεπίσκοπος».

Κατὰ ταῦτα λοιπὸν γνωστοὺς τῆς Ἐκκλησίας ταύτης ἐπισκόπους ἢ ἀρχιεπισκόπους ἔχομεν ἑπτὰ μόνον, ἐξ ὧν οἱ μὲν δύο εἰσὶν ἐκ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν αὕτη ἦν συνηνωμένη μετὰ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Βιζύης, οἱ δὲ πέντε ἐκ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἀνεξάρτητος διετέλει· εἰσὶ δὲ οἱ ἑξῆς·

Εὐπρέπιος	ἀπὸ τοῦ ἔτους 431
Λουκιανὸς	» 451
Σαββάτιος	» 553
Ἰωάννης	» 788
Βασίλειος	» 861
Νικόλαος ἢ Νικηφόρος	» 1145
Κωνσταντῖνος	» 1156

Κατὰ τὴν τελευταίαν δὲ ταύτην περίοδον ἔν τινι περὶ μεταθέσεων ἐπισκόπων ὑπομνήματι γίνε-

ται μνεία ὅτι σχολάζων τις Λεοντουπόλεως (ἐπαρχία Ἰσαυρίας) καθίσταται Ἀρκαδιουπόλεως, δίχα τῆς μνείας τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ: «ὁ Λεοντουπόλεως ἔλαβεν, ὡς σχολάζων, τὴν Ἀρκαδιούπολιν» χηρεύουσαν πάντως· (συνταγμ. Ἱερ. κανον. Ρ. καὶ Π. σελ. 391).

Ὅσον δ' ἀφορᾷ περὶ τῆς τάξεως, ἣν κατεῖχεν ὁ Ἀρκαδιουπόλεως μεταξὺ τῶν λοιπῶν ἀρχιεπισκόπων τοῦ κλίματος Κωνσταντινουπόλεως, ἐξ ἀρχαιοτάτων καταλόγων πληροφορούμεθα ὅτι τὸ πρῶτον ὁ Ἀρκαδιουπόλεως μεταξὺ τῶν τεσσαράκοντα δύο τοιούτων τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως κατεῖχε τὴν ἐνδεκάτην βαθμίδα κατὰ τὴν ἑξῆς κλίμακα:

Ὁ Ὀδύσσου, ὁ Τόμης, ὁ Βιζύης, ὁ Πομπηϊουπόλεως, ὁ Σμύρνης, ὁ Λεοντουπόλεως, ὁ Μαρωνείας, ὁ Ἀπαμείας, ὁ Μαξιμιανουπόλεως, ὁ Γερμίων, ὁ Ἀρκαδιουπόλεως, ὁ Βερόης, ὁ Μιτυλήνης κτλ. (ὅρα καὶ Bacil. otit). Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἡ θέσις τοῦ Ἀρκαδιουπόλεως, ὡς ἐκ τῆς σημασίας τῆς πόλεως ταύτης σημαντικῶς προάγεται, καὶ κατὰ μὲν τὰ νέα τακτικὰ — κατάλογον συνταχθέντα ὑπὸ τοῦ Γεωργίου Κυπρίου — καταλαμβάνει τὴν ἑβδόμην βαθμίδα μεταξὺ τῶν πεντήκοντα τοιούτων κατὰ τὸν ἑξῆς πίνακα:

1. Βιζύης	2. Πομπηϊουπόλεως.
3. Λεοντουπόλεως	4. Μαρωνείας.
5. Ἀπαμείας	6. Γερμίων.
7. Ἀρκαδιουπόλεως	8. Παρίων κτλ.

(Nova tact. p. 59—60).

Κατὰ δὲ τὸν κατάλογον, ὅστις ἀποδίδεται εἰς τὸν σοφὸν Λέοντα ὁ Ἀρκαδιουπόλεως καταλαμβάνει τὴν πέμπτην τάξιν κατὰ τὴν ἑξῆς βαθμολογίαν:

1. Βιζύη	2. Λεοντούπολις.
3. Μαρώνεια	4. Γέρμια.
5. Ἀρκαδιούπολις	6. Πάριον κτλ.

(Συνταγ. Ἱερ. καν. Ρ. καὶ Π.).

Τὴν βαθμίδα ταύτην πόσον διετήρησεν ὁ Ἀρκαδιουπόλεως δὲν εἶναι γνωστόν, ἐὰν ληφθῇ ὅμως ὑπ' ὄψει ὅτι μετὰ τὴν περίοδον ταύτην ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης διαφόρων ἕνεκα ἱστορικῶν λόγων κατὰ μικρὸν ἠρξατο ἀραιούμενος, πρὸς τούτοις ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐκκλησία, κατὰ τοὺς λόγους καὶ τοῦ ἱεροῦ Φωτίου, τὰ ἐκκλησιαστικὰ πράγματα εἰωθε συμμεταβάλλειν πρὸς τὰ πολιτικά, θέλομεν πληροφορηθῆ ὅτι ἐπὶ πολὺ ταύτην δὲν διετήρησεν, ἀλλ' ὅτι ταχέως ἤρξατο τὴν πρὸς τὰ κάτω πορείαν ὡς κατὰ τὴν πρώτην περίοδον ἐχώρησε τὴν πρὸς τὰ ἄνω— μέχρις οὗ τέλεον καταργεῖται συγχωνευθεῖσα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τοῦ Ἀδριανουπόλεως. Οὕτω κατά τινα ἔκθεσιν τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ κλίματος Κωνσταντινουπόλεως γενομένων κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης τετάρτης ἑκατονταετηρίδος καὶ «ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ ἀοιδίμου κυροῦ Ἀδρονίκου» τοῦ β'. εὑρίσκομεν τὸν Ἀρκαδιουπόλεως συγκαταριθμούμενον μὲν μετὰ τῶν ἐπισκόπων τοῦ θέματος, κατέχοντα δὲ τὴν πδ', ἢ κατ' ἄλλους τὴν πδ', τάξιν, ἐξ ἧς ὑποβιβαζόμενος, κατὰ τὴν ἔκθεσιν, τοποθετεῖται εἰς τὴν ρα', κλίμακα: «ὁ Ἀρκαδιουπόλεως πδ οὗτα γέγονε ρα» (ἔκθεσις σ. 243 καὶ ἱστορικὸν Δωροθέου σελ. 399). Ἡ βαθμὶς αὕτη τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρκαδιουπόλεως εἶναι ἡ τελευταία ἐν τῇ ἱστορίᾳ, οὐδαμοῦ δὲ τοῦ λοιποῦ μνεία τις περὶ αὐτῆς ὡς ἐκκλησίας καὶ γίνεται. Ὁ Νεῖλος Δόξαπατρῆς, ὅστις καταλόγους συνέταξε περὶ αὐτῆς οὐδεμίαν μνείαν ποιεῖται.

Ὅτι δὲ ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Ἀρκαδιουπόλεως κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἔβαινεν ἐν τῷ τέρματι αὐτῆς, τὸ ὁποῖον καὶ πραγματικῶς ἐν τῇ ἑκατονταετηρίδι ταύτῃ ἐπῆλθε, δυνάμεθα εἰκάσαι καὶ ἔκ τινος πρακτικοῦ κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος καὶ ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ Ἡσαΐου, περὶ χρηματικῆς συνεισφορᾶς τῶν ὑπὸ τὸ κλῖμα τῆς Κωνσταντινουπόλεως τελούντων θρόνων συνταγέντος, καθ' ὃ ὁ μὲν θρόνος Βιζύης προσφέρει ἑκατὸν ὑπέρπυρα, ὁ δὲ τῆς Μηδείας πεντήκοντα, τῆς δὲ Ἀρκαδιουπόλεως τέσσαρα καὶ εἴκοσι μόνον, ἀνάλογα δῆλον ὅτι πρὸς τοὺς ἐξηντλημένους πόρους αὐτῆς. «Ἀπὸ δὲ τῆς ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρκαδιουπόλεως ὑπέρπυρα εἴκοσι τέσσαρα» (Συν. ἱερῶν κανόνων Ρ. καὶ Π. σελ. 134).

† **Ὁ Σεβαστείας ΑΝΘΙΜΟΣ**

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΔΙΑΨΕΥΣΙΣ

Οὐ πρὸ πολλοῦ ἐγράφη ἐν ταῖς ἐφημερίσιν, ἀλλογλώσσοις τε καὶ ἡμετέραις, καὶ διεσαλπίσθη ὅτι οἱ ἐν ἁγίῳ Ὄρει βιοῦντες ὁσιώτατοι πατέρες ἀφορμὴν λήθην λαβόντες ἐξ ἐπισκέψεων ἀνηνέχθησαν πρὸς ἡγεμόνας καὶ ἄρχοντας ξένους αὐτοῖς πολιτικῶς, ζητοῦντες τοῦτο ἢ τὸ ἄλλο καὶ διατυποῦντες αἰσθήματα πρὸς αὐτοὺς μὴ συνᾴδοντα τῇ θέσει, τῇ ἐπαγγελίᾳ καὶ τῷ τῆς ὑπηκοότητος αὐτῶν καθήκοντι. Καίπερ τὰ φληναφήματα ταῦτα ἀμυδρῶς καὶ ἐπισήμως διεψεύσθησαν καὶ οὐδεμία χρεία νὰ μακρηγορῶμεν, οὐχ ἧττον ἐπειδὴ σημαίνον ὄργανον τοῦ ρωσσικοῦ τύπου ἐξ

Ἁγίου Ὄρους δ' ἔθεν λαβὸν τὴν εἴδησιν, ἀναγράψειεπίσης αὐτήν, ἀναγκαζόμεθα ἐξ ἐπιβαλλομένου ἡμῖν καθήκοντος νὰ διαψεύσωμεν κατηγορηματικῶς τὴν τοιαύτην εἴδησιν — προϊὸν πάντως νοσούσης κεφαλῆς, ἂν μὴ κακοβούλου καὶ ἐπιβούλου διαθέσεως, — διακηρύττοντες καὶ διαβεβαιοῦντες, ὅπως πολλάκις μέχρι τοῦδε, ὅτι οἱ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ὁσιώτατοι πατέρες οὐδένα ἔχουσι λόγον νὰ παρεκβαίνωσι τὴς κανονικὴς τῆς ὑπηκοότητος αὐτῶν τροχιᾶς, τοὐναντίον μάλιστα ἀφορμὰς σπουδαίας καὶ λόγους ἰσχυροὺς ἔχουσι νὰ εὐγνωμονῶσι πρὸς τὴν Α. Α. Μεγαλειότητα τὸν περινοούστατον Ἄνακτα ἡμῶν Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χάν, ἀρένδην ἡμῶν καὶ τὴν ὑψηλὴν αὐτοῦ Κυβέρνησιν, ἐφ' οἷς πάντοτε παρέχει τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ τόπῳ αὐτοκρατορικῆς εὐμενοῦς προστασίας δείγματα. Ταῦτα πρὸς ρίψωσιν τῶν φληνάφων κατ' ἐπίσημον αἴτησιν τοῦ ἱεροῦ Κοινοῦ τῆς τῶν ἀντιπροσώπων καὶ προϊσταμένων Ἱερᾶς Συνάξεως.

ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ κυπριακὸν ζήτημα ἀντηλλάγησαν ἐσχάτως τὰ ἑξῆς τηλεγραφήματα:

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ

Λευκωσίαν

Ἀναχώρησις ἐντεῦθεν καὶ ἐξ Ἱερουσαλὴμ ἐξήρτηται ἐκ καταβολῆς χρημάτων.

16 Μαΐου 1902.

† **Πατριάρχης ΙΩΑΚΕΙΜ**

ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Σύνοδος Κύπρου δέχεται εὐλαβῶς τελευταίαν ἀπόφασιν ἐρωτῶσα περὶ καθόδου ἀρχιερέων. Ἐτηλεγραφήσαμεν αὐτῇ ὅτι ἀπαιτοῦνται χρήματα.

† **Πατριάρχης ΙΩΑΚΕΙΜ**

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— *Ἐκλογὴ μητροπολίτου Καισαρείας.* — Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ τακτικῇ αὐτῆς συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης προέβη εἰς ἐκλογὴν μητροπολίτου τῆς χηρευούσης ἐπαρχίας Καισαρείας. Ὑπὲρ προταθέντων ἐπὶ Συνόδου ὑποψηφίων τῶν πανιερωτάτων μητροπολιτῶν Κορυτσᾶς κ. Γερβασίου, Ἀγκύρας κ. Νικολάου καὶ Στρωμνίτσης κ. Σωφρονίου καὶ ψήφων κανονικῶν γενομένων ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ ἐξελέγη μητροπολίτης Καισαρείας ὁ Κορυτσᾶς κ. Γερβάσιος, ὅστις ηὐχαρίστησε τηλεγραφικῶς τῇ Ἐκκλησίᾳ.

— *Ἐκλογὴ μητροπολίτου Κορυτσᾶς.* — Τοῦ μητροπολιτικοῦ θρόνου τῆς Κορυτσᾶς κενωθέντος ἕνεκα τῆς εἰς τὸν μητροπολιτικὸν θρόνον Καισαρείας προαγωγῆς τοῦ μητροπολίτου αὐτῆς, ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ χθεσινῇ αὐτῆς συνεδρίᾳ ἐσκέψατο περὶ πληρώσεως αὐτοῦ. Ὑπὲρ προταθέντων ὑποψηφίων τῶν θεοφιλ. ἐπισκόπ. Κρήνης κ. Θεοκλήτου, Παμφίλου κ. Μελισσηνοῦ καὶ τοῦ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου Φωτίου, ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἐγένετο ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ ἡ ἱερὰ τῶν ψήφων τελετὴ καὶ ἀνεδείχθη μητροπολίτης Κορυτσᾶς ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Συνόδου, εἰς ὃν παραστάντα ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐγένετο τὸ εἰθισμένον μήνυμα. Μετὰ δὲ τὸ πέρας τῆς συνοδικῆς συνεδρίας ὁ θεοφιλέστατος ἐψηφισμένος ἐπορεύθη τὴν νενομισμένην εὐχαριστίαν.

Ἡ χειροτονία τοῦ θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου Κορυτσᾶς κ. Φωτίου γενήσεται τῇ μεθαύριον κυριακῇ ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου.

— *Ἀρχιγραμματεὺς καὶ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου.* — Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ κενωθείσης τῆς θέσεως τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, διωρίσθη ἀρχιγραμματεὺς ὁ τέως ὑπογραμματεὺς ἱερολ. κ. Γεννάδιος Ἀλεξιάδης, ὑπογραμματεὺς δὲ ὁ ἱερολ. κ. Ἀθανάσιος Πιπέρας, ἀρχισυντάκτης τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἡ εἰς πρισβύτερον χειροτονία καὶ εἶτα ἡ εἰς ἀρχιμανδρίτην χειροθεσία τοῦ νέου ἀρχιγραμματέως γενήσεται τῇ μεθαύριον κυριακῇ ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὴν ὡς ἄνω γράφομεν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν λειτουργίαν.

— *Συνεδρία δύο Σωμάτων.* — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ συνῆλθον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὰ δύο Σώματα, ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ ἔντιμον Δ. Ε Μ. Συμβούλιον, εἰς κοινὴν συνεδρίαν καὶ συνεσκέψαντο περὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν ζητημάτων.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ διωρίσθη πρόεδρος μὲν τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Νεοκαισαρείας κ. Ἀλέξανδρος, μέλος δὲ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως κ. Ταράσιος.

Τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων δ' ἐκθέσεως αὐτῆς ὑποδειξάσης τὴν ἀνάγκην τῆς αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κοσμητριῶν, τῶν τὴν λειτουργίαν τῶν διαφόρων τμημάτων τῶν εὐαγῶν ἱδρυμάτων ἑκάστοτε ἐποπτευουσῶν καὶ ἐπιθεωρουσῶν, τὰ δύο Σώματα ἐνέκριναν τὴν αὔξησιν ταύτην.

— *Περιουσία ἀοιδίμου Σάμου Γαβριήλ.* — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς π. τρίτης ἀνεγνώσθη τηλεγράφημα τοῦ προέδρου τῆς Σαμιακῆς Βουλῆς κ. Σοφούλη, ἀγγελλαντος τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι τὸ ζήτημα τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου μητροπολίτου Σάμου Γαβριὴλ, ὅπερ ὑφίστατο μεταξὺ τοῦ Οἰκουμεν. Πατριαρχείου καὶ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ, ἐλύθη αἰσίως, ἀποφασισθέντος ὅπως μετρηθῶσιν εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον τῶν Πατριαρχείων 100,000 σαμιακῶν γροσίων. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐγκρίνασα καὶ ἀποδεξαμένη τὴν λύσιν διεβίβασε τηλεγραφικῶς τῇ σαμιακῇ Βουλῇ τὰς ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστίας αὐτῆς. — Ἀνάγκη δὲ νὰ σημειωθῇ ὅτι, ἐπειδὴ ὑπὸ τῶν κληρονόμων τοῦ ἀοιδίμου Σάμου Γαβριὴλ ἐγένοντο παράπονα ὅτι κατὰ τὴν γενομένην ἐν τοῖς Πατριαρχείοις δημοπρασίαν τῶν πραγμάτων αὐτοῦ τὰ ἱερὰ ἄμφια τὰ ἀποτελοῦντα τὴν κληρονομίαν ἐξετιμήθησαν ἔλασσον τῆς ἀξίας, ἣν ἀπέδωκαν αὐτοῖς ἐν Σάμῳ, κατὰ τὴν ἐκεῖ ἐκτίμησιν τὴν καὶ παρὰ τοῦ πατριαρχ. ἐξάρχου γενομένην ἀποδεκτήν, τὰ δημοπρατηθέντα καὶ ἀγορασθέντα ἄμφια

ἐσφραγίσθησαν καὶ οὐδὲν οὐδενὶ παρεδόθη. Μετὰ δὲ τὴν ἤδη γενομένην λύσιν τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν ὅτι οἱ πλείονες μὲν τῶν τότε ἀγορασάντων ἀνεχώρησαν, οἱ δ' ἔχοντες τότε ἀνάγκην αὐτῶν ἐθεράπευσαν ταύτην, ἄλλοθεν προμηθευθέντες ὧν ἔχρηζον, πρυκηρύττει δημοπρασίαν τῆς τοῦ ἀοιδίμου Σάμου περιουσίας, γενησομένην τῇ προσεχεῖ δευτέρᾳ, ὥρᾳ 2 τουρκιστὶ τῆς πρωΐας ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Κοινοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

—*Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.*—Χάριν τῶν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων ἡ ἱερὰ Μονὴ Σουμελᾶ ἀπέστειλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι διὰ τοῦ ἐν τῇ βασιλευούσῃ παρεπιδημοῦντος προηγουμένου αὐτῆς κ. Παρθενίου λίρας ὀθωμανικὰς ὀκτώ, ὁ δὲ ἡγούμενος τῆς ἐν Πριγκήπῳ ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Κουδουνᾶ λίρας ὀθωμανικὰς δύο.

—*Ἡ Α. Θ. Παναγιότης παρὰ τῷ ποωθυπουργῷ.* — Προχθὲς ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου βέη Οἰκιάδου ἐπεσκέψατο ἐν Νισάν-τασι τὴν Α. Ὑψ. τὸν πρωθυπουργὸν Σαὶτ πασᾶν καὶ συνδιελέξατο περί τινων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνεντεύξεως ταύτης ἀνεκοίνωσε χθὲς ἡ Α. Θ. Π. τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ.

—*Μητροπολίτης Διδυμοτείχου.*—Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν, τυχὼν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος μεταβαίνων εἰς τὰ λουτρὰ τῆς Προύσης.

—*Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ἐν Βαλουκλίῳ.*—Μετὰ πολλῆς τάξεως καὶ μεγαλοπρεπείας ἐτελέσθη τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἡ νενομισμένη πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ λειτουργία ὑπὲρ ἀναπαύσεως μὲν τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων, ὑπὲρ ὑγείας δὲ καὶ μακροημερεύσεως τῶν ζώντων ἱδρυτῶν, εὐεργετῶν, ἐφόρων, βοηθῶν, συνδρομητῶν καὶ πάντων τῶν συντελεσάντων καὶ συντελούντων εἰς εὐόδωσιν καὶ ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τῶν ἐν Ἑπταπυργίῳ ἱδρυμένων Ἐθνικῶν Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων. Τῇ Α.Θ.Π. τῷ Οἰκουμ. Πατριάρχῃ συνελειτούργησαν οἱ σεβασμιώτατοι συνοδικοὶ Ἰωαννίνων, Προύσης, Νεοκαισαρείας, Χίου, Βοδενῶν, Λιτίτσης, Ἡλιουπόλεως καὶ Καλλιουπόλεως, τῶν ἁγίων Ἰκονίου, Σμύρνης καὶ Ξάνθης κωλυθέντων ἕνεκα ἀδιαθεσίας.

Ἐν τῷ ναῷ παρέστησαν, πρὸς τῷ πολυπληθεστάτῳ εὐσεβεῖ ἐκκλησιάσματι, οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κκ. Σόλων Καζανόβας, Ἰωάννης Χατζόπουλος, Ἐμμ. Ῥακτιβὰν καὶ Μιχαὴλ Σιφνάιος· ὁ ἀξιότιμος τραπεζίτης κ. Θ. Μαυρογορδᾶτος, τὰ μέλη τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων καὶ ἄλλοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας καὶ τὴν διανομὴν τοῦ ἀντιδώρου ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐξελθοῦσα τοῦ ναοῦ ἔψαλε τὸ τρισάγιον ἐπὶ τῶν τάφων τῶν ἀειμνήστων Πατριαρχῶν.

Ἀναπαυθεῖσα κατόπιν ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ Ἐπιτροπείῳ, μετέβη μετὰ τῶν σεβ. συνοδικῶν καὶ τῶν παραστάντων ἐγκρίτων ὁμογενῶν εἰς τὰ παρακείμενα Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστήματα, ἔνθα παρετέθη πᾶσι τὸ γεῦμα. Τούτου δὲ διαρκοῦντος ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐποιήσατο πρόποσιν ἐν ᾗ δεόντως ἐξῆρε τὰ φιλογενῆ καὶ φιλάνθρωπα αἰσθήματα διαφόρων ὁμογενῶν οἰκων ἀγλαϊζόντων διὰ τῆς ὄντως χριστιανικῆς αὐτῶν πολιτείας τὸ ἡμέτερον Γένος καὶ τιμώντων τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ βίου καὶ ἐν τέλει ἐξέφρασεν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν σεπτὸν ἡμῶν Ἄνακτα. Εἰς τὴν προσφυᾶ πρόποσιν τῆς Α. Θ. Π. ἀπήντησε διὰ βραχέων ὁ σεβ. πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων μητροπολίτης Προύσης κ. Ναθαναὴλ διατρανῶν τὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐφορείας διὰ τὴν κεδνὴν περὶ τῶν ἱδρυμάτων τούτων μέριμναν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος. Μετέπειτα ὁ ἐκ τῶν ἀντιπροέδρων τῆς Ἐφορείας ἀξιότιμος κ. Ἰωάννης Καστέλλης, συνοψὰς τῇ ἐσχάτως ὑπ' αὐτῆς ληφθείσῃ ἀποφάσει, ἀνέγνω ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων ἀπεικονίζουσαν τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1901 κατάστασιν ἐν γένει τῶν φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέψατο ἐν συνοδείᾳ πάντων τῶν σεβασμίων ἀρχιερέων καὶ τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν τὰς αἰθούσας τῶν διαφόρων τμημάτων τοῦ Νοσοκομείου καὶ ἐξέρρασε τὴν εὐαρέσκειαν Αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἀμέμπτῳ καὶ ὁλονὲν ἐπὶ τὰ βελτίω χωρούσῃ λειτουργίᾳ τῶν ἀσύλων.

Ἐντεῦθεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης μετὰ τῆς συνοδείας αὐτῆς ἐπεσκέψατο καὶ τὸ Ὀρφανοτροφεῖον, οὗ τὰ ὀρφανὰ ἐν στίχοις παρατεταγμένα ἔψαλον ὕμνον ὑπὲρ τῆς Α.Θ.Παναγιότητος.

Ἡ Α. Θ. Π. ἐπὶ μικρὸν καὶ ἐνταῦθα παραμείνασα καὶ λεπτομερεῖς περὶ τῆς λειτουργίας τοῦ ἱδρύματος λαβοῦσα σχετικὰς πληροφορίας, ἀπῆλθεν εὐξαμένη ὅπως τέκνα τῆς Ἐκκλησίας φιλάνθρωπα ἐπικουρῶσιν ἀείποτε τοῖς ἱεροῖς τούτοις ἀσύλοις διὰ τῶν γενναιοδώρων αὐτῶν δωρεῶν.

— *Στέψις Τσάρου.* — Ἐπὶ τῇ ἀγομένῃ τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐπετείῳ τῆς στέψεως τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσιῶν Νικολάου, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Χρυσόστομος μετὰ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Ἰωάννου Δ. Τανταλίδου τὸ μὲν παρέστησαν εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἐν τῷ ναοδρίῳ τῆς ρωσικῆς πρεσβείας τελεσθεῖσαν δοξολογίαν, τὸ δὲ διεκρμήνευσαν τῇ Α. Ε. τῷ πρεσβευτῇ Ζηνόβιευ τὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

—*Ἐπέτειος ὀνόματος.*—Τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Γερμανοῦ ἄγοντος τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ τὴν ἐπέτειον τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἑορτὴν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τῇ Α. Σ. τὰς συγχαρητηρίους προσρήσεις διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Χρυσοστόμου.

Ὁμοίως ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τηλεγραφικῶς καὶ τοῖς μητροπολίταις Αἴνου καὶ Καστορίας ὡς καὶ τῷ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτῃ κ. Γερμανῷ Γρηγορᾷ, καὶ τῷ Μ. Ἀρχιδιακόνῳ τοῦ Ἱεροσολυμ. Θρόνου κ. Γ. Βασιλάκῃ.

—*Ἀνέγερσις φιλανθρωπικῶν ἱδρυμάτων ἐν Ξάνθῃ* — Πρωτοβουλίᾳ καὶ ἐνεργείαις τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Ξάνθης κ. Ἰωακείμ, διενεργηθέντων, κατὰ τὴν ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τοῦ ἁγίου Πάσχα προσωρινὴν αὐτόσε μεταβασιν αὐτοῦ, ἐράνων μεταξὺ τῶν κατοίκων πρὸς ἵδρυσιν νοσοκομείου καὶ ἄλλων εὐαγῶν ἱδρυμάτων, ἡ Δημογεροντία Ξάνθης ἀπεταίνη καὶ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμεν. Πατριάρχην ἐπικαλεσθεῖσα τὰς ὑπὲρ τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου σκοποῦ γενναιόρρονας Αὐτοῦ ἐνεργείας. Ἡ ἐνταῦθα δὲ Διεύθυνσις τοῦ Μονοπωλίου τῶν καπνῶν, συστάσει τῆς Α. Θ. Π., προσήνεγκεν ὑπὲρ τοῦ εἰρημένου σκοποῦ λίρας ὀθωμ. ἑκατόν. Τῆς δωρεᾶς ταύτης ἀγγελθείσης ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τῇ ὁμογενεῖ κοινότητι Ξάνθης τηλεγραφικῶς, ἡ Δημογεροντία τῆς πόλεως διὰ τηλεγραφήματος, ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ, τὸ μὲν ὑπέβαλεν εὐχαριστίας ἐπὶ τῷ εὐαρέστῳ ἀγγέλματι, τὸ δὲ παρεκάλεσε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ὅπως ἀναλάβῃ τὸ ἱδρυθησό-

μενον καινοτικὸν καθίδρυμα ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς προστασίαν. Ἡ Α. Θ. Π. ἀποδεξαμένη τὴν παράκλησιν τῶν φιλοτίμων Ξανθίων, ζῆλον φιλογενῆ πρὸς εὐδόκωσιν παντὸς καλοῦ ἐπιδεικνυμένων, ἐπέστεψε τὸ ἔργον διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Ἐκκλησίας.

— Ἐπισκέψεις. — Τῇ π. δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμεν. πατριάρχην ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μ. Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης.

Τῷ δὲ σαββάτῳ οἱ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν παρεπιδημοῦντες ἕλληνες πολιτευταὶ κκ. Ἰ. Κουντουριώτης, βουλευτὴς Ὕδρας καὶ Ν. Δεωνίδα βουλευτὴς Σπετσῶν καὶ ἀντιπρόεδρος τῆς ἑλληνικῆς Βουλῆς συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Α' γραμματέως τῆς πρεσβείας κ. Ποτέν. Χθὲς δὲ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Χρυσόστομος μεταβὰς εἰς Πέραν ἀντεπισκέψατο ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοὺς εἰρημένους βουλευτάς.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης ἀνεγνώσθη τηλεγράφημα τῆς Α. Μ. τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανοῦ ἀγγέλλοντος τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὸ μὲν τὴν αἰσίαν ἐκεῖσε ἄφιξιν, τὸ δὲ ἐκφράζοντος Αὐτῇ τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας ἀνθ' ὧν ἰσχάτως ἡ Α. Θ. Π. ἐμόχθησαν ὑπὲρ τῆς βελτιώσως τῆς οἰκονομικῆς αὐτῆς καταστάσεως.

Ἡ Α. Θ. Π. ἀπαντῶσα ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας καὶ ηὔξατο ὑπὲρ εὐημερίας καὶ εὐοδώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων.

ΕΚΚΛ. ΜΟΥΣΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ

Τῇ προσεχεῖ κυριακῇ, 19 μαΐου, ὥρᾳ 2 — 4 μ. μ., ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς Πατριαρχικῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς ἄγεται κατὰ τὸ κάτωθι πρόγραμμα ἡ τελετὴ τῆς ἐπιδόσεως τῶν ἀπολυτηρίων εἰς τοὺς ἀπολυομένους τελειοφοίτους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Σχολῆς τοῦ Συλλόγου.

Τὴν τελετὴν τιμήσει αὐτοπροσώπως ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ὁ Γ', ἐπίτιμος πρόεδρος καὶ ἀνώτατος προστάτης τοῦ Συλλόγου. Τὸ πρόγραμμα τῆς τελετῆς ἔχει ὡς ἑξῆς:

Α'. Βασιλεῦ Οὐράνιε. Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου.
Β' Ὕμνος εἰς τὸν πάτρωνα τοῦ Συλλόγου ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν. Μέλος Μ. Βασιλείου.
Γ'. Ὕμνος εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον. Μέλος Γ. Βιολάκη, πρωτοψάλτου.
Δ'. Ὕμνος εἰς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. Μέλος Μ. Βασιλείου.
Ε'. Λογοδοσία τοῦ διευθυντοῦ τῆς Μουσικῆς Σχολῆς.
ΣΤ'. Πολυέλεος. Δοῦλοι Κύριον, εἰς ἦχον Πλάγιον α'. Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου, καὶ ἄλλα ἄσματα.
Ζ'. Τὸ Γεύσασθε, Ἰωάννου τοῦ Κλαδᾶ.
Η'. Ἐπίδοσις ἀπολυτηρίων.
Θ'. Πατριαρχικὸς πολυχρονισμός.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ἡ Περσεφόνη Κωνσταντίνου, τὸ γένος Δημητρίου Βίτου, ὑπήκοος ὀθωμανή, τέως μὲν κάτοικος Διπλοκιονίου Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. εὐρωπαϊστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς ἀνδρὸς Κωνσταντίνου Ἀθανασίου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ἄνευ ἔργου καὶ κατοίκου Ταταούλων. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῇ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτῆς περὶ διαζυγίου ἀγωγὴ θεωρηθήσεται ἐρήμην αὐτῆς. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων)πόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 Μαρτίου 1902.

ὁ προεδρεύων
Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
ὁ Γραμματεὺς 2
Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

. . . . . .

Διὰ ταῦτα,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμὸν Πρωτοκόλλου 6258 καὶ ἡμερομ. 12 Ὀκτωβρίου 1901 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Ἑλένης Ν. Ροδοκανάκη, τὸ γένος Ἀρκὰς, ἑλληνίδος ὑπηκόου, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μὲν ὁρμωμένης, ἐν Ὀδησσῷ δὲ τῆς Ρωσίας ταύτην προσωρινῶς διαμενούσης, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεικνυμένην

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Κωνσταντίνου Ροδοκανάκη, ὑπηκόου ἕλληνος, τέως μὲν προσωρινῶς διαμένοντος ἐν Ὀδησσῷ, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος,

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας προθεσμίας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων κατὰ τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδεδομένης ταύτης ἀποφάσεως μέσων, ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως ἀντιγράφου καὶ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς, καὶ ἑτέρων ἐξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐρέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος» καὶ τῆς ἐν Ὀδησσῷ ρωσικῆς ἐφημερίδος «Βέδομόστι Ὀδέσκαγο Γραβανατσάλστεβα» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησιν αὐτῷ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια χίλια διακόσια τριάκοντα καὶ πέντε (ἀριθμ. 1235), προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβὴν ὡς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρίζεται.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 11 Μαρτίου 1901.
Ὁ Προεδρεύων 3
† **Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 24 ΜΑΪΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 21

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης
Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἑβδομαδιαία ἐπιθεώρησις· διευθέτησις μητροπολιτικῶν ζητημάτων — Πατριαρχικὰ Γράμματα — Προσφώνημα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος — Δύο παλαιὰ κείμενα περὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου — Ἱστορία τοῦ δικαίου — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κοινοποιήσεις — Παράρτημα: «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Διευθέτησις μητροπολιτικῶν ζητημάτων.

Ἐκεῖνο ὅπερ ὀφείλομεν νὰ ἐξάρωμεν ἐν τῇ ἑβδομαδιαίᾳ ἐπιθεωρήσει τῶν ἐργασιῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, εἶνε ἡ αἰσία διευθέτησις τῶν ἀπὸ πολλοῦ μητροπολιτικῶν ἐκκρεμῶν ζητημάτων Ἡρακλείας, Δράμας καὶ Ἴμβρου. Ἡ διευθέτησις τῶν ζητημάτων τούτων, μάλιστα δὲ τοῦ πρώτου, οὐ σμικρὰς ὡς γνωστὸν οὐδ' εὐλύτους δυσχερείας παρέσχε τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, ἥτις ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π., τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Ἰωακεὶμ δύο τινὰ πρὸ παντὸς ἐπεζήτει νὰ συμβιβάσῃ ἐν τῇ μελετωμένῃ λύσει, ἤτοι τὴν ἀπόδοσιν μὲν ἑκάστῳ τὸ δίκαιον ἀφ' ἑνός, τὴν πρυτάνευσιν δὲ ταῖς θεοσώστοις ἐπαρχίαις ἀφ' ἑτέρου τῆς ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης, ἐν ᾗ καὶ μόνῃ εἶνε δυνατὴ ἡ κατὰ Χριστὸν πνευματικὴ προκοπὴ καὶ ἐπίδοσις. Ἐκ τοιούτων ἀρχῶν ὁρμωμένη ἡ πλειονοψηφία τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, καίπερ ἀποστέργουσα κατ' ἀρχὴν τὰς ἀρχιερατικὰς μεταθέσεις καὶ μεταλλαγάς, μεθ' ὅλας τὰς περὶ τοῦ ἐναντίου προσπαθείας, εἶδεν ἐπὶ τέλους ἑαυτὴν ἐν τῇ ἀναποδράστῳ καὶ ἀδηρίτῳ ἀνάγκῃ, ὅπως ποιήσηται ἐν τῷ ἀναγκαιοῦντι μέτρῳ χρῆσιν τοῦ ἐσχάτου τούτου μέτρου, ἀποβλέπουσα κυρίως εἰς τὸ προσδοκώμενον ἐξ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα. Καὶ οὕτω, λαβοῦσα πρῶτον ὑπ' ὄψιν κατὰ τὸ παρελθὸν σάββατον τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἐκκρεμὲς ζήτημα τῆς μητροπόλεως Δράμας, ἧς ὁ τέως μητροπολίτης κ. Φιλόθεος ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἦν παρεπιδημῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ, πρὸς δὲ ὅτι οἱ κάτοικοι τῆς ἐπαρχίας Ἴμβρου δι' ἀναφορῶν ἐπανειλημμένως διετύπωσαν παράπονα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Ἴμβρου κ. Παϊσίου, ἕνεκα γήρατος καὶ ἀσθενείας μὴ δυναμένου νὰ κυβερνήσῃ ἐπὶ πλέον τὴν ἐπαρχίαν, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος σαββάτου, ἔθηκε μὲν τὸν πανιερ. μητροπολίτην Ἴμβρου κ. Παΐσιον ὑπὸ σύνταξιν ἐπαρκῆ, προταθέντων δ' ὑποψηφίων τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Δράμας κ. Φιλοθέου, τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Συννάδων κ. Εὐγενίου καὶ τοῦ ἱεροδ. Φωτίου Γεωργιάδου, καὶ γενομένων κανονικῶν ψήφων ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ, μητροπολίτης Ἴμβρου ἐξελέγη ὁ τέως Δράμας κ. Φιλόθεος.

Αὐθημερὸν ἡ ἱερὰ Σύνοδος προέβη εἰς πλήρωσιν τοῦ χηρεύσαντος μητροπολιτικοῦ θρόνου Δράμας. Ἐκ τῶν τριῶν δ' ὑποψηφίων, τοῦ πανιερ. μητροπολίτου πρ. Μελενίκου κ. Κωνσταντίνου,

τοῦ θεοφιλ. ἐπισκόπου Παμφίλου κ. Μελισσηνοῦ καὶ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Χρυσοστόμου, ἐξελέγη διὰ ψήφων κανονικῶν μητροπολίτης Δράμας ὁ τέως Μέγας πρωτοσύγκελλος κ. Χρυσόστομος, εἰς ὃν ἀμέσως παραστάντα ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐγένετο τὸ μήνυμα. Ληξάσης δὲ τῆς συνοδικῆς συνεδρίας ὁ θεοφιλ. ἐψηφισμένος Δράμας ἐποιήσατο ἐν τῷ ναῷ τὴν νενομισμένην εὐχαριστίαν.

Κατὰ δὲ τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος συνελθοῦσα εἰς ἔκτακτον συνεδρίαν καὶ λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸ μητροπολιτικὸν ζήτημα Ἡρακλείας, ὅπερ ἐπὶ ἱκανὸν χρόνον ἀπησχόλησε τὴν Ἐκκλησίαν, ἐνέκρινε τὴν ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας ταύτης ἀπομάκρυνσιν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Ἱερωνύμου, ἕνεκα λόγων τοπικῶν. Προβᾶσα δ' αὐθημερὸν εἰς πλήρωσιν τῆς θέσεως, ἐκ τῶν τριῶν ὑποψηφίων τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Ἀμασείας κ. Ἀνθίμου, Ἰωαννίνων κ. Γρηγορίου καὶ Βεροίας κ. Κωνσταντίου, ἐξελέξατο διὰ ψήφων κανονικῶν, γενομένων ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ, μητροπολίτην Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ τὸν μητροπολίτην Ἰωαννίνων κ. Γρηγόριον, εἰς ὃν ἀμέσως παραστάντα ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐγένετο τὸ εἰθισμένον μήνυμα· μετὰ δὲ τὴν λῆξιν τῆς συνεδρίας ἡ Α. Σ. ἐποιήσατο ἐν τῷ ναῷ τὴν νενομισμένην τελετὴν τῆς εὐχαριστίας.

Χηρευσάσης οὕτω τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ἰωαννίνων, ἡ ἱερὰ Σύνοδος διὰ τῆς νενομισμένης αὐτῆς πράξεως ἐνέκρινε τὴν ἀποκατάστασιν ἐν αὐτῇ τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Νικαίας κ. Σωφρονίου καὶ ἄλλοτε ποιμάναντος τὴν ἐπαρχίαν ταύτην εὐδοκίμως ἐπὶ εἰκοσαετίαν.

Καὶ τῆς μητροπόλεως δὲ Νικαίας χηρευσάσης οὕτως, ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ ἐνέκρινε τὴν ἀποκατάστασιν ἐν αὐτῇ τοῦ εἰς διαθεσιμότητα προσωρινὴν τεθέντος σεβασμ. μητροπολίτου τέως Ἡρακλείας κ. Ἱερωνύμου, καὶ ἄλλοτε ποιμάναντος τὴν ἐπαρχίαν Νικαίας εὐδοκίμως ἐπὶ ἑπταετίαν.

Καὶ τοιουτοτρόπως συνετελέσθη ἡ αἰσία καὶ κατ' εὐχὴν διευθέτησις τῶν ἀπὸ πολλοῦ μενόντων ἐκκρεμῶν μητροπολιτικῶν ζητημάτων, τῶν ὁποίων ἡ περαιτέρω ἀναβολὴ ὅλως ἀσύμφορος ἀπέβαινε τῇ Ἐκκλησίᾳ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δημοσιεύσαντες ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ τὰ σχετικὰ ἔγγραφα πρὸς τὴν γενναιόφρονα δωρεὰν τοῦ εὐγενεστάτου Εὐσταθίου Εὐγενίδου τῇ ὁμογενεῖ Κινότητι Προύσης, δημοσιεύομεν νῦν καὶ τὰ σχετικὰ ἀπαντητικὰ γράμματα ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου Ἰωακείμ. Ἐν τοῖς γράμμασι τούτοις ἐκφράζεται πιστῶς ἡ πλήρης εὐαρέσκεια τῆς Μ. Ἐκκλησίας πρὸς τὸν ἐρίτιμον ὁμογενῆ, τὰ πρὸς αὐτὸν ἁγαστὰ αἰσθήματα τοῦ ὁποίου ὁσημέραι τρανώτερον ἐκδηλοῦνται.

ΙΩΑΚΕΙΜ, ἐλέῳ Θεοῦ κλπ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Προύσης ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Βιθυνίας ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κὺρ Ναθαναήλ, χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἐκ Προύσης διαβιβασθὲν ἡμῖν ἀδελφικὸν γράμμα τῆς Αὐτῆς Ἱερότητος περιέχον εὐχαριστήριον πρὸς ἡμᾶς ἔγγραφον τῆς ἐντίμου ἀντιπροσωπείας τῆς πόλεως καὶ ἀντίγραφον τοῦ ψηφίσματος τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἐπὶ τῇ ἐκ πεντακοσίων Λιρῶν Τουρκίας δωρεᾷ τοῦ εὐγενεστάτου κ. Εὐσταθίου Εὐγενίδου πρὸς ἀνέγερσιν κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου, λίαν εὐαρέστως διετέθημεν ἐπὶ τῇ ἐνδείξει ταύτῃ τοῦ εὐλαβοῦς υἱικοῦ φρονήματος τῆς εὐσεβοῦς κοινότητος Προύσης καὶ ἐπὶ τῇ ἐκδηλώσει τῆς πρὸς τὸν ἐρίτιμον εὐεργέτην αὐτῆς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης. Ἀξιοῦμεν δὲ τὴν Αὐτῆς Ἱερότητα ἵνα προθυμοποιηθῇ διαβιβάσαι εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον τὴν ἔγκλειστον ἡμετέραν ἀπάντησιν πρὸς τὴν ἀντιπροσωπείαν τῆς πόλεως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

ᾳϡβ' Μαΐου ιγ'.

† Ὁ ΚΩΝ]ΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

ΙΩΑΚΕΙΜ, ἐλέῳ Θεοῦ κλπ.

Ἐντιμότατοι κύριοι δημογέροντες, ἔφοροι καὶ ἀντιπρόσωποι τῆς πόλεως Προύσης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ ὑμῶν ἐντιμότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Πάνυ ἀσμένως εἴδομεν ὅτι ἡ πόλις ὑμῶν διὰ τῶν νομίμων αὐτῆς ἀντιπροσώπων καὶ σχολικῶν ἀρχῶν ἐξεδήλωσε τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην τῷ ἐριτίμῳ κυρίῳ Εὐσταθίῳ Εὐγενίδῃ ἀνακηρύξασα Αὐτὸν διὰ ψηφίσματος Μέγαν Εὐεργέτην τῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος ἐπὶ τῇ πρὸς ἀνέγερσιν Κεντρικοῦ Παρθεναγωγείου πεντακοσιολίρῳ δωρεᾷ Αὐτοῦ, ἥτις νῦν

ἀνεβιβάσθη εἰς ἑπτακοσίας πεντήκοντα, ἀποφασίσασα συνάμα ἵνα τὸ ἵδρυμα τοῦτο ἀποκληθῇ «Εὐγενίδειον» καὶ διαβιβάσασα Αὐτῷ θερμὰ εὐχαριστήρια ἐπὶ τῇ εὐεργεσίᾳ. Ὅθεν ἐπαινοῦντες τὴν ἔντιμον ἀντιπροσωπείαν ἐπὶ τῇ προθύμῳ ταύτῃ ἐκπληρώσει καθήκοντος ἱεροῦ καὶ ἀπαραιτήτου, οἷον ὄντως ἐστὶν ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ εὐεργετουμένου πρὸς τὸν εὐεργέτην αὐτοῦ, μάλιστα δὲ κατὰ τὴν προκειμένην ἀγαθοεργίαν δι' ἧς ἀναπληροῦται καὶ θεραπεύεται οὐσιώδης ἔλλειψις ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς ὑμετέρας πόλεως, ἐκφράζομεν ἀφ' ἑτέρου καὶ τὰς εὐχαριστίας ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἐκδηλώσει τῆς υἱϊκῆς ὑμῶν εὐλαβείας καὶ ἀφοσιώσεως, ἣν προεθυμήθητε τεκμηριῶσαι πρὸς ἡμᾶς διὰ τοῦ ἀπὸ ιϐ'. Ἀπριλίου ὑμετέρου εὐχαριστηρίου ἐγγράφου. Βεβαιοῦντες δὲ ταὐτοχρόνως ὅτι ἐγκάρδιον αἰσθανόμεθα εὐφροσύνην ἐπὶ τῇ δοθείσῃ ἐνισχύσει εἰς τὴν παρ' ὑμῖν ἐκπαίδευσιν, ὑπὲρ ἧς ἄλλως τε μετὰ πλήρους πατρικῆς ἀφοσιώσεως οὐ παύεται φροντίζων καὶ μεριμνῶν, ὡς γνωστόν, ἡ Αὐτοῦ Ἱερότης ὁ ὑμέτερος Ἀρχιερεὺς καὶ πνευματικὸς ποιμὴν καὶ πατήρ, εὐλογοῦμεν πατρικῶς τὴν ὑμῶν ἐντιμότητα καὶ τοὺς εὐσεβεῖς οἴκους ὑμῶν, καὶ αἰτούμεθα ἐφ' ὑμᾶς τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. κτλ.

,αϡϐ' Μαΐου ιγ'.

† Ο ΚΩΝ]ΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΜΑ ΤΗΣ Α. Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, καλοῦσα εἰς χειροτονίαν τὸν ἅγ. Δράμας Χρυσόστομον, τέως Μ. Πρωτοσύγκελλον, ἀπηύθυνεν αὐτῷ τὸ ἑπόμενον προσφώνημα:

«Τοιαύτη ἡ τοῦ Ὑψίστου καὶ Παναγάθου Θεοῦ ἡμῶν βουλή! Ἔδει, κατὰ τὸ ἀνθρώπινον εἰπεῖν, ὅπως ὁ μεριμνήσας περὶ σοῦ καὶ ἀναστήσας σε εἰς ὃ σήμερον παρίστασαι βάθρον ἐπιθῇ τὰς ἡγιασμένας αὐτοῦ χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Ναί, ἔδει οὕτω νὰ γείνῃ, ἀλλὰ τοιαύτη ἡ βουλὴ τοῦ Ὑψίστου καὶ Παναγάθου Θεοῦ. Ἀντὶ τοῦ Παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν, τοῦ σοῦ προστάτου καὶ πνευματικοῦ πατρὸς, ἐπιτίθημι ἐγὼ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, ὅτι στρατιώτης τῆς Ἐκκλησίας εἶ σὺ, καὶ αὐτὴν ὑπηρετεῖς καὶ παρ' αὐτῆς λαμβάνεις τὸ κέλευσμα καὶ τὴν ἰσχύν.

Πρόσελθε τοίνυν εἰς τὴν καλοῦσάν σε φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας, πρόσελθε, ἵνα λάβῃς τὸ πνευματικὸν γέρας τῶν ἀπὸ τῆς ἐκθρεψάσης σε Σχολῆς ἀρξαμένων ὑπὲρ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας πόνων σου. Ὅτι οὕτως ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι αὐτοῦ τὰ κατ' αὐτὴν χωροῦσι.

Δεῦρο, εὐλογημένος παρὰ Πατρὸς, εἰς τὴν ἡτοιμασμένην ἐπὶ γῆς βασιλείαν αὐτοῦ, ἵνα, τὴν πανοπλίαν τοῦ Πνεύματος ἐνδυσάμενος χωρήσῃς εἰς τὴν ποιμαντορίαν λαοῦ περιουσίου αὐτοῦ, ἀναμένοντος παρὰ σοῦ ἐν μέσῳ χαλεπῶν καιρῶν καὶ παντοίων συγκρουομένων ρευμάτων τὴν εἰς νομὰς σωτηρίους καθοδηγίαν. Εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ τὰ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ πλάσματος αὐτοῦ οἰκονομῶν, καὶ εὐλογημένον τὸ ὄνομα αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ θείᾳ ταύτῃ βουλῇ αὐτοῦ.

Πρόσελθε, ἵνα λάβῃς τὸ χρῖσμα τῆς χάριτος τὸ ἐνισχύσον σε καὶ καθαγιάσον σε, ὅτι Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σὲ καὶ δύναμις Ὑψίστου ἐπισκιάσει σε. Ἀλλ' ἡ χάρις αὕτη συνεπιφέρει καὶ καθήκοντα ἱερά, ὧν τὸ βάρος ἄμετρον καὶ δυσβάστακτον. Ναί, δυσβάστακτόν τε καὶ ἄμετρον, πλὴν καὶ κοῦφον «τῷ ἐπιτελοῦντι ἐν φόβῳ» καὶ εὐλαβείᾳ Θεοῦ. Τὰ **«οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν»** καὶ τὰ **«τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν ἀρχιερεύς»** εἰσὶ λόγοι κενοὶ καὶ ἀσκόπως εἰς ἐπίδειξιν λεγόμενοι, ἂν μὴ συμπαρῇ ἡ πρᾶξις καὶ τὰ πράγματα τὰ συναφῆ.

Πρόσελθε ἐν φόβῳ καὶ εὐλαβείᾳ ἔχων πάντοτε ὁδηγὸν τῶν ποιμαντορικῶν μελημάτων σου τὴν θεοσέβειαν, τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην. Εἶπ πρωτεύων ὁδηγός σου ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας Πατήρ, οὗ φέρεις τὸ ὄνομα!»

Εἰς τοὺς λόγους τῆς Α. Θ. Π. ὁ χειροτονούμενος ἀπήντησεν ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

«Τίς ἱκανὸς λαλῆσαι τὰς δυναστείας τοῦ Θεοῦ, ἀκουστὰς ποιῆσαι πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ, ἢ διηγήσασθαι πάντα τὰ θαυμάσια τοῦ Κυρίου;» Εἰς τὸ θεῖον τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιότητος κέλευσμα ὅπως προσέλθω τῇ ὥρᾳ ταύτῃ καὶ προσεγγίσω εἰς τὸ ἅγιον, ὑπερουράνιον καὶ νοερὸν τοῦ Χριστοῦ θυσιαστήριον, ἵνα διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν παναγίων χειρῶν τῆς Ὑμετέρας θεοτιμήτου Κορυφῆς καὶ τῶν ἁγιωτάτων Ἀρχιερέων ἀξιωθῶ νὰ λάβω τὸ μέγα καὶ ὑψηλὸν τῆς Ἀρχιερωσύνης χάρισμα καὶ ἀξίωμα, αἰσθάνομαι ἐκ θεμελίων σαλευόμενον τὸν λογισμόν μου καὶ μυχιαίτατα συνταρασσομένην τὴν καρδίαν μου. Τίς ἄξιος καὶ τίς ἱκανὸς ἐκ τῶν συγκατεσπασμένων πρὸς τὸν χοῦν καὶ τὴν σπο-

δὸν καὶ τὴν ὕλην νὰ προσεγγίσῃ πρὸς τὸν καίοντα καὶ φλογίζοντα τοὺς ἀναξίους τοῦτον ἄνθρακα τοῦ ὑψίστου τῆς ἱερωσύνης βαθμοῦ καὶ πρὸς τὸ πῦρ τοῦτο τὸ καταναλίσκον; Καὶ τίς τῇ ἀμετρήτῳ τοῦ Κυρίου εὐσπλαγχνίᾳ θαρρῶν καὶ κατατολμῶν,ὥσπερ κἀγὼ ὁ ταπεινὸς, δὲν αἰσθάνεται καὶ δὲν ἀκούει ἔνδοθεν ἐξερχομένην καὶ βαρέως ἀντιχοῦσαν εἰς τὰ ὦτά του τὴν φοβερὰν ἐκείνην τοῦ Κυρίου Σαβαὼθ φωνὴν «Μωυσῆ, Μωυσῆ, μὴ ἐγγίσῃς ὧδε, λῦσον τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου», λῦσον δῆλον ὅτι τοὺς συνδέοντάς σε πρὸς τὸν κόσμον καὶ πρὸς τὴν σάρκα δεσμοὺς, ἐὰν θέλῃς ὁ ἄνθραξ τοῦ Παναγίου Πνεύματος, τὸ χάρισμα τῆς Ἀρχιερωσύνης, τὸ πνεῦμα τῆς σοφίας καὶ συνέσεως, τὸ πνεῦμα τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπαναπαυθῇ ἐπὶ σὲ καὶ ν'ἀποδῇ εἰς ἁγιασμὸν καὶ φωτισμὸν θείας χάριτος καὶ οἰκείωσιν καὶ προσέγγισίν σου μετὰ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. Τίς ἱκανὸς καὶ ἄξιος νὰ κατανοήσῃ καὶ δεχθῇ καὶ λαλήσῃ τὰς δυναστείας καὶ τὰ θαυμάσια ταῦτα τοῦ Θεοῦ, ὅτι ηὐδόκησεν ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ κατακρίτοις νὰ ἐμπιστευθῇ τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, καὶ ἱκάνωσεν ἡμᾶς ὅπως προσεδρεύωμεν τῷ ἁγίῳ Αὐτοῦ θυσιαστηρίῳ καὶ ἱερουργῶμεν τὰ φρικτὰ αὐτοῦ μυστήρια καὶ σιτομετρῶμεν τοῖς ἐμπεπιστευμένοις ἡμῖν λαοῖς τὸν οὐράνιον τῆς ζωῆς ἄρτον καὶ πρεσβεύωμεν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτημάτων καὶ ἀγνοημάτων τοῦ λαοῦ;

Παναγιώτατε Δέσποτα, τρόμῳ πολλῷ συνεχόμενος καὶ φόβῳ κατὰ τὴν φοβερὰν καὶ ἱερωτάτην ταύτην στιγμὴν, κλίνω τὸν αὐχένα καὶ τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, καὶ ἀνομολογῶν ὅτι οὐκ εἰμι ἱκανὸς οὐδὲ ἄξιος ἵνα μου ὑπὸ τὴν στέγην τῆς ψυχῆς εἰσέλθῃ ὁ Βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων καὶ Κύριος τῆς δόξης, δέομαι ἐκτενῶς καὶ παρακαλῶ μετὰ συντετριμμένης τῆς καρδίας ὅπως διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος καὶ τῶν συλλειτουργῶν Αὐτῇ Ἀρχιερέων καὶ διὰ τῶν θεοπειθῶν Ὑμῶν εὐχῶν καὶ τῶν προσευχῶν τοῦ περιεστῶτος φιλοχρίστου καὶ περιουσίου τούτου λαοῦ τοῦ Κυρίου ἐπισκιάσῃ καὶ ἐπ' ἐμὲ ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος καὶ καθαγιάσῃ μου καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα καὶ νοῦν καὶ καρδίαν, καὶ ὅλον με ἀνακαινώσῃ καὶ ἀναγεννήσῃ εἰς τὴν νέαν ταύτην πνευματικὴν πολιτείαν καὶ ὑψηλοτέραν ζωὴν, εἰς ἣν ἐλέῳ Θεοῦ, κανονικαῖς ψήφοις τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ σεπτῇ ἐπινεύσει τῆς Ὑμετέρας θεοδοξάστου Κορυφῆς ἐκλήθην κἀγὼ ὁ ἀνάξιος, καὶ ὅπως ἡ πανσθενουργὸς θεία χάρις ἐνισχύῃ καὶ στηρίζῃ τὰ κλονούμενα βήματα τῆς πρωτοπορείας μου, ἵνα οὕτω κἀγὼ τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνισθῶ θαρραλέως, τὸν δρόμον τοῦ καθήκοντος νικηφόρως τελέσω, τὴν πίστιν καὶ τὰ δόγματα καὶ τὰς ἐντολὰς τῶν Πατέρων ἀσινῆ καὶ ἀπαρασάλευτα διατηρήσω καθ' ἅπαντά μου τὸν βίον, πρὸς δόξαν μὲν τοῦ Ἀρχιποίμενος καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἔπαινον δὲ καὶ σωτηρίαν τοῦ ἐμπεπιστευμένου τῇ ἐμῇ ἀσθενείᾳ χριστεπωνύμου πληρώματος. Γένοιτο. Ἀμήν.

Παρομοίους πρὸς τοὺς ἀνωτέρω τεθέντας λόγους ἀπηύθυνεν ἡ Α. Θ. Π. καὶ πρὸς τὸν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν ὑπ' αὐτῆς χειροτονηθέντα ἅγιον Κορυτσᾶς κ. Φώτιον, τέως ἀρχιγραμματέα τῆς ἱερᾶς Συνόδου, πρὸς ἃ ἁπάντων οὗτος εἶπε τὰ ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ἡ Ὑμετέρα Θειοτάτη καὶ προσκυνητή μοι Παναγιότης κατὰ τὴν σπουδαιοτάτην ταύτην στιγμὴν καλεῖ με, ἵνα μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων συλλειτουργῶν Αὐτῆς ἐπιθεῖσα ἐπ' ἐμοῦ τὰς χεῖρας μεταδῷ μοι τὴν πανσθενουργὸν χάριν τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ Πνεύματος καὶ ἀναδείξῃ με ποιμένα καὶ διδάσκαλον τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Κορυτσᾶς καὶ Πρεμετῆς. Θαυμάσια τὰ ἔργα τοῦ Κυρίου. Τὸ ὑψηλὸν καὶ κοσμοσωτήριον αὐτοῦ ἔργον ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐνεπιστεύθη εἰς ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν καὶ ἤδη ἄνθρωποι ὑπὲρ Χριστοῦ πρεσβεύουσιν ὡς τοῦ Θεοῦ λαλοῦντος δι' αὐτῶν!

Ἀλλὰ δέομαι καὶ ἀντιβολῶ τὴν Ὑμετέραν πατρικωτάτην Παναγιότητα, τοὺς Σεβασμιωτάτους συλλειτουργοὺς Αὐτῆς καὶ ἅπαντα τὸν ἐνταῦθα συνηγμένον περιούσιον τοῦ Κυρίου λαὸν, ἵνα λαμβάνοντες ὑπ' ὄψιν τὴν μεγάλην εὐθύνην, ἣν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἀναλαμβάνω καὶ ἀπέναντι τῆς ὁποίας ὑπὸ μεγίστου δέους κατελήφθησαν καὶ αὐτοὶ οἱ Χρυσόστομοι καὶ Βασίλειοι, μελετῶντες τὸ Ἀποστολικὸν, καθ' ὃ οἱ Ἐπίσκοποι ὀφείλουσι νὰ ἀγρυπνῶσιν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν ὑπ' αὐτῶν ποιμαινομένων ὡς λόγον ἀποδώσοντες, ἐκτενῶς δεηθῆτε τοῦ ποιμένος καὶ Ἐπισκόπου τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ἵνα ἄφθονον ἐπ' ἐμὲ καταπέμψῃ τὴν χάριν τοῦ παναγίου αὐτοῦ Πνεύματος καὶ ἐνισχύσῃ με, ὅπως

καθ' ἅπαντα τὸν ποιμαντορικὸν βίον μου ἀδιαλείπτως ἀναζωπυρῶ τὸ χάρισμα, ὃ δοθήσεταί μοι ἤδη διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν παναγίων ὑμῶν χειρῶν. Ἀμήν.

ΔΥΟ ΠΑΛΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ
περὶ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Συμπλήρωσις ἄρθρου παλαιοῦ διὰ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐκδοθέντος ἔσται τὸ παρὸν, ἐκλογῶν τόπον ἐπέχον ἀπὸ παλαιᾶς βιογραφίας Κωνσταντίνου τοῦ ἰσαποστόλου καὶ μεγάλου βασιλέως. Ἐκδίδοται διὰ τὸ περίεργον τῶν ἱστορικῶν εἰδήσεων, ἵνα δὴ γνωσθῇ ὅτι περὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου παρὰ τῷ βυζαντινῷ λαῷ διάστροφοι ἱστορικῶς παραδόσεις ἐσώζοντο· ἀλλὰ τὰ περίεργα ἀφορῶσι καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Κωνσταντίνου κτισθεῖσαν πόλιν, βραχεῖα δέ τις ἐπίστασις ἱστορικὴ καὶ κριτικὴ περὶ τούτων ἐπιβάλλεται τοῖς πλοῦτον ἐντύπων τε καὶ χειρογράφων πηγῶν ἔχουσιν ὑπ' ὄψιν, ἵνα καὶ δειχθῇ τὸ ὑποστατὸν ἢ ἀνυπόστατον τῶν παραδόσεων καὶ τὸ δόκιμον καὶ γεραρὸν ἢ μὴ τῆς προελεύσεως αὐτῶν. Τινῶν ἐκ τούτων προτάττονται αἱ δέουσαι παρατηρήσεις, ὅσον ἐπιτρέπει μοι τῶν πηγῶν ἡ σπάνις.

Ἡ βιογραφία μετεγράφη ἀπὸ μεγάλου χαρτίνου χειρογράφου κώδηκος τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μονῆς Κουτλουμουσίου, ὅστις ἐγράφη τῷ 1549 ὑπὸ Σωφρονίου μοναχοῦ, μετὰ προσοχῆς γράφοντος. Ἐν τῷ κώδηκι τούτῳ, φέροντι τὸν ἀριθμὸν 494, ἡ βιογραφία ἐκτείνεται ἀπὸ σελίδος 245—306, ἀρχομένη μὲν «Ἆρά τις εὐσεβείας ζῆλον αὐχῶν, καὶ λόγων ἔχων ἰσχὺν, ἕτερον ἂν τιμῆσαι προθυμηθείη τοῖς λόγοις»,—λήγουσα δὲ δι' ὧν λέξεων δηλώσω μετὰ μικρόν.

Καίτοι ἐν τῷ συνήθει τίτλῳ οὐ φέρεται τὸ τοῦ συγγραφέως ὄνομα, ἐπιτρέπεται ὅμως ἡμῖν ἐξ ὧν ἐν τέλει γράφει τῆς βιογραφίας ἵνα δεξώμεθα αὐτὸν ὡς Κωνσταντῖνον, ἀναζητήσωμεν δὲ τήν τε πατρίδα καὶ τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς διὰ μακρῶν. Αἱ τελευταῖαι λέξεις τῆς βιογραφίας δῆλον ποιοῦνται τὸ ὄνομα οὕτω «Κἀγώ σοι ὁ τῶν ἐγκωμίων τῶνδε προσαγωγεὺς καὶ τῆς κοινῆς ἱκετηρίας προήγορος, ὃς τῇ ὁμωνυμίᾳ καὶ τῷ ἐντεῦθεν φίλτρῳ μεγάλα ἐπὶ σοὶ καὶ τῇ σῇ προστασίᾳ θαρρῶ, δέομαι, λιπαρῶς δέομαι παρ' ὅλον με κυβέρνα τὸν βίον καὶ ἀπρόσκοπα τὰ κατ' ἐμὲ διατίθει· μετὰ δὲ τὴν τοῦ γηίνου σκήνους ἀπόθεσιν, ἢ μᾶλλον τοῦ συναμφοτέρου διάζευξιν, ἵλεών μοι θείης τὸν Κύριον, συχνὰ καὶ ἀσύγγνωστα παροργίσαντι. Αὐτῷ πᾶσα πρέπει δόξα, τιμὴ» κλπ.

Περὶ δὲ τῆς πατρίδος τοῦ βιογράφου, δύναταί τις εἰπεῖν ὅτι οὐ μόνον τὸ ἐν σελίδι 257 «ἡ Νικομήδους **πόλις αὕτη**» γραφόμενον, μηδεμιᾶς τὸ πρότερον μνείας ὀνόματος τοιούτου γενομένης, ἀλλὰ καὶ τὰ ἑξῆς ἐν βραχεῖ περὶ τοῦ ἁλιτηρίου Γαλερίου λόγῳ λεχθέντα παρορμῶσι φρονεῖν ὅτι τὴν Νικομήδειαν ἔσχε πατρίδα Κωνσταντῖνος ὁ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου βιογράφος: ταῦτα δ' ἀναγινώσκομεν ἐν τῇ 274 σελίδι τοῦ κουτλουμουσιανοῦ κώδηκος: «ἀλλὰ μανθάνει τὸν αὐτοῦ πατέρα Γαλλέριον πολλὰ τοῖς τὸν Χριστὸν σεβομένοις ἐπηρεάζοντα καὶ πάντα τρόπον ἐξόμνυσθαι τὴν εἰς αὐτὸν ὁμολογίαν καταναγκάζοντα, καὶ βαρείαις ὅτι βασάνοις ἐνθένδε καθυποβάλλοντα· ὁποῖ' ἄττα καὶ περὶ τὸν θεῖον ἔδρασε **Παντολέοντα: ἄνδρα πλήρη σοφίας καὶ γνώσεως**· ὃν, ὡς τὸν Ἄβραμ Ἀβραὰμ, **Παντελεήμονα** Θεὸς μετωνόμασε· τὸν σεμνόν τε Ἑρμόλαον σὺν τοῖς σεπτοῖς συγγόνοις αὐτοῦ: Ἑρμοκράτη, λέγω, καὶ Ἑρμιππον»: ἔνθα μόνη τῶν ἐν Νικομηδείᾳ μαρτυρησάντων ἡ μνήμη, σὺν τῇ λέξει **αὕτη**, δηλοῖ πως στοργήν τινα τοῦ βιογράφου πρὸς τὴν μητρόπολιν ταύτην τῆς Βιθυνίας.

Παρατιθεὶς ἀμέσως ἐκλογάς τινας, παραδόξους παραδόσεις εἰσαγούσας περὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἐπιμένω εἰς τὴν ἀπὸ τῆς 249 σελίδος μεταγραφομένην, ὅπως ἐπὶ ταύτης στηρίξω τὴν εἰκασίαν μου περὶ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἤκμασεν ὁ βιογράφος. Τὸ γραφόμενον περὶ Δρεπάνου, τῆς εἶτα δῆλον οὖν Ἑλενοπόλεως, τανῦν δὲ Γιάλοβα, ὅτι ἦν ἐπ' αὐτοῦ ἐρείπιον, ἐνθυμίζουσί με ὅσα γράφει Μιχαὴλ ὁ Ἀτταλειάτης περὶ τῆς πόλεως ταύτης, μικρῷ μετὰ τὰ μέσα τῆς ΙΑ' ἑκατονταετηρίδος (1075—1080): «εἰς Ἑλενόπολιν ἡ βασίλειος σκηνὴ προσδιορίσθη καὶ προεπήγνυτο, Ἑλενόπολιν, τὴν προδιατεθεῖσαν τοῖς εὔφροσιν ἐκ τῆς προσηγορίας Ἑλεεινόπολιν[1]»—ἐξ ὧν εἰκάζω ὅτι κατὰ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα, ἢ γοῦν κατὰ τὴν Ι' ἕξη ὁ βιογράφος, ὅτε καὶ ἕτερά τινα πολύχνια

1. Ἀτταλειάτης, Βόννης σελ. 144.

καὶ οἰκοδομαὶ μεγαλοπρεπεῖς ἄλλοτε κατὰ τὴν πάραλον Βιθυνίαν κατήντων ἐρείπια. Ἐπ' αὐτοῦ, λόγου χάριν, τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου, κατὰ τὰ μέσα τῆς Ι', τὰ πρὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως παλάτια τοῦ Ἠρία, τὰ κατὰ τὸ Φενέρ-μπαγτζὲ τῆς σήμερον, οὐδὲν τοῦ προτέρου κάλλους καὶ εἴδους ἔσωζον, χαυνωθέντα δὲ παρ' ἡμέραν ἀπέδησαν γῆ χέρσος, χρήσιμος μόλις τοῖς ἐν Χαλκηδόνι κατοικοῦσιν ὡς νεκροταφεῖον[2].

Καὶ μετὰ παρέλευσιν ἄρα πεντακοσίων καὶ ἑξακοσίων ἐτῶν ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ἐνοεῖται διατί ἐσώζοντο περί τε τοῦ βίου καὶ τῶν γεννητόρων τοῦ ἰσαποστόλου βασιλέως παράδοξοι παραδόσεις, ὧν τινὰς σταχυολογῶ:

Ἐκ μὲν τῆς σελίδος 249 τὰ περὶ πατρίδος, ἣν λέγει τὸ Δρέπανον τῆς Βιθυνίας, ἐνῷ ἐξ αὐτοῦ μὲν ἡ μακαρία Ἑλένη κατήγετο, ὁ δὲ μέγας αὐτῆς υἱὸς ἐκ Ναΐσου τῆς Μοισίας· ἐκ δὲ τῆς 251—252 τὰ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὃν λέγει Κώνσταντα. Τὰ ἐν τῇ 254 καὶ 255 περὶ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, μυθάριον ἐπαγωγόν, ὑπομιμνήσκουσι παραμύθιά τινα παρόμοια, συμπλασθέντα περὶ πάντων τῶν μεγάλων ἀνδρῶν. Ταῦτα δὲ καὶ παρατίθημι:

ἐκ σελίδος 249 «Πατρὶς μὲν οὖν τῷ μεγάλῳ ἡ μὲν ἐξ αὐτῆς αὐτοῦ τῆς γενέσεως· ἡ τέως καλουμένη πως οὐτωσὶ Δρέπανον, ἡ ἐσαῦθις λαμπρὰ Ἑλενόπολις, περίπου τὸν Ἀστακηνὸν κόλπον τυγχάνουσα καὶ θέσεως εὖ ἔχουσα, κἂν ὁ πανδαμάτωρ καὶ κατὰ ταύτης χρόνος οὐ μέτρια δήπου νεανευσάμενος τὴν τέως εὐδαίμονα πόλιν ἐρείπιον νῦν ἀφῆκεν ὁρᾶν, ὡς ἐκ μόνης δὴ τῆς περὶ τῶν ἀρχαιοτέρων ἱστορίας πόλιν ταύτην γνωρίζεσθαι. Ἡ δ' ἐκ τῆς τῶν πατέρων καὶ προγόνων διατριβῆς ἡ παλαιτέρα Ῥώμη, τὸ λαμπρὸν τῶν Αὐσόνων ἀρχεῖον, τὸ περιφανὲς τῆς οἰκουμένης βασίλειον».—ἐκ σελίδος 251 «Πατὴρ μὲν τούτῳ Κώνστας, περιφανὴς τὸ γένος· εἰς γὰρ Κλαύδιον, περιφανῆ βασιλέα, τὸ γένος ἀνέφερε· παραπλησίου δέ πως καὶ τοῦ κήδους ἠξίωται».— ἐκ τῆς σελίδος 252 «τὸ δὲ μεῖζον πρὸς περιφάνειαν', τὸ καθαρὸν εἰς Χριστὸν σέβας, ἡ θερμὴ πρὸς τοὺς αὐτοῦ προσκυνητὰς ἀγάπη καὶ χρηστοτέρα διάθεσις . . . ὃ καὶ δῆλον μᾶλλον πεποίηκε, πνέων ἦδη τὰ λοίσθια: τῷ υἱῷ καὶ κληρονόμῳ" τοῦτο πρὸ τῶν ἄλλων ἐπιμελῶς ἐπισκήψας διαρρήδην οὕτως εἰπών· «Κήδου χριστιανῶν, φίλει τούτους, τὰ εἰκότα περίεπε· καὶ ἀνθ' ὧν τέως δεινῶν πρὸς τῶν ἐπὶ τοῦ κράτους πεπόνθασιν, ὅση περ ἰσχύς, εὖ ποίει, καὶ δεξιαῖς ἀμείβου ταῖς δωρεαῖς· οὕτω γὰρ ἴσθι μέγας τε ἐπὶ γῆς καὶ μείζων ἀναφανήσῃ ἐν οὐρανοῖς». Τοιοῦτος ἦν ὁ πατήρ».

Ἐκ τῆς 253 σελίδος, τῆς 254 καὶ τῆς 255 ἀποσπῶ τὰ περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῶν κατὰ τὴν γέννησιν διοσημειῶν «φύσει γὰρ γενομένη"' καλὴ, πολλῷ καλλίων ἐφάνη τῷ κόσμῳ τῶν ἀρετῶν . . . περὶ δὲ τοῦ κάλλους καὶ τῆς φυῆς, τῆς τε λοιπῆς εὐκοσμίας καὶ ὡραιότητος, τοῦτο μόνον ἐρῶ· ὡς μόνη ἐκ τῶν ἐν Ἀσίᾳ καὶ ὅσην"" ἐς Περσίδα ἐλαύνων ὁ περίπυστος διελυλήθει Κώνστας ἐνεκρίθη τε καὶ ἐστέρχθη τὰ μάλιστα καὶ λέχους αὐτῷ κεκοινώνηκε» . . . «Ἀλλ' ὦ! οἷον μικροῦ παρῆλθομεν ἀνιστόρητον: τὸ ἐπὶ τῇ συλλήψει τοῦ μεγάλου τοῦδε, φημὶ, σύμβολον, θεῖον δν ἀληθῶς καὶ διὰ Θεοῦ σημανθὲν, τὴν ἐσαῦθις τοῦ γεννη[θη]σομένου σαφῶς προδεικνύον λαμπρότητα . . . τὸ δὲ σύμβολον· ἔδοξεν εἰς ὁμιλίαν Ἑλένης ἐλθόντι τῷ Κώνσταντι, νὺξ δὲ ἦν, αἴφνης τὸν ἥλιον καταυγάσαι τὴν οἰκίαν, ἐφ' ᾗ συνῆσαν, μέσου ἐξανασχόντα τοῦ τέγους· ὃ καὶ δέους αὐτὸν πίμπλησι, μέγιστά τε ὑποτοπάσαι ποιεῖ περί τε αὐτῆς Ἑλένης καὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς, εἴπερ δὴ καὶ συνείληφεν». Τὰ δὲ ἐν τῇ 257 περὶ τῆς τοῦ Κωνσταντίνου σπουδῆς ἀναγινωσκόμενα, ταῦτα δή: «ἡ Νικομήδους πόλις αὕτη, τὰ πρῶτα τῶν βιθυνῶν φέρουσα, τὸν μέγαν τουτονὶ δέχεται· ἵνα γε διατρίβων παιδείᾳ τε ἐνασκεῖται καὶ γυμνασίᾳ, νέῳ προσηκούσαις καλῷ· εὐθηνοῦσα γὰρ ἡ πόλις κατ' ἐκείνου καιροῦ δεξιοῖς γυμνασταῖς καὶ σοφοῖς διδασκάλοις ἐτύγχανεν», οὐκ ἄπιστα δήπου, μαρτυρούμενα καὶ ὑπὸ Πραξαγόρα μὲν τοῦ ἀθηναίου ἱστοριογράφου[3], παρ' ᾧ καὶ μυθάριόν τι, καθ' ὃ λέοντι προσπαλαίσας ἀγρίῳ ὁ Κωνσταντῖνος κατέβαλε τὸ θηρίον, καὶ ἄλλοθεν· ἔστι δὲ γνωστὸν ὅτι Λακτάντιον τὸν ῥήτορα διώρισεν ὁ Διοκλητιανὸς διδάσκαλον ἐν Νικομηδείᾳ[4], ἥτις πρωτεύουσα πόλις οὖσα διέπρεπε βεβαίως ἐπὶ σχολαῖς ἀνωτέραις.—Τὰ ἐν τῇ 258 σελίδι ἀναφέρονται εἰς τὸν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου στρατιωτικὸν βίον:

2. Theophanis Continuati, Βόννης· σελ. 451.
" δμιλεῖ περὶ τοῦ Κώνσταντος.
"" τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ δῆλά γε δή.

"' ἡ Ἑλένη, ἡ τοῦ Κωνσταντίνου μήτηρ.
"" ἐς ὅσην βεβαίως, εἰ μὴ ὅσων ἐς Περσ.
3. παρὰ Φωτίῳ, ἐν Βιβλιοθ. Ἀναγν. ΞΒ'.
4. Βιθυνικὰ, Μ. Κλεωνύμου καὶ Χ. Παπαδοπούλου σελ. 60.

«καὶ μαρτυροῦσιν αἱ κατ' Αἴγυπτον καὶ Παλαιστίνην ἀριστεῖαι, ὅτε δὴ Διοκλητιανῷ τε καὶ Μαξιμιανῷ ξυστρατεύσας καὶ τῶν φαλάγγων γεγονὼς πρόβολος μεγάλα τῷ ὄντι καὶ θαυμαστὰ διεπράξατο».

Ἀπὸ 268—273 μακρὸν ὁ βιογράφος συνείρει λόγον περὶ τῆς ὑπὸ τοῦ Ρώμης Σιλβέστρου βαπτίσεως, μετὰ τὸ παθεῖν τὴν λώβην, ἐξ ἧς ἐρρύσθη τῷ θείῳ λουτρῷ, παρατίθημι δὲ τὴν κρίσιν αὐτοῦ, περὶ τοῦ ὄπθεν ἀδυνάτου τῆς ὑπὸ Εὐσεβίου βαπτίσεως: «οἱ δὲ, τῷ πρὸς αὐτὸν μίσει, ἐφ' ᾧ γε τῇ ἀληθείᾳ συστὰς τὸ ψεῦδος αὐτῶν ἤλεγξε καὶ αἰσχρῶς σφὰς ἀπεπέμψατο, ὑπὸ τοῦ δυσσεβῶς τῆς Νικομήδους ἐπιβατεύσαντος Εὐσεβίου βαπτισθῆναι τοῦτον διαφημίζουσι· καὶ καινὸν οὐδέν· οἱ γὰρ κατὰ τῆς πρώτης ἐκείνης τῆς ὑπὲρ νοῦν ὁμοῦ καὶ διάνοιαν ἀπαυθαδιασάμενοι φύσεως, τῆς ταυτοδυνάμου καὶ συμφυοῦς Τριάδος . . . βαθμούς τε θεότητος φληναφήσαντες, τί περ ἂν περὶ τοῦ γνησίου καὶ διαπύρου ταύτης θεράποντος συμπλᾶσαι κατώκνησαν».

Τοῖς βυζαντίοις ἡμῖν ἀξιανάγνωστα τὰ ἀπὸ σελίδος 284 καὶ καθεξῆς: «ἀλλὰ καὶ τόδ', εἰ τῷ λόγῳ προσχεῖν ἐθελήσει τις, οὐ πάμπαν εὑρήσει σκοπὸν τοῦ κατὰ Θεὸν ἄμοιρον. Βύζας, ἀνὴρ ἀρχαῖος, ὡς δ' ἡ ἱστορία παρέδωκε καὶ τῶν οὐκ ἀνωνύμων γενόμενος, λόγος δ' αἱρεῖ καὶ σύγχρονον αὐτὸν γεγονέναι τῷ τῶν Ἰουδαίων βασιλεύσαντι Μανασῇ· Βύζας οὖν οὗτος πολύχνιον ἐγείρει παρ' αὐτό που τὸ τῆς οἰκουμένης ἐξαίρετον . . . ὅτι περ ὂν ἐν ἀπόπτῳ δι' ἡμέρας ὅλης ἀπολαύει φωτός . . . καὶ ὅτι μίξις τῇδε πελαγῶν, διαζωννύντων τὴν ἤπειρον· τοῦ πολυθρυλλήτου τέ φημι Πόντου, εἰς ὃν ἐκβάλλουσιν Ἴστρος, Βορυσθένης, Θερμώδων, Ἅλυς, Φάσις, Ὕπανις, Τάναϊς: ποταμοί, μόνῳ τὸ ἀπορρεῖν τε καὶ πίνεσθαι διεννυχότες τῶν θαλασσῶν, τὰ δ' εἰς θέαν, πλάτει, μεγέθει οὐδὲν ἢ (285) μικρὸν διαφέροντες· ἐῶ γὰρ πλείστους ἄλλους ὀνομαστοὺς ποταμῶν, ἄλλον ἄλλοθεν ῥέοντας καὶ περὶ τὸν Εὔξεινον ἐπειγομένους ὥσπερ ἐπαναπαύσασθαι· καί γε τοῦ Αἰγαίου, ὃν κοσμοῦσι μὲν νῆσοι, κοσμοῦσι δὲ ἤπειροι τῆς οἰκουμένης εἰλιχυῖαι τὸ εὔκρατον οὐκ ἀέρος μόνον καὶ τῶν ὡρῶν, ἀλλὰ καὶ ἠθῶν αὐτῶν καὶ ψυχικῶν κατα-

στάσεων[5]. Καὶ τόποι γὰρ καὶ τόπων, ὡς ἔγνωμεν, ἰδιότητες ταῖς τῶν ψυχῶν τε καὶ σωμάτων διαθέσεσι τὰ μεγάλα συμβάλλονται· οἱ μὲν γὰρ εἰς ἄκρον τούτων θερμοὶ ξηροτέρους ἂν καὶ ὀξυτέρους καθιστᾶν δύναιντο, οὐχ ἧττον δὲ καὶ ὀργίλους· τὸ γὰρ δὴ «ψυχὴ ξηρὴ σοφή» ἐπ' ἄλλῳ μοι δοκεῖν εἴρηται καὶ ἐπ' ἄλλῳ τοῖς ἐς ὕστερον εἰλήφθαι· τί τοῦτο; τὸ ἀπεσκληκότως πρὸς τὰς ἡδονὰς ἔχειν καὶ μὴ τὸν ὑγρὸν διώκειν βίον καὶ ἔκλυτον, ὃς ταῖς χθονιωτέραις τῶν ἡδονῶν καταβαπτίζειν φιλεῖ τὸν αἰθέριον ἀληθῶς καὶ ὑπέρτερον τῶν ἐνθαδὶ νοῦν καὶ ἐπεικῶς ἀμβλύνει τὴν κατὰ φύσιν ἐνέργειαν. Καί γε αὖθις οἱ κάθυγροι βραδυτέρους ἂν ἀπογεννῶεν καὶ ναρκώδεις καὶ ἀσθενεστέρους ὡς ἐπίπαν ὑψηλοτέρας θεωρίας καὶ κρείττονος. Ἀλλ' οἱ μὲν παρ' ἑκάτερα τῶν οὓς ὁ περιλάλητος Αἰγαῖος[6] συνάπτει δεδυστυχηκότες οἰκεῖν τοιαῦτα δήπουθεν πάσχουσι καὶ τοιοῦτοί τι(286)νες καθεστήκασιν· οἱ δὲ τὰ παρ' ἀμφοῖν καὶ ἐν ἀμφοῖν ἐκπεφευγότες ἀνιαρὰ ἑκατέρωθεν ἀφιστάμενοι καὶ προσιόντες αὐτοῖς ἑκατέρωθεν εἰληχότες αὐτὴν τὴν τὰ παρ' ἀμφοῖν ὑπερβάλλοντα συγκεράσασαν, εὔκρατον οὖσάν τε καὶ καλουμένην, οὗτοι ἂν καὶ οὐκ ἄλλοι ἀκούοιεν προσηκόντως εὐδαίμονες, πρὸς τούτων μὲν τὸ ὀξὺ, πρὸς ἐκείνων δὲ τὸ καθεστηκὸς ὥσπερ ἐρανιζόμενοι, καὶ ἐξ ἀμφοῖν καὶ δι' ἀμφοῖν εὐστάθειαν ἤθους παρακερδαίνοντες. Ἀλλὰ τί με δεῖ ἐς τοιοῦτον τοῖς τοιούτοις ἐνδιατρίβειν· παρ' αὐτήν γε τὴν μίξιν τῶν θαλασσῶν καὶ τῶν ἠπείρων εἴποι τις ἂν τὴν φιλίωσιν καὶ περίπτυξιν Ἀσίας, λέγω, καὶ τῆς Εὐρώπης· ὡς γὰρ διὰ προαγωγοῦ τινὸς ἢ καὶ προμνηστρίας δεξιᾶς τῆς θαλάσσης ἀλλήλας ἐνθαδὶ κατασπάζονται, κἀντεῦθεν ἀρχόμεναι πρὸς τὰ οἰκεῖα ἑκάτερα φιλοχωρεῖ καὶ πλατύνεται.

(ἕπεται συνέχεια).

ὁ μ. Χ. Μ. Ι. Γ.

---

5. ἀρίστη, κατά γε τοὺς τότε χρόνους, θεωρία τῆς ἐπιρροῆς τοῦ κλίματος ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπείου χαρακτῆρος.

6. εἰς ἀρσενικὸν γένος γράφει τὸ Αἰγαῖον· ἀλλ' οἱ βυζαντινοὶ οὐκ ἀσυνήθως ἐνήλασσον τὰ γένη· κατὰ τὴν ΙΓ ἑκατονταετηρίδα λ. χ. ἔγραφον Ἡ Ἑλλήσποντος.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ*

Περίοδος ΣΤ'. Τὸ Κανονικὸν Δίκαιον ἐπίκουρον εἰς τὸ Ἀστικὸν καὶ ἐπιδρῶν ἐπ' αὐτοῦ.

(1453—1862 μ. Χ.).

Δημόσιον δίκαιον. Μετὰ τὴν κατάλυσιν τῆς ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας, Μωάμεθ ὁ πορθητὴς, πρὸς εὐχερεστέραν διοίκησιν τοῦ κατοικοῦντος τὰς ἐκτεταμένας χώρας αὐτῆς ἑλληνικοῦ λαοῦ καὶ ἐκ πολιτικῆς περινοίας πρὸς ἐδραίωσιν τοῦ Κράτους αὐτοῦ, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐπέτρεψε τὴν θρησκευτικὴν ἀνεξαρτησίαν εἰς τὸν λαὸν, τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ ὁποίου περιέβαλε διὰ τῶν αὐτῶν ἐκείνων δικαιωμάτων, ἅτινα αὐτὴ ἐκέκτητο ἐπὶ τῶν αὐτοκρατόρων προηγουμένως, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατέλιπε τῶν μὲν ὀρεινῶν χωρῶν τὴν ἀστυνομικὴν προστασίαν εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς αὐτῶν ἀρχηγοὺς, τοὺς ἀποκληθέντας ἁρματωλοὺς, τῶν δὲ ἀργότερον κατακτηθεισῶν νήσων τὴν διοίκησιν εἰς τοὺς παρὰ τῶν κατοίκων αὐτῶν ὑποδεικνυομένους διοικητικοὺς καὶ δημοτικοὺς ἄρχοντας· πρὸ παντὸς ὅμως κατέστησεν ὑπευθύνους πάσης παρεκτροπῆς τοῦ λαοῦ τοὺς θρησκευτικοὺς αὐτοῦ ἀρχηγοὺς, ἰδίᾳ δὲ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, ἀναγνωρίζων αὐτὸν ὡς Ἐθνάρχην· διότι ἐγίνωσκε καλῶς ὅτι οὗτος μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου, οὐ μόνον διώριζε καὶ ἀποκαθίστα τοὺς κατὰ τόπους Μητροπολίτας, ἀλλὰ καὶ ἠδύνατο, ὡς θρησκευτικὸς ἀρχηγὸς, νὰ ἐπιβληθῇ εἰς ἅπαντα τὸν λαὸν καὶ διὰ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τοῦ ὡς ἐκ τούτου ὀφειλομένου αὐτῷ σεβασμοῦ νὰ διοικῇ αὐτὸν, συνέχων στερρῶς ἐν τῇ τάξει, νομιμότητι καὶ ὑποταγῇ.

Πρόκριτοι. Οἱ κατὰ τὰς ἐπαρχίας τοῦ Κράτους θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ καὶ Μητροπολῖται, καίτοι φέροντες ὁλόκληρον τὴν εὐθύνην διὰ τὴν τάξιν καὶ ὑποταγὴν τοῦ ποιμνίου αὐτῶν, ἐπιθυμοῦντες ὅμως, ἀφ' ἑνὸς νὰ συμμερισθῶσι ταύτην μετ' ἄλλων, ἀφ' ἑτέρου καὶ μὴ δυνάμενοι αὐτοὶ μόνοι νὰ ἐπιβληθῶσιν εἰς τὸν λαὸν, προσέλαβον ὡς συμβούλους τοὺς ἀρχαιοτέρους ἐπισήμους κατοίκους, τοὺς διακρινομένους ἰδίᾳ ἐπὶ τοπικῇ ἐπιρροῇ, πλούτῳ ἢ παιδείᾳ, ἵνα μετ' αὐτῶν διασκέπτωνται καὶ ἀποφασίζωσι περὶ τῆς κατανομῆς εἰς τὸν λαὸν τῶν ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ἐπιβαλλομένων φόρων, περὶ τῆς δημοσιεύσεως καὶ ἐφαρμογῆς τῶν ἑκάστοτε ἐκδιδομένων διατάξεων καὶ νόμων τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐν γένει περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὰς σχέσεις τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὸν κατακτηθέντα λαόν. Οὕτως ἐκ τῶν ἐπισήμων κατοίκων ἑκάστης ἐπαρχίας ἐσχηματίσθη ἡ τάξις **τῶν προκρίτων**, οἵτινες ὑπὸ τὴν προεδρείαν καὶ εὐθύνην τοῦ Μητροπολίτου ἀπετέλεσαν εἶδος διοικητικοῦ Συμβουλίου τῶν ἐπαρχιῶν, ἔχοντος ἀποκλειστικὸν σκοπὸν νὰ συμβιβάζῃ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς Κεντρικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ τοιουτοτρόπως ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐκμηδενίζωνται ἢ τοὐλάχιστον νὰ μετριάζωνται αἱ τυχὸν παρεκτροπαὶ ἢ ἰδιοτελεῖς διαθέσεις τῶν ἀποστελλομένων πολιτικῶν ὑπαλλήλων, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ ἐπιβάλλωνται καὶ ἐκτελῶνται ἀγογγύστως ὑπὸ τοῦ λαοῦ αἱ νόμιμοι ἀπαιτήσεις τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως, ὅσον τὸ δυνατὸν ἄνευ ἀμέσου ἐπαφῆς τῶν Ὀθωμανῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς ὑπηκόους.

Προεστῶτες. Διὰ τῆς παρελεύσεως τοῦ χρόνου ἡ πεῖρα ἐδίδαξε τοὺς προκρίτους νὰ διοργανώσωσιν ἐπὶ τὸ βέλτιον τὸ τῆς διοικήσεως τοῦ λαοῦ σύστημα, δι' ἐπίτηδες ὡρισμένως ἐκλεγομένων ἀρχόντων, ἀναγνωριζομένων ὑπὸ τῶν Ὀθωμανικῶν ἀρχῶν καὶ ἀποκληθέντων, ὡς προϊσταμένων τῆς Διοικήσεως, **προεστώτων**· οἱ ἐκλεγόμενοι οὗτοι προεστῶτες τῶν χωρίων, πάντες ὁμοῦ, συνερχόμενοι εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς ἐπαρχίας καὶ συνεννοούμενοι μετὰ τῶν σημαντικωτέρων καὶ πρεσβυτέρων κατοίκων αὐτῆς, ἐξέλεγον τὸν προεστῶτα τῆς ὅλης ἐπαρχίας (Κοτζάμπασι, Τσορμπατζῆ ἢ Βεκίλη) καὶ ἕνα ὑπάλληλον αὐτοῦ Ταμίαν, καὶ ἄλλοτε μὲν πάντες ὁμοῦ οἱ τῶν πόλεων καὶ οἱ τῶν χωρίων, ἄλλοτε δὲ χωριστὰ, μετέβαινον ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως εἰς τοῦ Καδῆ (Ἱεροδίκη), ἵνα ἐφοδιάσωσι τὸν ἐκλεχθέντα δι' ἐπισήμου ἐγγράφου (Χοτζετίου). Ὁ προεστὼς οὗτος παρίστα τὴν ἐπαρχίαν ἐνώπιον πασῶν τῶν ἀρχῶν τῆς Κυβερνήσεως, ἀναγνωριζουσῶν αὐτὸν, διηύθυνεν ὅλας τὰς ὑποθέσεις τῆς ἐπαρχίας, εἰσέπραττε τοὺς φόρους καὶ πολλάκις ἐδανείζετο ἰδίῳ ὀνόματι διὰ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς. Λείψανον τοῦ προεστῶτος τούτου κατὰ πᾶσαν πιθανότητά ἐστιν ὁ κατὰ τὸν αὐτὸν περίπου τρόπον καὶ σήμερον ἔτι ἐκλεγόμενος μουκτάρης, εἰς πολλὰς

* Ἐκ τῶν παραδόσεων Θάλητος Ἀντωνιάδου ἐν τῇ Ε' τάξει τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Συνέχεια ἀπὸ σελ. 190 -193.

πόλεις ἀποκαλούμενος εἰσέτι Τσορμπατζῆς καὶ περιβαλλόμενος πολλὰ τῶν ἔργων καὶ καθηκόντων τοῦ ἀρχαίου προεστῶτος.

Εἶδος τοιούτων προεστώτων, ἀνωτέρων ὅμως βεβαίως κατὰ τὰ φῶτα καὶ τὴν ἐπιρροήν, ἦσαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ παιδείᾳ καὶ πλούτῳ διαπρέποντες Ἕλληνες, οἵτινες, διὰ τοῦτο καὶ ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως διακρινόμενοι, προήγοντο εἰς τὰ ἀνώτατα δημόσια ὑπουργήματα, συντελοῦντες πολυειδῶς εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐθνότητος, καὶ προστατεύοντες καὶ προάγοντες πολυτρόπως τὰ συμφέροντα τοῦ Γένους· οὗτοι ἰδίως ἦσαν οἱ Φαναριῶται, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ πολλοὶ Μεγάλοι Διερμηνεῖς καὶ Ἡγεμόνες τῶν παραδουναβίων ἡγεμονειῶν ἀνεδείχθησαν.

Δημογεροντίαι. Ὁ θεσμὸς τῶν προκρίτων καὶ προεστώτων, τοῦ χρόνου προϊόντος, ἐκανονίσθη ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ κατέληξεν εἰς τὸν τῶν Δημογεροντιῶν, συνιστάμενον εἰς τὴν καθ' ὡρισμένην ἐποχὴν ἐκλογὴν ἀριθμοῦ τινος (ποικίλλοντος κατὰ τόπους) ἀρχόντων, ἀποκληθέντων δημογερόντων καὶ ἀποτελούντων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μητροπολίτου τακτικὸν διοικητικὸν καὶ δικαστικὸν Συμβούλιον, ἀναγνωριζόμενον ὑπὸ τῶν Ὀθωμανικῶν ἀρχῶν, ἐν ᾧ πᾶσαι αἱ ὑποθέσεις τῆς ἐπαρχίας ἐκανονίζοντο. Ἀπὸ τῆς καταρτίσεως τῶν Δημογεροντιῶν ἡ διοίκησις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀπέβη ὁμαλωτέρα καὶ οὕτως εἰπεῖν ἐπαγιώθη εἰς σύστημα διοικητικόν, ποικίλλον μὲν κατ' ἐπαρχίας, ἀλλ' ἀποτελοῦν ἁρμονικόν τι ὅλον καὶ φέρον πάντοτε χαρακτῆρα ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως καὶ ἐξουσίας, ἐξαρτωμένης καὶ ὑποτεταγμένης εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, οὗτινος καὶ τὴν προστασίαν ἐπεκαλεῖτο παρὰ τῇ ὀθωμανικῇ Κυβερνήσει, ὁσάκις ἀπήντα δυσκολίας ἐκ μέρους τοῦ ἐπαρχιακοῦ Ὀθωμανοῦ Διοικητοῦ.

Οὕτω, κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ὁ ὑπὸ τὴν τουρκικὴν ἐξουσίαν ὁμογενὴς λαὸς διετήρησεν οἱονεὶ ἰδίαν διοίκησιν· ἀλλ' εἰς τοῦτο συνετέλεσε τὰ μέγιστα ἡ τότε κρατοῦσα ἀμάθεια, ἕνεκα τῆς ὁποίας δὲν ἐλαμβάνοντο ὑπ' ὄψιν τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα καὶ αὐτὴ ἡ γλῶσσα τοῦ ὁμογενοῦς πληθυσμοῦ, τῆς πολιτείας ἀναγκαζομένης διὰ τοῦτο νὰ μεταχειρίζηται τοὺς πολιτικοὺς καὶ στρατιωτικοὺς προεστῶτας καὶ τὸν ἀνώτερον κλῆρον ὡς ἑρμηνεῖς καὶ ἐκτελεστὰς πάσης διατάξεως, ἀφορώσης τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ τόπου διοίκησιν.

Ἰδιωτικὸν δίκαιον. Οἱ Μητροπολῖται, προεστῶτες καὶ δημογέροντες, καθὸ φυσικοὶ προστάται τοῦ λαοῦ, ἦσαν καὶ αἱρετοὶ αὐτοῦ κριταί, διαλύοντες τὰς μεταξὺ ὁμογενῶν καὶ ὁμοθρήσκων διαφοράς· καθόσον οὕτος ἀπέφευγε τὴν τουρκικὴν διαδικασίαν, οὐ μόνον ἕνεκα τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἐθνικῆς διαφορᾶς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ δαπανηρὸν αὐτῆς καὶ διὰ τὸν φόβον, ὃν ἐνεποίει τότε αὐτῷ ἡ ἀποκάλυψις τῆς περιουσίας του. Ἀφ' ἑτέρου οἱ Μητροπολῖται, ἅτε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐπαφέθησαν κατὰ τὴν κατάκτησιν τὰ αὐτὰ ἐκεῖνα δικαιώματα, δι' ὧν ἐπὶ αὐτοκρατόρων περιεβάλλετο αὕτη, ἐξήσκουν δικαστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πασῶν τῶν μεταξὺ χριστιανῶν σχέσεων, τῶν συνδεομένων μὲν ὅπως δήποτε πρὸς τὴν θρησκείαν των, διαφερουσῶν δὲ οὐσιωδῶς κατὰ τὸν χαρακτῆρα ἀπὸ τῆς θρησκείας τῶν κατακτητῶν, ἤτοι τῶν ἀφορωσῶν τὰς οἰκογενειακὰς διαφοράς, περὶ συστάσεως καὶ λύσεως τοῦ γάμου, περὶ προικός, τὰς κληρονομικὰς ἐπίσης διαφορὰς καὶ τὰς ἐκ διαθήκης. Πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις αὗται, οἱονδήποτε ἀντικείμενον ἀφορῶσαι, ἐξεκαλοῦντο ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου. Τὰ δικαστήρια δὲ ταῦτα, τά τε ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν καὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου προεδρευόμενα, περιεβλήθησαν καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἐκτελοῦντα, σπανίως βίᾳ, τὰς παρ' αὐτῶν ἐκδιδομένας ἀποφάσεις, συνήθως ὅμως ὑποκυπτόντων τῶν διαδίκων ὡς ἐκ τῆς ἀποδιδομένης ἱερότητος καὶ ἐκ τοῦ φόβου τῆς πρὸς τὴν ἀνωτάτην ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν ἀπειθείας αὐτῶν.

Κατὰ τοὺς μακροὺς τούτους χρόνους, καθ' οὓς ἡ ἐκπαίδευσις, ἀφεθεῖσα εἰς τὸ πενιχρὸν βαλάντιον τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὰς δειλὰς καὶ περιφόβους αὐτοῦ προσπαθείας, ἀπέβη λίαν ἰσχνὴ καὶ σπανία, καθ' οὓς αἱ ὀλίγαι συντηρούμεναι σχολαὶ ἐλειτούργουν ἐλλιπῶς, αἱ μελέται τοῦ δικαίου οὐ μόνον ἐλησμονήθησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ κείμενα τῶν ἑλληνικῶν νόμων τῆς Ε΄ Περιόδου τέλεον ἀπωλέσθησαν· οἱ προῦχοντες καὶ πρόκριτοι μόνοι, οἱ προεστῶτες καὶ δημογέροντες ἐγνώριζον τοὺς νόμους ἐκ παραδόσεως μόνον καὶ ἐκ τῶν διατηρουμένων παρὰ τῷ λαῷ ἠθῶν καὶ ἐθίμων, ἐπομένως καὶ ἐφήρμοζον τούτους ὅπως ἠδύναντο, ἤτοι ἀτελῶς καὶ κατὰ τὴν ἰδίαν κρίσιν. Οἱ κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτὴν διακρινόμενοι ἐπὶ μαθήσει καὶ παιδείᾳ ἦσαν οἱ Ἀρχιερεῖς καὶ ὁ

κλῆρος, εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου, διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ περιεχομένους ὁρισμοὺς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ἐναπέμεινε τὸ πενιχρὸν τελευταῖον ἀπαύγασμα τοῦ ἐξελληνισθέντος Δικαίου, ἡ Ἐξάβιβλος τοῦ Ἀρμενοπούλου· ἕνεκα δὲ τῶν ὁρισμῶν τούτων διετηρεῖτο ἐν ἰσχύϊ ἐνιαχοῦ, ρυθμίζουσα καὶ τὰς τοῦ ἰδιωτικοῦ δικαίου σχέσεις τῶν διαδίκων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πρωτεύοντα πρόσωπα, τὰ ἀπονέμοντα τὴν δικαιοσύνην, ἦσαν ἐκ τοῦ κλήρου, διότι οὗτος ἦν ὁ μᾶλλον ἀνεπτυγμένος ἐκ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ δικαστηρίου, ταῦτα δὲ ὡς κληρικοὶ ἐνέκυπτον εἰς τὴν μελέτην τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, οὗτινος καὶ τὰ κείμενα εἶχον πρόχειρα, ἐξ ἀνάγκης ἐπῆλθεν ἐπίδρασις σπουδαία αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου, καθόσον φυσικῶς ὁ κληρικὸς δικαστής, ὁ ἀγνοῶν τὸν ἐφαρμοστέον νόμον προσέτρεχεν ἐπικουρικῶς εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον, προσπαθῶν ἐξ αὐτοῦ ν' ἁρυσθῇ ἀναλόγους περιπτώσεις, ἵνα ἐφαρμόσῃ ἀντὶ τοῦ παρ' αὐτοῦ ἀγνοουμένου ἰδιωτικοῦ Δικαίου. Τοῦτο ἀποβαίνει καταφανέστατον ἐκ τῶν πολλάκις ἐπιβληθέντων ὑπὸ τῶν δικαστηρίων τούτων ἐπιτιμίων, ἐξωκλησιασμῶν καὶ ἀφορισμῶν, ἁπάντων τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου πρὸς ἀπόδειξιν πραγματικῶν γεγονότων, ἀμφισβητουμένων καὶ μὴ ὁμολογουμένων παρὰ τῶν διαδίκων.

Ἡ ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων τούτων παρασχεθεῖσα ἐπικουρία τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου εἰς τὸ ἰδιωτικὸν Δίκαιον ἀπέδωκε κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ὑπηρεσίας εἰς τὸν λαόν, τὸν ἀγνοοῦντα τὸν ἑαυτοῦ νόμον, ὡς συντελέσασα εἰς τὴν παγίωσιν ὁπωσοῦν ὁμοιομόρφου ἀπονομῆς τῆς Δικαιοσύνης. Οὐχ ἧττον ὅμως ἐπέδρασεν ἐπὶ τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ θεωρῆται ἡ γνῶσις αὐτοῦ τελεία καὶ ἀποκλειστικὴ ἰδιοκτησία τοῦ κλήρου. Ἡ πεποίθησις δὲ αὕτη ἀπέβη τοσοῦτον κοινή, ὥστε πᾶς τις, ἐπὶ παντὸς θέματος ἰδιωτικοῦ, ἀπετείνετο πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἐπιζητῶν τὴν ἔκδοσιν περὶ αὐτοῦ γνωμοδοτήσεως, **ῥήτρας** καλουμένης, κατὰ τὸ περιεχόμενον τῆς ὁποίας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπετύγχανε τὴν λύσιν τῆς διαφορᾶς αὐτοῦ. Τὰς γνωμοδοτήσεις ταύτας ἡ ῥήτρας ἦν ἐπιφορτισμένος νὰ συντάττῃ ὁ Γραμματεὺς τοῦ Πατριάρχου ἢ καὶ ὁ τοῦ Κοινοῦ, ὅστις ὡς ἐκ τῆς μελέτης καὶ πείρας προσελάμβανε καί τινας νομικὰς γνώσεις, προσκτώμενος οὕτω μετὰ καιρόν τινα καὶ τὸν τίτλον τοῦ νομικοῦ. Οἱ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα χρηματίσαντες εἰδικοὶ ῥητρογράφοι τῶν Πατριαρχείων εἰσίν, ὁ ἄρχων Γραμματικὸς Γεώργιος Ρεφερενδάριος, τοὐπίκλην Μαλῶδης, ἐκ Χίου, Γραμματεὺς τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ Κοινοῦ, ἀποβιώσας κατὰ τὸ 1855, καὶ ὁ Μέγας Χαρτοφύλαξ Μιχαὴλ Ἀφθονίδης (Μπερεκέτης) ἐκ Σμύρνης, Γραμματεὺς ἐπίσης τοῦ Πατριάρχου, ἀποβιώσας κατὰ τὸ 1885. Αἱ ὑπὸ τῶν δύο τούτων μόνων ἐκδοθεῖσαι ῥῆτραι δύνανται ν' ἀποτελέσωσιν ὀγκώδη τόμον. Αἱ ῥῆτραι αὗται δὲ, καίτοι πολλάκις ἀντιφατικαὶ πρὸς ἀλλήλας, οὐχ ἧττον ἐπιλύουσι σπουδαιότατα ζητήματα τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου κατὰ τὸ Κανονικὸν Δίκαιον καὶ τὴν Ἐξάβιβλον τοῦ Ἀρμενοπούλου.

Ἐπίλογος.

Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς διοργανώσεως τακτικοῦ στρατοῦ, οἱ ἔνδοξοι προκάτοχοι τοῦ εὐκλεῶς ἤδη ἀνάσσοντος περιδόξου Σουλτάνου Ἀπτοὺλ Χαμὶτ Χὰν τοῦ Β΄. αὐθέντου ἡμῶν, πολλαχῶς προσεπάθησαν καὶ εἰσήγαγον μεταρρυθμίσεις ριζικὰς, ἀφορώσας πάντας τοὺς κλάδους τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας πρὸς εὐημερίαν πάντων τῶν ὑπηκόων τῆς ἀχανοῦς αὐτῶν Αὐτοκρατορίας. Αἱ μεταρρυθμίσεις αὗται ἐπετεύχθησαν διὰ τῆς ἐκδόσεως διαφόρων σοφῶν νόμων καὶ ἰδίως διὰ τῶν ὑψηλῶν Φιρμανίων τοῦ Χάττι Χουμαγιοὺν καὶ Χάττι Σερὶφ, διὰ τῶν ὁποίων πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀνεγνωρίζοντο καὶ τὰ πρὸ καὶ ἀπὸ τῆς κατακτήσεως δικαιώματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐξαρτωμένου Ἑλληνικοῦ ἢ τῶν Ρωμαίων ἔθνους (Ρουμ Μιλετί).

Εἰς τὰς Ὑψηλὰς ταύτας ἐπιθυμίας ὑπείκουσα καὶ ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ἐπέφερε μεταρρύθμισιν εἰς τὸ ὅλον διοικητικὸν σύστημα αὐτῆς διὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ προσκληθέντων νομίμων ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, καταλύσασα μὲν τὴν διαρκῆ περὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Ἱ. Σύνοδον (Γεροντισμὸν) καὶ εἰσαγαγοῦσα νέον τρόπον καταρτισμοῦ κατ' ἔτος αὐτῆς, ἐκ περιτροπῆς πάντων τῶν μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, συστήσασα ὅμως συγχρόνως καὶ ἀνώτατον Ἐθνικὸν Συμβούλιον, ἐκ λογάδων τοῦ Γένους κατ' ἔτος ἐκλεγομένων, διὰ τὰ ἐν γένει συμφέροντα τοῦ Ἔθνους. Ἡ μεταρρύθμισις αὕτη τοῦ Διοικητικοῦ συστήματος, ἡ καθοριζομέ-

νη ἐν τοῖς **Γενικοῖς Κανονισμοῖς**, τοῖς ἐπικυρωθεῖσι δι' Ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Φιρμανίου, ἐγένετο κατὰ τὸ 1862.

Ἔκτοτε ὑπὸ τὸ σύστημα τοῦτο λειτουργεῖ ἡ Διοικητικὴ καὶ Δικαστικὴ Ἐξουσία, ἡ ἀνατεθειμένη εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος· ὑπ' αὐτὸ δὲ ἤρξατο συντονωτέρα καὶ ἐπιστημονικωτέρα μελέτη τοῦ ἰδιωτικοῦ Δικαίου καὶ ἡ ἀπονομὴ τῆς Δικαιοσύνης κατὰ τοὺς νόμους τοῦ ἐξελληνισθέντος Δικαίου.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Χειροτονίαι μητροπολιτῶν Κορυτσᾶς καὶ Δράμας. — Ἐν μέσῳ πολλῆς συρροῆς εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος ἐγένοντο τῇ ἑβδομάδι ταύτῃ ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ αἱ χειροτονίαι τῶν μητροπολιτῶν Κορυτσᾶς κ. Φωτίου καὶ Δράμας κ. Χρυσοστόμου, τοῦ μὲν πρώτου τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, τοῦ δὲ δευτέρου χθὲς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου μετὰ πάσης τῆς ἱερᾶς Συνόδου, συνιερουργήσαντος καὶ τοῦ παρεπιδημοῦντος ἐνταῦθα πανιερ. μητροπολίτου Διδυμοτείχου κ. Φιλαρέτου.

— Ἀρχιγραμματεὺς Ἱερᾶς Συνόδου. — Τῇ κυριακῇ ὡσαύτως ἐγένετο ἡ χειροτονία τοῦ πανοσιολογ. πρεσβυτέρου κ. Γενναδίου Ἀλεξιάδου ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὃν ἡ Α. Θ. Π. ἐχειροθέτησε κατὰ τὴν χθεσινὴν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν λειτουργίαν ἀρχιμανδρίτην τοῦ πατριαρχικοῦ ἀποστολικοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

— Ἱερὰ Σύνοδος. — Ἐν τῇ ἐκτάκτῳ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς προχθὲς τετάρτης προσεκλήθη κατὰ τὸ Συνταγμάτιον μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακεὶμ, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποχωρήσαντος μητροπολίτου Ἰωαννίνων (νῦν Ἡρακλείας) κ. Γρηγορίου.

— Μητρόπολις Χίου. — Ἐπὶ τῇ προσφάτῳ, καθ' ἃ ἠγγέλθη, προαγωγῇ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Χίου ἐν τῷ Συνταγματίῳ, Ἐπιτροπὴ τοῦ ἐν Γαλατᾷ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων ἐμφανισθεῖσα ἐνώπιον τῆς Α. Θ Παναγιότητος ἐπέδωκεν εὐχαριστήριον γράμμα.

— Ἐπαρχίαι Δράμας καὶ Κορυτσᾶς. — Αἱ ἀξιότιμοι Δημογεροντίαι καὶ τὰ λοιπὰ κοινοτικὰ σωματεῖα τῶν πόλεων Δράμας καὶ Κορυτσᾶς θερμὰς ὑπέβαλον τῇ Ἐκκλησίᾳ εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῶν νέων μητροπολιτῶν αὐτῶν.

— Πνευματικὸν Δικαστήριον τῶν Πατριαρχείων. — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, χρώμενος τῷ δικαιώματι, ὅπερ ἀνεγνώρισαν ἐσχάτως αὐτῷ τὰ Δύο Σώματα, ἐπαφείντα τὴν ἐκλογὴν τοῦ προέδρου τοῦ Πνευματικοῦ Δικαστηρίου τῶν Πατριαρχείων εἰς τὴν ἰδίαν αὐτοῦ βούλησιν καὶ προτίμησιν, διώρισε τοιοῦτον τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην πρώην Δρυϊνουπόλεως κ. Γρηγόριον, εἰς ὃν ἀνέθηκε καὶ τὰ καθήκοντα ἀπεσταλμένου καὶ ἐξάρχου ἐν τῷ ἐν Ἐξωκιονίῳ ἱερῷ ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου τῆς καλουμένης κοινῶς Γοργοεπηκόου.

— Μέγας Πρωτοσύγκελλος. — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης διώρισε Μ. πρωτοσύγκελλον τὸν πανοσιολ. πρωτοσύγκελλον τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Δέρκων κ. Καλλίνικον Γεωργιάδην, ὃν καὶ ἐχειροθέτησεν ἐν τῇ πατριαρχικῇ καὶ συνοδικῇ λειτουργίᾳ τῆς παρελθούσης κυριακῆς.

— Ὁ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἰδιαίτερος εὐκτήριος οἶκος. — Ὁ φιλογενέστατος ὁμογενὴς κ. Εὐστάθιος Εὐγενίδης ἐπισκεψάμενος τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα τὸν οἰκουμεν. πατριάρχην ἀνεκοίνωσεν ὅτι ἐγκρίνει τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος τῶν πατριαρχείων κ. Σ. Χρηστίδου ὑποβληθέντα αὐτῷ ἀρχιτεκτονικὰ σχέδια μετὰ τοῦ οἰκείου προϋπολογισμοῦ ἀρρῶτων τὴν ἀνέγερσιν ἰδιαιτέρου εὐκτηρίου οἴκου τῆς Α. Θ. Π. καὶ δωμάτων αὐτῆς.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης καταστέψασα τὸν ἐρίτιμον ὁμογενῆ καὶ τὸν εὐσεβῆ αὐτοῦ οἶκον διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῖς εὐσεβέσι τούτοις αἰσθήμασιν, ἀνεκοίνωσε τὰ μεταξὺ Αὐτῆς καὶ τοῦ εὐσεβοῦς τούτου τέκνου τῆς Ἐκκλησίας διαμειφθέντα τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, ἐκτάκτως συνεδριαζούσῃ. Καὶ ἀφοῦ διὰ τοῦ προσήκοντος ἐγκωμίου ἐξῆρε τὴν εὐσεβεστάτην πρᾶξιν καὶ τὰ φιλόστοργα καὶ φιλογενῆ αἰσθήματα τοῦ ἀνδρὸς προέτεινε τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ ὅπως εἰς ἐπιβράβευσιν τῶν ἀξιομιμήτων αἰσθημάτων καὶ τῶν πολλῶν ἄλλων ὑπ' αὐτοῦ ἐκδηλουμένων φιλογενείας τεκμηρίων ἀπονεμηθῇ αὐτῷ ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας τὸ προσῆκον ἐκκλησιαστικὸν ὀρφίκιον.

Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἀποδεξαμένη ἐκθύμως τὴν πρότασιν ταύτην τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπαρῆκεν Αὐτῇ τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὀρφικίου.

— Χοροστασία πατριαρχική. — Τοῦ ἐν Ὑψωμαθείοις ἱεροῦ ναοῦ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης πανηγυρίζοντος τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῷ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν ἐν μέσῳ συρροῆς πολλοῦ εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος.

— Ἐκκλησιαστικὸς Μουσικὸς Σύλλογος. — Ὁ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐδρεύων Ἐκκλησιαστικὸς Μουσικὸς Σύλλογος, οὗ ἡ λυσιτελὴς δρᾶσις δεόντως ἤρξατο ἐκτιμωμένη παρὰ τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ, ἦγε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Μ. τοῦ Γένους Σχολῆς τὴν ἑορτὴν τῆς ἐπιδόσεως τῶν πτυχίων τοῖς ἀποφοίτοις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς Σχολῆς ἐν μέσῳ πολυπληθοῦς, σεβασμίας καὶ φιλομούσου ὁμηγύρεως. Τῆς ἑορτῆς προέστη ἡ Α. Θ. Π. περιστοιχιζομένη ὑπὸ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν καὶ τῶν παρεπιδημούντων μητροπολιτῶν. Εἰς τὴν τελετὴν παρέστησαν πρὸς τούτοις ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας στρατηγὸς Σάββας Γκρουΐτς ἐν συνοδείᾳ τοῦ Α' γραμματέως κ. Μιλάνου Ἀποστόλοβιτς, ὁ ἐκ τῶν γραμματέων τῆς ρωσικῆς πρεσβείας κ. Ὄνοῦ, ἐκπροσωπῶν τὸν ἐξοχώτατον πρεσβευτὴν τῆς Ρωσίας κ. Ζηνόβιεφ, καὶ πολλοὶ ἐπιστήμονες καὶ λόγιοι. — Τῆς τελετῆς ἀρξαμένης, ἐψάλη ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητῶν τῆς Σχολῆς τὸ «Βασιλεῦ Οὐράνιε» καὶ εἶτα ὕμνος εἰς τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, πάτρωνα τοῦ Συλλόγου, μελοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου καὶ φιλοτίμως περὶ τὴν καλλιέργειαν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἀσχολουμένου κ. Μάρκου Βασιλείου, καὶ δύο ἕτεροι ὕμνοι πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν σεπτὸν ἡμῶν Ἄνακτα καὶ τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην. Μετὰ τοῦτο δ' ἀνῆλθε τὸ βῆμα ὁ διευθυντὴς τῆς Σχολῆς ταύτης καὶ γενικὸς τοῦ Συλλόγου γραμματεὺς κ. Γ. Παπαδόπουλος καὶ ἐξέθηκε τὴν κατὰ τὸ διαρρεῦσαν αἰσίως σχολικὸν ἔτος κατάστασιν αὐτῆς ἐκφράσας θερμὰς εὐχαριστίας τὸ μὲν τῇ μητρὶ Ἐκκλησίᾳ ἐπὶ τῇ ὑπ' αὐτῆς δαψιλευθείσῃ καὶ δαψιλευομένῃ ἑκάστοτε εἰς εὐόδωσιν τοῦ θεαρέστου

σκοποῦ τῆς Σχολῆς πολυτίμῳ ἠθικῇ καὶ ὑλικῇ συνδρομῇ, τὸ δὲ ἑνίοις τῶν ἡμετέρων φιλογενῶν ἀνδρῶν, καὶ ἰδίᾳ τῷ κ. Εὐσταθίῳ Εὐγενίδῃ, οἵτινες τῶν πατρίων εὐλαβῶς ἐχόμενοι, γενναιοφρόνως οὐ παύονται τῷ Συλλόγῳ ἀρωγοὶ προσερχόμενοι καὶ τὸν ἀγαστὸν αὐτοῦ σκοπὸν ἔργῳ τε καὶ λόγῳ ὑπερείδοντες. — Τῶν πτυχίων κατόπιν ἐπιδοθέντων τοῖς δέκα καὶ τρισὶν ἀπορίτοις διὰ χειρὸς τῆς Α.Θ. Παναγιότητος, Αὕτη ἐπιδαψιλεύουσα αὐτοῖς τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας ἐπαικοδομητικὰς ἕδοτο ὑποθήκας καὶ νουθεσίας πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς σπουδῆς τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ ἐντελέστερον καὶ ἐπιστημονικώτερον καταρτισμὸν αὐτῶν ἐν αὐτῇ. — Ψαλέντος δ' εἶτα τοῦ πολυχρονισμοῦ τῆς Α.Θ. Παναγιότητος ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν μαθητῶν, ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης ἐπισφραγίζων τὴν ἑορτὴν ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν σεβασμ. ἀρχιερέων πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν πατριάρχην πρώην Κων]πόλεως κ. Κωνσταντῖνον τὸν Ε' διὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἀναστήλωσιν τῆς Μουσικῆς Σχολῆς. Ἀποτείνας δὲ εὐχαριστίας καὶ πρὸς πάντας τοὺς διὰ τοῦ ὁβολοῦ αὐτῶν εἰς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου συνεργοῦντας καὶ ἄλλως ὑπὲρ αὐτοῦ τελεσφόρως συμπράττοντας, καὶ προσθεὶς ἐν τέλει ὅτι τὰς πολλαπλᾶς τοῦ σωματείου ἀνάγκας σπουδαίως ἤθελεν ἀνακουφίσῃ ἡ ἐκ μέρους αὐτοῦ ἀναγόρευσις ὡς ἐπιτίμων μελῶν πασῶν τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει εὐαγῶν Μονῶν, ἐπέστεψε διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τῆς Ἐκκλησίας τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίου μουσικῆς ἐργαζομένους.

— *Ἐπέτειος ὀνόματος.* — Τῷ παναγιωτάτῳ πατριάρχῃ πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Κωνσταντίνῳ ἄγοντι τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ τὴν ἐπέτειον ὀνοματικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κ. Ἰωακεὶμ συνεχάρη διὰ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου, ὅστις ἐκ μέρους τῆς Α. Θ Παναγιότητος ἐπεσκέψατο ὡσαύτως τοὺς παναγιωτάτους πατριάρχας πρώην Κωνσταντινουπόλεως κκ. Νεόφυτον τὸν Η' καὶ Ἄνθιμον τὸν Ζ', καὶ τὸν μακαριώτ. πατριάρχην πρώην Ἱεροσολύμων κ. Νικόδημον. Τοῖς δὲ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν ἑορτάζουσι μητροπολίταις Κυζίκου, Βερροίας, Τραπεζοῦντος, Μαρωνείας, Σωζοπόλεως (ἐν τῇ Ἁγίᾳ πόλει παραμένοντι), Γάνου καὶ Χώρας, καὶ Βιλλᾶς καὶ Κονίτσης ἡ Α. Θ. Π. συνεχάρη τηλεγραφικῶς. Αὐτοπροσώπως δὲ ἐπεσκέψατο τὸν ἑορτάζοντα σεβασμιώτατον μητροπολίτην Χίου κ. Κωνσταντῖνον.

Διὰ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη καὶ τοῖς ἐκ τῶν ὁμογενῶν τὴν ὀνοματικὴν αὐτῶν ἑορτὴν ἄγουσιν Ἐξ. Κωνστ. Βαγιάννῃ ἐφέντῃ, καὶ τῷ ἀξιοτίμῳ κ. Κωνσταντίνῳ Ἀνανιάδῃ, μέλεσι τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου τῷ κ. Κωνσταντίνῳ Βλαστάρῃ, τραπεζίτῃ, καὶ τῇ εὐγενεστάτῃ κυρίᾳ Ἑλένῃ Γ. Ζαρίφῃ.

—*Ἐπισκέψεις.*— Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἡ Α. Ἐξ. ὁ ἄρχων Μέγας Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης διαβιβάσας ἀνακοινώσεις τινὰς τῆς ἀρχιγραμματείας τῶν ἀνακτόρων.

— *Πατριαρχικαὶ προσρήσεις.* — Ἡ Α. Θ. Παναγιότης διὰ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου ηὔξατο τῷ ἐξοχωτάτῳ Κωνστ. Καραθεοδωρῇ ἐφέντῃ κατευόδιον, ἀπελθόντι εἰς τὴν Ἑσπερίαν τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ, διὰ δὲ τοῦ Μ. ἀρχιδιακόνου κ. Λαυρεντίου διηρμήνευσε τὰς πατρικὰς αὐτοῦ προσρήσεις τῷ ἐν Σοφίᾳ Γενικῷ Προξένῳ τῆς Ἑλλάδος κ. Εὐγενίῳ Ζαλοκώστᾳ αἰσίως εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἀφικομένῳ.

Τῇ τρίτῃ δὲ ὁ κ. Ε. Ζαλοκώστας ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἐριτίμου κ. Δημοσθένους Εὐγενίδου, πενθεροῦ αὐτοῦ, ἀντεπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

— *Ἀναχώρησις.* — Σήμερον ἀνεχώρησεν εἰς Προῦσαν, χάριν τῶν ἐκεῖ ἰαματικῶν λουτρῶν, ὁ πανιερ. μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος.

— *Κοινωτικὰ Σταυροδρομίου.* — Κατὰ τὴν σημερινὴν διοικητικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν γενομένην ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ὑπ' ὄψιν ἔχον αἴτησιν τῆς Κεντρικῆς Ἐφορείας τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Σταυροδρομίου, ἐνέκρινε νὰ ἐπιτραπῇ αὐτῇ ἵνα προβῇ εἰς τὰς διὰ τῆς ἡμερησίας διατάξεως ἀγγελθείσας κοινοτικὰς ἐργασίας, μεταβάλλουσα δὲ τὴν τάξιν τῶν ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει θεμάτων.

—*Ἀστικὴ Σχολὴ Μαρασλῆ.* — Τὸ Συμβούλιον ἐπίσης σήμερον, αἰτήσει τῆς ἐφορείας τῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μαρασλῆ, ἐχορήγησεν αὐτῇ, πρὸς ἐξοικονόμησιν ἀπολύτων τινῶν ἀναγκῶν, δάνειον λιρῶν τουρκικῶν πεντήκοντα.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 818 καὶ ἡμερ. 5 Φεβρουαρίου 1902 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Φωτεινῆς Ἀριστείδου Παπαστεφανάτου, τὸ γένος Ἠλία Πανᾶ, ἑλληνίδος ὑπηκόου, τὰ οἰκιακὰ μετερχομένης ἔργα καὶ κατοίκου τῆς ἐνορίας Σωτῆρος Χριστοῦ Γαλατᾶ, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Ἀριστείδου Παπαστεφανάτου, Κεφαλλῆνος, ὑπηκόου ἑλληνος, τέως μὲν ἐργάτου ἐν ἀτμοπλοΐᾳ καὶ ἐν Γαλατᾷ αὐτόθι διαμένοντος, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος.

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων ὁριζομένας προθεσμίας ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως ἀντιγράφου τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς καὶ ἑτέρων ἐξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος» δημοσίευσιν ἐν ἀντιγράφῳ τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ ἐπιτίθησιν τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἔτι δὲ καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἑξακόσια δέκα καὶ ὀκτὼ (ἀρ. 618) προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβήν, ὁριζομένην κατὰ νόμον εἰς γρόσια πεντήκοντα (ἀρ.50)

† Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 1 Ἀπριλίου 1902.

Ὁ προεδρεύων

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 31 ΜΑΪΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 22

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 28

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης Ἱερομ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Μ. δοὺξ Γεώργιος Μιχαήλοβιτς καὶ ἡ Μ. δούκισσα Μαρία ἐν τοῖς πατριαρχείοις — Δύο παλαιὰ κείμενα περὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου — Ἡ Θεσσαλονίκη «Κολώνεια» — Ἡ πάλαι καὶ νῦν κατάστασις τῆς μητροπόλεως Ἀγκύρας — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Δήλωσις — Παραρτήματα: ὁ χαρακτὴρ τοῦ προτεσταντισμοῦ. «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

Ο ΜΕΓΑΣ ΔΟΥΞ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛΟΒΙΤΣ
ΚΑΙ Η ΣΥΖΥΓΟΣ ΑΥΤΟΥ
ΜΕΓΑΛΗ ΔΟΥΚΙΣΣΑ ΜΑΡΙΑ
ἐν τοῖς Πατριαρχείοις

Αἱ ΑΑ. ΑΑ. ΥΥ. ὁ μέγας δοὺξ Γεώργιος Μιχαήλοβιτς καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ μεγάλη δούκισσα Μαρία, θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, ἀφίκοντο τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ εἰς τὴν ἡμετέραν πρωτεύουσαν, ταξειδεύοντες ἀνεπισήμως. Τῆς ἀφίξεως δ' αὐτῶν ἀγγελθείσης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπὸ τῆς ἐνταῦθα αὐτοκρατορικῆς ρωσικῆς πρεσβείας, τῇ τετάρτῃ αἱ ΑΑ. ΑΑ. ΥΥ. οἱ μεγάλοι δοῦκες μετὰ τῆς ἰδιαιτέρας ἀκολουθίας αὐτῶν, συγκειμένης ἐκ δύο δεσποινίδων τῶν τιμῶν Ἑλένης Κριεζῆ καὶ Λοβάνων Ροστωύσκη καὶ τοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ Μ. Δουκὸς λοχαγοῦ Ἐσαπὸρ, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ συμβούλου τῆς ρωσικῆς πρεσβείας Στσερμπάτσευ κατῆλθον τῇ 11 π. μ. ὥρᾳ εἰς Φανάριον, τοῦτο μὲν ἵνα ἐπισκεφθῶσι τὸ ἱστορικὸν κέντρον τῆς καθόλου ὀρθοδοξίας, τοῦτο δὲ ὅπως ἀσπασθῶσι τὴν δεξιὰν τοῦ σεπτοῦ πρωθιεράρχου, τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κκ. Ἰωακείμ.

Οἱ ἀνεπισήμως ταξειδεύοντες ὑψηλοὶ ξένοι ἐγένοντο δεκτοὶ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις μετὰ τῶν προσηκουσῶν τιμῶν. Τὸ πρεσβυτέριον τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἦν παρατεταγμένον ἐκατέρωθεν τῆς ἔξω καὶ ἔσω πύλης τῶν Πατριαρχείων μετὰ τῶν πατριαρχικῶν κλητήρων. Τοὺς μεγάλας δοῦκας προϋπήντησαν ἐν τῇ ἔξω πύλῃ οἱ πανοσιολ. Μέγας πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος καὶ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμανδρίτης Γεννάδιος, μετὰ τοῦ β' γραμματέως τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Χρήστου Παπαϊωάννου, διερμηνέως χρέη τελοῦντος· ἐν τῇ ἔσω δὲ ὁ Μέγας Ἀρχιδιάκονος Λαυρέντιος καὶ ὁ Δευτερεύων Παρθένιος καὶ οἱ λοιποὶ πατριαρχικοὶ διάκονοι μετὰ τῶν ἀνωτέρων λαϊκῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων.

Τὰς ΑΑ. ΑΑ. ΥΥ. τοὺς μεγάλους δοῦκας, ὁδηγηθέντας ὑπὸ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου μέχρι τῆς θύρας τῆς αἰθούσης τῶν πατριαρχῶν, ὑπεδέξατο ἐνταῦθα ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κκ. Ἰωακείμ, φέρων ἐπανωκαλύμμαυχον καὶ πολύτιμον ἐγκόλπιον, καὶ περιστοιχιζόμενος ὑπὸ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν καὶ τῶν ἐντίμων μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου. Τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμεν. πατριάρχου προσφωνήσαντος αὐτοῖς τὸ «καλῶς ὡρίσατε», οὗτοι ἠσπάσαντο εὐ-

λαβῶς τὴν δεξιὰν αὐτοῦ, ὅστις καὶ ὡδήγησεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ γραφεῖον.

Εἶτα, διερμηνεύοντος τοῦ κ. Χρήστου Παπαϊωάννου, ἡ Α. Θ. Π. ἀπέτεινε τὸν λόγον τῷ Μ. δουκὶ, ἐκφράσασα τὴν χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ Α. Α. Υ. εὐηρεστήθη, διερχομένη διὰ τῆς πόλεως ἡμῶν, νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ πνευματικὸν κέντρον, ἀφ' οὗ ὁ εὐσεβὴς τῆς Ρωσίας λαὸς ἐδέξατο τὰ τῆς ὀρθοδοξίας φῶτα. Εἰς ταῦτα ἁπάντων ὁ Μ. δοὺξ ἐπανέλαβεν ὅτι πάντοτε ὑπὸ διακαοῦς διεφλέγετο πόθου νὰ ἔλθῃ εἰς Κων]πολιν καὶ ἐπισκεφθῇ τὸ οἰκουμεν. Πατριαρχεῖον, «ἀφ'οὗ, ἐπιπροσέθηκεν, οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι ἡ Ρωσία παρέλαβε τὴν θρησκείαν».—Ἡ Μ. δούκισσα συνέστησεν εἶτα τῇ Α. Θ. Π. τὰ μέλη τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς.

Μετέπειτα ἐξηκολούθησεν οἰκεία συνδιάλεξις τοῦ οἰκουμεν. πατριάρχου μετὰ τῶν ἐπισήμων ξένων, μετὰ μὲν τῆς Μ. δουκίσσης Μαρίας ἑλληνιστὶ, μετὰ δὲ τοῦ Μ. δουκὸς Γεωργίου ρωσιστὶ διὰ τοῦ διερμηνεύοντος. Ἡ Α. Θ.Π. διηρώτησε τὰ περὶ τῆς ὑγιείας τῶν σεπτῶν γενέων τῆς Μ. δουκίσσης, τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου καὶ τῆς βασιλίσσης Ὄλγας, καὶ τῆς λοιπῆς βασιλικῆς οἰκογενείας τῆς Ἑλλάδος, παρακάλεσε δ' ἅμα τὴν Μ. δούκισσαν ἵνα διαβιβάσῃ αὐτοῖς τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Κατόπιν ἡ Α. Θ.Π. ὡδήγησε τοὺς μεγάλους δούκας εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν πατριαρχῶν, ἔνθα συνέστησεν αὐτοῖς ἰδιαιτέρως τοὺς παρισταμένους σεβασμιωτάτους συνοδικοὺς Προύσης, Ἰκονίου, Χίου, Βάρνης, Λιτίτσης καὶ Ἡλιουπόλεως, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ἐντίμων συμβούλων Κωνσταντῖνον Βαγιάνην ἐφέντην, Ζήσην Θ. Ζήση, Ἀλέξ. Γάγκον, Μιχαὴλ Σιφναῖον, Κωνσταντῖνον Ἀναγιάδην, Ἰωάννην Χατζόπουλον καὶ Σόλωνα Καζανόβαν. Ἐκ τῆς αἰθούσης τῶν πατριαρχῶν ἡ Α. Θ.Π. εἰσήγαγε τοὺς Μ. δούκας εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, ἐν ᾗ οἱ ἐπίσημοι ξένοι περιειργάσθησαν τὰς ἐν τῇ αἰθούσῃ ἀνηρτημένας εἰκόνας.

Ἐντεῦθεν ἡ Α. Θ. Π. ἔχουσα παρ' ἑαυτῇ δεξιόθεν τὴν Μ. δούκισσαν, ἀκολουθούσης καὶ τῆς λοιπῆς συνοδείας, ὡδήγησε τοὺς σεπτοὺς ξένους διὰ τῆς κλίμακος τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας εἰς τὸν πατριαρχικὸν ναόν, εἰς ὃν ἱκανὸν εἶχε συρρεύσῃ πλῆθος. Ἐν τῷ ναῷ ἡ Α. Θ. Π. ἐπέδειξε τοῖς ὑψηλοῖς ξένοις τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ὑπομνήσασα τὸ ἱστορικὸν αὐτοῦ καὶ εἶτα ὡδήγησεν ὄπισθεν τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ἐπιδείξας τὴν σεπτὴν εἰκόνα τῆς Παμμακαρίστου, τὴν στήλην τῆς φραγγελώσεως, τὸ ἱερὸν λείψανον τῆς ἁγίας Εὐφημίας, ἅπερ γονυπετήσαντες ἠσπάσαντο οἱ εὐσεβέστατοι δοῦκες. Ἐντέλει ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης περιβληθεὶς περιτραχήλιον καὶ ὠμοφόριον ἐποιήσατο ἐνώπιον τῆς ἱερᾶς εἰκόνος τῆς Παμμακαρίστου μικρὰν δέησιν εὐξάμενος ὑπὲρ ὑγείας καὶ κατευοδώσεως τῶν παρισταμένων μεγάλων δουκῶν Γεωργίου καὶ Μαρίας, καὶ ὑγείας καὶ εὐημερίας τῶν εὐσεβῶν αὐτοκρατόρων τῆς Ρωσίας Νικολάου Ἀλεξάνδροβιτς καὶ Ἀλεξάνδρας Θεοδωρώνας καὶ τῶν εὐσεβῶν βασιλέων τῶν Ἑλλήνων Γεωργίου καὶ Ὄλγας μετὰ παντὸς τοῦ παλατίου αὐτῶν.

Μετὰ τὴν δέησιν ἡ Α. Θ. Π. προέπεμψε τοὺς μεγάλους δούκας μέχρι τῆς ἔξω πύλης τῶν Πατριαρχείων καὶ ἀποχαιρετίζουσα αὐτοὺς τὸ μὲν ἐξέφρασε τῷ Μ. δουκὶ καὶ αὖθις τὴν χαρὰν ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει, τὸ δὲ παρεκάλεσε τὴν Α. Α. Ὑψ. ὅπως διερμηνεύσῃ παρὰ τῇ Α. Α. Μ. τῷ Αὐτοκράτορι πασῶν τῶν Ρωσιῶν, τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας. Ὡσαύτως ἡ Α. Θ. Π. ἀποχαιρετίζουσα τὴν Μ. δούκισσαν Μαρίαν παρεκάλεσεν ὅπως διερμηνεύσῃ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Αὐτῆς τοῖς σεπτοῖς αὐτῆς γονεῦσι.

Εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεως ταύτης ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδωρήσατο τῷ μὲν Μ. δουκὶ Γεωργίῳ Μιχαήλοβιτς εἰκονισμάτιον τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τῇ δὲ Μ. δουκίσσῃ Μαρίᾳ παρόμοιον, παριστάνον τὴν Θεοτόκον, ἀμφότερα καλλιτεχνικῶς ἐξειργασμένα.

ΔΥΟ ΠΑΛΑΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ
περὶ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

Τῆδε γοῦν τῆς οἰκουμένης πόλιν ὁμώνυμον ὁ Βύζας ἀνήγειρεν, ἣν ἄλλοι μὲν ἄλλως ᾤκισαν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν πειρατικῶς ἔζησαν καὶ τὴν δίοδον παντελῶς τοῖς τε καταπλέουσι, τοῖς τ' ἀναπλέουσι διετείχισαν· καὶ ὅπερ ὁ ἐκ-

---

· Συνέχεια ἀπὸ σελ. 221—223 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

Σταγείρας εἰρήκει, λόγοις ἴσως κατακολουθῶν φύσεως, ἐν ἀπείρῳ τοῦ χρόνου τοῦτ' ἐκβήσεσθαι φαντασθείς, τὸ διαζευχθῆναι τὰ πελάγη τῇ κατὰ μικρὸν ἐκ τῆς τῶν εἰσρεόντων προσχώσεως ἠπειρώσει (287) τοῦ συνάπτοντος τῆδε πορθμοῦ, τοῦτ' ἄντικρυς αὐτοὶ πεποιήκεσαν, παντελῶς τὴν παρὰ θατέρου πρὸς θάτερον ἐπιμιξίαν διακωλύσαντες. Ἀλλ' οἱ μὲν οὕτως ἔσχον βίου τε καὶ τρόπου, πάντῃ πως ἀποτρόπαιοι τοῖς τὸν διὰ θαλάσσης μετιοῦσι βίον μᾶλλον ἢ Σκύλλα τοῖς τὸν σικελιώτην πορθμὸν διαπλέουσιν· οἱ δ' ὑπόφοροι Μακεδόσι, δεινῶς καταστρατηγηθέντες, ἐγένοντο, καί γε τοῖς Ἕλλησιν ἀθηναίων ἡγησαμένων, ἄλλοι γοῦν ἄλλως καθάπαξ ἐβίωσαν. Οἱ δ' ἐπὶ τοῦ θείου τοῦδε βασιλέως τὴν πόλιν ταύτην οἰκοῦντες βαρβαρικώτερον διῆγον, τὴν ὑποταγὴν ἀναινόμενοι, τὴν εὐνομίαν οὐ φέροντες· καὶ ὅλως ἔκφυλοί τινες ἐτύγχανον ἄνθρωποι πρὸς οὓς ὁ βασιλεὺς στέλλει, προστάσσων τῆς ἀπονοίας ἐκστῆναι καὶ, ὑποκύψαντας τῷ κράτει, τῷ τῆς ἀρχῆς πληρώματι συνελθεῖν καὶ τῇ ὁλομελείᾳ τοῦ παντὸς συναφθῆναι· οἱ δ' οὐδὲ ὦτα δοῦναι τοῖς λόγοις θελήσαντες, ἑαυτοῖς τε τοῦτον ἐκπολεμοῦσι καὶ πρὸς πόλεμον σφᾶς εὐτρεπίζουσιν· ὁ δὲ, καὶ γὰρ ἔτυχεν ἀνεὶς πρὸ μικροῦ τὰ στρατεύματα, χρείας ἄλλοσε μετακαλούσης, οἱ γὰρ πέρσαι, τῆδε τοῦ βασιλέως ἐνασχοληθέντος, τῶν ἐγγυτέρω καὶ παρ' αὐτοῖς κατετόλμησαν, μετ' ὀλίγων πάνυ καὶ ὅσοι γε οἱ συμπαραμεῖναι εἵλοντο. εὑρεθεὶς, μηδὲν μελήσας, (288) φθάνει παρὰ τούτους γενόμενος. Ἐπεὶ δὲ οὗτοι πρὸς μάχην ἔτυχον εὐτρεπεῖς, συρραγέντος τοῦ πολέμου, συχνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀποβάλλεται· ἐφ' οἷς δὴ καὶ σκυθρωπάζει ὁ συμπαθὴς ἀεὶ κηδεμών, ἀδημονεῖ ἀπαράκλητα· ὡς δὲ καὶ αὖθις συμβολὼν ἥττηται, τῇ λύπῃ κατ' ἄκρας ἐαλωκὼς ἠκηδίασε τῷ πνεύματι καὶ ἀνέπεσε..... ἀλλὰ καὶ πάλιν ὁ φιλῶν Θεὸς ἐπιφαίνεται..... ἐσπέρας γὰρ ἧκε μετὰ τὴν τῆς μάχης πανημέριον ξυμβολὴν, καὶ οἱ μὲν ἄλλοι κόπῳ βεβαρηκότες ἦσαν· τὸν δὲ μέγαν τοῦτον ἀληθῶς νοῦν καὶ θεῖον ὡς ἀληθῶς βουληφόρον ὕπνος νήδυμος οὐκ ἔσχεν, ἵν' ἐπ' ἀληθέσι ταῖς ὑποθέσεσι τοῖς τῶν θύραθεν εὐφυῶς χρήσωμαι. Καὶ γοῦν, ἀναβλέψας εἰς οὐρανοὺς, καὶ ἐξ ἁγίου αὐτοῦ κατοικητηρίου τὸν Θεὸν ἐπικαλεσάμενος, ὁρᾷ τεραστίων θαυμασιώτερα καὶ θαυμασίων τερατωδέστερα γράμματα, τί με δεῖ λέγειν ὡς θεοχάρακτα· (289) ..... ἄστρασι διατυπωθέντα καὶ τοιαῦτ' ἄττα ὑπαγορεύοντα «ἐν ἡμέραις με θλίψε«ως ἐπικάλεσαι, καὶ ἐξελοῦμαί σε, καὶ δοξάσεις «με». Ὡς δὲ δὴ καὶ γέγονεν ἑαυτοῦ, τῷ παραδόξῳ πρὸς βραχὺ τοῦ πράγματος θαμβωθεὶς, καὶ ἦρε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὰ ἄνω ..... τὸν τοῦ σωτηρίου τύπον ἑωράκει Σταυροῦ μετ' ἐπιγράμματος οὑτωσί πως αὐτῷ λέγοντος «ἐν τούτῳ νί«κα σου τοὺς ἐχθρούς». Καὶ ὅς, αὐτίκα συνεὶς ὡς εἰσηγεῖται προβαλέσθαι τὸν ἐν πολλοῖς καὶ πολλάκις αὐτῷ συναράμενον, τὸν σεβάσμιον δηλονότι Σταυρὸν, τῇ ὑστεραίᾳ τοῖς βυζαντίοις συμβάλλει, τὸν Σταυρὸν ὀθηγὸν προβαλόμενος· καὶ, ὢ τῆς τοῦ Σταυροῦ καθ' ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ἐχθρῶν δυνάμεως! οἱ τέως θρασεῖς τρέπονται· οἱ ἀκαταγώνιστοι καταβάλλονται· καὶ τὸ ἐρυμνότατον Βυζάντιον ὀχυρότητί τε αὐτοφυεῖ καὶ ὅση γε ἀπὸ τέχνης ἀλίσκεται· καὶ παιδεύεται πειθαρχεῖν καὶ τοῖς λοιποῖς συνυπείκειν διδάσκεται, ὡς καὶ βασιλικῆς συναπολαύειν ἔχοι προνοίας καὶ βίον διάγοι, κατὰ τὴν ἀποστολικὴν εἰσήγησιν, ἥρεμον καὶ ἡσύχιον ..... Ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ τῆς εἰρήνης διέ(290)λαμπε πανταχῇ ..... ἄξιόν τι μεγαλοπρεποῦς βουλῆς τε καὶ γνώμης ἔπεισι ..... πόλιν γὰρ ἐγεῖραι Θεῷ ἐπὶ τῷ τῆς αὐτοῦ πανάγνου μητρὸς ὀνόματι βούλεται· ἱερούς τε προσαναγεῖραι νεὼς σκέπτεται. Καὶ δὴ ἐγκέκριται τουτωνὶ τόπος· καὶ ὁ τόπος τῶν περιλαλήτων, τῶν θαυμασίων· ὁ πρὸ τῆς Ἰλίου, ὡς ἐνίοις ἱστόρηται. Εἰσὶ δὲ οἳ φασιν ἐπὶ Χαλκηδόνος τὰ πρῶτα ποιήσασθαι τὴν ἐγχείρησιν· καὶ τάχα τῆς ἀληθείας οὐκ ἀστοχοῦσιν ἑκάτεροι· τὰ μὲν γὰρ πρῶτα τὴν Τροίαν ἴσως ἐνέκρινε· θεόθεν δ' ἐκεῖθεν ἀποπεμφθεὶς τῇ Χαλκηδόνι ἐπεχείρησεν ἂν· διὰ δὲ θείας τῆς ἐπιφανείας, δι' ἧς γε κἀκείνης καὶ ταύτης ἀποσχόμενος,* τὴν τοῦ Βύζαντος, πολίχνην τωτέως οὖσαν, εἰς πόλιν εὐρυάγυιαν μεταποιῆσαι προτρέπεται· καὶ γοῦν, τῷ τόπῳ εὐθὺς παραγίνεται, καὶ περι(291)ελθὼν, καὶ περιμετρήσας αὐτὴν, κατὰ τὸν δειχθέντα τούτῳ τύπον, περιέγραψεν, ἐσχημάτισε, καὶ πολυτελῶς οἰκοδομῆσαι προσέταξεν, ὄχθους τε λεᾶναι καὶ κοιλάδας ἀναπλῆσαι σοφῶς ὑποθέμενος ..... Τί δὲ [δεῖ] καὶ λέγειν οἰκοδομάς τε τὰς ἐν ταύτῃ καὶ θέατρα, ἢ ὡς τὰ πάλαι καὶ ἐξ ὅτου χρόνος καὶ διὰ χρόνου κατασκευαὶ, ἅπερ θ' ὁμοῦ τὰ τῇδε λαμπρῶς ὑπερέβαλε περιλάλητα, φημὶ, Καπιτώλια· νεώς τε περιβοήτους, καὶ περιφανεστά-

* ἐξερρύη, φαίνεται, λέξις τις.

τους οἴκους, θρύλλου πιμπλῶντας τὰ πέρατα. Βραχύ τι καὶ σύντομον φθέγξομαι: Ἑπτὰ τῶν ἀπ' αἰῶνος ἔργων θεάματα** κατ' ἐξοχὴν ὠνομάσθησαν, τῶν δ' ἐν τῇ πόλει ταύτῃ γεγονότων οὐδὲν(292) ὃ μὴ θέαμα θεαμάτων προσηκόντως ἀκούσειεν. Οὕτω τοι λαμπρὰν τὴν πόλιν καὶ τῆς ἑαυτοῦ προσωνυμίας ὄντως ἀξίαν, μᾶλλον δὲ τῆς πανάγνου καὶ θεομήτορος, ἧς εἰς ὄνομα καὶ ἀνήγειρεν, ὑποθημοσύνῃ τοῦ σοφίσαντος ἐκτετελέκει Θεοῦ. Ὃ καὶ ἐμπαρέθετο ταύτην, λίθον ἀναστήσας πορφύρεον καὶ τὸν φιλούμενον ἐφιδρύσας Σταυρὸν, ἐπιγεγραμμένον αὐτῷ: «**Σοὶ, Χριστὲ ὁ Θεὸς, τὴν πόλιν ταυτηνὶ παρατίθημι**».

Οὕτω προστίθενται νέοι τινὲς στίχοι εἰς ὅσα μέχρι σήμερον ἐγινώσκομεν ὡς ἐν τῇ λαϊκῇ παραδόσει περισωθέντα περὶ τῆς ὑπὸ Κωνσταντίνου κτίσεως ἧς οἰκοῦμεν μεγάλης πόλεως. Πόθεν παρεισέφρησαν ἐν μέσῳ τῆς βεβαιότητος αἱ παραδόσεις, αἱ πολλάκις ἀσύστατοι, δύσκολον εὑρεῖν, διότι, καθ' οὓς χρόνους ἔγραφεν ὁ βιογράφος, ἱστοριογράφων τινῶν ἐσώζοντο τὰ συγγράμματα καὶ ταῦτα οὐδὲν ἔλεγον· τὴν «ὑποθημοσύνην τοῦ σοφίσαντος Θεοῦ» περὶ κτίσεως τῆς πρωτευούσης τοῦ κράτους παρέδωκεν ἡμῖν πιθανῶς πρῶτος ὁ Φιλοστόργιος[7] γράφων τὸν Κωνσταντῖνον «βάδην τε περιϊέναι, τὸν περίβολον (τῆς πόλεως) ὁριζόμενον, . . . ἐπεὶ δὲ τοῖς ἑπομένοις ἐώκει μεῖζον ἢ προσῆκε τὸ μέτρον ἐκτείνειν, προσελθεῖν τε αὐτῷ τινὰ καὶ διαπυνθάνεσθαι, ἕως ποῦ, δέσποτα; τὸν δὲ ἀποκρινάμενον διαρρήδην φάναι «ἕως ἂν ὁ ἐμπροσθέν μου στῇ» ἐπίδηλον ποιοῦντα ὡς **δύναμις αὐτοῦ τις οὐρανία προηγεῖτο,** τοῦ πραττομένου διδάσκαλος». Καὶ ἡ μὲν τοιαύτη παράδοσις ἀνατρέχει μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Μ. Θεοδοσίου· τὴν δὲ περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἰλίου ὡς τοποθεσίας τῆς ἀνεγερθησομένης πόλεως πιθανῶς πρῶτος ἐξέθηκεν ἐγγράφως Σωζόμενος[8] ὁ ἐκκλησιαστικὸς ἱστοριογράφος ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος.

Τὸ τῆς τοποθεσίας ἔξοχον οὐ πρῶτος ὁ ἡμέτερος ἐγκωμιάζει βιογράφος, φαίνεταί μοι δὲ Προκοπίῳ τῷ διγλώσσῳ χρονογράφῳ παρὰ πόδας ἀκολουθῶν. «Πρὸς τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ καὶ ἡ θάλασσα ἐν καλῷ τίθεται — γράφει ἐκεῖνος[9]— ἀμφ' αὐτὸ μάλιστα ἐγκολπουμένη τε καὶ εἰς πορθμοὺς ξυναγομένη καὶ χεομένη εἰς πέλαγος μέγα, ταύτη τε τὴν πόλιν εὐπρόσωπόν τε διαφερόντως ἐργαζομένη, καὶ σκέπας λιμένων ἡσυχίων τοῖς ναυτιλλομένοις παρεχομένη, τά τε εἰς δίαιταν εὔπορον καὶ τὰ εἰς τὴν χρείαν εὐδαίμονα· πελάγη γὰρ δύο ἀμφ' αὐτὴν ὄντα, ὅ τε δὴ Αἰγαῖος καὶ ὁ Εὔξεινος καλούμενος Πόντος, ξυνίασιν ἀλλήλοις εἰς τὰ πρὸς ἕω τῆς πόλεως, καὶ ξυγκρουόμενα τῇ τοῦ ῥοθίου ἐπιμιξίᾳ, ταύτη τε τὴν ἤπειρον τῇ εἰσβολῇ βιαζόμενα, καλλωπίζουσι κύκλῳ τὴν πόλιν». Τοῦτο δὲ λέγω διότι ἴσως οὐκ εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὰ τοῦ Δίωνος παρὰ Ξιφιλίνῳ. Τὰ ἐν σελίδι (286) ἐνθυμίζουσιν ἡμᾶς τὰ τοῦ Κωνσταντίνου Μανασσῆ περὶ Κωνσταντινουπόλεως «ἣν ἤπειρος προσπτύσσεται, θάλασσα δεξιοῦται — ἡπίως ἀγκαλίζονται παλάμαι τῆς Εὐρώπης— ἀντιφιλεῖ δ' ἑτέρωθεν τὸ τῆς Ἀσίας στόμα». Ἀνδρόνικος δ' ὁ Κάλλιστος, καὶ Μιχαὴλ ὁ Δούκας, καὶ Γρηγόριος ὁ Κύπριος, καὶ Μανουὴλ ὁ Χρυσολωρᾶς εἰσὶ νεώτεροι τοῦ ἡμετέρου βιογράφου, τῶν δὲ γνωμῶν αὐτῶν ἡ παράθεσις περιττὴ, ταὐτὰ φθεγγομένων παραλλήλως.

ἀλλ' ἡ ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι (286) μνεία τοῦ Σταγειρίτου φιλοσόφου δείκνυσι τὸν βιογράφον ἀναγνόντα τὰ παρ' Ἀριστοτέλους περὶ Βοσπόρου θρακικοῦ γραφόμενα, ὅτι δῆλον οὖν ἐκ τῆς προσχώσεως στενότερος ὁλονὲν ὁ Βόσπορος γίνεται· ἃ δὴ ἐκλεξάμενος ἀπὸ τῶν τοῦ Σταγειρίτου πολυμαθὴς ἀνὴρ τοῖς παρ' ἡμῖν λογίοις ὑπέβαλε[10] πρὸς μίμησιν, ἵνα μάθωμεν πῶς ἀπὸ τῶν πάλαι συγγραφέων δυνάμεθα συλλέγειν εἰδήσεις χρησίμους περὶ τῆς πόλεως, ἣν οἰκοῦμεν, ὅσια ἀποδιδόντες αὐτῇ τὰ τροφεῖα· τούτου δὲ καταστοχαζόμεθα κἀν τῇ μετὰ χεῖρας διατριβῇ, ἐν ᾗ μακροτέραν τὴν οἱονεὶ κριτικὴν ταύτην ἐπίστασιν ἀνάγκη ἵνα ποιησώμεθα, κυρίως ἐπὶ τοῦ τελευταίου τούτου μέρους·

διότι ὁ βιογράφος τοῦ Μ.Κωνσταντίνου συνίστησιν ἑαυτὸν ἀναγνώστην δοκίμων θεωριῶν περὶ τῶν ἀπὸ τῆς φύσεως ἀγαθῶν, ὧν ἀπολαύει

** νέει τὰ ἑπτὰ θαύματα

7. Ἐκλογαὶ ἀπὸ φωνῆς Φωτίου· Β', 9.

8. Ἑρμείου Ἐκκλησ. Ἱστορ. βιβλ. Β', 2.

9. ἐν τῷ συγγράμματι Περὶ τῶν Ἰουστινιανοῦ τοῦ δεσπότου κτισμάτων· βιβλ. Α', 5.

10. βλέπε τὴν τοῦ Μ. λογοθέτου Σταυράκη βέη Ἀριστάρχου διατριβὴν «Ὁ Βόσπορος κατ' Ἀριστοτέλη» ἐν τῷ «Ἡμερολογίῳ Ἀνατολῆς» τοῦ 1886, σελ. ἰδίᾳ 189.

ἡ χώρα αὕτη· κυρίως τὸ ἐν σελίδι (285) «ψυχὴ ξηρὴ σοφὴ» δεικνύει τὸν ἡμῖν ἄγνωστον τέως συγγραφέα δανειζόμενον ταῦτ' ἀπὸ τοῦ ἐκ Χαιρωνείας σοφοῦ, **αὕη ψυχὴ ξηρὴ ἀρίστη**[11], ἂν μὴ μεταποιῇ τὰ τοῦ Ἡρακλείτου παρὰ Φίλωνι τῷ Ἰουδαίῳ «οὗ γῆ ξηρά, ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη» τὰ περισωθέντα παρ' Εὐσεβίῳ Παμφίλου ἐν «Εὐαγγελικῇ Προπαρασκευῇ», ἔνθα τὴν διάνοιαν ἠκονημένην ἀέρος εὐρίσκει λεπτότητι, καὶ τούτου ἕνεκα τὴν ἑλλάδα γῆν ἀνθρωπογονοῦσαν ἀψευδῶς κηρύττει ὁ Φίλων φυτὸν οὐράνιον καὶ βλάστημα θεῖον. Τὴν δὲ καθαρότητα τοῦ ὑπὲρ ἡμᾶς οὐρανοῦ καὶ τὸ ἴπιον καὶ γλυκὺ τοῦ κλίματος, καθὰ παρετήρησαν ἕτεροι[12], συντελοῦσιν εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ σώματος παρ' ἕλλησι, διότι καὶ νῦν τοῦτο περισώζει σῷον καὶ ἀπαράλλακτον τὸν τύπον τῆς πάλαι τῶν προγόνων μορφῆς, τῶν φυσικῶν δυνάμεων διαμενουσῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν πλαστικὴν ἐνέργειαν καὶ συνεπῶς διασωζουσῶν καὶ τῶν ἠθικῶν καὶ διανοητικῶν τὴν ἀρχαίαν διάθεσιν. Ὅ δ' ἡ ἐπιστήμη γινώσκει καὶ κυροῖ τοῦτ' αὐτὸ πρὸ ἐννέα τοὐλάχιστον ἑκατονταετηρίδων ἐγίνωσκε καὶ ὁ ἡμέτερος βυζαντινὸς λόγιος, φρονῶν ὅτι φύσις ἠθικὴ καὶ φύσις σωματικὴ ὑπὸ τὴν τοῦ κλίματος ἐπιρροὴν ὑπόκεινται.

ξ

Διὰ τοῦτο καλὸν ἔκρινα τὴν ἔκδοσιν ἐκ τῆς τοῦ Μ. Κωνσταντίνου βιογραφίας ταύτης ἐδαφίων ὀλιγίστων, ἵνα τὸ μὲν μάθωμεν ὅσαι καὶ οἷαι λαϊκαὶ περὶ τοῦ ἰσαποστόλου βασιλέως ἐσώζοντο κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς αἰῶνας παραδόσεις, τὸ δὲ γνωρίσωμεν ἕνα λόγιον βυζαντινόν, προστιθέμενον εἰς τοὺς βιογράφους τοῦ Κωνσταντίνου Α' καὶ εἰς τοὺς περὶ Κωνσταντινουπόλεως γράψαντας.

Μ. Ι. Γ.

Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ «ΚΟΛΩΝΕΙΑ»

ἤδη τῷ Β' αἰῶνι μ. Χ. μεσοῦντι.

Ὁ χρόνος καθ' ὃν ἡ πόλις ἐτιμήθη ὑπὸ τῶν Ρωμαίων καὶ τῇ προσηγορίᾳ colonia δὲν εἶναι ἐπὶ τὸ ἀκριβὲς γνωστός, κρατεῖ δ' ἡ γνώμη ὅτι τῇ Θεσσαλονίκῃ προσήρθη ἡ τιμὴ τῷ Γ' αἰῶνι μεσοῦντι. Τῶν νεωτέρων ἀρχαιολόγων ἀρκοῦμαι μνημονεύων:

Α') τὸν σοφὸν ἀδελφὸν Duchesne, Mém. sur une miss. au mont Athos p. 14—15: «le titre de métropole n'a dû être décerné à Thessalonique que vers le milieu du IIIe siècle, et peut être en même temps que celui de colonie. M. Delacoulonche a trouvé à Berrhée une inscription qui montre cette ville érigée en métropole par l'empereur Nerva; il me semble prudent, en attendant des renseignements plus précis, de ne pas en conclure que Thessalonique, quoique certainement plus importante que Berrhée, ait été, avant cette dernière ville, honorée du titre de métropole. Thessalonique n'est devenue colonie que vers la moitié du III siècle de notre ère».

Β') τὸν πολὺν Mommsen, Archæol.—epigr. Mittheil. XVII p. 118: «Thessalonike heisst, soviel ich weiss, Colonie zuerst auf den unter Decius geschlagenen Münzen. —Die Bedeutung, welche die Stadt in den Gothenkriegen hat (Zosimus 1,29.43), kann ihr diese Auszeichnung verschafft haben».

Ἀγαθῇ ἄρα ἐγὼ τῇ τύχῃ χρώμενος ἀνεκάλυπτον πρό τινος χρόνου ἐν φρέατι κεκρυμμένην στήλην, ἀνέκδοτον φέρουσαν ἐπιγραφὴν τὴν ἑξῆς:

Κατὰ τὸ δόξαν τῇ κρατίστῃ βουλῇ καὶ τῷ λαμπροτάτῳ δήμῳ τῆς Θεσσαλονεικέων μητροπόλεως καὶ **κολονείας** Ποντίαν Ζωσίμην θυγατέρα Ποντίου Εὐαγγέλου τοῦ κρατίστου καὶ ἀρχιερέως καὶ Οὐαλερίας Ἀλεξάνδρας τῆς ἀξιολογωτάνης ἀρχιερείας ἡ μήτηρ Οὐαλερία Ἀλεξάνδρα τιμῆς καὶ μνήμης ἕνεκα, ἐπιδοῦσα καὶ ἐπ' ὀνόματι τῆς θυγατρὸς εἰς γερουσίαν (δηνάρια) μύρια.
Ἔτους Γ ϙ Ϛ

Ἔτος εἶναι τὸ 293—148=145 μ. Χ. καὶ τῆς Θεσσαλονίκης ἄρα ἡ τιμὴ δὲν ὀφείλεται τῇ κατὰ τοὺς Γοτθικοὺς πολέμους σπουδαιότητι τῆς

11. ἐν βίῳ Ρωμύλου, § 28.

12. βλέπε τὴν τοῦ Σοφοκλέους Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων διατριβὴν «Περὶ Μάρκου τοῦ Κυπρίου», Ἀθήνησι, 1843, σελ. 7—8, καὶ τὰς αὐτόθι κρίσεις ἐπὶ τούτου τοῦ θέματος, ἃς ἐκφέρουσιν εὐρωπαῖοι ἐπιστήμονες.

πόλεως, ἣν γνώμην πάλαι ἐξενηνεγμένην ἐπανέλαβεν ὁ Mommsen.

Σοφοὶ λίθοι πόσα διατελεῖτε διδάσκοντες ἡμᾶς τοὺς ἀσόφους ἀνθρώπους!

Ἐν Θεσσαλονίκῃ, 20 Μαΐου 1902.

ΠΕΤΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η ΠΑΛΑΙ ΚΑΙ ΝΥΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΑΓΚΥΡΑΣ*

Τὰ διαριλονεικούμενα χωρία καὶ αὖθις ἀρῃρέθησαν τῆς μητροπόλεως Ἀγκύρας προστεθέντα τῇ τῶν Γαγγρῶν. Πότε ἐγένετο ἡ ἀφαίρεσις καὶ τίνος ἐνεργείᾳ καὶ διατί, καθορίσαι οὐ δυνάμεθα· ἀλλὰ μὴν δῆλον τυγχάνει ὅτι, συγχωνευθείσης τῆς Γαγγρῶν μητροπόλεως τῇ τῆς Νεοκαισαρείας, πιθανῶς τῷ ΙΗ' αἰῶνι[13], τὰ χωρία ἐτέλουν, εἰς τὸν μετέπειτα χρόνον, ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Νεοκαισαρείας σὺν τῇ ἄλλῃ ἐπαρχίᾳ Γαγγρῶν. Καὶ τὸ μὲν χωρίον Τόσια ἔτι καὶ νῦν ὑφίσταται ἐγγὺς τῶν Γαγγρῶν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Τιλκισὰρ, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, διάφορον φέρον ὄνομα[14]. Περὶ δὲ Οἰνουπόλεως τάδε λέγομεν. Οὐκ ἀπίθανον ὡς ἡ ἐν τῷ πατριαρχικῷ γράμματι «χώρα Οἰνούπολις» τυγχάνει ἡ ταῦν παράλιος ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ παροικίᾳ Νεοκαισαρείας πόλις, ἧ ὄνομα Ἰνέπολις, μετὰ τῶν περιχώρων, διὰ μακρᾶς συνεχομένη ἁλύσου χριστιανικῶν χωρίων καὶ κωμῶν τῇ Κασταμονῇ, ταῖς Γάγγραις καὶ τῇ Τόσιᾳ, κειμένοις οὐ μακρὰν τῆς Ἀγκύρας. Ἀπίθανον ὅτι ἡ Οἰνούπολίς ἐστιν ἡ πρὸς τὸν Εὔξεινον πόντον πόλις Οἰνόη, ἔτι καὶ νῦν τὸ ἀρχαῖον φέρουσα ὄνομα ἀπαράλλακτόν τε καὶ ἀμετάβλητον· ἄλλως τε διέχει αὐτὴν τῆς τε Ἀγκύρας καὶ τῶν Γαγγρῶν χῶρος ἐπὶ μήκιστον εὐρυνόμενος, ἐν ᾧ ἑλόκληρος ἐξαπλοῦται ἡ τῆς Ἀμασείας ἐκκλησιαστικὴ παροικία καὶ ὄρη διατέμνουσιν ὑψηλὰ καὶ ποταμοὶ μεγάλοι.

Οὐ χρεία εἰς γραμματικὰς ἐνδιατρίψαι λεπτολογίας καὶ ἀκαίρους ἐτυμολογίας περὶ τῆς ὀνομασίας καὶ γραφῆς Οἰνούπολις καὶ Ἰνούπολις (ταῦν Ἰνέπολις). Ὡς ἡμῖν δοκεῖ τὸ αὐτὸ τυγχάνει ὄνομα ἀφαιρεθέντος τοῦ προτακτικοῦ τῆς διφθόγγου γράμματος ἐξ ἧς ἡ λέξις ἄρχεται. Τοιάδε δὲ ἀφαίρεσις ἧ, ἀκριβέστερον εἰπεῖν, συστολὴ οὐκ ἐλέγχεται γραμματικῶς ἀσύστατος[15].

Οὕτως ἡ μητρόπολις Ἀγκύρας ἔβαινε παρακμάζουσα. Ἦν δ' ἐν τελείᾳ παρακμῇ ἀρχομένης τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος ὅτε φαίνεται καταχθεῖσα εἰς τὸν ΛΒ' θρόνον[16]. Τὰ κατ' αὐτὴν ταῦν οὐκ ἐστι βελτίω, εἰ μήτοι χείρω. Ἀπογυμνωθεῖσα τέλεον, πρὸς τοῖς εἰρημένοις δυσὶ χωρίοις καὶ τῇ Ἰνουπόλει, πάντων τῶν ὑπ' αὐτὴν χωρίων καὶ κωμῶν, ἀντιξόων ἕνεκα συμβαμάτων, περιλαμβάνει ταῦν τὰς πόλεις Ἄγκυραν, Δορύλαον (Ἐσκῆ σεχῆρ), Κοτυάειον[17] καὶ τούτων πλέον οὐδέν, ἐοικυῖα οὕτω κεφαλῇ ἧ κορμῷ μελῶν ἄνευ. Θρόνος δὲ ἀριθμεῖται Λ'. Ἀλλὰ τὸ ἐν ταῖς πόλεσιν ἐκείναις ὀρθόδοξον πλήρωμα, ἀραιὸν καὶ σπανίζον, αἱ δὲ ἀρχιερατικαὶ ἀπολαυαί, πενιχραί. Οὗ ἕνεκα οἱ τῆς ἡμετέρας μητροπόλεως προϊστάμενοι οὐκ ἐπαύσαντο καὶ ἄλλοτε καὶ νῦν δυσχεραίνοντες καὶ δυσανασχετοῦντες τῇ τῶν πόρων πενιχρότητι καὶ συνεχῇ προσκλαιόμενοι· εἰκότως· διὸ δὴ ἡ μεγάλη Ἐκκλησία εὐμενῶς εἶχεν ἀείποτε πρὸς τὴν τῆς χώρας ἐπαύξησιν καὶ ἐφαίνετο στέργουσα. Οἵων δὲ χωρίων ἡ ἕνωσις, γνώμῃ συνοδικῇ, συνετελέσθη ἐπὶ Ραφαὴλ Β' καὶ Νεο-

---

* Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ σελ. 206—207.

13. Lequien Oriens Christ. Ἐκκλησία Γαγγρῶν ἐν τῷ προοιμίῳ.

14. Μήτοι ἐστὶ τὸ ταῦν Σιδρίχισαρ οὐ πόρρω τοῦ Ἐσκὶ Σεχήρ; Ἐπέχομεν.

15. Ἀλλὰ μὴν πιθανώτερον ἡμῖν δοκεῖ ὡς ἡμαρτημένως ἐγράφη τὸ ὄνομα διφθόγγῳ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ἐγγράφῳ, τοῦ ἀντιγραφέως συγχέαντος αὐτὸ τῷ τῆς Οἰνόης. Τό γ' ἐφ' ἡμῖν εἰ ἁπανταχῇ τὸ Οἰνούπολις καὶ ἀλλαχοῦ, βεβαιῶσαι οὐ δυνάμεθα. Ἄλλως τε ἡ βορειοδυτικῶς τοῦ Ἅλυος κειμένη χώρα παρὰ τὴν Ἀμαστριν, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Παφλαγονίας καὶ μέχρι θαλάσσης διήκουσα, Ἴνεον κατὰ τοὺς μ. Χ. αἰῶνας ἐκαλεῖτο. Γνωστὴ δ' ὁμοίως ἡ ἐξαρχία Ἰνέου, ἥπερ κακῶς ποτε κατεχομένη ὑπὸ τοῦ Ἀμασείας μητροπολίτου ἀφῃρέθη αὐτοῦ τῷ 1611 ἀποκαταστᾶσα πατριαρχικὴ ὡς ἦν τὸ πρότερον (Γεδεὼν Π. Πίνακες σελ. 546). Σημείωσαι ὅτι ἡ Ἰνούπολις τὸ πάλαι ἐπισκοπὴ ἦν, τελοῦσα ὑπὸ τὴν Γαγγρῶν μητρόπολιν, μετὰ ταῦτα συμπεριείληπται τῇ ἐξαρχίᾳ Ἰνέου, περιλαμβανούσῃ τὴν μεσημβρινὴν τῆς Παφλαγονίας χώραν. Ὁ πολὺς Lequien καλεῖ αὐτὴν Ἰωνόπολιν, ἡ δὲ Διατύπωσις Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ἀναγράφει Ἰουνούπολιν (Oriens Christ. ἐν ἄρθρῳ Ἐκκλησίας Γαγγρῶν. Πρβλ Σύνταγμ. ἱ. κανόνων Ε' 478).

16. Σύνταγμ. ἱ. κανόν. Ράλλη καὶ Ποτλῆ Ε' 517.

17. Τὸ Κοτυάειον φαίνεται ὂν μητρόπολις (θρόνος Ζ') μέχρι τοῦ ΙΔ' αἰῶνος φθίνοντος. Τῷ 1386 ἔδοθη ἐξαρχικῶς τῷ Λαοδικείας καὶ εἶτα τῷ Προύσης μητροπολίτῃ (Σύνταγμ. ἱ. κανόν. Ε' 493. Π. Πίνακες 443). Μετὰ ταῦτα καταργηθέντων τῶν μητροπολιτικῶν δικαίων αὐτῆς, προσηνώθη, ἐν ἀδήλῳ χρόνῳ, τῇ μητροπόλει Ἀγκύρας ὑφ' ἣν ἄχρι τοῦδε τελεῖ. Τὸ Κοτυάειον πόλις τῆς Φρυγίας ἐστὶν, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ Δορύλαον.

φύτου Β' πατριαρχοῦντος τὸ β', ἐρρήθη ἐν τοῖς πρόσθεν.

Ἵνα δὲ τὸν λόγον ἀνενέγκωμεν εἰς τοὺς καθ' ἡμᾶς χρόνους, τἄλλα παραλιπόντες, δηλοῦμεν ὅτι, ἐπεί, ἐγγράφοις μαρτυρίοις τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, ἐπιστώθη, λήγοντος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, ὡς, ἡ Ἰνούπολις σὺν τῇ Κασταμονῇ, αἱ Γάγγραι καὶ τὰ περὶ τὴν περιφανῆ μὲν τὸ πάλαι τήνδε πόλιν, νῦν δὲ ἄσημον πολίχνην κείμενα χωρία, γνωστὰ τῷ ὀνόματι κατάλοιπα Γαγγρῶν, τῇ μητροπόλει ἄλλοτε ὑπέκειντο Ἀγκύρας, ὥρισται, συνοδικῇ διαγνώμῃ καὶ ψήφῳ, Ἰωακείμ τοῦ Β' πατριαρχοῦντος τὸ β', ὑπαχθῆναι ταῦτα καὶ πάλιν τῇ γαλατικῇ μητροπόλει. Ταῦτα δ' ἐγένετο τῷ 1876 ἐπιμελείᾳ τε καὶ ζηλωτῇ μερίμνῃ τοῦ τηνικαῦτα πρεσταμένου αὐτῆς Χρυσάνθου Καισαρέως, τοῦ ἄλλοτε Κασσανδρείας μητροπολίτου, ἐκμετρήσαντος μετὰ μικρὸν τὸ ζῆν ἐν βασιλευούσῃ πρὶν ἔτι μεταβῆναι εἰς τὴν παροικίαν αὐτοῦ καὶ διενεργῆσαι τὰ τῆς ὑπαγωγῆς ἡ προσαρτήσεως. Τούτου δὲ τελευτήσαντος οὐκ ἐξετελέσθη ἀτυχῶς τὸ ἐν δικαίῳ μέτρῳ ἐξενεχθὲν συνοδικὸν τῆς ὑπαγωγῆς δόγμα εἴτουν τόμος· μετὰ μικρὸν δὲ ἠκυρώθη·

Τοῦ ταυῦν διιθύνοντος ἐπαξίως τὰ τῆς μητροπόλεως Ἀγκύρας Νικολάου τοῦ ἐκ Σινώπης, εἰσηγησαμένου ἐκ νέου, σεπτεμβρίῳ τοῦ 1901, τὴν τῶν προκατόχων αὐτοῦ αἴτησιν, καθάπερ ἐτύπωσεν αὐτὴν Χρύσανθος ὁ Καισαρεύς, ἢ ὡς ἄλλως ἂν δόξειε τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐξαιτησαμένου γενέσθαι τὸ δέον,, ἡ τῶν συνοδικῶν ἀρχιερέων χορεία ἀπεφήνατο ὅτι, καίτοι ἀδιαμφισβήτητα τὰ ἐνοριακὰ τῆς μητροπόλεως Ἀγκύρας δίκαια, εὔλογα δὲ τὰ αἴτια, τὰ τὴν αἴτησιν προκαλέσαντα, ἀλλ' ἔμως τὴν ἐπαύξησιν τῆς χώρας αὐτῆς καὶ τὴν τῶν ὁρίων ἐπέκτασιν ἐγκρῖναι καὶ ἐπιδοκιμάσαι τόγε νῦν οὐ δύναται. Τοιαύτη ἡ τῆς ἱερᾶς Συνόδου γνώμη, ἐν πρέποντι, ὡς εἰκός, ἐξενηνεγμένη μέτρῳ.

Ἱστορήσαντες διὰ βραχέων τὴν πάλαι καὶ νῦν κατάστασιν τῆς ἡμετέρας μητροπόλεως (τοῦτο δὴ ἡ ὑπόθεσις τῆσδε τῆς διατριβῆς) ἐπιπροστιθέμεθα, κατακλεῖδα οἱονεὶ ἐπιτιθέντες τοῖς προειρημένοις, ὅτι καὶ τοῖς ἐπικαίροις καὶ εὐεπιφόροις τοῦ πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου μητροπόλεσι συναριθμεῖται ἐξ ἀρχαιοτάτου χρόνου ἡ τῶν Ἀγκυρανῶν μητρόπολις, οὐκ ἀπεικότως, ἅτε δὴ κειμένη ἐν ἐπικέντρῳ τῆς Μικρασιάτιδος χώρας θέματι.

ΗΛΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΔΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— *Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν τοῖς ἀνακτόροις.* — Χθὲς ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου βέη Οἰκιάδου μετέβη εἰς τὰ ἐν Γιλδὶζ ἀνάκτορα καὶ ἔσχε συνέντευξιν μετὰ τῆς Α. Ε. τοῦ ἀρχιγραμματέως Ταχσὶν βέη ἀφορῶσαν εἰς ἐκκρεμῆ τινα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Ἡ Α. Ἐξοχότης παρέσχεν ἀπαντήσεις ἱκανοποιητικὰς πρὸς ταχεῖαν ἐπίλυσιν τῶν εἰρημένων ζητημάτων.

— *Συνέντευξις.* — Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν Προύσης κ. Ναθαναὴλ, Νεοκαισαρείας κ. Ἀλεξάνδρου καὶ Ἰκονίου κ. Ἀθανασίου, ἀποτελεσθεῖσα τῆς ἱερᾶς Συνόδου, μετέβη τῷ παρελθόντι σαββάτῳ συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος καπούκεχαγια τῶν Πατριαρχείων εἰς τὴν Γ. Πύλην καὶ συνδιελέξατο μετὰ τῆς Α. Γ. τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν θρησκευμάτων Ἀβδουρραχμὰν πασᾶ περὶ ἐκκλησιαστικῶν τινῶν ζητημάτων. Ἡ ἐπιτροπὴ ἐν τῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης ἀνεκοίνωσε τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς συνεντεύξεως.

— *Μητροπολίτης Νικαίας.* — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Νικαίας κ. Ἱερώνυμος.

Χθὲς δὲ ἐγένετο εἰς τὴν Α. Σεβασμιότητα παραστᾶσαν ἐνώπιον τῆς ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τὸ εἰθισμένον Μήνυμα, καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῆς συνεδρίας ἡ νενομισμένη τελετὴ τῆς εὐχαριστίας.

— *Μητροπολίτης Ἰωαννίνων.* — Ὡσαύτως ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἰωαννίνων κ. Σωφρόνιος.

— *Ἐκκλησία Ρωσίας.* — Ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθη γράμμα τοῦ σεβασμι. μητροπολίτου Πετρουπόλεως κ. Ἀντωνίου, πρωτεύοντος μέλους τῆς ἁγιωτάτης διοικούσης Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, δι' οὗ συνιστᾷ τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν καὶ τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας» γνωστὸν καθηγητὴν κ. Ἰωάννην Σοκολὼφ, συγγραφέα τῆς «Ἱστορίας τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα», μέλλοντα χάριν ἐπιστημονικῶν μελετῶν ἵνα περιηγηθῇ τοὺς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἁγίους Τόπους, καὶ παρακαλεῖ ὅπως ἐφοδιάσῃ τὸν διακεκριμένον ρῶσον λόγιον διὰ τῶν προσηκόντων γραμμάτων πρὸς τὰς προϊσταμένας ἀρχὰς τῶν ἱερῶν σκηνωμάτων, ἔνθα θέλει μεταβῆ. Ἡ Ἐκκλησία προθύμως ἀπεδέξατο τὴν σύστασιν καὶ παράκλησιν τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Πετρουπόλεως.

— *Χοροστασία Πατριάρχου.* — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κωλυθεὶς ὅπως χοροστατήσῃ ἐν τῷ ἐν Πέρᾳ ἱερῷ ναῷ τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης κατὰ τὴν τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἀγομένην μνήμην, ἐχοροστάτησεν ἐν αὐτῷ τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἀπειροπληθεστάτου συρρεύσαντος εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀφοῦ διέμεινε τῷ ἐκκλησιάσματι τὸ ἀντίδωρον ἀνεπαύθη ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ ἐπιτροπικῷ τοῦ ναοῦ καὶ εἶτα ἐπεσκέψατο τὰς ΑΑ. ΕΕ. τὸν Βασιλάκην ἐρέντην Ἰωαννίδην καὶ Στέφανον Μουσοῦρον βέην, παρ' ᾧ καὶ ἐγευμάτισε.

Μετὰ τὸ γεῦμα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀνελθοῦσα εἰς τὸν Βόσπορον ἐπεσκέψατο τὴν Α. Σ. τὸν μητροπολίτην Δέρκων κ. Καλλίνικον, μεθ' οὗ κατόπιν ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ε. τὸν ἐν Θεραπείοις παραθερίζοντα πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας στρατηγὸν

Σάββαν Γκροΰτς καί τινας ἐγκρίτους ὁμογενεῖς οἰκογενείας καὶ ἐν Νεοχωρίῳ τὸν γενικὸν πρόξενον τῆς Ἑλλάδος ἐν Σοφίᾳ κ. Εὐγένιον Ζαλοκώσταν, διαμένοντα παρὰ τῷ πενθερῷ αὐτοῦ, ἐριτίμῳ κ. Δημοσθένει Εὐγενίδῃ.

— *Γενέθλια τῆς Α. Α. Μ. τῆς αὐτοκρατείρας τῆς Ρωσίας.* — Τῇ Α. Α. Μ. τῇς σεπτῆς αὐτοκρατείρας τῆς Ρωσίας, συζύγου τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσιῶν Νικολάου τοῦ Β' ἀγούσης τῷ παρελθόντι σαββάτῳ τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων αὐτῆς ἑορτὴν καὶ δοξολογίας ἐπὶ τούτῳ τελουμένης ἐν τῷ ναΐδριῳ τῆς ρωσικῆς πρεσβείας, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. παρέστησαν κατὰ τὴν δοξολογίαν καὶ μετὰ ταύτην διηρμήνευσαν τὰς πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῇ Α. Ε. τῷ πρόσουτῇ τῆς Ρωσίας κ. Ζηνόβιευ ὁ Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Ἰωάννης Ταντελίδης.

— *Ἐπετηρὶς ἐκλογῆς Πατριάρχου.* — Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ συμπληρωθείσης ἐπετηρίδος τῆς εἰς τὸν πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἀναρρήσεως τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ', προσελθόντες συνεχάρησαν τῇ Α. Θ. Π. οἱ σεβασμιώτατοι ἅγιοι συνοδικοὶ ἀρχιερεῖς, προσφωνήσαντος καταλλήλως ἐκ μέρους τῆς ἱερᾶς Συνόδου τοῦ πρώτου τῇ τάξει τῶν ἁγίων συνοδικῶν μητροπολίτου Προύσης κ. Ναθαναὴλ, πρὸς ὃν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀπήντησε τὰ δέοντα· καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες μητροπολῖται Δράμας, Κορυτσᾶς, Κασσανδρείας, Ἴμβρου καὶ ἄλλοι ὡς καὶ πάντες οἱ πατριαρχικοὶ ὑπάλληλοι ἡγουμένου τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς ἑλλην. πρεσβείας κ. Ποτᾶν, καὶ ὁ Α' γραμματεὺς τῆς σερβικῆς πρεσβείας Χρίστιτς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν διερμηνέων κ. Κωνσταντίνου Γκρούπτσεβιτς.

Χθὲς ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο κατ' οἶκον τὸν ἐρίτιμον ὁμογεν. Εὐστάθιον Εὐγενίδην, παρ' ᾧ καὶ ἐγευμάτισε.

— *Πατριαρχικὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή.* — Σήμερον ἤρξαντο αἱ προφορικαὶ ἐξετάσεις τῶν τελειοδιδάκτων τῆς Σχολῆς, ἐναρίθμου ἀκροατηρίου παρισταμένου, προεδρεύοντος δὲ τοῦ προέδρου τῆς ἐφορίας σεβασμ. μητροπολίτου Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτου κ. Ἱερωνύμου. Κατὰ τὰς ἐξετάσεις ἐπὶ βραχὺ παρέμεινε καὶ ὁ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν διαμένων ἑλληνιστὴς καθηγητὴς τοῦ Ἐκκλησιαστ. Σεμιναρίου Πετρουπόλεως κ. Ἰωάννης Σοκολώφ, ὡς καὶ ὁ ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτης κ. Κάλλιστος.

— *Δ. Ἐθν. Μ Συμβούλιον* —Ἐν τῇ σημερινῇ διακεκριτικῇ συνεδρίᾳ τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἐπεκύρωσε τὰς ἀποφάσεις τῆς τελευταίας καινοτικῆς τοῦ Σταυροδρομίου συνελεύσεως, διατάξαν ὅπως οἱ ἐκλεγέντες ἐπίτροποι τῶν ναῶν καὶ οἱ ἔφοροι τοῦ Ζωγραφείου ἀναλάβωσι τὰ καθήκοντα αὐτῶν μετὰ τὸν προσεχῆ ἰούνιον.

— *Ἀξιωματικοὶ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.* — Εὐχαρίστως ἀναγγέλλομεν ὅτι τὸ Ὑπουργεῖον τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, τιμῶν τὰς ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ φιλολογίᾳ πολυετεῖς ἐνασχολήσεις τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει πανοσιολογ. μοναχῶν γέροντος Ἀλεξάνδρου Λαυριώτου, προηγουμένου Χρυσοστόμου Λαυριώτου, καὶ τοῦ βιβλιοφύλακος τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος κ. Ματθαίου τοῦ ῥώσου, ἀπένειμεν αὐτοῖς τὴν ἀκαδημαϊκὴν δάφνην, ὀνομάσαν αὐτοὺς «ἀξιωματικοὺς τῆς Ἀκαδημίας». Οἱ οὕτω τιμηθέντες ἀπὸ πολυετίας ἐπιδιδόντες ζῆλον θερμουργὸν πρὸς περισυλλογήν τε καὶ διαφύλαξιν τῶν ἐν ταῖς μοναῖς ταύταις ἑλληνικῶν χειρογράφων, ὧν καὶ λεπτομερεστάτους συνέταξαν καταλόγους, ὑπόδειγμα γενόμενοι μιμήσεως ἄξιον πᾶσι τοῖς ἐν Ἄθῳ λογίμοις μοναχοῖς.

— *Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.* — Χάριν τῶν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων προσήνεγκον ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Νεοκαισαρείας κ. Ἀλέξανδρος λίρ. ὀθωμ. πέντε καὶ ὁ πανιερ. μητροπ. Ἐλασσῶνος κ. Πολύκαρπος λίρ. ὀθωμ. τέσσαρας.

— *Ἐπιτροπεία Ἁγίου Ὄρους.* — Τοῦ ἐνταῦθα ἐπιτρόπου τοῦ Ἁγίου Ὄρους πανοσιολογ. γέροντος κ. Γερασίμου Λαυριώτου ὑποβαλόντος ἐσχάτως τὴν εἰθισμένην ἐπὶ τῇ λήξει τῆς ἐνταῦθα ἐναυσίας αὐτοῦ διακονίας παραίτησιν, ἡ Ἱερὰ Σύναξις ἀνενέωσε καὶ αὖθις τὴν ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἐπιτροπείαν τοῦ εἰρημένου ἐπιτρόπου. Τοῦ δὲ ἐν Θεσσαλονίκῃ ἐπιτρόπου τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἀποδεξαμένη τὴν παραίτησιν, διώρισεν αὐτοῦ ἐπίτροπον τὸν πανοσιολ. γέροντα κ. Σωφρόνιον Δοχειαρίτην.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεγνώσθη γράμμα τῆς Α. Μ. τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων, δι' οὗ οὗτος τὸ μὲν ἤγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι αἰσίως ἀφίκετο εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἐγκαρδίου ἔτυχεν ὑποδοχῆς παρὰ τῇ ἁγιοταφιτικῇ ἀδελφότητι, τὸ δὲ ἐξέρρασε καὶ αὖθις τὰς θερμὰς εὐχαριστίας καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐπὶ τῇ ἀδελφικῇ ὑποδοχῇ, ἧς ἔτυχεν ἐνταῦθα καὶ τῇ φιλαδέλφῳ συναντιλήψει καὶ συμπράξει εἰς ἐπίτευξιν τοῦ διὰ τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς ἐπιδιωχθέντος σκοποῦ. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου κ. Δαμιανοῦ, κατ' ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἀνεγνώσθη σήμερον ἐν τῷ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίῳ, ἅτε διαβιβάζουσα καὶ τοὺς ἀξιοτίμους αὐτοῦ μέλεσι τὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις τοῦ πατριάρχου τῆς Ἁγίας Γῆς.

— Ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων ἀπένειμε τὸν σταυρὸν τῶν ἱπποτῶν τοῦ Παναγίου Τάφου εἰς τὸν ἐλλόγιμον διευθυντὴν τῆς σχολῆς τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου κ. Γ. Ι. Παπαδόπουλον.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Καταρτισθέντος δεόντως τοῦ γραφείου τῶν μαρτυρικῶν βαπτίσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἰδιαιτέρας ἐκ μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου Ἐπιτροπῆς, τῶν δὲ διαφόρων ποιοτήτων τροποποιηθεισῶν συμφώνως πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς καταναλώσεως, παρακαλοῦνται οἱ ἀξιότιμοι κύριοι καταναλωταὶ ὅπως ἀπευθύνωσι τὰς αἰτήσεις αὐτῶν, κατὰ τὴν κατωτέρω διεύθυνσιν, πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν, ζητοῦντες τὰ σχετικὰ τιμολόγια καὶ δειγματολόγια.

Ζητοῦνται πράκτορες ἀναλαμβάνοντες ὑπὸ ἰδιαιτέρους ὅρους τὴν ἀνὰ τὰς ἐπαρχίας κατανάλωσιν.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀπευθυντέον ὡς ἑξῆς

Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον
διὰ τὴν ἐπὶ τῶν Μαρτυρικῶν Ἐπιτροπὴν

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 7 ΙΟΥΝΙΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 23

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης
Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἀποστασία τῆς τέως βασιλίσσης τῆς Σερβίας Ναθαλίας — Διάταξις ἀνέκδοτος τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Γ' — Ὑπὲρ τῆς ἱστορίας τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει Μεγίστης τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου Λαύρας — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Δηλώσεις — Παραρτήματα: αὐ χαρακτὴρ τοῦ προτεσταντισμοῦ» — «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΑΠΟΣΤΑΣΙΑ
ΤΗΣ ΤΕΩΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ ΝΑΘΑΛΙΑΣ

Ὡς ἐν τῶν σημείων τῶν καιρῶν, ἐν οἷς ζῶμεν καὶ καθ' οὓς μετὰ πολὺ ἐλαφρᾶς συνειδήσεως ἀποφαίνονται ὡς τὰ πολλὰ οἱ ἄνθρωποι περὶ τῶν ἱερωτέρων, δέον νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ πρό τινος ἀγγελθεῖσα ἀποστασία ἀπὸ τῆς ὀρθοδοξίας εἰς τὸν καθολικισμὸν τῆς τέως Βασιλίσσης τῆς Σερβίας Ναθαλίας, ἧς γνωστὸς ὁ πλήρης περιπετειῶν βίος. Εἰς τί κυρίως ἀπέβλεπε προβαίνουσα εἰς ἓν τοιοῦτον ἀπονενοημένον διάβημα ἡ τέως Βασίλισσα τοῦ ὀρθοδόξου Σερβικοῦ λαοῦ εἶνε δύσκολον εἰς ἡμᾶς νὰ μαντεύσωμεν. Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ λίαν σαφῶς βλέπει πᾶς ἀμερόληπτος κριτὴς τῆς ὑπ' ὄψιν πράξεως, καὶ δὴ ἐπιστήμων Θεολόγος, εἶνε τὸ ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη πολὺ βεβαίως ἀπέχει τοῦ νὰ ᾖ ἀποτέλεσμα βαθείας ἐπιστημονικῆς μελέτης περὶ τῆς μείζονος ὀρθότητος καὶ ἀκριβείας ταύτης ἢ ἐκείνης ἐκ τῶν συγχρόνων χριστιανικῶν ὁμολογιῶν. Οἱ χρόνοι ἡμῶν ἐγνώρισαν μεταπτώσεις φυσιοδιφῶν ἀπὸ τοῦ ἑνὸς φιλοσοφικοῦ συστήματος εἰς τὸ ἕτερον, ἢ μεταστάσεις Θεολόγων ἀπὸ τῆς μιᾶς θρησκευτικῆς ὁμολογίας εἰς ἑτέραν, ὁποῖαι μάλιστα αἱ κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ πρὸ μικροῦ λήξαντος ΙΘ' αἰῶνος σωρηδὸν γενόμεναι μεταστάσεις ἀπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας τοιούτων κορυφαίων αὐτῆς Θεολόγων καὶ κληρικῶν, οἷοι οἱ Δέλιγγερ, οἱ Ρέϊνκενς, οἱ Herzog, οἱ Michaud, οἱ von Schulte, καὶ πλεῖστοι ἄλλοι, ἀλλ' ἡ θέα θρησκευτικῆς ἀποστασίας ἀβροδιαίτου βασιλίσσης εἶνε προδήλως μοναδικὸν φαινόμενον εἰς τὰ χρονικὰ τῆς συγχρόνου κοινωνίας. Προερχομένη ἐξ οἴκου μὴ βασιλικοῦ, ἀλλ' οἴκου ἑνὸς τῶν συνήθων βροτῶν, ὑποστᾶσα ἐφεξῆς τὰ γνωστὰ συζυγικὰ ἀτυχήματα, ἀναγκασθεῖσα δ' ἀπὸ ἐτῶν ἤδη νὰ ζῇ μακρὰν τοῦ οἰκείου λαοῦ, ἡ τέως Βασίλισσα Ναθαλία εὑρέθη προδήλως εἰς δεινὴν ψυχολογικὴν θέσιν, ἥτις καὶ ἐξώθησεν αὐτὴν τέλος εἰς τοσοῦτον ἀπονενοημένον διάβημα. Τὴν ψυχικὴν αὐτῆς ταραχὴν δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποκρύψῃ καὶ κατ' αὐτὰς πανηγυρικὰς στιγμὰς τῆς μεταστάσεως αὐτῆς εἰς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, Ἰδοὺ τί γράφει περὶ τούτου ἀνταποκριτὴς εἰς ρωσσικὸν φύλλον (ἴδε «Ἐκκλησιαστικοῦ Μηνύτορος» Πετρουπόλεως φύλλ. 18 Ἀπριλ. ἐ. ἔ.).

« Ἡ Βασίλισσα προσεπάθει νὰ καταπνίξῃ τὴν ἐσωτερικὴν ταραχήν της, καὶ ἀφοῦ ἤρξατο ἡ τελετὴ ἐδήλωσε μὲ φωνὴν σταθεράν, ἐν ᾗ μόλις παρετηροῦντο λυγμοί τινες, ὅτι **«ἐξ οἰκείας**

βουλῆς καὶ θελήσεως, καὶ ἐν σταθερᾷ πεποιθήσει προσέρχεται εἰς τοὺς κόλπους τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας». Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς ὁ κόμης δὲ Καστρέλλο ὑσπάσθη τὴν δεξιὰν αὐτῆς, μετὰ δὲ τοῦτο αἱ φραγκισκαναὶ μοναχαί, κατ' ἐκφρασθεῖσαν ἐπιθυμίαν αὐτῆς περιεπτύχθησαν αὐτήν, τότε δὲ ἡ συγκρατουμένη τέως ἐσωτερικὴ ταραχὴ τῆς Βασιλίσσης ἐξεδηλώθη διὰ συνεχῶν καὶ ἀφθόνων δακρύων. Τῇ δὲ Κυριακῇ τῆς ἑβδομάδος ἐκείνης, ἡ Β. Ναθαλία ἐξωμολογήθη καὶ ἐκοινώνησε κατὰ τὴν τάξιν τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας.»

Ὁ δὲ «Μικρὸς Χρόνος» τῶν Παρισίων (18 Ἀπριλ. ἐ. ἔ.) ἀναφέρει καὶ περικοπὰς ἐκ τοῦ λιβέλλου τῆς Ναθαλίας, ἐν αἷς παρίσταται αὕτη διακηρύττουσα ὅτι κατέληξεν ἤδη εἰς τὴν πεποίθησιν (μετὰ μακρὰς, θὰ ἐνόμιζέ τις, ἐπιστημονικὰς μελέτας!), ὅτι οὐδεὶς δύναται νὰ σωθῇ, ἐφ' ὅσον εὑρίσκεται ἔξω τῆς Δυτικῆς Ρωμαϊκῆς, ἤτοι τῆς «Καθολικῆς Ἐκκλησίας!». Προδήλως οἱ συντάξαντες τὸν ἐν λόγῳ λίβελλον, καὶ θέντες τοὺς λόγους τούτους εἰς τὸ στόμα τῆς ἀποστατούσης ἐλησμόνησαν ἐν τῇ σπουδῇ αὐτῶν, ὅτι διαβεβαίωσις τοιαύτη προερχομένη ἀπὸ ἥκιστα ἀρμοδίου διὰ τόσον λεπτὰ θεολογικὰ ζητήματα προσώπου οὐδεμίαν ἐνέχει διὰ τὴν στήριξιν τῆς οἰκείας ὁμολογίας σημασίαν. Καλῶς διετύπωσε τὸ τοιοῦτον μία ὀρθόδοξος σερβικὴ ἐφημερίς, «ὁ Σερβικὸς Ἀγγελιοφόρος,» ὅστις πρὸς τοῖς ἄλλοις παρατηρεῖ, ὅτι διὰ τῆς μεταστάσεως τῆς Ναθαλίας ἀπὸ τῆς ὀρθοδοξίας εἰς τὸν Καθολικισμὸν οὔτε ὁ Καθολικισμὸς ἐκέρδησεν οὔτε ἡ Ὀρθοδοξία ἀπώλεσέ τι. Ἡ αὐτὴ σερβικὴ ἐφημερίς, ποιεῖται ἐπίσης τὴν ἐξῆς ὀρθὴν παρατήρησιν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν διαληφθεῖσαν διαγωγὴν τῆς τέως Βασιλίσσης τῆς Σερβίας. «Ἐν τῷ ἀρχαίῳ, λέγει, σερβικῷ Βασιλείῳ εἶχον ἐπίσης καὶ αἱ βασίλισσαι τὰς ψυχικὰς αὐτῶν ὀδύνας καὶ θλίψεις. Ἐν τούτοις δὲν ἐξεζήτουν τὴν καθησύχασιν καὶ τὴν παρηγορίαν αὐτῶν ἐν ξένῃ πρὸς αὐτὰς θρησκείᾳ, ἀλλ' ἀπεβάλλουσαι τὸ βασιλικὸν στέμμα καὶ τὴν ἀλουργίδα, περιεβάλλοντο τὸ μοναχικὸν σχῆμα καὶ ἀπεχώρουν εἰς ὀρθόδοξα γυναικεῖα μοναστήρια, ὅπου ἐν μὲν ταῖς διηνεκέσι πρὸς Θεὸν εὐχαῖς εὕρισκον τὴν ἀναγκαιοῦσαν αὐταῖς ψυχικὴν ἀνακούφισιν, διὰ δὲ τοῦ πλούτου αὐτῶν προσήρχοντο ἀρωγοὶ εἰς πάσχοντας καὶ ἐνδεεῖς».

Κατ' εἰδήσεις εὐρωπαϊκῶν φύλλων καὶ ἡ Βασίλισσα Ναθαλία σκέπτεται ἐπίσης ν' ἀποχωρήσῃ εἰς καθολικὸν γυναικεῖον Μοναστήριον. Ἀλλ' ἐνταῦθα θὰ ἐρωτήσῃ πάντως ὁ ἀναγνώστης, ἀφοῦ προῦκειτο περὶ μοναστηρίου, ἐπὶ τέλους διατὶ νὰ ᾖ τοῦτο καθολικὸν καὶ ὄχι ὀρθόδοξον; Τοῦτο καὶ τὸν γράφοντα οὐκ ὀλίγον ἐπίσης ἐξένισεν. Ἀλλ' ἐπὶ τέλους οὕτως ἔδοξεν εἰς τὴν ἀποστατήσασαν!

Α. Πιπέρας.

ΔΙΑΤΑΞΙΣ ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΕΜΙΟΥ Γ'.

Ἡ ἔρευνα τῶν ὧδε κἀκεῖσε σωζομένων χειρογράφων ἀντιτύπων τοῦ «Νομοκανόνος» τοῦ τ' ἐπ' ὀνόματι τοῦ πατριάρχου Φωτίου φερομένου καὶ τοῦ συνταχθέντος ὑπὸ Μαλαξοῦ, οὗ μάλιστα ἄπειρα βλέπει τις ἀντίτυπα ἐν ταῖς παρ' ἡμῖν δημοσίαις, ἰδίαις μοναστηριακαῖς, βιβλιοθήκαις, συντελέσει λίαν εἰς γνῶσιν τῆς ἱστορίας τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Οἱ χάριν τῶν μοναστηρίων καὶ χάριν τῶν ἱερέων γράφοντες ἀντίτυπα Νομοκανόνων, εἴπερ ἦσαν ἐκ τῶν λογιωτέρων, παρεισέγραφον, ἐνίοτε, διατάξεις πατριαρχικὰς καὶ συνοδικάς, ἑρμηνευούσας ἀμφισβητούμενα μέρη τῶν ἱερῶν ἢ κοσμικῶν νόμων, ἐν δὲ τοῖς πρὸς τὸ τέλος τοῦ χειρογράφου τιθεμένοις ἀπαραιτήτως σχεδίοις ἢ τύποις ἐνταλτηρίων καὶ συστατικῶν γραφῶν, ἢ ἱκετικῶν καὶ δωρητηρίων, διέσωζον ὡρισμένων καὶ γνωστῶν, ἢ τὸ πρῶτον γνωριζομένων, μητροπολιτῶν καὶ πατριαρχῶν ἔγγραφα. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς χειρογράφοις ἀντιτύποις ὑπάρχει ἡ «τάξις προκαθεδρίας τῶν ὁσιωτάτων πατριαρχῶν», δυνατὸν εὑρεῖν καὶ ἐν ταύτῃ διαφοράς τινας, ὀνομάτων τινῶν προστιθεμένων, ἢ παρασημειώματός τινος δηλοῦντός τινα μεταβολὴν, καὶ ὑπὸ τίνος μητροπολίτου ἢ πατριάρχου ἐγένετο αὕτη.

Τὸ νῦν ἐκδιδόμενον γράμμα, περὶ τρόπου διαλύσεως κυρίως ἀρραβώνων, ἀνήκει εἰς τὸν Ἱερεμίαν Γ' καὶ τὴν σύνοδον αὐτοῦ, ἣν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἐκπροσωπῶσι μητροπολῖται μόνον τρεῖς, καὶ μετεγράφη ἐκ Νομοκανόνος τοῦ Μαλαξοῦ, σωζομένου ἐν χειρογράφῳ τῆς προπαρελθούσης ἑκατονταετηρίδος. Τὸ χειρόγραφον ἐστὶ κτῆμα Γεωργίου ἱερέως ἐν Μαδύτῳ, καὶ προδήλως ἐγράφη ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, διὸ δὴ πρσσετέθη ἐν τέλει ἡ τοῦ πατριάρχου Ἱερεμίου Γ' κανονικὴ διάταξις, ἀποστα-

λεῖσα πρὸς τοὺς εὐσεβεῖς τῆς Μαδύτου κατοίκους. Τὸ γράμμα μετέγραψα κατὰ τὴν ἐν τῇ πέλει ταύτῃ διατριβήν μου, τὸν αὔγουστον τοῦ 1894.

Τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Γ' τοῦ ἀπὸ Καισαρείας ἐξέδωκα κανονικὰς διατάξεις ὡρισμένως, ὡς πράξεις αὐτοῦ τούτου δῆλον οὖν, ἓξ, αἷς προσθετέον δύο ἐκδεδομένας «ὑπὸ αἵρεσιν» οὕτως* εἰπεῖν. Μίαν ἀνέκδοτον ἔτι σημειῶ ἐν τοῖς «Πατριαρχικοῖς Πίναξί» μου**, μία ἔτι κατόπιν ἐγένετό μοι γνωστὴ, καὶ ἐννάτη ἢ ἑνδεκάτη ἐστὶν ἡ μετὰ χεῖρας, ἡ σήμερον ἐκδιδομένη τύποις.

Μέχρις οὗ τρίτος τόμος τῶν «Κανονικῶν Διατάξεων» ἐκδοθῇ, γράμματα, οἷον τὸ παρὸν, ἔχουσι λόγον ἐκδόσεως ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ».

Μ. Ι. Γ.

Τὸ γράμμα ἔχει ὧδε:

† **Ἱερεμίας ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.**

† Θεοφιλέστατε ἐπίσκοπε Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτων, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ, καὶ ἐντιμότατοι κληρικοὶ, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ χρήσιμοι γέροντες τῆς ἐπαρχίας ταύτης· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ. Ἐπειδὴ γράφει καὶ ἀναγγέλλει ἡμῖν ἡ ἀρχιερωσύνη σου ὅτι συνήθειαν ἀρχαίαν ἔχουσιν οἱ αὐτόθι χριστιανοὶ, καὶ ποιοῦσι μεταξὺ αὐτῶν ἀρραβῶνας διὰ ψιλῶν λόγων, καὶ γράφουσι προικοσύμφωνα, καὶ ὁ μὲν γαμβρὸς δίδωσι λόγῳ ἀρραβῶνος μερικὰ φλωρία, ἡ δὲ νύμφη δύο χρυσᾶ μανδήλια, ἀρεσκόμενοι τῇ τοιαύτῃ συνηθείᾳ, ὅταν δὲ μετανοήσῃ τὸ ἓν μέρος, ἀποδίδωσι μὲν καὶ ἐπιστρέφει ἅπερ ἔλαβεν, ἐκπίπτει δὲ τῶν ὧν ἐδεδώκει, καὶ οὕτω λύεται ὁ μεταξὺ αὐτῶν ἀρραβὼν καὶ ἡ συμφωνία. Ἀλλὰ μερικοὶ, ἔχοντες ἐξ ἀκοῆς ὅτι οἱ μετανοοῦντες διπλοῦν ἀποδιδόασι τὸν ἀρραβῶνα, λαμβάνουσι μὲν ἅπερ δεδώκασι, διακρατοῦσι δὲ καὶ ἅπερ ἔλαβον, ἐπιζητοῦσι δὲ καὶ ἄλλα τόσα, ἔτι δὲ καὶ τὰ γεγονότα ἔξοδα ἐν ὅσῳ καιρῷ εἶχον τὴν συμφωνίαν, κἀντεῦθεν ἐρχόμενοι ἐνταῦθα, ἄλλα ἀντ' ἄλλων προβάλλοντες καὶ ψευδολογοῦντες κατὰ τὴν θέλησιν αὐτῶν, λαμβάνουσιν ἡμέτερα πατριαρχικὰ γράμματα καὶ ἐπανέρχονται αὐτόθι καὶ προξενοῦσιν οὐ τὴν τυχοῦσαν ἐνόχλησιν· οὗ ἕνεκα καὶ ζητεῖ ἡ ἀρχιερωσύνη σου τὸ ποιητέον περὶ τούτου. Τούτου χάριν γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ὅτι ὁ ἀρραβὼν τοιαύτην φύσιν ἔχει: εἰ μὲν ὁ δεδωκὼς τοῦτον δηλαδὴ μετανοήσει, ἐκπίπτει τούτου· εἰ δὲ ὁ λαβὼν μετανοήσει, διπλοῦν ἀποδίδωσι τὸν ἀρραβῶνα, ὅσον ἔλαβε δῆλον ὅτι ἐπιστρέφει καὶ ἄλλον τοσοῦτον· αὐτόθι δὲ, ἐπειδὴ ἀμφότερα τὰ μέρη διδόασιν ἀρραβῶνας πρὸς ἀλλήλους, τὸ μετανοῆσαν ἐκπίπτει μὲν τῶν ὧν δέδωκεν, ἐπιστρέφει δὲ καὶ ἀποδίδωσι καὶ ἅπερ ἔλαβε, καὶ οὐκέτι ἔχει ἄδειαν τὸ μὴ μετανοῆσαν μέρος λαμβάνειν μὲν τὰ ἅπερ ἐδεδώκει, διακρατεῖν δὲ καὶ τὰ ἅπερ ἔλαβε, πρὸς τούτοις δὲ ἐπιζητεῖν καὶ ἄλλα τοσαῦτα. Οὐκ ἔξεστι καὶ γὰρ ἄλλα ἐπιζητεῖν εἰμὴ μόνον λαμβάνειν μὲν, ὡς εἴρηται, τὰ ἅπερ ἐδεδώκει, διακρατεῖν δὲ καὶ τὰ ἅπερ ἔλαβε· περὶ δὲ τῶν ἐξόδων οὐχ ἁπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε λαμβάνει τὸ λέγον μέρος τὰ ὅσα ἐξώδευσεν, ἀλλὰ τὰ εὐλογοφανῆ μόνον, καὶ ταῦτα πάλιν μετὰ ἀποδείξεως ἀληθοῦς· καὶ οὗτός ἐστιν ὁ περὶ τούτων διορισμός. Ὅσα δὲ γράμματα λαμβάνουσιν οἱ ἄλλα γράμματα λαμβάνοντες καὶ ψευδολογοῦντες ἐκεῖνα μενέτωσαν ἄπρακτα καὶ ἄκυρα. Κατὰ τὴν ἀνωτέρω οὖν περίληψιν καὶ τὸν εἰρημένον διορισμὸν γενέσθω ἐξ ἀποφάσεως, μηδενὸς ἐναντιουμένου ἢ ἀντιλέγοντος, ἐν βάρει ἀλύτου ἀφορισμοῦ — ϕψκγ'.

† *Κυζίκου* **Ἀθανάσιος** † *Νικομηδείας* **Παρθένιος**

† *Νικαίας* **Καλλίνικος.**

ΤΠΕΡ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΜΕΓΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΛΑΥΡΑΣ

Πρό τινος ἐκδοὺς ἐν τῷ «Φάρῳ τῆς Ἀνατολῆς», ἡμερολογίῳ τοῦ 1902, διατριβὴν βραχεῖαν περὶ Ἁγίου Ὄρους[1], ἔγραψα περί τινων μονῶν

---

* Ἴδε «Κανονικῶν Διατάξεων» τόμ. Α' σελ. 146—148 καὶ 176 καὶ Β', σελ. 421—430. Συναριθμῶ δὲ ταῖς Ἱερεμίου τοῦ Γ' διατάξεσι καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ὑπὸ Πέτρου τοῦ Μεγάλου καθιδρυθείσης ἐν Ρωσσίᾳ διοικούσης ἱερᾶς Συνόδου.

** «Πατριαρχ. Πίνακες» σελ. 423.

1. ἡ διατριβὴ ἀπὸ σελ. 157—186, τὰ δὲ περὶ Λαύρας ἰδίᾳ ἐν σελίδι 178.

πλείω τῶν πρὸ δεκαεπταετίας γραφέντων, ἀλλὰ σχεδὸν οὐδεμίαν ἐποιησάμην παραπομπήν, εἰ καὶ τὰς περὶ μονῶν κατὰ μέρος ἱστορικὰς εἰδήσεις ἠρυόμην ἀπό τε χειρογράφων, ἀπό τε ἐπιγραφῶν, μήπω μελετηθεισῶν. Μνείαν δὲ ποιούμενος τοῦ σεισμοῦ τοῦ 1526 καὶ τῶν ἐν τῇ μονῇ Λαύρας ζημιῶν, ἃς ἐθεράπευσε Γεννάδιος ὁ Σερρῶν, ἀναγκαίαν κρίνω σήμερον τὴν ἔκδοσιν γράμματος συνοδικοῦ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Α΄ τοῦ ἀπὸ Σοφίας, προστεθησομένου εἰς τὰ μέχρι σήμερον ὀλίγα γνωστὰ γράμματα τοῦ ἀειμνήστου τούτου πατριάρχου. Τὸ πρωτότυπον αὐτὸ σώζεται, κατ' εὐτυχίαν, καίπερ τῷ χρόνῳ λελωβημένον, παρά τινι μοναχῷ, μεταγράψας δ' αὐτὸ πρὸ τριετίας, ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, συνεπλήρωσα μὲν τὰ χάσματα, δεικνύων δὲ τὸ συμπληρωτικὸν ἔργον τοῦτο, παραδείκνυμι συγχρόνως (διὰ κεραιῶν καθέτων) πόθεν ἄρχεται, καὶ ποῦ λήγει, συνεπῶς, ἕκαστος στίχος ἐν τῷ χαρτίνῳ καὶ σεσαθρωμένῳ τούτῳ γράμματι.

Κρίνω δὲ τοῦτο διὰ λόγους πολλοὺς ἐκδόσεως ἄξιον·

πρῶτον: ὅτι γίνεται γνωστὴ συνοδικὴ πρᾶξις Ἱερεμίου τοῦ Α΄, ἀναφερομένη δῆλον οὖν εἰς χρονικὴν περίοδον τετρακόσια σχεδὸν ἔτη ἀφισταμένην ἡμῶν, καὶ σπανίως ἔγγραφα συνοδικὰ φανερώσασαν ἡμῖν μέχρι σήμερον·

δεύτερον: ὅτι, κατὰ δεκέμβριον τοῦ 1541, διότι τότε συμπίπτει ἡ ἐν τῇ συνοδικῇ πράξει σημειουμένη ΙΕ΄ ἰνδικτιών, καθ' ἣν οὐκ ἔζη Γεννάδιος ὁ Σερρῶν, ὁ πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίας Α΄ διέμενεν εἰς Σέρρας, σὺν ἑαυτῷ καὶ ἑπτὰ μητροπολίτας ἔχων, ὧν εἷς σχολάζων: ὁ πρώην Φιλίππων Γεννάδιος. Ἐκ τῶν ἀρχείων τῆς ἐν Ἄθῳ ἱερᾶς τοῦ Σταυρονικήτα μονῆς ἔστιν ἡμῖν γνωστὸν ὅτι κατὰ τὸ ϛΖΝΒ΄, ἰνδικτιῶνος δ΄, ὁ πατριάρχης ἦν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει· ὁρίζεται δ' ὁ χρόνος ἄρχ τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει παραμονῆς Ἱερεμίου τοῦ ἀπὸ Σοφίας μεταξὺ σεπτεμβρίου 1543 — σεπτεμβρίου 1544, διότι τότε ἡ ἱερὰ τοῦ Ἁγίου Ὄρους Σύναξις παραχωρεῖ αὐτῷ, λαβόντι ἤδη πρὸς ἀνοικοδομὴν τὴν μονὴν καὶ «σωματικῶς ἐνταῦθα παραγενομένῳ», ξυλοφόρον βουνὸν ἐκ τοῦ «πρωτατικοῦ»—τοῦ τῷ πρωτατῳ δῆλον οὖν ἀνήκοντος — καὶ ὑδρόμυλον ἐν Λιβαδογένει, πρὸς χρῆσιν τῆς τοῦ Σταυρονικήτα μονῆς. Εἰρήσθω δ' ὅτι ἐν τῷ γράμματι, τῷ ὑπὸ τῆς Συνάξεως ἐκδοθέντι, συνυπογράφεται, πρὸς τῷ πρώτῳ καὶ τοῖς τῶν μονῶν ἡγουμένοις, οἱ μητροπολῖται Λαρίσσης Νεόφυτος καὶ Θηβῶν Ἰωάσαφ, καὶ οἱ ἐπίσκοποι Ζητουνίου Ἀχίλλειος καὶ Πορθμοῦ Ἡταίας, οἵτινες ἴσως ἀπετέλουν καὶ τὴν περὶ τὸν Ἱερεμίαν, ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μένοντα, σύνοδον. Ἀλλ' ὁ Ἱερεμίας καὶ τῷ ϛΖΝ΄ (ἀπὸ σεπτεμβρίου 1541—σεπτεμβρίου 1542), καθὼς ἐσχάτως ἐγένετο γνωστόν, διέτριβεν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Σημείωσίς τις ἐν ἁγιορειτικῷ χειρογράφῳ λέγει «ἦλθεν ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας ἐν Ἁγίῳ Ὄρει, καὶ ἐποίησε τὸ μοναστήριν του κοινόβιον· μετὰ ταῦτα ἐπαρακάλεσεν τὸν ὁσιώτατον κὺρ Σίλβεστρον προηγούμενον ἐκ τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων καὶ ἐποίησεν αὐτὸν καθηγούμενον εἰς Σταυρονικήτα»[2]. Ἐπειδὴ δ' ὡρισμένον ἐστὶν ὅτι κατὰ δεκέμβριον τοῦ 1541 διέμενεν ἐν Σέρραις, ἕπεται συμπέρασμα σαφὲς ὅτι ἀπὸ ἰανουαρίου 1542, ἢ μετὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἦλθεν εἰς Ἅγιον Ὄρος, ὅπου ἔμως καὶ κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους τούτου διέμενε, προδήλως πρὸς ἀνοικοδομὴν καὶ διάταξιν τῶν τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς.

τρίτον: ὅτι μεταξὺ τῶν νέων κτιτόρων τῆς ἐν Ἄθῳ μεγίστης τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου Λαύρας συναριθμητέος ὁ μητροπολίτης Σερρῶν Γεννάδιος, περὶ οὗ οὐ μόνον τὸ συνοδικὸν ἔγγραφον παραδίδωσι τὴν εἴδησιν ὅτι χρήματά τινα ἀφιέρωσε τῇ γεραρᾷ ταύτῃ μονῇ, ἀλλὰ καὶ σημείωμά τι συναπτόμενον τῇ συνοδικῇ πράξει πλατύτερον ἀφηγεῖται τὰ κατὰ τὴν δωρεάν. Ἔχει δ' οὕτω τὸ σημείωμα, χειρὶ μὲν νεωτέρᾳ γραφὲν, ἐξ ἀρχαίου δὲ προδήλως ἀποσημειώματος μεταγεγραμμένον καὶ ἀναφερόμενον, κατὰ τὴν παράδοσιν, εἰς τὴν μονὴν Λαύρας, σωθὲν δὲ παρὰ λογίῳ μοναχῷ, πρώην λαυριώτῃ, εἶτα δ' ἐν ἑτέρᾳ μονῇ μεταστήσαντι τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ.

«Ἐν ἔτει 1526: ἔγινε σεισμὸς μέγας, καὶ ἔπεσεν ὁ κουμπὲς τοῦ καθολικοῦ καὶ ὁ κουμπὲς τῆς κοινῆς μεγάλης τραπέζης. Τότε ἦλθεν ἐδῶ ὁ ἅγιος Σερρῶν κὺρ Γεννάδιος καὶ ἐκανοβίασε, καὶ τὰ ἐξανάκτισε καὶ τὰ ἔρτιασε καθὼς εἶναι . . . . καὶ [τὰ ἐτελείωσε] ὕστερον [ἐσηκώθηκαν] οἱ συγγενεῖς του, καὶ ἐγύρευαν κληρο[νομίαν]· διὰ τοῦτο ἔστειλεν ὁ πατριάρχης τοῦτο τὸ σ[υνοδικόν;] ἀφοριστικὸν καὶ τοὺς ἀφορίζει».

τέταρτον: ὅτι τὸ συνοδικὸν γράμμα ἔστιν εἶδός τι διαιτήσεως κληρονομικῶν δικαίων, ἀναγνωρίζει δὲ τὸ δικαίωμα τῶν τε μονῶν καὶ τῶν μητροπόλεων τοῦ ἀπροσβλήτως δέχεσθαι δωρεάς τε καὶ κληροδοτήματα, ἀφορίζον τοὺς θέλοντας ἀνατρέψαι τὰς δωρεάς. Σημειωτέον δ' ὅτι πρῶτον μέν, ὡς ἐκ τοῦ ἐγγράφου φαίνεται, ἐποιήσατο δωρεὰς ὁ Γεννάδιος καὶ ἑτέραις μοναῖς ἢ σκήταις, δεύτερον δ' ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ὀνομάτων ἢ ἐπωνύμων, ἃ φέρουσιν

2 Σπ. Π. Λάμπρου Κατάλογος ἁγιορειτικῶν χειρογράφων· τόμ. Β΄, σελ. 61.

οἱ συγγενεῖς τοῦ Γενναδίου φανερὰν ποιοῦνται τὴν βυζαντινὴν αὐτῶν καταγωγήν, ὡς τά: Βατάτζης, Κατακουζηνός, Κομνηνός, Λασκαρίνα, Κάσπαξ.

πέμπτον: ὅτι περὶ τοῦ μητροπολίτου Σερρῶν Γενναδίου δίδοται ἡμῖν ἀφορμὴ ἵνα μάθωμεν ἀπό τε τοῦ συνοδικοῦ γράμματος καὶ ἀπὸ σημειωμάτων ἑτέρων καλά τινα καὶ χρήσιμα· διότι, κατὰ τὸ γράμμα, τῷ μὲν 1526 παρίσταται ζῶν ὁ ἀνήρ, τῷ δὲ δεκεμβρίῳ 1541 ἀναφέρεται κατειλεγμένος ἤδη ἐν νεκροῖς· ἐπειδὴ δ' οὐδέποτε πιστευτόν ἐστιν ὅτι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ πολὺς παρῆλθε καιρός, ἕως οὗ ἐγείρωσιν ἐνστάσεις κατὰ τοῦ κύρους τῶν τοῦ Γενναδίου δωρεῶν οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ, φρόνιμον τὸ φρονεῖν ὅτι κατ' ἐκεῖνο τὸ ἔτος ἀπέθανε. Κατά τι χειρόγραφον ἁγιοταφιτικόν, τῇ 31 δεκεμβρίου 1522, θανόντος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Θεολήπτου τοῦ ἀπὸ Ἰωαννίνων, ἐξελέγη Ἱερεμίας ὁ μητροπολίτης Σοφίας (Σαρδικῆς τῶν ἀρχαίων, Τριαδίτζας τῶν βυζαντινῶν)· ἐγένοντο δ' αὐτῷ συνυποψήφιοι Ἰωσὴφ Ἐφέσου καὶ Γεννάδιος Σερρῶν[3]· καὶ τὸν μὲν χρόνον τῆς ἐκλογῆς Ἱερεμίου τοῦ Α΄ δυνατὸν ἀμφισβητῆσαι, ἐφ' ὅσον πιστεύομεν[4] ὅτι, πατριάρχης ἤδη Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Ἱερεμίας ἦν ἐν Κύπρῳ τῇ 26 δεκεμβρίου 1520, τὸ δὲ περὶ τῆς ὑποψηφιότητος τοῦ Γενναδίου Σερρῶν ἀποδεκτὸν ἡμῖν ἐστίν, ἅτε μὴ εἰσάγον τι τὸ ἀντιπίπτον τῇ ἱστορίᾳ· γίνεται δὲ γνωστὸν ὅτι πολλῆς ἀπήλαυε παρὰ τοῖς συγχρόνοις τιμῆς· ἤδη μάλιστα τῷ 1534, ἐν χειρογράφῳ τινὶ τῆς μονῆς Κοσινίτζας, σημειοῦται, πρὸς τῷ τίτλῳ αὐτοῦ, «τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ Ἐφέσου», φημιζόμενος οὕτω κατὰ τὰς ἱερὰς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ λειτουργίας. Γνωστὸς ἄρα μητροπολίτης Σερρῶν ἀπὸ τοῦ 1522—1540, φαίνεται ὅτι θρόνου διάδοχον ἔσχε τὸν Ἀρσένιον.

ἕκτον: ὅτι μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς συνόδου, ἐν ταῖς Σέρραις, διέμενε καὶ ὁ μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως Ἰωάσαφ ὁ Μεγαλοπρεπής, ὁ μετὰ ταῦτα οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ταῦτα πρὸς μνημόσυνον τῶν μακαρίων ἐκείνων ὀπαδῶν τοῦ καθήκοντος.

Μ. Ι. Γ.

---

3. Ἱεροσολυμ. Βιβλιοθήκη Κεραμέως· τόμ. Α΄, σ. 346·

4. Ἴδε παραπομπὴν ἐν «Πατριαρχικοῖς Πίναξι» σελ. 501, σημ. 776.

† Ἱερεμίας ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κ|πόλεως Νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

† Τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Σερρῶν κυροῦ Γενναδίου [εἰς τὰς οὐρανίους σκηνὰς μεταστάντος, πιστῶς δὲ] καὶ θεαρέστως . . . . . | βιώσαντος, οἱ πρωτεξάδελφοι ἐκείνου καὶ οἱ ἀπὸ τῶν προ[απ]οθανόντων πρωτεξαδέλφων αὐτοῦ ἀνε[ψιοὶ] σύγχυσιν οὗ τοι μικρὰν καὶ ταραχὴν [μετ']|| ἀλλήλων ἐσχήκασι περί τε τῶν ἐκείνου κτημάτων τε καὶ πραγμάτων καὶ τῶν λοιπῶν διαφόρων εἰδῶν. Ἡ οὖν μετριότης ἡμῶν ἐκεῖσε σωματικῶς παραγενο|μένη καὶ συνοδικῶς προκαθήσασα μετὰ καὶ τῶν καθευρεθέντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων, παρεστήσατό τε τοὺς τοιούτους πάντας συγγενεῖς καὶ κληρονόμους| τοῦ μακαρίτου ἐκείνου. καὶ ὡς εἰκὸς νουθετήσασα, εἰρήνευσέ τε αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων καὶ ὡς οἷόν τε ἦν αὐτῇ διωρθώσατο αὐτούς, ὑποσχεθέντας συνοδικῶς καὶ κα|θομολογήσαντας μηδόλως τολμῆσαι εἰς τὸ ἑξῆς αὐτοὺς διενόχλησίν τινα καὶ ἀπαγὴν ποιῆσαι εἴς τε τὰ παρ' ἐκείνου ἀφιερωθέντα τῇ ἁγιωτάτῃ μητροπόλει|των Σερρῶν κτήματά τε καὶ εἴδη, εἴς τε τὰ ἐν τῷ ἁγιονύμῳ ὄρει ὡσαύτως δοθέντα ὑπὲρ ψυχικῆς σωτηρίας ἐκείνου, ἀλλ' οὐδὲ μετ' ἀλλήλων ἔχειν τινὰ διαφορὰν αὐ[τοὺς]|| περὶ κληρονομικοῦ τινὸς δικαιώματος. Ὅθεν καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς πατριαρχικοῦ γράμματος ἀποφαίνεται πρὸς αὐτοὺς τοὺς συγγενεῖς| καὶ κληρονόμους τοῦ μακαρίτου ἐκείνου, οἳ καὶ εἰσὶν ὅ τε πρωτεξάδελφος κῦρις Ἀντώνιος καὶ ἡ αὐτοῦ ἀδελφὴ τοῦ κυρίου Ἀντωνίου ὀνόματι Μαλαματένια, ἧς ὁ ἀνὴρ ὑπὲρ|ἐκείνης ἐπιτροπεύσατο ὁ ἐκ τοῦ Μελενίκου κῦρις Χάσπακας· καὶ Γεώργιος, Μανουὴλ, Βατάτζης, Κατακουζηνός, Λασκαρίνα καὶ Μαργαρῶνα, οἱ πρῶτοι ἐκείνου ἐξάδελφοι,| καὶ οἱ παῖδες τῶν προαποθανόντων πρωτεξαδέλφων ἐκείνου, [ὅ] τε κῦρις Γεώργιος ὁ Χαβάρων καὶ Σκουλὴς καὶ ὁ Κομνηνός· ἵνα, εἰ μὲν ὡς ὑπέσχοντο ποιήσωσι, καὶ ἀ|πείραστα καταλείψωσι τὰ παρ' ἐκείνου καλῶς διαταχθέντα καὶ [ἐκτε]θέντα ἤδη, καλόν· εἰ δέ τινες ἐξ αὐτῶν ὀψ[έπ]οτε εἰς κατ[άργη]σιν καὶ ἀνατροπὴν καὶ ἀφαίρεσιν| τῶν τοιούτων ῥ[αδι]ούργως τολμήσωσιν, οἱ τοιοῦτοι ὑπάρχωσιν [ἀφω]ρισμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι ἀπὸ Θεοῦ πα[ντο]κράτορος [καὶ κα]τηραμένοι καὶ μετὰ θάνατον| ἄλυτοι καὶ τῆς τ[ῶν] χριστια-

νῶν Ἐκκλησίας ἀλλότριοι, καὶ [μετέχειεν] τῶν ἀρῶν τῶν ἐκείνου, ἃς τινας ὁ μακαρ[ίτης ἐκεῖνος ἀ]ποθνήσκων τοῖς ἀπειθήσουσι] . . .

Ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ΙΕ' †

† ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἡρακλείας **Κύριλλος**·-·
† ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀδριανουπόλεως **Ἰωάσαφ**.
† ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Μογεμβασίας **Ἰωάσαφ** ε†
† ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Σερρῶν **Ἀρδένιος** †
† ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Φιλίππων **Θεοδόσιος** †
† ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης πρ. Φιλίππων **Γεννάδιος**
† ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ζιχνῶν **Παρθένιος** ε —

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

—*Ἱερὰ Σύνοδος.* — Τῇ τρίτῃ ἀρίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ ἐκ τῶν νέων συνοδικῶν σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακεὶμ προϋπαντηθεὶς ὑπὸ πολλῶν ἐγκρίτων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν φίλων, ἐκ μέρους δὲ τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τοῦ ἱεροδ. δευτερεύοντος κ. Παρθενίου. Ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ἐφέσου ἀπό τῆς χθὲς ἀνέλαβε τὰ συνοδικὰ αὐτοῦ καθήκοντα.

— *Ἐπαρχία Βοδενῶν.* — Τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Βοδενῶν κ. Νικοδήμου ὑποδείξαντος ἐν τινι συνοδικῇ συνεδρίᾳ τὴν ἀνάγκην προσλήψεως ἐπισκόπου τινὸς ὡς ἀρχιερατικοῦ ἐπιτρόπου ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βοδενῶν, κατὰ τὸν χρόνον τῆς εἰς βασιλεύουσαν διαμονῆς αὐτοῦ, ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ διωρίσθη τοιοῦτος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος πρώην Ἰερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους κ. Ἰλαρίων, ὃς καὶ ἐροδιαζόμενος διὰ τῶν προσηκόντων γραμμάτων ἀπέρχεται μεθαύριον εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον.

— *Διορισμοί.* — Ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ διωρίσθησαν: πρόεδρος τῆς ἐφορείας τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Ἐφέσου κ. Ἰωακεὶμ, ἀντὶ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Γρηγορίου, πρόεδρος δὲ τῆς Κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ σεβ. μητροπολίτης Λιτίτσης κ. Νικηφόρος, ἀντὶ τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Μεσημβρίας κ. Χαρίτωνος.

—*Ἐθ. Μ. Συμβούλιον.* — Κατὰ τὴν τακτικὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς τρίτης διωρίσθη πρόεδρος τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν σεβασμ. μητροπολίτης Νεοκαισαρείας κ. Ἀλέξανδρος εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ τέως τοιούτου σεβασμ. γέροντος Ἡρακλείας ἀποσυρθέντος.

—*Ἀνέγερσις παρεκκλησίου καὶ ἰδιαιτέρων δωμάτων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.* — Ἐγκριθέντων, καθ' ἃ ἠγγείλαμεν ὑπὸ τοῦ φιλογενεστάτου κ. Εὐσταθίου Εὐγενίδου τῶν ἀρχιτεκτονικῶν σχεδίων τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις παρεκκλησίου καὶ τῶν ἰδιαιτέρων χάριν τοῦ πατριάρχου δωμάτων, ἀνεγειρομένων ὑπερθεν τοῦ κτιρίου τοῦ Πρωτοκάλλου καὶ τοῦ Ἐθν. Ταμείου, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. ἐφάλη προχθὲς ὑπὸ τοῦ Μ. ἀρχιμανδρίτου ἁγιασμὸς ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τούτων.

— *Ἁγίασμα ἁγίου θεράποντος.* — Αἰτήσει τῶν ἐφορίων τοῦ Ἐθν. Ἰωακειμίου Παρθεναγωγείου καὶ τῆς Πατριαρχ. ἀστικῆς σχολῆς Μαρασλῆ, τὸ Ἐθν. Μ. Συμβούλιον, ἐν τῇ σημερινῇ αὐτοῦ συνεδρίᾳ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ προέδρου σεβασμ. μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Ἀλεξάνδρου, παόντων τῶν μελῶν αὐτοῦ, πλὴν τοῦ Ἐξ. Κ. Βαγιάννη ἐφέντη, ἐνέκρινεν ὅπως, μετὰ τὴν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῶν ἐν Ἐπιδάτας Ἀρχιγενείων Ἐκπαιδευτηρίων καταβολὴν 80 τουρκικῶν λιρῶν, τὸ μένον ποσὸν, ἀνὰ τρίτον, δοθῇ τῇ πατριαρχ. Μ. τοῦ Γ. σχολῇ, τῷ Ἐθν. Ἰωακειμίῳ Παρθεναγωγείῳ καὶ τῇ σχολῇ Μαρασλῆ.

—*Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.* — Χάριν τῶν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων ἀπέστειλαν ἐσχάτως τῇ Α.Θ.Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ ἡ ἱερὰ Σκήτη τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ ἡ ὑπὸ τὴν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἱερὰν μονὴν τοῦ Παντοκράτορος λίρ. ὀθωμ. εἴκοσι πέντε, καὶ ὁ ἐνταῦθα ἐμπορικὸς οἶκος Γεωργ. Τσαούση λίρ. ὀθ. δέκα, οἱ πανιερώτατοι μητροπολῖται Πισιδείας Γεράσιμος λίρ. ὀθ. πέντε, καὶ Προικοννήσου Σωφρόνιος λ. ὀθ. τριῶν· οἱ ἐν Καυσοκαλυβίοις ἁγιορεῖται πατέρες γρ. 350· οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀγκύρας γρ. 2,115· οἱ ὀρθόδοξοι κάτοικοι τῆς πόλεως Ἐσκῆ-Σεχὴρ γρ. 3,846. — Οἱ δὲ ἐν Γκιόκ-Σου-γιολ τοῦ Βοσπόρου ἐργοστασιάρχαι τοῦ αὐτόθι πλινθοποιείου ἀξιότιμοι κκ. Καραβιζύργλους καὶ Βιρβίλης δι' ἐπιστολῆς πλήρους υἱϊκῶν αἰσθημάτων ἐβλήωσαν τῇ Α. Θ. Π. ὅτι προσφέρονται νὰ χορηγήσωσι δωρεὰν πᾶσαν τὴν διὰ τὴν ἀνέγερσιν κωδωνοστασίου τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ ἀπαιτηθησομένην ποσότητα τῶν πλίνθων.

— *Πατριαρχικὸν Ἐκκλησιαστ. Μουσεῖον.* — Εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Ἐκκλησ. Μουσεῖον προσήνεγκεν ἐσχάτως λίαν ἀξιεπαίνως ὁ κ. Βίκτωρ Ἐνωτιάδης, πρώην διευθυντὴς τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων τῆς νομαρχίας Θεσσαλονίκης τὰ ἑξῆς δύο ἐνδιαφέροντα ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα α') Μολυβδόβουλον τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου Γαβριὴλ, ἐπὶ λαμπρᾶς μεμβράνης, ἔτους 1783, διαλαμβάνον περὶ ἱδρύσεως δύο ἑλληνικῶν Σχολῶν ἐν Χαληδόνι καὶ β') Ἕτερον σιγίλλιον τοῦ αὐτοῦ, διαλαμβάνον περὶ τῆς ἐν τῷ συνταγματίῳ ἀνυψώσεως τῆς μητροπόλεως Δέρκων.

— *Χοροστασία.* — Τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμ. πατριάρχῃ χοροστατήσαντι τῇ κυριακῇ τῆς Πεντηκοστῆς ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ συνεχοροστάτησαν πρὸς τοῖς σεβασμ. συνοδικοῖς Προύσης, Νεοκαισαρείας, Ἰκονίου, Ἡλιουπόλεως καὶ Καλλιουπόλεως καὶ οἱ ἄρτι ἐκλεγέντες μητροπολῖται Ἡρακλείας κ. Γρηγόριος, Δράμας κ. Χρυσόστομος, Κορυτσᾶς κ. Φώτιος καὶ Ἴμβρου κ. Φιλόθεος.

Ἐν τῷ πανηγυρίζοντι τῇ δευτέρᾳ ἐν Σταυροδρομίῳ ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν λειτουργίαν, ἐν μέσῳ πολυπληθεστάτου εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος. Μετὰ τὴν διανομὴν τοῦ ἀντιδώρου ἡ Α. Θ. Π. ἀνεπαύθη ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ ἐπιτροπικῷ τοῦ ναοῦ, ἔνθα προσελθόντες ὑπέβαλον τὰ σέβη αὐτῶν οἱ ἐπίτροποι καὶ ἄλλοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς.

— *Ὁ πατριάρχης πρώην Ἱεροσολύμων.* — Ἡ Α. Μ. ὁ ἐν Χάλκῃ ἐφησυχάζων πατριάρχης πρώην Ἱεροσολύμων κ. Νικόδημος, κατελθὼν προχθὲς εἰς Φανάριον, μετέβη εἰς τὸ ἁγιοταφικὸν μετόχιον καὶ ἐντεῦθεν ἐν συνοδίᾳ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Καλλίστου, βοηθοῦ τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ Π. Τάφου ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην, παρ' ᾧ καὶ ἐγευμάτισεν ὡς καί τινας τῶν σεβασμ. συνοδικῶν.

—*Ἀρραβῶνες πρίγκηπος Νικολάου καὶ Μ. δουκίσσης Ἑλένης Βλαδιμηρόβνας.* — Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. πατριάρ-

χης διὰ τοῦ Μ. πρωτοσυγκέλλου κ. Καλλινίκου διεβίβασε τῇ τρίτῃ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας αὐτοῦ τῷ ἐπιτετραμμένῳ τῆς ἑλληνικῆς πρεσβείας κ. Ἀρμ. Ποτὲν ἐπὶ τοῖς ἐπ' αἰσίοις προσφάτως ἐν Παρισίοις τελεσθεῖσαν ἁρραβῶσι τῆς Α. Β. Γ. τοῦ πρίγκηπος Νικολάου, υἱοῦ τοῦ βασιλέως τῶν ἑλλήνων Γεωργίου Α', μετὰ τῆς Α. Α. Γ. τῆς μεγάλης δουκίσσης Ἑλένης Βλαδιμηρώνας, ἐξαδέλφης τῆς Α. Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσιῶν Νικολάου τοῦ Β'.

— *Μητροπολίτης Δράμας.* — Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Δράμας κ. Χρυσόστομος, ἀδείᾳ τῆς Ἐκκλησίας, ἀπῆλθε τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ εἰς τὴν γενέτειραν αὐτοῦ Τρίγλιαν καὶ ἐκεῖθεν, χάριν λουτρῶν, εἰς Προῦσαν.

—*Ἐπισκέψεις.*—Τῇ κυριακῇ ἡ Α. Θ. Π. ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ε. τὸν Ἀλέξανδρον βέην Παντζίρην, βοηθὸν διευθυντὴν τῆς Αὐτοκρατορικῆς ὀθωμ. Τραπέζης, ὃς καὶ παρέθετο τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ τὸ γεῦμα, τῇ δὲ δευτέρᾳ τὴν Α. Ε. τὸν πρεσβευτὴν τῆς Σερβίας στρατηγὸν Σάββαν Γρουΐτς, εἶτα δὲ τὴν Α. Ε. τὸν ἀρχιτέκτονα τοῦ αὐτοκρατ. ναυστάθμου Βασιλάκην βέην Ἰωαννίδην, παρ' ᾧ ἐγευμάτισεν. Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. ὁ Μ πρωτοσύγκελλος κ. Καλλίνικος ἐπεσκέψατο τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐν Θεραπείοις τὸν ἐρίτιμον ὁμογενῆ τραπεζίτην κ. Λεωνίδαν Γ. Ζαρίφην.

— *Μητροπολίτης Κασσανδρείας.* — Ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Κασσανδρείας κ. Λεόντιος μεταβὰς τῷ παρελθόντι σαββάτῳ, ἐν συνοδίᾳ τῆς Α. Ε. τοῦ ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου βέη Οἰκιάδου, εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην, ἐπεσκέψατο τὴν Α. Γ. τὸν πρωθυπουργὸν Σαΐτ πασᾶν καὶ εἶτα τὴν Α. Ε. τὸν πρόεδρον τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους Σαΐτ πασᾶν.

—*Ἐξετάσεις.* — Αἱ ἐξετάσεις τῆς Π. Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς ἐξακολουθοῦσι γινόμεναι ἐν μέσῳ εὐαριθμοτάτου ἀκροατηρίου, προϊσταμένου δ' ἐκ τῶν ἐφόρων τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Καλλιουπόλεως καὶ Μαδύτου κ. Ἱερωνύμου. Ἡ νενομισμένη ἱερὰ τελετὴ γενήσεται μεθαύριον, κυριακῇ, μετὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν. — Τῇ δευτέρᾳ ἀπὸ πρωΐας ἄρχονται αἱ προφορικαὶ ἐξετάσεις τῶν ἐθν. παρθεναγωγείων Ἰωακειμείου καὶ Ζαππείου, ὡς καὶ αἱ τῆς Ζωγραφείου Σχολῆς τῆς ἑλληνικῆς ἐν Σταυροδρομίῳ ὀρθοδόξου κοινότητος.

— *Ἀρίξεις.* — Ἐξ Ἁγίου Ὄρους ἀφίκετο, χάριν ἰδίων ὑποθέσεων, ὁ ἐν τῇ σκήτῃ τῆς Ἁγίας Ἄννης ἀπό τινος χρόνου μονάζων θεοφιλ. ἐπίσκοπος πρώην Μετρῶν κ. Δοσίθεος. — Ἐπίσης ἀφίκετο ὁ ἐκ τῆς ἀδελφότητος τῶν ἐν τῇ σκήτῃ Καυσοκαλυβίων διακεκριμένων ἁγιογράφων πανοσιώτατος μοναχὸς καὶ ζωγράφος κ. Εὐθύμιος.

— *Ἀναχωρήσεις.* Τυχὼν τῆς ἐπὶ τούτῳ ἀδείας, ἀναχωρεῖ εἰς Βιέννην, χάριν ἐπιστημονικῶν μελετῶν, ὁ ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης σχολῇ καθηγητὴς διδάκτωρ κ. Χρ. Ἀνδρούτσος.

— *Ἐπιστασία Ἁγίου Ὄρους.* — Ἀπὸ τῆς 1 τοῦ διανυομένου μηνὸς ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα αὐτῆς ἡ νέα Ἐπιστασία τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἣν ἀποτελοῦσι διὰ τὴν μέχρις ἰουνίου 1903 περίοδον ὁ πρωτεπιστάτης (ἀρχιμ. Σωφρόνιος Ἰβηρίτης) καὶ οἱ ἐκπροσωποῦντες τὰς ἱερὰς μονὰς Παντοκράτορος, Σίμωνος Πέτρας καὶ Φιλοθέου. — Ἀρχιγραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Κοινότητος διωρίσθη ὁ τέως ὑποδιδάσκαλος τῆς Ἀθωνιάδος σχολῆς πανοσιολ. μοναχὸς κ. Κορνήλιος Λαυριώτης, ἀντὶ τοῦ τέως τοιούτου πανοσιολ. μοναχοῦ κ. Ἰωακεὶμ Ἰβηρίτου, ὅστις, μετὰ πενταετῆ εὐδόκιμον ὑπηρεσίαν, προσεκλήθη ὑπὸ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς γραμματεύς, ἀντὶ τοῦ παραιτησαμένου τὴν θέσιν ταύτην ὁσιολ. μοναχοῦ κ. Σπυρίδωνος. — Ὁ νεωστὶ διορισθεὶς ἀρχιγραμματεὺς κ. Κορνήλιος Λαυριώτης τυγχάνει τελειόφοιτος τῆς ἐν Σμύρνῃ Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. Ἐκ τῶν κατὰ τὴν τελευταίαν εἰκοσαετίαν ἀρχιγραμματέων τρεῖς εἰσὶ τελειόφοιτοι τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς, οἱ πανοσιολ. Ἰάκωβος Βατοπεδινός, Χρυσόστομος Λαυριώτης καὶ Ἰωακεὶμ Ἰβηρίτης, εἷς δὲ τελειόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου ὁ ἱερολογ. διάκονος κ. Χριστοφόρος Κτενᾶς, ὁ ἀπὸ σεπτεμβρίου παρελθόντος ἔτους σχολάρχης τῆς Ἀθωνιάδος (ἐν Καρεαῖς) σχολῆς.

—*Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος.*—Ὁ ἐνταῦθα γεραρὸς Ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς Σύλλογος, ὁ ἀπὸ τεσσαράκοντα καὶ ἑνὸς ἐναυτῶν στερρῶς τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ ἐχόμενος καὶ τὴν φωτοβόλον αὐτοῦ συμβολὴν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς παιδευτικῇ καὶ ἐπιστημονικῇ σταδιοδρομίᾳ παρεχόμενος, ἐτέλεσε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐν τῇ αἰθούσῃ αὐτοῦ τὴν ἐπέτειον ἑορτήν, συναγείρας καὶ αὖθις ἐκλεκτὴν καὶ λογίαν ὁμήγυριν κόσμου ἐπιστήμονος καὶ φιλομούσου. Τῆς ἑορτῆς ταύτης πρόεδρος ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κκ. Ἰωακεὶμ ἐν συνοδείᾳ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Προύσης κ. Ναθαναὴλ καὶ Βάρνης κ. Πολυκάρπου· παρίστησαν δὲ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐνταῦθα ὀρθοδόξων πρεσβειῶν καὶ οἱ ἐκ τῶν ἐντίμων μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου κκ Ζήσης Θ. Ζήσης, Ἀλέξ. Γάγκος, Ἰωάννης Χατζόπουλος καὶ Σόλων Καζανίδας. Ἐν τῇ συνελεύσει ταύτῃ ὁ ἀποχωρῶν πρόεδρος τοῦ Συλλόγου κ. Γεώργιος Ἀποστολίδης, δικηγόρος, ἀνέγνω ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸ λῆξαν ΜΑ' συλλογικὸν ἔτος πεπραγμένων ἐξάρας διὰ βραχέων τὴν ὑπὸ μιᾶς ἑκάστης τῶν διαφόρων τοῦ Συλλόγου διαρκῶν ἐπιτροπῶν συντελεσθεῖσαν ἐργασίαν καὶ ἀπονείμας τοῖς μοχθήσασι τοὺς ὀφειλομένους ἐπαίνους.—Μετ' αὐτὸν δ' ὁ νέος πρόεδρος κ Μιχαὴλ Ψαλλίδας, ἰατρός, ἀνέγνω ἐμβριθῆ ἐπιστημονικὴν πραγματείαν —Εἶτα ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης διὰ προσφόρου ἐξ ὑπογύου προσλαλιᾶς ἐκφράσας τὴν πλήρη εὐαρέσκειαν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς πάντας τοὺς ἑταίρους τοῦ Συλλόγου, οὕτω φιλοτίμως καὶ ἐθνωφελῶς κοπιῶντας καὶ τὸν ὑψηλὸν αὐτοῦ σκοπὸν προάγοντας, καὶ τούτου ἕνεκα οὐ μόνον τιμῆς, ἀλλὰ καὶ εὐγνωμοσύνης βαθείας ἀξίους ἀποβαίνοντας, ἀπηύθυνε προτροπὴν πρὸς τὸ ὁμογενὲς δημόσιον, ὅπως ἐρρωμενέστερον προσέλθῃ ἐπίκουρον τῷ πολυτιμήτῳ σωματίῳ, ἀνερευνῶντι μετὰ ἐπιστημονικοῦ ζήλου ὑπερτέρου παντὸς ἐπαίνου τὴν πάτριον ἱστορίαν καὶ φιλολογίαν καὶ ἀνασκαλεύοντι ἐνδελεχῶς ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἐδάφη, ἐξ ὧν τοσοῦτα προέρχονται εἰς φῶς μαργαρῖται.

ΔΗΛΩΣΕΙΣ

Ἐπιτροπὴ Ἀρχιερατικῶν Περιουσιῶν.

Τῇ προσεχεῖ δευτέρᾳ, 10 ἀρξαμένου, περὶ τὴν 2 ὥραν τουρκιστὶ, γενήσεται, συνῳδὰ τοῖς ἀποφασισθεῖσιν, ἡ ἐκ νέου ἐκποίησις τῶν ἱερῶν ἀμφίων καὶ λοιπῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ ἀοιδίμου Σάμου κυροῦ Γαβριήλ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 7 Ἰουνίου 1902.

(Ἐκ τοῦ Γραφείου).

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

Οἱ εὐσεβεῖς καὶ ὀρθόδοξοι χριστιανοὶ, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν κοινότητα τῆς κωμοπόλεως Ἐρσέκας,

κέντρου τοῦ εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καστορίας ὑπαγομένου τμήματος Κολωνίας, ποιοῦνται ἅπαξ ἔτι ἔκκλησιν πρὸς τὰ φιλογενῆ αἰσθήματα τῶν ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως φιλοχρίστων ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἐκλιπαροῦντες ὅπως προσενέγκωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν, ἐγγραφόμενοι εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ ἠριθμημένον βιβλίον, ὅπερ περιάγει ὁ ἱερεὺς αὐτῶν παπᾶ Ἰωσὴφ, ἐφωδιασμένος μετὰ τῶν ἐπισήμων συστατηρίων τῆς Μ. Ἐκκλησίας, πρὸς ἀνέγερσιν ἐκκλησίας καὶ σχολείου ἐν τῇ ρηθείσῃ κωμοπόλει, ἧς στεροῦνται καὶ ἦν ἤρξαντο ἤδη ν' ἀνοικοδομῶσιν.

Ἡ ἔκκλησις αὐτῶν, ἀποβλέπουσα εἰς ἐπείγουσαν πνευματικὴν ἀνάγκην, θὰ τύχῃ, ὡς δὲν ἀμφιβάλλομεν, τῆς προσηκούσης ὑποδοχῆς παρὰ τῷ ὁμογενεῖ εὐσεβεῖ δημοσίῳ, ὅπερ οὐδέποτε ἔπαυσε παρέχον τὴν συνδρομὴν αὐτοῦ εἰς τοιαῦτα θεάρεστα ἔργα.

Παρακαλοῦνται οἱ λαβόντες τὰς Ἀγγελίας τῶν Πινάκων τῆς Ζωῆς ἵνα ἐπιστρέψωσιν αὐτὰς τῇ Συντάξει τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ἐγκαίρως διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐπίσης καὶ ὅσοι δὲν ἐνεγράφησαν παρακαλοῦνται καὶ αὐτοὶ ἵνα ἐπιστρέψωσι τὰ ἀνὰ χεῖρας ἀντίτυπα, καθ' ὅσον ἀφ' ἑνὸς μὲν εἶναι ἐξηντλημένα, ἀφ' ἑτέρου δὲ περιζητοῦνται πρὸς ἐγγραφὴν καὶ ἄλλων συνδρομητῶν.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 818 καὶ ἡμερ. 5 Φεβρουαρίου 1902 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Φωτεινῆς Ἀριστείδου Παπαστεφανάτου, τὸ γένος Ἠλία Πανᾶ, ἑλληνίδος ὑπηκόου, τὰ οἰκιακὰ μετερχομένης ἔργα καὶ κατοίκου τῆς ἐνορίας Σωτῆρος Χριστοῦ Γαλατᾶ, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Ἀριστείδου Παπαστεφανάτου, Κεφαλλήνος, ὑπηκόου ἕλληνος, τέως μὲν ἐργάτου ἐν ἀτμοπλοΐαις καὶ ἐν Γαλατᾷ αὐτόθι διαμένοντος, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος,

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας προθεσμίας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων κατὰ τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδεδομένης ταύτης ἀποφάσεως μέσων, ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως ἀντιγράφου καὶ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς, καὶ ἑτέρων ἑξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος» δημοσίευσιν ἐν ἀντιγράφῳ τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ ἐπιτίθησιν τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἔτι δὲ καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἑξακόσια δέκα καὶ ὀκτὼ (ἀρ. 618) προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβήν, ὁριζομένην κατὰ νόμον εἰς γρόσια πεντήκοντα (ἀρ. 50)

† Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 1 Ἀπριλίου 1902.

Ὁ προέδρεύων 2

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ἡ Περσεφόνη Κωνσταντίνου, τὸ γένος Δημητρίου Βίτου, ὑπήκοος ὀθωμανή, τέως μὲν κάτοικος Διπλοκιονίου Κωνσταντινουπόλεως, νῦν δ' ἀγνώστου διαμονῆς, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 μ. μ. εὐρωπαϊστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Πνευματικοῦ δικαστηρίου, ὡς ἐναγομένη ὑπὸ τοῦ ἑαυτῆς ἀνδρὸς Κωνσταντίνου Ἀθανασίου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, ἄνευ ἔργου καὶ κατοίκου Ταταούλων. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῇ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτῆς περὶ διαζυγίου ἀγωγὴ θεωρηθήσεται ἐρήμην αὐτῆς. Ἡ παροῦσα κλῆσις τρὶς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κων)πόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Κωνσταντινουπόλεως».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 20 Μαρτίου 1902.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί.

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμὸν Πρωτοκόλλου 6258 καὶ ἡμερομ. 12 Ὀκτωβρίου 1901 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Ἑλένης Ν Ροδοκανάκη, τὸ γένος Ἀρκὰς, ἑλληνίδος ὑπηκόου, ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μὲν ὁρμωμένης, ἐν Ὀδησσῷ δὲ τῆς Ρωσίας ταυτὸν προσωρινῶς διαμενούσης, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Κωνσταντίνου Ροδοκανάκη, ὑπηκόου ἕλληνος, τέως μὲν προσωρινῶς διαμένοντος ἐν Ὀδησσῷ, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος,

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας προθεσμίας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων κατὰ τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδεδομένης ταύτης ἀποφάσεως μέσων, ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως ἀντιγράφου καὶ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν, ἀνακοπῆς, καὶ ἑτέρων ἑξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος» καὶ τῆς ἐν Ὀδησσῷ ρωσικῆς ἐφημερίδος «Βέδομόστι Ὀδέσκαγο Γραδανατσάλστεβα» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησιν αὐτῷ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια χίλια διακόσια τριάκοντα καὶ πέντε (ἀριθμ. 1235), προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβὴν ὡς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁρίζεται.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 11 Μαρτίου 1901.

Ὁ Προεδρεύων 3

† Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 24

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος
τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης
Ἱερομ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σκέψις περὶ ἱδρύσεως Θεολογικοῦ Φροντιστηρίου ἐν Βενετίᾳ — Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία Ρουμανίας — Βυζαντινὸν κοιμητήριον — Ἁγιολογικαὶ πηγαὶ πρὸς μόρφωσιν μηνολογίου ἢ συναξαρίου λεγομένου παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς — Δ. Ε. Μ. Συμβούλιον — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κοινοποιήσεις — Παράρτημα «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΣΚΕΨΙΣ ΠΕΡΙ ΙΔΡΥΣΕΩΣ

ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ

Ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων συνεδριῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἡ Α. Θ. Π., ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ, οὗ γνωστὴ καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ Πατριαρχείας ἡ ἐνδελεχὴς μέριμνα περὶ ἀρτιωτέρας κατὰ τὸ δυνατὸν μορφώσεως τοῦ ἱεροῦ κλήρου, εἶχε προβάλῃ τὴν σκέψιν περὶ ἱδρύσεως εἰ δυνατὸν Θεολογικοῦ Φροντιστηρίου ἐν Βενετίᾳ ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐκεῖ ὀρθοδόξου ἑλληνικῆς Κοινότητος χάριν τῶν ἀποφοίτων ἐκείνων τῆς καθ' ἡμᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς, οἵτινες ἤθελον κριθῇ ἄξιοι ἵνα συνεχίσωσι τὰς ἑαυτῶν σπουδὰς καὶ ἐν Ἑσπερίᾳ. Γενομένης δὲ κατ' ἀρχὴν τῆς προτάσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἶχε γράψῃ ἐγκαίρως Αὕτη τὰ δέοντα τῇ ἐν Βενετίᾳ ἑλληνικῇ Κοινότητι, ὅθεν καὶ ἐσχάτως ἀνεκοινώσατο τὰ μέχρι τοῦδε γενόμενα διαβήματα πρὸς ἐπιτυχίαν ἑνὸς τοιούτου σχεδίου. Καὶ περὶ μὲν τῶν μέχρι τοῦδε διαμειφθέντων σχετικῶν μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀφ' ἑνός, καὶ τοῦ προέδρου τῆς ἐν Βενετίᾳ ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος ἀφ' ἑτέρου κάλλιον παντὸς ἄλλου λαλοῦσι τὰ παρὰ πόδας δημοσιευόμενα σχετικὰ γράμματα, ἅτινα καὶ ἐπίτηδες δημοσιεύομεν αὐτολεξεί, ὡς ἔχουσι. Περὶ δὲ τῆς ἰδέας ταύτης αὐτῆς καθ' ἑαυτήν, περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἀντιλαμβάνεται τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῆς ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὡς καὶ περὶ τῶν μελλόντων νὰ προκύψωσιν ἐξ αὐτῆς ἀγαθῶν, ἀναγκαῖον κρίνομεν νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα τό γε νῦν βραχέα τινά.

Εἶνε γνωστὸς τοῖς πᾶσι ὁ διακαὴς ἐκεῖνος πόθος πρὸς ἐπέκτασιν τῶν οἰκείων θεολογικῶν σπουδῶν εἴτε ἐν Ρωσσίᾳ εἴτε ἐν Εὐρώπῃ, ὅστις διαφλέγει τοὺς πλείστους τῶν ἀποφοίτων τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς. Εἶνε γνωσταὶ ἐπίσης αἱ πολυειδεῖς δαπάναι καὶ ποικίλαι ὑποχρεώσεις ὑφ' ἃς ὑποβάλλονται ἐκεῖνοι ἐκ τῶν νεαρῶν παρ' ἡμῖν θεολόγων, οἵτινες ἤθελον ἐπιδιώξῃ τὴν ἐκπλήρωσιν ἑνὸς τοιούτου αὐτῶν πόθου. Παραλείπομεν τὰς ἄλλας στερήσεις, τὰς κακουχίας, δός δ' εἰπεῖν καὶ τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς εἰσιν ἐκτεθειμένοι, ὡς τὰ πολλά, μόνοι αὐτοὶ καὶ εἰς τὰς ἰδίας πολλάκις δυνάμεις ἀφιέμενοι, χάριν τῆς πραγματοποιήτεως ἑνὸς εὐγενοῦς ἄλλως πόθου αὐτῶν. Πρὸς ἄρσιν λοιπὸν πάντων τούτων, ἔτι δὲ καὶ πρὸς συστηματικωτέραν διε-

ξαγωγὴν ἐκείνου, ὅπερ τέως οὕτω σποραδικῶς ἐγίνετο, ἐπὶ σκοπῷ βεβαίως μείζονος καὶ ἀσφαλεστέρας ὠφελείας, ἀποβλέπει κυρίως τὸ ἐν τῇ διανοίᾳ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καλλιεργηθὲν σχέδιον περὶ ἱδρύσεως διαρκοῦς Θεολογικοῦ Φροντιστηρίου χάριν τῶν ὀρθοδόξων ἐν τῇ ἱστορικωτάτῃ ἑλληνικῇ Κοινότητι τῆς Βενετίας. Λέγομεν ἱστορικωτάτῃ, διότι ἐκεῖ, ὡς γνωστὸν διετηρεῖτο ἄλλοτε ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν παρόμοιον Φροντιστήριον (καθ' ὅλον σχεδὸν τὸν ΙΖ' αἰῶνα), ἐν ᾧ συνεπλήρωσαν τὰς σπουδὰς αὐτῶν πλεῖστοι ἐκ τῶν διασήμων λογίων τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἐξ ὧν καὶ οἱ διάσημοι θεολόγοι Μητροφάνης Κριτόπουλος, ὁ ἐκ Βερροίας, μετέπειτα πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ ὁ δεινότερος τῶν νεωτέρων καθ' ἡμᾶς ἱεροκηρύκων Ἠλίας ὁ Μηνιάτης. Τὸ δὲ ἱστορικὸν τοῦτο τῆς ἐν λόγῳ Κοινότητος διὰ τὴν παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικὴν ἐκπαίδευσιν ἀφ' ἑνός, καὶ τὰ ἄλλα προτερήματα, ἅτινα ἡ ἐν λόγῳ ἑλληνικὴ Κοινότης παρουσιάζει ἀφ' ἑτέρου δι' ἓν τοιοῦτον ἔργον (ὡς γνωστόν, ἡ Κοινότης Βενετίας θεωρεῖται μία τῶν μεγαλειτέρων καὶ ἀρχαιοτέρων ἐν Εὐρώπῃ ἑλληνικῶν Κοινοτήτων, διατηροῦσα ἄλλοτε καὶ ἀρχιερέα ὀρθόδοξον παρ' ἑαυτῇ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Φιλαδελφείας, ὅτε καὶ ἀπετέλει οὕτω τὸ ἐνωτικὸν κέντρον τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ τῇδε κακεῖσε ἐγκατεσπαρμένων ὁμογενῶν ὀρθοδόξων, οἵτινες οἴμοι! νῦν ὁλονὲν ἐλαττοῦνται καὶ ἐκφυλίζονται) ταῦτα, λέγω, ὁμοῦ λαμβανόμενα συνετέλεσαν ὥστε νὰ θεωρηθῇ ἡ καταλληλοτέρα σχετικῶς τῶν σήμερον ἐν Εὐρώπῃ ἑλληνικῶν Κοινοτήτων δι' ἓν τοιοῦτον ἱερὸν Φροντιστήριον. Βεβαίως δυνατὸν ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ προβληθῶσι ποικίλαι ἀντιρρήσεις, οἷον διατί νὰ μὴ προτιμηθῇ προκειμένου περὶ Θεολογικοῦ Φροντιστηρίου ἄλλη τις εὐρωπαϊκὴ πόλις, ἐν ᾗ μᾶλλον ἢ ἐν Βενετίᾳ ἀκμάζουσι σήμερον τὰ θεολογικὰ γράμματα, πρὸς δὲ ὅτι ἴσως ἀνεπαρκὲς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν ἤθελεν εἶσθαι Θεολογικὸν Φροντιστήριον, μὴ διαθέτον πλουσίους πόρους πρὸς μίσθωσιν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ καθηγητῶν διὰ τὴν ἐκμάθησιν πρὸ πάντων τῶν γλωσσῶν Γερμανικῆς καὶ Γαλλικῆς, ὡς καὶ τὴν ἀπόκτησιν τῶν ἀναγκαιούντων βιβλίων διὰ τὰς καθαρῶς ἐπιστημονικὰς τῶν σπουδαστῶν μελέτας, καὶ τ. τ. Ἀλλὰ καθ' ἡμᾶς τουλάχιστον κριτὰς πᾶσαι αὗται καὶ αἱ τοιαῦται φαινομενικαὶ δυσχέρειαι εἶνε δευτερευούσης σημασίας. Τὸ κυριώτερον πρόσκομμα, κατὰ τοῦ ὁποίου ἔχει νὰ παλαίσῃ μία τόσον γόνιμος ἰδέα εἶνε ἡ ἔλλειψις τῶν ἀπαιτουμένων πόρων, τὸ «δεῖ δὴ χρημάτων», ὧν εὑρισκομένων, πάντα τὰ λοιπὰ προσκόμματα αἴρονται ἀφ' ἑαυτῶν, καὶ δὴ εὐκολώτατα, τοὐλάχιστον ἐν τῷ νῷ ἐκείνων, ὅσοι ἐγνώρισαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν ἐν Εὐρώπῃ βίον καὶ τὰς μεγάλας εὐκολίας, ἃς παρέχει οὗτος ὅπου δήποτε τῆς Εὐρώπης διὰ τοὺς θέλοντας νὰ καταγίνωσιν εἰς ἐπιστημονικὰς καὶ γλωσσικὰς μελέτας. Τοῦτο δέ, τὴν ἔλλειψιν δηλονότι τῶν ἀναγκαιούντων χρημάτων, ὑποδεικνύουσιν ὡς μόνον ἐμπόδιον πρὸς ἄμεσον πραγμάτωσιν τοῦ ἐν λόγῳ σχεδίου καὶ οἱ ἐν Βενετίᾳ ὁμογενεῖς, ὡς δείκνυται ἐκ τῆς κατωτέρω ἐπιστολῆς τοῦ προέδρου τῆς Κοινότητος, ἥτις ἄλλως ἐν γενικῇ αὐτῆς συνεδρίᾳ ὁμοφώνως ἐπεκρότησεν ὑπὲρ τῆς πραγματώσεως ἑνὸς τοιούτου κοινωφελοῦς σχεδίου. Τό γε νῦν ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀπεφάσισεν, ὅπως δι' ἐπιστολῆς ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῶν ἀπαιτουμένων δαπανῶν πρὸς συντήρησιν ἐν συσσιτίῳ δεκάδος μαθητῶν μετὰ δύο ἢ τριῶν καθηγητῶν, μετὰ δὲ τοῦτο σκέψις γίνεται, ὅπως ἀποταθῇ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πρὸς τὰς διαφόρους ὁμογενεῖς Κοινότητας τῆς Δύσεως ζητοῦν τὴν ἐτησίαν αὐτῶν συνεισφορὰν ὑπὲρ ἑνὸς τόσον ἱεροῦ καὶ τόσον κοινωφελοῦς σκοποῦ, ὑπὲρ οὗ, φρονοῦμεν, δὲν ἔχει ἀνάγκην πολλῶν λόγων, ὅπως συνηγορήσῃ τις. Ἡ θερμὴ φιλογένεια, ἡ ἔμπρακτος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς ἀνάγκας αὐτῆς ἀγάπη, ἥτις διέκρινεν ἀνέκαθεν τὰς μακρὰν τῶν μητρικῶν αὐτῆς κόλπων διατελούσας ὁμογενεῖς Κοινότητας, ὁπουδήποτε γῆς εὑρισκομένας, παρέχει ἡμῖν πολλὰς ἐλπίδας, καὶ μία τόσον φωτοβόλος ἰδέα θέλει λάβῃ οὐκ εἰς μακρὰν σάρκα καὶ ὀστᾶ πρὸς κοινὴν ἁπάντων ὠφέλειαν καὶ χαράν.

Αἱ ἀνταμειφθεῖσαι ἐπιστολαὶ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἔχουσιν ὡς ἑξῆς:

Α'.

Ἐπιστολὴ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Τῷ εὐγενεστάτῳ κυρίῳ Λεωνίδᾳ Γιαννιώτῃ προέδρῳ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς ἐν Βενετίᾳ ἑλληνικῆς ὀρθοδόξου Κοινότητος.

Εἰς Βενετίαν

Εὐγενέστατε,

Ἀσμένως ἐλάβομεν τὴν ἀπὸ ιη' Φεβρουαρίου ἀπαντητικὴν ἐπὶ τῇ λήψει τοῦ πιστοποιητικοῦ τῶν Πατριαρχείων ἐπιστολήν, ἣν ἡ ὑμετέρα εὐγένεια διεβίβασεν ἡμῖν ὡς πρόεδρος τῆς αὐτόθι ἑλληνικῆς Κοινότητος, συνοδεύσασα ταύτην μετὰ χιλιοφράγκου εἰς τὴν ἡμετέραν διάθεσιν τεθείσης προσφορᾶς, ἣν καὶ καθωρίσαμεν ὑπὲρ τῶν ἐκτελουμένων νῦν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων. Ἐγκαρδίως εὐχαριστοῦμεν τῇ ὑμετέρᾳ εὐγενείᾳ καὶ ἀπάσῃ τῇ ἐν Βενετίᾳ ὁμογενεῖ Κοινότητι οὐ μόνον διὰ τὴν πρόθυμον αὐτῆς προσφοράν, ἀλλὰ συνάμα καὶ διὰ τὴν ἐν τῷ γράμματι ὑμῶν ζωηρὰν ἐκδήλωσιν φρονημάτων τιμιωτέρων χρυσοῦ καὶ πολυτίμων λίθων, εὐσεβείας ὀρθοδόξου, φιλογενείας ἀγνῆς, ἀφοσιώσεως ἐνθουσιώδους πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος, ἀδιασείστου ἐμμονῆς εἰς τὴν πατρῴαν θρησκείαν, γλῶσσαν, ἤθη, ἔθιμα καὶ ἐκκλησιαστικὰς καὶ ἐθνικὰς παραδόσεις. Ἡ ἐν τοιούτοις ἱεροῖς δεσμοῖς ἕνωσις ὑμῶν πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὴν ὁλομέλειαν τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς Γένους καὶ ἡ ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι ἀνατροφὴ καὶ ἐκπαίδευσις τῶν τέκνων ὑμῶν, ὑμᾶς τε τοὺς συγκροτοῦντας τὴν Κοινότητα ἐξόχως τιμῶσι καὶ τὴν ἱερὰν μνήμην ἐκλαμπρύνουσι τῶν πατέρων καὶ προπατόρων ὑμῶν, ὧν εὐλαβῶς ἀκολουθεῖτε τὴν ἐρίτιμον κληροδοσίαν. Τὸ τοιοῦτον δὲ τοὺς γνησίους χριστιανοὺς καὶ ἀγαθοὺς πολίτας χαρακτηρίζον ὑπέρτερον ὑμῶν συναίσθημα, εὐφροσύνης πολλῆς τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἐμπλῆσαν, ἐνθαρρύνει ἡμᾶς εἰς ἔκφρασιν ἡμετέρου τινὸς ἐγκαρδίου πόθου, πρὸς σπουδαίαν ὠφέλειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἀποβλέποντος. Ἐσκεψάμεθα ὁπλονότι, καὶ προαγόμεθα ἵνα ἐπερωτήσωμεν τὴν ὑμετέραν Εὐγένειαν καὶ δι' αὐτῆς τὴν φιλογενῆ ὑμῶν Κοινότητα, εἴ γε ἔστι δυνατὴ ἡ ὑπὸ τὴν προστασίαν καὶ τὴν φροντίδα τῆς ὑμετέρας ἱερᾶς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ὑμετέρας Κοινότητος σύστασις Σχολῆς ἐν Βενετίᾳ, ἐν ᾗ ὑπὸ τὴν διδασκαλίαν δύο καθηγητῶν ἑνὸς ὀρθοδόξου καὶ ἑνὸς ἑτεροδόξου, ἀμφοτέρων διακεκριμένων καὶ ὀνομαστῶν ἐπὶ ὑψηλῇ θεολογικῇ ἐπιστημονικῇ παιδείᾳ, μέλλουσιν ἵνα τελειοποιῶνται ἐπὶ τριετίαν εἰς τὴν θεολογικὴν ἐπιστήμην πέντε ἢ ἓξ ἀπόφοιτοι διπλωματοῦχοι τῆς ἡμετέρας ἐνταῦθα Θεολογικῆς Σχολῆς, ἔχοντες τὸν βαθμὸν ἄριστα ἐν τοῖς διπλώμασιν αὐτῶν, ὅπως οὕτω βαθμηδὸν ἀποκτήσωμεν ἀνωτέρους τινὰς κληρικοὺς φέροντας τὸν ἐμπρέποντα χαρακτῆρα, ἐμπεφορημένους ὑγιῶν ἀρχῶν καὶ ἱκανοὺς διὰ τὸ διοικητικὸν τῆς Ἐκκλησίας, δι' ὃ μεγίστη ὑπάρχει ἀνάγκη ἀνδρῶν ὑψηλοτέρας πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως. Τὴν ἐκκλησιαστικὴν καὶ ἐθνικὴν ταύτην ἀνάγκην ἐὰν ἀνελάμβανεν ἵνα θεραπεύσῃ ἡ ὑμετέρα Κοινότης, τὸ ἔργον αὐτῆς ἀπηχήσει εὐφήμως καὶ μετὰ θερμῶν ἐπαίνων καθ' ὅλον τὸν ἐκκλησιαστικὸν καὶ ἐθνικὸν ἡμῶν ὁρίζοντα, καὶ τὸ ὄνομα τῶν συντελεσόντων μνημονευθήσεται ἐν γενεαῖς γενεῶν. Καὶ ἴσως μὲν ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ ἀπαιτηθησομένη δαπάνη θεωρηθῇ πως βαρεῖα, ἀλλὰ λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς μεγάλης τοῦ ἔργου σημασίας καὶ τῆς ἀνεκτιμήτου κοινῆς ὠφελείας, ἐλπίζομεν ὅτι ἡ θυσία κριθήσεται οὐχὶ δυσανάλογος πρὸς τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀποτελέσματος καὶ ἐξευρεθήσονται, μετὰ μελέτην τοῦ θέματος τούτου, τὰ πρὸς πραγματοποίησιν μέσα παρὰ τοῖς αὐτόθι γενναιόφροσι καὶ λίαν ἡμῖν ἀγαπητοῖς ἐν πνεύματι υἱοῖς. Ἐπὶ τούτοις πατρικῶς τὴν ὑμετέραν εὐγένειαν καὶ τὰ λοιπὰ εὐσεβῆ καὶ ἐντιμότατα μέλη τῆς ὑμετέρας Κοινότητος εὐλογοῦντες καὶ πᾶν ἀγαθὸν πᾶσι θεόθεν αἰτούμενοι, διατελοῦμεν τῆς λίαν ἡμῖν περισπουδάστου ὑμετέρας εὐγενείας κτλ.

,αᾠϐ' Φεβρουαρίου ια'.

† Ο ΚΩΝ]ΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

Β'.

Ἐπιστολὴ Προέδρου τῆς Κοινότητος.

Πρὸς τὴν Α.Θ.Π. τὸν Οἰκουμεν. Πατριάρχην καὶ Ἀρχιεπίσκοπον Κωνστ]πόλεως Κύριον Κύριον Ἰωακεὶμ

Κωνσταντινούπολιν

Παναγιώτατε,

Τὴν ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου καὶ ὑπ'ἀριθ. 1087 σεπτὴν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος εὐχαρίστως ἀπεδεξάμεθα, ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Σύλλογος

τῆς Ἀδελφότητος περὶ τὰ τέλη Ἀπριλίου ἑκάστου ἔτους συνήθως συνεδριάζει, περιεμένομεν τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, ὅπως κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς συνελεύσεως τῶν μελῶν ὑποβάλωμεν αὐτοῖς τὴν περὶ ἱδρύσεως ἀνωτέρας ἐνταῦθα Θεολογικῆς Σχολῆς ἰδέαν, ὅπως ἐν τῇ ἐν λόγῳ ἐπιστολῇ διετυπώθη.

Ὁ Σύλλογος μετὰ βαθυτάτης θρησκευτικῆς εὐλαβείας τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ταύτης ἤκουσε καὶ μεθ' ὑψίστου ἐνδιαφέροντος ἐπ' αὐτοῦ συνδιεσκέψατο, διότι ἐκτὸς πάσης ἀμφιβολίας κεῖται ὅτι ἡ ἵδρυσις μιᾶς Σχολῆς, ὅπως ἐν τῇ ὑμετέρᾳ μεγαλεπηβόλῳ διανοίᾳ συνελήφθη ὕψιστα καὶ σπουδαῖα ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἀποτελέσματα. Οἱ ἐξ αὐτῆς ἐξερχόμενοι ἄνδρες ἀρτίας ἐπιστημονικῆς μορφώσεως ἐπαξίως θὰ ἀνελάμβανον μετὰ ταῦτα ἐν ταῖς διαφόροις ἐπαρχίαις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου τὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς λιμένα ἀσφαλῆ θὰ ἠδύναντο οἱ οὕτω καταρτιζόμενοι τὸν χριστεπώνυμον τοῦ Κυρίου λαὸν νὰ καθοδηγῶσιν.

Ἀλλ' εἰς τὴν ὑψηλὴν καὶ εὐγενῆ ταύτην ἰδέαν, ἡ πραγματοποίησις τῆς ὁποίας μεγάλως τὴν ἡμετέραν Κοινότητα θὰ ἐτίμα, ἀνυπέρβλητον παρουσιάζει κώλυμα ἡ ἀνεπάρκεια τῶν μέσων. Ἐκ τῶν προσόδων τοῦ ἡμετέρου Σωματείου δι' ὧν ἐκπληροῦνται οἱ ὑπὸ τῶν ἀοιδίμων διαθετῶν ὡρισμένοι σκοποὶ καὶ οὓς ἐγνωρίσαμεν τῇ Ὑμ. Θ. Παναγιότητι διὰ τῆς πρώτης πρὸς Αὐτὴν ἐπιστολῆς ἡμῶν, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον ἔχομεν περίσσευμα, ὅπερ θὰ ἠδυνάμεθα νὰ διαθέσωμεν ὑπὲρ τῆς ἱδρύσεως καὶ τακτικῆς λειτουργίας τῆς ἐν λόγῳ Σχολῆς, χωρὶς νὰ παραβῶμεν τοὺς ὅρους τῆς Διαθήκης τῶν ἀοιδίμων ὁμογενῶν ἡμῶν, οἵτινες τὴν περιουσίαν αὐτῶν διέθεντο ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ Κοινότητι ταύτῃ πτωχῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ εἰσοδήματος, ὅπερ εἶναι προωρισμένον ὑπὲρ τῆς θείας λατρείας καὶ τῆς τηρήσεως τοῦ μεγαλείου τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, οὐδὲν ἐπίσης ἔχομεν περίσσευμα, ὅπερ μετὰ προθυμίας ἠθέλομεν διαθέσει ὑπὲρ τῆς παρὰ τῆς Ὑμ. Παναγιότητος προτεινομένης ἰδέας.

Ἐκ τῆς εἰλικρινοῦς ταύτης ἐκθέσεως τῶν πραγμάτων δύναται ἡ Ὑμ. Παναγιότης νὰ κατανοήσῃ τὴν κατάστασιν τῶν ἰδίων ἐνταῦθα καὶ ὅτι τὰ μέλη τοῦ ἡμετέρου Σωματείου ἅπαντα προθύμως ἤθελον προσέλθει εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ ὑπάτου ἀρχηγοῦ τῆς Ὀρθοδοξίας γενομένην εὐγενῆ ὁμολογουμένως πρόσκλησιν.

Ἀλλ' ἡ μεγάλη καὶ πατρικὴ ἰδέα αὕτη ἐσπάρη ἤδη· καὶ ἐσπάρη εἰς ἔδαφος, ὅπερ, καίπερ μακρὰν, συνδέεται ὅμως ἐσαεὶ πρὸς τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας. Εἴθε δὲ ἡ ἐπιείκεια τοῦ Κυρίου ἡμῶν νὰ εὐδοκήσῃ, ὅπως, σὺν τῷ χρόνῳ, βλαστήσῃ αὕτη ἐν τῇ καρδίᾳ τινὸς ἐκ τῶν ἐνταῦθα ὁμογενῶν καὶ πραγματοποιηθῇ αἰσίως πρὸς μείζω δόξαν καὶ εὐκλειαν τοῦ Γένους καὶ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Εὐαρεστηθήτω δὴ ἡ Ὑμ. Θ. Παναγιότης νὰ δεχθῇ τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθυτάτης πρὸς Αὐτὴν εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ ὑπερτάτου τῆς Κοινότητος, ἣν ἔχω τὴν τιμὴν ν' ἀντιπροσωπεύω.

Κατασπαζόμενος μεθ' ὑψίστου σεβασμοῦ τὴν παναγίαν Αὐτῆς δεξιὰν καὶ ἐξαιτούμενος τὰς εὐχὰς καὶ θείας εὐλογίας Της ἐπὶ τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, διατελῶ

Ἐν Βενετίᾳ, τῇ 10 Μαΐου 1902.

τέκνον Αὐτῆς ἐν Κυρίῳ εὐπειθέστατον

Λεωνίδας Γιαννιώτης

Πρόεδρος

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἐγράφη ἐσχάτως ἐν ρουμανικοῖς φύλλοις ὅτι ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακεὶμ ἀπηύθυνε πρό τινος ἐπιστολὴν τῷ πανιερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Οὐγγροβλαχίας καὶ ἐξάρχῳ πάσης Ρουμανίας Ἰωσήφ, ἐν ᾗ ἐποιεῖτο πρὸς τοῖς ἄλλοις παρατηρήσεις περὶ προόδων τῆς καθολικῆς προπαγάνδας μεταξὺ τοῦ ρουμανικοῦ λαοῦ, πρὸς βλάβην τῆς τε ἐθνότητος καὶ τῆς πατρίου θρησκείας αὐτοῦ, καὶ ὅτι δῆθεν τὸ τοιοῦτον ἀπάδει πρὸς τὰ ὑφιστάμενα προνόμια τῶν αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, καθὸ δυνάμενον νὰ θεωρηθῇ ὡς ποιά τις ἐπέμβασις εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτῶν πράγματα. Τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἐκ προθέσεως καὶ ἐκ παραδόσεως σεβομένου ἀνέκαθεν τὰ δίκαια τῶν ἁγίων αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τοῦ δὲ νῦν ἱθύνοντος τὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου πατριάρχου Ἰωακεὶμ περὶ πλείστου ποιουμένου τὰς μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων καθόλου Ἐκκλησιῶν ἀδελφικὰς σχέσεις (καὶ περὶ τούτου νέον προκείσθω τεκμήριον ἡ ἀπόλυσις τῆς ἐν ἄλλῃ στήλῃ τοῦ παρόντος φύλλου ἀγ-

γελλομένης κοινῆς Ἐγκυκλίου πρὸς πάσας τὰς αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας περὶ καθαρῶς ἐκκλησιαστικῆς φύσεως ζητημάτων), ἀναγκαῖον θεωροῦμεν, ὅπως ἐπιφέρωμεν τὰς δεούσας παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω εἰδήσεως πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν μὴ δυναμένων ἐκ τοῦ σύνεγγυς νὰ γνωρίζωσι τὰ πράγματα.

Ἡ ὡς ἄνω εἴδησις ἀναφέρεται προδήλως εἰς τὰ ἐσχάτως ἀνταλλαγέντα ὅλως ἰδιωτικῆς φύσεως γράμματα μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ καὶ τῆς Α. Π. τοῦ μητροπολίτου Οὐγγροβλαχίας Ἰωσήφ. Ἡ Α. Θ. Π., μεριμνῶσα πρὸς τοῖς ἄλλοις περὶ τῆς τύχης σπουδαίου διὰ τὴν κοινότητα Θεσσαλονίκης κληροδοτήματος, τοῦ κληροδοτήματος Καστρησίου, παρεκάλεσε δι' ἐπιστολῆς Αὐτῆς τὴν Α. Π. τὸν Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας Ἰωσήφ, ὅπως ἀγαθυνομένη μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ πρωθυπουργῷ τῆς Ρουμανίας Ἀ. Στούρζᾳ ὑπὲρ αἰσίας ἐκβάσεως τῆς ἐν λόγῳ ὑποθέσεως, διαβιβάζουσα ἅμα αὐτῷ καὶ ἰδίαν αὐτῆς ἐπὶ τούτῳ ἐπιστολήν, τοῦθ' ὅπερ καὶ προθύμως ἐξετέλεσεν ἡ Α. Πανιερότης σπεύσασα ἐγκαίρως ν' ἀπαντήσῃ τὰ δέοντα ἐφ' ᾧ καὶ ἰδιαιτέραν ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστήριον ἀπηύθυνεν τῇ Α. Πανιερότητι ἡ Α. Θ. Π. Ἐν τῇ αὐτῇ δ' εὐχαριστηρίῳ ἐπιστολῇ ἡ Α. Θ. Π. ἔγραφε πρὸς τοῖς ἄλλοις ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς, ἐξ ὧν φαίνεται ἔλαβεν ἀρχὴν ἡ ἀνωτέρω μνημονευομένη εἴδησις: «Πεποίθαμεν δ'ὅτι ἡ Γ. Σεβασμιότης οὐ παύσεται καὶ ἐφεξῆς ἐνδιαφερομένη καὶ καλοκἀγάθως φροντίζουσα περὶ τῆς αἰσίας διεκπεραιώσεως τῆς ὑφ' ἡμῶν συστηθείσης κοινωφελοῦς ὑποθέσεως, βεβαία δ' ἔστω ὅτι καὶ ἐν ἡμῖν θερμὸν ἰσχύει ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς ἁγιωτάτης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας καὶ τοῦ ρουμουνικοῦ ἔθνους, ὅπερ ποθοῦμεν βλέπειν ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον προκόπτον ἐν τῇ ἁγίᾳ ὀρθοδόξῳ πίστει καὶ στερρῶς τῶν πατρίων ἐχόμενον. Οὗτος δὲ ὁ διάπυρος ἡμῶν πόθος ἄγει ἡμᾶς, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ τῆς πρὸς ἀλλήλους διὰ γραμμάτων ἀδελφικῆς ὁμιλίας, δηλῶσαι αὐτῇ, ἐν ἰδιωτικῇ ὅλως πλὴν εἰλικρινεῖ παρρησίᾳ, ὅτι βαθέως ἐθλίβημεν τὴν καρδίαν ἐπὶ εἰδήσεσί τισι ἀγγελλούσαις ἐπιτυχίας τῶν ἑτεροδόξων προσηλυτιστῶν ἐν Ρουμανίᾳ καὶ ἀποπλανήσεις ἀριθμοῦ τινος ὀρθοδόξων ἐκ τοῦ ρουμουνικοῦ λαοῦ. Ὁ ψυχικὸς οὗτος κίνδυνος, συνεπάγεται κατ' ἀναπόδραστον ἀκολουθίαν, καὶ τὸν κίνδυνον τοῦ ἐκφυλισμοῦ, καθόσον, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἱστορία τῶν ἐξομοσιῶν πανταχοῦ ἔνθα τοιαῦται ἐγένοντο σὺν ταῖς θρησκευτικαῖς ἀπόλλυνται ταὐτοχρόνως καὶ αἱ ἐθνικαὶ παραδόσεις, οὕτω δὲ ὁ τῆς θρησκείας αὐτοῦ ἀπομακρυνόμενος λαὸς λελησμόνως καὶ βαθμηδὸν ἀλλ' ἀσφαλῶς ἀπομακρύνεται καὶ τῆς ἰδίας αὐτοῦ ἐθνικότητος, ἄλλοις ἔθνεσι καὶ δεσπόταις ἀφοσιούμενος, τοῦτο δ' ἔστι βεβαίως ζήτημα ζωτικὸν διά τε τὴν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν καὶ διὰ τὸ εὐσεβὲς ρουμουνικὸν ἔθνος. Διὸ, τὴν ἐξ ἀγάπης εἰλικρινοῦς ἡμετέραν λύπην συγκεράννυσιν ἡ ἐνδόμυχος ἡμῶν πεποίθησις ὅτι, εἴ γε ὄντως τὸ κακὸν τοῦ καθολικοῦ προσηλυτισμοῦ βαίνει εἰς ἣν λέγεται πρόοδον, ἀνάλογος ἔσται καὶ ἡ πρόνοια τῶν ἰθυνόντων τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πολιτείαν τῆς Ρουμανίας πρὸς λῆψιν μέτρων καταλλήλων εἰς ἀποσόβησιν αὐτοῦ καὶ περιφρούρησιν τῆς τε ὀρθοδόξου θρησκείας καὶ τῆς ρουμουνικῆς ἐθνότητος. Ἀσμενέστατα δὲ τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν τήνδε ἐπιστολὴν ἐπισφραγίζομεν διὰ τῶν χαρμοσύνων προσρήσεων καὶ διὰ τριπλοῦ ἐγκαρδίου ἀσπασμοῦ, ὃν νοερῶς ἀπευθύνομεν αὐτῇ τε καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν πανιερωτάτοις συνέδροις καὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῖς».

Εἰς ταῦτα ἀπαντῶν ὁ Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας Ἰωσὴφ, τὸ μὲν εὐχαριστεῖ τὴν Α. Θ. Παναγιότητα διὰ τὸ ὑπὲρ τῆς ρουμουνικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ρουμουνικοῦ λαοῦ εἰλικρινὲς Αὐτῆς ἐνδιαφέρον, ὃν, ὡς ὀρθῶς παρατηρεῖ, κάλλιστα καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐγνώρισεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, τὸ δὲ ἀποκρούει διαρρήδην καὶ πειστικώτατα τὰς ὅλως, ὡς λέγει, ἀβασίμους διαδόσεις περὶ δῆθεν προόδου τῆς καθολικῆς προπαγάνδας μεταξὺ τοῦ ρουμουνικοῦ λαοῦ, τοῦ ὁλοψύχως ἀφωσιωμένου εἰς τὰς πατρίους αὐτοῦ θρησκευτικὰς παραδόσεις, καὶ κεκτημένου ποιμένας μετὰ ζήλου καὶ συνέσεως ποδηγετοῦντας τὸν ὀρθόδοξον ρουμουνικὸν λαὸν εἰς νομὰς σωτηρίους.

Παρέχοντες κατὰ καθῆκον τὰς ἀνωτέρω ἀναγκαίας διασαφήσεις, δραττόμεθα εὐχαρίστως τῆς εὐκαιρίας, ὅπως τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἐνδόμυχον ἡμῶν ἐκφράσωμεν χαρὰν ἐπὶ ταῖς τοιαύταις διαβεβαιώσεσι τοῦ πεπνυμένου Πρωθιεράρχου τῆς ρουμουνικῆς Ἐκκλησίας ἐναντίον κακοβούλων περὶ αὐτῆς διαδόσεων. Εἰς δὲ τοὺς τυχὸν ξενιζομένους ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ πνευματικῇ ἐπικοινωνίᾳ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου μετὰ τῶν

λοιπῶν αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν παρατηροῦμεν, ὅτι τὸ οἰκουμ. Πατριαρχεῖον ἐκτελεῖ οὕτω καθῆκον ἐπιβεβλημένον ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῆς συνεχοῦς ἐκκλησιαστικῆς πράξεως, τοῦθ' ὅπερ ἄλλως σαφῶς ὑποδείκνυται καὶ ἐν τοῖς συνοδικοῖς λεγομένοις Τόμοις, οἵτινες ἀπολύονται ἑκάστοτε, ὁσάκις μερική τις ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀνακηρύσσεται κανονικῶς καὶ ἐπισήμως αὐτοκέφαλος ὀρθόδοξος Ἐκκλησία.

Α. Π.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΝ

Πρὸ μικροῦ χρόνου γνωστὸν ἐγένετό μοι ὅτι βυζαντινὸν κοιμητήριον ἐσχάτως ἀνακαλυφθὲν ἦν ἄξιον ἐφελκῦσαι τὴν προσοχὴν τῶν ἐρευνώντων τὰ περὶ τῆς ἐπὶ βυζαντινῶν Κωνσταντινουπόλεως. Ὁ τὰς ὀλίγας ταύτας χαράττων ἐνταῦθα γραμμὰς, ὁ θεωρήσας ἑαυτὸν ἄλλοτε εὐτυχῆ ὅτι ἀνεκάλυψεν ἀρχαῖον βυζαντινὸν λοῦμα καὶ τούτου σχεδιάγραμμα γνωρίσας τοῖς φιλαρχαίοις, τὸ πρῶτον ἔδει 'να μεταβῇ πρὸς ἐπίσκεψιν ὀστεοθήκης ἢ κοιμητηρίου βυζαντινοῦ· τοῦτο δὲ καὶ ἔπραξεν ἰδὼν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἐξετάσας αὐτὸ ἐν συνοδίᾳ ἀνδρῶν γεραιρόντων τὰ παλαίφατα μνημεῖα τῆς ἱερᾶς δομικῆς τῶν βυζαντινῶν ἡμῶν πατέρων, ἀλλὰ καὶ μνημεῖα τῆς πρὸς τοὺς ἐν Κυρίῳ κοιμηθέντας εὐλαβείας αὐτῶν*.

Εὐτυχῶς τὸ πρό τινος ἀνευρεθὲν κοιμητήριον κεῖται ἐν χωρίῳ σώζοντι τὸ ἀρχαῖον αὐτοῦ ὄνομα καὶ τῆς χριστιανικῆς ἀκμῆς αὐτοῦ καὶ καταγωγῆς ἐνδείξεις ἀρκετάς. Δώδεκα ἑκατονταετηρίδας διακρατεῖ τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ, ἤδη δ' ἀπὸ τῆς Η', σὺν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν ἡ κώμαις, παρέσχε συμβολὴν εἰς πλήρωσιν τοῦ μακροῦ καναριθμήτου καταλόγου τῶν ἁγίων μαρτύρων, τῶν αἵματι διαφοινιξάντων τὴν ἄσπιλον ἁλουργίδα τῆς μιᾶς ἁγίας ἀποστολικῆς ἡμῶν Ἐκκλησίας. Τὸ χωρίον τοῦτο λοιπὸν ἐστὶ τὰ γνωστὰ πᾶσι τοῖς κατοίκοις τῆς ἡμετέρας πόλεως Γαλατάρια.

Τὸ ὄνομα αὐτοῦ προβάλλει τὸ πρῶτον μικρῷ μετὰ τὰ μέσα τῆς Η' ἑκατονταετηρίδος. Τῇ 28 νοεμβρίου 767, σὺν τῷ ὁσίῳ Στεφάνῳ τῷ νέῳ, ἤθλησάν τινες ὑπὲρ τῶν ἁγίων εἰκόνων, τοῖς δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ μηνὸς ταύτην γεραιρομένοις ἁγίοις συγγεραίρεται καὶ Ἰωάννης ὁ ἀπὸ Γαλαταρίων, καθ' ἃ γράφουσι δόκιμα χειρόγραφα. Ἰωάννης οὗτος ὁ ἐκ τοῦ χωρίου τούτου καταγόμενος ἐξωρίσθη εἰς Δαφνουσίαν τῆς Βιθυνίας. Δευτέρα, τό γ' εἰς ἐμὲ ἦκον, μνεία τοῦ χωρίου γίνεται κατὰ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα, ὅτε γινώσκομεν, παρὰ Ψελλῷ Μιχαὴλ, ὅτι ἐπαύλεις τινὲς πλησίον τούτου τε τοῦ χωρίου καὶ τῶν Γαλαταρίων ἀνῆκον εἴς τινα τῶν ἀνακτορικῶν ὑπαλλήλων. Εἴπερ εἶχε τότε συνοικισμὸν ἀραιὸν ἢ πυκνὸν τὸ χωρίον ἄγνωστον, ὅτι δὲ κατά τινας ἐπιδρομὰς καὶ δηώσεις συνεμερίζετο καὶ τοῦτο τὰ τῶν ἀγχιτερμόνων ἀτυχήματα πᾶσι τοῖς σκεπτομένοις ἐστὶ φανερόν. Μέχρι τοῦ 1660 τὸ παρακείμενον παρεκκλήσιον τῆς Θεοτόκου, πανηγυρίζον τῇ 23 αὐγούστου, παρημελημένον μένον, ἦν ἐρείπιον, ἀλλὰ, καθὰ δείκνυσι τὸ πνεῦμα πατριαρχικοῦ τινος γράμματος, ἐγνωρίζετο ὡς ἁγίασμα, καὶ πολλή τις ἐγίνετο συρροή. Ἐπειδὴ δὲ τὰ παρακείμενα χωρίδια: Ρήγιον, ὁ μικρὸς δῆλα δὴ Τζεκμεδζὲς, ὃν κατ' αὐτὴν τὴν ΙΖ' ἑκατονταετηρίδα Ρήγιον ἐκάλουν οἱ κάτοικοι, Ἅγιος Στέφανος καὶ τὰ ὕπερθεν ἐσώζοντο καὶ πολλοὺς εἶχον κατοίκους, ἂν μὴ ἀπατῶμαι πλείονας τῶν νῦν, οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ἐσώζετο καὶ ἔζη καὶ τὸ χωρίον τῶν Γαλαταρίων.

Τὸν ναὸν τοῦ χωρίου διὰ κοινῆς συνδρομῆς ἀνῳκοδόμησε περὶ τὰ 1720—1731 Νικόημος ὁ μητροπολίτης Δέρκων καὶ Νεοχωρίου, εἰς ὀφειλάς τινας, πιθανῶς, πρὸς διαφόρους ὑποβληθεὶς, διότι συγχρόνως τῇ τοῦ ναοῦ τῶν Γαλαταρίων οἰκοδομῇ συνεπεχείρει ταῖς ἀνοικοδομαῖς τοῦ τε ναοῦ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ τοῦ ναοῦ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς· οἱ δὲ κάτοικοι δυσχερῶς ἠδύναντο φέρειν τότε τὸ δυσφόρητον χρέος τρισχιλίων περίπου φράγκων, εἰς ὃ διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν τριῶν ναῶν ὑπεβλήθησαν, καίπερ ὄντες, ὡς εἰκάζω, οὐκ ὀλιγάριθμοι. Κατὰ τὴν ΙΗ' φέρ' εἰπεῖν ἑκατονταετηρίδα δύο ἱερεῖς ἀπητοῦντο πρὸς ὑπηρεσίαν ἐν τῷ ναῷ τοῦ ὑπερκειμένου τῶν ἐκεῖσε χωρίων Ζεφυρίου καὶ πρὸς θεραπείαν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν ἀναγ-

* τὸ κοιμητήριον ἐπεσκεψάμεθα τῇ δευτέρᾳ, 3 ἰουνίου, οἵ τε πανοσιολογ. γέρων Γεράσιμος Λαυριώτης, ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, καὶ Παῦλος ἱερομόναχος, προϊστάμενος τοῦ ἐν Γαλαταρίοις ρωσικοῦ μνημείου, σὺν ἐμοὶ δ' ὁ φίλος καθηγητὴς τοῦ Ἐκκλησ. σεμιναρίου Πετρουπόλεως κ. Ἰω. Σοκολώφ.

κων· ἔστι δὲ τὸ σημερινὸν Ζαφρᾶ, οὗ καὶ ὁ εἷς ἱερεὺς ἴσως περιττός ἐστι σήμερον.

Τὸ ἀνακαλυφθὲν κοιμητήριον κεῖται παρὰ τῷ ναῷ, οὐδὲν φέροντι μνημεῖον τῆς πατρίου ἀγλαΐας. Ἡ τελευταία ἀνοικοδόμησις τούτου τε καὶ τῶν ναῶν τῶν πέριξ κωμοπόλεων καὶ χωριδίων ἐγένετο μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1833—1835, εὐμενεῖ ἐπινεύσει καὶ διαταγῇ τοῦ ἀειμνήστου σουλτάνου Μαχμοὺτ Β΄. Τὸ νεκροδοχεῖον ἢ ὀστεοθήκη μαρτυρεῖ τὴν βυζαντινὴν αὐτοῦ καταγωγήν, ἀλλ' ἔστιν ἔργον τῶν τελευταίων αἰώνων, μόλις ἴσως ἀνατρέχον εἰς τὴν ΙΒ΄ ἢ τὴν ΙΓ΄ μᾶλλον ἑκατονταετηρίδα καὶ φέρον ἐπὶ τῆς εἰσόδου κεχαραγμένον μικρὸν σταυρὸν καταγωγῆς συγχρόνου τῇ οἰκοδομῇ. Ἔστιν ἐκτισμένον κατὰ μῆκος τοῦ ναοῦ, δρομικοῦ σχήματος, διῃρημένον εἰς ἓξ χωρίσματα, μικρᾶς χωρητικότητος, δύο σχεδὸν κυβικῶν μέτρων ἕκαστον, ᾠκοδομημένον ἐκ πετρῶν τε καὶ πλίνθων.

Πρὸ δέκα πέντε ἐτῶν ἠγνόουν τοῦ κοιμητηρίου τὴν ὕπαρξιν· ἡμίθραυστος ἐπιγραφὴ ἐπὶ χονδροῦ μαρμάρου, κομισθεῖσά μοι τότε, μ' ἐδίδασκεν ὅτι, προδήλως ἐκ ναΐσκου τινὸς ἀποσπασθεῖσα, ἀνῆκεν εἰς τὴν ΙΓ΄ πιθανῶς ἑκατονταετηρίδα, δεικνύουσα τὴν ἐπὶ βυζαντινῶν ὕπαρξιν ναοῦ τῆς Θεοτόκου. Σήμερον, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ 1720, πάτρωνα ὁ ναὸς ἔχει τοὺς Ταξιάρχας τῶν ἄνω Δυνάμεων· ἀλλ' ὁ παρατηρῶν τὸ ὑπὸ τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ ναοῦ καὶ σήμερον ἐς ἔτι, θεία μοίρᾳ, σωζόμενον ἀνάγλυφον, εὑρίσκεται ἐνώπιον παραδόξου παραστάσεως, ἧς ὁ τεχνίτης ἄγνωστον πόθεν ἐνεπνεύσθη. Παρίσταται γυνή τις, ἐπικαθημένη τῶν τειχῶν πόλεώς τινος καὶ δορυφορουμένη ὑπ' ἀγγέλων, ἀναμιμνήσκουσα δ' ἡμᾶς ὅτι, κατά γε καὶ τὴν κρίσιν καὶ μαρτυρίαν τοῦ Σπυρίδωνος Ζαμπελίου, βυζαντινοὶ τεχνῖται παρίστων τὴν Θεομήτορα φέρουσαν ὡς στέμμα τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐὰν ἀποδεξώμεθα λοιπὸν ὅτι τὸ ἀνάγλυφον ἀνῆκεν εἰς τὸ χωρίον τῶν Γαλαταρίων, αὐτὸ τοῦτο τὸ προϊὸν ἀκόμψου τέχνης διδάσκει ὅτι ὁ ναός, ἐπ' ὀνόματι τῆς Θεοτόκου τιμώμενος, ἐπεγράφη κατόπιν εἰς ὄνομα τῶν Ταξιαρχῶν, ἕνεκα τῆς παραστάσεως τῶν δύο ἀγγέλων τῶν τοῦ ἀναγλύφου.

Λυπηρὸν ὅτι τῶν παρ' ἡμῖν ἐπαϊόντων οὐδεὶς ἄχρι σήμερον μετέβη εἰς τὰ μέρη ταῦτα, περὶ ὧν ἐν τῷ «Κωνσταντινουπολιτικῷ Ἑορτολογίῳ» πολλὰ μέλλω γράψειν, ἀπὸ τοῦδε ζητῶν ἐπιεικεῖς τοῦ νέου ἔργου κριτὰς καὶ προστάτας, διότι ἡ συνηθροισμένη ὕλη ἐστὶν ἄπειρος καὶ κατ' ἐμὲ πολυτιμοτάτη.

Μ. Ι. Γ.

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ ΠΡΟΣ ΜΟΡΦΩΣΙΝ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΥ Ἢ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΥ ΛΕΓΟΜΕΝΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ

Ἐπανερχόμενοι εἰς ὅσα διὰ βραχέων ἐδημοσιεύσαμεν πρό τινος ἐν τῇ περισπουδάστῳ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» περὶ τοῦ σπουδαιοτάτου ζητήματος τοῦ παρ' ἡμῖν καταρτισμοῦ πλήρους Μηνολογίου, ἢ Συναξαρίου τῆς καθ' ἡμᾶς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, παρατιθέμεθα ἐνταῦθα, τῇ προτροπῇ ἀξιοσεβάστων ἡμῖν φίλων, σύνοψιν τῶν σπουδαιοτέρων γνωστῶν τῇ ἐπιστήμῃ μέχρι τοῦδε, ἐν χειρογράφοις τε καὶ τύπῳ ἁγιολογικῶν μνημείων, ἅτινα ἀναμφηρίστως ἀποτελέσουσι τὴν βάσιν καὶ τὸ θεμέλιον παντὸς τοιούτου ἐν μέλλοντι χρόνῳ ἐπιστημονικοῦ ἔργου, ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ χριστιανισμοῦ μέχρι τοῦ XV αἰῶνος.

Ἐκτὸς τοῦ πασχαλίου τοῦ Ἱππολύτου ὡς εἴπομεν καὶ τοῦ οὕτω καλουμένου «Commes» τοῦ IV αἰῶνος ἀποδιδομένου εἰς τὸν μακάριον Ἱερώνυμον, πρωτίστην σήμερον θέσιν ἐν τῇ ἐπιστήμῃ κατέχουσι τρία συστηματοποιημένα χειρόγραφα Τυπικὰ τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Πρῶτον. Τὸ τυπικὸν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς ἁγίας Σοφίας, γεγραμμένον περὶ τὰ τέλη τοῦ XI αἰῶνος ἐπὶ περγαμηνῆς.

Δεύτερον. Τὸ τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου τοῦ Χ΄ αἰῶνος (945—950) καὶ

Τρίτον. Τὸ κτιτορικὸν μοναστηριακὸν τυπικὸν τῆς Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος τοῦ XII αἰῶνος.

Καὶ τὸ μὲν Τυπικὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἤτοι τὸ Τυπικὸν τῆς ἁγίας Σοφίας, ἐγένετο τῇ ἐπιστήμῃ γνωστὸν κατὰ τὸ 1890 ἔτος ἐκ τοῦ καταλόγου τοῦ σοφοῦ Σακκελίωνος «Πατμιακὴ βιβλιοθήκη». Τὸ τυπικὸν τοῦτο ἔμενεν ἡμῖν ἄγνωστον, καίτοι ὑπῆρχε κατακεχωρημένον ἔν τινι ἀρχαίῳ καταλόγῳ τῆς πατμιακῆς βιβλιοθήκης τοῦ 1201 ἔτους ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἕτερον βιβλιδόπουλον Τυπικὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας» ὅστις ἐδημο-

σιεύθη ὑπὸ τοῦ βυζαντινολόγου Δὴλ ἐν τῇ «Bizantinische Zeitschrift» Band I, Heft 3—4, s. 521.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ ἐν λόγῳ Τυπικοῦ ἔγκειται εἰς τοῦτο, ὅτι μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν ὑπῆρχε γνωστὸν πλῆρες Τυπικὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ πάντες ἦσαν πολλάκις ἠναγκασμένοι ἵνα καταφεύγωσι καὶ ν' ἀρύωνται πληροφορίας ἐκ τοῦ «De ceremoniis aulæ Byzantinæ» συγγράμματος ἀποδιδομένου εἰς τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνον Πορφυρογέννητον.

Κατὰ τὸν σοφὸν καθηγητὴν τῆς ἐν Κιέβῳ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Ἀθ. Δημητριέβσκην τὸν εὐτυχήσαντα ἵνα δημοσιεύσῃ ἐν τῇ λαμπρᾷ καὶ λίαν περισπουδάστῳ αὐτοῦ συλλογῇ «Τὰ τυπικὰ» (τῷ 1895 ἐν Κιέβῳ) τὸ ἐξαίσιον τοῦτο ἁγιολογικὸν μνημεῖον, κέκτηται ὑψίστην ἐπιστημονικὴν ἀξίαν ὅπου ἀφορᾷ τὴν τέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας ἐν τῇ ἀρχαίᾳ βυζαντινῇ Ἐκκλησίᾳ.

Περὶ τοῦ πολυτίμου καὶ ἀξίου περιεργείας τούτου ἁγιολογικοῦ μνημείου, ὑπὸ πολλὰς καὶ ποικίλας ἐπόψεις ἀνέφερε λίαν εὐφήμως καὶ ὁ σοφὸς ἀποθανὼν καθηγητὴς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ ἀρχαιολογίας κ. Νικόλαος Κρασνοσάλτσωφ ἐν τῇ σπουδαίᾳ καὶ ἐπιστημονικῇ αὐτοῦ διατριβῇ, δημοσιευθείσῃ ἐν Ὀδησσῷ κατὰ τὸ 1892 ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «Τὸ Τυπικὸν τῆς ἁγίας Σοφίας ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸν IX αἰῶνα» περὶ ἧς ἄλλοτε ἐκτενῶς ἐποιησάμεθα λόγον ἐν τῇ ὑμ' ἡμῶν περιγραφῇ τοῦ ναοῦ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῶν Χαλκοπρατείων.

Τὸ ἐν λόγῳ ἁγιολογικὸν μνημεῖον τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου ὑπ' ἀριθ. 266 διαλαμβάνει τὸ Τυπικὸν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἶναι ἀντιγραφὴ ἐξ ἑτέρου τοιούτου αὐθεντικοῦ, δυστυχῶς ὅμως ἡ ἀντιγραφὴ αὕτη ἐγένετο παρ' ἀμαθοῦς γραφέως, ὅστις κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἔγραψεν αὐτὸ καθ' ὑπαγόρευσιν ἑτέρου προσώπου, ὃς ὁ καὶ παρεισέρρησαν ἀπειράριθμα ὀρθογραφικὰ σφάλματα. Πρὸς ἔκδοσιν αὐτοῦ ὁ καθηγητὴς Δημητριέβσκης κατέβαλεν ἀτρύτους κόπους, ἀνατρέχει πολλάκις διὰ τὰ ἀσαφῆ ὡς ἐκ τῆς κακογραφίας παρουσιαζόμενα χωρία εἰς τὰ σύγχρονα αὐτοῦ ἁγιολογικὰ μνημεῖα, οἷον εἰς τὸ «Menologium Græcorum Basilii Porphyrogeniti imperatoris» εἰς τὸ «Μηνολόγιον τῶν εὐαγγελίων ἑορταστικόν,—sive calendarium ecclisiæ Constantinopolitanæ Steph. Anton Morcelli» καὶ εἰς ἑτέρους Συναξαριστάς.

Τὸ δεύτερον ἁγιολογικὸν μνημεῖον εἶναι τὸ Τυπικὸν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως (945—950) ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννύτου, ἀνακαλυφθὲν ὑπὸ τοῦ σοφοῦ μεσαιωνοδίφου καὶ ὑφηγητοῦ τοῦ ἐν Πετρουπόλει αὐτοκρατορικοῦ Πανεπιστημίου κ. Ἀθ. Παπαδοπούλου Κεραμέως ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Παλαιστίνῃ μονῆς Σάββα τοῦ ἡγιασμένου καὶ κατετέθη ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Νικοδήμου, τοῦ πολλὰ μοχθήσαντος καὶ προνοήσαντος ὑπὲρ τῆς διασώσεως καὶ περισυλλογῆς ἁγιολογικῶν μνημείων ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην, ἐν τῇ πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Ἱερουσαλήμ.

Καθ' ἡμᾶς εὐτυχήσαντες ἵνα ἴδωμεν καὶ ἐξετάσωμεν αὐτὸ ἐκ τοῦ σύνεγγυς, εὕρομεν οὐ μόνον πλῆρες, ἀλλὰ καὶ κατὰ πολλὰ ἀνώτερον τοῦ Πατμιακοῦ ὑπ' ἔποψιν πρὸ πάντων ἀκριβείας.

Τὴν πλήρη αὐτοῦ ἔκδοσιν καὶ ἀντιπαραβολὴν πρὸς ἕτερα τοιαῦτα ἀνέλαβεν ὁ ἀξιότιμος φίλος κ. Παπαδόπουλος Κεραμεύς, ἐπίσης δὲ τοιαύτην μελέτην ἐπ' αὐτοῦ προετοιμάζει ἡμῖν καὶ ὁ καθηγητὴς Δημητριέβσκης.

Τὸ δὲ τρίτον, — Τὸ Τυπικὸν τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος ἐπὶ λαμπρᾶς περγαμηνῆς, κάλλιστα γεγραμμένον περὶ τὰ μέσα τοῦ XII αἰῶνος (κατὰ τὸν Σακκελίωνα). Σύγκειται ἐκ δύο μερῶν, καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιγράφεται: «Συναξάριον σὺν Θεῷ, ἤτοι Τυπικὸν ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς εὐαγοῦς μονῆς τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος, ἀρχόμενον ἀπὸ μηνὸς Σεπτεμβρίου, περιέχον πᾶσαν ἀκολουθίαν μέχρι συμπληρώσεως Αὐγούστου. Ὡσαύτως καὶ τῆς ἁγίας Τεσσαρακοστῆς ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Τελώνου καὶ Φαρισαίου μέχρι τῶν Ἁγίων Πάντων».

(ἕπεται συνέχεια)

Γ. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Τιμιώτατοι Ἔφοροι καὶ ἐλλόγιμοι διευθυνταὶ καὶ διευθύντριαι τῶν Σχολῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἀριθμ. πρωτ. 3733 / διακρ. 1998

Ἐγγίζοντος τοῦ χρόνου τῶν ἐναυσίων ἐξετάσεων τῶν Σχολῶν ἡ Π. Κ. Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπὴ ἐν τῇ μερίμνῃ αὐτῆς περὶ τῆς ὅσον οἷόν τε τακτικωτέρας διεξαγωγῆς αὐτῶν, ἵνα ἵνα δὲ ἐγκυκλίου ὑπομνήσῃ καὶ αὖθις ταῖς κατὰ τόπους σχολικαῖς ἀρχαῖς τὰς σχετικὰς διατάξεις περὶ ἐξετάσεων τῶν Σχολῶν συνοψιζομένας ἐν τοῖς ἑξῆς:

Α'] Αἱ ἐτήσιαι προφορικαὶ ἐξετάσεις τῶν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ Κων]πόλεως κοινοτικῶν Σχολῶν ἄρχονται συμφώνως τῷ 57 ἄρθρῳ τοῦ ἐν ἰσχύϊ Γενικοῦ Κανονισμοῦ τῶν Σχολῶν ἀπὸ τῆς τελευταίας ἑβδομάδος τοῦ μηνὸς Ἰουνίου καὶ διαρκοῦσι τὸ πολὺ μέχρι τῆς 15 Ἰουλίου. ἤτοι ἀπὸ τῆς 23 Ἰουνίου μέχρι τῆς Κυριακῆς 14 Ἰουλίου, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο· αἱ δὲ γραπταὶ ἐξετάσεις προηγοῦνται τῶν προφορικῶν κατὰ μίαν ἑβδομάδα. Διεξάγονται δὲ κατὰ πρόγραμμά, ὅπερ συντασσόμενον ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τοῦ διευθυντοῦ καὶ τῶν διδασκάλων καὶ ἐγκρινόμενον ὑπὸ τῆς Ἐφορείας ἀποστέλλεται ὑπὸ τῆς τελευταίας ταύτης δύο ἑβδομάδας πρὸ τῶν ἐνάρξεων τῶν ἐξετάσεων τῇ Π. Κ. Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπῇ διὰ γράμματος ἀπευθυνομένου πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

Β'] Αἱ ἐξετάσεις διεξάγονται ἐν πᾶσι τοῖς μαθήμασι καὶ ἐφ' ἁπάσης τῆς ἐτησίως διδιδαγμένης ὕλης τῆς περιεχομένης ἐν τῷ παρ' ἑκάστῃ Σχολῇ τηρουμένῳ ἐπισήμῳ *Βιβλίῳ τῆς διδαχθείσης ὕλης*, προφορικῶς μὲν καὶ γραπτῶς εἰς πάσας τὰς τάξεις τοῦ Δημοτικοῦ, ἔνθα ἐπιτρέπεται κατ' ἐξαίρεσιν καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ πίνακος ὑπαγόρευσις τεμαχίου τινὸς πρὸς ἐξέτασιν ἐν τῷ γλωσσικῷ μαθήματι.

Γ'] Αἱ ἐξετάσεις κατὰ τὸ 54 ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ περιορίζονται αὐστηρῶς εἰς τὴν διδαχθεῖσαν ὕλην· διάλογοι, παίγνια, ποιήματα καὶ μῦθοι εἶσιν ἀνεκτὰ ἐν περιωρισμένῳ ἀριθμῷ καὶ ἐν μόνοις τοῖς νηπιαγωγικοῖς τμήμασιν, ἀπαγορεύονται δὲ ἐκ τούτων τὰ μὴ συνᾴδοντα κατὰ τὸ περιεχόμενον πρὸς τὸν μορφωτικὸν καὶ θρησκευτικὸν σκοπὸν τῆς διδασκαλίας καὶ πρὸς τὴν εὐπρέπειαν τῶν σεμνῶν τελετῶν τῶν ἐξετάσεων.

Δ'] Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων προηγεῖται κατὰ τὸ 58 ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ ἱερὰ τελετή, ἧς ἡ διάταξις θεσπισθεῖσα ἀποκλειστικῶς διὰ τὰς ἐξετάσεις ἔχει ὧδε :

α'] Ἱεροτελεστία.

β'] Ὕμνος πρὸς τὸν Θεόν.

γ'] Ἔκθεσις τῆς Διευθύνσεως (ἑκατέρας τῶν Διευθύνσεων κατὰ τὴν κοινὴν τελετήν).

δ'] Ὕμνος πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον.

ε'] Ἔκθεσις τῆς Ἐφορείας.

ς'] Ὕμνος πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

ζ'] Δύο ἢ τρία τὸ πολὺ ἕτερα ἄσματα σχολιακῆς φύσεως καὶ μέλους, καὶ μεταξὺ τούτων διανομὴ τῶν ἀπολυτηρίων ἐνδεικτικῶν καὶ βραβείων.

η'] Προσφώνησις ἐπισφραγιστήριος τῆς τελετῆς ὑπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ ἀντιπροσώπου.

Ε'] Ἐν αἷς κοινότησιν εἴθισται ἵνα αἱ ἐναύσιαι ἐξετάσεις ἐπισφραγίζωνται διὰ τῆς τελετῆς εἴτε ἰδίας δι' ἑκάστην Σχολὴν εἴτε κοινῆς δι' ἁπάσας, ἡ ἔναρξις τῶν ἐξετάσεων ἐγκαινίζεται δι' ἁπλῆς ἱεροτελεστίας, τῶν λογοδοσιῶν καὶ ἀσμάτων μετατιθεμένων εἰς τὴν ἡμέραν τῆς τελετῆς· ἐν αἷς δὲ Σχολαῖς ἡ τελετὴ γίνεται κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐξετάσεων, ἡ τῶν μαθημάτων ἐξέτασις ἄρχεται μετὰ τὸ ὡς ἄνω ς' ἐδάφιον τῆς τελετῆς, ἤτοι μετὰ τὸν ὕμνον πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

ΣΤ'] Αἱ λογοδοσίαι τῶν Διευθύνσεων περιορίζονται συνῳδὰ τῷ 39ῳ ἄρθρῳ τοῦ Κανονισμοῦ εἰς σύντομον ἔκθεσιν περὶ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς τοῦ λήγοντος σχολικοῦ ἔτους καταστάσεως τῆς Σχολῆς αὐτῶν, μὴ ἐπιτρεπομένων ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ τῶν εἰς γενικωτέρας θεωρίας παρεκβάσεων. Ἐπίσης δὲ καὶ αἱ τῶν Ἐφορειῶν λογοδοσίαι περιστρέφονται ἀποκλειστικῶς κατὰ τὰς διαγορεύσεις τῶν ἄρθρων 31ου καὶ 16ου περὶ τὴν οἰκονομικὴν διαχείρισιν τῆς Σχολῆς, ἤτοι περὶ τὴν ἔκθεσιν τῆς καταστάσεως τοῦ ταμείου κατὰ τὸ τρέχον σχολικὸν ἔτος (1 Σεπτεμβρίου — 31 Αὐγούστου), καὶ ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς πᾶσα παρ' οἱουδήτινος ἄλλου προσώπου ἀγόρευσις ὡς καὶ αἱ προσφωνήσεις καὶ τὰ λογύδρια ἐκ μέρους τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν.

Ζ'] Πρὸς ταῖς ἀνωτέρω διατάξεσι δηλοῦται ἅμα ταῖς ἐκασταχοῦ σχολικαῖς ἀρχαῖς ὅτι, ὅσαι τῶν Ἐφορειῶν θέλουσιν ἵνα καὶ δι' ἰδίας ἐξεταστικῆς ἐπιτροπῆς παρακολουθῶσι κατὰ τὸν ὡρισμένον χρόνον τὰς διεξαγομένας ἐξετάσεις τῆς Σχολῆς αὐτῶν, ὀφείλουσιν αὗται ἵνα ὑποδεικνύωσι πρότερον τῇ Ἐκπαιδευτικῇ Ἐπιτροπῇ τὰ κατάλληλα πρὸς τοῦτο πρόσωπα πρὸς ἔγκρισιν.

Τὰς διατάξεις ταύτας περὶ ἐξετάσεων τῆς Π. Κ. Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπῆς ἀνακοινούμενοι πᾶσιν ὑμῖν τοῖς τε τιμιωτάτοις Ἐφόροις καὶ ἐλλογίμοις Διευθυνταῖς καὶ Διευθυντρίαις τῶν Σχολῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, πεποίθαμεν ὅτι θέλετε συμμορφωθῇ πιστῶς καὶ ἀνελλιπῶς πρὸς ταύτας ἐπ' ἀγαθῷ τῶν Σχολῶν, ἀναλογιζόμενοι ὅτι θέλουσιν ὑπέχει βαρεῖαν τὴν εὐθύνην οἱ ὑπαίτιοι πάσης παραβάσεως. Ἐπὶ τούτοις εἴητε ὑγιαίνοντες ἐν Κυρίῳ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 27 Μαΐου 1902.

† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

Δ. ΕΘΝ. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

Ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα προέδρου τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου, τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ, καθ' ἃ ἐγκαίρως ἠγγείλαμεν, ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Νεοκαισαρείας καὶ Ἰνέου κ. Ἀλέξανδρος ἀπήγγειλε τὴν ἑξῆς προσλαλιάν :

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί,

ἀξιότιμοι σύμβουλοι,

Πρὶν ἢ ἀναλάβω τὰ σοβαρὰ καὶ ὑψηλὰ καθήκοντα τῆς προεδρείας τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, ἣν ἡ εὐμενὴς καὶ ἐπιεικὴς περὶ τῶν κατ' ἐμὲ κρίσις τῆς Α. Θ. Π. τοῦ προσκυνητοῦ μοι πατριάρχου καὶ δεσπότου μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ἀνέθετο καὶ ἐνεπιστεύσατό μοι, καὶ πρὶν ἢ κατ' ἀκολουθίαν ποιήσωμαι ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς παρούσης τακτικῆς συνεδρίας, ὡς εἰκὸς χαιρετίζων καὶ προσαγορεύων ὑμᾶς, πρέπον ἅμα καὶ καθῆκον ἡγοῦμαι ἵνα ἀπὸ τῆς περιδλέπτου ταύτης προεδρικῆς ἕδρας εἰλικρινῶς καὶ ἀπεριφράστως δηλώσω ὑμῖν ὅτι οὐδαμῶς παραγνωρίζω, ἐκ τοὐναντίου σύνοιδα καλῶς καὶ κατανοῶ πληρέστατα τὴν ἐμὴν ἀνεπάρκειαν περὶ τὴν ὡς δεῖ καὶ ἀνελλιπῆ ἐκπλήρωσιν τῶν σπουδαίων καθηκόντων, ἅπερ συνεπάγεται ἡ θέσις τοῦ προέδρου τοῦ Συμβουλίου, καὶ ἰδίᾳ καθόσον ἀφορᾷ εἰς τὰς διεξαγομένας ἐνώπιον αὐτοῦ δικαστικὰς ὑποθέσεις, ἀπαιτούσας καὶ πάντα μὲν τὰ μέλη αὐτοῦ, ἐξαιρετικῶς ὅμως τὸν προεδρεύοντα, πλουσίως εὐμοιροῦντα

ἐπιστημονικῶν νομικῶν γνώσεων ἐὰν μὴ ἀπαραιτήτως καὶ πείρας περὶ τὰ δικαστικὰ ὄχι ὀλίγης.

Ἀντὶ λοιπὸν διπλωμάτων νομικῶν σχολῶν, ὡς μόνα ἐφόδια ἐν τῇ ἐνασκήσει τῶν προεδρικῶν καθηκόντων μοι προσάγω ὑμῖν τὴν συναίσθησιν ἐν πρώτοις τῆς ἐμῆς, ὡς προεῖπον, ἐν τούτῳ ἀνεπαρκείας, ἀλλὰ συγχρόνως καὶ τὴν ἀκριβῆ συναίσθησιν καὶ γνῶσιν τῆς ὑψηλῆς εὐθύνης, ἣν ἀναλαμβάνω καὶ ὑπέχω, ἐφεξῆς δὲ τὴν ἀπαιτουμένην καὶ ὀφειλετικὴν προθυμίαν καὶ δριμύτητα πρὸς ἐκδίκασιν καὶ διεξαγωγὴν τῶν παρουσιαζομένων ὑποθέσεων, τὴν ἰσχυρὰν θέλησιν καὶ ἀνεξάντλητον ἐπιμονὴν εἰς ἀνεύρεσιν καὶ ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, τὴν ἐνδελεχῆ προσοχὴν καὶ μέριμναν περὶ ἀπομικύνσεως ἐκ τοῦ ἱεροῦ τούτου τῆς θέμιδος περιβόλου πάσης τυχὸν ἰδέας μεροληπτικῆς καὶ τέλος τὴν στεριὰν πεποίθησιν καὶ ἐλπίδα ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πεφωτισμένην σύμπραξιν καὶ συναντίληψιν. Ὑπὸ τοιαύτας σκέψεις καὶ ὁρμὰς καταλαμβάνων τὴν ἐμπιστευθεῖσάν μοι θέσιν, καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας κηρύττων, εὔχομαι τῷ παντοδυνάμῳ Θεῷ ὅπως φωτίζῃ καὶ καθοδηγῇ πάντας ἡμᾶς εἰς τὸ ἐπιτελεῖν ἐν πνεύματι συμπνοίας καὶ νομιμοφροσύνης τὰ ἀρεστὰ αὐτῷ, τῆς μὲν Μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους τὰ συμφέροντα ἐκθύμως προασπιζόντας καὶ προασπίζοντας, τοῖς δὲ ἐκζητοῦσι πᾶσι δικαιοσύνην προθύμως καὶ ἀδεκάστως τοιαύτην παρέχοντας, διότι ἐν δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσα ἀρετὴ ἐστι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἐγκύκλιος ταῖς αὐτοκεφάλοις ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις.—Ἀνεγνώσθη ἐνεκρίθη συνοδικῶς τὸ σχέδιον τῆς πρὸς τὰς αὐτοκεφάλους ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ἐγκυκλίου ἐπὶ τῶν γνωστῶν προτάσεων τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, καταρτισθὲν ὑπὸ ἐπιτροπῆς συγκειμένης ἐκ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Κορυτσᾶς κ. Φωτίου, τῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδριτῶν κκ. Γρηγορίου Κωνσταντινίδου, μεγάλου ἱεροκήρυκος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, Κωνσταντίνου Βοντζαλίδου, νομικοῦ συμβούλου τῶν Πατριαρχείων, Ἀθανασίου Πιπέρα, ὑπογραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, καὶ τοῦ ἐλλογίμου κ. Ἰωάννου Ταντσλίδου, διευθυντοῦ τοῦ Α΄ πατριαρχικοῦ γραφείου. Ἡ ἐγκύκλιος μετ' οὐ πολὺ ἀποστέλλεται οἷς ἐνδιαφέρῃ ν' ἀποστολῇ.

— *Πνευματικὸν δικαστήριον.* — Φιλοκάλῳ πρωτοβουλίᾳ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κκ. Ἰωακείμ, συντελεσθείσης τῆς ἐπισκευῆς καὶ διακοσμήσεως νέας καὶ εὐπρεπεστάτης αἰθούσης τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πνευματικοῦ δικαστηρίου, τῇ παρελθούσῃ δευτέρᾳ ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια αὐτῆς, παρόντος τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου, τῶν μελῶν αὐτοῦ, πατριαρχικῶν τινων ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς δικαστηρίοις δικηγορούντων. Τοῦ ἐπὶ τούτῳ ἁγιασμοῦ ψαλέντος ὑπὸ τοῦ προέδρου τοῦ δικαστηρίου πανιερ. μητροπολίτου πρώην Δρυϊνουπόλεως κ. Γρηγορίου, ἡ Α. Θ. Π. διὰ προσλαλιᾶς συντόμου συνίστησε τοῖς μέλεσιν ὅπως ἐν πάσῃ πάντοτε εὐσυνειδησίᾳ καὶ ἀμεροληψίᾳ καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς τιθεσπισμένης ἐκκλησιαστικῆς νομοθεσίας καὶ τῶν νόμων τοῦ κράτους ἀπονέμωσιν ἑκάστοτε τὴν δικαιοσύνην αἰτῆς πασῶν τῶν ἐντολῶν πλήρωσίς ἐστιν. Ὁ πανιερώτατος πρόεδρος ἀντιφωνῶν ὑπέδειξε τήν τε μεγίστην εὐθύνην, ἣν ὑπέχουσιν ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς κοινωνίας οἱ τεταγμένοι πρὸς ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης, καὶ τὴν δυσχέρειαν τοῦ ὑψηλοῦ τούτου ἔργου, ἕνεκα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας, ἐβεβαίωσε δ' ὅτι, τῇ συναντιλήψει τῆς θείας χάριτος, τὸ δικαστήριον θέλει ἐπιτελεῖ ἑκάστοτε τὸ ἱερὸν αὐτοῦ καθῆκον. Εἶτα ἐκ μέρους τῶν παρισταμένων δικηγόρων ὁ κ. Μιλτ. Καραβοκυρὸς ἐπεῖπε βραχέα, καταδηλῶν τὰς ἀναποσπάστους σχέσεις τῶν δικαστῶν πρὸς τοὺς δικηγόρους, οἵτινες τὰ μέγιστα συμβάλλουσιν ἑκάστοτε εἰς τὴν ὀρθὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης. Λίαν δὲ προσφυῶς ὑπέμνησεν ὁ κ. Καραβοκυρὸς ὅτι ἡ ὕπαρξις τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πνευματικοῦ δικαστηρίου ἐγένετο ἐμφανεστέρα κατὰ τὴν πρώτην τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κκ. Ἰωακείμ πατριαρχείαν, καθ' ἣν ἐξεπονήθη καὶ ὁ μέχρι τοῦδε διέπων αὐτὸ κανονισμός, καὶ ὅτι ἡ ἤδη ἐν εὐπρεπεστέρᾳ καὶ κοσμιωτέρᾳ αἰθούσῃ ἐγκατάστασις αὐτοῦ μαρτυρεῖ τὴν ἀγαστὴν μέριμναν τῆς Α. Θ. Π. ὑπὲρ τῆς ὅσον ἔνεστιν εὐπροσώπου λειτουργίας τοῦ ἱεροῦ τούτου τμήματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐπὶ τοῖς λόγοις τούτοις, ἡ Α. Θ. Π. ὡς συμπλήρωμα τῆς ἀνωτέρω προσλαλιᾶς Αὐτῆς, παρετήρησεν ὅτι ἡ παράλειψις ἰδίας μνείας τοῦ δικηγορικοῦ σώματος ἐν οἷς πρότερον εἶπεν ἀποδοτέα οὐχὶ εἰς λησμοσύνην, ἀλλ' ὅτι ἀπαγγέλλων τὴν λέξιν ἀδιαστρίσυνο εἶχεν ἐν νῷ δικαστάς τε καὶ δικηγόρους, ἅτε συμπράττοντας ἐν τῷ ἔργῳ τῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, ὑπέμνησε δ' ὅτι ἐν χρόνοις ἀρχαιοτέροις παρήδρευον ἐν τῷ πνευματικῷ δικαστηρίῳ καὶ λαϊκὰ μέλη κυρίως οἱ ἐκ τῶν ἀνωτέρων ὁρφικιάλων τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς. Μετὰ ταῦτα τὸ δικαστήριον ἐξηκολούθησε τὴν τακτικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν, ἀποφασίσαν ὅπως ἐνίοτε συνεδριάζῃ δὶς τῆς ἑβδομάδος, ὡς συνῆλθεν ἤδη χθές· ἄλλως τε καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν εἰσαγομένων εἰς τὸ δικαστήριον ὑποθέσεων ηὔξησε πολύ, αἱ δὲ κατὰ τὴν δευτέραν ἀναγραφόμεναι ὑποθέσεις ἀνήρχοντο εἰς τεσσαράκοντα.

—*Ἐπιδόματα εἰς ἀρχιερεῖς ὑπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου.* — Ἐν τινι τῶν τελευταίων κοινῶν συνεδριῶν τῶν Δύο Σωμάτων ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἶχεν ὑποδείξει τὴν ἀνάγκην τῆς διακανονίσεως τῶν ἐπιδομάτων τῶν ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου εἰς ἀρχιερεῖς ἐμπεριστάτων τινῶν ἐπαρχιῶν καὶ εἰς τοὺς σχολάζοντας μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους χορηγουμένων Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ δὲ τῆς παρελθούσης τρίτης ἀνεγνώσθη τὸ σχετικὸν ἀπόσπασμα τοῦ πρακτικοῦ ἐφ' ᾧ ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀνέθηκεν εἰς ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Ἐφέσου κ. Ἰωακείμ, Νεοκαισαρείας κ. Ἀλεξάνδρου καὶ Ξάνθης κ. Ἰωακείμ, τὴν ἐν γένει μελέτην τοῦ ζητήματος καὶ τὴν σύνταξιν ἐκθέσεως περὶ τούτου.

— *Φιλάνθρωπος δωρεά.* — Ἡ Α. Ε. ὁ φιλόμουσος ὁμογενὴς Συμεὼν ἐρέντης Σινιόσογλους, ἐπισκεψάμενος τῷ παρελθόντι σαββάτῳ τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς ἐκλογῆς τοῦ νέου μητροπολίτου Καισαρείας, ἤγγειλεν ὅτι, πρὸς τῇ ἐτησίᾳ ὑπὲρ τοῦ ἐν Καισαρείᾳ Καππαδοκικοῦ Ὀρφανοτροφείου χορηγίᾳ ἓξ ἑκατὸν τριάκοντα ὀθωμ. λιρῶν, προστίθησι τοὐντεῦθεν ἑτέρας ἑκατὸν λίρας ὀθωμ. καὶ ὅτι πρόθυμός ἐστιν ἵνα καλύψῃ τὸ ἔλλειμμα τῶν ἐκπαιδευτηρίων Καισαρείας, ἐὰν ὑπάρξῃ τοιοῦτο, πρὸς δὲ καὶ σκέψις γίνεται περὶ συστάσεως αὐτόθι Νοσοκομείου. Ἡ Α. Θ. Π. ἐπῃνέσασα τὴν Α. Ε. διὰ τὰ φιλοπάτριδα ταῦτα αἰσθήματα ἐποιήσατο μνείαν

τούτων καὶ ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης. Ἐνεκρίθη δὲ συνοδικῶς ἵνα ἐκφρασθῇ ἡ πλήρης εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ εὐσεβὲς τοῦτο τέκνον αὐτῆς.

— *Μητροπολίτης Καισαρείας.*—Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἀφίκετο εἰς Βασιλεύουσαν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Καισαρείας κ. Γερβάσιος προϋπαντηθεὶς ὑπὸ πολλῶν ἐγκρίτων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν φίλων καὶ πλείστων ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τοῦ ἱερολογ. διευτερεύοντος κ. Παρθενίου. Ὁ μητροπολίτης Καισαρείας, ὃς κατὰ τὴν ἐνταῦθα διαμονὴν αὐτοῦ θέλει φιλοξενηθῇ ἐν τῷ Ἁγιοταφιτικῷ Μετοχίῳ ἐποιήσατο τῇ τρίτῃ ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου, μετὰ τὸ εἰθισμένον μήνυμα, τὴν νενομισμένην εὐχαριστίαν, καὶ εἶτα τὴν ἐπὶ τούτῳ τελετὴν ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ.

— *Ἀποστολή.* — Τῇ τετάρτῃ ἀπῆλθον διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς γραμμῆς εἰς Ἄϊνον, ὅπως ἐκεῖθεν μεταβῶσιν εἰς τὴν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ διακειμένην ἱερὰν πατριαρχικὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου Σκαλωτῆς οἱ σεβασμ. συνοδικοὶ μητροπολῖται Χίου, Βοδενῶν καὶ Λιτίτζης, ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐψηφισμένου μητροπολίτου Σκοπίων κ. Φιρμιλιανοῦ. Τοὺς σεβασμ. μητροπολίτας συνοδεύουσιν οἱ ἐκ τῶν πατριαρχικῶν ἐφημερίων κκ. Νικόδημος Σύγκελλος καὶ Δωρόθεος, καὶ οἱ ἱερολογ. διάκονοι δευτερεύων Παρθένιος καὶ Ἀπόστολος Τρύφωνος.

— *Βιβλιοθήκη Ἰωάννου μητροπολίτου Καισαρείας.* — Αἰτήσει τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Καισαρείας Καππαδοκίας κ. Γερβασίου, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν, ἐν τῇ χθεσινῇ συνεδρίᾳ, ἵνα ἡ βιβλιοθήκη τοῦ ἀειμνήστου Καισαρείας Ἰωάννου διωρηθῇ εἰς τὴν Ροδοκανάκειον Ἱερατικὴν τῆς Καισαρείας Σχολὴν, τὴν ἐν τῇ ἱερᾷ μονῇ τοῦ Τιμίου Προδρόμου λειτουργοῦσαν.

— *Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπή.* — Πρόεδρος τῆς ἐν τοῖς πατριαρχείοις ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς διωρίσθη ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Λιτίτσης κ. Νικηφόρος.

— *Αἴθουσαι καὶ Γραφεῖα Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου.* — Τῆς σημερινῆς διοικητικῆς τοῦ Συμβουλίου συνεδρίας προέστη ἐφ' ἱκανὸν ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Αἱ συνεδρίαι τοῦ Συμβουλίου ἀπὸ τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος θέλουσι συγκροτεῖσθαι ἐν τῇ καλουμένῃ αἰθούσῃ ἀτῶν πατριαρχῶν, τὰ δὲ γραφεῖα αὐτοῦ μετακομισθήσονται ἀλλαχοῦ, καθότι προσεχῶς ἄρχεται ἡ ἀνακοδόμησις αἰθουσῶν καὶ γραφείων εὐπρεπεστάτων.

— *Ἁγίασμα Ἁγίου Θεράποντος.* — Πρὸς ἐξέλεγξιν τοῦ ὑποβληθέντος τῇ Ἐκκλησίᾳ ἰσολογισμοῦ τοῦ ἱεροῦ τούτου προσκυνήματος ὡρίσθη σήμερον ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου Ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ ἀξιοτ. συμβούλου κ. Μ. Σιφναίου καὶ τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐνοριακῶν λογαριασμῶν κ. Νικολάου Α. Νικολαΐδου.

— *Σχολὴ Ἐτ-μεϊδάν.* — Τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον ἐνέκρινε σήμερον ἵνα χορηγῶνται εἰς τὴν σχολὴν τῆς νεοπαγοῦς ὀρθοδόξου κοινότητος Ἐτ-μεϊδὰν ὑπὸ τῆς ἐν Βλάγκᾳ ἱερᾶς ἐκκλησίας τῶν ἁγίων Θεοδώρων γρόσια 200 κατὰ μῆνα, καὶ 150 μηναίως ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε καθυστερουμένων, περὶ ὧν ὑπῆρχον ἐνστάσεις.

— *Χαροστασία.* — Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, ἐν μέσῳ συρροῇ εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ κατὰ τοὺς πρόποδας τῶν Ταταούλων ἱερῷ ναῷ τῆς Εὐαγγελιστρίας. Μετὰ τὴν διανομὴν τοῦ ἀντιδώρου ἀνεπαύθη ἐπὶ μικρὸν ἐν τῷ ἐπιτροπείῳ, ἔνθα προσελθόντες ὑπέβαλον τὰ σέβη αὐτῶν οἱ ἐπίτροποι καὶ ἄλλοι ἔγκριτοι πολῖται, καὶ ἐκεῖθεν ἐπανέκαμψεν εἰς Φανάριον.

— *Μητροπολίτης Διδυμοτείχου.* — Χθὲς ἐπανέκαμψεν εἰς Βασιλεύουσαν ἐκ Προύσης ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἡ Α. Ε. ὁ ἐνταῦθα πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας στρατηγὸς Σάββας Γκρούϊτς συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ διερμηνέως κ. Κωνστ. Γρούϊτσβιτς.

—Τῇ δευτέρᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. ἡ Α. Ε. ὁ σύμβουλος τῆς ρωσικῆς πρεσβείας κ. Στσερμπάτσεφ ἐν συνοδίᾳ τοῦ πρώτου διερμηνέως κ. Μαξίμωφ, καὶ τῇ τρίτῃ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης τῶν ἐν Προύσῃ Ἀνατολικῶν ἀρμενίων κ. Ὀχανές.

—Τῇ τρίτῃ κατελθὼν ἐκ Θεραπείων ἐπεσκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Δέρκων κ. Καλλίνικος.

—Χθὲς ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. ὁ Π. πρωτοσύγκελλος σὺν τῷ διευθυντῇ τοῦ Α'. πατριαρχικοῦ Γραφείου μετέβησαν εἰς τὸ ἐν Σταυροδρομίῳ μέγαρον τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας ὅπως ἑρμηνεύσωσι τῇ Α. Ἐξ. τῷ πρεσβευτῇ τὰς εὐχὰς τῆς Α. Θ. Π. ἐπὶ τῇ ἀσθενείᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου.

— *Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια.* — Ὁ πανοσιολογ. Μ. ἀρχιδιάκονος κ. Λαυρέντιος συνεχάρη τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π., τῷ ἐγκρίτῳ ὁμογενεῖ τραπεζίτῃ κ. Ἀλεξάνδρῳ Φωτιάδῃ, ἐπὶ τῇ μνηστείᾳ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ.

— *Ρωβέρτειον Λύκειον ἐν Ροὺμελι-Ἰσάρ.* — Τῇ τρίτῃ, τελουμένης ἐν τῷ Λυκείῳ τούτῳ τῆς τελετῆς τῆς ἀπονομῆς τῶν πτυχίων τοῖς τελειοφοίτοις καὶ τῶν βραβείων εἰς τοὺς ἀριστεύοντας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, παρέστη ἐκπροσωπῶν τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος, ᾧ συνώδευεν ὁ πατριαρχικὸς ἐπόπτης τῶν ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ σχολείων πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Γρηγόριος Παπαδόπουλος.—Ἐκ τῶν δέκα καὶ τριῶν τῶν λαβόντων τελειοδιδάκτου πτυχίον οἱ τέσσαρές εἰσιν ὁμογενεῖς.

— *Ἀναχωρήσεις.* — Τῇ δευτέρᾳ ἀπῆλθεν ἐκ τῆς πόλεως ἡμῶν μεταβαίνων εἰς Τραπεζοῦντα καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν ἱερὰν βασιλικὴν καὶ πατριαρχικὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου Σουμελᾶ ὁ πανοσιολ. προηγούμενος αὐτῆς ἀρχιμανδρίτης κ. Παρθένιος, ὁ ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας πολλὰ διαπρέψας ὑπὲρ τῶν ὁλικῶν καὶ ἠθικῶν τῆς παλαιφάτου μονῆς ταύτης συμφερόντων.

— *Ἑταιρία πρὸς προαγωγὴν τῆς ἑνώσεως ἐῶν χριστιανῶν.*—Τῇ 8 σεπτεμβρίου τοῦ 1857 συνεστήθη ἐν Λονδίνῳ Ἑταιρία σκοπὸν προτιθεμένη, καθ' ἃ ἐν τῷ ἰδίῳ καταστατικῷ λέγεται, ὥπως ἑνώσῃ διὰ δεσμοῦ ἱκεσίας καὶ προσευχῆς καὶ κληρικὰ καὶ λαϊκὰ μέλη τῆς δυτικῆς, τῆς ὀρθοδόξου καὶ τῆς ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας». Ἐν τῷ καταστατικῷ, προκειμένου περὶ τῶν ἐγγραφομένων νέων μελῶν λέγεται αὐτοῖς ζητεῖται παρ' αὐτῶν νὰ διακινδυνεύσωσιν· οὔτε οἱασδήποτε ἀρχὰς, αἵτινες δικαίως ἢ ἀδίκως εἰσὶν εἰς αὐτοὺς πολύτιμοι· ἀλλ' ἁπλῶς νὰ ἑνωθῶσιν εἰς ὑποστήριξιν ὑψηλοῦ καὶ ἱεροῦ σκοποῦ, πιστεύοντες εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Κυρίου ἡμῶν ὅτι ἀπάντα ὅσα ἂν αἰτήσητε ἐν τῇ προσευχῇ πιστεύοντες λήψεσθε· καὶ ἐὰν δύο ἢ τρεῖς συμφωνήσωσιν ἐξ ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς περὶ παντὸς πράγματος, οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς». Ἡ καθ' ἡμέραν δὲ χρῆσις βραχείας προσευχῆς μετὰ τοῦ «Πάτερ ἡμῶν» ἐστὶν ἡ χάριν τοῦ σκοποῦ τῆς Ἑταιρίας μόνη ὑποχρέωσις, ἣν

ἀναλαμβάνουσιν οἱ γινόμενοι μέλη αὐτῆς.— Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑταιρίας ταύτης ἐν Κωνσταντινουπόλει διατελεῖ ὁ ἐνταῦθα διαιώτατος ἱερεὺς τῆς ἐν τῇ ὁδῷ Γιαζιτζῇ ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας κ. Σουέηδ.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης ἀνεγνώσθη γράμμα τῶν ἐπιτρόπων τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων ἁπάντων εἰς προηγούμενον προτρεπτικὸν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου.—Οἱ ἐπίτροποι τοῦ πατριάρχου τῆς Ἁγίας Γῆς Ἰορδάνου Ἐπιφάνιος καὶ ἀρχιγραμματεὺς ἀρχιμ. Νικόδημος ἐκφράζοντες θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τὴν Α. Θ. Π. ἐπὶ τῇ φιλαδέλφῳ μερίμνῃ, ἣν ἐπεδείξατο Αὕτη ἐν τῷ ζητήματι τῆς διακανονίσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς Σιωνίτιδος Ἐκκλησίας, διαβιβάσουσι τὴν Α. Θ. Π. ὅτι ἐκθύμως θέλουσιν ἐργασθῆ μετὰ τοῦ πρωκαθίρχου τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν πρὸς ἀναδιοργάνωσιν καὶ ἐμπέδωσιν προσφόρου καταστάσεως τῶν οἰκονομικῶν τῆς ἁγιοταφιτικῆς ἀδελφότητος.

ΣΧΟΛΩΝ ΤΕΛΕΤΑΙ

Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή.

Ἐκλεκτὴν καὶ λογίαν ὁμήγυριν κόσμου συνήγειρε τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἡ πρισβυγενὴς Πατριαρχικὴ Μ. τοῦ Γ. Σχολή, παρουσίνη τὴν εἰκοσιμένην ἐπὶ τῇ λήξει τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν αὐτῆς τελετήν. Σὺν τῇ Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, προστάντι ταύτης, παρῆσαν οἱ σεβασμ. μητροπολῖται Προύσης κ. Ναθαναὴλ, Χίου κ. Κωνσταντῖνος, Βέρνης κ. Πολύκαρπος καὶ Καλλιουπόλεως κ. Ἱερώνυμος, πρόεδρος τῆς ἐφορείας τοῦ παιδευτηρίου, παρίσταντο δὲ ἀντιπρόσωποι τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, οἱ ἐπίτροποι τῶν ἁγίων Τόπων, ὁ ἐν τῇ βατιλευούσῃ παραπιδημῶν γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Σόφιᾳ κ. Εὐγένιος Ζαλοκώστας μετὰ τοῦ πενθεροῦ αὐτοῦ κ. Δ. Εὐγενίδου καὶ ἄλλοι ἔγκριτοι ὁμογενεῖς ἐπιστήμονες, ἐν οἷς καὶ ὁ παρεπιδημῶν ῥῶσος καθηγητὴς, γνώστης τῆς ἑλληνικῆς, κ. Ἰωάννης Σοκολώφ.

Μετὰ τὴν εἰθισμένην ἱεροτελεστίαν ψαλεῖσαν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ὁ πανιερ. μητροπολίτης Σάρδεων κ. Μιχαὴλ, ὁ σχολάρχης, ἀνέγνω τὴν ἔκθεσιν, παρασχὼν ἐν γλώσσῃ γλαφυρᾷ εἰκόνα τοῦ κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος βίου τῆς Σχολῆς καὶ ἀποτείνας ἐν τέλει πατρικὰς νουθεσίας καὶ ὑποθήκας τοῖς ἐξ αὐτῆς ἀποφοιτῶσι καὶ εἰς τὴν πάλην τοῦ κοινωνικοῦ βίου κατερχομένοις. Εἶτα ἡ Α. Θ. Π. εἰς ἐπισφράγισιν τῆς τελετῆς ἔνθεν μὲν ἐπεδαψιλεύσατο τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ πάντας τοὺς ὑπὲρ τῆς Σχολῆς μοχθοῦντας καὶ κοπιῶντας, ἔνθεν δὲ ἔζησε τὴν ὁρισθεῖσαν τῷ σεπτῷ καὶ μουσοφιλεῖ ἡμῶν ἄνακτι εὐγνωμοσύνην πάντων τῶν ὑπὸ τὸ κραταιὸν Αὐτοῦ σκῆπτρον ἐν ἀνέσει τὰ γράμματα καλλιεργούντων ὑπηκόων Αὐτοῦ.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠ. ΠΡΕΣΠΩΝ καὶ ΑΧΡΙΔΩΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ὁ ἐκ Κρουσόβου ὁρμώμενος Νικόλαος Ἰωάννου Σμάρκου, χριστιανὸς ὀρθόδοξος, ὑπήκοος ὀθωμανὸς, ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Τρίτην καὶ ὥραν 5 π. μ. τουρκιστὶ μετὰ τὴν παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῆς α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» δημοσιεύσεως τῆς παρούσης κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως, εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ ἐν Κρουσόβῳ Δικαστηρίου, ὡς ἐναγόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ γυναικὸς Ἐλισάβετ Νικολάου Ι. Σμάρκου θυγατρὸς Μιχαὴλ Πέμα τὰ οἰκιακὰ ἐπαγγελλομένης, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ κατοίκου Κρουσόβου. Προσεπιδηλοῦται δ' αὐτῷ ὅτι ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἄνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴ θεωρηθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ.

Ἡ παροῦσα κλῆσις δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκδιδομένης «Ἐκκλησ. Ἀληθείας».

Ἐν Κρουσόβῳ, τῇ 10 Δεκεμβρίου 1901.

Ὁ Πρόεδρος 3

† **Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν ΑΝΘΙΜΟΣ**

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφαίζον παμψηφεί,

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθ. πρωτ. 818 καὶ ἡμερ. 5 Φεβρουαρίου 1902 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Φωτεινῆς Ἀριστείδου Παπαστεφανάτου, τὸ γένος Ἠλία Πανᾶ, ἑλληνίδος ὑπηκόου, τὰ οἰκιακὰ μετερχομένης ἔργα καὶ κατοίκου τῆς ἐνορίας Σωτῆρος Χριστοῦ Γαλατᾶ, ὡς νόμιμον καὶ ἀποδειγμένην,

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Ἀριστείδου Παπαστεφανάτου, Κεφαλλῆνος, ὑπηκόου ἕλληνος, τέως μὲν ἐργάτου ἐν ἀτμόπλοιος καὶ ἐν Γαλατᾷ αὐτόθι διαμένοντος, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος.

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων ὁριζομένας προθεσμίας ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως ἀντιγράφου τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως. πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς καὶ ἑτέρων ἐξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων α' Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» καὶ «Βυζαντίδος» δημοσίευσιν ἐν ἀντιγράφῳ τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ ἐπιτίθησιν τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων, ἔτι δὲ καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἐξακόσια δέκα καὶ ὀκτὼ (ἀρ. 618) προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβὴν, ὁριζομένην κατὰ νόμον εἰς γρόσια πεντήκοντα (ἀρ.50)

† Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 1 Ἀπριλίου 1902.

Ὁ προεδρεύων 3

† **Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ**

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 21 ΙΟΥΝΙΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 25

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 25

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης
Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὴ μέριμνα περὶ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου — Βιβλιολογία — Περιγραφὴ ἀρχαίου χειρογράφου κώδικος — Ἁγιολογικαὶ πηγαὶ πρὸς μόρφωσιν μηνολογίου ἢ συναξαρίου λεγομένου παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς — Ἁπλοῦς ὁ μῦθος τῆς ἀληθείας — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κανοποιήσεις — Παραρτήματα: αὐ χαρακτὴρ τοῦ Προτεσταντισμοῦ», «Εὐαγγελικὰ διδάγματα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

ΥΠΕΡ ΤΟΥ

ΕΝ Κ]ΠΟΛΕΙ ΕΛΛΗΝ. ΦΙΛΟΛΟΓ. ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Εἶνε κοινῶς ὡμολογημένη ἀλήθεια παρὰ τοῖς ἐγκύψασιν εἰς τὴν μελέτην τῆς Ἱστορίας τῆς καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὅτι αὕτη ὑπῆρξεν ἀνέκαθεν προστάτις εἰλικρινὴς καὶ ἀρωγὸς διηνεκὴς τῆς παιδείας καθόλου, καὶ τῆς προγονικῆς σοφίας ἰδίᾳ. Ταῖς ἀρχαῖς ταύταις στοιχοῦσα καὶ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία διὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ τιμῆς περιέβαλεν ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ τὸν ἀρχαιότερον τῶν παρ' ἡμῖν εὐαγῶν Συλλόγων, τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον, τὸ φωτοβόλον τοῦτο τῶν γραμμάτων κέντρον τῆς πρωτευούσης, ὅπερ ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ φιλομούσου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν, αὐθέντου ἡμῶν, καὶ τῆς σεβαστῆς αὐτοκρ. Κυβερνήσεως ἐπὶ δεκάδας ἤδη ἐτῶν λυσιτελῶς ἐργάζεται ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης πρὸς κοινὴν ἁπάντων ὠφέλειαν. Ἡ κατὰ τὴν μακρὰν ταύτην χρονικὴν περίοδον κοινωφελὴς τοῦ Συλλόγου δρᾶσις εἶνε γνωστὴ τοῖς πᾶσι, καὶ οὐ χρήζει ἑπομένως τῆς ἡμετέρας ἐνταῦθα ἐξάρσεως καὶ συστάσεως. Ἐκεῖνο ὅμως, ὅπερ ἀνάγκη νὰ ἔλθῃ εἰς γνῶσιν πάντων τῶν εἰλικρινῶς ἐνδιαφερομένων ὑπὲρ τοῦ κοινωφελοῦς ἔργου τοῦ Συλλόγου, καὶ εἰς ὃ ἐπέστησε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐσχάτως τὸ ἡμέτερον ἐνταῦθα ἐκκλησιαστικὸν κέντρον, τῇ ὑποδείξει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, εἶνε τὸ ὅτι ὁ ἐν λόγῳ Σύλλογος χρήζει ἐν τοῖς νῦν καιροῖς γενναιοτέρας παρὰ τοῦ ὁμογενοῦς δημοσίου ἀρωγῆς πρὸς ἐπιτυχῆ ἐξακολούθησιν τῆς κοινωφελοῦς αὐτοῦ δράσεως. Τὴν ἀνάγκην ταύτην καθορῶσα ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης Ἰωακεὶμ, καὶ θέλων, ὅπως πρῶτον τὸ ἡμέτερον ἐνταῦθα πνευματικὸν κέντρον δῷ ἀξιομίμητον παράδειγμα τοιαύτης ἐνισχύσεως, ἐποιήσατο, ἐξ ἀφορμῆς ἀπαντητικοῦ τοῦ Συλλόγου γράμματος πρὸς Πατριαρχικὸν Πιττάκιον, πρότασιν ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδρίᾳ τῶν Δύο Σωμάτων, ἥτις καὶ ἐγένετο ἀποδεκτὴ, περὶ παροχῆς ἐτησίας χρηματικῆς ἀρωγῆς εἰς τὸν Σύλλογον ἑκατὸν ὀθωμανικῶν λιρῶν ἐκ τοῦ Ἐθν. Ταμείου. Προσέτι ἀπεφασίσθη ἐν τῇ αὐτῇ κοινῇ τῶν Δύο Σωμάτων συνεδρίᾳ, ὅπως γένηται κατάλληλος σύστασις τοῖς κατὰ τόπους Μητροπολίταις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, προτρεπομένοις, ἵνα διὰ καταλλήλων ἐνεργειῶν ἔλθωσιν ἐπίσης ἀρωγοὶ εἰς τὸ

ἔργον τοῦ Συλλόγου, εἴτε δι' ἀμέσου ἐγγραφῆς μελῶν, εἴτε διὰ συστάσεως εἰδικῶν ἐπιτροπῶν, σποπὸν ἐχουσῶν τὴν οἱῳδήτινι τρόπῳ ἀρωγὴν τοῦ γεραροῦ ἱδρύματος. Δὲν ἀμφιβάλλομεν δ'ὅτι πρὸς τοῦτο πρόθυμον εὑρήσουσιν οὗτοι τὸν ἀπανταχοῦ τοῦ καθ' ἡμᾶς κλίματος μεμορφωμένον κόσμον, εἰς ὃν οὐδόλως εἰσὶν ἄγνωστοι αἱ μεγάλαι τοῦ εὐαγοῦς τούτου ἱδρύματος ἐκδουλεύσεις ὑπὲρ τῆς συγχρόνου παρ' ἡμῖν ἐπιστήμης καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καθόλου.

Α. Π.

ΒΙΒΛΙΟΛΟΓΙΑ

H. von Soden Reisebriefe aus Palæstina. 2. Auflage. *ἤτοι ἐπιστολαὶ περιηγητοῦ τῆς Παλαιστίνης.* Berlin (Springer) 1901 σ. VIII—216.

Ὁ διακεκριμένος καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Βερολίνου *καὶ συγχρόνως ἐφημέριος ἔν τινι τῶν αὐτόθι ἐκκλησιῶν*, ὁ βαρῶνος Χὰνς φὸν Σόδεν κατελθὼν εἰς τὴν Παλαιστίνην, ἐν συνοδείᾳ τοῦ τελειοφοίτου τῆς Θεολογίας Glane καὶ τοῦ προλύτου Knopf, κατὰ Μάρτιον τοῦ 1898, πρὸς ἐξέτασιν ἀρχαίων χειρογράφων τῆς Καινῆς Διαθήκης χάριν τῆς ἐπεξεργασίας νέας κριτικῆς αὐτῆς ἐκδόσεως, ἐξέδωκεν ἐν δευτέρᾳ ἐκδόσει κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος τὰς ἐντυπώσεις του.

Ὡς καὶ ἐκ τοῦ τίτλου καταφαίνεται αἱ ἐντυπώσεις ἐκτίθενται ἐν ἐπιστολαῖς, αἵτινες ἐγράφησαν πρὸς τὴν οἰκογένειαν τοῦ συγγραφέως. Θέλομεν συνοψίσῃ ἐν τοῖς ἑπομένοις τὰς περὶ τῶν ἡμετέρων πραγμάτων κρίσεις αὐτοῦ. Εἶναι μετ' εὐμενείας γεγραμμέναι· πρᾶγμα, δυστυχῶς, σπάνιον παρὰ τοῖς ἐπισκεπτομένοις ἡμᾶς ξένοις. Οἱ λόγοι τοῦ κυρίου Soden εἶναι τοσούτῳ μᾶλλον παρήγοροι, ὅτῳ σχεδὸν συγχρόνως, ἔξοχος θεολόγος τῆς αὐτῆς ἐκκλησίας ἐξεστόμισε κατὰ τῆς ἡμετέρας τόσον βαρείας κρίσεις*.

Περιπλέων τὰς Ἰονίους νήσους διακρίνει ἐν Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ φαλακρὰν ὀρεινὴν χώραν μὲ ἀθλίους φαιοπρασίνους θάμνους· ἀλλ' οὐδαμοῦ διαβλέπει ἴχνος ἀνθρωπίνης χειρός. Ἐν Αἰγύπτῳ ἐπισκέπτεται τὰς ἀρχαιότητας τῆς χώρας καὶ μετὰ Ὀδύσσειαν φθάνει ἐπὶ τέλους εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν. Ἀφηγούμενος τὴν παρὰ τῷ πατριάρχῃ ἐπίσκεψίν του ἀντιλαμβάνεται μετ' εὐχαριστήσεως ἀλλὰ καὶ ἐκπλήξεως συγχρόνως τὸ ἐλεύθερον προλήψεων πνεῦμα τοῦ πατριάρχου καὶ τοῦ παραστάτου του. Τὸν πρῶτον περιγράφει ὡς ὑψηλήν, ἰσχνὴν μορφὴν μὲ συνετόν, ἥρεμον, γλυκὺ βλέμμα· τὸν δὲ ἤδη πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, ὅστις τῷ ἐφάνη ἡ δεξιὰ τοῦ Δαμιανοῦ χείρ, ἀποκαλεῖ νουνεχῆ φυσιογνωμίαν καὶ δεξιὸν κάτοχον τῆς γαλλικῆς. Τὰς ἐν τῷ προθαλάμῳ ἐλαιογραφίας τῶν 10 ἢ 12 πατριαρχῶν εὑρίσκει ἐπιτυχεῖς καὶ τὰς φυσιογνωμίας των εὐφυεῖς, εὐσεβεῖς, εὐμενεῖς.

Ἀκολούθως ὁ γερμανὸς καθηγητὴς ἐπισκέπτεται τὴν θεολογικὴν σχολήν. Ὁ διευθυντής της, μὲ τὸ τὴν πατρίδα του ἐνθυμίζον ὄνομα Γερμανὸς (Γ. Βασιλάκης, ὁ νῦν Μ. ἀρχιδιάκονος τῆς Α. Μακαριότητος), εὐγενής, ἀνοικτή, φυσιογνωμία μὲ μετριόφρον Henri-quatre, ἐν Γερμανίᾳ 5 ἐξάμηνα σπουδάσας, τῷ ἦτο ἰδιαιτέρως φιλόφρων. Μετὰ ζωηροῦ ἐνδιαφέροντος ἐξήταζε περὶ τῶν νεωτάτων φάσεων ἐν τῇ ἐξελίξει τῆς γερμανικῆς Θεολογίας ἐπὶ πάντων τῶν κλάδων της, ὑπέθεν κατεδεικνύετο κάλλιστα ἐνήμερος περὶ τῶν διαφόρων τάσεων καὶ συγχρόνως ἀπεδείκνυεν ἱκανότητα νὰ τὰς κρίνῃ ἀντικειμενικῶς, τοιαύτην, ἥτις θὰ ἠδύνατο καὶ γερμανούς τινας «εἰδήμονας» συντάκτας ἐκκλησιαστικῶν ἐφημερίδων νὰ καταισχύνῃ. Πομπωδεστέραν καὶ σοβαρωτέραν ἢ ἐν Ρώμῃ ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ρινόφρωνον, οὐχ ἧττον ὅμως μονότονον εὑρίσκει τὴν λειτουργίαν. Ἡ ὅλη ἀκολουθία τῷ κάμνει τὴν ἐντύπωσιν ἁγίου δράματος—κρίσις αὕτη γενικὴ παρὰ τοῖς ἐνταῦθα—ἡ ἔκφρασις τῶν προσώπων ἐδείκνυεν ἔλλειψιν συμμετοχῆς τῆς σκέψεως ἀλλ' ὄχι καὶ τῆς καρδίας (Gemüt).

Πολὺ εὐχάριστον εἶναι ὅ,τι γράφει περὶ τῆς βιβλιοθήκης τῆς σχολῆς· οὐδεὶς γερμανὸς φιλόσοφος καὶ ποιητής, οὐδὲν τῶν μᾶλλον σπουδαίων θεο-

---

* Σ. Σ. Ε. Ἂν ὀρθῶς εἰκάζομεν, ὁ βιβλιογράφων ὑπαινίσσεται ἐνταῦθα τὰς ἥκιστα εὐμενεῖς περὶ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας κρίσεις τοῦ γνωστοῦ ὀρθολογιστοῦ θεολόγου τοῦ ἐν Βερολίνῳ Πανεπιστημίου Harnack, ὡς διετύπωσεν οὗτος ταύτας ἐν τῷ τελευταίῳ ἔργῳ αὐτοῦ περὶ τῆς «Οὐσίας τοῦ Χριστιανισμοῦ» (Das Wesen des Christentums). Ἀλλὰ προκειμένου περὶ τοῦ ἔργου τούτου τοῦ κ. Harnack φρονοῦμεν, ὅτι τοῦτο εἶνε καθαρῶς ὑποκειμενικὴ περὶ τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, καὶ δὴ καὶ τῆς ὀρθοδόξου, παράστασις, ἀπέχουσα κατὰ παρασάγγας τῆς πραγματικότητος, ἥκιστα δ' ἑπομένως εἶνε ἄξιον νὰ ἔχῃ τὴν προσωνυμίαν τῆς Ἱστορίας. Ἀναίρεσις σθεναρὰ τῶν ἐν αὐτῷ κυριωτέρων ἰδεῶν ἐγράφη καὶ ὑπὸ προτεσταντῶν θεολόγων.

λογικῶν ἔργων τῶν νέων χρόνων λείπει ἐκ τῆς ἐξαιρέτως κατηρτισμένης βιβλιοθήκης. [Εὖγε εἰς τοὺς ἁγιοταφίτας! καταρτισμὸς καλῶν βιβλιοθηκῶν ἔδει νὰ ἦναι τὸ μέλημα τῶν προϊσταμένων τῶν ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων. Πόσον ὀλίγη προσοχὴ δίδεται εἰς τὸ τόσον σπουδαῖον αὐτὸ ζήτημα].

Ἐπιστρέφων οἰκαδε διὰ τοῦ ἡσύχου πεδίου παραβάλλει ὁ ἐπιστήμων τὴν ἡμετέραν μὲ τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν. Πόσον μετακινεῖ ἐκεῖ παντοῦ ἡ τὰ πάντα συνέχουσα κοσμική, πολιτικὴ τάσις τὰ θρησκευτικὰ συμφέροντα εἰς δευτέραν, συχνὰ εἰς τὴν τελευταίαν γραμμήν! Πόσον δυσαρέστως ἐνεργεῖ ἡ ἀλαζονικὴ συνείδησις τοῦ μόνου δῆθεν κατόχου τῆς ἀληθείας, μετὰ τῆς ἀξιώσεως κοσμοκρατορίας. Ἐνταῦθα, τοὐναντίον κεῖται ἐν τερπνῇ συγκεντρώσει τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος ὅλως ἐν τῷ θρησκευτικῷ πεδίῳ. Οὐδεμία ἐπιθυμία πολιτικῆς κυριαρχίας, οὐδεμία μισαλλόδοξος, ἀκατανόητος καταδίκη ἄλλων ἀντιλήψεων ταράττει τὴν ἐποικοδομητικὴν ἐντύπωσιν σταθερᾶς, προσωπικῆς, θρησκευτικῆς κατοχῆς. Δυνατὸν ὅτι τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸν ἰσχυρὸν συναγωνισμὸν τῶν Λατίνων καὶ τῶν Ρώσων, ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰσὶν οἱ Ἕλληνες ἐνταῦθα, ἐν Ἱερουσαλήμ, πεπληρωμένοι τῆς σοβαρότητος τῆς ἀνατεθειμένης αὐτοῖς ἁγίας ἀποστολῆς καὶ διαθέτουσι τὰ μέσα νὰ ἐπαρκέσωσι. Παρ' ὅλας τὰς διαφορὰς ἵστανται λέγει, πρὸς ἡμᾶς τοὺς Διαμαρτυρομένους ἐγγύτερον ἢ οἱ Παπικοί.

Ἐν Βηθλεὲμ ἀποδοκιμάζει ὁ κ. von Soden τὴν γενομένην μεταβολὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀναμένει ἀπὸ τὸν «ἐξαιρέτως μεμορφωμένον» ἐπίσκοπον Βηθλεὲμ τὴν ἐπαναγωγὴν τῆς οἰκοδομῆς εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν. Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν τῷ προξενοῦσιν αὐτόθι οἱ κάτοικοι· σπανίως εἶδε τόσον ὡραίους ἀνθρώπους, εἰκόνας τῆς ὑγείας καὶ χαρᾶς, ὄχι ἰσχνοὺς καὶ χλιδανοὺς «ὅπως, λέγει, οἱ πλεῖστοι Ἀνατολῖται».

Παρὰ τοὺς Ἄραβας — ἐννοεῖται ὅτι ὀνομάζει οὕτω τοὺς Ἄραβας, τοὺς Μωαμεθανοὺς τῆς Παλαιστίνης, ὄχι, ὅπως τόσον ἐπιπολαίως ἐπαναλαμβάνουσιν ἡμέτεροι, τοὺς ἀραβοφώνους Ἕλληνας* παρὰ τοὺς Ἄραβας ἀποδεδειγμένως ἐπήλυδες εἶναι βεβαίως οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ πολυπληθέστεροι ἐν τῇ χώρᾳ. Ἐκ τῶν πιθανῶς 60,000 κατοίκων τῶν Ἱεροσολύμων ἀποτελοῦσι τὰ δύο τρίτα. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει διὰ τὴν Τιβεριάδα μὲ τὰς 5 χιλ. ψυχάς. Ἐν Σαφέδ, ἐν Γαλιλαίᾳ, κατοικοῦσιν ἴσως 14,000. Πλὴν τούτων ἔρχονται αἱ διεσκορπισμέναι Ἰουδαϊκαὶ ἀποικίαι, αἵτινες αὐξάνουσιν ὁλονὲν παρὰ τὰς ἀπαγορεύσεις.

Περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὀρθοδόξων δὲν ἠδυνήθη νὰ πληροφορηθῇ τι ἀσφαλές. Ἐν Ἱερουσαλὴμ εἶναι 6 χιλ. μόνον. Ἔρχεται κατόπιν ἡ Βηθλεέμ, ἐντελῶς χριστιανικὴ σχεδόν, Ναζαρέτ, ἐξ ἡμισείας ἴσως, καὶ ἄλλοι μικροὶ τόποι. Ἀλλὰ τοὐλάχιστον ἡ ἰδεώδης δύναμις εὑρίσκεται ἐν τῇ ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ. Αὕτη εἶναι ἡ Ἐκκλησία τῆς χώρας, τὸ προϊὸν τῆς ἱστορίας της, ἀλλὰ μετ' αὐτῆς συμφυές.

Οἱ Ἕλληνες, λέγει, δείκνυνται συμπαθεῖς πρὸς τοὺς Διαμαρτυρομένους· ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς τοὐλάχιστον τόσα κοινὰ ὅσα καὶ πρὸς τοὺς ρωμαιοκαθολικούς, οἵτινες ἐργάζονται μὲ τὴν συνήθη αὐτοῖς μισαλλοδοξίαν καὶ ἐκπροσωποῦνται, ἐξαιρέσει συνήθως ἀπαιδεύτων φραγκισκανῶν, ὑπὸ ἱκανῶν ἀντιπροσώπων. Παρὰ ἀμερολήπτων ἐν τούτοις, λίαν δικαίως, ἀμφίβολος κρίνεται ἡ ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ των. Οἱ κληρικοὶ καὶ μοναχοί των, μετ' ὀλίγων ἐξαιρέσεων, εἶναι Λατῖνοι· παρὰ τοῖς Φραγκισκανοῖς φαίνεται ἡ ἰταλική, παρὰ τοῖς Δομινικανοῖς καὶ Ἰησουίταις ἡ γαλλικὴ γλῶσσα τοῦ τάγματος.— Οἱ Ἄγγλοι ἔχουσι μόνον ἕνα ἱεραποστολικὸν σταθμὸν μετὰ σχολῆς καὶ ἐμμένουσιν ἐν τῇ στενωπῷ τῆς μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ἱεραποστολῆς ἐνῷ ὁ γερμανικὸς προτεσταντισμὸς ἀντιπροσωπεύεται σχετικῶς ἰσχυρῶς. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασίν του ἵστανται αἱ διαμαρτυρόμεναι κοινότητες τῶν ἰθαγενῶν π. χ. ἐν Βεθσαλὰ καὶ παρ' αὐτὰς δέον νὰ μνησθῶσιν αἱ ἀκμάζουσαι κοινότητες τῶν Ναζιτῶν. Μεγάλης σημασίας εἶναι τὸ γερμανικὸν νοσοκομεῖον τῶν διακονισσῶν, τὸ παιδικὸν νοσοκομεῖον καὶ τὸ λεπροκομεῖον· ἀμεσωτέρας πρακτικῆς ἐνεργείας τὰ δύο μεγαλοπρεπῆ παιδαγωγεῖα (Erziehungs-

* Λέγει μάλιστα ὅτι ὁμιλοῦσι τὸ πλεῖστον τὴν ἑλληνικὴν [Περὶ τῆς ἑλληνικῆς καταγωγῆς τῶν ἐν λόγῳ ὀρθοδόξων βλέπε ἐν τῷ ὑπομνήματι Περὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἱεροσολύμων τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου Π. Καρολίδου («Ἑλληνισμὸς» 1900 Ἰανουάρ. καὶ Φεβρουάρ.) καὶ ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ περὶ «τῆς Ἐκκλησίας τῶν Ἱεροσολύμων κατὰ τοὺς τέσσαρας τελευταίους αἰῶνας» συγγράμματος τοῦ δαπάνῃ τοῦ α' Ἑλληνισμοῦ» ἐν Ἀθήναις τῷ αὐτῷ ἔτει ἐκδοθέντος. Πρβλ. καὶ Χρυσοστόμου Α. Παπαδοπούλου Οἱ ἐθνικοὶ ἐν Παλαιστίνῃ . . . διαλέξει δημοσιευθείσῃ ἐν «Νέᾳ Ἡμέρᾳ» ἐ. ἔ.]. Τὸν ὅλον πληθυσμὸν τῆς χώρας ὑπολογίζει ὁ βαρῶνος ἐφημέριος εἰς 650,000 καὶ εὑρίσκει 25 κατοίκους ἀντιστοιχούσας εἰς ἕκαστον τετρ. χιλιάμετρον ἀπέναντι 97 ἐν Γερμανίᾳ.

hæuser), ἅτινα παρὰ τῷ ἰθαγενεῖ λαῷ ἀπολαύουσι πλήρους ἐμπιστοσύνης, τὸ «συρικὸν ὀρφανοτροφεῖον» τῶν ἀρρένων, τοῦ Schneller, καὶ τὸ τῶν θηλέων «Talitha kumi», ἀμφότερα 100 καὶ 200 παιδία περικλείοντα καὶ ἐξαιρέτως διευθυνόμενα. Ἐκ τῶν ὀρφανῶν τούτων ἀναπτύσσεται βαθμιαίως καὶ ἀπαρατηρήτως διαμαρτυρομένη κοινότης ἰθαγενῶν. Οἱ Ναΐται, ἡ σουηδικὴ ἐκείνη αἵρεσις, τῆς ἕκτης δεκαετηρίδος, ἤτις ἠθέλησε νὰ ἐγκαταστήσῃ ἐν τῇ γῇ τῆς ἐπαγγελίας τὴν ἰδεώδη χριστιανικὴν κοινότητα, κατὰ τὴν ἀντίληψίν της, ἀριθμοῦσιν ἐν 4 ἀποικίαις, Ἱερουσαλήμ, Σαρονᾷ, Ἰόππῃ καὶ Χάϊφα, 1200 ψυχὰς περίπου. Σχεδὸν ὅλος ὁ ἀληθὴς πολιτισμὸς τῆς χώρας ὀφείλεται εἰς τὸ ἀκαταπόνητόν των. Γερμανικαὶ κοινότητες ὑποκείμεναι εἰς τὴν πρωσσικὴν εὐαγγελικὴν Σύνοδον (Oberkirchenrat) εὑρηνται ἐν Ἱερουσαλήμ, Βηθλεέμ, Ἰόππῃ καὶ Χαΐφᾳ.

Οἱ Ἕλληνες ἐργάζονται μόνον διὰ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς σχολῆς. Εἰς τὰς ἄλλας σφαίρας τοῦ πολιτισμοῦ δὲν ἔχουσιν ἀξιόλογον συμμετοχήν. Εἰς ταύτας μετέσχον Γαλλία καὶ Γερμανία. Ὁ καθολικισμὸς εἶναι ἡ Γαλλία, ὁ προτεσταντισμὸς ἡ Γερμανία· ἀμφίβολον ἂν τὸ τελευταῖον θέλει πως μεταβληθῇ διὰ τῆς προστασίας τοῦ «γερμανικοῦ καθολικισμοῦ» (καθαρῶς προτεσταντικῆς ἐννοίας) ὑπὸ τοῦ γερμανικοῦ κράτους. Ποῖον μέρος παίζει ἡ γαλλικὴ εἰσαγωγὴ δὲν γνωρίζω. [Λεπτομερεῖς πληροφορίαι περὶ τῆς οἰκονομικῆς κινήσεως ἐν Ἱερουσαλὴμ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ὁ συγγραφεὺς ἐν πραγματείᾳ ὑπαλλήλου τοῦ ἐν λόγῳ ἱδρύματος Ἰωαννίδου ἐν τῷ πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐκδοθέντι ἑλληνιστὶ Ἡμερολογίῳ τῶν Ἱεροσολύμων]. Ἀλλ' ἡ σημασία τῆς Γερμανίας εἶναι διὰ τὴν χώραν ἔτι μείζων. Ἡ καλλιέργεια κατὰ τὸ μέγα μέρος εἶναι ἔργον γερμανικῆς φιλοπονίας· μέγα μέρος τοῦ ἐμπορίου, ἰδιαιτέρως ἀκμάζουσαι ἐν Ἱεροσολύμοις ἐργασία εἶναι εἰς γερμανικὰς χεῖρας· ἡ γερμανικὴ τράπεζα κερδίζει καθ' ἡμέραν τὴν ἐμπιστοσύνην· εἰς τὰς μετακομιστικὰς ἐργασίας κυριαρχοῦν οἱ Γερμανοί· ἡ γερμανικὴ σχολὴ συχνάζεται εὐχαρίστως· τὰ ἄριστα ξενοδοχεῖα ἐν Ἰόππῃ, τὰ μόνα ἐν Χαΐφᾳ, Ναζαρὲτ καὶ ἐπὶ τοῦ Καρμήλου, ὅλα τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας τῶν ξένων ἐν Γαλιλαίᾳ εἰσὶν γερμανικαὶ ἐπιχειρήσεις. Ἐν Τιβεριάδι ἱδρύθη νεωστὶ παρὰ τὸ ἀγγλικόν, τερπνὸν γερμανικὸν ξενοδοχεῖον· ἐκ τῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, τὰ 4 κατέχουσιν Γερμανοί. Ὁ ἄριστος παλαιστίνειος οἶνος, ἴσως καὶ ὁ πλεῖστος εἶναι γερμανικὸν προϊόν. Ἐν πάσῃ περιπτώσει οἱ ἐπὶ μακρὸν ἐν τῇ ἁγίᾳ Γῇ κατοικοῦντες βεβαιοῦσιν ὅτι ἀπὸ δύο δεκαετηρίδων σημαντικὴ ἀνύψωσις ἐφ' ὅλων τῶν κλάδων τοῦ πολιτισμοῦ ἔλαβε χώραν.

Ἀπερχόμενος εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐπεσκέφθη ὁ κ. von Soden τὴν Δαμασκόν, μονότονον, καθαρῶς συριακὴν πόλιν δηλ. μὴ ἀνατολικήν, ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἀναμίξεως πάντων τῶν ἐθνῶν· 120,000 κάτοικοι ὧν αἱ 15 μὴ μουσουλμάνοι. Τὴν Λάρνακα εὑρίσκει ἀκάθαρτον, πτωχὸν τόπον, τὴν Λεμησὸν φιλόφρονα πολίχνην, παρ' ἣ παρατηρεῖ τις ἀρχὰς εὐπορίας· ἥσυχοι ἐπιφυλακτικοὶ ἄνθρωποι. Ἡ Σμύρνη πλὴν τῆς θέσεως, οὐδὲν παρουσίασεν αὐτῷ τὸ ἐνδιαφέρον· ἔχει κατ' αὐτὸν ἑλληνοϊταλικὴν χροιάν. Ἡ Μιτυλήνη ἐνθυμίζει μίαν ἑλβετικὴν τοποθεσίαν· λευκαὶ λέμβοι ἐπὶ τοῦ ὕδατος καὶ λευκὰ τοπεῖα εἰς πρασίνην παραλίαν καὶ ἐπὶ δασωδῶν ὑψῶν δίδουσιν εἰς τὴν εἰκόνα τὴν ἑλληνικήν της φαιδρότητα. Τὴν Τένεδον παραδόξως λέγει γενομένην κτῆμα τοῦ ῥώσου αὐτοκράτορος ἕνεκα τοῦ καλοῦ της οἴνου!!! Ἐν Κωνσταντινουπόλει τέλος θαυμάζει τὴν φυσικὴν καλλονήν, ἐκθειάζει τὴν ἁγίαν Σοφίαν καὶ ἀποκαλεῖ τὸ κτίριον τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς τὴν λαμπροτάτην τῶν νεωτέρων οἰκοδομῶν τῆς πόλεως.

Ἐν Βερολίνῳ.

Σ. ΣΤΑΜΟΥΛΗΣ
δ. ν., σπουδαστὴς τῆς Θεολογίας.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
ΑΡΧΑΙΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΟΥ ΚΩΔΙΚΟΣ

Τεῦχος χαρτῶον εἰς φύλλον, συγκείμενον ἐκ σελίδων ἐννεακοσίων τεσσαράκοντα. Ἐν ἀρχῇ, μετά τινα φύλλα περιέχοντα τὸν πίνακα τοῦ περιεχομένου ἐν τῇ δευτέρᾳ σελίδι τοῦ ἐννάτου φύλλου ἀριστερὰ τῷ ὁρῶντι ἐντὸς πλαισίου τετραγώνου ὕψους 0,18 πλάτους 0,13 τοῦ γαλλ. μέτρου παρίσταται ἡ εἰκὼν τῆς ὑπεραγίας ἡμῶν Θεοτόκου ἐπὶ νεφῶν καθημένης καὶ τοὺς οὐρανοὺς ἀνερχομένης, κάτωθεν παρίστανται ὄρθιοι μετ' εὐλαβείας καὶ δέους οἱ ἅγιοι Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς καὶ Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης· ὁ μὲν πρῶτος δεξιὰ τῷ ὁρῶντι, ὁ δὲ δεύτερος ἀριστερά, ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες εἰλητὰ ἀναπεπταμένα πρὸς τὰ ἄνω· καὶ ἐν μὲν τῷ εἰλητῷ τοῦ Δαμασκηνοῦ ἀναγινώσκονται τονισμέναι αἱ φράσεις καὶ λέξεις: «ἐπί σοὶ χαίρει κεχαριτωμένη πᾶσα» ἐν δὲ τῷ τοῦ Κουκουζέλη αἱ λέξεις: «ἄνωθεν οἱ

προφῆται» ὡσαύτως τονισμέναι· τούτοις ἡ Θεοτόκος ἐκτείνουσα τὰς χεῖρας δίδωσι τῷ μὲν Δαμασκηνῷ γραφίδα, τῷ δὲ Κουκουζέλῃ χρυσοῦν νόμισμα, μεταξὺ τῶν δύο ἁγίων τούτων, ὧν ἕκαστος φέρει ἐπὶ κεφαλῆς τὸ ἑαυτοῦ κουκούλιον, κατὰ τὸ ἔθος τῶν μοναστῶν, καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν, παρίσταται ἐνδεδυμένος τὴν ἑαυτοῦ ἀρχιερατικὴν στολήν, ἀσκεπὴς τὴν κεφαλὴν καὶ γονυπετὴς ὁ συλλέξας καὶ ἀντιγράψας ἐν τῷδε τῷ κώδηκι τὰ ἐν αὐτῷ ἀναγινωσκόμενα διάφορα ἐκκλησιαστικὰ μαθήματα τονισμένα διὰ σημαδορώνων τῆς ἀρχαίας ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς μεθόδου, Ἀρσένιος ἐπίσκοπος Κυδωνίας (τῆς Κρήτης) τοὐπίκλην Ἐλεφάντινος καὶ ἐκ τῆς Λήμνου ὁρμώμενος, φέρων καὶ οὗτος ἐν χερσὶν εἰλητὸν, ἐν ᾧ ἀναγινώσκεται τονισμένον: « Σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα ὁ ἀνάξιος δοῦλος ». Ὁ κώδηξ οὗτος προφυλάττεται ἐκ δύο πινάκων· ἐπιγράφεται δὲ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου Ἀρσενίου, οὕτω « Παπαδικὴ ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ, ὄρθρου τε καὶ λειτουργιῶν μέχρι καὶ τῶν καλοφωνικῶν μαθημάτων» ἁπάντων ὄντων τονισμένων ὑπὸ τῶν μουσικοδιδασκάλων Ξενήτου πρωτοψάλτου τῆς ἁγίας Σοφίας, Ἰωάννου Κουκουζέλη μαΐστορος (οὗτος κατήγετο ἐκ Δυρραχίου) καὶ ἑτέρων πολλῶν. Ἅπαν τὸ περιεχόμενον τῆς βίβλου ἐγράφη ὑπὸ τοῦ ἀξίου παντὸς ἐπαίνου ἀοιδίμου ἐπισκόπου Ἀρσενίου μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ φιλοκαλίας καθαρὸν καὶ ἀπηλλαγμένον παντὸς ῥύπου ἢ σβεσμάτων καὶ ξεσμάτων ἐπὶ χάρτου λεπτοῦ καὶ στιλπνοῦ τῷ σωτηρίῳ ἔτει ,αξμη'. Ὁ κώδηξ οὗτος κτῆμα τυγχάνων τοῦ ἐξοχ. Βασιλάκη βέη Σαρακιώτου ἐδωρήθη κατ' αὐτὰς προφρόνως ὑπὸ τῆς Α. Ἐξοχότητος τῷ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκκλησιαστικῷ Μουσικῷ Συλλόγῳ, διὰ τῆς εὐσήμου σφραγίδος τοῦ ὁποίου ἐνσημανθείς, σημειωθέντος ἀναλόγως μετ' ἐπαίνου ἐπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλομούσου δωρητοῦ τοῦ καὶ ἐπιτίμου μέλους τοῦ Συλλόγου, ἐτέθη ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ αὐτοῦ.

† Ὁ Ἀμασείας ΑΝΘΙΜΟΣ

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ ΠΡΟΣ ΜΟΡΦΩΣΙΝ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΥ Ἢ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΥ ΛΕΓΟΜΕΝΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ*

Τὸ δὲ δεύτερον: — « Ἔκθεσις καὶ ὑποτύπωσις τοῦ βίου τῶν ἐν τῇ μονῇ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς Εὐεργέτιδος μοναχῶν, παραδοθεῖσα παρὰ Τιμοθέου μοναχοῦ, ἱερέως καὶ καθηγουμένου γεγονότος μετὰ τὸν κτήτορα τῆς αὐτῆς μονῆς»[1].

Τὸ Τυπικὸν τοῦτο ἐναπετέθη ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως ἐν τῇ Ἐθνικῇ Βιβλιοθήκῃ τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου καὶ φέρει ἀριθμὸν 788.

Ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς, ἣν φέρει τὸ ἐξαίσιον ἁγιολογικὸν τοῦτο μνημεῖον, δῆλον γίνεται ὅτι ἐμπεριέχει πλῆρες κτιτορικὸν Τυπικὸν τῆς μονῆς, εἰς ἣν ἀνήκει μετὰ λεπτομεροῦς ἐκθέσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν ἐν ἑκάστῃ ἡμέρᾳ τοῦ ἔτους.

Τοιοῦτον πλῆρες κτιτορικὸν Τυπικὸν, κατὰ τὸν σοφὸν Δημητριέβσκην, ἤτο μέχρι τοῦδε γνωστὸν ἓν μόνον, ἤτοι τὸ ἐν σλαυϊκῇ γλώσσῃ διασωζόμενον ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς Μόσχας ὑπ' ἀριθμ. 330 —380 Ἀλεξίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως δοθὲν τῷ 1034 εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀνεγερθεῖσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει μονήν.

Ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ ὅμως Ἀνατολῇ τοιοῦτον πλῆρες Τυπικὸν δὲν ὑπῆρχεν, ὥστε διὰ τῆς εὑρέσεως τοῦ Τυπικοῦ τῆς μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος συνεπληρώθη ἓν μέγα κενὸν ἐν τῇ ἁγιολογίᾳ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας.

Εἶναι ἀληθὲς, λέγει ὁ καθηγητὴς Δημητριέβσκης, ὅτι ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῆς Ἀνατολῆς διασῴζονται οὐκ ὀλίγα ἀντίγραφα πρωτοτύπων κτιτορικῶν Τυπικῶν, ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἀποτελοῦνται ἐξ ἑνὸς μόνον μέρους τοῦ οὕτω καλουμένου **Προλόγου**, διαλαμβάνοντος τὰ περὶ τῆς ἐποχῆς τῆς ἱδρύσεως ταύτης, ἢ ἐκείνης τῆς μονῆς, τὰ περὶ τῶν κτιτόρων καὶ εὐεργετῶν τῶν μονῶν, τὰ περὶ τῶν περιουσιῶν αὐτῶν, τὰ καθέκαστα περὶ τοῦ μοναστηριακοῦ βίου τῶν μοναχῶν κλπ.

Ἐν τῷ Τυπικῷ μάλιστα τῆς εὐεργέτιδος τὸ μέρος τοῦτο τοῦ Τυπικοῦ φέρει ἐπιγραφὴν «Πρόλογος τοῦ Τυπικοῦ, ἢ ἔκθεσις καὶ ὑποτύπωσις τοῦ βίου τῶν ἐν τῇ μονῇ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου μοναχῶν . . . » καὶ κατέχει τὸ δεύτερον μέρος τοῦ Τυπικοῦ καὶ οὐχὶ τὴν ἀρχὴν, ὅπερ βεβαίως προῆλθεν ἐξ ἀβελτηρίας τοῦ βιβλιοδέτου, ἀνατρέψαντος τὴν προσήκουσαν θέσιν ἑκάστου μέρους καὶ θέντος τὸν πρόλογον εἰς τὸ τέλος.

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ἕτερον μέρος τοῦ Τυπικοῦ, ἤτοι τὴν ἔκθεσιν τῶν λεπτομερειῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν τελετῶν καὶ μάλιστα δι' ἑκάστην ἡμέραν τοῦ ἔτους, ἐν ἑτέροις τοιούτου εἴδους μνημείοις αὕτη δὲν ἀπαντᾶται, περιορίζεται δὲ ἀναφερομένη

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 251—252.

1. Κτίτωρ τῆς μονῆς ταύτης ὑπῆρξε Παῦλος μοναχός.

μόνον εἰς γνωστὰ Τυπικὰ ὡς π. χ. εἰς τὸ Τυπικὸν τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου ἢ εἰς τὸ Ἱεροσολυμιτικόν, ἢ εἰς ἕτερα γνωστὰ τοιαῦτα μονῶν τινῶν καὶ ἐκκλησιῶν. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, παρατηροῦμεν ὅτι τὸ Τυπικὸν τῆς Θεοτόκου τῶν Ἡλιοῦ Βωμῶν (1162) ἀναφέρεται εἰς τὸ Στουδιτικὸν Συναξάριον, τὸ Τυπικὸν τοῦ Νείλου ἡγουμένου τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῶν Μαχαιράδων (1210) εἰς τὸ Τυπικὸν τῆς Λαύρας Σάββα τοῦ ἡγιασμένου κατὰ Παλαιστίνην[1] Τὸ Τυπικὸν τῆς Μονῆς τοῦ Αὐξεντίου—εἰς τὸ Ἱεροσολυμιτικόν. Τὸ Τυπικὸν τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Μάμαντος—εἰς τὸ Τυπικὸν τῆς Μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος: «*ἡ ἀκολουθία ὀφείλει ψάλλεσθαι κατὰ τὸ Εὐεργετινὸν Συναξάριον κατὰ τὸν παρακολουθήσαντα τύπον καὶ συνήθειαν*», καὶ ἀλλαχοῦ: «κατὰ τὸ σήμερον παρ' ἡμῖν ἐνεργοῦν Εὐεργετινὸν Συναξάριον».

Ἐκ τούτου ἐξάγομεν ὅτι ἡ πρωτοτυπία Τυπικῶν τινῶν, ὡς τὸ τῆς Εὐεργέτιδος, παρουσίαζον ἐξαιρετικὸν φαινόμενον ἐν τῇ σειρᾷ ἑτέρων τοιούτων μνημείων. Πράγματι μεταξὺ τῶν κτιτορικῶν μοναστηριακῶν τυπικῶν τοῦ Βυζαντίου γνωστὰ τυγχάνουσιν ἡμῖν τοιαῦτα, ἐν οἷς ἀπαντῶμεν σαφεῖς μαρτυρίας τῆς ὑπάρξεως ἰδιαιτέρων ὅλως ἐκθέσεων λειτουργικῶν διατάξεων, αἵτινες ἐλάμβανον χώραν μόνον ἐν ὡρισμέναις μοναῖς, συνταχθεῖσαι ὑπὸ τοῦ κτίτορος ἀποκλειστικῶς μόνον δι' ὡρισμένην μονήν· «τὰς δὲ δοξολογίας πάσας τάς τε νυκτερινὰς καὶ ἡμερινὰς (γράφει ἐν τῷ Τυπικῷ αὐτοῦ Μιχαὴλ ὁ Ἀτταλιάτης) θέλω γίνεσθαι κατὰ τὸ Τυπικόν μου, ὅπερ ἰδίως συνεγραψάμην». Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἰωάννης ὁ Κομνηνὸς λέγει «Τὴν μὲν οὖν τοῖς θείοις ὕμνοις ἀκολουθίαν τῆς εὐαγοῦς ταύτησι μονῆς βουλόμεθα προβαίνειν ἐν τῷ Τυπικῷ τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος κατὰ τὸ γεγονὸς παρ' ἡμῖν ἐκκλησιαστικὸν Τυπικόν»· ἐκ τούτου συμπεραίνομεν ὅτι τοιαῦτα Τυπικὰ ἢ Συναξάρια ὑπῆρχον καὶ ἐν ἄλλαις μοναῖς, τὰ ὁποῖα ἢ ἀπωλέσθησαν, ἢ εἰσέτι δὲν ἀνεκαλύφθησαν.

Αἱ μαρτυρίαι, ἃς ἀναφέρομεν ὡς πρὸς τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὸ αὐθύπαρκτον τοῦ Τυπικοῦ τῆς μονῆς τῆς Εὐεργέτιδος, μάλιστα τότε ὁπότε τὸ Τυπικὸν τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου ἔχαιρεν ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐθεντίαν οὐ τὴν τυχοῦσαν, πείθει ἡμᾶς ὅτι ἡ μονὴ τῆς Εὐεργέτιδος ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἄλλων βυζαντινῶν μονῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην κατεῖχεν ἐπίσης θέσιν λίαν περίβλεπτον.

1. Mikloch Müller acta et diplomata Monaster t. II. page 401—412.

Οὕτω λοιπὸν τὰ τρία ταῦτα σπουδαιότατα ἁγιολογικὰ μνημεῖα, ἤτοι τὸ Τυπικὸν τῆς Πάτμου, τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ τὸ τῶν Ἀθηνῶν ἐμπεριέχουσι πλήρη συστηματικὴν ἔκθεσιν τῶν ἱερῶν τελετῶν τῆς Βυζαντινῆς Ἐκκλησίας καθ' ὅλον τὸ ἔτος καὶ ἰδίως κατὰ τὴν ἀρχαιοτέραν ἐποχὴν τῆς πλήρους αὐτῶν μορφώσεως, ὡς μνημεῖα δὲ Πατριαρχικῶν Τυπικῶν καὶ Τυπικῶν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀποκτῶσι παρ' ἡμῖν οὐ μόνον ὑψίστην ἐπιστημονικὴν ἀξίαν, ἀλλὰ καὶ ἰδιαιτέραν ὅλως ἐκτίμησιν καὶ ἐξαιρετικὸν ἐνδιαφέρον.

(ἕπεται συνέχεια)

Γ. ΒΕΓΛΕΡΗΣ

ΑΠΛΟΥΣ Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Εἰς διόρθωσιν παραράματος (σελ. «Ἐκκλ. Ἀληθείας» τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου 233, στήλης α', στίχων 14—15) προβαίνων καὶ συνιστῶν ὅτι τὰ ἐκεῖσε κείμενα «τὸ ἥπιον καὶ γλυκὺ τοῦ κλίματος» κλπ. γραφήσονται ὀρθῶς ΚΑΙ παρετήρησαν ἕτεροι ΚΑΙ ΣΥΝΤΕΛΟΥΝΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΥΣΙΝ εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ κλπ. δέον 'ν' ἀναγγείλω, πρὸς καθησύχασιν εὐσεβοῦς τινὸς συνειδήσεως ὑπερερεθισθείσης, ὅτι τὰ περὶ Μ. Κωνσταντίνου κείμενα θέλουσι συνεχισθῆ, προκειμένου 'να ἀθροισθῶσι κοινολαΐτιδές τινες παραδόσεις— οὐχὶ δ' ἵνα ἐκδοθῶσιν ὡς ἀνέκδοτα τὰ ἐκδεδομένα, ἃ ἐλάνθανον καὶ τοὺς συντάξαντας τὸν κατάλογον τῶν ἁγιολογικῶν κειμένων καὶ τὸν πολυμαθέστατον Omont ἐπίσης ἐλάνθανον ἑτέρους τινὰς λογίους ἔγγραφά τινα ὑπ' ἐμοῦ **πρὸ δέκα καὶ τριῶν ἐτῶν,** καὶ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου Δημητρακοπούλου ἐκδεδομένα ἃ μεγαλοπρεπῶς ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» καὶ ἐν σταχυολογίᾳ τινὶ ἱερᾷ ἐξεδόθησαν ὡς ἀνέκδοτα, περὶ ὧν, ὡς διπλῶς ἐκδεδομένων, οὐδὲν εἶπον οἱ τὸ σφάλλειν γινώσκοντες ἀνθρώπινον, οἱ τὰ τοῦ βυζαντινοῦ λογίου Χούμνου περὶ ἤθους ἀνελευθέρου μελετήσαντες. Συνεχισθήσονται δ' ἐπίσης τὰ ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείᾳ» ἡμιτελῆ μένοντα περὶ Βουλγάρεως Εὐγενίου, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς τῶν Γραφῶν ἐκχυδαΐσεως, καὶ τὰ περὶ τοῦ πατριάρχου Μαξίμου τοῦ λογίου, ἵνα δειχθῇ ἂν εἷς αὐτὸν ἀνήκῃ ἡ γνωστὴ — οὐκ ἄγνωστος — μονῳδία ἢ ἑτέρῳ τινί, εἰς ὃν ἐκ λάθους ἀνθρωπίνου, συγγνωστοῦ κατὰ τοὺς ἀνθρωπίνως σκεπτομένους, ἀπεδόθη.

Ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς Μ. Ἐκκλησίας

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— *Συνεδρία δύο Σωμάτων.* —Τῇ δευτέρᾳ (17 τρ.) τὰ Δύο διοικητικὰ Σώματα τῆς Ἐκκλησίας συνῆλθον ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου εἰς κοινὴν συνεδρίαν συσκεψάμενα περὶ διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων. Τῆς συνεδρίας ταύτης ἀπῆσαν ὁ σεβ. μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος, ἀσθενῶν, καὶ ἡ Α.Ε. ὁ κ. Κ. Βαγιάννης ἐφέντης, κωλυθείς. Ἐν τῇ συνεδρίᾳ ταύτῃ ἐξελέγησαν μέλη ἐκπροσωποῦντα τὸ Δ.Ε.Μ. Συμβούλιον ἐν μὲν τῇ Ἐφορείᾳ τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων ἡ Α.Ε. ὁ Κ. Βαγιάννης ἐφέντης, ἀντὶ τοῦ κ. Ι. Μαμοπούλου· ἐν δὲ τῷ διοικητικῷ συμβουλίῳ τοῦ Ἐθν. Ζαππείου Παρθεναγωγείου ὁ κ. Ἀλέξ. Γάγκος ἀντὶ τοῦ κ. Ἀντωνίου Σούρλα· ἐν δὲ τῇ Κεντρικῇ Ἐκπαιδευτικῇ Ἐπιτροπῇ ὁ κ. Σόλων Καζανόβας, ὃς διετέλει τοιοῦτος καὶ κατὰ τὴν λήξασαν περίοδον. Πρὸς τούτοις, τοῦ σεβασμιωτάτου μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Ἀλεξάνδρου ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῆς προεδρείας τῆς Κεντρ. Ἐκπαιδευτ. Ἐπιτροπῆς, ὡς ἐκλεγέντος προέδρου τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ μὴ δυναμένου οὕτως ἐπαρκέσαι εἰς τὰ καθήκοντα ἀμφοτέρων ὁμοῦ τῶν προεδρειῶν, τὰ δύο Σώματα ἐξελέξαντο εἰς ἀντικατάστασιν αὐτοῦ πρόεδρον τῆς Κ. Ἐκπαιδ. Ἐπιτροπῆς τὸν σεβασμ. μητροπολίτην Ἰκονίου κ. Ἀθανάσιον. Περὶ δὲ τῆς κυρωθείσης ἤδη διαθήκης τοῦ ἀειμνήστου ἐθνικοῦ εὐεργέτου Χρηστάκη Ζωγράφου, ἥτις ἐκτελεστὴν ὁρίζει τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἡ συνέλευσις τῶν Δύο Σωμάτων ἀνέθηκεν εἰς τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἵνα, τῇ συμπράξει καὶ γνωμοδοτήσει ἐγκρίτων νομομαθῶν, ἐξεύρῃ τὸν προσήκοντα τρόπον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ὅρων τῆς διαθήκης ταύτης. Ὡσαύτως σχετικά τινα, ἀφορῶντα εἰς τὴν διαθήκην τοῦ ἀειμνήστου Ἀλεξάνδρου Γεωργιάδου, ἀνεκοινώθησαν τῇ ὁλομελείᾳ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

— *Μητρόπολις Σκοπίων.* — Τῷ σαββάτῳ, 15 μεσοῦντος, ἐτελέσθη ἐν τῇ παρὰ τὴν Αἶνον ἱερᾷ σταυροπηγιακῇ πατριαρχικῇ μονῇ τῆς Θεοτόκου Σκαλωτῆς ἡ χειροτονία τοῦ πανιερ. μητροπολίτου Σκοπίων κ. Φιρμιλιανοῦ, συλλειτουργούντων τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Χίου, Βοδενῶν καὶ Λιτίτζης, παρόντων ἱκανῶν τοῦ χειροτονηθέντος φίλων ἔκ τε Θεσσαλονίκης καὶ Σκοπίων. Οἱ χειροτονήσαντες σεβασμ. μητροπολῖται μετὰ τῶν τούτοις συνοδευσάντων πρεσβυτέρων καὶ διακόνων ἐπανῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν τῇ πρωΐᾳ τῆς κυριακῆς.

— *Γενικὸς πληρεξούσιος τῶν Πατριαρχείων.* — Κατὰ τὴν κοινὴν αὐτῶν συνεδρίαν τὰ δύο σώματα, λαβόντα ὑπ' ὄψιν αἴτησιν τοῦ Ἐξ. ἄρχοντος καποῦχεχαγιᾶ, ἀπὸ 11 μαΐου ἐνεστῶτος ἔτους, περὶ τοῦ ἀνυσίμου τῆς ὑπάρξεως γενικοῦ ἐπιτρόπου, κλητευομένου ἢ καὶ κλητεύοντος, ἀντὶ τῆς ἀνωτάτης ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἐν ἀγωγαῖς ἐγειρομέναις πρὸ τῶν ταμικῶν δικαστηρίων τοῦ κράτους, προτάσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, διώρισαν γενικὸν πληρεξούσιον τῶν πατριαρχείων ἐπὶ τούτῳ τὸν ἀρχιγραμματέα τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου κ. Π. Δ. Νικολόπουλον, νομομαθῆ δόκιμον καὶ γνώστην τῆς ἐπισήμου τοῦ κράτους γλώσσης. Τῷ διδάκτορι κ. Νικολοπούλῳ ἐχορηγήθη τὸ δικαίωμα τοῦ διορίζειν, ἀντ' αὐτοῦ, πληρεξούσιον ἢ πληρεξουσίους ἑτέρους· ἐνεκρίθη δὲ ἅμα νὰ γνωστοποιηθῇ ὁ τοιοῦτος τοῦ κ. Νικολοπούλου διορισμὸς εἰς τὴν σεβ. αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν, ἵνα διὰ τῆς ἁρμοδίας ὁδοῦ κοινοποιηθῇ τοῦτο πᾶσι τοῖς δικαστηρίοις τῆς πρωτευούσης.

— *Κοινότης Τραπεζοῦντος.* — Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Τραπεζοῦντος κ. Κωνστάντιος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ ἀνεκοινώσατο τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ὁ ἐκ Τριπόλεως τῆς Τραπεζοῦντος ὁρμώμενος φιλόπολις καὶ φιλόμουσος κ. Χατζῆ Γεώργιος Μαυρίδης περιφανῆ δείγματα φιλοπατρίας παρεχόμενος προσήνεγκε 1500 ὀθωμ. λίρας ὑπὲρ ἀνεγέρσεως ἰδίων κτιρίων σχολῶν τῆς γενεθλίου αὐτοῦ πατρίδος δηλῶν ἅμα ὅτι ἐν καιρῷ τῷ δέοντι γενναιόφρονα θέλει καταβάλει ἔρανον καὶ ὑπὲρ τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ ναοῦ τῆς πατρίδος, αὐτοῦ. Ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ ταύτῃ ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐνέκρινεν ὅπως ἐκφρασθῇ τῷ φιλοπάτριδι ἀνδρὶ ἡ πλήρης εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπιβαψιλευθῶσιν αὐτῷ αἱ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι αὐτῆς.

— *Ἱερὰ Κοινότης Ἁγίου Ὄρους.* — Ἡ ἐπιστασία τῆς ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους Ἄθω, κατὰ τὰ νενομισμένα, συναπετελέσθη, διὰ τὴν ἀπὸ 1 ἰουνίου 1902 ἐνιαυσίαν περίοδον, ἐκ τοῦ πρωτεπιστάτου πανοσιολογ. ἀρχιμ. Σωφρονίου Ἰβηρίτου καὶ τῶν ὁσιολογ. μοναχῶν Συνεσίου Παντοκρατορινοῦ, Συνεσίου (διακόνου) Φιλοθείτου καὶ Μελετίου Σιμωπετρίτου. — Ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Κοινότητος διωρίσθη ἤδη ὁ ἄρτι συμπληρώσας ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. Σχολῇ τὰς σπουδὰς αὐτοῦ διάκονος κ. Φώτιος Παντοκρατορινὸς, ὅστις ἄλλως τρίτος τυγχάνει τῶν ἐντὸς τῆς τελευταίας πεντηκονταετίας συμπληρωσάντων ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ τὰς σπουδὰς αὐτῶν ἀγιορειτῶν μοναχῶν. — Ὁ μέχρι τοῦδε ὑπογραμματεὺς τῆς ἱερᾶς Κοινότητος ὁσιολογ. μοναχὸς Θεοφύλακτος Δοχειαρίτης, τελειόφοιτος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ γυμνασίου, προήχθη εἰς βαθμὸν προϊσταμένου ὑπὸ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ μονῆς. — Σημειώσωμεν ὅτι, τῶν κατὰ καιροὺς χρηματισάντων ὑπογραμματέων, διέπρεψαν κατόπιν ἐν τῷ ἀγιωνύμῳ τόπῳ ὁ ἀπὸ τεσσαρακονταετίας ἡγούμενος διατελῶν τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Γρηγορίου πανοσιωτ. κ. Συμεών, ὁ ἐνταῦθα πρώην ἐπίτροπος τοῦ Ἁγίου Ὄρους πανοσιολογ. γέρων Χαραλάμπης Διονυσιάτης, ὁ ὁσιολογ. προηγούμενος Γρηγόριος Παντοκρατορινὸς, καὶ ἕτεροι, οὐκ ἀδοκίμως ἐκτελεσάμενοι ἐν τῇ θέσει ταύτῃ περὶ τοὺς διαφόρους ἐν Ἄθῳ κλάδους τῆς διοικήσεως.

— *Λειτουργικὸν χειρόγραφον.* — Ὁ εἰς βασιλεύουσαν ἐκ τῆς γενετείρας αὐτοῦ πατρίδος Τριγλίας ἐπαναπλεύσας πανιερώτατος μητροπολίτης Δράμας κ. Χρυσόστομος, ἀνευρὼν ἐν τῇ μονῇ Μηδικίου χειρόγραφον ἐπὶ χάρτου λειτουργικῆς φυλλάδος, γραφῆς τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος, παρέλαβεν αὐτὸ καὶ, τῇ συναινέσει τῶν πατέρων τῆς μονῆς, ἐδωρήσατο τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς.

— *Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.* — Χάριν τῶν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων ἀπέστειλαν τῇ Α. Θ. Π. ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Γρεβενῶν κ. Ἀγαθάγγελος εἰκοσάφραγκα τρία, ὁ κ. Χαράλαμπος Ταστσόγλους λίρ. ὀθωμ. τρεῖς καὶ δύο μικροὺς τάπητας· ἐστάλησαν δὲ ἀνωνύμως λίρ. ὀθωμ. 10, καὶ ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κοινότητος Βάρνης 520 φρ.

— *Πατριαρχ. Ἐκκλησ. Μουσεῖον.* — Ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος προσήνεγκεν ἐσχάτως εἰς τὸ Πατρ. Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον δύο παλαιὰ χειρόγραφα ἱερατικῶν ἐγκολπίων, ἕτερος δέ τις ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἔντυπον, ἐκδόσεως τοῦ 1524.

— *Ἐπισκέψεις.* — Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ ἐπεσκέψαντο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Σερβίας στρατηγὸς Σάββας Γρουΐτς συνοδευόμε-

νος ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν διερμηνέων κ. Κωνσταντίνου Γρούπτσεθτς, ἡ Α. Ε. ὁ ἄρχων Μ. Λογοθέτης Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης καὶ ἡ Α. Ε. ὁ ἰατρὸς Δόσιος πασᾶς· τῇ δὲ δευτέρᾳ ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ρωσίας κ. Ζηνόβιερ, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ α' διερμηνέως Μαξίμωφ, καὶ χθὲς ὁ ἐρίτιμος ὁμογενὴς τραπεζίτης κ. Θ. Μαυρογορδᾶτος.

— *Γραφεῖον μοναστηριακῶν κτημάτων.* — Τὸ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβούλιον, κατὰ τὴν σημερινὴν διοικητικὴν αὐτοῦ συνεδρίαν, ἐξ ἧς ἀπῆσαν οἱ ἀξιότιμοι κκ. Ζήσης Θ. Ζήση καὶ Ἐμμ. Ραχτιβὰν, ἐνέκρινε τὸν διορισμὸν τοῦ ἄλλοτε διευθυντοῦ τοῦ πατριαρχικοῦ γραφείου τοῦ πρωτοκόλλου κ. Ἰω. Στεφάνου ὡς βοηθοῦ τοῦ ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν λογαριασμῶν ἐλεγκτοῦ κ. Ἰω. Ἀσπριώτου, ἐπὶ μηνιαίῳ μισθῷ γροσίων ἑξακοσίων.

— *Μισθοδοσίαι.* — Κατὰ τὴν αὐτὴν ὡσαύτως συνεδρίαν ἐνεκρίθη ἡ αὔξησις τῶν μισθῶν πατριαρχικῶν τινῶν ὑπαλλήλων, ὡρίσθη δ' ὅπως τῷ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ Α' πατριαρχικοῦ Γραφείου κ. Γεωργίῳ Λεμονίδῃ ὁρισθῇ αὖθις ὁ αὐτὸς μισθός, ὃν ἐλάμβανε μέχρι πρὸ τριετίας. Ὁ κ. Λεμονίδης ἀπὸ δεκαπενταετίας ἐργάζεται μετὰ ζήλου ἐν τῷ γραφείῳ τούτῳ.

— *Κοινότης Καβάλλας.* — Πληροφοροῦσιν ἡμᾶς ὅτι ἡ ὀρθόδοξος ἑλληνικὴ κοινότης τῆς πόλεως Καβάλλας, τεκμηριοῦσα τὴν ἀγάπην αὐτῆς πρὸς τὸν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀρχιερατικὸν ἐπίτροπον πανοσιολογ. ἀρχιμανδρίτην κ. Σπυρίδωνα Βλάχον, μετ' ἀγαστοῦ ζήλου ἐργαζόμενον ἀπὸ πολλοῦ εἰς ἀνύψωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος παρὰ τῷ λαῷ καὶ εἰς εὐδοκίμωσιν τῶν αὐτόθι κοινοτικῶν πραγμάτων, ἐνήργησεν ἔρανον, δι' οὗ ἀπεράσισεν ἵνα ἀγοράσῃ καὶ προσενέγκῃ αὐτῷ πολύτιμον σταυρόν.

— *Μονὴ Κοσιφοινίσσης.* — Ἡγούμενος τῆς παναρχαίας ταύτης πατριαρχικῆς σταυροπηγιακῆς μονῆς ἐξελέγη ὁ ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ μοναζόντων πανοσιώτατος κ. Δαμασκηνὸς Βαρεΐδης, ἅτε τοῦ τίμως τοιούτου ἀποσυρθέντος.

— *Τιμητικὴ διάκρισις.* — Ἡ παρὰ τῷ αὐτοκρατορικῷ πανεπιστημίῳ (Ὀδησσοῦ) Νέας Ρωσσίας ἐδρεύουσα καὶ λυσιτελῶς ἐργαζομένη ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν Ἱστορικὴ καὶ Φιλολογικὴ Ἑταιρία, ὑπ' ὄψιν ἔχουσα τὰ ταιαύτης ὕλης συγγράμματα τοῦ Μ. χαρτοφύλακος καὶ χρονογράφου τῆς Μ. τοῦ Χ. Ἐκκλησίας κ. Μανουὴλ Ἰω. Γεδεών, τοῦ ἐπιτίμου διευθυντοῦ καὶ συντάκτου τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας», ἀνηγόρευσεν αὐτὸν ἀρτίως τακτικὸν μέλος αὐτῆς.

— *Ἐκκλησιαστ. Μουσικὸς Σύλλογος.* — Ἀντιπρόεδρος τοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐκκλησιαστικοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου ἐξελέγη παμψηφεὶ, ἐν τῇ τελευταίᾳ αὐτοῦ συνεδρίᾳ, ὁ σεβ. μητροπολίτης Αἰτίτσης κ. Νικηφόρος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀποχωρήσαντος τέως τοιούτου πανιερ. μητροπολίτου Κορυτσᾶς κ. Φωτίου.

— *Ἄφιξις.* — Τῇ δευτέρᾳ ἀφίκετο ἐκ Γενεύης εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν, συμπληρώσας τὸν ὄβλιχον τῶν γονέων ἰατρικῶν αὐτοῦ σπουδῶν καὶ ἐν τοῖς αὐτόθι νοσοκομείοις ὡς ἐσωτερικὸς ἰατρὸς πρακτικῶς ἐπὶ χρόνον ἱκανὸν ἐξασκηθείς, ὁ φέρελπις υἱὸς τοῦ ἡμετέρου ταμίου τοῦ Ἐθν. Ταμείου κ. Συμ. Παπαδάκη, διδάκτωρ Ἀριστείδης Σ. Παπαδάκης, ὃν ἡ Α. Α. Μ. ὁ σεπτὸς ἡμῶν Ἄναξ ηὐδόκησε πρὸ μηνῶν, ὡς μεμνήσκονται οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν, οὐ μόνον διὰ παρασήμου νὰ τιμήσῃ ἀλλὰ καὶ νὰ διορίσῃ ἰατρὸν τοῦ ἐνταῦθα αὐτοκρ. νοσοκομείου Χασεκῆ.

ΣΧΟΛΩΝ ΤΕΛΕΤΑΙ

Ἐθνικοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου καὶ Ἐμπορικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Ἀμφοτέρων τῶν ἀνωτέρω εὐαγῶν ἐθνικῶν παιδευτηρίων σεμνὴ καὶ ἐπιβάλλουσα καὶ ἐν μέσῳ συμπύκνου φιλομούσου καὶ λογίας ὁμηγύρεως ἐγένετο τῇ κυριακῇ (16 τρ.) ἡ ἐπὶ τῇ ἐπιδόσει τῶν πτυχίων ταῖς τελειοφοίτοις μαθητρίαις τοῦ πρώτου, καὶ τῇ ἐνάρξει τῶν προφορικῶν ἐξετάσεων τῶν ἀποφοιτώντων τοῦ δευτέρου τελετή. Κατ' ἀμφοτέρας δὲ προέστη ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. πατριάρχης περιστοιχιζόμενος ὑπό τινων τῶν σεβασμ. συνοδικῶν καὶ παρεπιδημούντων μητροπολιτῶν καὶ ἄλλων ἐγκρίτων ὁμογενῶν. Μετὰ τοὺς εἰθισμένους ὕμνους πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν φιλόμουσον ἡμῶν ἄνακτα Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ καὶ τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Γ', ἡ διεύθυνσις ἑκατέρου ἀνέγνω τὴν ἔκθεσιν τῶν κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος πεπραγμένων ταῖς σχολαῖς.

Καὶ ἐκ μὲν τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐλλογίμου διευθυντρίας τοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου κ. Ἰουστίνης Λαγουδάκη, μετὰ ζηλωτῆς φρεπονίας καὶ ἀφοσιώσεως μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων μοχθούσης εἰς τὴν ἀπρόσκοπτον λειτουργίαν τοῦ λαμπροῦ τούτου παιδευτηρίου, ἐγνώσθη ὅτι κατὰ τὸ σχολικὸν τοῦτο ἔτος ἀπεφοίτησαν 10 ἐν ὅλῳ μαθήτριαι, ἐκ δὲ τῆς τοῦ ταμίου τῆς σχολῆς ἀξιοτίμου κ. Χαραλάμπους Ραμφάδου ὅτι τὸ ἴδρυμα οἰκονομικῶς δὲν διατελεῖ εἰς ἀνθηρὰν κατάστασιν, παρουσιάζον ἔλλειμμα.

Τοὐναντίον εὐάρεστον ἐνεποίησε τῇ ὁμηγύρει ἐντύπωσιν ἡ περὶ τῆς ἀνθηρᾶς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς ἔκθεσις τοῦ ἀπὸ ἐτῶν ἱκανῶν δεξιῶς αὐτὴν διευθύνοντος ἐλλογίμου διδάκτορος κ. Γεωργίου Λιανοπούλου, μεταδόντος ὅτι ἡ τοῦ παιδευτηρίου οἰκονομικὴ θέσις παρουσιάζει περίσσευμα πεντακοσίων καὶ ἐπέκειμα λιρῶν. Τῆς σχολῆς ταύτης ἀπεφοίτησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο 15 ἐν ὅλῳ μαθηταί. Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης καὶ κατὰ τὰς δύο τελετὰς ἐπιδαψιλεύσατο τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐπὶ πάντας τοὺς ὑπὲρ τῶν φυτωρίων τούτων ἀόκνως μοχθήσαντας καὶ ἰδίᾳ τοὺς ἐρόρους αὐτῶν, καὶ ἐν τέλει ἀπέτεινε πατρικὰς νουθεσίας πρὸς τοὺς ἀπολυομένους συναστῶν ἐμμονὴν ἐν ᾗ ἐγαλουχήθησαν θρησκευτικῇ καὶ ἠθικῇ μορφώσει αὐτῶν, σχούσῃ κρηπῖδα φαεινὴν τὴν διδασκαλίαν τῆς τε ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καὶ τῆς ἀκενώτου προγονικῆς σοφίας.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως **βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, δίπλωτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπτηρίων** καὶ παντὸς εἴδους ἐντύπων εἰς τὴν ἑλληνικὴν, τουρκικὴν καὶ τὰς λοιπὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΣΤΟΣ ΚΒ'. ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 1902 ΑΡΙΘ. 26

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 8
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾶ 28

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ (πρόεδρος
† Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἐπίτιμος διευθυντὴς ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Διευθυντὴς καὶ ἀρχισυντάκτης
Ἱεροδ. ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δήλωσις — Ἡ ἐν Πριγκήπῳ ἐγκατάστασις τοῦ ἐθνικοῦ ὀρφανοτροφείου — Ἐπικουρικὴ τῆς μορφουμένης νεότητος δύναμις — Σχέσις Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως πρὸς τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν — Ἁγιολογικαὶ πηγαὶ πρὸς μόρφωσιν μηνολογίου ἢ συναξαρίου λεγομένου παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς — Ἡ τετράφωνος Μουσικὴ καὶ αἱ παρ' αὐτῆς κρίσεις — Ἐπὶ ταῖς ἐξετάσεσι τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς — Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά — Κοινοποιήσεις — Παράρτημα: «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΔΗΛΩΣΙΣ

Δηλοποιεῖται τοῖς τε συνδρομηταῖς τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας» καὶ τοῖς λοιποῖς ἐνδιαφερομένοις, ὅτι ἀποχωροῦντος ἀπὸ τῆς πρώτης προσεχοῦς μηνὸς Ἰουλίου τῆς συντάξεως τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» τοῦ εἰς τὴν θέσιν τοῦ ὑπογραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου διορισθέντος ἀρχισυντάκτου καὶ Διευθυντοῦ αὐτῆς ἱερολογ. Ἀθανασίου Πιπέρα, τὰ ὑπ' αὐτοῦ τέως συνταττόμενα δύο παραρτήματα «Περὶ προτεσταντισμοῦ» καὶ «Εὐαγγελικὰ Διδάγματα» θέλουσιν ἐξακολουθήσῃ καὶ εἰς τὸ ἑξῆς συνταττόμενα ἐπίσης ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ, πρὸς ὃν καὶ δέον ν' ἀπευθύνηται πᾶσα σχετικὴ περὶ αὐτῶν αἴτησις.

Η ΕΝ ΠΡΙΓΚΗΠΩ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΙΣ τοῦ ΕΘΝΙΚΟΥ ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟΥ

Μετ' ἐνδομύχου χαρᾶς ἀναγράφομεν τὴν εἴδησιν, ὅτι ἡ Α. Α. Μ., ὁ σεπτὸς ἡμῶν Ἄναξ, Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ Χὰν αὐθέντης ἡμῶν ηὐδόκησε νὰ ἐκδώσῃ πρὸ ἡμερῶν τὸν αὐτοκρατορικὸν ἰραδέ, τὸν διατάσσοντα τὴν ἐπίσημον ἀναγνώρισιν τῆς ἐν Πριγκήπῳ οἰκίας Πρίγκηπο Παλλὰς ὡς μέρους πρὸς ἐγκατάστασιν τοῦ ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου, καθὰ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου εἴχομεν γράψῃ. Πρὸς τούτοις ἡ Α. Α. Μεγαλειότης ηὐδόκησε νὰ διατάξῃ, ὅπως χαρισθῶσιν οἱ τέως δεδουλευμένοι κυβερνητικοὶ φόροι τοῦ ἐν λόγῳ οἰκήματος ἀνερχόμενοι εἰς χιλίας περίπου λίρας τουρκίας. Διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἐν λόγῳ ἰραδὲ ἡ Α.Α.Μ., ὁ σεπτὸς ἡμῶν Ἄναξ, ἐν ἐπὶ πλέον παρέχεται δεῖγμα τῆς πρὸς τὸ ἡμέτερον Γένος καθόλου αὐτοκρατορικῆς αὐτοῦ εὐμενείας, ἐφ' ᾧ καὶ ἐγκαίρως ἤδη ἡ Λ. Θ. Π. ἔσπευσεν ἁρμοδίως ἵνα ὑποβάλῃ τὰς θερμὰς αὐτοῦ καὶ τοῦ Γένους εὐχαριστίας ἐπὶ τῷ νέῳ τούτῳ δείγματι τῆς αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας, ὡς ἀναγράφεται ἐν ἑτέρᾳ στήλῃ.

Διὰ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως ἥτις μετὰ κοινῆς χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης ἠκούσθη παρὰ σύμπαντος τοῦ ἡμετέρου εὐσεβοῦς καὶ ἀφωσιωμένου Γένους, τὸ ἐθνικὸν τῆς ἡμετέ-

ρας πρωτευούσης Ὀρφανοτροφεῖον, προαγόμενον εἰς νέον στάδιον κοινωφελοῦς δράσεως, εἰσέρχεται εἰς νέαν περίοδον αὐθυπάρκτου βίου, ἀφ' ἧς πολλὰ τὰ καλὰ εὐλόγως προσδοκῶνται καὶ ἐφ' ᾗ ἀΐδιος ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη εἰς τοὺς πρὸς τοῦτο συντελέσαντας, ἰδιαίτατα δὲ εἰς τοὺς φιλογενεστάτους οἴκους Ἀνδρέα Συγγροῦ καὶ Γεωργίου Ζαρίφη, τοὺς διὰ τῶν γενναίων αὐτῶν δωρεῶν θεμένους τὰς βάσεις τοῦ νέου τούτου τοῦ ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου κοινωφελοῦς σταδίου.

Εἶνε γνωστὸν ἤδη τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις, ὅτι ὁ μεγάθυμος καὶ εἰς ἄκρον συνετὸς εὐεργέτης τοῦ Γένους ἀοίδιμος Ἀνδρέας Συγγρὸς εἶχεν ὁρίσῃ ἐν τῇ διαθήκῃ αὐτοῦ τὸ ποσὸν τῶν 15 χιλιάδων λιρῶν ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως τοῦτο χρησιμοποιηθῇ ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου, καὶ δὴ ὑπὲρ τῆς ἐγκαταστάσεως αὐτοῦ ἐν ἰδιαιτέρῳ ὅλως κτιρίῳ, ἔξω τῶν λοιπῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων. Καθ' ὃν δὲ χρόνον σκέψις ἐγίνετο περὶ ἐξευρέσεως τοῦ καταλλήλου χώρου πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ἀναγκαιοῦντος κτιρίου, προσηνέχθη ἡ φιλογενεστάτη χήρα Ἑλένη Ζαρίφη, ἵνα καταβάλῃ τὸ πρὸς ἀγορὰν καὶ κατάλληλον διασκευὴν τοῦ ἐν Πριγκήπῳ κτιρίου ἀπαιτούμενον ποσὸν, διαθέσασα πρὸς τοῦτο τὸ ποσὸν τῶν 6,000 λιρῶν. Τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου ἐντιμοτάτου κ. Ἰωάνν. Χατζοπούλου συνηγορήσαντος δι' ἐπὶ τούτῳ ἐμβριθοῦς ὑπομνήματος ὑπὲρ τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἐν Πριγκήπῳ εὐρυχωροτάτου οἰκήματος Πρίγκηπο—Παλλὰς, ὅπερ εἶχε μὲν στοιχίσῃ ὑπὲρ τὰς 30,000 λιρῶν, προσεφέρετο δ' ἀντὶ 3,700, καὶ τῶν Δύο Διοικητικῶν Σωμάτων ἀποδεξαμένων τὰ ὑποβληθέντα, ἀπεφασίσθη ἡ ἀγορὰ τοῦ ὡς ἄνω οἰκήματος διὰ τῆς προσφορᾶς τῆς εὐγενεστάτης χήρας Ἑλένης Ζαρίφη, τοῦ ἐξ αὐτῆς ὑπολειπομένου ποσοῦ χρησιμοποιουμένου πρὸς διασκευὴν καὶ διακόσμησιν τοῦ κτιρίου, τῆς δὲ ἐκ 15,000 λιρῶν τοῦ ἀοιδίμου Ἀνδρέα Συγγροῦ δωρεᾶς, χρησιμοποιουμένης ὡς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον πρὸς συντήρησιν τοῦ Ὀρφανοτροφείου. Συγχρόνως ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῶν Δύο Σωμάτων, ὅπως τὸ ταμεῖον τῶν φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων, ἀπαλλασσόμενον τοῦ λοιποῦ τῶν ὑπὲρ τοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐξόδων, ἐξακολουθήσῃ καταβάλλον ἐπὶ δεκαετίαν ποσὸν ἐκ 1,200 λιρῶν ἐτησίως ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τοῦ Ὀρφανοτροφείου, εἰς οὗ τὴν συντήρησιν προδήλως ἀδύνατον εἶνε νὰ ἐπαρκέσῃ ὁ ἐκ τοῦ ἀποθεματικοῦ τῶν 15,000 λιρῶν τοῦ ἀοιδίμου Α. Συγγροῦ ἐτήσιος τόκος.

Ἐπὶ τοῦ τελευταίου δὲ τούτου σημείου, τῆς ἀξιοπρεποῦς δηλονότι ἐν τῷ μέλλοντι συντηρήσεως τοῦ ἐν λόγῳ Ὀρφανοτροφείου καὶ τῆς κατὰ τὸ δυνατὸν ἀρίστης διαρρυθμίσεως τῶν κατ' αὐτὸ, δέον προδήλως νὰ ἐπιστηθῇ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ προσοχὴ καὶ μέριμνα πάντων τῶν εἰλικρινῶς ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφερομένων. Ὁ ἐν τῷ νέῳ οἰκήματι χῶρος εἶνε εὐρύτατος, δυνάμενος νὰ ἐπαρκέσῃ μὴ μόνον εἰς τὰ τέως ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι συντηρούμενα ἄρρενα ὀρφανὰ, ἀλλ' εἰς ἀριθμὸν διπλάσιον ἢ τριπλάσιον τούτων, σκέψις δὲ γίνεται ὅπως, διαιρουμένου τοῦ ὅλου οἰκήματος εἰς δύο, τὸ ἕτερον τῶν τμημάτων χρησιμεύσῃ ὡς ὀρφανοτροφεῖον τῶν θηλέων, ἵδρυμα οὗ, ὡς γνωστὸν, παντελῶς στερεῖται ὁ ὁμογενὴς τῆς πρωτευούσης πληθυσμός. Ἀλλὰ πρὸς ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν ἀμφοτέρων τούτων τῶν ἱδρυμάτων δὲν εἶνε βεβαίως δυνατὸν νὰ ἐπαρκέσωσι τὰ ὡς ἄνω διατιθέμενα ποσά. Ἀπαιτοῦνται πόροι δαψιλέστεροι, ἀνάλογοι πρὸς τὸ ὕψος καὶ τὴν εὐρύτητα τοῦ ἐπιδιωκομένου σκοποῦ. Ἀλλὰ θαρσεῖν χρή. Ἡ ἀξιοπρεπὴς συντήρησις ἐν οὕτω καταλλήλῳ καὶ περιόπτῳ μέρει ἀσύλου ἱεροῦ ὑπὲρ τῶν ἀποκλήρων τῆς τύχης τῆς παρ' ἡμῖν ὁμογενοῦς Κοινωνίας εἶνε θέμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἱκανὸν νὰ κινήσῃ τελεσφόρως τὰς φιλευσπλάγχνους χορδὰς ἐκείνων ἐκ τῶν ὁμογενῶν, ὅσοι γινώσκουσιν εὐστόχως καὶ κοινωφελῶς νὰ διαθέτωσι τὸν πλοῦτον αὐτῶν. Ἀποβλέποντες δ' εἰς τὰ ἄχρι τοῦδε συντελεσθέντα, πρὸς δὲ ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ παράδειγμα παρομοίων ἐν τῷ ἡμετέρῳ Γένει ἱδρυμάτων, οἷον ἐπὶ παραδείγματι τὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις Ὀρφανοτροφείου Χατζηκώστα, ἐκ μικρῶν ἀναχθέντος εἰς τὴν σημερινὴν αὐτοῦ περιωπὴν, δικαιούμεθα πληρέστατα νὰ ἐλπίζωμεν καὶ αὖθις εἰς τὰ φιλοπρόσοδα καὶ φιλεύσπλαγχνα αἰσθήματα τῶν τοιούτων μεγαθύμων ὁμογενῶν, ἐνθυμουμένων τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ: «Ὃς ἐὰν δέξηται παιδίον τοιοῦτον ἓν ἐπὶ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ δέχεται!»

Α. Π.

ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΗ ΤΗΣ ΜΟΡΦΟΥΜΕΝΗΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ ΔΥΝΑΜΙΣ

Νῦν ὅτε εὐγενοῦς ἀμίλλης ἀγὼν περὶ κρείττονος διαρρυθμίσεως πάντων τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων τάσσεται καὶ πάντες φιλοπροόδῳ καὶ φιλοπάτριδι πόθῳ κινούμενοι τὴν βελτίωσιν ἡμῶν αὐτῶν ποθοῦμεν, πρόφρονι δὲ θυμῷ τὴν πραγμάτωσιν τῶν τοῦ ἀγῶνος τούτου συνθηκῶν διὰ τοῦ σεπτοῦ ἀγωνάρχου ἡμῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ' ἐπιζητοῦμεν, ἐπίκαιρος θεωρητέα ἡ μνεία ἐνταῦθα ἐπικουρικῆς τινος δυνάμεως, τὰ μάλα μὲν ἐξυπηρετούσης τὸ ἔργον τῆς διαπλάσεως τῆς νεολαίας, ἀτυχῶς ὅμως παρ' ἡμῖν μὴ ἐπαρκῶς μέχρι τοῦ νῦν κατανοηθείσης, καὶ τῆς ἀγνοίας ταύτης ἕνεκα παραγκωνιζομένης ἀσυγγνώστως ἐπὶ ζημίᾳ τῆς νεότητος. Ἡ λανθάνουσα αὕτη ἐπικουρικὴ πρὸς μόρφωσιν τῆς νεολαίας δύναμις τυγχάνει ὁ πρόσφορος καὶ ταῖς πνευματικαῖς καὶ ψυχικαῖς δυνάμεσι τοῦ παιδὸς προσήκων τύπος, ἤτοι τροφὴ πνευματικὴ προσιδιάζουσα εἰς τὸ πνεῦμα τῶν παίδων, χειραγωγοῦσα δὲ αὐτοὺς μαιευτικῶς καὶ προπαρασκευάζουσα διὰ τὴν κονίστραν τοῦ βίου. Τὴν σπουδαιότητα τῆς δυνάμεως ταύτης κατανοήσαντες οἱ πεπολιτισμένοι τῆς Ἑσπερίας λαοὶ ἀπὸ πολλοῦ διέδωκαν αὐτὴν ἄφθονον ἀνὰ τὴν σπουδάζουσαν νεότητα καὶ σήμερον βλέπει τις ἀπειράριθμα τοιαῦτα δημοσιογραφικὰ ὄργανα εὐστόχως βάλλοντα εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον μορφωτικὸν σκοπόν, παρέχοντα δαψιλῆ πνευματικὴν τροφὴν τῇ μαθητιώσῃ νεολαίᾳ καὶ συνεχίζοντα οὕτω τὸ ἔργον τῆς σχολῆς καὶ ἐν τῷ οἴκῳ.

Παρ' ἡμῖν, παρ' οἷς ὁ οἶκος ἀδυνατεῖ εἰσέτι νὰ ὑποβοηθήσῃ μορφωτικῶς καὶ παιδαγωγικῶς τὸ ἔργον τῆς σχολῆς, ἡ τοῦ παιδικοῦ τύπου ἐπικουρία ἀποβαίνει πολυτιμοτέρα, δυναμένη τῇ ἀληθείᾳ οὐ μόνον ἀνυσιμωτάτη νὰ καταστῇ παιδαγωγοῦσα χεὶρ εἰς τοὺς γονεῖς, ὅτε οἱ παῖδες ἐν τῷ οἴκῳ διάγουσιν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πολλῶν χαλεπῶν ὀλισθημάτων νὰ προφυλάττῃ αὐτοὺς καὶ ἀπὸ τῆς κακῆς ἀναστροφῆς, τῆς φθειρούσης τὰ χρηστὰ ἤθη.

Τὴν δύναμιν ταύτην, τὴν ἐπίκουρον σπουδαίως ἐρχομένην εἰς τὸ ἔργον τοῦ οἴκου, δέον τοὐντεῦθεν δεόντως νὰ ἐκτιμήσωσιν οἱ γονεῖς καὶ ταύτην ὀφείλουσιν ἀπαραιτήτως νὰ χορηγήσωσιν εἰς τοὺς παῖδας αὐτῶν, χάριν τῶν ὁποίων, κατὰ τὴν πρώτην ἰδίᾳ ἑκάστου ἔτους, οὐ μικρὸν θυσιάζουσι χρῆμα μάταιον. Ἀνάγκη νὰ κατανοήσωσιν οἱ γονεῖς ὅτι ἡ ἐλαχίστη ἐτησίως ὑλικὴ αὕτη θυσία ἐπιβάλλεται αὐτοῖς ἐπ' ἀγαθῷ τῶν τε τέκνων αὐτῶν καὶ αὐτῶν τῶν ἰδίων. Ἄλλως τε δύνανται ν' ἀναπληρώσωσι ταύτην ἀφαιροῦντες ἀπὸ τοῦ δαπανωμένου εἰς ἀγορὰν παιδιῶν καὶ ἀθυρμάτων, καὶ ἀμαξίων καὶ ποδηλάτων χρήματος.

Ἐν τῷ γείτονι βασιλείῳ, τῇ Ἑλλάδι, εὐτυχῶς κατανοηθείσης τῆς σπουδαιότητος τῆς δυνάμεως τοῦ παιδικοῦ τύπου ἀπὸ ἐτῶν ἱκανῶν εἶδον αὐτόθι τὸ φῶς πολλὰ τοιαῦτα περιοδικὰ καὶ δοκίμως πάνυ ἐκπληροῦσι ταῦτα τὴν ἀποστολὴν αὐτῶν· παρ' ἡμῖν ὅμως δυστυχῶς ἡ ἔλλειψις τοιούτων ἦν μέχρι πρό τινος ἐπαισθητοτάτη καὶ προφανεστάτη, ὅτε νέος θερμουργὸς καὶ δραστήριος διὰ πολλῶν μόχθων καὶ θυσιῶν προέβη θαρραλέως εἰς πλήρωσιν τῆς ἐλλείψεως ταύτης. Ὁ κ. Ἰ. Σακελλαρίδης ἀναλαβὼν τὴν ἔκδοσιν τοῦ «Παιδικοῦ Κόσμου» κατέδειξε διὰ τῶν πραγμάτων ὅτι φέρει ἐν ἑαυτῷ πάντα τὰ ἀπαραίτητα ἐκεῖνα στοιχεῖα, ἅτινα συμβάλλουσιν εἰς ἀποστολὴν τοιούτου παιδαγωγικοῦ ἔργου. Ὁ φέρελπις οὗτος ἐκδότης παρέσχε καὶ παρέχει ἀσφαλῆ ἐχέγγυα ὅτι διὰ τοῦ «Παιδικοῦ Κόσμου» δύναται νὰ παράσχῃ τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ τὴν σπουδαίαν ταύτην ἐπικουρικὴν δύναμιν χάριν τῆς μαθητιώσης νεολαίας· ὀφείλει ἄρα καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς κοινωνία ἀποβλέπουσα εἰς τὸ ὄντως ἐθνικὸν ἐγχείρημα τοῦ ἀνδρός, ὅπως πάσῃ δυνάμει ὑποστηρίξῃ τοῦτο. Πᾶσα οἰκία, πᾶσα σχολή, πᾶσα ὀρθόδοξος οἰκογένεια κηδομένη τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἠθικῆς ἐνισχύσεως τῶν τέκνων αὐτῆς, δέον ἵνα ἐφοδιασθῇ διὰ τοῦ κτήματος τούτου, ἅτε ἀντὶ ἐλαχίστου τιμήματος πολλὴν τὴν πνευματικὴν τροφὴν προσφέρουσα τοῖς τέκνοις.

Τὸ βίαιον μάθημα, ὅπερ ἐπιζητεῖ νὰ δώσῃ τῷ τέκνῳ αὐτῆς, ἀτακτήσαντι κατ' οἶκον, ἡ μήτηρ ἢ ὁ πατήρ, δὲν παραμένει παρερχομένης τῆς ὁριζομένης ποινῆς· τὸ μάθημα ὅμως, ὅπερ τὸ τέκνον ἀδιάστως θὰ καρπωθῇ ἐξ ἀναγνώσματος ἀφηγουμένου ποινὰς ἢ τιμωρίας συνομίλικος παιδίου, ἐνιζάνει ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ καὶ ἀποβαίνει ἀνεξίτηλον καὶ χρησιμώτατον παράδειγμα αὐτῷ «**Βίαιον μὲν μάθημα οὐ πέφυκε παραμένειν, τὸ δὲ μετὰ τέρψεως καὶ χάριτος εἰσδυόμενον μονιμώτερόν πως ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν ἐνιζάνει**».

Ἀναμφισβητήτως δὲ πολλὰ τοιαῦτα μαθή-

ματα μετὰ περισσῆς χάριτος καὶ τέρψεως ὑπὸ δοκίμων λογογράφων καὶ φιλοτέκνων συντακτῶν τοῦ «Παιδικοῦ Κόσμου» συνταττόμενα καὶ διδόμενα ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ εἰσδύουσιν εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς ψυχῆς τῆς τρυφερᾶς νεολαίας καὶ ἐνιζάνουσιν ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν ἐπ' ἀγαθῷ τῶν μικρῶν ἀναγνωστῶν, τῆς κοινωνίας, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ μέλλοντος τῶν μελλόντων πολιτῶν.

Τὰ πολύτιμα ταῦτα ἀγαθὰ τῆς ἐπικουρικῆς ταύτης δυνάμεως εἶχεν ὑπ' ὄψει καὶ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ σεπτὸς ἡμῶν ἐθνάρχης, ὅτε ἐν ἀρχῇ καὶ ἐσχάτως πύλόγει τὸ ἐγχείρημα τοῦ «Παιδικοῦ Κόσμου» ἐπιδαψιλευόμενος τὰς εὐχὰς πᾶσι τοῖς φιλοτίμοις συντάκταις αὐτοῦ, ὧν ἡγεῖτο ὁ φιλοτιμότατος διευθυντὴς κ. Ἰ. Σακελλαρίδης.

Ι. ΒΑΣΙΑΔΗΣ

ΣΧΕΣΙΣ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σχέσις φιλοσοφίας καὶ χριστιανισμοῦ μέχρι τῆς ἐποχῆς Κλήμεντος τοῦ Ἀλεξανδρέως.

Ὁ χριστιανισμὸς ἀπὸ τῆς πρώτης ἀποπείρας ὅπως ἐπεκταθῇ πέραν τῶν ὁρίων τῆς Παλαιστίνης, κατ' ἀνάγκην ἔμελλε νὰ περιέλθῃ εἰς σύγκρουσιν πρός τε τὴν ἐθνικὴν θρησκείαν καὶ τὴν ἑλληνικὴν φιλοσοφίαν. Ἡ τελευταία, βάσις οὖσα τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τοῦ ἑλληνορρωμαϊκοῦ κόσμου, περιελάμβανεν ἐν τοῖς ἑαυτοῖς κόλποις σύμπασαν τὴν ἀνεπτυγμένην καὶ ἀνωτέραν κοινωνικὴν τάξιν, κατ' ἀρχὴν δὲ ἕνεκα τοῦ ὀρθολογιστικοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς παρουσιάζετο ἀντίθετος καὶ ἀσυμβίβαστος πρὸς τὸν χριστιανισμὸν ἑδραζόμενον ἐπὶ τῆς θείας ἀποκαλύψεως καὶ ἐπαναπαυόμενον ἐν τῇ πίστει. Οἱ φιλοσοφοῦντες ἀπ' ἀρχῆς ἀδιαλείπτως ἔτεινον εἰς ἀναζήτησιν καὶ ἀνεύρεσιν τῆς πρώτης τῶν ὄντων ἀρχῆς, μετὰ πολλὰς δὲ ἀλλεπαλλήλους διαδοχὰς διαφόρων καὶ πολλάκις ἐναντίον ἀλλήλοις φιλοσοφικῶν συστημάτων, ὧν ἕκαστον διετείνετο ὅτι αὐτὸ μόνον ἦτο κάτοχον τῆς ἀληθοῦς γνώσεως εὑρέθησαν πρὸ ἀδιεξόδου, συνησθάνθησαν τὴν ἰδίαν ἀδυναμίαν, καὶ, βαθμηδὸν ὑποσκάψαντες διὰ τῆς διαλεκτικῆς τὴν πίστιν εἰς τὸν δογματισμὸν τῆς ἀρχαίας φιλοσοφίας, κατέληξαν εἰς τὸν σκεπτικισμὸν ἢ πυρρωνισμόν, ὅστις τὴν σκέψιν εἰς ἀρχὴν ἀνάγων σύνθημα ἔχει περὶ τῶν πάντων νὰ ἀμφιβάλλῃ καὶ νὰ ἐπέχῃ καὶ περὶ οὐδενὸς νὰ ἀποφαίνηται. Εὐνόητον ὅτι καὶ ὁ χριστιανισμὸς μετὰ τοῦ ἰδίου δογματισμοῦ, ἀπορρέοντος ἀπὸ τῆς ὑπερφυσικῆς ἀποκαλύψεως καὶ κηρύττοντος τὸ μυστηριῶδες ἔργον τῆς θείας οἰκονομίας, ἔτι ὀλιγώτερον ἠδύνατο νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν φιλοσοφοῦσαν διάνοιαν, οὐδόλως δὲ θαυμαστὸν ὅτι τὸ θεωρητικὸν τῶν Ἑλλήνων πνεῦμα ὡς μωρίαν ἐχαρακτήριζε τὸ τοὺς Ἰουδαίους μὲν σκανδαλίζον ἀλλ' ὕψιστον καὶ ὑπὸ τῆς ἀπείρου ἀγαθότητος τοῦ Θεοῦ ὑπαγορευθὲν θαῦμα τῆς ἐνσαρκώσεως τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ (Α' Κορινθ. Ι Κεφ. 21—24)[1].

Ἀλλ' ἐὰν ἡ φιλοσοφία, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, μετὰ περιφρονήσεως ὄντως προσέβλεπεν εἰς τὴν ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Χριστοῦ κηρυττομένην θρησκείαν, καὶ ὁ χριστιανισμὸς ἀφ' ἑτέρου ὑπόπτως εἶχε καὶ φυσικῶς ἀδύνατον ἦτο νὰ τρέφῃ κρείττονα αἰσθήματα πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, τὴν τὰ πάντα κρίνουσαν καὶ μετροῦσαν τῷ ἀνθρωπίνῳ περιωρισμένῳ πνεύματι. Διὸ καὶ ὁ αὐτὸς ἀπόστολος ὅπως προφυλάξῃ τοὺς χριστιανοὺς ἀπὸ τῶν κινδύνων τῆς ἐπιδράσεως τοῦ πνεύματος τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν χριστιανισμόν, ὃν περιγράφει ὡς τὸ πλήρωμα τῆς σοφίας, ἀποκαλεῖ τὴν φιλοσοφίαν κενὴν ἀπάτην, ἀνθρωπίνην παράδοσιν, καὶ στοιχεῖα τοῦ κόσμου τούτου· «Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν» (Κολ. ΙΙ 8—9. Στρ. βιβλ. VI Κεφ. VIII 284). Ἀλλ' ἡ φιλοσοφία, φαίνεται, εἶχε βαθείας τὰς ρίζας ἐν τῇ κοινωνίᾳ· οἱ δὲ ἀντιπρόσωποι τοῦ χριστιανισμοῦ, παρὰ πάσας τὰς συμβουλὰς καὶ τὴν ἄγρυπνον αὐτῶν ἐπιστασίαν πρὸς περιφρούρησιν τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τῶν ἐλκυστικῶν θελγήτρων τῆς φιλοσοφίας, δὲν κατορθοῦσιν οἱ ἴδιοι τελείως νὰ ἀποφύγωσι τὴν ἐπιρροήν αὐτῆς, καὶ ἴχνη τινά, ἰδίως τῆς ἰουδαιο-ἀλεξανδρινῆς φιλοσοφίας δύνανταί τις νὰ διακρίνῃ ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ ἀποστόλου Παύλου καὶ τῷ κατὰ Ἰωάννην εὐαγγελίῳ.

Ἡ ὁριμεῖα ἐπίκρισις, ἡ ἐξενεχθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου κατὰ τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, δὲν παρῆλθεν ἄνευ ἀποτελέσματος ἐπὶ τοῦ

1. Τὸ σύγγραμμα τοῦ Κέλσου «Λόγος ἀληθὴς», οὗτινος ἀποσπάσματα διέσωσεν ἡμῖν ὁ Ὠριγένης παρέχει δείγματα τοιαύτης κατὰ τοῦ χριστιανισμοῦ πολεμικῆς.

πνεύματος τῶν πιστῶν (Στρ. βιβλ. Ι Κεφ. XI). Ψυχρότης ἀμοιβαία ἐγεννήθη ἐκ ταύτης μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἠθικῶν καὶ ζωογόνων δυνάμεων, χριστιανισμοῦ καὶ ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἡ ὁποία βαθμηδὸν αὐξάνουσα κατέληξε σὺν τῷ χρόνῳ εἰς τελείαν διάστασιν. Ἄμεσος τῆς τοιαύτης διαστάσεως συνέπεια ὑπῆρξεν ὁ περιορισμὸς τῶν χριστιανῶν κατὰ ταύτην τὴν ἐποχὴν ἐν μόνῃ τῇ πίστει τῶν θεόθεν ἀποκεκαλυμμένων χριστιανικῶν ἀληθειῶν, ἐν ᾗ καὶ μόνῃ ἱκανοποιούμενοι οὗτοι ἐπεδίωκον τὴν τελείωσιν τοῦ βίου, συμμορφούμενοι πρὸς τὰς μεγάλας ἠθικὰς ἀρχὰς τοῦ θείου αὐτῶν διδασκάλου. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ φιλολογία τῆς ἐξεταζομένης ἐποχῆς φέρει ἀναμφιρήστως σαφῆ τὰ ἴχνη τοῦ πνεύματος αὐτῆς· διότι μέχρι τῶν μέσων τοῦ β΄ αἰῶνος ἀπὸ τῶν πνευματικῶν προϊόντων τοῦ χριστιανισμοῦ ἐλλείπει τελείως πᾶσα φιλοσοφικὴ χροιὰ καὶ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα, οἱ δὲ ἐπικοὶ συγγραφεῖς ἀσχολοῦνται περὶ τὴν περιγραφὴν τῶν κοινοτάτων βιωτικῶν σχέσεων ἐκτιθέμενοι ταύτας ὑπὸ τὴν ἁπλουστάτην μορφὴν ἢ ἐν εἴδει ἐπιστολῆς ἢ ἐν εἴδει ἀποκαλύψεως. Ἐξετάσωμεν τὸ περιεχόμενον τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Κλήμεντος τοῦ Ρώμης, τοῦ Βαρνάβα, τοῦ Πολυκάρπου τοῦ Σμύρνης καὶ Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου· ἀναγνῶμεν τὸν ποιμένα τοῦ Ἑρμᾶ καὶ τὰς διδαχὰς τῶν δώδεκα ἀποστόλων, καὶ δὲν θὰ βραδύνωμεν νὰ διίδωμεν τὸν πρακτικὸν τῶν συγγραμμάτων τούτων χαρακτῆρα καὶ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀκροατῶν δι' οὓς προωρίσθησαν.

Δὲν ἦτον εὔλογον ὅμως ἡ ἐπελθοῦσα διάστασις χριστιανισμοῦ καὶ φιλοσοφίας ἐπὶ μακρὸν νὰ διαρκέσῃ. Ἔδει καὶ ἠδύναντο ταῦτα ἐν ἁρμονίᾳ νὰ διαβιῶσι καὶ ἀπὸ κοινοῦ ἐργαζόμενα νὰ συντελῶσι διὰ τῆς ζωοφόρου αὐτῶν ἠθικῆς δυνάμεως εἰς τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ ἀρχαίου κόσμου, τοῦ διατελοῦντος ἔτι ἐν τῷ σκότει τῆς εἰδωλολατρείας καὶ τῆς ἠθικῆς καταπτώσεως. Ἡ σωτήριος δὲ αὕτη ἡμέρα τῆς ἁρμονικῆς αὐτῶν συμβιώσεως δὲν παρῆλθε πολὺς καιρὸς καὶ ἀνέτειλεν· ἀπὸ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ δευτέρου αἰῶνος ἡ κατάστασις τοῦ χριστιανισμοῦ ἕνεκα περιστατικῶν τινων μετεβλήθη. Ἡ ἀξιοθαύμαστος ἀνδρία, ἣν ἐπεδείξαντο οἱ ἐν τοῖς διωγμοῖς ὑπὲρ τῆς πίστεως μαρτυρήσαντες ἅγιοι ἄνδρες καὶ καθαγιάσαντες αὐτὴν διὰ τῆς ἀφθόνου ἐκχύσεως τοῦ τιμίου αὐτῶν αἵματος, διετράνωσε τὸ ἐν τῷ χριστιανισμῷ ἐνυπάρχον μέγα ἠθικὸν σθένος, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ κύρους αὐτοῦ πρὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου καὶ ἄνδρες μεμορφωμένοι καὶ διαφόρων φιλοσοφικῶν ἀποχρώσεων, γοητευθέντες ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς ἐν τῇ θρησκείᾳ τοῦ Ἰησοῦ ἐμπεριεχομένης ἠναγκάσθησαν νὰ ἀποδεχθῶσιν αὐτήν, ἐν ᾗ ἐπίστευσαν ὅτι εὗρον τὴν ἀπὸ πολλοῦ μάτην ζητουμένην ἀλήθειαν ἐν τοῖς συγγράμμασι τῶν διαφόρων φιλοσόφων. Τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Κοδρᾶτος, ὁ Ἀριστείδης, ὁ Μιλτιάδης, ὁ Κλαύδιος Ἀπολλινάριος, ὁ Ἀθηναγόρας, ὁ Ἰουστῖνος καὶ ἄλλοι. Οὗτοι προσερχόμενοι εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας δὲν παρῃτοῦντο τελείως καὶ τῶν δογμάτων τοῦ φιλοσοφικοῦ συστήματος, εἰς ὃ προηγουμένως ἀνῆκον, ἀλλ' ἐτήρουν πᾶν ὅ,τι ἐθεώρουν σύμφωνον πρὸς τὴν νέαν θρησκείαν. Ἐκ τῶν φιλοσόφων τούτων τῶν προσλαβόντων τὸν χριστιανισμὸν ὁ Ἰουστῖνος ὁ φιλόσοφος καὶ μάρτυς μάλιστα πάντων διετείνετο ὅτι ἡ φιλοσοφία ἀπεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Θεοῦ Λόγου πρὸ τῆς σαρκώσεως καὶ παρουσίας αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον πρὸς παιδαγωγίαν καὶ φωτισμὸν τῆς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένης ἀνθρωπότητος, καὶ διέκρινεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ χριστιανισμοῦ, ὄντος πληρώματος τῆς θείας σοφίας, μόνον κατὰ τὴν τελειότητα τῆς ἐν αὐτῷ περιεχομένης ἀληθείας (Ἀπ. Β΄ Κεφ. 20)[1].

(ἕπεται συνέχεια).

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΕΥΣΤΡΑΤΙΑΔΗΣ

ΑΓΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΠΗΓΑΙ ΠΡΟΣ ΜΟΡΦΩΣΙΝ ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΥ Ἢ ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΥ ΛΕΓΟΜΕΝΟΥ ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΙΣ*

Ἔπονται ὡς βοηθητικαὶ πηγαὶ ἄξιαι λόγου αἱ ἑξῆς:

Τὸ Βασιλειανὸν Μηνολόγιον αὐτοκράτορος Βασιλείου τοῦ Β΄ τοῦ Βουλγαροκτόνου τοῦ XI αἰῶνος.

Τὸ Μηνολόγιον τῶν Εὐαγγελίων ἑορταστικὸν ὑπὸ Στεφάνου Μαρκέλλου.

Τὸ τοῦ Λέοντος Ἀλλατίου «De libris et rebus ecclesiasticis graecorum dissertationes.»

Τὸ Τυπικὸν τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις Θεοδώρου Τοσκάνη «Ad Typica graecorum ac praesertum ad typicum Cryptoferrantense S. Bartholomaei abbatis animadversiones.»

1. Μεγαλείτερα πάσης ἀνθρωπίνης διδασκαλίας φαίνονται τὰ ἡμέτερα διὰ τὸ λογικόν. Τὸ ὅλον, τὸν φανέντα δι' ἡμᾶς χριστὸν γεγονέναι καὶ σῶμα καὶ λόγον καὶ ψυχήν.

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 261—262.

Τὸ ἐκ τῆς Πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης τοῦ Καΐρου χειρόγραφον ἁγιολογικὸν μνημεῖον ὑπ' ἀριθ.371 καὶ ἐπιγραφόμενον: «Διάταξις τῆς τοῦ Πατριάρχου λειτουργίας πῶς γίνεται ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐν ᾗ καὶ ἡ τάξις τῶν χειροτονιῶν καὶ πῶς γίνεται ἑκάστη, συνταχθεῖσα παρὰ τοῦ πρωτονοταρίου τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Μεγάλης ἐκκλησίας κυρίου Δημητρίου Γεμιστοῦ.»

Ἕτερον τοιοῦτον — ἐκ χειρογράφου τοῦ XV αἰῶνος ἐκ τῆς ἐν Ἄθῳ ἱερᾶς Σκήτης τοῦ Ἁγίου Ἀν«δρέου ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν: «Τάξις γινομένη ἐν τῇ «Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἐπί τε τῷ ἑσπερινῷ, τῷ Ὄρ«θρῳ, τῇ θείᾳ καὶ ἱερᾷ λειτουργίᾳ καὶ ἐπὶ τῇ χειρο«τονίᾳ τοῦ ἐπισκόπου,» δημοσιευθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Ἀθ. Δημητριέβσκη εἰς τὰ Τυπικὰ αὐτοῦ.

Τὸ Ἑβδομαδάριον τοῦ IX-X αἰῶνος, ἔνθα εὑρηνται αἱ σπουδαιότεραι καὶ αἱ μᾶλλον ἀρχαιότεραι διαθῆκαι ἢ παραδόσεις «*Παλαιοὶ νόμοι*» Σάββα τοῦ Ἡγιασμένου τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς ὁμωνύμου αὐτοῦ Λαύρας, οὓς νόμους, ζῶν εἰσέτι ὁ ἴδιος, παρέδωκεν εἰς τὸν διάδοχον αὐτοῦ ἡγούμενον Μελίτην.
Οἱ νόμοι οὗτοι, οἵτινες ἐθεωροῦντο μέχρι τοῦδε ἀπωλεσμένοι, ὁ καθηγητὴς κ. Ἀθ. Δημητριέβσκης ηὐτύχησεν ἵνα ἀνεύρῃ ἐν δυσὶ κώδηξι χειρογράφοις τῆς Συναϊτικῆς βιβλιοθήκης, τὸ μὲν ὑπ' ἀριθ.1096, τὸ δὲ ὑπ' ἀριθ. 531, οὓς νόμους καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὰ Τυπικὰ αὐτοῦ ὑπὸ τὴν ὑπάρχουσαν ἐπιγραφὴν «Τύπος καὶ παράδοσις καὶ νόμος τῆς σεβασμίας «Λαύρας τοῦ Ἁγίου Σάββα.»

Τὸ κτητορικὸν Τυπικὸν τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου Ἡλιοῦ Βωμῶν ἤτοι τῶν Ἐλεγμῶν, χορηγηθὲν μὲν ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος Μανουὴλ τοῦ Κομνηνοῦ τῷ 1162, συνταχθὲν δὲ ὑπὸ Νικηφόρου τοῦ Μυστικοῦ· ἐκ χειρογράφου περγαμηνοῦ τῆς Πατμιακῆς βιβλιοθήκης ὑπ' ἀριθ. 265, ἐδημοσιεύθη εἰς τὰ Τυπικὰ τοῦ καθηγητοῦ Ἀθ. Δημητριέβσκη.

Τὸ κτητορικὸν Τυπικὸν τῆς μονῆς τοῦ Στουδίου «Ὑποτύπωσις καταστάσεως τῆς μονῆς τοῦ Στου«δίου IX X αἰῶνος,» ὅπερ ἐγένετο γνωστὸν τῇ ἐπιστήμῃ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ καρδιναλίου Ἀγγέλου Μάη ἐκδοθὲν ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ «Novae partum bibliothecae (t.v.1849.pag.111-125)» ἐξ οὗ μετὰ ταῦτα κατεχωρήθη ὑπὸ τοῦ Migne ἐν τῇ πατρολογίᾳ αὐτοῦ Conrs complet (t.qq.pag. 1704).

Περὶ τῆς ἐκδόσεως τοῦ Τυπικοῦ τούτου ὁ περὶ τὰ λειτουργικὰ ἐντριβέστατος πολυμαθὴς καθ. Ἀθ. Δημητριέβσκης, ἀναφέρει ὅτι, ποιήσας ἀντιπαραβολὴν τοῦ κειμένου τοῦ ἐν λόγῳ Τυπικοῦ πρὸς ἕτερον ἐπὶ περγαμηνῆς χειρόγραφον τοῦ 1086 ἔτους, διασωζόμενον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Ὄρους Σινᾶ ὑπ' ἀριθ. 401, ἐποχῆς μᾶλλον πλησιεστέρας ἐκείνης, καθ' ἣν ἐνεφανίσθη τὸ πρωτότυπον, ὡς καὶ πρὸς ἕτερον τοιοῦτον Τυπικὸν χειρόγραφον τοῦ XIII-XIV αἰῶνος, εὑρισκόμενον ἐν τῇ ἐν Ἄθῳ μονῇ τοῦ Βατοπεδίου ὑπ' ἀριθ· 322, νῦρεν ὅτι τὰ τελευταῖα ταῦτα Τυπικὰ εἰσι κατὰ πολλὰ πλησιέστερα τοῦ ὑπὸ τοῦ Μάη ἐκδοθέντος Τυπικοῦ.

Ἐν τοῖς δυσὶ τούτοις Τυπικοῖς ὁ σοφὸς καθηγητὴς Δημητριέβσκης παρετήρησε νέαν ὅλως σύνταξιν τῆς ὑποτυπώσεως, ἰδίως δὲ τοιαύτην διαφορὰν παρετήρησεν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 401 Τυπικῷ εὑρισκομένῳ ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἐξ οὗ ἐλπίζει ὁ σοφὸς καθηγητὴς ὅτι θὰ φωτισθῶσι πολλὰ σημεῖα, ἀντιπαραβαλλόμενα πρὸς ὅλα τὰ μέχρι τοῦδε γνωστὰ τοιαῦτα.

Οὐχ ἧττον κατὰ τὸν αὐτὸν σοφὸν καθηγητὴν τῆς ἐν Κιέβῳ Πνευματικῆς Ἀκαδημίας κ. Ἀθανάσιον Δημητριέβσκην οὐδαμοῦ μέχρι τοῦδε εὑρέθη τὸ αὐθεντικὸν Τυπικὸν Συναξάριον τῆς Μονῆς τοῦ Στουδίου· ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ὁ κ. Δημητριέβσκης ἐπὶ πολλὰ ἔτη περιῆλθεν ὅλας τὰς ἀνὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Δύσιν πλουσίας βιβλιοθήκας, ἀλλὰ δυστυχῶς οὐ μόνον δὲν εὗρεν τοιοῦτον πλῆρες καὶ γνήσιον ἢ πλῆρες ἀντίγραφον τοῦ Στουδίου Συναξαρίου ἢ Τυπικόν, ἀλλ' οὐδὲ κἂν γνήσιον ἀπόσπασμα αὐτοῦ. Τὰ αὐτὰ περίπου δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ Τυπικοῦ-Συναξαρίου Σάββα τοῦ Ἡγιασμένου.

Περὶ τῶν δύο τούτων ἀκριβῶς Τυπικῶν κατὰ τὸν 17ον αἰῶνα, Νεκτάριος ὁ Πατριάρχης τῆς Ἱερουσαλὴμ ἀποφαίνεται ὡς ἀκολούθως: «φυλάττει «τὸ αὐτὸ μοναστήριον (τὸ Ὄρος Συνᾶ) ἀπαραλλά«κτως τὸ παλαιὸν Τυπικὸν ὅπερ ἡ ἀνὰ πᾶσαν τὴν «Οἰκουμένην Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία κρατεῖ καὶ ὅ«περ ὁ ἐν Ἁγίοις Σάββας ἐτύπωσε καὶ παρέδωκεν «εἰς τὰ μοναστήρια αὐτοῦ εἰς τὴν Παλαιστίνην τὸ «ὁποῖον ὁ μέγας καὶ θεσπέσιος Δαμασκηνός, εἰς «αὐτὸ τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Σάββα μετερρύθμι«σεν, προσθεὶς εἰς αὐτὸ καὶ κανόνας καὶ ἰδιόμελα «ἅπερ αὐτός τε καὶ ὁ Κοσμᾶς ἔγραψεν, καὶ πάλιν «ὕστερον, οἱ ἐν τῇ μονῇ τῶν Στουδιτῶν, Θεόδωρος «καὶ Θεοφάνης οἱ γραπτοί ἔτι δὲ καὶ Ἰωσὴφ ὁ ὑμνο«γράφος πληρέστερρν ἀπετέλεσαν ὡς φαίνεται, καὶ «ἐστὶ τὴν σήμερον, προσθέντες καὶ αὐτοὶ εἰς αὐτὸ «ἀδεία Συνόδου Οἰκουμενικῆς τὰ πάνσοφα αὐτῶν «μελῳδήματα τὸ ὁποῖον οὐκέτι Σάββα ἢ Δαμασκη«νοῦ Τυπικὸν λέγεται, ἀλλὰ Τυπικὸν τῶν Στουδι-

«τῶν, ὡς ἔντινι παλαιῷ ἀντιγράφῳ εὕρομεν[1]· τὸ «αὐτὸ τοίνυν κρατεῖ καὶ τὸ Μεγαλώνυμον μονα-«στήριον τοῦ Σιναίου Ὄρους[2].

Η ΤΕΤΡΑΦΩΝΟΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΑΙ ΠΕΡΙ ΑΥΤΗΣ ΚΡΙΣΕΙΣ

Τέκνον εὐσεβές τῆς Ἐκκλησίας, διατρίβον ἐν Παρισίοις, ἐπέστειλε πρὸς τὴν **Α. Θ. Π.** ἐξ ἀφορμῆς τοῦ συγκαλουμένου προσεχῶς καθολικοῦ Μουσικοῦ Συνεδρίου τὴν ἐξῆς ἀξιανάγνωστον ἐπιστολήν, ἐν ᾗ καθὸ πιστῶς χαρακτηριζούσῃ τὴν ἔν τισι τῶν ἑλληνικῶν ὀρθοδόξων ναῶν χρῆσιν τῆς τετραφώνου Μουσικῆς ἐθεωρήσαμεν ἐπίκαιρον νὰ δημοσιεύσωμεν ἐνταῦθα, ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰ κατ' αὐτὰς γραφέντα εἰς ἀθηναϊκὰ καὶ ἡμέτερα φύλλα περὶ βυζαντινῆς καὶ τετραφώνου Μουσικῆς.

Ἐν Παρισίοις, τῇ 18 Ἰουνίου 1902.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Κατασπαζόμενος γονυκλινῶς τὴν δεξιάν σας, καθῆκον θεωρῶ νὰ πέμψω ὑμῖν τὸ ἐσώκλειστον ἄγγελμα τοῦ προσεχῶς ἐν Βορδογαλλίοις συνερχομένου μουσικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ (δυτικοῦ) συνεδρίου.— Ζητήματα ὑψίστης σημασίας διὰ τὸ μέλλον τῆς ἐκκλησιαστικῆς μελῳδίας καὶ ἁρμονίας θὰ ἐξετασθῶσιν ἐν αὐτῷ, καλὸν δὲ θὰ ἦτον ὁ ἡμέτερος Μουσικὸς Σύλλογος νὰ συνάψῃ σχέσεις καὶ νὰ μάθῃ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐργασίας τῶν μουσικῶν λογίων τῆς Δύσεως. Εἰς τοῦτο ἰδίως μὲ ἐξωθεῖ τὸ χάος, τὸ ὁποῖον βασιλεύει εἰς τοὺς χοροὺς τῶν ἡμετέρων ἐν Παρισίοις ναῶν—Βόμβοι, ἀπομίμησις τῶν ρωσσικῶν ἀσμάτων, χρωματισμοὶ παντοίου εἴδους, καὶ **δυσχερεστάτη ἀντίληψις τοῦ κειμένου** τῶν τροπαρίων καὶ ᾠδῶν, καλυπτομένων ὑπὸ ὅλως περιττῆς πλουσιότητος ἐξωτερικῆς ἁρμονίας, ἰδοὺ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ χορικοῦ μέλους τοῦ ὀρθοδόξου ναοῦ! Οἱ ἐν Ἑλλάδι ἀγνοοῦντες τὰ πάντα, ἀγνοοῦσιν ἀτυχῶς καὶ τὰ τοῦ Βυζαντινοῦ ἢ μᾶλλον Ἑλληνικοῦ μέλους, ἡμεῖς λοιπὸν πρέπει νὰ τοὺς ποδηγετήσωμεν καὶ εἰς αὐτὸ τὸ στάδιον, **μολπῇ Θεὸν ἱλάσκοντες** καὶ ὑποδεικνύντες εἰς αὐτοὺς πῶς, ποῦ καὶ πότε ἡ ἁρμονία δύναται νὰ κοσμήσῃ τὰς πατρίους μελῳδίας.

Ἐπὶ τούτοις κατασπαζόμενος τὴν δεξιάν σας καὶ ἐξαιτούμενος τὰς θεοπειθεῖς ὑμῶν εὐχὰς διατελῶ τῆς ὑμετέρας Θεοφρουρήτου περινοίας

θεράπων ἐλάχιστος
καὶ τέκνον πειθήνιον

ΕΠΙ ΤΑΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΣΙ ΤΗΣ ΕΝ ΧΑΛΚΗ ΙΕΡΑΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

αἱ ὀλίγαι λέξεις αὗται. Ἐνιαυτοὺς πεντήκοντα καὶ ὀκτὼ λειτουργίας ἐπιμελοῦς συμπληροῦσα, κατάρχεται ἀπὸ τῆς προσεχοῦς δευτέρας τῶν κατ' ἔτος νενομισμένων δημοσίᾳ δοκιμασιῶν τῶν τε διδασκομένων καὶ τῶν ἐπιμελῶς ἐπταέτη σπουδῆς ἱερᾶς διανυσάντων τὸν δόλιχον· καὶ οὕτω, νέους εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος ἡ γεραρὰ Σχολὴ παραδίδωσι κήρυκας καὶ διδασκάλους εἰς ἔργον διακονίας, εἰς καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, κατὰ τὸ ἀποστολικόν. Δεξιὰ χεὶρ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ἁγιαστικῷ αὐτῆς ἔργῳ, παραλαμβάνουσα μὲν ἀπὸ τῆς εὐσεβοῦς ὀρθοδόξου κοινωνίας, μορφοῦσα δ' ἐπιστημονικῶς καὶ κατὰ τὸ ἡμῖν ἐφικτὸν, τοὺς διδασκάλους τῆς ἱερᾶς ὀρθοδόξου Θεολογίας ἀποδίδωσιν εἰς αὐτὴν, ἀνάγκην τούτων ἔχουσαν.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἀπὸ τῆς θείας αὐτῆς συστάσεως ἡ Ἐκκλησία κατιδοῦσα πρὸς θεραπείαν αὐτῆς ἐνδελεχῶς εἰργάζετο καὶ μέσα μὲν ἄλλοτε πολλὰ διαθέτουσα, καὶ παιδαγωγοὺς ἐν Χριστῷ κεκτημένη δοκίμους, ἐν χρόνοις παλαιοῖς, ὅτε καὶ ἐγίνωσκε καὶ ἔβλεπεν ὅτι, κατά τινα τῶν πάλαι σοφῶν, «καὶ ρομφαία αὐτῇ ἡτοίμασται, καὶ ξῖφος ἠκόνισται, καὶ τόξον ἐντέτατται». Ἀρχαὶ δὲ πνευματικαὶ καὶ ἀρχαὶ κοσμικαὶ παραλλήλως ἐργαζόμεναι, τὴν τῆς θεολογίας συστηματικὴν διδασκαλίαν ἐπέβαλλον, ἵνα τῶν πιστῶν ὁ ἐν τῇ εὐσεβεῖ καὶ ὀρθῇ πίστει στηριγμὸς ὑπερείδηται καὶ βαστάζηται ὑπὸ τῶν ἀναλαμβανόντων ἔργον εὐαγγελιστοῦ καὶ τὴν ἑαυτῶν διακονίαν πᾶσι τοῖς πιστοῖς καὶ τοῖς ἀμίητοις πληροφορούντων.

Ἐὰν δὲ βλέπωμεν ὅτι, κατὰ καιροὺς ἀντιξόους καὶ κατὰ νύκτας ζοφερὰς τοῦ βίου τῆς

1. Ὑποτίθεται ὅτι ὁ Νεκτάριος ἐννοεῖ ἐνταῦθα τὸ χειρόγραφον τῆς μονῆς τοῦ Σινᾶ ὑπ' ἀριθ. 401 τοῦ 1086 ἔτους, ἔνθα μεταξὺ ἄλλων ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφὴ «Ὑποτύπωσις σὺν «Θεῷ καταστάσεως τῆς μονῆς τῶν Στουδιτῶν.»

2. Περιγραφὴ Ἱερὰ τοῦ Ἁγίου καὶ Θεοβαδ. Ὄρους Σινᾶ ἐν Βενετίᾳ 1817. σελ. 149-150.

Ἐκκλησίας, περιωρίσθη μὲν τὸ ἔργον τοῦ καταρτισμοῦ τῶν διδασκάλων καὶ κηρύκων τῆς εὐσεβείας καὶ πίστεως, ὀλίγοι δὲ διάττοντες ἀστέρες ἐφαίνοντο, κατὰ τὸ ἐξὸν ἡμῖν, περιερχόμενοι χώρας καὶ πόλεις καὶ τὸν θεῖον λόγον κηρύττοντες, καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ, διδασκαλίᾳ καὶ παραδείγματι, πρὸς ἀμφιλαφῆ μόρφωσιν ἐργαζόμενοι τῶν εὐσεβούντων ὁμογενῶν, ἀλλὰ συνήθως οὐ διέλιπεν ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία συνιστῶσα τοῖς ἱερωμένοις τὴν παιδείαν καὶ σπουδὴν, ὑπομιμνήσκουσα ρητὴν διάταξιν τῆς Ζ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ ἐπιβάλλουσα ἐπὶ ποινῇ κατάρας τὴν ἐν τῇ πατριαρχικῇ τῆς πρωτευούσης ταύτης ἀκαδημίᾳ πενταέτη διδασκαλίαν ἐν βίῳ σεμνῷ καὶ πολιτείᾳ ἐναρέτῳ. Καὶ κατὰ καιροὺς ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἡ ποιμαινομένη, συναισθανομένη τὴν ἐκ κλήρου, μόρφωσιν ἀρτίαν κεκτημένου, προσγινομένην αὐτῇ ὠφέλειαν, καὶ ἐπεζήτει καὶ μετὰ τιμῶν ὑπεδέχετο τοὺς τοιούτους κληρικοὺς καὶ μάλιστα καθ' οὓς καιροὺς ψευδοδιδασκαλίαι παρ' ἡμῖν ἢ καιναὶ διδαχαὶ καὶ ξενίζοντα δόγματα ἀναθρώσκοντα τὰς συνειδήσεις μὲν ἐτάραττον, τὴν δὲ θεόπεμπτον εἰρήνην τῆς ὀρθοδόξου κοινωνίας διέσπων καὶ διετάραττον· διότι πάντες ἐπίστευον, ὡς αὐτὴ ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, κατὰ μάϊον τοῦ 1845, ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῆς λειτουργίας τῆς ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς ἔγραφεν, ὅτι «ἐν τῷ ὑπάρχειν ναοὺς θείους καὶ συστήματα πιστῶν, ἀνάγκη προϋπάρχειν καταστήματα θεολογικῆς διδασκαλίας καὶ θεολόγους διδασκάλους . . . ἐπὶ ἐκπαιδεύσει τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ κοινῇ ὠφελείᾳ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος».

Διότι καὶ τότε καὶ πάντοτε, ἀλλὰ νῦν ὑπέρ ποτε τὸ εὐσεβὲς ἡμῶν γένος ἀνάγκην ἔχει διδασκάλων δοκίμων καὶ κηρύκων, δυνατῶν «καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν» καὶ μάλιστα καθ' ἃς ἡμέρας, ἐν ὀνόματι τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐπιστήμης, ὑπὸ σημαίαν διερρωγυῖαν, καινοτρόπους καὶ ὀθνείας δόξας εἰσὶν οἱ παρ'ἡμῖν εἰσάγοντες. Αἱ δὲ καθ' ἡμέραν ὑπὸ ὁμογενῶν εὐσεβούντων διατυπούμεναι γνῶμαι καὶ θεωρίαι περὶ παιδεύσεώς τε καὶ ἀμφιλαφοῦς τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν κλήρου μορφώσεως ἀρκετὸν εἰσι τεκμήριον ὅτι τὸ τῆς ἡμετέρας Θεολογικῆς Σχολῆς ἔργον οὐ μόνον ἐστὶ ποθητὸν, ἀσπαστὸν πᾶσι καὶ τοῖς πᾶσι ζητούμενον, ὡς θεραπεῦον ἀνάγκην ψυχῆς, εἰς τὴν ἐφικτὴν ἡμῖν ἠθικὴν τελειότητα σπευδούσης, ἀλλὰ καὶ δέον, διὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον, ἵνα εὐρύτερον ἐπιδιωχθῇ, τοῦ πνεύματος ἐκ παραλλήλου τῇ καρδίᾳ παιδευομένου τε καὶ διαπλαττομένου. Τὸ τοιοῦτον ἐνόησεν ἤδη ἡ εὐσεβὴς ὀρθόδοξος κοινωνία, ἡ πολλὰ ἀπὸ τῶν θεολογικῶν παρ' ἡμῖν ἀπεκδεχομένη Σχολῶν. Ἀλλ' ὁ ζητῶν περίσσειαν διδακτηρίων καὶ διδασκάλων ἐπίσης ἐννοεῖ ὅτι πάσῃ θυσίᾳ τε καὶ δυνάμει δέον νὰ συντηρηθῶσι καὶ προαχθῶσιν ἐκεῖνά τε καὶ οὗτοι, οὐδ' ὑπάρχει τις ἀντιφρονῶν τῇ κοινῇ δόξῃ καὶ τῇ κοινῶς ὁμολογουμένῃ ἀληθείᾳ ὅτι, ἐὰν οἱ λύχνοι τοῦ πνεύματος χρήζωσιν ἐλαίου, καὶ μάλιστα δαψιλοῦς, ἵνα μὴ διψαλέος ἀποβαίνων ὁ λύχνος ἐλάχιστα φωτίζῃ τοὺς ἐν σκότει, τὸ χορηγεῖν ἔλαιον ὡς καθῆκον ἀπαράβατον ἐπιβάλλεται μικροῖς τε καὶ μεγάλοις, σοφοῖς τε καὶ ἀπαιδεύτοις, ποιμαίνουσι καὶ ποιμαινομένοις.

Ἐὰν ὁ πόθος τῆς ἐν ἡμῖν αὐξήσεως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν δοκίμων τοῦ θείου λόγου κηρύκων καὶ διδασκάλων καὶ τῶν ποιμένων ἢ κοινὸς, ἐκδηλούμενος τοσοῦτον ἐπιτακτικῶς, οὐδεὶς ἤθελεν ἀντείπει ὅτι ὑποστήοιξις ἐν τῷ τῆς Σχολῆς ἔργῳ ὑλικὴ ἀπὸ πάντων προσδοκᾶται τῶν ὀρθοδόξων. Τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς ἀναφέρεται οὐχὶ εἰς μίαν τάξιν ἀνθρώπων, οὔτε εἰς ἱκανοποίησιν ἀνάγκης σωματικῆς, ἀλλ' εἰς πᾶσαν τάξιν, ἡλικίαν, ἐπιτήδευμα καὶ φῦλον καὶ φυλήν, εἰς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν τῆς ψυχῆς, τοῦ πνεύματος, τῶν εὐγενῶν τῆς καρδίας ὁρμῶν, εἰς διαπαιδαγώγησιν τῶν ἁπλάστων χαρακτήρων, καταρτίζον τὸν πιστὸν ἐν νεαρᾷ μὲν ἡλικίᾳ «νεανίσκον ἰσχυρὸν ἐν Χριστῷ», ἐν ἀνδρικῇ δὲ θεοσεβῆ πολίτην, κατ' ἐπίγνωσιν ἐξασκοῦντα τὰ πρὸς τὸν Θεόν, τὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, τὰ πρὸς τὴν θεόθεν ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένην ἀρχὴν, τὰ πρὸς τὸν πλησίον καθήκοντα. Τοῦτο δ' ἐπαγγέλλεται νὰ κατορθώσῃ ἡ Σχολὴ καὶ τούτου νὰ ἐπιτύχῃ διὰ τῶν διδασκάλων τῆς ἱερᾶς ὀρθοδόξου θεολογίας, οἵτινες ὅσῳ πλείονες καὶ κάλλιον κατηρτισμένοι, τόσῳ μείζονα τὴν ὠφέλειαν ἐπαγγέλλονται· εἴτε ὡς ποιμένες, εἴτε ὡς διδάσκαλοι καὶ κήρυκες τῶν εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν εἰς τὸν αὐτὸν μὲν τείνουσι σκοπὸν, τὸν αὐτὸν δ' ἀπεκδέχονται τῆς εὐφημίας καὶ δόξης στέφανον ἐκ τῆς ἐκπληρώσεως τοῦ καθήκοντος· ὡς οἱ Θεοτόκαι καὶ Βουλγάρεις, οἱ Μνιᾶται καὶ Σχολάριοι, οὕτως Οἰκονόμος καὶ Κορνήλιος, Κοσμᾶς ὁ ἰσαπόστολος καὶ Δούκας, Μακάριος καὶ Βάμβας, τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἀγωνισάμενοι τοῦ κηρύγματος καὶ τῆς

ἔργῳ καὶ λόγῳ διδασκαλίας, ἁπλοῖ μοναχοὶ καὶ διάκονοι καὶ πρεσβύτεροι, ἀπολαύουσιν ἀγήρω μνήμης καὶ δόξης ἀληθοῦς, ὡς πιστῶς τὸ καθῆκον ἐκπληρώσαντες.

Καὶ τὸ καθῆκον τοῦτο μέγα ἐστὶ, καὶ τὸ τοῦ εὐαγγελιστοῦ καὶ κήρυκος στάδιον ἐπιφανέστατον· οἱ εἰπόντες τὸ «οὐαί μοι δὲ ἐὰν μὴ εὐαγγελίζωμαι» δέον νὰ πιστεύωσιν ὅτι ὁ ταλανισμὸς ἐλέχθη καλῶς ὑπὸ τοῦ τῶν ἐθνῶν ἀποστόλου, διδάξαντος τοῖς τοῦ Θεοῦ λειτουργοῖς ὅτι τὸ εὐαγγελίζεσθαι κατ' ἀνάγκην αὐτοῖς ἐπίκειται. Οἷα δὲ δόξα τοῖς διὰ τοῦ κηρύγματος στηρίζειν τοὺς ἐν τῇ πίστει παραπαίοντας, τοὺς ἐν τῇ ἀγάπῃ κλονιζομένους, οἷον ἄφθιτον κλέος τοῖς διὰ τοῦ κηρύγματος ἐπαναγειν γαλήνην ἐν ταῖς ταραττομέναις συνειδήσεσιν, ἠρεμίαν ἐν ταῖς χειμαζομέναις ψυχαῖς, συγκρατεῖν τοὺς δεσμοὺς τοὺς συνέχοντας οἰκογενείας καὶ κοινωνίας, ἐπαναφέρειν εἰς ὀρθὴν ὁδὸν τοὺς ἀποπλανηθέντας, ῥυθμίζειν ἤθη κινδυνεύοντα ἐκ ποικίλης ἐκλύσεως. Οἱ τὴν ἐκπαίδευσιν λαμβάνοντες ἐκ τῆς ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς ἔχουσι τοσαῦτα πρὸ αὐτῶν ἠνεῳγμένα στάδια, ὧν ἐπίσης ἐπιφανὲς ἐὰν ἀσχοληθῶσι καὶ διὰ μελετῶν καὶ μόχθων ἐν παντὶ κλάδῳ τοῦ ἐπιστητοῦ διαπρέψωσιν, οὐχὶ μόνον πρὸς τὸ παρελθὸν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἀποβλέποντες, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὅ,τι γίνεται νῦν ἐν ἑτέραις. Ἐν ἐκείναις τε καὶ παρ' ἡμῖν ἐκλείσθησαν καὶ ἱερεῖς καὶ διάκονοι καὶ μοναχοὶ ὡς ἐπιστήμονες, μήτε τὴν ἀστρονομίαν αὐτὴν καὶ τὴν βοτανικὴν καὶ τὴν γεωπονίαν ἀπαξιώσαντες θεραπεῦσαι, μήτε τὰ μαθηματικὰ καὶ τὴν γεωγραφίαν καὶ τὰ γραμματικὰ καὶ τὴν φιλοσοφίαν, καὶ διδάσκοντες αὐτὰς, καὶ διὰ συγγραμμάτων διαδίδοντες, καὶ πιστεύοντες ὅτι καθῆκον ἐπιτελοῦσι καὶ πρὸς τοὺς εὐσεβοῦντας πάντας καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Κύριον, ὃν ἡ Γραφὴ «Θεὸν γνώσεων» εἶπεν.

Ἀλλὰ τὸ καθῆκον τοῦτο συναισθάνονται βεβαίως οἱ τρόφιμοι τῆς ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐνῷ τῶν τούτους ἐν αὐταπαρνησίᾳ διδασκόντων ὁ σεμνὸς ἐσμὸς πᾶσαν ἡμῖν παρέχεται πεποίθησιν ὅτι τῆς διδασκαλίας ἀστέρα πολικὸν τοῦτον προέτιξαν περίλαμπρον. Οἱ δὲ προστᾶται τοῦ ἱεροῦ τούτου παιδευτηρίου, τὴν ἄνετον ἐπιδιώκοντες ὑλικὴν αὐτοῦ ὑποστήριξιν καὶ εὐόδωσιν καὶ προαγωγὴν, ἐπιζητοῦσι πάντοτε τὴν τούτου βελτίωσιν, ἐν τῷ στέργειν τὰ παρόντα. Τὴν βελτίωσιν ταύτην ἐπόθουν καὶ διὰ τοῦ τύπου τεκμηριώσαντες πρὸ πεντήκοντα καὶ ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ πρὸ τεσσαράκοντε πέντε, διασκέψεις δὲ καὶ γνῶμαι ἐπάλληλοι ὑποβαλλόμεναι καὶ μελετώμεναι δεόντως ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, χθὲς καὶ πρώην, ἀποδεικνύουσι τὸν πρὸς βελτίωσιν πόθον τῶν ἐπαϊόντων, οὐδ' ὑπῆρξε δευτέρα γνώμη λέγουσα ὄπιθεν ὅτι τὰ πάντα καλὰ λίαν. Εἴ τι ἂν ἐπιστήμη μὲν πρωτίστως ἀλλὰ καὶ πεῖρα διδάσκῃ, εἴ τι ἂν ἡ σπουδὴ καὶ γνῶσις τῶν παρ' ἡμῖν ἐθνικῶν, κοινωνικῶν καὶ θρησκευτικῶν κατὰ τόπους ἀναγκῶν ἐπιβάλλῃ, τοῦτο δέον γενέσθαι πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ καθεστῶτος· συμπλήρωσιν μὲν τοῦ κλάδου τῆς διδασκαλίας, συμπλήρωσιν δὲ τοῦ ἐν γένει σκοποῦ τῆς ἐν τῇ σχολῇ παιδεύσεως καὶ τῆς ἀμφιλαφοῦς τῶν ἐν αὐτῇ διδασκομένων μορφώσεως· διότι πάντες οὗτοι ἀποδίδονται τῇ κοινωνίᾳ κήρυκες διδασκαλιῶν εὐαγγελικῶν, ἀλλ' ἐννοοῦσιν ὅτι κέκληνται νὰ διαδώσωσι ταύτας ἐν ἀστηρίκτοις καὶ ἐστηριγμένοις, ἐν ἀσθενέσι καὶ χλιαροῖς τῇ πίστει, ἴσως καὶ πολλάκις ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων ἀποστελλόμενοι, καθῆκον ὅμως ἔχοντες ἐν κρισίμοις στιγμαῖς ἵνα καὶ διὰ ζήλου καὶ διὰ παραδείγματος ὑψίστης ἀφοσιώσεως δοξάσωσι τὴν πίστιν, ἧς εἰσι λειτουργοὶ, τὴν Ἐκκλησίαν, ἧς εἰσὶν ὑπηρέται, καὶ τὸ εὐσεβὲς Γένος, εἰς ὃ πρωτίστως ἀνήκουσι.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

— *Ἐθνικὸν Ὀρφανοτροφεῖον.* — Νέον ὑψηλῆς εὐμενείας δεῖγμα πρὸς τὸ ἡμέτερον Γένος ηὐδόκησε νὰ παράσχῃ τῇ κυριακῇ ἡ Α. Α. Μ. ὁ σεπτὸς καὶ τρισέβαστος ἡμῶν Ἄναξ Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Χαμὶτ αὐθέντης ἡμῶν, διατάξας τὴν ἔκδοσιν αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ἐπιτρέποντος τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἡμετέρου ἐθνικοῦ Ὀρφανοτροφείου ἐν τῷ ἐν Πριγκήπῳ μεγαλοπρεπεῖ κτιρίῳ «Πρίγκηπο-Παλλὰς», ὅπερ, ὡς ἐγράψαμεν ἄλλοτε, ἀνεγερθὲν παρὰ ἑταιρείας εὐρωπαϊκῆς διασκευασθήσεται νῦν διὰ δαπάνης πεντακισχιλίων λιρῶν ὑπὸ τοῦ Οἴκου Γ. Ζαρίφη καταλλήλως συμφώνως τῷ σκοπῷ, δι' ὃν προορίζεται. Τὴν νέαν ταύτην περιφανῆ ἔνδειξιν αὐτοκρατορικῆς εὐνοίας ἀνεκοινώσατο τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἡ Α. Θ. Π. εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον συνεδριάζουσαν, καὶ μετὰ μεσημβρίαν συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ ἐξοχωτάτου ἄρχοντος καπουκεχαγιᾶ Ἀντωνίου βέη Οἰκιάδου μετέβη εἰς τὰ ἐν Γιλδὶζ αὐτοκρατορικὰ ἀνάκτορα καὶ διὰ τῆς Α. Ε. τοῦ ἀρχιγραμματέως Ταχσὶν βέη ὑπέβαλε τῇ Α. Α. Μ. τῷ μεγαθύμῳ Ἄνακτι τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν.

— *Μητροπολίτης Χίου.* — Ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Χίου κ. Κωνσταντῖνος ἀδείᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἀπέρχεται

προσωρινῶς εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ χάριν ἐπαρχιακῶν τινων ὑποθέσεων. Τῇ Α. Σεβασμιότητι, διερχομένῃ διὰ Σμύρνης, ἀνετέθη ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἵνα ἐπιθεωρήσῃ καὶ μελετήσῃ τὰ τῆς καταστάσεως τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἑλλην. Ὀρφανοτροφείου καὶ ὑποβάλῃ ἀκολούθως ἔκθεσιν.

—*Ἐπαρχία Κρητης.* —Ὁ πανιερ. μητροπολίτης Κρήτης κ. Εὐμένιος διὰ γράμματος αὐτοῦ ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς τρίτης ἠγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἡ αὐτόθι ἐπισκοπικὴ Σύνοδος προβᾶσα ἐσχάτως εἰς πλήρωσιν τῆς χηρευούσης ἐπισκοπῆς Ἀρκαδίας ἐξελέξατο ἐπίσκοπον αὐτῆς τὸν ἐν τῷ Γυμνασίῳ Ἡρακλείου καθηγητὴν τῶν ἱερῶν ἀπόρρητον τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, ἀρχιμανδρίτην Βασίλειον Μαρκάκην.

—*Ἐξαρχία τῶν ἐν Ἠπειροθεσσαλίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ Μονῶν.*—Ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ξανθουπόλεως κ. Ἰωάννης, ὃς ἐντολῇ τῆς Ἐκκλησίας μετέβη ἐξαρχικῶς πρό τινος πρὸς ἐπιθεώρησιν καὶ μελέτην τῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ἠπειροθεσσαλίᾳ καὶ δυτικῇ Μακεδονίᾳ ἱερῶν Σταυροπηγιακῶν Μονῶν, ἠγγειλε διὰ γράμματος αὐτοῦ τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἐπεσκέψατο τὴν Μονὴν Εἰκοσιφοινίσσης καὶ τὴν τοῦ Τιμίου Προδρόμου παρὰ τὰς Σέρρας καὶ μετ' ὀλίγον ὑποβάλλει τὴν οἰκείαν ἔκθεσιν ὑποδεικνὺς τὰ δέοντα γενέσθαι.

—*Μητροπολίτης Ἰωαννίνων.* Ἡ Α. Θ. Π. διηρώτησε τῇ τρίτῃ τὰ περὶ τῆς ὑγείας τοῦ ἐν τῷ γερμανικῷ νοσοκομείῳ νοσηλευομένου σεβασμ. μητροπολίτου Σωφρονίου, διὰ τοῦ Δευτερεύοντος Παρθενίου. Ἡ Α. Σεβ. διατελεῖ ἐν ἀναρρώσει ἤδη.

—*Ἐπαρχία Σκοπίων.*—Οἱ ἀξιότιμοι πρόκριτοι καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν καινοτικῶν σωματείων τῶν πόλεων Ζίβερτσε καὶ Κουμανόβου τῆς ἐπαρχίας Σκοπίων τηλεγραφικῶς ὑπέβαλον τῇ Ἐκκλησίᾳ τὰς θερμὰς αὐτῶν εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ τοῦ μητροπολίτου αὐτῶν Ἐπίσης καὶ ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Σκοπίων κ. Φιρμιλιανὸς τηλεγραφικῶς ἀγγελλας τῇ Α. Θ. Π. ὅτι αἰσίως ἀφίκετο εἰς τὴν ἕδραν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἐκ Δεβάγατς καὶ ἐγκαρδίου ἔτυχεν ὑποδοχῆς ἐκ μέρους τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, ὑπέβαλεν ἅμα τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν εὐγνωμοσύνην καὶ τὰς εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ αὐτοῦ.

—*Μητροπολίτης Σισανίου.* — Τῷ παρελθόντι Σαββάτῳ ἀφίκετο εἰς βασιλεύουσαν ὁ πανιερ. μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Σεραφεὶμ προϋπαντηθεὶς ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τοῦ Δευτερεύοντος κ. Παρθενίου.

—*Ἐπαρχία Ἡρακλείας.* —Ὁ τίμιος πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σηλυβρίας κ. Φιλόθεος Μιχαηλίδης, προσληφθεὶς ὑπὸ τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Ἡρακλείας κ. Γρηγορίου ὡς γενικὸς ἐπίτροπος τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἀπῆλθε χθὲς εἰς Κεσσάνην. Ὁ πανοσιολ. κ. Φιλόθεος ἀπεφοίτησεν ἐκ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς πρὸ ὀκταετίας.

—*Ἀφίξεις.*—Ἀφίκετο τῇ δευτέρᾳ εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ὁ πανιερ. μητροπολίτης πρώην Ἴμβρου κ. Παΐσιος. —Ἐπίσης ἀφίκετο ἐξ Ἁγίου Ὄρους ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Στέφανος Παντοκρατορινός.

—*Ἡ ἐν Ἀντιγόνῃ μονὴ τοῦ Σωτῆρος.*—Προτάσει τῆς ἐφορείας τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐπεκύρωσεν ἐγκρίνασα τὸν διορισμὸν τοῦ ἱεροδ. διακόνου κ. Ἀνθίμου Γοργολῆ ὡς ἰσοβίου ἡγουμένου τῆς ἐν Ἀντιγόνῃ Μονῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς ἐπιλεγομένης Θεοκορυφώτου.

—*Ἐπισκευαὶ τῶν Πατριαρχείων.*—Ὑπὲρ τῶν ἐπισκευῶν τῶν Πατριαρχείων ἀπέστειλαν τῇ Α. Θ. Π. ὁ πανιερ. μητροπολίτης Βιζύης κ. Δωρόθεος λίρ. ὀθωμ. τρεῖς, ἡ κοινότης Κρυσταλλίου γρ. 1512, ἡ κοινότης Ἰκονίου γρ. 1152 καὶ ἡ καινότης Κομπλίων μετὰ τῶν πέριξ χωρίων γρ. 1842.

ΣΧΟΛΩΝ ΤΕΛΕΤΑΙ

Ποιούμενοι μνείαν τῶν κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον καὶ ἐφεξῆς γινομένων σχολικῶν τελετῶν τῶν παρ' ἡμῖν ἀνωτέρων παιδευτηρίων ἀρρένων καὶ θηλέων, καθ' ἃς πρωτοστατεῖ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης, ἐκφράζομεν τὴν λύπην ὅτι ἕνεκα τοῦ στενοῦ χώρου τοῦ φύλλου ἐσμὲν ἠναγκασμένοι νὰ γράφωμεν τὰ κατ' αὐτὰς ὅσον τὸ δυνατὸν ἐπιτόμως καὶ περιληπτικῶς.

Ἑλληνογαλλικοῦ Λυκείου Χρήστου Χατζηχρήστου.

Ἡ τελετὴ τοῦ παιδευτηρίου τούτου, ἀμειώτων ἀπὸ πολλοῦ ἀπολαύοντος συμπαθειῶν καὶ ὑπολήψεως κρατίστης παρὰ τῇ καθ' ἡμᾶς κοινωνίᾳ, ἰδίᾳ ὅμως ἐξαρθέντος ἐν τῇ ἀγάπῃ καὶ ἐκτιμήσει ταύτῃ ἀπὸ τῆς μεταβολῆς τοῦ προγράμματος αὐτοῦ συμφώνως ταῖς ἐπιβαλλομέναις κοινωνικαῖς ἀνάγκαις καὶ συνθήκαις, διεξήχθη λαμπρῶς ἐν μέσῳ συμπύκνου συρροῆς φιλομούσου ὁμηγύρεως ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἑλλην. Φιλολογ. Συλλόγου τῇ παρελθούσῃ παρασκευῇ. Τῆς τελετῆς δὲ προέστη ἡ Α. Θ. Π. μετά τινων σεβασμ. συνοδικῶν, παρῆσαν δὲ οἱ ἐπιτετραμμένοι τῆς γαλλικῆς πρεσβείας κ. Βάϊτ καὶ ἑλληνικῆς κ. Ποτέν, ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὑπουργείου τῆς παιδείας καὶ πάμπολλοι ἄλλοι ἔγκριτοι λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες.

Τῆς εἰθισμένης ἱεροτελεστίας ψαλείσης, χορὸς τῶν μαθητῶν τοῦ Λυκείου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ τῆς ᾠδικῆς κ. Γεωργίου Παχτίκου ἔψαλεν ὕμνον πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν σεπτὸν Ἄνακτα ἡμῶν, μεθ' ὃν ὁ ὑπηρὸς τοῦ Λυκείου γυμνασιάρχης κ. Χρ. Χατζηχρήστου διὰ γλαφυρᾶς καὶ συντόμου ἐκθέσεως παρέσχεν εἰκόνα τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ σχολείου κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος. Ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτησάντων εἰς αὐτὸ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀνῆλθεν εἰς 250 μαθητάς, ὧν 70 οἰκότροφοι, 35 ἡμίτροφοι, καὶ σὶλοιποὶ ἐξωτερικοί, καὶ ὧν ἀπεφοίτησαν 17, ἐφοδιασθέντες καὶ διὰ τοῦ οἰκείου πτυχίου. — Ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ ὁ κ. Χατζηχρήστου πλείστας ἀνωμολόγησε τὰς χάριτας τῷ εὐπαιδεύτῳ γαλάτῃ καὶ διευθυντῇ τοῦ γαλλικοῦ τμήματος τοῦ παιδευτηρίου κ. Ρεζὶ Δελπὲχ, ὅστις διὰ τῶν παιδαγωγικῶν αὐτοῦ φώτων καὶ τῆς ἑλληνομαθείας τὰ μέγιστα συνεβάλετο εἰς τὴν προσφορωτέραν διοργάνωσιν καὶ προσφυεστέραν πρὸς τὰς κοινωνικὰς ἡμῶν ἀνάγκας διαρρύθμισιν τοῦ Λυκείου ὁδηγὸν ἔχων τὴν κεκτημένην πεῖραν καὶ τὰς γνώσεις τοῦ ἱδρυτοῦ. — Τὴν τελετὴν, διανεμηθέντων τῶν πτυχίων τοῖς τελειοφοίτοις καὶ τῶν βραβείων τοῖς ἀριστεύσασιν, ἐπεσφράγισεν ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμεν. πατριάρχης εὐχαριστήσας τοῖς μοχθοῦσιν ὑπὲρ εὐδοκίμου τοῦ Λυκείου ἐπιδαψιλεύσας αὐτοῖς τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀναπέμψας εὐχὴν ὑπὲρ μακροημερεύσεως τοῦ τρισεβάστου Ἄνακτος.

Ζωγραφείου Γυμνασίου.

Τῇ κυριακῇ (23 λ.) π. μ. ἡ Α. Θ Π. προήδρευσε παραπλησίας τελετῆς τοῦ ἐν Πέραν Ζωγραφείου Γυμνασίου, οὗ ἡ εὐρυτάτη αἴθουσα ἦν κατάμεστος φιλομούσου ἀκροατηρίου. Εἰς

τὴν τελετὴν ταύτην προσῆλθον περιστοιχίζοντες τὴν Α. Θ. Π. οἱ ἐκ τῶν συνοδικῶν καὶ παραπιδημοῦντες σεβασμιώτατοι μητροπολῖται Ἡρακλείας, Προύσης, Διδυμοτείχου, Βοδενῶν, Ἡλιουπόλεως, Καλλιουπόλεως, ὁ πρώην Μεσημβρίας κ. Γενναδιος ὁ καὶ ἀρχιερατικὸς προϊστάμενος Σταυροδρομίου, ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ἀρχιμ. Γενναδιος καὶ ἄλλοι. Πρὸς τούτοις παρῆσαν ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς ἑλληνικῆς πρεσβείας κ. Ποτὲν μετά τινων ἐκ τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ προξενείου, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου καὶ ἄλλοι ἐγκριτοι ὁμογενεῖς λόγιοι καὶ ἐπιστήμονες, μεθ' ὧν καὶ ὁ ἐν τῇ πόλει ἡμῶν διατρίβων ρῶσος καθηγητὴς κ. Ι. Σοκολώφ.

Τῆς εἰθισμένης ἐναρκτηρίου ἱεροτελεστίας ψαλείσης, χορὸς μαθητῶν ἔψαλεν κατὰ πρῶτον ὕμνον ὑπὲρ τοῦ Ἄνακτος καὶ μετέπειτα ὁ ἑλλόγιμος γυμνασιάρχης κ. Α. Ζαχαρίας ἀνέγνω τὴν λογοδοσίαν ἐκτιθεῖσαν τὴν κατὰ τὸ λῆξαν σχολικὸν ἔτος συντελεσθεῖσαν ἐργασίαν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτηρίοις τῆς ὀρθοδόξου κοινότητος Σταυροδρομίου. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως τοῦ γυμνασιάρχου ἐξάγεται ὅτι εἰς τὰς τέσσαρας δημοτ. ἀρρενων σχολὰς καὶ τὸ Ζωγράφειον ἐφοίτησαν μαθηταὶ 1224 καὶ εἰς τὰς δύο τῶν θηλέων μαθήτριαι 362 ἤτοι ἐν ὅλῳ μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι 1586, ἀπεφοίτησαν δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐφωδιασμένοι διὰ τῶν πτυχίων 16.

Κατόπιν ψαλέντος ἐμμελῶς ὕμνου ὑπὲρ τῆς Α. Θ. Π. ἀνῆλθε τὸ βῆμα ὁ ἐκ τῶν ἐφόρων τῶν Σχολῶν ἀξιότιμος ἰατρὸς κ. Χρ. Χρηστίδης, καὶ ἀνέγνω τὴν περὶ τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν παιδευτηρίων ἔκθεσιν, ἐξ ἧς εὐαρέστως ἐνωτίσθη ἡ πολυπληθεστάτη ὁμήγυρις ὅτι ταῦτα οἰκονομικῶς εὐοδοῦσιν εἴπερ ποτε χάρις εἰς τὴν ἔμφρονα καὶ συνετὴν διαχείρησιν, ἥτις, ἀγαθῇ τύχῃ ἤρξατο νὰ διακρίνῃ ἕνια τῶν παιδευτηρίων ἡμῶν, ἅτινα ἀείποτε ὑπέπτησσον πρὸ τῶν ῥασμάτων τῶν ἐλλειμμάτων. — Μετὰ τὸν κ. Χριστίδην, ἐμπνευστῶν ὀργάνων ὀρχήστρα ἐκ μαθητῶν, πρωτοβουλίᾳ τῆς ἐφορείας καταρτισθεῖσα, ἀνέκρουσε τὸν αὐτοκρατορικὸν ὕμνον. Ἐπεσφράγισε δὲ καὶ τὴν τελετὴν ταύτην ἡ Α. Θ. Π. διὰ τῶν εὐχῶν τῆς Ἐκκλησίας ἐξάρας δὲ τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην πρὸς τὸν σεπτὸν Ἄνακτα ὑπὲρ τὴν ἀμφιλαβῆ αἰγῖδα τοῦ ὁποίου ἐλευθέρως προαγόμεθα ἐν τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν παιδείᾳ.

Μετὰ τὴν λῆξιν τῆς τελετῆς ἡ Ἐφορεία παρέθηκε τῇ Α. Θ. Π. τὸ γεῦμα εἰς ὃ παρεκάθησαν ἕνιοι τῶν ἀγίων ἀρχιερέων καὶ συμβούλων, ὁ ἐπιτετραμμένος κ. Ποτὲν, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ αὐτοκρατορ. ὑπουργείου τῆς παιδείας καὶ οἱ ἔφοροι.

Ἐθνικοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου.

Σεμνοτάτη καὶ ἐπιβάλλουσα ἐγίνετο μ. μ. τῆς παρελθούσης κυριακῆς καὶ ἡ ἐτησία ἐπὶ τῇ ἐπιδόσει τῶν πτυχίων ταῖς ἀποφοιτώσαις ἑορτὴ τοῦ ἐθνικοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου, τοῦ ἀνωτέρου παρ' ἡμῖν παιδευτηρίου τούτου τῶν θηλέων, ὅπερ ἡ περίφρων διεύθυνσις καὶ ὁ ὑπέρτερος τῶν κοινῶν ἐπαίνων φιλόπατρις ζῆλος τοῦ διδάσκοντος προσωπικοῦ καὶ τῶν ἑκάστοτε διοικητικῶν συμβουλίων, ἀπὸ δεκαετηρίδος καὶ ἐπέκεινα ἐνεπέδωσαν τὴν κανονικὴν καὶ γονιμωτάτην λειτουργίαν αὐτοῦ καὶ ἐστερέωσαν διὰ τοῦ ἀσφαλεστέρου ἐχεγγύου τῆς πανελληνίου ἐκτιμήσεως καὶ ὑπολήψεως. Τῆς εὐσήμου ταύτης τελετῆς προΐστη ἡ Α. Θ. Π. ὁ σεπτὸς ἡμῶν πρωτιεράρχης περιστοιχιζόμενος ὑπὸ πλείστων σεβασμίων μητροπολιτῶν, συνοδικῶν καὶ παρεπιδημούντων, καὶ ἄλλων ἐγκρίτων κληρικῶν. Πρὸς τούτοις παρῆσαν ὁ ἐπιτετραμμένος τῆς ἑλληνικῆς πρεσβείας, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας, οἱ πλεῖστοι τῶν συμβούλων, ἀντιπρόσωποι διαφόρων σωματείων καὶ εὐαγῶν καθιδρυμάτων καὶ ἄλλος ἐπίλεκτος κόσμος. Τῆς ἱεροτελεστίας ψαλείσης, ἀνεπίμφθη ἐμμελῶς ὕμνος πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὸ χοροῦ μαθητριῶν καὶ εἶτα ἕτερος ὕμνος ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. καὶ τῆς Α. Θ. Π. Εἶτα ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τοῦ φυτωρίου ἀξιότιμος κ. Γ. Ἀποστολίδης ἀνελθὼν τὸ βῆμα ἀνέγνω ἔκθεσιν, τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ ἱδρύματος κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος ἐξιστοροῦσαν. Ἐκ ταύτης ἐγνώσθη ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐφοίτησαν εἰς τὴν σχολὴν 284 μαθήτριαι, ὧν 57 ἐσωτερικαὶ ἐπὶ διδάκτροις, 19 ὑπότροφοι, 208 ἐξωτερικαὶ (138 ἐπὶ διδάκτροις καὶ 70 δωρεάν). Ἡ καὶ κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος εὐάρεστος οἰκονομικὴ κατάστασις τοῦ ἐθνωφελοῦς ἱδρύματος, ἐφαίδρυνεν ἱκανῶς τὴν ἐπίλεκτον καὶ πολυπληθεστάτην ὁμήγυριν, ἔχουσαν ἤδη τὸ μέγα εὐτύχημα νὰ μὴ ἀκούῃ πλέον τὴν δύσηχον λέξιν *ἔλλειμμα*, ἀλλὰ τὴν αἰσίαν διὰ τὴν πορείαν αὐτοῦ *περίσσευμα*.

Μετὰ τὴν εὐάγγελον ταύτην ἔκθεσιν τοῦ κ. Ἀποστολίδου ἡ ἑλλόγιμος διευθύντρια κ. Εὐθαλία Ἀδὰμ ἀπέτεινεν ἀπὸ τοῦ βήματος ταῖς ἀποφοιτώσαις προσφώνημα ἀπεικονίζον ἄριστα οὐ μόνον τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς περιφυομένην μητρικὴν στοργὴν πρὸς τὰς ἐν τῷ ἱδρύματι ἐκτρεφομένας, ἀλλὰ καὶ παρέχον ἀκραιφνὲς δοκίμιον τῆς παιδαγωγικῆς αὐτῆς πείρας καὶ τῆς πρὸς τὰ πάτρια εὐσεβοῦς ἀφοσιώσεως, ἧς δαψιλῶς μεταδίδωσι τῇ μαθητευομένῃ τρυφερᾷ θηλείᾳ νεότητι.

Μετὰ τοῦτο διὰ χειρὸς τῆς Α. Θ. Π. ἐπεδόθησαν ταῖς 9 ἀποφοίτοις τοῦ Γυμνασίου, 10 τελειοφοίτοις τοῦ Διδασκαλείου καὶ 6 ἀποφοίτοις τοῦ Νηπιαγωγείου τὰ οἰκεῖα πτυχία.

Τὴν λῆξιν τῆς λαμπρᾶς ταύτης τελετῆς ἐπισφραγίζουσα ἡ Α. Θ. Π. διὰ προσφορωτάτης προσλαλιᾶς εὐχαριστηρίου πρὸς πᾶσαν τὴν ὁμήγυριν, εὐάρεστον ἅμα μετέδωκεν αὐτῇ ἄγγελμα, δι' οὗ ἀνεκοινώθη Αὐτῇ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην τηλεγραφικῶς ἡ ἔκδοσις αὐτοκρατορικοῦ διατάγματος ἀφορῶντος τὸ ἡμέτερον Ἐθνικὸν ὀρφανοτροφεῖον. Εἰς τὸ εὐάρεστον δὲ τοῦτο ἄγγελμα ἅπασα ἡ ὁμήγυρις ἐζητωκραύγησεν ὑπὲρ τοῦ μεγαθύμου Ἄνακτος, Ὃς οὐ παύεται δαψιλευόμενος τῷ ἡμετέρῳ Γένει ὑψηλῆς εὐμενείας καὶ ἐννοίας τρανὰ τεκμήρια.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθ. Πρωτ. 2125.

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί,

Δέχεται ἐν μέρει τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 4464 καὶ ἡμερομ. 1 Αὐγούστου 1901 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Εὐρυδίκης Κ. Φλωρᾶ, θυγατρὸς Βικεντίου Μοντζιάρη, ὡς ἀποδεδειγμένην μόνον κατὰ τὸ θέμα τῆς ἐγκαταλείψεως.

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων γάμον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Κωνσταντίνου Φλωρᾶ, μεταπράτου, τέως μὲν διαμένοντος εἰς Λεμονάδικα Πόλεως, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς,

Παρέχει αὐτῷ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου πρὸς χρῆσιν τοῦ ἐνδί-

κου μέσου τῆς ἐρέσεως τεταγμένης προθεσμίας, ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδεδομένης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς καὶ ἑτέρων ἐξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῶν ἐνταῦθα ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» καὶ «Νέας Ἐφημερίδος» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως, καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ, ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως, τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ δικογράφων καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων, συμποσούμενα μὲν εἰς γρόσια ἑξακόσια ὀγδοήκοντα καὶ τρία (ἀριθμ. 683), προκαταβαλλόμενα δὲ ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος, ἔτι δὲ καὶ τὴν δικηγορικὴν ἀμοιβήν, ὁριζομένην κατὰ νόμον εἰς γρόσια ἑκατὸν πεντήκοντα (ἀρ. 150).

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 3 Δεκεμβρίου 1901.

Ὁ Προεδρεύων

† ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ 2

Ὁ Γραμματεὺς

Διάκονος ΑΝΘΙΜΟΣ Π. ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠ. ΠΡΕΣΠΩΝ ΚΑΙ ΑΧΡΙΔΩΝ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Ἀριθμ. Πρωτ. 49.

. . . . . .

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεὶ

Δέχεται τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 180 καὶ ἡμερομηνίαν 10 Νοεμβρίου 1901 περὶ διαζυγίου ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Ἐλισάβετ Νικολάου Σιάρκου, τὸ γένος Μιχαὴλ Πέμα, κατοίκου Κρουσόβου, ὑπηκόου ὀθωμανῆς καὶ χριστιανῆς ὀρθοδόξου ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Κηρύττει τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων τέως ὑφισταμένου γάμον διαλελυμένον ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Νικολάου Ι. Σιάρκου, ὑπηκόου ὀθωμανοῦ, χριστιανοῦ ὀρθοδόξου καὶ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος,

Παρέχει τῷ ἐναγομένῳ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων προθεσμίας, ἤτοι τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν μετὰ τὴν πρώτην διὰ τῆς ἐφημερίδος δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς ἐρήμην αὐτοῦ ἐκδεδομένης ταύτης ἀποφάσεως πρὸς ὑποβολὴν ἀνακοπῆς, καὶ ἑτέρων ἐξήκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἐπὶ ἐφέσει,

Διατάσσει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένου περιοδικοῦ «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ

Ἐπιτίθησι τῷ ἐναγομένῳ ὡς ὑπαιτίῳ τῆς διαζεύξεως τὰ δικαστικὰ ἔξοδα καὶ τέλη τῆς παρούσης ἀποφάσεως, τῶν σχετικῶν πρακτικῶν καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων συμποσούμενα εἰς γρόσια ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε (ἀριθμ. 165) προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπισπεύδοντος.

Ἐν Κρουσόβῳ, τῇ 5ῃ Μαρτίου 1902.

Ὁ Πρόεδρος

† ὁ Πρεσπῶν καὶ Ἀχριδῶν ΑΝΘΙΜΟΣ 2

Ὁ Γραμματεὺς

ἱερεὺς ΚΩΝΣΤ. ΠΑΠΑ-Ι-ΩΑΝΝΟΥ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠ. ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δικαστήριον τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Καρπάθου,

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί·

Δέχεται τὴν ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Μαριγὼς τὸ γένος Γεωργίου Μοσχονᾶ, ὡς νόμιμον,

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἐναγομένου Βασιλ. Μ. Πανορέτου, δημοτῶν ἀμφοτέρων Μενοχωρίου, ὑφισταμένου γάμου ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου.

Παρέχει τῷ ἐναγομένῳ τὰ ἐνδίκα μέσα τῆς τε ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως,

Ἐπιβάλλει τῷ ἡττηθέντι τὰ ἔξοδα τῆς παρούσης γρος. 192 3|4 ὡς καὶ τὰ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων γρόσια τριακόσια (300) καὶ

Κηρύττει διαλελυμένον τὸν μεταξὺ τῶν διαδίκων ὑφισταμένου γάμου ἐξ ὑπαιτιότητος τοῦ ἐναγομένου Ἰωάννου Μ. Γερογιάννη,

Παρέχει τῷ ἐναγομένῳ τὰς ὑπὸ τοῦ νόμου ὁριζομένας προθεσμίας πρὸς χρῆσιν τῶν ἐνδίκων μέσων τῆς ἀνακοπῆς καὶ ἐφέσεως,

Διατάττει τὴν ἐν τρισὶν ἀλλεπαλλήλοις ἀριθμοῖς τῆς «Ἐκκλησ. Ἀληθείας» δημοσίευσιν τοῦ διατακτικοῦ τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ καταδικάζει τὸν ἐναγόμενον ὡς ὑπαίτιον εἰς τὴν καταβολὴν τῶν δικαστικῶν ἐξόδων καὶ τῶν διαζευκτηρίων ἐγγράφων ἀνόντων εἰς γρόσ. 300.

Ἐν Κάσῳ, τῇ 26 Ἰανουαρίου 1902.

Ὁ προεδρεύων

Παπᾶ Ἠλίας Μαυρῆς

Ὁ γραμματεὺς 2

ΗΛΙΑΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠ. ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΚΑΙ ΚΑΣΟΥ

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Διὰ ταῦτα

Δικάζον ἐρήμην τοῦ ἐναγομένου καὶ ἀποφασίζον παμψηφεί·

Δέχεται τὴν ὑπὸ ἡμερομ. 28ην Νοεμβρίου 1901 περὶ διαζεύξεως ἀγωγὴν τῆς ἐναγούσης Καλήτσας Ι. Μ. Γερογιάννη τὸ γένος Γεωργίου Κρητικοῦ ὡς νόμιμον καὶ ἀποδεδειγμένην,

Προσκαλεῖ αὐτὸν εἰς τὴν ἐνώπιον τοῦ Μητροπολιτικοῦ Δικαστηρίου τῆς αὐτῆς Μητροπόλεως ἐμφάνισίν του, πρὸς πληρωμὴν προικώων ἀπαιτήσεων καὶ διατροφῆς αὐτῆς καὶ τοῦ τέκνου της, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς πρώτης δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῇ «Ἐκκλησ. Ἀληθείᾳ», ἄλλως δικασθήσεται ἐρήμην.

Ἐν Καρπάθῳ, τῇ 25 Φεβρουαρίου 1902.

Ὁ προεδρεύων

Παπᾶ Ἰωάννης Μυκωνιάτης

Ὁ γραμματεὺς 3

Α. ΑΣΛΑΝΙΔΗΣ

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.